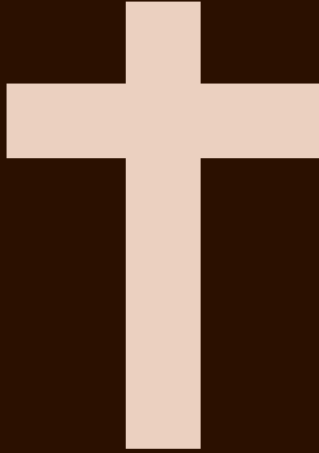

Yosë nanamën

New Testament in Chayahuita (PE:cbt;Chayahuita)

Yosë nanamën

New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chayahuita

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chayahuita

cbt

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chayahuita

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
2b907844-bec1-5cc7-a0e4-401d867c40e7

Contents

Mateo	1
Marcos	75
Lucas	117
Juan	187
Hechos	236
Romanos	298
1 Corintios	327
2 Corintios	356
Gálatas	375
Efesios	387
Filipenses	398
Colosenses	406
1 Tesalonicenses	414
2 Tesalonicenses	420
1 Timoteo	424
2 Timoteo	433
Tito	439
Filemón	443
Hebreos	445
Santiago	469
1 Pedro	477
2 Pedro	486
1 Juan	492
2 Juan	500
3 Juan	502
Judas	504
Apocalipsis	507

Matio ninshitérinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

*Quisocristo shimashonënpita
(Lucas 3.23-38)*

¹ Quisocristo nanamën sha'huitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin. Iráca quëran huarë' Yosë yonquirin ina a'páimacaso marë'. Tapico chachin Quisocristo shimashonën. Apraanconta' shimashonën chachin. Ya'ipi shimashonënpita iráca ya'huëpiso' sha'huichinquëma', nitotoco'.

² Iráca Apraan hui'nahuanpachina, Isaco itopi. Ina quëran Isaconta' hui'nahuanpachina, Cacopo itopi. Cacoposo' ná'a hui'ninpita ya'huëtërin. A'nasó' Cota itopi. ³ Cotanta' hui'nahuanpachina, Parisë, Saro, inapita itopi. Tamara hua'huinpita inahuaso'. Ina quëran Parisë hui'nahuanpachina, Isromo itopi. Inanta' hui'nin ya'huëtohuachina, Aramo itopi. ⁴ Aramonta' hui'nahuanpachina, Aminatapo itopi. Ina hui'nin Nasono itopi. Nasononta' hui'nahuanpachina, Sarëmon itopi. ⁵ Sarëmon yasa'apachina, Nacapa manin. Hui'nin ya'huëtohuachina, Pooso itopi. Poososo' Rota macaton, hui'nahuanin. Opito itopi. Opitonta' hui'nahuanpachina, Quisi itopi. ⁶ Quisinta' hui'nahuanpachina, Tapi itopi. Inaso' copirno ya'conin. Ina quëran Oriasëco' sa'in masahuaton, hui'nahuanin. Saromon itopi.

⁷ Saromon hui'nin Nopoamo itopi. Ina hui'nin Apiasë itopi. Apiasënta' hui'nahuanpachina, Asa itopi. ⁸ Asa hui'nin Cosahuato itopi. Cosahuatonta' hui'nahuanpachina, Coramo itopi. Ina hui'nin Osiasë itopi. ⁹ Osiasënta' hui'nahuanpachina, Cotamo itopi. Ina hui'nin Acaso itopi. Acasonta' hui'nahuanpachina, Isiquiasë itopi. ¹⁰ Ina hui'nin Manasisë itopi. Inanta' hui'nahuanpachina, Amon itopi. Amon hui'nin Cosiasë itopi. ¹¹ Ina hui'nin Quiconiasë itopi. Iinpitanta' ya'huërin. Naporo' cotioro'saso', inimicoro'sari Papironia quëran huëcatona', canaipi. Minsërahuatona', napopinchin ya'huëpi'pa' quëpapi asacatacaiso marë'.

¹² Ina piquëran Quiconiasë hui'nahuanpachina, Saratiri itopi. Ina hui'nin Soropapiri itopi. ¹³ Inanta' hui'nahuanpachina, Apioto itopi. Apioto hui'nin Iriaquimo itopi. Ina hui'nin Asoro itopi. ¹⁴ Asoronta' hui'nahuanpachina, Satoco itopi. Satoco hui'nin Aquimo itopi. Ina hui'nin Irioto itopi. ¹⁵ Iriotonta' hui'nahuanpachina, Iriaroso itopi. Iriaroso hui'nin Matan itopi. Ina hui'nin Cacopo itopi. ¹⁶ Cacoponta' hui'nahuanpachina, Cosi itopi. Cosi yasa'apachina, Maria manin. Ina hua'huinso' Quisoso, Cristo itopiso'.

¹⁷ Nani Quisocristo shimashonënpita sha'huitëranquëma'. Apraan quëran Tapi copirno ya'conaquë huarë' shonca catapini shimashonënpita ya'huëtërin. Ina quëran Papironiaquë quëpai huarë' shonca catapini shimashonënpita ninshitantaranquëma'. Ina quëran Quisocristo nasitaquë huarë', shonca catapini chachin shimashonënpita ninshitantaranquëma huachi.

*Quisocristo nasitërinso'
(Lucas 2.1-7)*

¹⁸ Apira Quisocristo nasitërinso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Naporo tahuëri'sa' Cosiso', nani Maria nontërin macacaso marë'. Napoaponahuë' co'huara mashatërasohuë', Ispirito Santo nohuanton inaora cayorin. ¹⁹ Così nitotahuaton, pa'yanin. Noya quëmapi ni'ton, yonquiarin. “¿Ma'cha onpo'iya? Maria nani hua'hua ma'patërin. Co maca'huaso' ya'huërinhuë'. Co piyapi'sa' sha'huitarahuë', Maria tapanpachin. Coisëichin sha'huitahuato, co masarahuë',” ta'ton, yonquirárin. ²⁰ Huë'ëso', Yosë anquëninëni ya'notimarin nontacaso marë'.

—Tashita Così. Carinquën nohuitëranquën. Quëmaso' Tapico' shinquën. Pi'pian sha'huitaponquën o'marahuë. Maria noya maquë'. Co quëmapi së'huarinhuë'. Ispirito Santo nohuanton, inaora cayorin. Napoaton noya maquë'. ²¹ Huaicaso' nanihuachin, quëmapi'huaya nasitapon. Nasitohuachin, Quisoso itëquë'. Piyapinënpita oshanëna' inquitaton, nicha'ësarín ni'ton, ina nininën acotëquë', itërin anquëniri. Itahuaton, panantarin huachi.

²² Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin. Ninoton, Yosë quiri-canënuquë chachin ninshitërin:

²³ “A'na tahuëri nanon inaora cayoapon.

Co quëmapi së'huapirinhuë', napoapon.

Quëmapi'huaya huaihuachin, Imanino itapi,” tënin.

Yosë chachin o'maton, yacaparínpoa', tapon naporin. Ina pochin nasitimahuachina, iráca ninopiso' nanirin huachi.

²⁴ Cosiso' capayatahuaton, Siniro anquëninën natëton, Maria manin huachi. ²⁵ Macaponahuë', co ichihuë'ërinhuë'. Hua'huin nasitërin piquëran huarë' ichihuë'ërin. Quëmapi'huaya nasitohuachina, Quisoso itopi.

2

Tayora nitotona'piro'sa' quënanpiso'

¹ Quisososo' Piringuë nasitërin. Cotia parti chachin nasitërin. Naporo' Irotisëri inaquë hua'anëntërin. Ina quëran tayora nitotona'piro'sa' canquipi. Pi'i pipirínso parti quëran huë'pi. Canquihuachinara, Quirosarínquë, natantiipi:

² —¿Insëquëta' nasha copirno nasitërin? Cotio copirno ya'conacaso' nani nasitërin ipora. Ya'huërai parti ya'huasocoi, nasha tayora ya'norínso' quënanai. Ina nicatoi: “Yosëri a'paimarínso' nasitërin huachi,” ta'toi, huë'nai ina chinotapoi, itëra'piapi.

³ Ina natantahuaton, copirno Irotisë pa'yanin. Quirosarínquë ya'huëpisopitanta' pa'yanpi. ⁴ Copirno pa'yanaton, cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita amatërin. Amatahuaton, natanin.

—¿Insëquëta' Cristo Yosëri a'paimarínso' nasitapon? itërin.

⁵ —Cotia parti chachin nasitapon. Piringuë nasitapon, itopi. Iráca pënëntona'pi ninoton, Yosë quiricanënuquë ninshitërin.

⁶ “Cotiaquë a'na ninano' ya'huërin, Pirin itopiso'.

Co panca ninanoyahuë' niponahuë', inaquë a'na copirno nasitapon.

Na'a copirnoros'a' Cotia parti ya'huëpirinahuë', inaso' chini chiniquën nanantapon.

Ya'ipi piyapinëhuëpita israiro'sa' itopiso' hua'anëntapon,” tënin Yosë, itopi.

7 Copirnosó' natanahuaton, co a'ninquëchin yanatantërinhuë'. Po'oana quëran tayora nitotona'piro'sa' amatërin. Huë'pachinara, inaora quëparahuaton, nontërin:

—¿Ma yoquiquëta' nasha tayora ya'norin? itërin.

Sha'huitohuachinara, itantarin:

8 —Pirin'pa' nasha copirno nasitërin ipora. Inatohua' paatoma', noyá yoníco'. Hua'huasha quënanpatama', huënantatoma', sha'huitiintaco canta' paato chinochi, itërin nonpintaton.

9 Ina natanahuatona', pa'pi huachi. Pa'sapirinahuë', a'nanaya tayora quënaantapi. Ya'huëpiquë ni'piso chachin inápaquë paaton, quëchitërarin. Hua'huasha yacapatërinquë chachin tayora chiniconin. 10-11 Ina ni'sahuatona', pa'pi pa'yatopi. Capa cancantatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë hua'huasha quënanconpi. A'shionta' ya'huarin, Maria itopiso'. Hua'huasha quënanahuatona', isonconahuatona', chinotopi. Ina quëran caposoa'huayanënapita i'soatahuatona', ma'sha pa'ton nininso' quëtopi. Oro, yonarin pochin pimóchin nininso', yaqui' pimóchin nininso' inapita quëtopi. 12 Ina quëran tashi' huë'ësoi', Yosë nohuanton, hua'napi.

—Ama copirno ya'huërinquë pantatoma', sha'huitocosohuë', itërin anquëniri. Napoaton a'na ira pa'tahuatona', ya'huëpi'pa' canconpi huachi.

Iquipito'pa' ichita'apiso'

13 Tayora nitotona'piro'sa' pa'pachinara, Yosë anquëninëni huë'ënquë Cosi ya'notahuaton itapon:

—Copirno nani chinotërin hua'huasha tëpacaso marë'. Apira sontaro'sa' a'pararin ina yonicaiso marë'. Napoaton a'naroáchin ichita'aquë'. A'shinë chachin Iquipito'pa' quëpaquë'. Inaquë yacapatëquë'. Noya huënantacaso' nipachin, sha'huitantaranquë'n, itërin anquëniri.

14 Natanahuaton, a'naroáchin Cosi huënsëintarin. Tashi' nipirinhüë', hua'huasha quëparin. A'shinë chachin ichita'arahuatón, Iquipito'pa' pa'pi. 15 Irotisë chiminaquë huarë' inaquë ya'huëpi. Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin: “Hui'nahuë Iquipito'pa' yacapatopirinhüë', ina quëran ocoiarahuë,” tënin Yosë. Hui'nin chachin Iquipitoquë yacatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Hua'huasharo'sa' tëpapiso'

16 Copirno Irotisëso' tayora nitotona'piro'sa' ninarápirinhüë', co ya'nopihüë'. “Nonpintërinaco ipora,” ta'ton, chiníquë'n no'huitërin. No'huitaton, sontaro'sa' Pirin'pa' a'parin quëmapia'huaro'sa' tëpacaiso marë'. “Thuá chachin tayora ya'norin ni'ton, co canopia'huaro'saráchin tëpacaso' ya'huërinhuë'. Cato' pi'ipitërinquë huarë' tëpaco’,” itahuaton, a'parin. Sontaro'saso' pa'sahuatona', ya'ipi quëmapia'huaya Pirinque' ya'huërinso'pita tiquipi. Ya'cariyanta' yonitona', cato' pi'ipitërinquë huarë' tëpapi.

17-18 Iráca ninoton, Yosë quiricanë'nquë Irimiasë ninshitërin:

“Namaquë na'nërinso' natanpi. Naquira na'nërárin, ayanárin.

Hua'huinpitaco' yonquiaton, na'nërarin.

‘Ama sëtëquësohuë', itopirinahuë',

nani chiminpi ni'ton, sëtárin,” tënin.

Iráca naporinso pochachin iporanta' hua'huaro'sa' tëpapi ni'ton, a'shina' na'nërápi.

¹⁹ Naporō' Cosiso' Iquipitoquē yacapatarin. Irotisē chiminpachina, Yosē anquēninēni ya'notantarin. Hua'narinso pochin Cosiri quēnanin.

²⁰ —Hua'huasha tēpana'pi nani chiminin ni'ton, israiro'sa' ya'huēpiquē panantaquē'. Hua'huasha a'shinē chachin quēpantaquē', itērin.

²¹ Ina natanahuaton, natērin. Quisoso a'shinē chachin quēparahuaton, inatohua' panantarin. ²² Canconahuaton, nanan natantērin. “Irotisē hui'nin ya'huērē' hua'anēntantarin. Ariquiraō itopisoari pa'pin ya'huērētērin,” topi, natantērin. Ina tē'huataton, co nohuantērinhuē' inatohua' ya'huēcaso'. Naporahuaton, hua'nantarin.

—Ama copirno ya'huērinquē chachin panantaquēsohuē', itērin anquēniri. Ina natanahuaton, Cariria parti pa'nin ya'huēcaso marē'. ²³ Inatohua' a'na ninano' ya'huērin, Nasarito itopiso'. Inaquē ya'huērarin. Irāca pēnēntona'piro'sa' ninopi. “Cristo huē'pachin, Nasarito piyapi itapona,” topi. Napoaton Yosē nohuanton, inaquē ya'huaton, hui'napitērin huachi.

3

Coansha Paotista pēnētērinso'

(*Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28*)

¹ Naporō' tahuēri'sa' Coansha Paotista pēnētarin. Cotia parti pancana inotēro' ya'huērin. Co inaquē piyapi'sa' ya'huēpihuē'. Inaquē ya'huaton, Yosē nanamēn sha'huirarin. Na'a piyapi'sa' huē'pi natanapona':

² —Yosē hua'anēntiinpoaso' tahuēri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton co noyahuē' yonquiramasopita naniantatoma', Yosē chachin tahuērētantaco huachi, itarin. Nani tahuēri ina pochin pēnēnarin.

³ Irāca Yosē nohuanton, Isaiasē ninorin. Ninshitaton, naporin: “Inotēro parti a'na quēmapi pēnētāpon: ‘Sinioro o'macaso tahuēri nanirarin ni'ton, yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiniquēn nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionēn a'parin ira tapatacaso marē'.

Ira otēērin noya pa'tacaiso marē'.

Inapochachin iporaso' cancanēma' anoyatoco' Sinioro o'main,' tapon ina quēmapi, pēnētōhuachin,” tēnin.

Coansha pēnētacasō' ninoton, naporin.

⁴ Coanshaso' co noyápiachin a'morinhuē'. Ponira pochin a'morin, camiyo anporo quēran nīpiso'. Sha'huētē quēran nitonporin. Sēquērē pochin nininso' macaton, ca'nin. Ninoi' quēnanpachina, irorin. ⁵⁻⁶ Inaquē na'a piyapi'sa' huē'pi natanacaiso marē'. Quirosarin quēran huē'pi. Ya'ipi Cotia parti quēran huēcatona', natanpi. Cortanii' ya'cariya quēraonta' huē'pi. A'naya a'naya huēcatona':

—Tēhuēnchachin co noyahuē' nicato, oshahuanahuē. Catahuaco Sinioro naporahuēsō nanianchi, itopi Yosē nontatona'. Ina topachinara, Coanshari Cortaniiquē aporintērin.

⁷ Ina quēran na'a parisioro'sa', satsioro'sa', inapitanta huē'pi.

—Quiyanta' aporintocoi, itopirinahuē', Coansha co nohuantērinhuē':

—¡Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanonpinama! “Yosē isoro'pa' ana'intoahuachin, cha'ēpoi,” topiramahuē'. Co topinan cha'ēsaramahuē'. ⁸ Co noyahuē' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico huachi. ⁹ Ama canpitaora ninonpintocoso'huē'. “Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosē piyapinēnpitacoi,” ama tocosohuē'.

Yosë nohuantërin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'. ¹⁰ Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'ntacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', a'nërë'. Itëquënpitarë chachin ocoirahuatë', pënquë të'yatërë' huiquitacaso marë'. ¹¹ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', i'quë aporintaranquëma'. Ca piquëranso nipirinhue' a'na quëmapi huë'sarin. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'to, co sapatën quëpaca'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhue' pënquë chiniquën ana'ntarinquëma'. ¹² Cayarinsó' manëso pochin nisarin. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhue', pënquë ahuiquitërë'. Inaso' co onporonta' tacopiarinhue', tënin Coansha.

Quisoso aporihuaninso'

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³ Ina quëran Quisoso Cariria quëran huë'nin. Cortaniquë canquirahuaton, Coansha nontërin aporintacaso marë'.

¹⁴ Napotopirinhue', co nohuantërinhuë'.

—¿Ma'marëta' napotiiranco? Co aporinta'huanquënso' ya'huërinhuë'. Quëma aporintoco tëhuëchinsó', itërin.

¹⁵ Napotopirinhue', Quisosori itërin:

—Yosë nohuantërin ni'ton, ya'ipi natëca'huaso' ya'huërin. Napoaton noya quëma aporintoco, itërin. Ina natanahuaton:

—Noyahua', itahuaton, i'quë aporintërin. ¹⁶ Ina quëran nonshiaso chachin a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin, ni'nin. Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹⁷ Naporó' inápa quëran Yosë noninso' natanpi.

—Isoso' ca hui'nahuë chachin, na'con nosororahuëso'. Noya ni'nahuë, tënin.

4

Sopairi Quisoso tënininso'

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

¹ Ina quëran Ispirito Santori Quisoso quëparin inotëro parti sopairi tënicaso marë'.

² Catapini shonca tahuëri tashirë chachin inaquë ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhue'. Ina piquëran tanarin huachi. ³ Naporó' sopairi huëcapairin.

—Tëhuëchachin Yosë hui'ninquën nipatan, iso na'piro'sa quëran cosharo' atarantëquë', itopirinhue',

⁴ —Inca, co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë pënëninpoa'. “Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhue'. Ya'ipi Yosë noninso' natëhuachin tëhuëchinsó', nanpiarin,” tënin, itërin.

⁵ Ina quëran Quirosarin'pa' sopairi quëparin. Yosë chinotopiso pëi' a'canpiso aipi quëpantarahuaton, itërin:

⁶ —Quëmaso' Yosë hui'ninquën nipatan, no'paquë niiquë'. Quiricanënuë quëran nani sha'huitërinquën. “Yosë anquëninënpita a'patimarinquën a'painenquëno marë' ni'ton, co ma'sha onpoaranhuë'.

Imirina quëran masarinënguën

ama na'piquë tëranta' ya'quiamaso marëhuë',

tënin ni'ton, no'paquë niiquë' a'pai'inënguën, itërin sopairi.

⁷—Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënguë pënëninpoa'. “Ama Yosë tëniquësohuë'. Ama camaiquësohuë'. Ina nohuantërinsoáchin yonquicaso' ya'huërin,” tënin quiricanënguë, itërin Quisosori.

⁸Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëpantarin. Inatohua quëran ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanënpita, inapita a'notërin. Noyápiachin nininsopita ya'ipiya quënanin.

⁹—Natëhuatanco, carinquën catahuanquën, ya'ipi isopita hua'anëntapon. Isonahuaton, chinotoco chiniquën nanan quëchinquën huachi, itërin sopairi.

¹⁰—Inca co nohuantërahuë'. Quëmaso' sopai hua'anquën. Patoco huachi. Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa': “Sinioroíchin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin,” tënin, itërin Quisosori.

¹¹Napotohuachina, sopairi patërin. Patohuachina, anquëniro'sari huëcapaimarahuatona', nocomaimapi.

Quisoso pënëntacaso' caniaritërinso'

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹²Ina piquëran Coansha tashinan pëiquë po'mopi. Pënëntërinso marë' napotopi. Ina natanahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti. ¹³Inatohua' pacaponahuë', co huachi Nasaritoquë ya'huërinhuë'. Sono' yonsanquë paaton, Capinaomoquë yacapatonin. Saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita iráca ya'huëpiquë yacapatonin. ¹⁴Íráca chachin Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

¹⁵“Na'a piyapiro'sa' Cariria parti ya'huëpiso', imasapi.

Inapitaso', Cortanii' aquëtëran ya'huëpi, marë Pancai' ya'cari'.

Inaquë saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita ya'huëpi.

Inaquë inpioro'santa' ya'huëpi.

¹⁶Inapitaso' co Yosë nohuitatonaraihuë', tashi pochin cancantopi.

Chiminpachina', parisitomiatacaiso' ya'huëpirinhuë',

Yosëri a'pintërinso pochin nanamën anitotarin noya cancantacaiso marë'.

Tahuëri pochin a'pintarin huachi,” tënin iráca.

Naporinso chachin Quisoso inatohua' paaton, a'chinarin.

¹⁷Naporo quëran huarë' Quisosori pënënarin.

—Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtaantaco huachi, itëra'piarin pënënaton.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11)

¹⁸Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon. Pitro itopi anta'. Iinso' Antërisë itopi. Ritinënapita të'yatapi sami macacaiso marë'.

¹⁹—Huëco' iyaro'sa', imaquico a'chinchinquëma'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

²⁰Napotohuachina, ritinënapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi. ²¹Ina quëran amasha pa'sahuaton, catoya'pi quënancoantarin. Santiaco, Coansha inapita itopiso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinënapita pasonapi. Pa'pinaso' Sipitio itopi.

—Huëco' imaquico, itohuachina, ²² potinëna', pa'pina' inapita patahuatoná', Quisoso imasapi huachi.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'
(Lucas 6.17-19)

²³ Ya'ipi Cariria parti paaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëna'piarin. Noya nanan a'chinaton: “Yosë yahua'anëntërinquëma',” itëra'piarin. Naporahuaton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatëra'piarin. ²⁴ Ya'ipi Siria partinta', nahuinin ni'ton, notohuaro' cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Nisha nisha canio inquitëra'piarin. A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi inaora yonquirinso' yonquirinhuë'. Tocona'piro'sa', apiaro'sa inapitanta' quëpapi Quisosori anoyatacaso marë'. Quëpachinara, ya'ipi anoyatëra'piarin.

²⁵ Hua'huayatërahuë' piyapi'sari Quisoso imasapi huachi. Cariria quëran, Ticaporisë quëran, Quirosarin quëran, Cotia parti quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, inaquëranpita huë'pi Quisoso natanacaiso marë'.

5

Panënuquë a'chininso'

¹⁻² Ina quëran notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Inapita quënanahuaton, Quisoso panënuquë pa'sahuaton, huënsëconin. Imarinsopitari tancapito-huachinara, na'con a'chintárin.

Noya cancantopisopita
(Lucas 6.20-23)

³ “Natanco iyaro'sa' a'chinchinquëma'. Yosë huëntonënuquë yaya'conpatama', iso pochin cancantacaso' ya'huërin. 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton, noya cancantarama'. Hua'anëntërinquë chachin aya'conarinquëma'.

⁴ Sëtohuatama', Yosë achinicancanarinquëma'. Oshanëma' yonquiatoma', cancanëma quëran huarë' sëttohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso marë'.

⁵ Sano piyapi nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Naporahuaton, a'na tahuëri nasharo'paquë ya'huëmiatarama'.

⁶ Tanarëso pochin, yamororëso pochin cancantatoma', Yosë na'con nohuantoco'. Ina pochin cancantacasoáchin nohuantohuatama', noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Sano cancantarama'.

⁷ A'napita nosorohuatama', Yosë nosoroarinquëma' canpitanta'. Noya cancantarama'.

⁸ Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Yosë nohuitarama'. Naporahuaton, a'na tahuëri ina quënancontahuatama', noyá nohuitarama'.

⁹ Isoro'paquë na'a piyapi'sa' nino'huipirinahuë', canpitari catahuaco' noya ninonchina'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. Hui'nin pochin cantiarinquëma'.

¹⁰ Yosë natëramaso marë' aparisitohuachinënuquëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Hua'anëntërinquë chachin nani aya'coninquëma'. A'na tahuëri inápaquë ya'huëcontarama'.

11 Imaramacoso marè' a'naquèn no'huiarinènguëma', ahuëarinènguëma', pinosarinènguëma', nisha nisha nonpinapiarinènguëma'. Napotopirinènguëmahuë', ama sètocosohuë'. Ina marè' Yosè noya ni'saringuëma' ni'ton, nóya cancantoco'.¹² Iracanta' Yosè piyapinènpita pènèntohuachinara, a'naquëni inapochachin no'hui. Napoaton a'napita no'huihuachinènguëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marè' Yosè'pa' na'con acanaaringuëma'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco',” itërin Quisosori.

Yamora pochìn nininso'

(Marcos 9.50; Lucas 14.34-35)

¹³ Ina quëran itantarín:

“Canpitaso' iyaro'sa', yamora pochìn nicatoma' a'napita catahuamaso' ya'huërin. Napoaponahuë', yamora chimipitè pochìn nicatoma co a'napita catahuahuatamahuë', co huachi insonta natëaringuëmahuë'.

¹⁴ Isoro'paquë ya'huëpisopita tashinanquë pa'nëso pochìn nisapirinahuë', canpitari a'pintatè pochìn nitarama'. Ni'co' iyaro'sa'. Ninano' panènguë ya'huëhuachina, ya'ipi piyapi'sari quënanpi.¹⁵ Nanparionta' i'chinpihuatëra, co caconguë ocohuëtërëhuë'. A'ninguëchin acorè' pèi' acoana a'pinacaso marè'. Piyapi'sa' inaquë ya'huëhuachinara, noya quënantopi.¹⁶ Inapochachin canpitanta' a'pininso pochìn nicatoma', noyasáchin nico'. A'napita nicatënènguëma': ‘Ma noya Tata Yosëri catahuarin ni'ton, noya nisapi,' tosapi,” tënin.

Iráca pënèntopiso'

¹⁷ Ina quëran itaantarín:

“Iráca Moisësë, pënèntona'piro'sa', inapita na'con pënèntopi. Pënèntatona', ninshitopi. Co ina naniantacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Ya'ipi inapita ninopiso' nanicaso marè' o'marahuë. Ma'sona tapon naporinsopita no'téquën sha'huichinguëma'.¹⁸ Tëhuëinchachin itëranquëma'. Isoro'pa' ta'huantaquë huarè' Yosë quiricanën iráca ninshitopiso' ya'huápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihuë'. Ya'ipi ninorinso' naniarin huachi.¹⁹ Napoaton pi'pian tëranta' co natëhuatamahuë', co Yosë noya ni'saringuëmahuë'. Hua'anèntërinquë co acanaringuëmahuë'. Piyapi'sa' a'chintatoma': ‘Ama natëquësoshuë', itohuatama', co noya a'chinaramahuë'. ‘Natëcaso' ya'huërin,' itohuatama', noya a'chinarama'. Natëhuatama', Yosë noya ni'saringuëma'. Hua'anèntërinquë acanamiataringuëma'.²⁰ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita Yosë quiricanën noya nitotaponaraihuë', co cancanëna quëran imapihuë'. Canpitanta' co ya'ipi cancanëma quëran huarè' imapatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anèntërinquë ya'conaramahuë',” tënin.

Co no'huitacaso' ya'huërinhuë'

(Lucas 12.57-59)

²¹ Ina quëran itaantarín:

“Iráca pënèntopiso' nani nitotërama'. Mashocoro'sa' iráca pënèmpi. ‘Ama piyapi tēpacosohuë'. Tēpahuatama', hua'ano'sa' ana'intinguëmaso' ya'huërin,' topirinahuë'.²² Co tēpatërëso maréáchin ana'intinpoaso' ya'huërinhuë', ténahuë. A'na piyapi no'huihuatama', ana'intaringuëma'. Pinotohuatamanta', cotio ansiano'sa' ana'inchinquëma'. Cancanëma

quëran huarè' no'huitoma', 'Quëmaso' sopainquën,' itohuatama', pënquë chachin parisitacaso' ya'huërin, ténahuë.

²³ Napoaton, iyaro'sa', a'naroáchin nanan anoyatacaso' ya'huërin. Yosë yachinotohuatama', yonquico'. Pi'pian tëranta' nanan ya'huëhuachin, ²⁴ a'naroáchin paatoma', anoyatoco'. Nani nanan anoyatohuatama', naporo huarè' Yosë pëinënquë paantaco'. Yosë chinotatoma' ma'sha yaquëtëramaso', quëtoco huachi.

²⁵ Ni'co'. Nihuitëramaso marè' yaquëpahuachinënquëma', a'naroáchin nanan anoyatoco'. Co anoyatohuatamahüë', coisëquë quëparinënquëma'. Coisëquë quëpahuachinënquëma', sontaro'saquë yo'coaninënquëma', tashinan pëiquë po'moarinënquëma'. ²⁶ Inaquë po'mohuachinënquëmaso', ya'ipiya pahuërëtaquë huarè' pipiarama'," ténin Quisoso.

Monshihuaninso'

²⁷ Ina quëran itantarin:

"Isonta' iráca pënëntopiso'. 'Sa'ama' ya'huëtöhuachinquëma', ama monshihuancohuë'," ténin iráca, natantërama'. ²⁸ Nipirinhüë', co monshihuanpiso marëáchin ana'intacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. A'na sanapi cancanëna quëran noyahuachina', ina marënta' oshahuanapi. Nani monshitërinso pochin Yosëri ni'sarin.

²⁹ Napoaton, ya'pirama quëran quënanamaso marè' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipomarahüë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato' quëran chachin noya ni'tapomarahüë' parisitopiquë të'yatohuachinënquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'. ³⁰ Imirama quëran pi'pian tëranta' co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimiratërama' naporini, noya noya niitomahuë'. Apia nipomarahüë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Imirama' nishitëramaso pochin cancanatoma', ya'ipi aoshahuaninquëmaso' a'poco'," ténin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)

³¹ Ina quëran itaantararin:

"Isonta' iráca pënëntopiso'. 'A'na quëmapi sa'in yatë'yatohuachin, co topinan të'yatacaso' ya'huërinhuë'. Coisëquë paaton, quirica aninshichin: "Iso sanapi nani të'yatërahuë huachi," ta'caso aninshichin. Ina quëran sanapi quëtacaso' ya'huërin,' topi. ³² Caso nipirinhüë' nisha pënënanquëma'. Co sa'ama monshihuanpachinahuë', co onporonta' të'yatamaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Topinan të'yatohuatama', oshahuanarama'. Ina sanapinta' so'yantahuachin, monshihuaninso pochin nisarin. Nasha so'ionta', monshin pochin nisarin. Co onporonta' të'yatacaso' ya'huërinhuë', ténahuë," ténin.

No'tëquënáchin nonacaso' ya'huërinso'

³³ Ina quëran itaantararin:

"Isonta' shimashonëmapi iráca pënënpiso'. 'Yoscoarè' no'tëquë nontaranquën, itohuatëra, no'tëquë nontacaso' ya'huërin, Yosë ana'intohuachinpoa'. Ina pochin nonpatëra, sha'huitëranso chachin nicacaso' ya'huërin,' topi. ³⁴ Nipirinhüë', carinquëma' sha'huichinquëma'. No'tëquënáchin nonpatëra, co Yoscoarè' ta'caso' ya'huërinhuë'. Co onporonta' nonpinacaso' ya'huërinhuë', ténahuë.

A'naquënso' yanonpinatona', taponá: 'Pi'iro'tè' ya'huërin ni'ton, no'tèquën nontëranquën,' toconpi. 'Ina pochin nontato, nonpintohuatëra, co Yosë anantarincohuë', topirinahuë'. Pi'iro'tënta' Yosëri ninin. Inaquë ya'huaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'. ³⁵ A'naquëonta' taponá: 'Isoro'pa' ya'huërin ni'ton, no'tèquën nontëranquën,' topi. Yanonpinatona', napopirinahuë'. Isoro'panta' Yosëri ninin. Chini chiniquéen nanantaton, iséquënta' hua'anëntërinpoa'. 'Quirosarin ya'huërin ni'ton, no'tèquën nontëranquën,' toconpi a'naquëonta'. A'na tahuëri inaquë Yosëri a'paimarinsó' hua'anëntapon huachi. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'. ³⁶ 'Moto' ya'huëtërinco ni'ton, no'tèquën nontëranquën,' topi a'naquëonta' yanonpinatona'. Ama ina pochin noncosohuë'. Acatohuatamara, co nanitëramahuë' a'na ainëma tëranta' ayararintantacaso'. Yosëichin nanitërin. ³⁷ Ma'sona tëranta' iyaro'sa' nonpatama', no'tèquënáchin nonco'. 'Pa'sarahué', topatama', paco'. 'Co pa'sarahué', topatama', ama pacosohuë'. No'tèquënáchin nonpatama', co Yoscoarë' ta'caso' ya'huërinhuë'. Pi'pisha tëranta' piyapi nonpintohuatama', sopai nohuanton napoarama', ténahuë," ténin Quisoso.

Yai'huërëtopiso'

(Lucas 6.29-30)

³⁸ Ina quëran a'chintaantarín:

"Isonta' iráca pënëntopiso'. 'A'na piyapi a'nari ahuëaton, tapirayahuachin, coiséquë quëpaquë'. Inaquë no'tèquën i'huërëchin. Inanta' tapirayacaso' ya'huërin. Natëonta' nipantohuachin, coiséquë quëpaquë' i'huërëchin,' topi. ³⁹ Napopirinahuë', carima' sha'huichinquëma'. Co canpita capiniso' nii'huërëtacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Ma'sha onpotohuachinëinquëma', ama no'huicosohuë'. Panpirayahuachinëinquëma', ama manta' i'huërëtocosohuë'. Naquëranchin panpiantahuachinquëma', co naporó tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴⁰ A'naquën no'huitëinquëma', coiséquë quëparinëinquëma'. 'A'moranso quëtoco,' itohuachinëinquëma', quëtoco'. Aipi a'moransonta' quëpatopirinëinquëmahuë', co no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴¹ Inso tëranta' camaiatëinquëma': 'Pë'pëtonëhuë macaton, a'na quiromitro pochin quëpatoco,' itohuachinquëma', ama no'huicosohuë'. 'Noyahua'. Nohuantohuatan, cato' quiromitro quëpachinquën,' itoco'. ⁴² A'naquën: 'Ma'sha quëtoco,' itohuachinëinquëma', ama apiratomahuë', quëtoco'. 'Canta' ma'sha a'nanco, topirahuë', itohuachinëinquëmanta', a'nanco'. Onpopionta' nosoroatë' catahuacaso' ya'huërin," ténin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërinso'

(Lucas 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ina quëran a'chintaantarín:

"Isonta' iráca pënëntopiso'. 'Canpita capini ninosoroco'. Inimiconëmapitaso nipirinhuë', co nosorocaso' ya'huërinhuë', topi. ⁴⁴ Nipirinhuë' carima' sha'huichinquëma'. Inimiconëmapitanta' iyaro'sa', nosoroco'. Aparisitopirinëinquëmaonta', nosorocaso' ya'huërin. Inapita marënta' noya Yosë nontoco' inahuanta' catahuain. ⁴⁵ Inapotohuatama', Yosë pochin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Ina nohuanton, pi'i, o'nan, inapita ya'huërin noya nancipaso marë'. Co imarinsopita marëáchin pi'i a'pininhuë'. Noya nipisopita, oshahuano'santa', ya'ipiya a'pintërin. Naporahuaton,

o'naonta' napopianachin acotërinpoa' ma'sha apapotacaso marë'.
 46 Nipayaramasopitaráchin nosorohuatama', co ina marë' Yosë acanaarinquëmahuë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' nipayapisopita nosoropi. 47 Iyamaráchin noya nontohuatama', co noya noya ninamahuë'. Co Yosë nohuitopisopitahuënta' inahua capini noya ninontopi. Napoaton canpitaso' nisha piyapiro'santa' noya nontoco'. 48 Tata Yosë pochin cancantacaso' ya'huërin. Inaso noyasáchin ninin ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantatoma', noyasáchin nico',” ténin.

6

A'napita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ Naquëranchin Quisoso pënëntaantarín:

“A'naquënso' piyapi'sari noya nicacaiso marë' noya Yosë imapisopita pochin ya'nopirinahuë', co tēhuënhachin cancanëna quëran huarë' Yosë yonquipihuë'. Ina pochin nipatama', co inápaquë Tata Yosë acanaarinquëmahuë'. Ama iyaro'sa' inapita pochin nicosohuë'.² Ma'sha sa'ahuario'sa' quëtohuatama', ama a'ninquëchin quëtocosohuë'. A'naquën niyontonpiso pëiquë ya'conahuatona', coriqui sa'ahuario'sa' marë' quëtopirinahuë', a'ninquëchin quëtopi. 'Ina marë' noya ni'sarinacoi,' ta'tona', napopi. Cachiquënta' coriqui quëtopi piyapi'sari nicacaiso marë'. Co tēhuënhachin nosoroaponaraihuë', napopi. Piyapi'sariso' noya ni'pirinahuë', Yosëriso' co noyahuë' ni'nin. Co inápaquë acanaarinhuë', tēnahuë. ³ Canpitaso nipirinhuë', sa'ahuario'sa' ma'sha quëtohuatama', ama a'ninquëchin quëtocosohuë'. Ama nipayaramaso tēranta' sha'huitocosohuë'. ⁴ Co piyapi'sa' nitotopirinahuë', Tata inápaquë ya'huërinso' ni'sarinquëma'. Ina acanaarinquëma',” itërin.

Yosë nontacaso' a'chininso'
(Lucas 11.2-4)

⁵ Ina quëran itaantarín:

“Yosë nontohuatama', ama nonpina'piro'sa pochin nicosohuë'. Inapitaso' niyontonpiso pëiquë huanirahuatona', na'con Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran huarë' nontopihuë'. Cachiquënta' a'ninquëchin Yosë nontopirinahuë', piyapi'sari noya nicacaiso marë' napopi. Co tēhuënhachin Yosë yonquipihuë'. Piyapi'sari noya ni'pirinahuë', Yosëriso' co acanaarinhuë'. ⁶ Canpitaso nipirinhuë' Yosë yanontohuatama', canpitaoráchin onpopiyanquë tēranta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Quëmaoraíchin Yosë nontëquë'. Co quënanpiranhuë', nataninquën. Co piyapi'sa' natanpirinëinquënhuë', Yosëso' noya natanatëinquën, acanaarinquën.

⁷ Yosë nontohuatama', ama inachin inachin nontocosohuë'. Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. 'Hua'qui' nontohuato, natanatonco catahuarinco,' topirinahuë'. Co Yosë nohuitatonahuë', napopi. ⁸ Ama inapita pochin cancantocohuë'. Co'huara Yosë nonchátërasëinquëmahuë', ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin.

⁹ Napoaton Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

'Tata Yosë, quëmaso inápaquë ya'huaponahuë', natanancoi.

Quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinëinquën.

¹⁰ Chini chiniquën nanatëran ni'ton, ya'ipicoi natëiniquën.

Inápaquë no'tëquën natërinëinquënso pochachin catahuacoi quëma nohuantëransoráchin nii.

11 Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

12 Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi, anoyacancantocoi.

13 Co noyahuë' yonquihuatoi, catahuacoi a'naroáchin nanianchii.

Catahuacoi ama sopai minsëincoisohuë'. [Quëmasáchin hua'anëntarancoi. Ya'ipi nanitaparan. Ipora quëran huarë' ya'ipiya natëinënquën. Amen,]' itoco' Yosë nontohuatama'.

14 A'naquën ma'sha onpotopirinquëmaonta', noya nontacaso' ya'huërin. Nanan anoyatohuatama', Tata Yosënta' canpita oshanëma' inquitarinquëma'. 15 Co nanan anoyatohuatamahuë', Yosënta' co oshanëma' inquitarinquëmahuë', itërin Quisosori.

Co coshatatonaraihuë', Yosë nontopiso'

16 Ina quëran itaantaranin:

"Ama nonpina'piro'sa pochin nicosohuë'. A'naquën Yosë nontacaso marë' ya'ipi tahuëri co manta' coshatërinhuë'. Naporahuaton, co nitapamantarinhue'. Sëtëreso pochin a'norin a'napita nitotacaiso marë'. Co cancanën quëran chinotaponahuë', a'napitari nicacaiso marë' naporin. Ni'pachinara: 'Ma noya Yosë chinotërin,' topi. Piyapi'sari noya ni'pirinahue', co huachi Yosëri acanaarinhuë'.

17 Canpitaso nipirinhue' Yosë nontacaso marë' co coshatohuatamahuë', ama piyapi'sa' sha'huitocosohuë'. Noya ihuiantahuatoma', nitapaco'.

18 Ama a'napita nitotacaiso marëhuë' inapoco'. Tata Yosëíchin nitotarin. Co quënanpirëhuahuë', ya'ipiya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë acanaarinquëma', itërin.

Canamiatërëhuaso'

(Lucas 12.33-34)

19 Ina quëran itaantaranin:

"Ama iyaro'sa' ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ama na'con coriqui, ma'sha, inapita yontoncosohuë'. Isoro'paquë ya'ipi ma'sha a'naroáchin mocarín, chanatërin. No'soni pë'yarín. Chi'chirotërin. Ihuatëro'sa' ya'conatona', ihuarinënpoa'. Naporin. Napoaton, isoro'paquë ya'huërin sopita co ya'huëmiatërinhuë'. 20 Inápaquë ya'huërin sopitaso nipirinhue', ya'huëmiatarin. Yosë na'con yonquiatoma', noya nico'.

Ina marë' na'con sacatoco' inápaquë acanamiachinquëma'. Inatohua' co manta' mocaponhuë'. Co no'soni pë'yaponhuë'. Co chi'chirotaponhuë'. Co ihuatëro'sa' ya'conatona' ihuaponënpoahuë'. Napoapon. 21 Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiamahuë'. Nipirinhue' Yosë na'con na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiamama', tënín Quisoso.

Nitapicancaninso'

(Lucas 11.34-36)

22-23 Ina quëran a'chintaantaranin:

"Ya'piranpo quëran ma'sha quënanë'. Co pëtorayatohuatërahue', noya ni'tërë'. Nitapirayahuatëra, co manta' quënantërehue'. Canpitanta' ya'ipi cancanëma quëran Yosë yonquihuataama', tahuëri pochin cancantarama'. Nipirinhue', ma'sharáchin yonquihuataama', tashi pochin cancantarama'. Nitapicancanpatama', aquë aquëtë co noyahuë' cancantarama huachi," itërin.

Coriquiráchin yonquisopita
(Lucas 16.13)

²⁴ Ina quëran itaantaranin:

“A'na piyapi cato' patron ya'huëtohuachina, nisha nisha camaitopi ni'ton, co nanitërinhuë' cato chachin natëcaso'. A'naso' nohuantaton, noya natëarin. A'naso nipirinhüë' co onpopinchin nohuantatonhuë', co natëarinhuë'. Inapochachin canpitanta' coriquiráchin cancantohu-atama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso',” ténin.

Yosë noya a'pairinpoaso'
(Lucas 12.22-31)

²⁵ Ina quëran itaantaranin:

“A'naquënso' ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. 'Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahuë huachi,' topirinhüë'. Ama iyaro'sa' ina pochin cancantocosohüë'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. A'mocasonta', co onpopinchin yonquicaso ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa noya ya'huëcaso'. ²⁶ Ni'co'. Inairaro'sa' co manta' sha'pihuë'. Co ma'sha sha'piso' macatona', pëinënaquë acopihuë'. Napoaponahuë', Tata Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, cosharo' quënanpi. ¡Canpitaso' inapita quëran noya noya ni'ninquëma'! ²⁷ Chiminacaso nanihuachin co napion ancantopiramahuë', co a'na tahuëri tëranta' nanitaramahuë' ana'huëcamaso'.

²⁸ Nitapacamasonta', co aquëtë yonquicamaso ya'huërihuë'. Ni'co'. Yancoro'sa' topinan noya papotopi. Co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaiso nipihuë'. Nipirinhüë', noyápiachin yancotopi. ²⁹ Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. '¡Ma noyápiachincha a'morin paya!' topi. Yancoro'saso nipirinhüë', ina quëran noya noya ya'nopi. ³⁰ Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuërichin ya'huëpirinhüë', ahuiwachina, ahuiquitëre huachi. Co hua'qui' ya'huëpirinhüë', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin, co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhüë'. ³¹ Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohüë'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya? ¿Ma'cha a'morë'poya?' ama tocosohüë'. ³² Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhüë' tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nani nitotërin. ³³ Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yosë nontoco' noyasáchin yonquicamaso marë'. Ina pochin cancantohuatama', catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtarinquëma'. ³⁴ Napoaton ama tashiraya ma'sha onpoamaso' yonquiatoma', pa'yancosohüë'. Tashirayanta' ma'sha onpohuatama', pa'yanacaso ya'huapon ni'ton, co ipora quëranchin ina yonquiatoma co napion ancantápamaso ya'huërinhuë',” ténin Quisoso.

7

Nocantoro'sa' pënëninso'
(Lucas 6.37-38, 41-42)

¹ Naquëranchin Quisoso pënëntaantaranin.

“Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. ‘Paso' quëmapi co noyahuë', ama tocosohuë', Yosë ana'intochinquëma'. ² A'napita pinopatama', Yosënta' co noyahuë' ni'sarinquëma'. Piyapi chiniquën nonapihuatama', Yosënta' chiniquën ana'intarinquëma'. Piyapi noya yonquirapihuatama', Yosënta' noya ni'sarinquëma'. ³⁻⁵ Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquënso pochin nipiranhüë', naporan. Napoaton ‘carinquën noya nicatëinquën mo'shi ocoichinquën,’ co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpinan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso’,” itërin.

⁶ Ina quëran itaantarin:

“Isonta' a'chinchinquëma'. Ni'niro'sa', coshiro'sa', inapita co yonquipihuë'. Huirina'pi pa'ton nininso' co quëtacaso' ya'huërinhuë'. No'paquë acorama' naporini, i'nachitonahuë'. Ina quëran canpitanta' yaquëtëitëinquëmahuë'. A'naquën piyapi'santa' ni'niro'sa' pochin cancantopi ni'ton, Yosë nanamën a'chintohuatama', chiniquën no'huiarinëinquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantohuachinahuë', tananpitoco’,” itërin.

Yosë nontacaso' ya'huërinso'
(Lucas 11.9-13; 6.31)

⁷ Ina quëran itaantarin:

“Nani tahuëri Yosë nontoco' nata'inquëma'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma'. ⁸ Tëhuëenchachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

⁹ Hui'nama' tanaton cosharo' natanpachinquëma', co na'pi quëtëramahuë'. ¹⁰ Sami nayahuachina', co ya'huan quëtëramahuë'. Sami quëtërama'. ¹¹ Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahuë', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinguëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', noya nininso' quëtarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso marë'.

¹² Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpitaso' nohuantërama' a'napita nosoroinëinquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin inapitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'. Yosë nohuan-ton, Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënënpirinëinquëmahuë', ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. Ninosorohuatama', noya imasarama', ténahuë’,” itërin Quisosori.

Cato' iraya'huërinso'
(Lucas 13.24)

¹³⁻¹⁴ Ina quëran itaantarin:

“Ni'co'. Cato' ira ya'huërin. A'naso' pancana. Co sacaihuë' pa'tacaso' ni'ton, na'a piyapi'sa' ina pa'tapi. Ya'coanamënso' pancana nipirinhüë', ina pa'tohuatama', parisitopiquë paatoma', parisitomiátapoma'. A'na iraso nipirinhüë', sacai pochin pa'tacaso'. Ya'coanamënso' yami-anasha'huaya. Caráichin piyapi'sa' ina quënanpi. Inaquë ya'conpatama',

nanpimiatarama'. Ina ira pa'toco'. Sacai' Yosè imacaso' niponahuè', chiniquèn cancantatoma', imaco huachi," ténin Quisoso.

Nisha a'china'piro'sa'

(Lucas 6.43-44)

¹⁵ Ina quèran itaantarín:

"Ni'cona iyaro'sa' nonpin nanan pènèntona'piro'sa' nonpin-tochinènquëma'. 'Quiyanta' imarai,' itopirinènquëmahuè', co cancanëna quèran imapihuè'. Tanan ni'ni' yamapintèrinso pochin cancantatona', yatapicancaninquëma'. Co no'tèquèn a'chinpihuè'. ¹⁶ Napoaton noya yonquico'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuè' cancantohuachina', co noyahuè' nisapi. Co no'tèquèn a'chintarinènquëmahuè'. Ni'co'. Sharo'sa' nitèrin quèran nohuitèrèhua'. So'huanpiso', co misèra nitèrinhuè'. ¡Shihuarionta' co quëpa nitèrinhuè'!
¹⁷ Nara noya nipachina, noya nitèrin. Co noyahuè' nipachina, co noya nitèrinhuè', napoonin. ¹⁸ Nitacaso' nara nipachina, inachachin noya nitèrin. A'naso nipirinhuè', co nitacaso' narahuè' ni'ton, co onporonta' noya nitèrinhuè'. ¹⁹ Co noya nitohuachinhuè', a'nèhuachinara pènquë ahuiquitopi huachi. ²⁰ Nitèrin quèran nara nohuitèrèhua'. Inapochachin a'china'piro'sa' nohuitarèhua'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuè' cancantohuachina', co noyahuè' nisapi. Co no'tèquèn a'chinapihuè'," itèrin.

Yosè huèntonènquë ya'conpispita

(Lucas 13.25-27)

²¹ Ina quèran itaantarín:

"Na'a piyapi'sa': 'Sinioro, Sinioro,' itopirinacohuè', a'naquèn co cancanëna quèran imarinacohuè' ni'ton, co Yosè hua'anèntèrinquë ya'conapihuè'. Yosè natèpispitaráchin inatohua' ya'huècontapi huachi. ²² Ayaro' tahuèri nanihuachin, na'a piyapi'sa' nontaponaco: 'Quëma nanamèn Sinioro sha'huirai. Quisoso nanan quètèrincoi, ta'toi sopairo'sa' a'parai. Quëma pochin sacai' nininsopita ninai,' itaponaco. ²³ Cariso nipirinhuè' itapo: 'Yanonpintatomaco, napopiramahuè', co noyahuè' cancantèrama'. Co piyapinëhuèpitanquëmahuè'. Co onporonta' imaramacohuè'. ¡Paco huachi!' itapo," itèrin Quisosori.

Cato' pèirínso'

(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)

²⁴ Ina quèran pènèntaantarín:

"Na'aquëma' natanamacoso marè' huè'nama'. Natèhuatamaco, a'na quëmapi pochin nisarama'. Ina quëmapišo', natèricho quèran yapèirin. Yapèihuachina, noya yonquiaton, noya pèiaquë yonirin. Na'pitè' quènanahuaton, inaquë noya pèirin. ²⁵ Chiniquèn o'nanpachina, panca ihuan pa'nin. Pamatohuachina, opotopirinhuè', co anotèrinhuè'. Chini' niponahuè', co tè'yatèrinhuè'. Panca ihuantaponahuè', na'pitèquë pèirin ni'ton, noya huanirin. Co tè'yatèrinhuè'. ²⁶ A'naquënso nipirinhuè' yapèihuachina, co noya yonquirinhuè'. 'Inotèquë tèranta' pèi'i,' ta'ton, inaquë pèipirinhuè'. ²⁷ Ina quèran panca o'nanin huachi. Pamatohuachina, chiniiri tè'yatèrin. Panca ihuantohuachina, pèi' a'naroáchin tè'yatèrin. Ya'ipi noyá quiquirin huachi," itèrin Quisosori.

28 Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha a'chintërinpoa paya! 29 Co hua'anhuë' niponahuë', chiniquën nanantaton, a'chintërinpoa'. Co cotio maistro'saso' ina pochin a'chinpihuë',” topi.

8

Chana caniori maninso'
(Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)

1 Ina quëran panën quëran nohuaramahuachinara, na'a piyapi'sari imasapi. 2 Pa'sapirinahuë', a'na cania'pi huë'nin, chana caniori maninso'. Nacapirahuaton, Quisoso nantëntaquë isonin quëran, itapon:

—Nohuantohuatan Siniro, quëma nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin. 3 Quisosori së'huarahuaton, itërin:

—Nohuantërahuë mini, iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin. Itohuachina, a'naroáchin noyatërin. Canio inquirin huachi.

4 —Ama piyapi'sa' sha'huitëquësohuë'. Corto hua'an ya'huërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ma'sona Moisésë sha'huirinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin. Napotohuachina, pa'nin huachi.

Capitan piyapinën anoyatërinso'
(Lucas 7.1-10)

5 Ina quëran Capinaomoquë paantarin. Canconpachina, a'na Noma capitani huëcapairahuaton:

6 —Piyapinëhuë Siniro chiniquën caniorin. Pëinëhuëquë quëhuënárin. Co huachi nanitërinhuë' iratacaso'. Pa'pi parisitarin, itiirin.

7 —Noyapa', pa'sarahuë anoyatapo, itërin.

8 —Quëmaso' Siniro noya noyanquën. Co caso' quëma pochincohuë'. Co pëinëhuëquë huarë' huëcamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' noyachin, ténahuë. 9 Caso' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'ton, sontaro'sa' natërinaco canta'. “Paquë’,” itohuatëra, pa'nin. “Huëquë’,” itohuatëra, huë'nin. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. “Sacatëquë’,” itohuatëra, sacatarin. Inapochachin quëmanta' topinan camaihuatan, a'naroáchin piyapinëhuë noyatarin ténahuë, itërin.

10 Quisosori natanahuaton, pa'yatërin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noyacha iso quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. 11 Iporaso huachi nisha nisha parti quëran huë'sapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', imatona', Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. Inápaquë pa'pachina', Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nohuitapi. Inapitarë' huënsëapi coshatacaiso marë'. Nóya ya'huërapí huachi, ténahuë. 12 A'naquëmaso nipirinhuë', “Quiyanta' Yosë piyapinënpitacoi,” topiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, co hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Tashinanquë të'yatarinquëma'. Inaquë na'nëarama', chiniquën parisitarama huachi, itërin Quisosori.

13 Ina quëran capitan itantarin:

—¡Ya'huëranquë iyasha paantaquë'! Natëranco ni'ton, apiramiachin piyapinën noyatarin, itërin.

Naporo chachin piyapinën noyatërin. Paantahuachina, sano quënanconin huachi.

Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'
(Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39)

¹⁴ Ina quëran Pitro pëinënquë pa'pi. A'shatën chiniquéen sapoton, quëhuénárin, quënanconpi. ¹⁵ Quisosori maimirarahuatón, a'naroáchin anoyatërin. Co huachi saporinhuë'. Huanirahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41)

¹⁶ I'huanahuanquë yatashirahuaso', na'a piyapi'sa' huëcatona', cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhuë'. Quisosori topinan noncharapirinhuë', sopairo'sa' pipipi. Ya'ipi cania'piro'sa' anoyatërin. ¹⁷ Iráca Isaiasë ninoton, ninshitërin. "Caniopirëhuahuë', anoyatarinpoa'. Canio inquitarinpoa'," tënin. Cania'piro'sa' anoyatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Ya'ipi cancanëna quëran imacaiso' ya'huërinso'

(Lucas 9.57-62)

¹⁸ Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, ca'tano'sanënpita itërin: —Poti maconco'. Aquëtëran pa'ahua', itapirinhuë', ¹⁹ a'na cotio maistrori nontiiirin.

—Canta' Maistro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

²⁰ —Sacai' imancoso' iyasha, tënahuë. Anashiro'sa', huë'ëshinantëna ya'huëtópi, inaquë huë'ëpi. Inairaro'santa' pë'pëtëna ya'huëtópi. Caso nipirinhuë' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohuë'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahue', itërin.

²¹ A'na imarinsoarinta' huëcapairahuaton, itiiirin:

—Canta' oshaquëran imamiachinquën, topirahuë', co apira nanitërahue'. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë'. Ina quëran imamiataranquën, itopirinhuë'.

²² Quisosori itërin:

—A'naquën co nohuantopihuë' imainacoso'. Chimipi pochin cancantópi. Inapitari pa'pichina'. Quëmaso nipirinhuë' ca na'con na'con yonquiatonco, imaco, itërin.

Ihuan a'parinso'

(Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25)

²³ Ina quëran Quisoso potiquë ya'conin. Ya'conpachina, ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi anta'. ²⁴ Paaquëya', a'nanaya panca ihuani manin. Panca sono' ni'ton, co'sacairi poti opoto opototahuaton, yamëntaitapirinhuë'. Ya'huëré Quisososo' huë'ërarin. ²⁵ Napohuachina, ca'tano'sanënpitari ochinanpi.

—¡Catahuacoi Siniro! ¡Chimiitarihua' canpoaso'! itópi.

²⁶ —¿Onpoatomata' të'huaramaso'? ¿Co noya natëyatëramacohue' ti? itërin. Ina quëran huënsëintarahuatón, ihuan a'parin. Sononta' nontërin.

—Sanoquë', itohuachina, a'naroáchin co'sacai' sanoirin. ²⁷ Ina nica-tona', ca'tano'sanënpita pa'yanpi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin paya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitópi.

Sopairo'sari ya'coancantópi so'

(Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39)

²⁸ Ina quèran aquètèran canconpi. Inaso no'pa' Catara parti itopi. Inaquè cato' quèmapi ya'huèpi. Na'a sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquipihuè'. Pa'pi hua'yantopi. Na'pi naninquè chimipiro'sa' po'mopiquè ya'huèrapi. A'naroáchin yaahuètopi ni'ton, co inataquèchin pa'pihuè'. Quisoso nonshihuachina, sopairo'sari ya'coancantèrinsopita na'pi nanin quèran pipirahuatona', huè'sapi nacapirin. ²⁹ Quisoso quènanahuatona', chiniquèn nontapi.

—Nohuitèrainquèn Siniro. ¿Ma'ta' onpotaponcoi? Quèmaso' Yosè hui'ninquèn ni'ton, co'huara ayaro' tahuèri naniyatèrasohuè', ¿aparisi-tarancoi ti? itopi.

³⁰ Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huèrin. Huèntonèn coshatapi.

³¹ Inapita quènanahuatona', itaantapi:

—Yaocoihuatancoi, coshiro'saquè tèranta' a'pacoï ya'coanta'ii, itantapi.

³² —Inta nipachin, inaquè paatoma' ya'conco', itohuachina, quèmapi'sa quèran pipirahuatona', coshiro'saquè ya'conconpi. Inaquè ya'compachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquè niitahuatona', inaquè chimiitopi.

³³ Ina ni'sahuatona', a'paina'piro'saso' pa'yanpi. Pa'yanatona ni-nano'pa' ta'api. Inaquè ya'ipiya sha'huiconpi.

—Sopairo'saso' quèmapi'sa quèran pipirahuatona', coshiro'saquè ya'conconpi. Napohuachinara, hua'yantatona', tahuan pa'topi. Ya'ipi chimiitopi, itopi. ³⁴ Natanahuatona', na'a piyapi'sa' huè'pi Quisoso nicacaiso marè'. Nani ni'pachinara, tè'huatatona':

—A'na parti paquè', itopi.

9

Apia anoyatèrinso'

(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

¹ Napotohuachinara, potiquè ya'coantarahuatona', aquètèran pèntoantapi. Quisoso ninanonènquè chachin paantapi. ² Inaquè catapini quèmapi'sari huècatona', apia quèpi. Pè'sara'huaya pochin niniinquè quèpi. Hua'qui' co nanitèrinhuè' huanicaso', quèhuè'nàrin. “Ma noya isopita natèrinaco,” ta'ton, Quisosori cania'pi itèrin:

—¡Noya cancantèquè', apia'hua! Apiramiáchin quèma oshanèn inquitaranquèn, itèrin.

³ Ina natanahuatona', cotio maistro'sa' yonquipi. “¿Ma quèmapita' isoso? ‘Oshanèn inquitaranquèn,’ ta'ton, Yosè yaya'huèrètèrin,” topi, yonquiatona'. ⁴ Topinan yonquinèna quèran napoápirinahuè', Quisosori nitotaton.

—¿Onpoatomata' co noyahuè' yonquirapiramaco? ⁵ Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanèn inquitacaso', co nanitèrèhuahuè'. Apia camaiatè': ‘Huanirahuaton, noya paquè huachi,’ itacasonta' co nanitaparèhuahuè',” tènama'. ⁶ Caso nipirinhue' Yosè quèran quèmapico ni'to, nanan quètèrinco piyapi'sa' oshanèna' inquitahuaso marè'. Canpitanta' ina nitotacamaso marè' iso apia anoyatarahuè', itèrin. Ina quèran apia itantarin:

—Huaniquè' apia'hua. Pè'sara'huaya masahuaton, ya'huèranquè paquè', itèrin.

⁷ Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi.
⁸ Piyapi'sa' ina nicatona', pa'yanpi.
 —¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Piyapi niponahuë' chiníquën nanan quëtërin paya, topi.

Matio imarinso'
(Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32)

⁹ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Matio quënanconin. Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:
 —Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, imarin.

¹⁰ Naporo' tahuëri ina pëinënuquë Quisoso ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi Quisosorë' coshatatona' no-huitacaiso marë'. A'naquënsa' copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'naquëonta' oshahuano'sa' itopiso'. ¹¹ Parisioro'saso' ina ni'sahuatona', Quisoso ca'tano'sanënpita itonpi:

—¿Onpoatonta' maïstronëma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë' coshatarin, itopi.

¹² Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tēhuëenchachin nohuantopi imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. Nipirinhue', "Co caniorahuë'," topatëraso', co notoro nohuantërehue'. ¹³ Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'," itërahuë. A'napitaso': "Quiyaso' co oshahuancoihuë'," topiso marë' co na'con a'chintërahuë'. Paatoma', Yosë quiricanën noya nitotoco' no'tëquën yonquicamaquë. Inaquë iráca ninshitopi: "A'naquën topinan quëran chinotatonaco oshanëna marë' ma'sha tēpapurinahuë', co a'napita nosoropihuë'. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërahuë'," tēnin Yosë, itërin Quisosori.

Nasha nanan a'chininso'
(Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39)

¹⁴ Ina quëran Coanshari a'chintërinso'pita huëcatona', Quisoso nontipi:
 —Quiyaso' a'na tahuëri co coshatatoihuë', Yosë nontarai. Parisioro'santa' inapopi. Quëma imarinënsopitaso' nipirinhue', noya coshatapi, o'osapi, inapopi. ¿Onpoatonta' co quiya pochin imarinënhue'? itiipi.

¹⁵ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachinara, inapitarë' coshatatona', capa cancantapi. ¡Co sëtacaiso' ya'huërinhuë'! A'na tahuëriso' nipirinhue' inimiconënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiapihuë'. Sëtapi huachi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinacosopita sëtapi. Sëtatona', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë', Yosë nontápona', itërin Quisosori.

¹⁶ Ina quëran a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'morëso noyá mocahuachina, co nasha nē'mëtëquë pa'pitërehue'. Nasha nē'mëtëquë pa'pitëre' naporini, naquëranchin noshataton, aquëtë chachin napointonhuë'. ¹⁷ Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' nininguë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chiniarë'. Morsanta' tapirë'. Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë

ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin, tēnin Quisoso. (Íráca inachitopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huërin, tapon naporin.)

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinsó'

(*Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56*)

¹⁸ A'chinaquëya', a'na cotio hua'an huë'nin. Quisoso notēnanquë isonquirin.

—Hui'nahuë apira chiminin. Huëcaton, Sinioro, sè'huaquiquë' naniantatona', topirahuë', itiirin.

¹⁹ —Noyapa', toshuaton inarë chachin pa'nin. Ca'tano'sanēnpitanta' pa'pi. ²⁰⁻²¹ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin. Hua'qui' panca huënai' a'parin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. Parisitárin. “A'morinso tēranta' sè'huatohuato, anoyataponco,” ta'ton pinēn quëran imaquiarin. Imaquiton, a'morinso' huirotéinchin sè'huaquirin.

²² Quisosori tahuërëtahuaton, sanapi quënanin.

—Noya cancantëquë', imoya. Natëranco ni'ton, noyataran, itërin. Naporo chachin noyatërin. Huënai' no'narin huachi.

²³ Ina quëran hua'an pëinēnquë canconpi. Na'a piyapi'sa' quënanconpi, na'nërapi, ayanapi. Quinatoro'santa' quënanconpi. Huinatacaiso marë' huë'pirinahuë', ²⁴ Quisosori itapon:

—Ya'ipinquëma' pipico'. Co sanapia'hua chimininhue'. Topinan huë'ësárin, itërin.

—Co huë'ërinhuë'. Nani chiminin, itatona' tēhuapi. ²⁵ Ya'ipi piyapi'sa' aipiran a'parahuaton, acoana chimipi ya'huërinquë ya'conin. Maimirarahuatón, ananpitaantarín. A'naroáchin huanirin huachi. ²⁶ Napohuachina, ya'ipi parti nanan nahuinin.

Cato' somaraya anoyatërinso'

²⁷ Ina quëran pipirahuaton pa'sapirinhuë', cato' somarayari imaquiapi. Co manta' quënantopihuë'. Quisoso imaratona', chiniquënantopi.

—¡Nosorocoi Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquë. Yosë a'paimarinquëni'ton, nosoroatoncoi anoyatocoi, topiraihuë', itopi.

²⁸ Pëiquë canconahuatona', Quisoso ya'conin. Somarayaro'santa' ya'conpachinara, Quisosori itërin:

—Cari nanitato anoyatërahuëso' ¿natërama' ipora ti? itërin.

—Natërainquëni mini Sinioro. Ya'ipiya nanitaparan tēnai, itopi.

²⁹ Napotohuachinara, sè'huarayarahuatón, itërin:

—Natëramaco ni'ton, apiramiáchin anoyataranquëma', itërin.

³⁰ Napotohuachina a'naroáchin quënantopi.

—Anoyatëranquëmaso' iyaro'sa', ama insonta' sha'huitocosohue', itopirinhuë', ³¹ pipirahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—Quisoso anoyarayatërincoi. Noya huachi quënantërai, itëra'piapi. Ya'ipi parti quëran natantopi.

Në'huëya anoyatërinso'

³² Ina quëran pa'pachina, a'napitanta' canquiipi. Në'huëya quëpi. Sopai nohuanton, co nanitërinhuë' nonacaso'. ³³ Quisosori nosoroaton, sopai a'patërin. A'patohuachina, a'naroáchin noyatërin. Noya nonsarin huachi. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi.

—Co onporonta' iso pochin ni'chinēhuahuē'. Iráca quēran huarē' co insonta' isēquē naporinhuē', topi.

³⁴ Parisioro'saso nipirinhue', co yanatēpihuē'.

—Sopai hua'ani catahuarin ni'ton, nanitērin sopairo'sa' a'pacaso', to-conpi.

Piyapi'sa' nosororinso'

³⁵ Ina quēran Quisoso pa'sápaton, nisha nisha ninanoro'saquē a'chintēra'piarin. Niyontonpiso pēiro'saquē noya nanan sha'huitēra'piarin.

—Yosē yahua'anēntērinquēma', itēra'piarin. Insēquēsona pa'pachina, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatēra'piarin. Nisha nisha canio inquitērin.

³⁶ Paaton, notohuaro' piyapi'sa' quēnanin. Co Yosē yonquiatonahuē', co napon cancantopi. Ohuicaro'sa pochin inhuaso', co incari tēranta' a'pairinhue'. “¿Incha catahuaincoi paya?” ta'tona', nisha nisha yonquipi. Napoaton Quisosori nosororin. ³⁷ Nosoroaton, ca'tano'sanēnpita itērin:

—Notohuaro' piyapi'sa' ya'huēpirinahuē', co incariso tēranta' catahuarinhue' Yosē hua'anēntērinquē ya'conacaiso marē'. Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manēso pochachin piyapi'sa' manē' Yosē imacaiso marē'. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huaponaraihuē', caraíchín pēnētapi Yosē imacaiso marē'. ³⁸ Napoaton Yosē nontoco' a'napitanta' a'pa'in pēnēnchina'. Ina sha'huitērinpoa' a'chinacaso marē', itērin Quisosori.

10

Shonca cato' ca'tano'sanēnpita acorinso'

(*Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16*)

¹ Shonca cato' quēmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marē'. Inapitaso', ca'tano'sanēnpita itopi. Ayontonahuaton, chiniquēn nanan quētērin sopairo'sa' a'pacaiso marē'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi.

² Shonca cato' acorin paatona' nanamēn a'chinacaiso marē'. Simon'ton acorin. Pitro itopi anta'. Iionta' acorin, Antērisē itopiso'. Santiaco, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inhuaso'. ³ Pinipi, Partoromi, Tomasē, Tatio, inapitanta' nohuantaton, acorin. Mationta' coriqui Noma copirno marē' ma'patopirinhue', acorin ca'tanacaso marē'. Arpio hui'nionta' acorin, Santiaco itopiso'. ⁴ A'na Simonta' acorin. Inaso', copirno no'huina'piro'sa' imapirinhue', iporaso' Quisoso imasarin huachi. Cotasē Iscariotinta' acopirinhue', a'na tahuēri inari sha'huirapiarinso'.

A'chinacaiso marē' a'parinso'

(*Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6*)

⁵ Nani shonca catoya'pi acohuachina, sha'huitērin: “Paatoma' iyaro'sa' noya pēnētoco'. Ama nisha piyapiro'sa' ya'huēpique pacosohue'. Samaria ninanoro'saquēnta' ama pacosohue'. ⁶ Isairio'sa' a'chintonco'. Inapitaso', ohuicaro'sa' chihuēpiso pochin ni'tona', co Yosē yonquipihuē'. Napoaton pēnēnacaso' ya'huērin. ⁷ Paatoma', a'chintoco': ‘Iso tahuēri'sa' Yosē hua'anēntarinpoa', itoco'. ⁸ Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatoco'. Chimipiro'santa', ananpitaantaco'. Chana caniori maninsonta' quēnanpatama', anoyatoco'. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, pa'pi hua'yantopi. Quēnanpatama', sopairo'sa' a'patoco' piyapi'sa'

noyachina'. Co manta' pahuërëtapomarahüè', Yosëso' inaora nohuanton, catahuarinquëma' ni'ton, ama pahuërë nitocosohüè'.

⁹ A'chinacamaso marè' pa'patama', ama manta' coriqui quëpacosohüè'.
¹⁰ Ama pë'pëto, pitana, sapatë', inapita quëpacosohüè'. Ama a'moramaso tëranta' cato' quëpacosohüè'. 'Asacatohuatëra, a'cacaso' ya'huërin,' topi. Napoaton a'chintohuatama', a'caarinënuquëma', catahuarinënuquëma' ama ma'sha pahuantinquëmaso marëhuè'.

¹¹ Nisha nisha ninanoquë a'chintoco'. Ninanoquë canconpatama', insosona noya natanpachinquëma', ina pëinënuquë yacapaco'. Inaquë yacapatohuatama', inaquësáchin ya'huëco'.¹² Pëinënaquë ya'conpatama', 'Yosë catahuainquëma', itoco'.¹³ Noya nohuantohuachinënuquëmaso', Yosëri catahuarin. Nipirinhüè', co noyahüè' nontohuachinënuquëmaso', co Yosëri catahuarinhuè'.¹⁴ Insëquësona pa'patama', 'Ama isëquë huëcosohüè'. Co yanatanainquëmahüè', itohuachinënuquëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó'. 'Nani sha'huitopiranquëmahüè'. Co nohuantëramahüè' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama', itoco'. Ina quëran a'na parti paco huachi.¹⁵ Tëhuëncachin itëranquëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiniquën parisitapi. Iráca Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita pa'pi co noyahüè' cancantopi ni'ton, Yosëri chiniquën ana'intërin. Co natërincosopitasohüè' nipirinhüè', chini chiniquën ana'intarin huachi," itërin Quisosori.

Aparisitacaiso' ninorinso'

¹⁶ Ina quëran itaantaran:

"Ni'co' iyaro'sa'. Ohuicaro'sa' co nanitopihüè' nia'paicaiso'. A'naroáchin huëntonën ni'niro'sari mapi. A'chintohuatama', a'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa' pochin cancantatona', no'huiarinënuquëma'. Napoaton noya yonquico'. No'huipirinënuquëmaonta', ama no'huicosohüè'. Noya cancantatoma', sanoanan quëran nontoco'.¹⁷ Ni'cona iyaro'sa', piyapi'sa' a'naroáchin ano'huitotama'. A'naquën no'huitënuquëma', masarinënuquëma'. Mapachinënuquëma', coisëquë quëpaarinënuquëma'. Niyontonpiso pëiro'saquënta' huihuiairinënuquëma'.¹⁸ Imaramacoso marè' hua'ano'sa' ya'huërinquë sha'huirapiarinënuquëma'. Copirnorosaquënta' quëpaarinënuquëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënuquëma' nanamëhuë sha'huitacamaso marè'. Inaquë nisha piyapiro'santa' a'chintarama'.¹⁹ Inaquëpita quëpahuachinënuquëma', ama pa'yancosohüè'. '¿Ma'cha tonopoya?' ama tocosohüè'. Naporo' Yosë anitotarinquëma' no'tëquën a'panitacamaso marè'.²⁰ Co canpitaora yonquinëma quëran nonsaramahüè'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marè'.

²¹ A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhüè' co nohuantarinacohüè' ni'ton, quëmopinënpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahüè', sha'huirapiarin tëpacaiso marè'. A'naquëonta' hui'nin niponahüè', imapachinco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquëonta' a'shin chachin, pa'pin chachin niponahüè', imapachinaco, hui'ninpitari sha'huirapiapi.²² Imaramaco ni'ton, na'a piyapi'sa' no'huiarinënuquëma'. Nipirinhüè', co a'pohuatamacohüè', nicha'ësaranguëma huachi.²³ Aparisitohuachinënuquëma', a'na ninanoquë paantaco'. Inaquënta' a'chiantaco'. Na'a ninanoro'sa' Cotia parti ya'huërin. Co ya'ipi ninanoro'saquë pa'shatërasënuquëmahüè', canta'

o'mantarahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantarahuë Yosë hua'anëntërinso' acoca'huaso marë'.

²⁴ Ni'co'. Patron ya'huëhuachina, co piyapinënpitaso' chini chiniquën nanantërinhuë'. Canta' canpita maistroneëmaco ni'ton, chini chiniquën nanantërahuë. ²⁵ Napoaton no'huihuachinënquëma', co ina marë' sëtacaso' ya'huërinhuë'. Nani no'huirinaco canta'. 'Sopainquën,' itërinaco ni'ton, canpitanata ina pochachin nontarinënquëma',” itërin Quisosori.

Yosë të'huatacaso' ya'huërinso'
(Lucas 12.2-9)

²⁶ Ina quëran itantarin:

“Piyapi'sa' no'huipirinënquëmahuë', ama iyaro'sa' të'huatocosohuë'. Iporaso' ma'sha noyá po'opinán pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhüë' ya'ipiya nitotapi. ²⁷ Iporaso' co ya'ipi piyapi'sa' a'chintarahuë'. Carayanquëma tëranta' canpitaora quëparahuatënquëma', na'con a'chintaranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhüë' ya'ipi piyapi a'ninquëchin sha'huitoco' nitochina'. ²⁸ Ama piyapi'sa' të'huatocosohuë'. Tëpapurinënquëmaonta', co hua'yanëma' matarinënquëmahuë'. Yosë tëhuëchinso' të'huatacaso' ya'huërin, tënahuë. Ina nohuanton, chiminë'. Co noyahuë' nipachina', pënquë chachin a'paarin huachi. Inatohua' hua'yanënarë chachin parisitomiatapi huachi. Napoaton Yosë na'con na'con të'huatacaso' ya'huërin. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhuë'.

²⁹ Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuë'. Cato nipirinhüë', a'na soroiëchin pa'tërin. Napoaponahuë', co a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhuë'. Co ina nohuantohuachinhüë', co chiminhüë'. ³⁰⁻³¹ Canpoaso nipirinhüë' na'con na'con a'pairinpoa'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' yonquirinpoa'. Ainënpoa' hua'huayátërahuë nipirinhüë', ya'ipiya pichirin. Napoaton ama të'huacosohuë'. Ni'sárinpoa'.

³² 'Quisoso imarahuë,' topatama', ayaro' tahuëri carinquëmanta' nohuantaranquëma'. 'Imarinaco mini,' itarahuë Tata Yosë. ³³ Nipirinhüë', 'a'porahuë huachi,' topatamaso', carinquëmanta' a'poaranquëma'. 'Co imarinacohüë', itarahuë Tata Yosë,” tënin Quisoso.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'
(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Ina quëran pënëantarin:

“Cristo o'mahuachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapi,' topiramahuë', co ya'ipiya nohuantarinacohüë' ni'ton, nino'huiapi. ³⁵ Ipora quëran huarë' a'na pëiquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiapi. A'na pëiquë pa'pin nohuantarin. Hui'ninso nipirinhüë' co nohuantarinhuë'. A'na pëiquënta' hui'nin nohuantarin. Pa'pinso nipirinhüë' co nohuantarinhuë'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin co nohuantarinhuë'. Hua'huinso nipirinhüë' nohuantarin. A'shatën nohuantapirinhüë', notainso' co nohuantarinhuë'. Napoapona'. ³⁶ Imaramacoso marë' quëmopinëma chachin no'huiarinënquëma'. Co nishahuë' niponaraihuë', inimiconën pochin ni'sarinënquëma'.

³⁷ Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', hui'nama' inapita co onpopinchin nosorocoso' ya'huërinhuë'. Co na'con na'con nosorohuatamacohüë', co tëhuëenchachin imaramacohüë' tënahuë. ³⁸ Imapatamaco, a'napita aparisitarinënquëma'. Yatëpapurinënquëmaonta',

imamiatoco. Corosëquë chiniquën parisitëré'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinënguëma'. Co ahuantohuatamahüé', co tëhuëinchachin imaramacohüé'. ³⁹ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüé', imaramacoso marë' aparisitohuachinënguëma', noya cancantoco'. Tëpapirinënguëmaonta', noya noya nanpimiatontarama', itërin.

Yosëri acanarinso'
(*Marcos 9.41*)

⁴⁰ Ina quëran pënëantarin: "Insosona noya natanpachinquëma', noya natanarinaco canta'. Yosë a'paimarinco ni'ton, Yosë nanamën chachin imasapi huachi. ⁴¹ A'chinamaso marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. Inápaquë acanaarinquëma'. A'naquën natanpachinënguëma', 'Yosë nanamën chachin a'chintarinpoa', ta'tona', noya natanarinënguëma'. Ina marë' inapitanta' inápaquë canarapi. Tëhuëinchachin noya piyapi'sa' catahuacaso' ya'huërin. 'Yosë imarin ni'ton, noya quëmapi inaso', ta'toma', catahuaco'. Ina marë' Yosë acanaarinquëma'. ⁴² Inso tëranta' imarincoso co chiniquën nanantopirinhüé', inanta' nosorocaso' ya'huërin. Imarincoso marë' i'sha tëranta' o'shitohuatama', inápaquë Yosë acanaarinquëma'. Tëhuëinchachin noya i'huëretarinquëma', itërin Quisosori.

11

Coansha Paotistari piyapi a'parinso'
(*Lucas 7.18-35*)

¹ Nani ca'tano'sanënpita sha'huitahuaton, a'chinacaso marë' pa'nin huachi. Nisha nisha ninanoquë pa'sahuaton, a'china'piarin. Pënëna'piarin.

² Coansha Paotistaso nipirinhüé', naporó' tashinan pëiquë ya'huárin. Inaquë ya'ipi Quisoso naporinso' natantërin. Ina natantaton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marë'. ³ Canconpachinara, Quisoso natanatona':

—Coansha Paotista a'parincoi ni'ton, natana'huainquënso marë' huë'nai. I'huá chachin inaso', na'con sha'huitërincoi. "A'na tahuëri Cristo o'mararin, Yosëri a'paimarinso'," itërincoi. ¿Quëmaso' inanquën nimara, ti? ¿Pahuanarin o'macaso' nica? Co nitotatoihuë', natanapoinquën huë'nai. Sha'huitocoi quiyanta' Coansha sha'huitoanta'ii, itopi.

⁴⁻⁵ Napotohuachinara, Quisosori itërin:

—Nani ma'sha ni'nama', natanama'. Somaraya nininsopita huë'pachinara, ca nohuanto, ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatërahuë. Noya iratopi ni'nama'. A'naquëonta' chana caniori maninsopita anoyatërahuë. Në'huëro'santa' ca nohuanto, noya natantopi. Chiminpisopitanta' ananpitaantarahuë. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosë nohuitatonaraihuë', nosorotápirinahuë', iporasó huachi noya nanan a'chintarahüë natanama'. Paatoma', ya'ipiya Coansha sha'huitonco' no'tëquën nitochin. ⁶ Insosona ya'ipi cancanëna quëran natëmiatohuachinaco, nóya cancantapi, itërin Quisosori.

⁷ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani pa'pachinara, Quisosori piyapi'sa' a'chintantarin.

—Natanco iyaro'sa' Coansha yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë chiniquën huanirin quënanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhuë'.⁸ Co inaso ma'huanos'a' pochin noyápiachin a'morinhuë'. Noyápiachin a'mopisopitaso', copirnoros'a' pëinënaquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhuë', co nani ma'sha ya'huëtërinhuë'.⁹ Pënëntërinso' natanacamaso marë' pa'nama', tënahüë. Coansha tëhuëchachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marë'.¹⁰ Iráca quiricanënuë ninoton Yosëri hui'nin sha'huitërin.

“Co'huara pa'shamátërasënuëhuë', comisionëhuë'ton a'pararahüë piyapi'sa' ayonquicaso marë',” itërin.

Coansha ninoton, naporin.

¹¹ “Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coansha Paotistaso' noya noya pënëntërin. Pënëntërinso' noya, nipirinhuë', inso tëranta' imapachinaco, noya noya nisarín. Yosë hua'anëntërinquë chachin ya'conarin huachi, tënahüë.

¹² Coansha pënëntërin quëran huarë' na'a piyapi'sa' huë'sapi natanacaiso marë'. A'naquënsó nipirinhuë' co nohuantopihuë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso'. Co nohuantatonaraihuë', nohuantopisopita aparisitopi. Chiniquën cancantopisopitaso nipirinhuë', onpopionta' ya'conapi. ¹³ Iráca quëran huarë' Moisésë, pënëntona'piros'a', inapita ninopi. ‘Yosë yahua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri ina marë' acorinso' a'paimararin,' topi. Coanshanta' ninotona', ninshitopi: ‘Co'huara Siniro tahuërinën naniyatërasohüë', Iniasë huëntarin pënëntacaso marë',’ topi. ¹⁴ Napopiso chachin Coansha pënëntarin huachi. Iniasë pochin cancantaton, pënëntarin, tënahüë. Nohuantohuatama', natëco'. ¹⁵ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'.

¹⁶ Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Hua'huaro'sa pochin cantantopi. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara, a'naquën tapona': ‘Huëco' pita pochin ni'tëhua', ya'nipiahua', ta'tona',¹⁷ quinatapirinahuë', co a'napita nohuantopihuë' nansacaiso'. Ina quëran co nohuantohuachinarahüë', tantapona': ‘Inta nipachin, huëco' chimipi pa'pitopiso pochin ni'tëhua', ya'nipiahua', nitantapi. Na'nëpirinahuë', co a'napita nohuantopihuë' na'nëcaiso'. Inapochachin canpitanta' ipora nisha nisha yonquirama'. ¹⁸ Coansha Paotistaso' pënëntapon, co aquëtë' cosharo' yonquirinhuë'. Co noya coshatërinhuë'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhuë'. Napopirinhuë': ‘Inaso' Sopairi ahua'yantërin ni'ton naporin,' tënama'. ¹⁹ Caso nipirinhuë', Yosë quëran quëmapico nipo-rahüë' coshatërahüë, o'orahuë. Ina marë' pinoramaco canta'. ‘Quisoso coshatárin, o'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarin. Copirno marë' coriqui ma'patona'piros'a'rënta' nipayarin,' toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. A'naquënsó nipirinhuë' noya yonquiatona', Yosë natëapi huachi. No'tëquën pënënahüë ni'ton, no'tëquën yonquiapi huachi,” tënin Quisoso.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëninso'
(Lucas 10.13-15)

²⁰ Nisha nisha ninanoro'saquë nani pënëntërin. Inaquë na'a cania'piros'a' a'naroáchin anoyatërin. Ya'huëhuano'saso' nicaponaraihuë',

inachachin inachachin yonquiantapi. Co oshanëna' yaa'popihuë'. Napoaton chiniquën pënënin. ²¹ Corasinoquë ya'huëpisopita, Pitsaitaquë ya'huëpisopita, inapita yonquiaton, itapon:

“¡Ma'huántacha canpitaso' nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Ina marë' parisitarama'. Na'con nitotopiramahuë', co yaimaramacohuë'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhüë' co pënëntërahüë'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahüë'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marë' sëchitonahuë'. Sa'catën nininso a'motona', huarianoquë nipashimotochitonahuë'. Co noyahuë' yonquipisopitanta', nanianchitonahuë'. ²² Napoaton ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' Yosë chini chiniquën ana'intarinquëma'. Inapitaso' co onpopinchin ana'intarinhüë'. ²³ Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahuë'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai,' ¿topiramahuë' ti? Co ina marë' inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë pa'miatarama huachi. Hua'qui' a'chintëranquëma'. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahüë. Nani nicapomarahüë', co yaimaramacohuë'. Sotomaquë naporahuë naporini, inapitaso natëitonacohuë'. Co oshanëna marë' Yosëri ata'huanchitonhuë'. Ipora huanta' ya'hua'itonahuë'. ²⁴ Ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' chini chiniquën ana'intarinquëma'. Sotomaro'saso nipirinhüë', co onpopinchin ana'intarinhüë', tënahuë,” itërin Quisosori.

Quisoso asanocancaninpoaso'
(Lucas 10.21-22)

²⁵ Naporo' noya cancantaton, Yosë nontërin:

“¡Ma noyacha Tata yonquiran paya! Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inápaquë ya'huërinsopita, isoro'paquë ya'huërinsopita, ya'ipiya hua'anëntëran. A'naquën Tata nani ma'sha nitotaponaraihuë': 'Quiyaora noya noya nitotarai,' topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhüë', co onpopinchin nitotaponaraihuë': 'Catahuaco Sinioro co caora nanitërahüë',' topachinara, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë: 'Yosparinquën,' itëranquën. ²⁶ Quëmaora nohuanton Tata naporan,” itërin.

²⁷ Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarín.

“Tata Yosë nohuanton, pënëntarahüë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chintaca'huaso marë'. Hui'ninco ni'ton, inasáchin noya nohuitërinco. Inapochachin Tata Yosë nohuitërahüë. Casáchin noya nohuitërahüë. A'naquëonta' cari anohuitohuato, nohuitapi anta'. ²⁸ Huëco' casáchin imaco catahuainquëma'. Isoro'paquë ma'sha onporama' ni'ton, sëtarama'. Naporahuaton, nisha nisha yanatëpiramahuë', co canpitaora nanitëramahuë' noya cancantacamaso'. Pë'pëto quëquën quëparamaso pochin ninatanama ni'ton, napion cancantërama'. Napoaton huëco' catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. ²⁹ Co carinquëma' nocananquëmahuë'. Sanoanan quëran pënënanquëma'. Casáchin natanco a'chinchinquëma'. Nani tahuëri catahuanquëma' noya cancantacamaso marë'. Ina pochin imapatamaco, sano cancantarama huachi. ³⁰ Ma'sona nicacaso sha'huitohuatënuëma', catahuanquëma' noya nicacamaso'. Catahuanquëma' ni'ton, co sacaihuë' imasaramaco huachi,” itërin Quisosori.

12

Chinoto tahuëri naporinso'

(*Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5*)

¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sapi. Tricoro' pëntontapi. Ca'tano'sanënpita tanatona', papona pochin a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', ca'pi. ² Ina ni'sahuatona parisioro'saso':

—iNi'quë' Maistro! Chinoto tahuëri nipirinhüë', ca'tano'sanënpita tricoraya i'shorayapi, co ipora tahuëri pi'pisha tëranta' sacatacaso ya'huërinhuë'. Co Moisésë pënëntërinso' natëpihuë', itopi.

³ Napotohuachinara, itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, ⁴ Yosë pëinënguë ya'conin. Inaquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanatona', ca'pi. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirinhüë', Tapi ca'nin. Ca'pirinhüë', co ina marë' Yosëri ana'intërinhuë'. ⁵ Isonta' yonquico'. Nani chinoto tahuëri corto hua'ano'sa' Yosë pëinënguë sacatopi. Piyapi'sa' oshanëna marë' ohuicaro'sa' tëpapi. Sacatopirinhüë', co ina marë' oshahuanpihuë'. ¿Co inanta' nontëramahuë' ti? ⁶ Yosë pëinën noya nipirinhüë', caso' chini chiniquën nanantato, noya noya a'chintaranquëma'. ⁷ Yosë chachin naporin: “Piyapi'sa' nosorocamaso' na'con na'con nohuantërahuë. Ma'sha oshanëma marë' tëparahuatoma ya'ipi ahuiquitamaso', co onpopinchin nohuantërahuë',” tënin quiricanënguë. Nontopiramahuë', co natantochináchinhüë' cancantërama'. No'tëquën yonquirama' naporini, co topinan quëran sha'huirapitomahuë'. ⁸ Yosë quëran quëmapico ni'to, chiniquën nanantërahuë. Chinoto tahuëri ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Co nicacasohüë nininsonta' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(*Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11*)

⁹ Ina quëran paantarahuaton, niyontonpiso pëiquë ya'conconin. ¹⁰ Inaquë a'na quëmapi quënanconin. A'na imirin tachitërin ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhuë' së'quëtacaso'. “Ipora tahuëri co cania'piro'sa' anoyatacaso ya'huërinhuë',” ta'tona', parisioro'sari ni'sapi. Quisoso yasha'huirapitona', itapona':

—Chinoto tahuëri nipirinhüë', ¿noya cania'piro'sa' anoyatacaso' ti? itopi.

¹¹ —Ni'cochi iyaro'sa', ohuicaro'sa' pë'tahuahuatamara, a'naya tëranta' panca nanincatëquë anotohuachina, ocoirama'. Chinoto tahuëri nipirinhüë', masahuatoma', ocoirama'. ¹² Piyapi'saso nipirinhüë' noya noya ni'ton, na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Napoaton chinoto tahuërinta' piyapi'sa' catahuacaso' ya'huërin, itërin.

¹³ Napotahuaton, apia nontërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton ihuëpachina, a'naroáchin noyatërin. A'na imirin pochachin niantarin. ¹⁴ Ina nicatona parisioro'saso' pipipi. Pipirahuatona', Quisoso tëpacaiso marë' yonquipi huachi.

Iráca ninorinso'

¹⁵ Ina nitotaton, Quisoso a'na parti pa'nin. Na'a piyapi'sari imasarin. Cania'piro'sa' huë'pachinara, ya'ipiya anoyatërin.

16 —Ama a'napita sha'huitocosohuë', itërin. 17 Iráca Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin. Yosë yonquirinso chachin ninshitaton, naporin:

18 “Iso quëmapi nani acorahuë nisha nisha piyapi'sa' nicha'écaso marë'. Noya natëarinco.

Na'con nosoroato, nóya ni'nahuë.

Ispiritonëhuë chachin aya'coancantarahuë.

Nisha piyapiro'santa' no'tëquën a'chintahuaton, anoyacancantarin.

19 Co no'huiarinhuë'. Co chiníquën nonsarinhuë'.

Co cachiquë paaton, piyapi'sa' ano'huitarinhuë'.

20 A'naquën piquira yanopantërinso pochin nicatona', co huachi chiníquën cancantopihuë'. Inapitasa' achinicananarin.

Nanparin yatacopirinso pochin cancantatona', pi'pianchin Yosë shia'popi. Co inapitanta' no'huiarinhuë'.

No'tëquën a'chintahuaton, na'a piyapi'sa' anoyacancantarin. Inapotaton, sopai minsëarin huachi.

21 Nisha nisha piyapi'sari natanahuatona': 'Inasáchin nicha'ésarinpoa', tosapi huachi,' ténin Yosë quiricanënuë'.

Iráca Isaiasë ninorinso chachin nanirin ni'ton, Quisosori sanoanan quëran piyapi'sa' pënënarin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10)

22 Ina quëran a'na quëmapi quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Co quënantacaso tëranta' nanitërinhuë'. Sopai a'parahuaton, a'naroáchin anoyatërin. Noya ni'tërin. Nonacasonta' nanitërin huachi. 23 Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. “¡Ma'pitacha nanitaparín paya! Isoso' Tapico' shiin, ¿Yosëri a'paimarinso' nimara ti?” nitopi.

24 Parisioro'sariso nipirinhüë', co natëpihuë': “Sopairo'sa' hua'an Piirsipo* itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparín sopairo'sa' a'pacaso'. Co inari catahuarinhüë' naporini, co nanichitonhuë',” topi.

25 Topinan yonquirapirinhüë', inaora yonquinën quëran Quisosori nitotaton, itërin: “Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huiipi naporini, yanquë'itonahuë'. Co huachi inaquë ya'huë'itonahuë'. Huëntonënuë ya'huëpisopitanta' nino'huiipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'.

26 Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huiipi naporini, co huachi hua'an niitonhuë', co huachi piyapi'sa' hua'anëntacaso' nanichitonhuë'. 27 'Piirsipo catahuarinquën,' itopiramacohüë', co no'tëquën yonquiramahüë'. Co ina catahuarincohuë'.

A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Satanasë catahuarinco ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarin. Inapita natanco' macariso' catahuarinso' sha'huichinquëma'. 28 Caso nipirinhüë', Ispirito Santo catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta'huanquëmaso marë', ténahuë'.

29 Quëmapi chiníquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Co insonta ya'conaton ma'shanën mataponhuë'. A'naso nipirinhüë' ina quëran chini chiníquën ni'ton, huëcapairahuaton minsëquirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin.

* 12:24 Piirsiposo': Satanasë tapon naporin.

³⁰ Co imapatamacohuë', inimicotaramaco. Co catahuahuatamacohuë', sopai natëarama huachi. Piyapi'sa' anishacancantarama' ama Yosë imacaiso marëhuë'.

³¹ Napoaton itaranquëma': Co noyahuë' nipatama', oshahuanarama'. Pinótohuatamanta oshahuanarama'. Oshanëma marë' sëtohuatama', Yosë oshanëma' inquitaringuëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita inquitaringuëma'. Ispirito Santoíchin pinotoma' oshahuanpatama' tēhuēnchinso', co inquitaringuëmahuë'. ³² Caso' Yosë quëran quëmapico nipirahuë pinopatamaco, ina marë' oshahuanpiramahuë', oshanëma marë' sëtohuatama', inquitaringuëma'. Nipirinhüë', Ispirito Santo pinopatama', co oshanëma' inquitaringuëmahuë'. Co onporonta' inquitaringuëmahuë'," itërin Quisosori.

Nara pochin nininso'

(Lucas 6.43-45)

³³ Ina quëran itaantarín: “ ‘Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noya nitohuachinahuë', napoonin,' topi. Nitërin quëran nara nohuítërë'. Inapochachin piyapinpoanta' ninëhua'. Noya yonquihuatëhua', no'tëquën nonarihua'. ³⁴ Canpitaso nipirinhüë', ya'huan pochin cancantatoma' yanonpinama'. Co noyahuë' yonquiatoma', co nanitëramahuë' noya nonacamaso'. Onpopinsona cancantëramaso', nonama quëran piyapi'sa anitotarama'. ³⁵ Noya cancantohuatëhua', noyasáchin nonarihua'. Co noyahuë' cancantohuatëhua', co noyahuë' nonarihua'. ³⁶⁻³⁷ Noya cancantohuatama', noya nonsarama'. Ayaro' tahuëri Yosë noya ni'saringuëma'. Co noyahuë' cancantohuatama', co noyahuë' nonsarama'. Ina marë' ayaro' tahuëri ana'intaringuëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë nontaringuëma'. Ya'ipi nonamasopitanta' aipitaringuëma'. A'naquëma' co noyahuë' nonpatama', 'Co yonquiatohuë', naporahuë', itopiramahuë', ina marënta' ana'intaringuëma', tēnahuë. Co noyahuë' cancantohuatama', no'tëquën ana'intaringuëma huachi," itërin Quisosori.

Yosë pochin nicacaso' nohuantopiso'

(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)

³⁸ Ina quëran parisoro'sa', cotio maestro'sa', inapita huë'pachinara, Quisoso nontiipi:

—Yosë pochin niquë' ni'iinquën. Ina ni'patoi, natërainquën, itiipi.

³⁹ —Canpitaso' co noyahuë' cancantërama'. Co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëramahuë'. “Yosë pochin niquë' ni'iinquën,” itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë'. Isoíchin anitotaringuëma'. A'na tahuëri Conasë pochin nisarahuë. ⁴⁰ Iráca Conasë marëquë tē'yaitohuachinara, panca sami pochin nininsoari mi'tërin. Cara tahuëri tashirë chachin inaquë ya'huapirinhüë'. Ina quëran Yosë nohuanton, cha'ërin. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminpató, cara tahuëri tashirë chachin acoporo' ya'huaporahuë', cha'ësarahuë huachi. ⁴¹ Conasë cha'ërahuatón, Ninihuiquë pa'nin. Inaquë pënëntohuachina, co noyahuë' yonquipisopita naniantopi. Napoaton ayaro' tahuëri inapita nontarinënguëma'. “¿Onpoatomata' co canpitaso' natëramahuë'?” itaponënguëma'. Caso' chiniquën nanantato, noya noya pënënpiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. Napoaton ayaro' tahuëri Yosë na'con ana'intaringuëma'. ⁴² Inapochachin iráca Saromon hua'anëntapon, copirno sanapi nininso' sor parti quëran huë'nin ina

nontacaso marè'. "Ya'ipi nitotèrin," ta'ton, huè'nin natanapon. Napoaton ayaro' tahuèri ina atapanarinquèma'. Saromon quèran caso' na'con na'con nitotato, noya noya a'chintopiranquèmahuè', co yanatèramacohuè' ni'ton, Yosè chiniquèn ana'intarinquèma', itèrin Quisosori.

Sopairi ya'coancantantarinso'

(Lucas 11.24-26)

⁴³ Ina quèran Quisosori a'chintaantarin. "A'na quèmapi sopairi ya'coancantopirinhue', ina quèran pipirin. Pipihuachina, inotèro' parti pa'sarin. Insèquèsona ya'huècaso marè' yonisapirinhue', co quènaninhue'.

⁴⁴ Napoaton ina quèmapiquè chachin huèantarin. Inaso' co Yosè yonquiatonhuè', topinan ya'huárin quènanquiantarin. Noya ya'huèantachinachin ni'ton, sopairi yaya'coancantantarin. ⁴⁵ Napoaton paantarahuaton, canchisè sopairo'sa' maantarin. Aquè aquètè' co noyahuè' nipisopita maantarin. Posa sopairo'sari chachin quèmapi ya'coancantantapi. Napoaton aquè aquètè' co noyahuè' yonquirin huachi. Inapochachin ipora na'a piyapi'sa' sopai natètona', co noyahuè' cancantopi. Ina quèran: 'Co huachi sopai natèrahuè', taponarahuè', co Yosè yonquiatonahuè', oshaquèran aquè aquètè' co noyahuè' cancantaantapi huachi," itèrin Quisosori.

Quisoso quèmpinènpita pochin nininsopita

(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶ Piyapi'sa' nontaso', a'shin, iinpita, inapita huè'pi. Quisoso yanontopirinhue', na'a piyapi'sa' yamorapi ni'ton, co nanitopihue' ya'conacaiso'. Aipiran huaniápirinhue', ⁴⁷ a'na quèmapiri sha'huitèrin:

—Ni'què' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huècatona', aipiran huanirapi. Yanontèrinènquèn, itèrin, ⁴⁸ Napotopirinhue', Quisosorisso' itapon:

—Mamahuè, iyahuèpita, inapita pochin ni'nahuèsopita sha'huichinquèn nitotèquè', itahuaton, ⁴⁹ imirin quèran tasatèrin:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuèpita pochin nicato, nosororahuè. ⁵⁰ Yosè natèpisopita iyahuèpita pochin ni'nahuè. Sanapi'santa' Yosè nanamèn natèhuachina', oshihuèpita pochin ni'nahuè. Payaro'santa' Yosè imapachina', mamahuè pochin ni'nahuè, itèrin.

13

Pa'sarayarinsó'

(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Naporo' tahuèri pèi quèran pipirahuaton, sono' yonsanquè huènsèconin. ² Inaquè notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marè'. Hua'huayatèrahuè' tancapitohuachinara, potiquè ya'conahuaton, huènsèmarin. Ii' yonsánshaquè huarè' piyapi'sa' yamorapi. ³ Nisha nisha pènento nanan a'chintèrin. Ma pochinsona nininsopita a'chintárin ayonquicaso marè'.

A'chintaton, itapon: "A'na quèmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴ Tricoraya iminquè pa'sarayarín papotacaso marè'. Pa'sarayahuachina, a'naquèn ya'pirin iraquè huarè' pa'sarayarín. Iraquè huarè' anotèrin ni'ton, inairaro'sari huècapairahuatona', pè'yaquipi huachi. ⁵ A'naquèn ya'pirin na'piroquè pa'sarayarín, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huèrinquè. Shimènschin no'pa' ni'ton, shiarahuaton, papotopirinhue'. ⁶ Pi'iri chiniquèn

pi'cahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itêhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquën ya'pirionta' nahuanocuë pa'sarayarín. Inaquë papotopirínhuë', nahuano'sarinta' papotërin. A'shinahuatona', imotërin huachi. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënso nipirínhuë' noyaro'paquë pa'sarayarín. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquën saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquën pasa, pasa nitërin. ⁹ Huëratêhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpitari ya'caritahuatona', natanpi. "¿Onpoatonta' Maistro piyapi'sa' a'chintohuatana, pënënto nanan quëran a'chintëran?" itopi.

¹¹ "Yosë hua'anëntërinso' co insonta' inaora yonquinën quëran nitotërinhuë'. Canpitaso' ya'ipiya a'chintaranquëma'. A'napitaso nipirínhuë' co ya'ipi a'chintarahué'. Pënënto nanan quëransáchin a'chintarahué. ¹² Insosona noya natanpachinaco, Yosëri catahuarin noya yonquicaiso marë'. Na'con na'con nitotapi. A'napitaso nipirínhuë' co yanatêhuachinacohué', Yosëri tananpitarin ni'ton, ya'ipiya naniantapi huachi. ¹³ Napoaton inapita huë'pachinara, sacai pochin a'chintërahué. Natanaponaraihuë', co natëapihuë'. Nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'. ¹⁴ Iráca Isaiasëri ninoton, naporin:

'Natanapomarahué', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahuénta' co têhuënchachin quënanaramahuë'.

¹⁵ Isopitaso' co natantochináchinhuë' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihuë'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënantopihuë'.

Noya ni'pi naporini, quënanchitonahuë'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran nataintonahuë'.

Co noyahuë' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini, anoyacancanchitohué', ténin Yosë iráca.

Ipora huanta' na'a piyapi'sa' ina pochin cancantopi.

¹⁶ Canpitaso nipirínhuë', ma noya Yosë catahuarinquëma' ni'ton noya ni'namaco. Noya natanamaco. Napoaton noya cancantarama'. ¹⁷ Iráca quëran huarë' na'a pënëntona'piro'sa', noya piyapi'sa', inapita canpita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë', itërin Quisosori.

Tricoraya tapon naporinso'

(Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15)

¹⁸ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintaantarín. "Natanco iyaro'sa'. Sha'tona'pi sha'ninso pochin nininso' a'chintanta'inquëma' no'tëquën nitotacamaso marë'. ¹⁹ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chintëre'. 'Yosë yahua'anëntarinquëma', topachina, a'naquën piyapi'sa' ira pochin nipi. Nanamën natanpirinahuë', co yonquiapihuë'. Inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipiso pochin a'naróachin sopai huë'nin. Huë'sahuaton, Yosë nanamën natanpiso osërëtiirin. Ananiantërin huachi. ²⁰ A'naquën piyapi'saso nipirínhuë', na'piro pochin niconpi. Yosë nanamën natanahuatona',

a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahué', ²¹ co cancanëna quëran huaré' natëpihué'. Co chiniquën cancantatonaraihué', co natëmiatopihué'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin yaa'popi. Imapiso maré' aparisitohuachinara, a'popi huachi. ²² A'naquën piyapi'santa' nahuano' ya'huërinso pochin niconpi. Yosë nanamën natanpachinara, yaimapirinahué', ma'sharáchin yonquiatona', naniantopi. 'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, nóya cancantarai,' topirinahué', co ina quëran noya cancantacasohué' nipirinhué'. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihué'. ²³ A'naquën piyapi'saso nipirinhué', noyaropa pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', cancanëna quëran huaré' natëpi. Cara shonca, cara shonca nitërinso pochin a'naquën noyamiáchin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquëonta' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Pacatëro' sha'ninso'

²⁴ Ina quëran a'chintaantarín: "A'nanta' iyaro'sa', a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso maré'. A'na patron iminpachina, noya trico sha'nin. ²⁵ Ina quëran tashihuachina, hué'ësoi' inimico hué'nin. Hué'sahuaton, inaquë chachin pacatëro' trico pochin ya'norinso' sha'quirin anta'. Trico sha'ninso' huancanaya ina huancanaya sha'quirin. Nani sha'pachina, pa'nin. Co incari tëranta' ni'ninhué'. ²⁶ Inanta' pichopitahuaton, tricoré' napopianachin ya'norin. Cato chachin a'shinaponahué', pacatëroso' co nitërinhué'. Naporo huaré' nohuitopi huachi. 'Isoso' co tricohué', pacatëro', topi. ²⁷ Ina ni'sahuatona', piyapinënpitari sha'huitonpi. 'Noyarayasachin asha'topiranhué', ¿onporahuatonta' ina huáncana ina huancánachin pacatëro' papotërin?' itonpi. ²⁸ 'Inimiconëhué' naporin,' itërin patronënarí. Napohuachina, piyapinënpitari itapona': 'Nohuantohuatan, paatoí hua'chi'i, topiraihué',' itopi. ²⁹ 'Ama napotocosohué'. Ipora hua'tohuatama', triconata' ocoiarama'. ³⁰ Tananpitoco' cato chachin a'shiina'. Nani macacaso' nanihuachin, sacatoro'sa' sha'huitarahué'. Pacatëro'ton masahuatoma', tonpoco' pënué' ahuiquitacaso maré'. Ina quëran tricosachin masahuatoma', pëinëhué'quë acotoco huachi, itarahué,' ténin patron," itërin Quisosori.

Mostasaraya pochin nininso'

(*Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19*)

³¹ Ina quëran itaantarín: "Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Mostasaraya pochin ninin. Inaso ya'pirin pi'pira'huaya niponahué', ³² iminquë sha'patëra papotohuachina, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin," itërin. (Inapochachin caniaritapon, caraíchin piyapi Yosë imapirinahué', a'na tahuëri notohuaro' piyapi'sa' Yosë imasapi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(*Lucas 13.20-21*)

³³ "Naquëranchin iyaro'sa' Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cara shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta'

pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya së'cotaton, ahuëpocatërin huachi," itërin Quisosori.

Ma'pochinsona nininso'

(*Marcos 4.33-34*)

³⁴ Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, na'a pënënto nanan sha'huitërin. Ma'pochinsona nininsoáchin sha'huitërin. ³⁵ Iráca pënëntona'piri ninoton, ninshitërin.

"Piyapi'sa' a'chintahuato, ma'pochinsona nininso' a'chintarahuë.

Isoro'pa' ninin quëran huarë' co piyapi'sa' nitotopirinahuë', a'chintarahuë huachi," tënin iráca ninoton.

Naporinso chachin ina pochin Quisosori a'chintarin.

Pacatëro' tapon naporinso'

³⁶ Ina quëran piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Inaquë ca'tano'sanënpitari itapona': "Achin sacai' pochin pënënto nanan a'chintopirancoihuë'. Pacatëro' sha'piso' co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan? A'chintantacoi nitochii," itopi. ³⁷ "Inta nipachin, a'chinchinquëma'. Patron asha'tërinso pochin piyapi'sa' a'chintërahuë.

Yosë quëran quëmapico ni'to, nanamën a'china'huaso marë' o'marahuë. ³⁸ Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpisopitaso' noya ya'pirin pochin nipi. Sopai natëpisopitaso nipirihuë', pacatëro' pochin niconpi. Co noyahuë' cancantatona', sopai natëpi. ³⁹ Inimico pacatëro' sha'ninso pochin sopai chachin nohuanton, co noyahuë' nipi. Nitërinso' manëso pochachin ayaro' tahuëri naniriarin. Nanihuachin, anquëniro'sa' o'maapi piyapi'sa' macacaiso marë'.

⁴⁰ Pacatëro' ahuiquitëresó pochin ayaro' tahuëri pënquë ana'intacaso' ya'huërin. ⁴¹ Anquëniro'sa' a'pahuato, ya'ipi co noyahuë' nipisopita ayontonapi huachi. Anishacancantona'piro'santa' masapi. ⁴² Inapita masahuatona', pënquë të'yatapi. Inaquë chiniquën parisitatona', na'nërápona'. ⁴³ Yosë natëpisopitaso nipirihuë', nóya ni'sarin. Pi'i a'pininso pochin Yosë hua'anëntërinquë ya'noapi. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin Quisosori.

Oro pochin nininso'

⁴⁴ Ina quëran itaantarin: "Isonta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapi ya'huëpirinhuë'. A'na no'pa' pa'taton, oro pochin nininsopita quënanconin. Acoporo' ya'huëpirinhuë', quënanconin. Pa'yataton, imotantarahuatón, pa'nin huachi. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarin quëran, ina no'pa' pa'anconin huachi. 'Quënanahuëso' noya nóya,' ta'ton, ina na'con na'con nohuantërin," tënin. (Inapochachin Yosë hua'anëntinquinquëmaso' na'con na'con nohuantoco', tapon naporin.)

Huirina'pi pa'ton nininso'

⁴⁵ Ina quëran itaantarin: "A'nanta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapi pa'sárin huirin na'pira'huayaro'sa' pa'ton nininso' yonicaso marë'. ⁴⁶ A'na tahuëri noya noya nininso' quënanin huachi. Na'con pa'tërin ni'ton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton coriqui canarin quëran pa'anconin. 'Ina na'con na'con nohuantërahuë,' ta'ton, pa'anin huachi," itërin.

Sami pochin nininso'

47 Ina quëran itaantarin: “A'nanta' a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. Sami manëso pochin ninin. Panca riti marëquë të'yatohuatëra, notohuaro' sami manë'. Nisha nisha manë'. 48 Na'a sami ya'compachina, yonsanquë oshirë'. Ina quëran sami camayoro'sa' huënsërahuatona', sami nisha nisha huayonapi. Noya sami i'mëquë po'morapi. Napoonin nininsopitaso nipirinhüë', të'yatopi. 49 Ayaro' tahuëri inapochachin nisarin. Anquëniro'sa' o'marahuatona', ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha huayonapi. Yosë yonquipisopita noya acoapi. A'naquënso nipirinhüë', co noyahuë' cancantopi ni'ton, 50 pënquë të'yatapi. Inaquë chiniquéen parisitatona', na'nërápona huachi,” itërin Quisosori.

51 Ina quëran ca'tano'sanënpita natanin:

—Nani a'chintëranquëmaso' ¿nitotërama' ti? itërin.

—Nani nitotërai, itopi.

52 —Yosë quiricanën nani nitotarama'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintëranquëma' ni'ton, pëi' hua'anën pochin nisarama'. Pëi' hua'anën noya nipachina, ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita noya nocomarin. Nani na'con a'chintëranquëma' Yosë nanamën a'chinacamaso marë'. Iráca ninshitopiso' nitotërama'. Naporahuaton, a'nanta' nashamiachin a'chintëranquëma'. Ya'ipiya nitotatoma', a'chintëra'piarama', itërin Quisosori.

Nasaritoquë paantarinso'

(Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30)

53 Nani a'chintohuachina, pa'nin huachi. 54 Ya'huërinquë chachin paantarahuaton, niyontonpiso pëiquë a'chintarin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquiataona', ninontopi.

—¿Ma'pítacha nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatoncha nani ma'sha nanitaparin nicaya? 55 Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. Pa'pinso' nontëcamayo. A'shinso' Maria itopi. Iinpitanta' nohuitërehua'. Santiaco, Cosi, Simon, Cotasë, inapita itopi. 56 Oshinpitanta' isëquë ya'huarin. Co Quisoso chiniquéen nanantërinhuë'. ¿Onporahuatonta' nipachin ina pochin nitotërin? nitopi.

57 Co natëtonaraihuë' tëhuapi. Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Iráca quëran huarë' napopi. “Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonënquë ya'huëpisopitaso nipirinhüë', co noyahuë' natanpi. Co quëmopinënpitari tëranta' yanatëpihuë',” topi iráca. No'tëquën napopi, tënin Quisoso.

58 “Co Yosë quëran o'marinhüë',” ta'tona', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërinhuë'. Caraichin cania'piro'sa' anoyatërin.

14

Coansha Paotista tēpapiso'

(Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9)

1 Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Cariria hua'an Irotisë itopisonta' natantërin. 2 “Ma'pítacha nanitapaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin paya. Coansha Paotistaco' nanopiantarinso' tēnahuë',” itërin piyapinënpita nontaton. I'huamiáchin Coansha atëpataton, naporin.

3-4 I'hua chachin Coansha nampiso', Irotisë co noyahuë' ninin. Iin sa'in osêrêtatón, manin. Pinipi sa'in chachin osêrêtêrin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coansha Paotistari chiniquên pênênin. "Yosê co nohuantêrinhuë' iyaparín sa'in osêrêtatón macamaso'," itêrin. Napotohuachina, chiniquên no'huitatón, sontaro'sa' camairín macacaiso marê'. Masahuatona', tashinan pêiquê po'mopi.

⁵ Chiniquên no'huitón, yatêpápirínhuë', piyapi'sa' tê'huatêrin. "Yosêri chachin Coansha a'parín pênênipoaso marê'," ta'tona', noya ni'pi. Inapita tê'huatátón, co atêpatêrinhuë'. ⁶ Ina quêran hua'huatêrinso' tahuêri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatêrin. Naporo' Irotiasa hua'huin ya'conahuatón, ya'ipi piyapi'sa' ni'têrantapaquê nansararin. Nanón nansarínso' ni'sahuatón, hua'ani pa'yatêrin: ⁷ "Ma'sona têranta', apia'hua, nohuantohuatón, nico quêchinquên. Yoscoarê' quêchinquên," itêrin. ⁸ Itohuachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—"Coansha anishitêconotahuatón, motên quêtoco," itêquê', itêrin a'shini. Manorahuatón, hua'an ya'huêrinquê paantarin.

—Coansha motên nohuantêrahuë. Sênanquê acorahuatón, apiramiáchin quêtoco, itoonin.

⁹ Natanahuatón, hua'an sêtêrin. "Coansha noya quêmapi," ta'tón, co huachi yonquirínhuë' têpacaso'. Co yatêpápirínhuë', "Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarê' itêrahuë," ta'tón, sontaro'sa' a'parín têpacaiso marê'. ¹⁰ Pa'sahuatona', tashinan pêiquê nishitêconotonpi. ¹¹ Motên sênanquê acorahuatona', nanón quêtopi. Nanonta' a'shin quêtoonin.

¹² Napotohuachinara, imarínso' natantahuatona' huë'pi. Nonên quêparahuatona', pa'pitopi. Ina quêran Quisoso sha'huitónpi.

Cosharo' ana'atêrinso'

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

¹³ Coansha têpápi'so' natantahuatón, Quisoso piyapi'sa' patêrin. Potiquê ya'conahuatón, co piyapi ya'huêrinquêhuë' pa'nin. Piyapi'sa' natantahuatona', imapi. Ira pa'tatona', inahua'tón canconpi. ¹⁴ Quisosos canconahuatón nonshipirínhuë', notohuaro' piyapi'sa' quênanconin. Quênanconahuatón, na'con nosororin. Noya nontatón, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatêrin. ¹⁵ I'huararahuaso', ca'tano'sanênpitari itíipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isêquê ya'huêrinhuë'. Piyapi'sa' a'paquê' nianoro'saquê pa'ina'. Inaquê cosharo' pa'anatona' ca'ina', itopirínahuë'.

¹⁶ —Co iyaro'sa' pacacaiso' ya'huêrinhuë'. Canpitari a'caco', itêrin Quisosori.

¹⁷ —Capa isêquê capacaso'. A'natêrapóichin pan, catoíchin sami, inaíchin ya'huêtêrincoi, itopi.

¹⁸ —Inaya têranta' quêshico, itohuachina, quêshiipi.

¹⁹ Ina quêran piyapi'sa' sha'huitêrin pastoquê huênsêcaiso marê'. Nani huênsêhuachinara, Quisosori a'natêrapoya pan, catoya sami, inapita manin. Masahuatón, inápaquê nê'pêtahuatón, Yosê nontêrin. "Yosparinquên, Tata," itahuatón, pan, sami, inapita sê'panahuatón, ca'tano'sanênpitari quêtêrin.

—Piyapi'sa' quêtónco' ca'ina', itohuachina, quêtêra'piapi. ²⁰ Ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natêaquê huarê' coshatopi. Ina quêran pê'sotopiso' mapi. Shonca cato' i'mê' mênatopi. ²¹ A'natêrápo huaranca pochin

quëmapi'sa' coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarë chachin coshatopi anta'.

Ii' aipi i'narinso'

(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita sha'huitërin. “Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Nani piyapi'sa' nontohuato, canta' pa'sarahuë,” itohuachina, pa'pi huachi. Ina quëran piyapi'sa' nontërin. ²³ Nani nontohuachina, panënuë inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Inaquë Yosë nontaso', tashitërin. ²⁴ Ca'tano'sanënpitaso nipirinuë', sono' huancanai' tashitopi. Ya'ipi tashi' maitopirinahuë', panca ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiniquën paacaiso'. Poti opoto opototarin. ²⁵ Co tahuëriyatërasohuë', Quisoso huë'sapirinuë', co nitotopihuë'. I' aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti ya'cariarin. ²⁶ Ca'tano'sanënpitari quënanpirinahuë'. Ii' aipi i'narinso' ni'sahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan” ta'tona', “ëë” topi. Chiniquën pa'yanpirinahuë', ²⁷ a'naroáchin Quisosori nontërin.

—¡Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohuë! Chiniquën cancantoco', itërin.

²⁸ Ina natanahuaton, Pitrori itërin:

—Quëma Siniro ni'quëhuarë', sha'huitoco pa'i. Canta' i' pa'tato nacapi'inquën, itërin.

²⁹ —Noyapa', huëquë', itohuachina, Pitro poti quëran nohuaraitahuaton, ii' aipi huanirin. Quisosoíchin yonquiáton, amasha huancanaimiachin noya pa'sapirinuë'. ³⁰ Ihuani chiniquën aco'sacaitërinso ni'sahuaton, të'huatërin. Napohuachina acopoi' pa'sapirinuë':

—¡Catahuaco Siniro! itërin.

³¹ A'naroáchin Quisosori maimirarin. Oshirahuaton, ahuaniantarin:

—Co ya'ipi cancanën quëran natërancohuë' ni'ton, acopoi' pa'sapiranhuë'. ¿Onpoatonta' co noya natërancohuë'? itërin.

³² Ina quëran potiquë quësahuaton, ichiya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin ihuan sanorin. ³³ Napohuachina, na'con yonquipi.

—Quëmaso' Siniro tëhuënachachin Yosë hui'ninquën, ta'tona' chinotopi.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Marcos 6.53-56)

³⁴ Ina quëran aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. ³⁵ Ya'huëhuano'sari nohuitahuatona', nanan a'papi. “Quisoso nani canquirin,” topachinara, na'a cania'piro'sa' quëpi anoyatacaso marë'. Nisha nisha parti quëran huë'pi. ³⁶ “Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina,” itopi. “Inta nipachin së'huaina',” topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi.

15

Shimashonënapita napopiso'

(Marcos 7.1-13)

¹ Ina quëran a'naquën parisoro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'.

² —¿Onpoatonta' ca'tano'sanënpita co quiya pochin nipihuë'? Iráca shimashonënpoa' inachintopiso' a'chintërinënpoa'. “Co'huara coshachatërasëmahuë', i'shaquë pi'pian niopimiratoco' ama

oshahuanacaso marëhuë',” topi iráca. Quëmaso nipirinhüë' co ina pochin nicasuo' a'chintëranhuë', itopi.

³ Napotihuachinara, Quisosori itërin:

—¿Onpoatonta' canpitanta' shimashonënpoa' inachintërinso' natëtoma', co Yosë pënëntërinso' natëramahuë'? ⁴ Quiricanën quëran pënënpoa'. “Tatama', mamama', inapita noya nicatoma natëco',” tënin. Naporahuaton, “Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuë yonquirapitona' no'huihuachina', tëpaco',” tënin Yosë iráca. ⁵ Canpitaso nipirinhüë' nisha a'chinama'. “Ma'sha ya'huëtërinco' nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë',” topatëra, co tatanpo' quëtacaso' ya'huërinhuë', toconama'. Napoaton tatama' ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quëtëramahuë'. ⁶ “Co quëtacaso' ya'huërinhuë',” toconama'. Ina pochin a'chinatoma', co Yosë quiricanën natëramahuë'. ⁷ “Yosë imarai,” topiramahuë', co imaramahuë'. ¡Canpitaso' nonpintëinquëma'! Iráca Isaiasë ninshitaton, no'tëquën ninorinquëma'.

⁸ Yosë naporin: “Isopita piyapi'sa' nanamëna quëran noya nontopirina-cohuë',

co cancanëna quëran imarinacohuë'. Co ca pochin cancantopihuë'.

⁹ “Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinhüë',

inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco',” tënin Yosë.

Iráca Isaiasë ninshitaton naporin, itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'
(Marcos 7.14-23)

¹⁰ Ina quëran piyapi'sa' përasahuaton, a'chintërin.

—Ya'ipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'.

¹¹ Coshatërëso marë' co oshahuanëhuë'. Cancanënpoa quëran yonquirëso marë' oshahuanëhuaso'. Tëhuëenchachin co noyahuë' nonpatëra, oshahuanë', itërin.

¹² Ina quëran ca'tano'sanënpitari sha'huitiirin.

—Achin Maistro pënënancoi ni'ton, parisiro'sa' no'huirinenquën, itopi.

¹³⁻¹⁴ —Ama ina marë' pa'yancosohuë'. Oshaquëran Yosëri ana'intarin. Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, co pacatëro' pa'ararëhuë'. Ocoirahuatë' të'yatërë'. Inapochachin co nanamën imapisopitahuë' Yosëri a'poarin. Inapitaso' somaraya pochin cancantopi. Somarayaso' co nanitërinhuë' a'na somaraya noya quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninguë anochitonahuë', itërin Quisosori.

¹⁵ —Achin Maistro a'chintërancoiso', a'chintaantacoi quiyanta' no'tëquën nitochii, itërin Pitrori.

¹⁶ —¿Co canpita tëranta' yonquiyatëramahuë' ti? Inta nipachin, a'chinchinquëma'. ¹⁷ Nani ma'sha ca'nëhuaso marë', co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co cosharo' cancanënpoaquë ya'coninhüë'. Chi'chirinamënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquantarëhua'. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? ¹⁸ Napoaponahuë', cancanëma quëran co noyahuë' yonqui huatamara, co noyahuë' nonama'. Ina marë' oshahuanama'. ¹⁹ Co noyahuë' yonqui huatamara, tëpatërama', nitëhuananpitërama', monshihuanacasoáchin yonquirama', ihuatërama', nonpintërama', pinotërama'. ²⁰ Ina pochin cancantohuatamara, oshahuanamaso'. Co i'shaquë niopimiratarihuara huënta', coshatohuatëhuara, co ina marë'

oshahuanēhuahuē'. Cancanēnpoa quēran nóya yonquicaso' ya'huērin. Ina Yosē nohuantērin, itērin Quisosori.

Nisha sanapi natētērinso'

(Marcos 7.24-30)

²¹ Ina quēran Cotia parti quēran pipirahuaton, Tiro, Siton, inapita parti pa'nin. ²² Naporos a'na Canaan sanapi inaquē ya'huērinsoari huēcapiarahuaton, chiniquēn itapon:

—¡Nosoroco, Sinioro! Quēmaso' Tapico' shinquēn ni'ton, Yosē chachin acorinquēn piyapi'sa' catahuamaso marē' tēnahuē. Hua'huahuē parisitārin. Sopairi ya'coancantaton, chiniquēn aparisitarin. Inquitoco, topirahuē', itērin.

²³ Quisososo' co a'panitaponahuē' pa'sapirinhue', sanapiriso' imaraton:

—Nosoroco Sinioro, itērarin. Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanēnpitari pi'pian no'huipi.

—Iso sanapi a'paquē' pa'in. Imaquitonpoa', pinatano' níriarin, itopi.

²⁴ Napotohuachinara, sanapi itērin:

—Quēmaso' imoya nisha piyapinquēn. Israiro'sa' catahua'huaso marē' Yosē a'parinco. Inahuaso Yosē piyapinēnpita nipirinhue', ohuica chi-huērinso pochin nipi ni'ton, catahuarahuē', itērin.

²⁵ Sanapiso nipirinhue', isonquirahuaton moshaquirin.

—Nisha sanapico nipirahuē', canta' Sinioro catahuaco, topirahuē', itērin.

²⁶ —Ni'quē' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatēra, co cosharonēn osērētahuatē' ni'nira a'carēhuē', itērin Quisosori.

²⁷ —Naporin mini Sinioro. Napoaponahuē', pi'pian tēranta' cosharonēn atatohuachina, ni'nira'huayari capitērin ni'ton, quiyanta' catahuaco, topirahuē', tēnin.

²⁸ —¡Ma noya imoya natēranco! Ya'ipi cancanēn quēran huarē' natēranco ni'ton, hua'huan anoyachinquēn, itērin. Napotohuachina, a'naroáchin hua'huin noyatērin huachi.

Nisha nisha cania'piro'sa' anoyatērinso'

²⁹ Ina quēran Cariria sono' yonsanquē pa'sahuaton, a'na panēnquē pantarin. Inaquē huēnsēconin. ³⁰ Napohuachina, notohuaro' piyapi'sa' huē'pi. Nisha nisha caniori maninsopita quēsapi. A'naquēn sonpacha, a'naquēn somaraya. Apiaro'sa', nē'huēyaro'sa', inapita quēsahuatona', Quisoso pirayan acopi. Inaquē acoihuachinara, ya'ipimiachin anoyatērin. ³¹ Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'yatopi. “Ni'co'. Nē'huēyaro'sa' nonsapi. Apiaro'sa' nani noyatopi. Sonpacharo'sa' noya iratopi. Somarayaro'santa' noya quēnantopi. ¡Ma noyacha Yosēso paya! ¡Ma noyacha ni'ton, piyapinēnpitanpoa catahuarinpoa paya!” topi.

Cosharo' ana'atantarinso'

(Marcos 8.1-10)

³² Ina quēran ca'tano'sanēnpita pērasahuaton, itapon:

—Piyapi'sa' nosororahuē. Nani cara tahuēri pochin natanarinaco ni'ton, co huachi manta' cosharonēn ya'huētopihuē' capacaiso'. Co topinan yaa'parahuē', tanari canahuachina', itērin.

³³ —Pa'pi notohuaro' piyapi'sa' yamorapi. ¿Intohuacha cosharonēn macatē' isonapo' piyapi a'carē nicaya? Co pēi' isēquē ya'huērinhuē', itopi.

34—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina, —Canchisëichin pan, caraichin sami, inaichin ya'huëtërincoi, itopi.

35 Ina quëran piyapi'sa' sha'huëtërin no'paquë huënsëcaiso marë'. Sha'huëtöhuachinara, huënsëpi. 36 Nani huënsëhuachinara, canchisë pan, sami, inapita masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata,” itërin. Ina quëran së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi quëtëra'piapi. 37 Nani quëtöhuachinara, ya'ipiya natëaquë huarë' coshatopi. Ina quëran pë'sotopiso' masahuatona', canshisë i'më' mëntatopi. 38 Catapini huaranca quëmapi'sa' pochin coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarë chachin coshatopi. 39 Ina quëran piyapi'sa' nontahuaton, potiquë ya'conin. Aquëtëran pëntonahuaton, Macatan parti canconin.

16

Quisoso sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'

(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

1 Ina quëran parisioro'sa', satosioro'sa' inapita Quisoso nontacaiso marë' huë'pi. Nonpintatona, nontopi atëhuëcaiso marë'. “Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nicacaso nininso' niquë'. Quiyanta' ina nicatoi, natëiinquën,” itiipi.

2 “¿Onpoatomata' iyaro'sa' co no'tëquën yonquiramahuë'? Ni'co'. O'nan nitoninorama'. I'huanahuanquë noyapihuayanchin nipachina, 'Tashiraya noyahuantapon,' tënama'. 3 Tashiramiachin chistro yarahuachinaso', 'Ipora tahuëri o'nanapon nimara,' tënama'. Ina nitotapomarahuë', ¿onpoatomata' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'? 4 Ipora ya'huëramasopita co noyahuë' cancantërama'. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantatoma', co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëramahuë'. 'Sacai' nicacaso nininso' niquë' natëiinquën,' itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë' ina pochin nica'huaso'. Isoichin anitotarinquëma'. A'na tahuëri canpita nitotacamaso marë', Conasë pochin nisarahuë” itërin. Ina quëran patërin huachi.

Parisioro'sa'yanonpinpiso'

(Marcos 8.14-21)

5 Ca'tano'sanënpita sono aquëtëran pëntonpirinahuë', naniantopi pan quëpacaiso'. 6 Ina quëran Quisosori itërin:

—Parisioro'sa', satosioro'sa' inapita, pan ahuëpocatërinso' pochin ya'huëtöpi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocosohuë', itërin.

7 Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontopi.

—¿Onpoatonta' naporin? tënin a'naso'.

—Ahuën. Capa pan. Co quënhuahuë' ni'ton, napotërinpoa' nimara, tënin a'nanta'.

8 Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Onpoatonta' “capa pan,” toconama'? Tëhuëenchachin co noya natëyatëramacohuë'.

9 A'chintápiranquëmahuë', ¿ipora huanta' co yonquiramahuë' ti? Yonquico' iyaro'sa'. I'hua chachin a'natërápo painchin nipirinhüë' a'natërápo huaranca piyapi ananitërahüë. ¿Ina naniantërama' ti? Naporo' pë'sotopiso' shonca cato' i'më' mëntatërama'.

10 Ina quëran canchisë painchin nipirinhüë', catapini huaranca quëmapi'sa' ananitërahüë. Naporo' canchisë i'më' pë'sotopiso' manama'.

11 ¿Onpoatomata' co yonquiramahuë'? “Pan ahuëpocatërinso pochin

ya'huëtopiso' ama nohuantocosohuë'," itohuatênquëmara, co cosharo' yonquiato naporahuë', itërin.

¹² Naporo huarë' yonqui huachi: "Co pan chachin yonquiato, naporinhuë'. Parisiro'sa', satorio'sa' inapita a'chinpiso' yonquiato, pënëninpoa'. Pi'pisha pan ahuëpocatërinso' së'yonpachinara, a'naroáchin së'cotërin. Inapochachin inapitanta' co no'tëquën a'chinatonaraihuë', piyapi'sa' anishacancantopi, tapon napotërinpoa'," topi.

Pitro natëtërinso'

(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³ Ina quëran Sisaria Pinipo parti pa'pi. Inaquë ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahuëso marë', ¿inpochinta' piyapi'sa' cantërinaco? itërin.

¹⁴ —Nisha nisha cancantiarinën: "Coansha Paotistaco' nãpïantarinso' ni'ton, naporin," topi a'naquën. "Co inahuë'. Iniasëco' nãpïantamara," topi a'naquëonta'. "Pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nãpïantarinso' nimara, tomantatona', Irimiasë nimara," topi a'napitanta', itopi.

¹⁵ —¿Canpitapo'? ¿Incota tënama'? itërin. Itohuachina, ¹⁶ Simon Pitrori itërin:

—Quëmaso' Cristo. Yosë hui'nin chachinquën. Ina nanpïton, a'paimarinquën, itërin.

¹⁷ —Ma noyacha iyasha Yosë catahuaringquën ni'ton, naporan. Napoaton noya cancantëran. Co quëmaora yonquinën quëran nitotëranhuë'. Tata Yosë chachin anitotëringquën. Quëmaso' Conasë hui'ninquën. Simon itopirinënhuë', ¹⁸ nasha nininën acochinquën. Pitro itaranquën. Ca nohuanto, na'pitëquë noya pëipiso pochin na'a piyapi'sa' a'chintaran imainacoso marë'. A'chintohuatan, huëntonëhuëquë aya'conarahuë. Oshaquëran na'asarama huachi. Co chimirin tëranta' minsëaringquëmahuë'. ¹⁹ A'na tahuëri chiniquën nanan quëchinquën a'napita a'chintacamaso marë'. Yosë huëntonënhuë ya'conacaiso' a'chintaran. Ya'coana niahuiquë i'soatëreso pochin piyapi'sa' catahuaran ya'conacaiso marë'. Ina quëran ma'sona noya nicacaiso' a'chintaran. Insosona co yanatëhuachinquënhuë', sha'huitëquë': "Tëhuënhachin co Yosë ya'huërin'pa'pa'saranhuë'," itëquë'. Yosërinta' inachachin sha'huitarin. A'naquënso nipirinhuë', noya natanpi quëran cha'ësapi huachi. Yosërinta' noya ni'sarin. Natërinaco ni'ton, oshanëna' Yosëri inquitarin. Napoaton huëntonënhuë ya'conapi huachi, itërin.

²⁰ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon: "Ca mini Cristoco. Yosë chachin acorinco piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë'. Ina nitotapomarahuë', ama iporaso' a'napita sha'huitocosohuë'," itërin.

Chiminacaso' ninorinso'

(Marcos 8.31-9.1; Lucas 9.22-27)

²¹ Naporo quëran huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin:

—Quirosaringquë pa'pato, na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi quë'yaarinacohuë'. Tëpaarinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco, itërin. ²² Ina natanahuaton, a'naroáchin Pitrori amasha quëparahuaton, chiniquën pënënin:

—¡Ama Sinioro napoquësohuë! Ama Yosë nohuanchinsohuë', itopirinhuë',

²³ Quisosori tahuëretahuaton, itërin.

—¡Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuanton, napotëranco. ¿Yanishacancantëranco ti? Co Yosë pochin yonquiranhuë'. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachin yonquiran, itërin Quisosori.

²⁴ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itërin:

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantatoma', Yosë nohuantërinSORÁchin imaco'. Corosëquë chiniquën parisitëre'. Canpitanta' parisitapomarahuë', imamiatoco. ²⁵ Noya nancamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. A'na tahuëri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhuë', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahuë' co topinan quëran nanpiaramahuë'. Yosë'pa' nanpimiatarama'. ²⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinSOPITA canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhuë' topinan quëran nisarín. ¡Onponta' pahuëretapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhuë' cha'ëcaso'! ²⁷ Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë'. Tatahuë huënaratërinso pochin canta' huënaratarahuë. Anquëniro'sapitarë'co o'mantararahuë. Naporo' coisë pochin no'tëquën sha'huitarahuë huachi. Noya nipachina', noya acoarahuë. Co noyahuë' nipachina', ana'ntarahuë huachi. ²⁸ Tëhuëenchachin isoro'pa' hua'anëntapo. A'naquëma' co'huara chimiyantërasënuquëmahuë', hua'anëntarahuëso' ni'sarama', itërin.

17

Nisha pochin ya'norinso'

(Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36)

¹ Saota tahuëri quëran Quisoso pa'nin motopi'pa'. Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaráchin quëparin. ² Inapitari nicasoi', nisha pochin ya'norin. Ya'ipi ya'pirin pi'i pochin a'pinin. A'morinso' huënaráchin huënaráchin ninin. ³ A'nanaya Moisësë, Iniasë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinahuë', Yosë nohuanton, ya'noantatona'. Quisosorë' ninontapi. ⁴ Ina ni'sahuaton, Pitrori itërin:

—¡Ma noya Sinioro isëquë huë'nëhua! Nohuantohuaton, cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisësë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahuë', itërin.

⁵ Nonaquëya', chitorori imotërin. Huënaráchin huënaráchin ninin. Chitoto' huáncana quëran Yosëri sha'huitërin: “Isoso' ca hui'nahuë, na'con nosororahuëso'. Nóya ni'nahuë. Ina noya natanco’,” itërin.

⁶ Ina natanahuatona', chiniquën pa'yanpi. Isonahuatona', nipa'copirayatopi. Monshoápirinahuë', ⁷ Quisosori së'huaquirahuaton:

—Ama huachi iyaro'sa' pa'yancosohuë'. Huaniantaco', itërin.

⁸ Napotohuachina në'pëtintapirinahuë', Quisosoráchin quënanpi.

⁹ Ina quëran motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin:

—Achín ni'namaso', ama insonta' sha'huitocoso'huë'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nanpiantarahuë. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco', itërin.

¹⁰ —Pi'pian Sinioro yanatanainquën. Maistro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: “Co'huara Cristo o'mayatërasohuë', Iniasë'ton huëntarin,” topi. ¿Onpoatonta' napopi? itërin ca'taninsopitari.

11 —No'tèquèn napopi. “Noya ayonquiantacaso marè' huèantapon,” ténin pènèntona'pi ninoton. 12 Carimaso nipirinhüè' sha'huitaranquëma'. Nani mini huèantapirinhüè', co nohuitopihüè'. Co yanatètonaraihuè', inahuaa yonquinëna quèran no'huipi. Canta' Yosè quèran quëmápico nipirahuè', inapochachin aparisitarinaco, itèrin Quisosori.

13 Napotohuachina, ca'tano'sanënpita yonquipi huachi: “Tèhuënhachin i'hua Coansha Paotista pènèntèrin. Iniasè pènèntèrinso pochachin pènèntopirinhüè', co yanatèpihuè',” topi yonquiatona'.

Hua'huasha hua'yantèrinso'
(Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43)

14 Nani nohuaraimantahuachinara, na'a piyapi'sa' quènanquimarin. A'na quëmápiso' huè'sahuaton, isonquirin.

15 —Hui'nahuè Siniro nosorotoco. Chiniquèn parisitarin. Sopai nohuanton, no'paquè nitè'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Pacoro pa-corotarín. A'na tahuèri pènquè anotèrin. A'na tahuèri i'què nitè'yaitèrin. Naporárin. 16 Ca'tano'sanënpita sha'huitato: “Sopai inquitoco',” itopirahuè', co nanitopihüè', itèrin.

17 —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosè natèramahuè'. Co natètchináchinhuè' cancantèrama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuè', ¿onporo huarèta' yanatèramaco? itahuaton, —Hua'huasha quèshico, itèrin Quisosori.

18 Quèntahuachina, Quisosori sopai nontèrin. “Iso hua'huasha tanan-pitèquè'. Pipimiatèquè huachi,” itohuachina, a'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatèrin huachi.

19 Ina quèran inaora ya'huaso', ca'tano'sanënpitari natanquirin.

—¿Onpoatonta' Siniro co quiyariso' nanitèraihuè' inquitahuaiso'? itopi.

20 —Co ya'ipi cancanëma quèran huarè' natèramacohüè' ni'ton, co nanitèramahuè'. Natèramaco naporini, catahuaitènquëmahuè'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparin. Pi'pian tèranta' ina natètoma', nontohuatama', catahuarinquëma'. Nani ma'sha nanitaparama'. “Yosè nohuanton, iso motopi ya'huinca'in,” tënama' naporini, ina nohuanton, ya'huincaitonhuè'. Inapochachin ya'ipi cancanëma quèran natèramaco naporini, sacai' nininso' catahuaitènquëmahuè'. [21 Isanpi sopaiso nipirinhüè' sacai' inquitacaso'. Ayono nicatè chiniquèn Yosè nontaquè huarè', inquitèrè', itèrin.]

Chiminacaso' ninoantarínso'
(Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45)

22 Cariria parti papona pochin, Quisosori ca'tano'sanënpita sha'huitaantarín:

—Yosè quèran quëmápico nipirahuè', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinaco, masarinaco. 23 Mapachinaco, tēpaarinaco. Chiminaporahuè', cara tahuèri quèran Yosè ananpitaantarínco huachi, itèrin. Natanahuatona', pa'pi, sètopi.

Coriqui Yosè pèinën marè' quètopiso'

24 Capinaomoguè canconpachinara, a'naquèn Yosè pèinën marè' coriqui ma'patona'piro'sa' huè'pi. Huècatona', Pitro itiipi:

—Yosè chinotopiso pèi' tapacaso marè' ya'ipinpoa' pi'pian coriqui quètacaso' ya'huèrin. ¿Quëma maiströnënso' co pahuèrètèrinhuè' ti? itopi.

25 —Pahuëretërin mini, itërin Pitrori.

Ina quëran pëiquë ya'conpachina, inaquë Quisoso quënanconin. Co'huara sha'huichátërasohuë', inari ninoton, itërin:

—Pi'pian iyasha natainquën. Copirnoros'a' coriqui nohuantohuachinara, ¿inpitata' ma'parin? ¿Quëmopinënpita quëran huarë' ma'parin to? itërin.

26 —Co quëmopinënpitaso' ma'parinhuë'. Nisharo'saráchin ma'parin, itërin Pitrori.

—No'tëquën naporan. Napoaton co hui'ninpitariso' quëtacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin Yosë pëinënuquë nicacaso' ya'huërin. Co caso' quëta'huasohuë' nipirahuë', 27 ama no'huitacaiso marëhuë' carinta' quëchi. Sono' yonsanquë pa'sahuaton, yo'natëquë'. Ya'nan ohuararanso' sami nanamënuquë ni'quë'. Inaquë coriqui quënanaran. Masahuaton, quëtonquë'. Catoënpa marë' naniarin, itërin. Pitro pa'sahuaton, Quisoso ninorinso chachin quënanconin huachi.

18

Chini chiniquën nanantërinso'

(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48)

1 Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari paahuarahuatona', Quisoso natanpi.

—A'na tahuëri Yosë isoro'paquë hua'anëntohuachin, ¿insota' chini chiniquën nanantarin? itopi.

2 Ina natanahuaton, a'na hua'huasha përasahuaton, huancánachin ahuanirin.

3 —Natanco iyaro'sa' pi'pian a'chinchinquëma'. Co no'tëquën yonquiyátëramahuë'. Hua'huasharo'sa' yonquico'. Co chiniquën nanan nohuantopihuë'. Co a'napita nocanpihuë'. Co inapita pochin cancantohuatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'.

4 Hua'an pochin cancantacamaso' naniantatoma', hua'huasha pochin sano cancantoco'. Ina quëran Yosë noya noya ni'sarinquëma huachi.

5 Imaramaco ni'ton, ya'ipiya nicatahuacaso' ya'huërin. Hua'huaro'santa' nosorohuatama', canta' nosoroaramaco. Ya'ipi hua'huaro'sa pochin cancantopisopitanta', noya ni'co'.

Anishacancantërinso'

(Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2)

6 “Hua'huasha natërinco'so' anishacancantohuatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohuë', co chiniquën cancanchatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancanchatërapomahuë', marëquë chimitërama' naporini, noya noya niitomahuë'. Pancara'piquë a'sonconotahuatënënuquëma', të'yaitërinënuquëma' naporini, co aquëtë' oshahuaintomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë'.

7 Isoro'paquë sacai' Yosë imacaso'. Nisha nisha ya'huërin piyapi'sa' anishacancantacaiso'. Ina marë' oshahuanpi. Anishacancantona'piso nipirinhue', na'con na'con oshahuanin. Yosëri chiniquën ana'intarin ni'ton, jma'huantacha nisarín paya!

8 Napoaton imirama quëran, nantëma quëranhuë nipon co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimiratërama', ninishitërantëterama', ninapotërama naporini, noya noya niitomahuë'. Tantoimira, tantoran-cha nipomarahuë', Yosë'pa' paatoma', co parisitopiquë pa'itomahuë'.

Imirama', nantëma', inapita nishitëtëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi aoshahuaninquëmaso a'poco'. ⁹ Ya'pirama quëran quënanamaso marë' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipo-marahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato quëran chachin noya ni'tapomarahuë' parisitopiquë të'yatohuachinënquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama', itërin.

Ohuica chihuërinsó pochin nininsó'
(Lucas 15.3-7)

¹⁰ Ina quëran Quisosori itaantarín: "Ama a'na hua'huasha tëranta' nocancosohuë'. Inahuanta' Yosëri nosororin. Nani anquëniro'sa' sha'huitërin a'naya a'naya a'paicaiso marë'. Tata Yosë'pa' ya'huatona', Yosë nontapi. [¹¹ Na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', chihuëpiso pochin nipi. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'marahuë inapita nicha'ëca'huaso marë'.]

¹² Ni'co'. A'na quëmapi pasa ohuicaro'sa' pë'tahuarin. Ya'ipiya nosororin. Pastoquë coshatacaiso marë' quëparinquë a'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'nin. A'napitaso' inaquëranchin patahuaton, hua'qui' yonisarin. ¹³ Quënanahuaton, pa'yatarin. Iscon shonca iscon ohuicanënpita co chihuëpirinahuë', co inapitaráchin yonquirinhuë'. A'naíchin chihuërinsó' quënanahuaton, na'con na'con pa'yatërin. ¹⁴ Inapochachin Tata inápaquë ya'huërinsó' nosororinquëma'. Hua'huaro'santa' nosororin. Co nohuantërinhuë' a'naya tëranta' parisitopiquë paacaiso'," ténin.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinsó'
(Lucas 17.3)

¹⁵ Ina quëran Quisosori pënëantarín. "Imapatamaco, iyaparima pochin ninicamaso' ya'huërin. A'naquën ma'sha onpotohuachinquën, quëmaora paaton, nanan anoyatëquë'. Ina quëran oshaquëran pënënuquë' noya yonquianta'in. Noya natëhuachinquën, oshanën marë' tëhuëenchachin sëtouachin, noya cancantaantarín. Iyaparima pochin ninosoroantarama huachi. ¹⁶ Nipirinhuë', co yanatëhuachinquënhuë', a'na ya'pihuë nipon, catohuë nipon pënënanso natanacaiso marë' quëparahuaton, non-toantaquë'. Iyaro'sa' quëparansopitanta' noya nataina' ama pi'pian tëranta' nonpinacaso marëhuë'. Inapitarinta' pënëina'. ¹⁷ Co inapita tëranta' yanatëantahuachinhuë', ya'ipi imaramasopita niyontonpachina', ya'ipiya sha'huitëquë' inahuarinta' nanan anoyachina'. Inapitarinta' pënëantapirinahuë', co inapita tëranta' yanatantahuachinhuë', ama huachi iyama pochin ni'cosohuë'. Co imarinso pochinhuë nipon, Noma copirno marë' coriqui ma'patona'pi pochin nipon ni'co huachi.

¹⁸ Oshahuanacaso' co yananiantohuachinhuë', sha'huitëquë': 'Tëhuëenchachin iyasha oshahuanan. Co naniantëranhuë' ni'ton, co Yosë inquitaringuënhuë', itëquë'. Yosërinta' inachachin napotapon. Nipirinhuë', oshanën marë' sëtatón Yosë yonquiantahuachin, noyatapon. 'Oshanën iyasha Yosë inquitaringuën,' itëquë'. Yosërinta' oshanën inquitaton, noya ni'sarin huachi.

¹⁹ Catoyanquëma tëranta' napopianachin yonquiatoma Yosë nontohuatama', Yosë natanatënuquëma', catahuaringuëma'. ²⁰ Chinotamacoso marë' niyontonpatama', canpitáro'co ya'huarahuë. Carayanquëma tëranta' niyontonpatama', canta' inaquë ya'huërarahuë," ténin Quisoso.

21 Ina quèran Pitrori itèrin:

—A'na iyahuè Siniro ma'sha onpotohuachinco, nanan anoyachi, tènahuè. Nipirinhue', naquèranchin naquèranchin ma'sha onpotohuachinco, ¿onpo onporota' nanan anoyachi? ¿Canchisèro' pochin nimara ti? itèrin.

22 —Co canchisèroichin nanan anoyatacaso' ya'huèrinhuè'. Canchisè shonca canchisèro'* anoyatoco', itèrin Quisosori.

Co nanan anoyatona'pihuè'

23 Ina quèran itaantaranin:

“Yosè hua'anèntèrinso' a'chinchinquèma', natanco'. A'na hua'an naporinso pochin ninin. Na'a piyapinènpitari nihuirin ni'ton, a'naya a'naya amatèrin natanacaso marè'.²⁴ Napohuachina, a'nara' quèntapi na'a huaranca nihuirinso'. Co apira pahuèrètchináchinhuè' nihuitèrin.²⁵ ‘Hua'huayátèrahuè nihuirinco ni'ton, co onporonta' nanitarinhue' pahuèrèincoso', ta'ton, inpriatonèn itapon: ‘Iso quèmapi co nanitèrinhuè' pahuèrèincoso'. Chiminaquè huarènta' sacatopirinhue', co onporonta' pahuèrarincohuè'. Napoaton ya'ipi ma'shanènpita matonquè'. Ina quèran inaora chachionta' pa'anquè'. Sa'in, hui'ninpitare chachin pa'anquè' pi'pian tèranta' cana'ì,' itèrin hua'ani.²⁶ Ina natanahuaton, nihuitona'pi chiniquèn pa'yanin. Isonahuaton, nohuantaso' mosharin. ‘Nosoroco siniro oshaquèran ya'ipiya pahuèrè'inquèn. Ama pa'ancoisohuè', itèrin.²⁷ Napotohuachina, hua'ani nosororin. Nosoroaton, ya'ipi nihuirinso' ayataton noya a'parin huachi.

²⁸ Nihuitona'piso nipirinhue' pipirahuaton, a'na iin pi'pian nihuirinso' quènanconin. Pasa tahuèri sacatohuachina canarinsoichin nihuiquirinhue', maconorahuaton, chiniquèn no'huirin. ‘Ya'ipi nihuirancoso' apiramiáchin pahuèrèco huachi,' itèrin.²⁹ Ina quèmapinta' isonahuaton, na'con mosharin. ‘Nosoroco iyasha oshaquèran ya'ipi pahuèrèaranquèn,' itopirinhue',³⁰ co pi'pian tèranta' nosororinhue'. Tashinan pèiquè apo'motèrin. ‘Pahuèrètaquè huarè' pipiin,' itèrin.³¹ Hua'an piyapinènpitaso' ina ni'sahuatona', no'huitopi. ‘iMa'huantacha ninin paya! Co pi'pian tèranta' nosororinhue', ta'tona', hua'anèna ya'ipiya sha'huitonpi.³² Ina natanahuaton, nihuitona'pi amataantaranin. ‘iQuèmaso' pa'pi co noyahuè' cancantèran! “Nosoroco,” itèranco ni'ton, hua'huayátèrahuè nihuiquirancohuè', ya'ipiya topinan ayatèranquèn.³³ Carinquèn nosororranquènso pochachin a'na iyasha nosorocamaso nipirinhue', ¿co pi'pian tèranta' nosororanhue' ti?’ itèrin.³⁴ Ina quèran chiniquèn no'huiton, sonto' sa' amatahuaton, tashinan pèiquè apo'motèrin anta'. ‘Pahuèrèinco huarè' chiniquèn aparisitèquè', itèrin,” ténin.

35 Ina quèran itaantapon:

—Inapochachin Tata Yosè na'con nosoroatèntinquèma', ya'ipi oshanèma' yainquitopirinquèmahuè', co canpita capini nanan anoyatohuatamahuè', co oshanèma' inquitarinquèmahuè'. Chiniquèn parisitarama'. Ya'ipi cancanèma quèran huarè' nanan anoyatacaso' ya'huèrin, itèrin Quisosori.

* **18:22** Canchisè shonca canchisèro' topachina: Onponta nanan anoyatacaso' ya'huèrin, tapon napotèrin.

19

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)

¹ Nani a'chinahuaton, Cariria quëran pipirin. Cortanii' aquëtëran paa-ton, Cotia parti cancoantarín huachi. ² Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Inaquë na'a cania'piro'sa' anoyatërin.

³ Ina quëran a'naquën parisioro'santa' huë'pi. Nonpintatona', atëhuëcaiso marë' nontiipi:

—¿Noya ipora sa'ango' tē'yatacaso' ti? itiipi.

⁴ —¿Ma'ta' Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'? Iráca ya'nán piyapi nipon, catoichin Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchin ninin.

⁵ “Napoaton quëmapi sa'apachina, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirínhuë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin,” ténin. ⁶ Catoya'pi nipirínhuë', a'naíchin pochin ni'nin. Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' tē'yatacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë, itërin Quisosori.

⁷ —¿Onpoatonta' nipachin, iráca Moisésëso' pënëninpoa' sa'ango' tē'yatacaso'? “Sa'ango' yatē'yatohuatëra, coisëquë aninshitahuatë', tē'yatërë',” ténin, itopi parisioro'sari.

⁸ —Co tē'yatacaso' pënëninquëmahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, napotërinquëma'. “Coisëquë ninshitaquë huarë' tē'yatërë',” itopirínquëmahuë', ya'nán nipon quëran huarë' co Yosë nohuantërinhuë' sa'ama' tē'yatacaso'. ⁹ Napoaton carínquëma' pënëninquëma'. Co sa'ama' monshihuanpirínhuë', tē'yatohuatama', oshahuanama'. Ina quëran a'na sanapi mapatama', co inaso' sa'amahuë'. Monshitëramaso pochin Yosëri ni'nin, itërin.

¹⁰ Ina natanahuatona', ca'tano'sanënpitari itapona':

—Ina pochin ni'quëhuarë', co noyahuë' sa'acaso' nimara, itopi.

¹¹ —A'naquën mini Yosë nohuanton co sa'apihuë'. Na'con na'conso nipirínhuë' noya sa'acaso'. ¹² A'naquën hua'huatapona quëran huarë' inachin co nanitopihuë' sa'acaiso'. A'naquëonta' a'napitari ma'sha onpotërin ni'ton, co huachi nanitopihuë'. A'naquëonta' na'con na'con Yosë marë' yasacatona', co sa'apihuë'. Ina pochin nicacamaso' nohuantohuatama', inapoco', itërin Quisosori.

Hua'huaro'santa' nosororinso'

(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)

¹³ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori sē'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Na'a hua'huaro'sa' quëntapirínahuë', ca'tano'sanënpitari co nohuantopihuë':

—Ama napotocosohuë'. Quisoso apinama', itopi. ¹⁴ Quisososo nipirínhuë' ténin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohuë'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Inapita pochin cancantohuatama', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama', itahuaton, ¹⁵ hua'huaro'sa' sē'huamotorahuaton, Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'. Nani Yosë nontohuachina, pa'nin huachi.

Ma'huan yaimarinso'

(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)

¹⁶ Ina quëran a'na quëmapi huëcapairin.

—¿Ma'ta' Maistro caso' nii nanpimiata'huaso maré'? Sha'huitoco canta' noya nii, itërin.

¹⁷ —¿Ma'marëta' noya nininso' natananco? Yosëichin noya noyaso'. Nanpimiatamaso' nohuantohuatan, pënëntërinso' natëquë', itërin.

¹⁸ —¿Insopitata' natëca'huaso' ya'huërin? itërin ma'huani.

—“Ama piyapi tëpaquësohuë'. Nani sa'an ya'huëtöhuachinquën, ama monshihuanquësohuë'. Ama ihuatëquësohuë'. Ama nonpinapiquësohuë'.
¹⁹ Tata natëquë'. Mamanta' natëquë'. Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquë',” itërin Quisosori.

²⁰ —Hua'huatapo quëran huarë' inapita natërahuë. ¿Ma'ta' pahuantarinco nica'huaso'? itaantarin ma'huani.

²¹ —Yosë pochachin cancantamaso' nohuantohuatan, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuarosa' quëtëquë'. Ina quëran imaco huachi. Co huachi ma'sharáchin yonquihuatanhuë', inápaquë canamiataran, itërin Quisosori.

²² Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. “Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton, sëtërin. Sëtatón, pa'nin huachi.

²³ Nani pa'pachina, ca'tano'sanënpita itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ²⁴ Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ma'huano'saso' ina quëran saca sacai Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁵ Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—Napoahuarë' ¿cha'ërë'po ta'ma a'naya tëranta nica? nitopi.

²⁶ Ya'ipiya notëërahuaton, itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itërin.

²⁷ —Ni'quë' Maistro. Quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuatoi, imasarainquën. ¿Ma'ta' ina maré' canapoi? itërin Pitrori.

²⁸ —Tëhuëenchachin iyaro'sa' canaarama'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri ya'ipiya anoyatarahuë. Naporo' noya noya ya'noato, hua'anëntacaso' shiraquë huënsëarahuë. Inaquë coisë pochín no'tëquën sha'huitarahuë. Canpitanta' acoaranquëma' ya'ipi isairi'osa' shonca cato' huëntón chachín nininso' hua'anëntacamaso maré'. Shonca catonquëma' napoarama'. ²⁹ A'naquëma mini imamacoso maré' ma'shanëma' patarama'. Ina maré' Yosë acanaarinquëma'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tataparima', mamaparima', sa'ama', hui'nama', no'panëma' inapita patarama' a'chinacaso maré'. Inapohuatama', a'naíchin maré' pasa aquëtë canarëso pochín quëtërinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'. ³⁰ A'naquënso ipora chiníquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochín nisapi. A'naquënso nipirinhuë' ipora topinan piyapi pochín nicaponaraihuë', a'na tahuëri chiníquën nanantapi, itërin Quisosori.

20

Sacatoro'sa' canapiso'

¹ “Natanco iyaro'sa', Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. A'na quëmapi ya'huërin, pancana no'pa' hua'anëntërinso'. Inaquë opasáchin sha'nin. Pacata imin ya'huëtërin ni'ton, piyapi'sa' nohuantërin iminëquë asacatacaso maré'. Tashiramiachin pa'nin sacatoro'sa' yonípon.

² A'naquën quënanconahuaton: 'Sacatoco,' itohuachina, natanpi. '¿Onpo marëta' asacatarancoi?' itohuachinara: 'A'napita canapiso nápo' pahuërëaranquëma',' itërin. 'Noyahua'. Ina nápo marë' ni'quëhuarë', sacatarai,' topachinara, iminënuë a'parin sacatacaiso marë'. ³ Ina quëran yono pi'riahuaso', cachiquë paantarin a'na sacatoro'sa' yoni-antacaso marë'. A'naquën quënancoantarin. ⁴ 'Canpitanta' iminëhuëquë sacatoco' no'tëquën pahuërë'inquëma',' itohuachina: 'Noyahua'. Sacachii nipachin,' ta'tona', inahuanta' paantapi sacatapona'. ⁵ Ina quëran camotëchin naquëranchin cachiquë paantarahuaton, a'napitanta' iminënuë a'parin sacatacaiso marë'. Tëhuërënahuasos', inapotaantarin. ⁶ I'huaraya huarë' naquëranchin cachiquë paantarahuaton, quëmapi'sa' quënancoantarin. '¿Onpoatomata' topinan huaniarama'? ¿Ya'ipi tahuëri ipora co sacatëramahuë' pa?' itoonin. ⁷ 'Co sacachátëraraihuë'. Co inso tëranta' camairincoihuë' ni'toi, ninaarai,' itopi. 'Inta nipachin, canpitanta' iminëhuëquë sacatoco',' itërin. A'na oraíchín pi'i ya'conacaso' nisapirinhüë', pa'pi sacatapona'.

⁸ Nani tashihuachina, hua'anën inprietonën sha'huitërin: 'Ya'ipi sacatoro'sa' amatahuaton, pahuërëquë'. I'huaraya huarë' sacatërin sopita'ton pahuërëquë', itërin. ⁹ A'na oraíchín sacatopirinhüë', huë'pachinara, ya'ipi tahuëri nanirinsos' pahuërërin. ¹⁰ Tashiramiachin sacatopisopita ina ni'sahuatona', yonquiapi: 'Na'con na'con canpoaso' pahuërëarinpoa',' ta'tona', huë'pirinhüë'. Ina nápo chachin pahuërërin anta'. ¹¹ Coriqui ma'pataponaraihuë', hua'anën no'huiconpi. ¹² 'Pasopitaso', a'na oraíchín sacatopi. Quiyaso nipirinhüë', ya'ipi tahuëri sacatërai. Tashiramiachin quëran huarë' pi'i pi'carincoi. Hua'qui' sacatopiraihuë', napopianachin pahuërërancoi. Co no'tëquën pahuërërancoihuë', itërin a'nari. ¹³ 'Co'chi iyasha nonpintëranquëmahuë' paya. Ina nápo coriqui marë' ya'ipi tahuëri sacatarai, itëramaco ni'ton, no'tëquën pahuërëranquëma'. ¹⁴ Canaranso' masahuaton, paquë huachi. A'napitaso' co hua'qui' sacatopirinhüë', caora nohuanto, ya'ipi tahuëri nanirinsos' pahuërërahuë'. ¹⁵ Caoranquën coriqui ni'ton, onposona nohuantohuato, inanapo pahuërëta'huaso' ya'huërin. Inapita nosoroato, pahuërërahuësos marë' ¿no'huiramaco ti?' itahuaton, a'parin huachi. ¹⁶ Tëhuënchachin a'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinhüë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso' nipirinhüë' ipora piyapi'sari noya ni'pirinhüë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhuë', itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarinsos'
(*Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34*)

¹⁷ Ina quëran Quirosarinquë paantapi. Paponas pochin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, inapitaráchin sha'huitantarín.

¹⁸ —Natanco iyaros'sa'. Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinaco. Cotio hua'ano'sa', maistro'sa', inapita masahuatonaco: "Tëpacasos' ya'huërin," tosapi. ¹⁹ Ina tosahuatona', nisha piyapiros'sa' sha'huítapi aparisitínacosos marë'. Tëhuarahuatonaco, chiníquën huíhuíarinaco. Huíhuítónaco, pë'shaarínaco. Ina quëran corosëquë apatanantarínaco chimina'huasos marë'. Chimina-porahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë huachi, itaantarin.

Santiaco, Coansha inapita nohuantopisos'
(*Marcos 10.35-45*)

20 Ina quëran cato' ca'tano'sanënpita huë'pi Quisoso nontacaiso marë'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. A'shinë chachin huë'pi. A'shinsó' isonahuaton:

Pi'pian Sinioro nonchinquën, topiraihuë', itërin.

21 —¿Ma'ta' imoya nohuantëran? itërin Quisosori. —Hua'an ya'conpitan, hua'huahuëpita chiniquën nanan quëtëquë', topirahuë'. Quëma pirayan ahuënsëquë', a'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', itërin.

22 —Canpitaso' co ya'ipi nitochátëramahuë' ni'ton, co no'tëquën yonquiramahuë'. Máin o'orëso pochin chiniquën parisitarahuë. Canpitanta' aparisitohuachinënuëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

—Ahuantarai, topi cato chachin.

23 —Imaramaco ni'ton, canpitanta' parisitapoma mini. Napoaponahuë', co caso' nanitërahuë' chiniquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëichin nanitërinso'. Inari nohuantërinso'pita acoarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

24 Ina quëran oshaquëran a'napita ca'tano'sanënpitari natanpi. “Chini chiniquën nanantacaiso' ¿nohuantopi ti?” ta'tona', no'huipi. 25 Quisososo nipirinhüë', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin:

—Nisha piyapiro'sa' chiniquën nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'ano'saso' chiniquën nanantatona', piyapinënpita no'huiana quëran camaipi. 26 Canpitaso nipirinhüë' ama inapita pochin cancantocosohüë'. Yosë huëntonënuë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' nohuantërehüë'. Noya noya iyaro'sa' yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. 27 Piyapinë pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuatama', Yosë noya noya ni'sarinquëma'. 28 Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë. Chiminarahüë na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya nininso'

(*Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43*)

29 Paantarahuatona', a'na ninanoquë canconpi, Quirico itopiso'. Ina quëran pipihuachina, notohuaro' piyapi'sari imasapi. 30 Cato' quëmapi'saso nipirinhüë', ira yonsanquë huënsëapi. Somaraya ni'tona', inaquë huënsërapí coriqui ma'patacaiso marë'. “Quisoso na'huërarin,” topachinara, chiniquën përapí.

—¡Nosorocoi Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinguën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosorocoi quiyanta' topiraihuë', itopi. 31 A'naquëni natanahuatona', no'huipi: “Ta'toco,” itopirinhüë', aquëtë chachin chiniquën nontopi.

—¡Onpopionta' Sinioro nosorocoi quiyanta' topiraihuë'! itantapi.

32 Napotohuachinara, Quisososo chiniconahuaton:

—Sha'huitoco' huë'ina', itërin. Huë'pachinara:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpochinquëma'? itërin.

33 —Anoyarayatocoi Sinioro quiyanta' ni'chii, itopi.

34 Itohuachinara, nosoroaton, së'huarayarín. A'naroáchin noya ni'topi. Inapotohuachina, Quisososo imapi huachi.

21

*Quirosarinquë canconinso'**(Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)*

¹ Nani Quirosarinquë ya'caritahuatona', Oriposë panënquë canconpi. Ina ya'cariya a'na ninano' ya'huërin, Pitipaqui itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanënpita sha'huitërin:

² —Paso' ninanoquë paco'. Pëi' ya'natimarinquë canconpatama', mora hua'huinë chachin a'sonpinan quënanconarama'. Hua'huinso', hui'napishin. Cato chachin i'quiritahuatoma', quëshico. ³ “¿Onpotaomata' i'quiritaramaso'?” itohuachinënquëma', “Siniorori nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco'. “Quëpaquë' nipachin,” itohuachinënquëma', quëshico, itërin.

⁴⁻⁵ Iráca Yosë nohuanton pënëntona'piri ninshitaton tapon:

“Quirosarinquë ya'huëpisopita sha'huitëquë':

'Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' huë'sarin catahuainquëmaso marë', Yosë a'patimarinquëmaso'.

Chiniquën nanantaponahuë', topinan piyapi pochin cancantaton, mora hui'napishin aipi huënsëriarin, itëquë', ” tënin.

Iráca ninorinso chachin Quisoso mora aipi paacaso yonquirin.

⁶ Ca'tano'sanënpitaso pa'sahuatona', Quisosori camairinso chachin nipi. ⁷ I'quiritahuatona', cato chachin quëntapi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ⁸ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtopi. A'naquëonta' panpë mono pochin nininso' masahuatona', no'paquë huëtopi. Inaquë Quisoso pa'sarin huachi. ⁹ A'naquën quëchitërapí. A'naquëonta' imasapi. Papona pochin chiniquën nonsapi:

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, isirairo'sacoi hua'anëntarincoi! itopi.

¹⁰ Quirosarinquë canconpachina, ya'huëhuano'sa' pa'yanatona', non-caroapi.

—¿Ma piyapita' isoso'? topachinara, ¹¹ —Co'ta Quisoso, Cariria parti ya'huërinso'. Nasarito quëran huëcaton, na'con pënëntërin, itopi.

*Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'**(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)*

¹² Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paaton, ya'conconin. Inaquë na'a nipa'antopisopita quënanconahuaton, a'parin. A'naquën coriqui nicanpiarapirinahuë', misanënapitanta' pitara'piarin. Nëpë' pa'aninsopitanta' a'paton, huënsëpiso' pitarin.

¹³ —Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Ca nohuanto, pënëhuë ya'huërin piyapi'sa' nontinacoso marë',” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin nitërama', itërin Quisosori.

¹⁴ Ina quëran na'a cania'piro'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi Quisosori anoyatacaso marë'. A'naquën somaraya nininso'. A'naquëonta' apiaro'sa'. Inapita huë'pachinara, a'naroáchin anoyatërin. ¹⁵ Cotio maestro'sa', corto hua'ano'sa', inapitaso' ni'sápi. Hua'huaro'saso nipirinhüë' pa'yatatona', chiniquën nonsapi. “¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico shiin inaso'. Yosë chachin a'patimarinpoaso',” tosapí. Ina natanahuatona', hua'ano'sari no'huipi. ¹⁶ No'huitona', Quisoso itopi:

—Isopita napopiso' ¿co natananhuè' ti? itopi.

—Natanahuè' mini. No'tèquèn nonsapi. Yosè quiricanènquè naporin: “Quèma nohuanton, hua'huaro'sa' nóya nonapiarinènquèn. Sho'shopia'huaro'sa' niponaraihuè', ‘Ma noyanquèncha quèmaso paya,’ itarinènquèn,” tènin, itèrin Quisosori.

¹⁷ Ina tosahuaton, Pitaniaquè pa'nin. Inaquè huè'èpatèrin.

Iqira nara ahuirinso'

(*Marcos 11.12-14, 20-26*)

¹⁸ Tashiramiachin ninanoquè paantapon pochin, Quisoso tanarin. ¹⁹ Aquè quèran iqira nara quènanin, ira yonsanquè huanirinsò'. “Inaya tèranta' nitèrinso' ma'to ca'l,” ta'ton pa'pirinhuè'. Na'con monohuanaponahuè', co manta' nitèrinhuè'. Ina ni'sahuaton:

—Ama huachi iso nara nichinsohuè', tènin Quisoso. Napohuachina, nara a'naroáchin ahuirin. ²⁰ Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanènpita pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' Maistro, iso nara a'naroáchin ahuirin? itopi.

²¹ —Tèhuèenchachin Yosè ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', ya'ipi cancanèma quèran natèco'. “Co Yosè catahuarincóhuè',” ama tocosóhuè'. Ya'ipi cancanèma quèran ina natèhuatama', sacai' nininso' nanitaparama' canpitanta'. “Yosè nohuanton, iso motopi nichihuincarahuatón marèquè niichin” tènama' naporini, ina nohuanton, inapo'itonhuè'. ²² Yosè nontohuatama', noya natèco'. “Tèhuèenchachin Yosè catahuarinco,” topatama', na'con catahuarinquèma'. Ma'sona tèranta' nipatama', acotarinquèma', tènin.

Chiniquèn nanantèrinso'

(*Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8*)

²³ Ina quèran Yosè chinotopiso pèiquè paantarin piyapi'sa' a'chintantacaso marè'. A'chinaquèya', cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', inapita huè'pi.

—¿Onporahuatonta' chiniquèn nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quètèrinquèn ina pochin nicacaso? Sha'huitocoi, itopi.

²⁴ —Inta nipachin, carinquèmenta' natainquèma'. Ina sha'huitohuatamaco, nanan quètèrincoso' sha'huitaranquèma'. ²⁵ ¿Incarita' Coansha nanan quètèrin piyapi'sa' aporintacaso marè'? ¿Yosèri nanan quètèrin, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tènama' canpita? Sha'huitoco carinquèmenta' nanan quètèrincoso' sha'huichinquèma', itèrin Quisosori.

Natanahuatona', inahua capini ninontapi.

—¿Ma'ta' itahua? “Yosèri nanan quètèrin aporintacaso'” itohuatèhua', “¿Onpoatomata' nipachin co natèramahuè'?” itarinpoa'. ²⁶ Nipirinhuè', “Co Yosèri nanan quètèrinhuè'. Piyapiri quètèrin,” itohuatèhua', na'a piyapi'sa' no'huairinènpoa'. “Yosèri a'parin pènèntacaso marè',” topi ya'ipiya, nitopi.

²⁷ Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuèn. Co quiyaso' nitotèrai huè'. ¿Incariso' Coansha nanan quètomara? Co nitotèrai huè', toconpi.

—I'yan, napohuarè' co carinquèmenta' insosona nanan quètèrincoso' sha'huitaranquèmahuè', itèrin Quisosori.

Cato' hui'napi'sa' napopiso'

28 Ina quëran itaantarín:

—Apira iyaro'sa' a'chintaanta'inquëma' yonquico'. A'na quëmapi ya'huërin opa sha'na'pi. Inaso', Cato' hui'nin ya'huëtërin. Anaso' sha'huitërin: "Ipora tahuëri, conpa, iminquë sacatonquë'," itopirinhuë', 29 "Inca tata, co yasacatërahuë'," itërin. Napotaponahuë', oshaquëran yonquiantarin. Noya cancantaton, sacatapon pa'nin. 30 A'na hui'nionta' camairin iminquë sacatacaso'. "Noyahua'. Pa'i nipachin canta' sacachi," itaponahuë', co pa'ninhuë'. 31 Cato' hui'nin chachin sha'huitopirinhuë', ¿insoarita' natërinso'? itërin Quisosori.

—Ya'nán camairinso' pa'pin natëton, sacatërin, itopi.

—No'tëquën naporama'. A'naso' "Pa'i nipachin," taponahuë', co pa'ninhuë'. Inapochachin copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapita co noyahuë' yonquipirinahuë', iporaso' ina naniantahuatona', Yosë imasapi. Imatona', tëhuëinchachin hua'anëntërinquë ya'conapi. Canpitaso nipirinhuë' co yaya'conamahuë'. 32 Coansha Paotista pënëpirinquëmahuë', co yanatëramahuë'. Noya cancantamaso marë' a'chintopirinquëmahuë', co yanatëramahuë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapitaso nipirinhuë' a'naroáchin natëtona', noya chancantopi. Ina nicapomarahué', co yonquiramahuë'. Co natëtöchináchinhuë' cancantërama', itërin.

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'

(Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19)

33 Ina quëran itaantarín: "A'nanta' pënënto nanan, a'chinchinquëma', natanco'. A'na quëmapi pancana imianatërin. Inaquë oparachin sha'nin. Nani pairapirahuaton, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona' huino nicacaiso marë'. Naporahuaton, tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'.

Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. 'Sacatëramaso marë' patoma nitërinso' canpitaoranquën marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin huachi. 34 Ina quëran nani nitöhuachina, aquë ya'huërin quëran piyapinënpita a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. 35 A'paporinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. Anaso' tëpapi. A'nanta' na'piquë të'yaratona', tëpapi. 36 Naquëranchin hua'anëni a'napita a'paantarín. Na'a piyapinënpita a'paantapirinhuë', inachachin nitantapi. Ahuëantarahuatona', topinan a'paantapi.

37 Ina quëran hua'anënso' yonquiantarin. '¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'paporinhuë', co manta' quëtöpihuë'. Hui'nahuë' chachin nipachin a'pa'i. Ina tëhuëinchinso' natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'paporinhuë'. 38 Ya'caritëraso', inpriatoro'sari quënanpi. 'Ni'cochi. Hui'nin chachin huë'sarin huachi. Pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tëpa'ahua' ya'ipi ma'shanënpita matahua,' nitopi. 39 Naporahuatona', hua'anën hui'nin mapi. Masahuatona', aipiran të'yatopi. Ina quëran tëpapi huachi.

40 Napotöhuachinara, ¿ma'ta' onpotintapon hua'anëni, hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'?" itërin Quisosori.

41 —Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, chiniquën no'huiton, a'naroáchin tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantarín. Inapitaso' opa nitöhuachin, no'tëquën quëtapi huachi, itopi.

42 —Íráca Yosë quiricanênquë ninshitérinso' ¿co nontëramahuë' ti? Ninshitaton, naporin:

“Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi quënanpirinahuë', pëina'piro'sa' co nohuantopihuë'. ‘Nagoonin,’ ta'tona, tē'yatopirinahuë'.

Hua'anëni maantarahuaton, ‘Iso na'pi na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin.

Yosëri chachin inapotërin. Napoaton ‘ma noya’ tënëhua’, tēnin quiricanênquë.

43 Napoaton itaranquëma', Yosë yahua'anëntopirinquëmahuë', co nohuantëramahuë' ni'ton, a'poarinquëma'. Nisha piyapiro'sa' piyapinēnpita pochin ni'sarin. Inapitaso' noya natëapi. [44 Ina na'pi i'patohuatëra, anotate' ya'panë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ina na'piri chachin anoantohuachin, a'naquën ni'sharianin,] itërin Quisosori.

45 Natanahuatona', cotio hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. “Canpoa' chinotatonpoa' pënënarinpoa',” ta'tona', no'huipi. 46 No'huitona' tashinan pëiquë yapo'mopirinahuë', piyapi'sa' tē'huatatona', co mapihuë'. Notohuaro' piyapi'sa' Quisoso noya natanpi. “Yosëri chachin acorin pënëinpoaso marë',” topi. Napoaton cotio hua'ano'sa' co nanitopihuë' Quisoso macacaiso'.

22

Coshatacaso marë' amatërinsopita (Lucas 14.15-24)

1 Ina quëran a'na pënënto nanan ya'huëre', sha'huitaantarin:

“Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. 2 A'na copirno naporinso pochin ninin. Inaso', hua'huayátërahuë piyapi'sa' hua'anëntërin. Hui'nin yasa'apachina, panca pita nisarin. 3 Napoaton piyapinēnpita a'parin piyapi'sa' sha'huitacaiso marë'. Sha'huitopirinahuë', co nohuantopihuë' huëcacaiso'. 4 Copirnosos natanahuaton, a'napita piyapinēnpita a'paantarin: ‘Sha'huitonco' manóton huë'ina'. Nani ohuacaro'sa' amoshin nipisopita atëpatërahuë capacaso marë'. Nani ya'ipi taparahüë. Huëco huachi ca'ahua', itonco', itahuaton a'parin. 5 Pa'sahuatona', sha'huitaantapirinahuë'. ‘Co'chi nanitëraihuë paya,' toconpi a'naya a'naya. A'naso' iminquë pa'nin. A'nanta' ma'sha pa'anapon pa'nin. 6 A'naquënisos, piyapinēnpita masahuatona ahuëpi. Inapotatona' tēpapi. 7 Copirnosos natantahuaton, chiniquën no'huitërin. Sontaro'sa' a'parin ana'intacaiso marë'. Piyapinēnpita tēpatopi ni'ton, inahuanta' sontaro'sari tēparin. Napotahuatona' pëinēnapita ahuiquitopi. 8 Piyapinēnpita amatantarahuaton, sha'huitërin. ‘Pita marë' nani tapapirahuë'. Amatërahuësopitasos co inashitopihuë' isëquë nicacaiso ni'ton, co huachi inapita yonquirahuë. 9 A'na ira a'na ira pa'tatoma', a'napita piyapi'sa' quënanpatama', sha'huitonco' huë'ina'. Inso tēranta' quënanpatama', sha'huitoco' huë'ina'. Hui'nahuë sa'acaso marë' noya pita nisarahüë,' itërin. 10 Piyapinēnpita pa'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi. Noya nipisopita, co noyahuë' nipisopitanta' sha'huitëra'piapi. Pita pëi' noyá ya'sotopi.

11 Ya'conahuaton copirnosos, a'naya a'naya noya nontërin. A'na quëmapiso nipirinhue', co noya nitaparinhuë' pita pëiquë ya'conacaso marë'. 12 Ina ni'sahuaton, copirnosos itërin: ‘¿Onpoatonta' iyasha co noya nitapaponahuë' ya'conan?’ itërin. Napotopirinhuë', co manta' tēninhuë'.

Tapanaton, ta'tárin. ¹³ 'Iso quëmapi masahuatoma', tonpoco'. Pa'on, tanpaquën, inapita noyá tonpoco'. Nani tonporahuatoma', tashinanquë të'yatoco'. Inatohua' piyapi'sa' na'nërapí, chiníquën parisitapi huachi, itërin piyapínënpita. ¹⁴ Inapochachin notohuaro' piyapi'sa' Yosëri amatërin huëntonënquë ya'conacaiso marë'. Na'a natanpirinahuë', caraíchin huayonin," itërin.

Coriqui ma'patërinso'

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵ Parisioro'sa' natanahuatona', ninontopi. "Huëco' nonpintatëhua', nisha nisha natahuan'. Co no'tëquën a'panihuachinpoahuë', sha'huirapiahua'," nitopi. ¹⁶ Napoaton a'naquën a'papi Quisoso natanacaiso marë'. Irotisë pa'yatopisopitanta' caraya pa'pi. Cancanahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marë'.

—Quëmaso' Maistro, noyanquën. Co onporonta' nonpinanhuë'. Yosë pënëninpoaso' no'tëquën a'chintërancoi. Piyapi'sa' no'huipirinënquëonta', co ina yonquiranhuë'. Co hua'an tëranta' të'huatëranhuë'. ¹⁷ Napoaton yanatanainquën. Noma copirnosó' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Nani pi'ipi coriqui ma'painpoaso marë' comisionënpita a'parin. Huë'pachina, ¿noya ipora quëtacaso', ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁸ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Canpitaso' nonpintënquëma! ¿Ma'marëta' yaatëhuëramaco? ¹⁹ Noma coriqui a'notoco ni'í, itërin. Napotohuachina, a'notopi.

²⁰—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itantarín.

²¹—Noma copirno chachin, itopi.

—Copirno coriquinën ni'quëhuarë', quëtantaco'. Naporahuaton, Yosë nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

²² Natanahuatona', pa'yanpi. "¿Ma noyacha a'panirinpoa paya!" ta'tona', patopi huachi.

Piyapi'sa' nanpiantarapiso'

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³ Naporo' tahuëri a'napita cotio hua'ano'sa' huë'pi, satorio'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. "Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nanpiantarihuahuë'," toconpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huëcapaipi.

²⁴ —Íráca Maistro Moisésë pënëninpoa': "Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huëretacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita maantarín," tënin Moisésë. ²⁵ Canchisë iyaro'sa' íráca ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhuë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. ²⁶ Ina iini chachin maantarín. Moisésë tëninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarín. Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nina ya'huëchátërasohuë', ya'ipi taquipí. ²⁷ Ina quëran sanapinta' chimin huachi. ²⁸ Canchisë chachin ina sanapiáchin mapirinahuë',

nanpiantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë' poya? itopi.

²⁹ —Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë'. Yosëso' chini chiniquéen nanantopirihuë', co nohuitëramahuë'. Quiricanëonta' co nitotëramahuë'. Napoaton co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparín. ³⁰ Chiminpisopita nanopiantahuachina', co huachi sa'asapihuë'. Sanapi'santa' co huachi so'yaapihuë'. Anquëniro'sa pochín nisapi. ³¹ Chiminpisopita tëhuëenchachin nanopiantarapi. Moisésë nontohuachina, Yosëri chachin sha'huitërin. ³² “Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco,” itërin. Cara chachin iráca chiminpirinahuë', naporín. Nanpipisopitaráchin Yosë chinotapi. Napoaton inapitanta' chiminpirinahuë', Yosë marëso nanpirápi, itërin Quisosori.

³³ Piyapi'sa' ina natanahuatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha a'chintërinpoa paya!” topi.

Yosë na'con na'con nohuantërinso'
(*Marcos 12.28-34*)

³⁴ Natanahuatona', parisioro'santa' niyontopí. “Quisoso no'tëquën a'panitaton, satosioro'sa' atapanín ni'ton, co huachi yanatanpihuë',” ta'tona', niyontopí ina nontantacaiso marë'. ³⁵ A'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huë'sahuaton, Quisoso nontiirin atëhuëcaso marë'.

³⁶ —Pi'pian Maistro yanatananquën. Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin nicacaso'? itiirin.

³⁷ —Inta nípachín sha'huichinquën. Yosëso' Sinioro ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ina na'con nosorocaso' ya'huërin. “Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco',” tënin. ³⁸ Ina na'con na'con nohuantërin. ³⁹ Isonta' Yosë nohuantërin: “Quëmaora ninosororanso pochachín a'napitanta' nosoroco',” tënin. ⁴⁰ Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapitaso' na'con pënëntopirinahuë', nosorocaso' na'con na'con nohuantopí. Napoaton nosorohuatama', Yosë yonquirinso chachín imasarama', itërin Quisosori.

Yosëri a'paimarinso'
(*Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44*)

⁴¹ Parisioro'sa' nani niyontopí ni'ton, Quisosorinta' natanarin no'tëquën ayonquicaso marë'.

⁴² —Íráca Yosë quiricanënuë sha'huitërinpoa'. “A'na tahuëri a'na quëmapí acoarahué piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo itopiso',” tënin Yosë. ¿Inta' shiin inaso'? itërin Quisosori.

—Tapico' shiin inaso', topi parisioro'sa'.

⁴³⁻⁴⁴ —Naporínchi paya. Inaso nípírinhuë', iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapíri chachín Cristo ninoton, ninshitërin:

“Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin. ‘Inchinanëhuë quëran huënsëquë' inimiconënpita cari minsëchinquën,’ itërin Yosëri,” tënin Tapi.

⁴⁵ Shia'huain níponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin. ¿Onpoatonta' naporín? itërin Quisosori.

⁴⁶ Natanaponaraihuë', co manta' a'panitopihuë'. “Yosë hui'nín chachín ni'ton, Tapíri Cristo chinotërin,” ta'caiso nípírinhuë', co yanatëpihuë'. Napoaton naporo quëran huarë' tapanatona', co huachi nohuantopihuë' Quisoso natanacaiso'.

23

Parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita chiniquën pënëinso'
(Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

¹ Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarin. Ca'tano'sanënpitanta' natanapi. ² “Tëhuënychachin iyaro'sa', cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapita na'con a'chintatënënguëma': ‘Moisësë pënëinpoaso' no'tëquën a'chinchinquëma',’ topi. ³ Yosë nanamën a'chintohuachinënguëma', noya natëco'. Nipirinhüë', ama inapita nonancosohüë'. Inahuaso' pënënpirinënguëmahüë', co cancanëna quëran imapihuë'. ⁴ Ni'co'. Panca pë'pëto quëpahuatëra, sacai' iratacaso'. Inapitaso' inapochachin a'chintërinënguëma'. Co Yosë quiricanënáchin a'chinpihuë'. Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha nisha pënëntopi. Panca pë'pëto apë'pëtëreso pochin nitërinënguëma'. A'chintopirinënguëmahüë', inahuara chachionta' co natëpihuë'. ⁵ Pi'pian Yosë quiricanën ninshitahuatona', të'yainaquë achinpi piyapi'sari nicacaiso marë'. Naporahuatona', naporopi a'mopi nohuitacaiso marë'. ‘Inapohuatëhua', piyapi'sa' noya ni'sarinënpoa', ta'tona', napopi. Napoaponaraihuë', co aquëtë' Yosë yonquipihuë'. ⁶ Pita nipachina, huancánachin yahuënsëconpi. Niyontonpiso pëiquë ya'conpachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. ⁷ Cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. ‘Huë'cama maestro,' itohuachinara, pa'yatopi.

⁸ Canpitaso nipirinhüë', ama maestro itiinëmaso nohuantocosohüë'. Ya'ipinquëma' iyama pochin nisarama'. Casáchin no'tëquën a'chintëranquëma'. ⁹ Ama a'na piyapi na'con na'con pa'yatocosohüë'. ‘Quëmaso' tata pochin ni'nanquën. Natëaranquën huachi,' ama itocosohüë'. Yosëíchin natëcaso' ya'huërin. Inaso' tatanënpoa' inápaquë ya'huërinso'. ¹⁰ Ama hua'an pochin chiniquën nanan nohuantocosohüë'. ‘Ca natëco,' ama tocosohüë'. A'naíchin hua'an ya'huëtërinquëma', Cristo itopiso'. ¹¹ Yosë huëntonënguë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' ya'huërinhuë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ¹² ‘Caso' noya noyaco,' topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüë', ‘Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Siniro,' topatama', Yosë catahuarinquëma'. Noya noya acoarinquëma',” itërin.

¹³ Ina quëran Quisosori cotio maestro'sa', parisioro'sa' inapita pënënaton itapon:

“Cotio maestro'sanquëma', parisioro'sanquëma', canpitaso nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Co no'tëquën a'chinamahuë' ni'ton, Yosë iranën ya'copiatë pochin nitërama'. Co no'tëquën Yosë imatomahuë', co canpita tëranta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. A'napitanta' yaya'conpirinahüë', co catahuaramahuë' ya'conacaiso'. Canpita nonaninënguëma' ni'ton, inapitanta' co ya'conpihuë'. [¹⁴ Canpitaso nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Quëyorono'sa' nonpintërama'. Noya nontapomarahüë', a'naya a'naya nonpintatoma', ma'shanënapita matërama'. Ina quëran niyontonpiso pëiquë ya'conpatamara, hua'qui' Yosë nontapomarahüë', co cancanëma quëran imaramahuë'. Ina marë' aquë aquëtë' ana'intarinquëma'.]

¹⁵ Canpitaso' nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Nisha piyapi'sa' a'chintacamaso marë' ira iratërantarama'. Aquë paatoma', a'naya a'naya a'chintërama' canpita pochin yonquicaiso

marè'. Natèhuachinènguëma', aquè aquètè' co noyahuè' cancantapi. Ya'ipinque'ma' parisitopiquè pa'sarama huachi.

¹⁶ ¡Ma'huantacha nisarama paya! A'napita yaa'chintopiramahuè', co no'tèquèn yonquiatomahuè', somaraya pochin cancantèrama'. Somaraya ninin' co pi'pian tèranta' nanitèrinhuè' a'napita quèpacaso'. Inapochachin canpitaso' co Yosè nohuitatomahuè', co nanitèramahuè' a'napita a'chintacamaso'. 'Yoscoarè' topatèra, no'tèquèn nontacaso' ya'huèrin,' topi ya'ipi piyapi'sa'. Canpitaso nipirinhue' nisha nisha tènama'. 'Yosè chinotopiso pèi' ya'huèrin ni'ton, no'tèquèn nontaranquèn,' itopiramahuè', nonpinpatamanta', 'Co ina marè' Yosè ana'intarinpoahuè', toconama'. 'Yosè chinotopiso pèiquè oro ya'huèrin ni'ton, no'tèquèn nontaranquèn, topatèra, naporu huarè' no'tèquèn nontacaso' ya'huèrin,' topiramahuè'. ¹⁷ Co no'tèquèn yonquiramahuè'. Yosè chinotopiso pèi' mini oro quèran noya noya ninin. Oro inaquè ya'huèrinso' co aquètè' yonquicaso' ya'huèrinhuè'. Co chinotopiso' pèiquè ya'huèrinhuè' naporini, co Yosèri noya ni'itonhuè'. ¹⁸ Yosè chinotopiso pèiquè artaro ya'huèrin. Inaquè ma'sha acopi Yosè chinotacaso marè'. 'Artaro ya'huèrin ni'ton, no'tèquèn nontaranquèn,' tapomarahue', nonpinpatamanta', 'Co ina marè' Yosè ana'intarinpoahuè', toconama'. 'Ma'sha inaquè acopiso' ya'huèrin ni'ton, no'tèquèn nontaranquèn, topatèra, naporu huarè' no'tèquèn nontacaso' ya'huèrin,' topiramahuè'. Yanonpinatoma', naporama'. ¹⁹ Somaraya pochin cancantatoma', co no'tèquèn yonquiramahuè'. Co ma'sha acopiso' aquètè' yonquicaso' ya'huèrinhuè'. Artaro mini ma'sha acopi quèran noya noya ninin. Artaroquè acopi ni'ton, Yosèri noya ni'nin. ²⁰ 'Artaro ya'huèrin ni'ton, no'tèquèn nontaranquèn,' topatama', ya'ipi inaquè acopisopitanta' yonquicaso' ya'huèrin. ²¹ 'Yosè chinotopiso pèi' ya'huèrin ni'ton, no'tèquèn nontaranquèn,' topatama', Yosè inaquè ya'huèrinsonta' yonquicamaso' ya'huèrin. ²² Inapochachin 'Pi'iro'tè' ya'huèrin ni'ton, no'tèquèn nontaranquèn,' topatamanta', co pi'iro'téachin yonquicaso' ya'huèrinhuè'. Yosè inaquè ya'huaton, hua'anèntarinpoa'. Inanta' yonquicamaso' ya'huèrin.

²³ Canpitaso nonpintènguëma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! 'Nani ma'sha quèran, diesmo Yosè quètacaso' ya'huèrin,' itèrinpoa' Moisésè. Ina natèpiramahuè', nonpintènguëma' canpitaso'. Napoaton ma'sha sha'patamara, pi'pian quètèrama'. Ya'ipi coshoro apimotacaso marè' sha'nama' quèran huarè' diesmo quètèrama'. Inaso' noya nipirinhue', Yosè na'con na'con nohuantèrinsoso' naniantèrama'. Co no'tèquèn nonamahuè'. Co sa'ahuario'sa' nosororamahuè'. Naporahuaton, co cancanèma quèran huarè' Yosè natèramahuè'. Ina marè' ana'intarinquëma'. ²⁴ Somaraya pochin cancantatoma', co no'tèquèn a'chinamahuè'. Ni'co'. Canpitaso' yao'opatomara, ama o'oso tèranta' o'ocamaso marèhuè' noyá panshairama'. Napoapomarahue', camiyo a'naroáchin mi'tèramaso pochin ninama'. Yosè na'con na'con nohuantèrinso', co natèramahuè'.

²⁵ Canpitaso' nonpintènguëma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Tèhuèenchachin yanonpinama'. Ni'co'. A'naquèn minè', sènan, inapita pa'mohuachinara, aipiáchin pa'mopi. Acoposo nipirinhue', nè'huènantètèrin. Inapochachin canpitaso' piyapi'sa' noya nicainènguëmasoachin yonquipiramahuè', acopo' cancanèma quèranso', co noya yonquiramahuè'. Nonpinatoma', yaihuatèrama'. Ma'sharáchin nohuantatoma', co Yosè nohuantèrinso' ninamahuè'. Ina marè' Yosè

ana'intarinquëma'. ²⁶ Canpitaso parisioro'sanquëma', somaraya pochin cancantërama'. ¿Onporahuatomacha co no'tëquën yonquiramahuë paya? Cancanëma'ton anoyatoco'. Ina quëran noya cancantatoma', noya nisarama huachi.

²⁷ Canpitaso' nonpintënuquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Yosë quiricanën a'chinpiramahuë', yanonpinama'. Ni'co'. Chimipi na'pi naninquë po'mohuatëra, aipiran quëran huiríchinquë pashitëre'. Noyápiachin ya'nopirinhüë', acoposo' nansë, nosha chandatërinso', inapita co nishinahuën' nisarín. ²⁸ Inapochachin canpitaso' ninama'. Piyapi'sa' noya nicatënënuquëma': 'Ma noya maistro'sa' Yosë natëpi,' topirinhüë'. Acopo' cancandëma quëranso nonpinatoma', pa'pi co noyahuë' cancantërama'.

²⁹ Canpitaso' nonpintënuquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Iráca Yosë piyapínënpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari no'huitona', tëpapi. Ipora canpitaso', pa'pitopiquë pëirapirama'. Noya quëmapi'santa pa'pitopiso', yancoro'sa' sharapirama'. Ama naniantacaso marëhuë' napotërama'. ³⁰ Inapotatoma' naporama': 'Iráca chachin ya'huërai naporini, co quiyariso' tëpa'itohüë', topiramahuë', ³¹ shimashonëma' quëpatoma', canpitanta' tëpatona'piro'sa pochin cancantarama'. ³² Inapita pochin cancantatoma', co noyahuë' nisarama'. Na'con na'con oshahuanarama'.

³³ ¡Ya'huan pochin cancantatoma', pa'pi co noyahuë' nisarama! ¿Onporahuatomacha pën quëran cha'ërë'ponquëmaya? Co cha'ësaramahuë'. ³⁴ Napoaton pënëntona'piro'sa' a'pataranquëma'. No'tëquën yonquina'piro'sa', a'china'piro'sa' inapita a'pataranquëma' a'chintinënuquëmaso marë'. No'tëquën pënënaponënuquëma' nipirinhüë', no'huiarama'. A'chintopirinënuquëmahüë', a'naquën tëpaarama'. A'naquën niyontonpiso pëiquë chiníquën huihuiarama'. Nisha nisha ninanoquë imatoma', aparisitarama'. A'naquëonta' corosëquë patanantatoma', tëpaarama'. ³⁵ Iráca quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirinhüë', na'a tëpapi. Apiri'ton noya quëmapi nipirinhüë', iini tëparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirinhüë', tëpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tëpapi anta'. Piriquiasë hui'nin inaso'. Yosë chinotopiso pëi i'iratëquë artaro ya'huërinso aquëcha tëpapi. Canpitaso' ina nitotapomarahuë', co natantochináchinhuë' cancantërama'. Napoaton Yosë chiníquën ana'intarinquëma'. ³⁶ Iráca quëran huarë' shimashonëmapita co noyahuë' cancantopi. Ipora canpitanta' inapita pochachin cancantarama' ni'ton, Yosë na'con ana'intarinquëma huachi, ténahuë,' itërin.

*Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiaton, Quisoso sëtërinso'
(Lucas 13.34-35)*

³⁷ Ina quëran taantarín: "¡Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yonquiatënuquëma', chiníquën sëtërahuë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinënuquëmaso marë'. A'papirinhüë', tëparama'. A'naquën na'piquë të'yaratoma', tëparama'. Ya'ipinquëma' nosoroatënuquëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahüë', co ca tëranta' nohuantëramacohüë'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochin yapa'poyapiranquëmahüë', co nohuantëramacohüë'. ³⁸ Napoaton Tata Yosë patarinquëma'. Chinotëramaso pëinta' patarin. Co huachi catahuaarinquëmahüë' ni'ton, noquitarama huachi. ³⁹ Canta', co huachi

quënanaramacohuë'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënantaramaco. Naporo': '¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Sinioro chachin a'paimarinquën,' itaramaco huachi,' itërin Quisosori.

24

Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'

(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, ca'tano'sanënpitari itapona':

—Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin Yosë chinotopiso pëi', itopi.

²—Iporaso' ya'ipiya noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëriso' ya'ipiya ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin Quisosori.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'

(Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³ Ina quëran Oriposë panënuë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëpi. Inapitari huëcapairahuatona', itiipi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ¿ma'ta' onporahuachina' nitotapi? ¿Onporota' o'mantararan? Inapita sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁴—Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuëma'. ⁵ A'naquën huëcapona'. “Caso' Cristoco. Yosë chachin a'paimarincó,” tosapi. Nonpintë' nipirinhuë', na'a piyapi'sari imasapi. ⁶ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huia. Niahuërahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohuë'. Yosë nohuanon, naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'. ⁷ Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona', quira nisapi. Copirnoros' capini nino'huitona', piyap-inënpita camairapi quira nicacaiso marë'. Nisha nisha parti cosharo' pahuanpachin, tanari piyapi'sa' tiquirarin. Naporahuaton, a'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. ⁸ Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naróáchin huairinhuë'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, piyapi'sa' parisitaponaraihuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹ “Naporos' tahuëri'sa' co noya piyapi'sahuë' masarinënuëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënuëma'. Nisha nisha piyapi'sa' no'huairinënuëma'. A'naquëma' tëpararinënuëma'. ¹⁰ Inapohuachina', na'a piyapi'sa' imasapirinacohuë', co ahuantatonaraihuë', Yosë naniantapi. Pipirahuatona', imarinosopita no'huitona', sha'huirapirapi. ¹¹ A'naquëonta' nonpin nanan pënëntapona'.

Nonpinpirinahuë', na'a piyapi'sari natëtona', nonpin nanan imasapi huachi. ¹² Piyapi'sa' pa'pi co noyahuë' cancantatona', na'con na'con oshahuanapi. Co huachi ninosoroapihuë'. ¹³ Canpitaso nipirinhuë' noya ahuantoco'. Co apohuatamacohuë', noya nicha'ësaranguëma huachi. ¹⁴ Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso' a'chintëranquëma'. Ina nanan chachin ya'ipi parti a'chinacaso' ya'huërin. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. Ya'ipi parti a'chintohuachina', naporos' ayaro' tahuëri naniarin huachi.

¹⁵ Iráca Naniri ninoton, ninshitërin. 'A'na tahuëri inimicoros' Yosë pëinënuë ya'conahuatona', tapiapona'. Pa'pi co noyahuë' nitatona' inapotohuachina', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë', ténin. No'tëquën ninorin ni'ton, ina quírca nontohuatama', noya yonquico'. ¹⁶ Naniri ninorinso' nanihuachin, Cotia parti ya'huëramasopita motopi'pa' manóton ta'aco', chiníquën aparisitochinënuëma'. ¹⁷ Pëinëma aipi ya'huëhuatama',

ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohuë'. A'naroáchin top-
 inan ta'aco'. ¹⁸ Iminëmaquë sacatasënuquëma' nipachin, ama a'moramasa
 tëranta' maquintacosohuë'. Manóton ta'aco'. ¹⁹ Naporó' tahuëri'sa' cay-
 orono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapitasa' sacai quëran ta'arapi
 ni'ton, parisitapona'. ¡Ma'huantacha nisapi paya! ²⁰ Yosë nontoco'
 ama o'nápique' ta'acaso' ya'huë'insohuë'. O'napiquëhuë nipon, chinoto
 tahuërihuë nipon, saca sacai' ta'acaso'. ²¹ Ina quëran piyapi'sa' chini
 chiniquë'n parisitapi. Isoro'pa' ya'huërin quëran huarë' co ina pochin
 parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisi-
 tantarapihuë'. ²² Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui'
 aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhuë',
 piyapinënpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'.
 Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

²³ Naporó' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinënuquëma'. '¡Ni'cochi,
 Cristo nani huë'nin! Pasëquë ya'huarin,' itohuachinënuquëma', ama
 natëcosohuë'. ²⁴ Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' huëcapona'.
 'Caso' Cristoco' tosapi a'naquë'n. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi
 a'naquë'onta'. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso
 marë'. Huayoninsopitanta' nonpintochinaichin nisapi. ²⁵ Nani
 sha'huitëranquëma' ama naporó' tahuëri nonpintinënuquëmaso marëhuë'.
²⁶ 'Huëco' inotëro parti pa'ahua'. Inatohua' Cristo ya'huarin,'
 itohuachinënuquëma', ama pacosohuë'. 'Paso' pëiquë ya'huërarín,'
 itohuachinënuquëmanta', ama natëcosohuë'. ²⁷ Yosë quëran quëmapico
 ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë. O'mantahuato, ya'ipi piyapi'sa'
 ni'sarinaco. O'cori' huë'nsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin.
 Inapochachin a'na tahuëri huënaráchin huënaráchin o'mantararahuë,
 ni'saramaco. ²⁸ Ma'sharo'sa' chiminpachina, a'naroáchin tamëro'sari
 huëcapairín," itërin Quisosori. (Cristo o'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi,
 tapon naporin.)

O'mantacaso' tahuëri

(Marcos 13.24-37; Lucas 17.26-30, 34-36; 21.25-33)

²⁹ "Nani parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi
 a'pinarínhuë'. Naporahuaton, na'a tayloraro'sa' anotarín. Ya'ipi inápaquë
 ya'huërinsoptanta' nacon nacontapon. ³⁰ Naporó' o'mantararahuë.
 Yosë quëran quëmapico ni'to, inápa quëran o'mantararahuë huachi.
 Nisha nisha nananquë nonpisopita: 'Ana'intarinpoa',' ta'tona'
 pa'yanapi, na'nëapi, napoapi. Chiniquë'n nanantato, chitoro' huáncana
 o'mantararahuë, ni'sarinaco. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë.
³¹ O'mantarahuato, na'a anquëniro'sa' a'pararahuë. Panca tronpita
 pihuitona', ya'ipi parti pa'sapi huayonahuë'sopita ayontonacaiso marë'.

³² Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. Ta'amën monoan-
 tahuachina, 'Nani o'napi naniriarín huachi,' topi. ³³ Inapochachin nani
 ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarín
 huachi,' tosarama'. ³⁴ No'tëquë'n sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa'
 huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³⁵ Isoro'pa'
 ta'huantarin. Pi'iro'tënta' ta'huantarin. Ca nanamëhuëso nipirinhuë'
 co onporonta' ta'huantarinhuë'. No'tëquë'n nonahuë ni'ton, ya'ipi
 sha'huitëranquëmaso chachin naniarin huachi.

³⁶ Ma tahuërisona o'mantaca'huasoso nipirinhüé', co insonta' nitotërinhué'. Anquëniro'santa' co nitotapihué'. Yosë hui'ninco niporahué', co ca tëranta' nitotërahué'. Tata Yosëichin nitotërinso'.

³⁷⁻³⁹ Iráca Noi nanpiso', na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihué'. Topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatápi, o'osápi, sa'asápi, hui'ninapitanta' aso'yarápi. Napoatona', co Yosë yonquipihué'. Noiso nipirinhüé', Yosë natëton, panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirinhüé', a'nanaya panca pama pa'sarin. Naporó' ya'ipiya chimii'topi huachi. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, a'nanaya o'mantararahué'. Na'a piyapi'sa' co yonquipirinhüé', o'mantararahué'. ⁴⁰ Naporó' cato' quëmapi'sa' ina iminquëáchin sacatapirinhüé', a'nara' quëpantarahué'. A'naso nipirinhüé' patarahué'. ⁴¹ Cato' sanapi'sa' inaquëráchin shí'shi' pë'sanapirinhüé', a'nara' quëpantarahué'. A'naso nipirinhüé' patarahué'.

⁴² Ama hué'ërëso pochin cancantatoma', naniantocosohüé'. Onporosona o'maca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahué'. ⁴³ Ni'co'. Ihuatë' a'nanaya hué'pachina, pëiquë ya'conin. Hua'anën co nicasohüé', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhué', co pëinënuquë ya'conacaso' nanichitonhué'. ⁴⁴ Inapochachin canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co yao'marinhué',' ama tocosohüé'. Co nitotasënuquëmahüé', a'nanaya o'mantararahué',' itërin.

Inpriato naporin quëran a'chininso'

(Lucas 12.41-48)

⁴⁵ Ina quëran itaantarin: "Ni'co', iyaro'sa'. O'maca'huaso' tahuëri a'na patron pochin nisarahüé'. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën sha'huitërin. 'Piyapinëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piaquë', itahuaton, pa'nin. ⁴⁶ Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'tëquën natëtarin. Patronëni huëcapaintahuachin, noya ni'sarin. Ina marë' noya cancantarin. ⁴⁷ Noya natërin ni'ton, acoarin ya'ipi ma'shanënpita a'paicaso marë'. ⁴⁸ Nipirinhüé', inpriatonën co noyahué' cantantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huënantaponhué',' ta'ton, ⁴⁹ piyapinënpita ahuëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁵⁰ Napoaso', patronëni quënanquintapon. Co nitotasohüé', a'nanaya canquipon. ⁵¹ Co natërinhué' ni'ton, chiniquën ana'intarin. Nonpintëro'sa' ana'intopiso pochin nita'pon. Inaquë co napion ancantaton, na'nërápon,'" tënin Quisoso.

25

Sanapi nipayarinsopita

¹ Naquëranchin Quisosori pënëantarin:

"Yosë hua'anëntërinso' a'chintanta'inquëma', noya natanco. Hua'an sa'arinso pochin ninin. Inaso aquë quëran hué'sarin. Onporosona canquicaso' co nitotopihué'. Tahuëri nanihuachina, sanapi nipayarinsopita ninarapi hua'an huëcacaso'. 'Hua'qui quëran canquipon nimara,' ta'tona', shonca nano'sa' nanparinënarë chachin ninarapi. ²⁻⁴ A'natërápo sanapiíchin noya yonquipi. Quirosin pochin orotërinso' ta'pantatona', mëntaiquë huarë' quëpapi. Naporahuatona', a'naya a'naya potiriaquë quëpapi. A'natërápo sanapi'saso nipirinhüé' co yonquiatonahué', co aquëtë' quëpapihué'. ⁵ Hua'an hua'quirin ni'ton,

tashitopi. Yahuë'ëtona', ya'ipimiáchin huë'ëpi. ⁶ Huë'ësoi', yono tashi' a'nanaya chiniquën noninso' natanpi. '¡Ma'tana, huë'sarin huachi! ¡Huënsëco' pa'ahua' nacapia'ahua!' nitopi. ⁷ A'naroáchin shonca nano'sa chachin capayatahuatona', nanparinënapita taparapi noya orotacaso marë'. ⁸ Noya yonquirinsopitaso' ta'pantohuachinara, noya orotërin. A'napitaso nipirinhue' i'chinpitopirinhue', yatacopiconpi. Napohuachinara: 'Ta'pantocoi quiyanta' i'chinpi'i. Nani quiyaso' tacopiarin,' topirinhue'. ⁹ 'Co'chi nanitëraihue' ta'panta'huainquëmaso paya. Inapohuato, co huachi quiyanta' orotarinhue'. Ya'ipinpoa' tacopianarigua'. Manóton paatoma', pa'anconco', itopi. ¹⁰ Napotohuachinara, a'natërápo chachin manotona pa'pi quirosin pochin nininso' pa'anapona'. Pa'pirinhue', co'huara huëntayátërasoihue', hua'an canquirin. A'natërápo nano'sa' noya yonquirinsopitaso' imatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë sa'acaso marë' pita nisapi. Nani ya'conpachinara, oncotopi. ¹¹ Ina quëran co yonquirinsopitasohue' huënantatona': '¡I'soatocoi sinioro quiyanta' ya'coin!' itopirinhue'. ¹² Hua'ani co nohuanterinhue'. 'Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahue'. Co nohuitëranquëmahue', ta'ton co aya'coninhue'.

¹³ Napoaton canpitanata' noya yonquiatoma', o'manta'huaso' tahuëri ninaco'. Onporoso' nanipon nimara, co nitotëramahuë'. Ni'cona paton-tatënuquëma', itërin.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'

(Lucas 19.11-27)

¹⁴ Ina quëran itaantarín: "Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotamaso marë'. A'na quëmapi aquë yapa'sarinso pochin ninin. Yapa'pachina, inpriatonënpita amatërin camaicaso marë'. Huë'pachinara, itapon: 'Aquë pa'pato, oshaquëran huënantarahue'. Inatohua' ya'huasoco, noya sacatoco'. Apira coriqui quëchinquëma' ina quëran na'con na'con canaca'huaso marë'. Ma'sha pa'anatoma', oshaquëran ana'atoco', itërin. ¹⁵ Itahuaton, a'naya a'naya quëtëra'piarin. Co napopianachin quëtërinhue'. Nanitinpichin tantiaton, nisha nisha quëtërin. A'naso' a'natërápo huaranca coriqui oro quëran nininso' quëtërin. A'naso' cato huaranca quëtërin. A'nanta' huaranca quëtërin. Nani inpriatonënpita quëtahuaton, pa'nin huachi. ¹⁶ A'natërápo huaranca ma'patona'piso' a'naroáchin natërin. Paaton, na'a ma'sha pa'anin. Ina quëran inapita pa'anaton, na'con na'con coriqui canarin. Nani tahuëri inapoaton, oshaquëran a'natërápo huaranca aquëtë' canaantarín. ¹⁷ Cato huaranca quëtërinsonata' noya sacatërin. Inanta' ma'sha pa'anahuaton, cato huaranca aquëtë' canantarín. ¹⁸ Huaranca ma'parinsoso' nipirinhue', co yanatërinhue'. No'paquë ihuatahuaton, coriquinën pa'pitërin inaquë tapacaso marë'.

¹⁹ Hua'qui quëran hua'anëna huënantarahuatón, inpriatonënpita amataantarín nontacaso marë'. ²⁰ A'natërápo huaranca ma'patona'piso huë'sahuaton, coriqui a'notiirin. 'Ni'quë' sinioro, a'natërápo huaranca quëtëpirancohue', ina quëran a'natërápo huaranca aquëtë' nani canarahue', itiirin. ²¹ '¡Ma noyacha sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', chiniquën nanan quëchinquën na'con hua'anëntamaso marë'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua', itërin hua'anëni. ²² Ina quëran a'nanta' huë'nin: 'Ni'quë' sinioro, cato huaranca quëtëpirancohue', nani cato

huanranca aquëté' canarahué,' itiirin. ²³ 'Ma noyacha quémanta' sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', nanan quëchinquën na'con hua'anëntacaso maré'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua', itërin inanta' hua'anëni.

²⁴ Piquëran quëtërinso nipirinhüé', huë'sahuaton itiirin: 'Quëmaso' sinioro co nosororancoihué'. Co quëmaora shacaponahué', nitërinso' manan. Co sacataponahué', canaran. ²⁵ Napoaton të'huatatëinquën, co sacatërahué'. Coriqui quëtëranco' acoporokuë po'orahué. Ma'tana ya'huarin,' itahuaton, coriqui a'notërin. ²⁶ Napotohuachina, co noya ni'ninhüé'. 'Quëmaso' co noyanquënhüé'. Chiroton, co natërancohué'. Co no'tëquën yonquiranhüé'. "Co sacataponahué' canaran," ¿itëranco ti? ²⁷ ¿Onpoatonta' nipachin, co bancoquë acoranhüé'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tëranta' canaitohüé', itërin. ²⁸ Ina quëran a'na piyapinën sha'huitërin. 'Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahué. Osërëtahuaton, paso' quëmapi na'con na'con canarinso', quëtëquë'. ²⁹ Noya natërinco ni'ton, na'con na'con quëtantarahué. Co manta' pahuantarinhué'. Anaso nipirinhüé' co natërincohué' ni'ton, pi'pian ya'huëtërinso tëranta' osërëtarahué. ³⁰ Naporahuaton co noyahué' ni'ton, aipiran tashinantërinquë të'yatoco'. Inatohua co napion ancantaton na'nërápon,' ténin," itërin Quisosori.

Nisha nisha nananquë nonpisopita ana'intërinso'

³¹ Ina quëran itaantarín: "Yosë quëran quëmapi co ni'to, a'na tahuëri o'mantararahué hua'anënta'huaso maré'. Hu'ipi anquëniro'sapitarë'co chachin o'mantararahué. Huënaráchin huënaráchin ya'norahuato, hua'anënta'huaso' shiraquë huënsërahué coisë pochin nica'huaso maré'. ³² Yosë nohuanton, nisha nisha nananquë nonpisopita niyontonapi. Niyontompachina', pë'tahuatona'pi pochin nisarahué. Ni'co'. Tahuëri nipachina, ohuicaro'sa', chiporo'sa' napopianachin pa'sapi coshatacaiso maré'. Inaquëráchin ya'huëpirinahué', tashihuachina, nisha nisha acorin huachi. ³³ Ohuicaro'sa' inchinanën quëran acorahuaton, chiporo'saso' ahuënanën quëran acorin. Inapochachin canta' ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha acoarahué. Noya cancantopisopita inchinanëhué quëran acoarahué. Co noyahué' cancantopisopitaso nipirinhüé', ahuënanëhué quëran acoarahué. ³⁴ Ina quëran inchinanëhué quëran acorahuësopita itarahüé: 'Ya'ipinquëma' huëcatoma', Yosë hua'anëntërinquë ya'conquico'. ¡Ma noyacha Tata Yosë nosororinquëma' paya! Isoro'pa' ninin quëran huaré' yonquirinquëma' hua'anëntërinquë aya'coinquëmaso maré'. ³⁵ Canpitaso' noya nosororamaco. Tanahuatëra, a'caramaco. Yamorohuatëra, o'shitëramaco. Ya'huëramataquëchi na'huëpatëra, noya nontëramaco. Pëinëmaquë chachin aya'conamaco. ³⁶ Capa a'moca'huaso' nipachina, quëtëramaco. Caniohuatërantá', huëcatoma', nosoroquiramaco. Tashinan pëiquë ya'huasoconta', ni'quiramaco. Napoaton huëco huachi, noya ya'hua'ahua', itarahüé. ³⁷ Naporo' inapitaso' natanarinaco: '¿Onporota' Sinioro tanaran nicatëinquën, a'carainquën? ¿Onporota' yamororan ni'ton, o'shitërainquën? ³⁸ ¿Onporota' pëinëhuëiquë aya'conainquën? ¿Onporota' a'mocamaso' pahuantërinquën ni'ton, quëtërainquën? ³⁹ ¿Onporota' canioran ni'ton, nosoroquirainquën? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitëran, ni'conainquën? ¿Onporochana napotërainquën nicaya? Co yonquiraihué', itarinaco. ⁴⁰ 'Co'ta, imarinosopita parisitohuachinara, catahuarama'. Topinan piyapi'sa', sa'ahuario'sa', inapita ma'sha pahuantohuachinara, quëtërama'.

Imatomaco, a'napita catahuarama' ni'ton, canta' catahuaramacoso pochin ni'nahuë,' itarahüë.

⁴¹ Ahuënanëhuë quëran acorahuësopitaso nipirinhüë', sha'huitarahuë: 'Ya'ipinquëma' paco huachi. Tata Yosë co noyahuë' ni'ninquëma' ni'ton, ana'intarinquëma huachi. Panca pën nani acorin sopairo'sa' ana'intacaso marë'. Inaquë pën co onporonta' tacopiarinhüë'. Inaquë paco' canpitanta'. ⁴² Tanapirahuë', co a'caramacohüë'. Yamoropirahuë', co o'shitëramacohüë'. ⁴³ Ya'huëramataquëchin na'huëpatëra, co pëinëmaquë aya'conamacohüë'. Capa a'moca'huasonta' nipirinhüë', co quëtëramacohüë'. Caniopirahuë', co huëcatoma' nosororamacohüë'. Tashinan pëiquë ya'huëpirahuë', co ni'quiramacohüë',' itarahüë. ⁴⁴ Ina quëran natanarinaco: '¿Onporota' Sinioro tanapiranhüë' co a'carainquënhüë'? ¿Onporota' yamoropiranhüë' co o'shitërainquënhüë'? ¿Onporota' co pëinëhuëiquë aya'conainquënhüë'? ¿Onporota' a'mocaso' pahuantopirinhüë', co quëtërainquënhüë'? ¿Onporota' caniopiranhüë' co nosororainquënhüë'? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitopiranhüë' co catahuarainquënhüë'? Co onporonta' ina pochin ni'nainquënhüë',' itarinaco. ⁴⁵ 'Co'ta imarinacosopita parisitopirinhüë', co catahuaramahuë'. Sa'ahuario'sa' ma'sha pahuantopirinhüë', co quëtëramahuë'. Co inapita nosororamahuë' ni'ton, co canta' nosororamacohüë',' itarahüë. Itahuato, a'pararahüë huachi. ⁴⁶ Parisitopiquë pa'sahuatona', inaquë ya'huëmiatapi huachi. Noya nipisopitaso nipirinhüë', Yosë pochin nanpimiatapi huachi," itërin Quisosori.

26

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹ Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita itapon:

² —Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso', nani nitotërama'. Naporo' Yosë quëran quëmapico niporahuë', masarinaco. Masahuatonaco, corosëquë patanantarinaco, itërin.

³ Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita Caihuasë pëinënquë niyontopni. Inaso' corto hua'an, chini chiniquéñ nanantërin.

⁴⁻⁵ Inaquë niyontonahuatona', ninontapi Quisoso tëpacaiso marë'.

—Ama pita tahuëri chachin maahuasohüë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuëarinënpoa'. Napoaton po'oana quëran maahua', nitopi.

Hua'saiquë opomototërinso'

(Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8)

⁶ Quisososo nipirinhüë' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënquë coshatapatarin. Ina Simon chana caniori mapirinhüë', anoyatërinso'. ⁷ Misaquë coshataso', a'nara' sanapi huë'nin. Potiria'huaya huirina'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Quisoso nosoroaton, opomototërin. ⁸ Ina nicatona ca'tano'sanënpitaso', no'huitopi. No'huitatona ninontopi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüë' chiniarin? ⁹ Pa'anin naporini, na'con coriqui canaton sa'ahuario'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi.

¹⁰ Quisosori natanahuaton, itërin:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ¹¹ Nani tahuëri sa'ahuarosaso' ya'huërapì. Caso nipirinhüë', co hua'quiyahuë' canpitaro'co ya'huarahuë. ¹² Co'huara chimiyantërasocohüë', nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso marë'. ¹³ No'tëquën itaranquëma'. Ya'ipi parti noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco'so' sha'huirapì anta'. Co nani-antapihuë', itërin.

Cotasëri sha'huirapirinsò'

(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)

¹⁴ Ina quëran, Cotasë Iscarioti pa'pi co noyahüë' yonquirin. Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirìn. Corto hua'ano'sa' ya'huërinquë pa'sahuaton, itoonin:

¹⁵ —Po'oana quëran Quisoso a'notohuatëinquëma', ¿onpo coriquita' quëtaramaco? itërin.

—Cara shonca coriqui prata quëran nininsò' quëchinquën, itopi. Itohuachinara:

—Noyahua'. Quëtoco nipachin a'nochinquëma', topachina, quëtopi. ¹⁶ Naporò quëran huarë' Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹⁷ Pascoa tahuëri nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohüë'. Ina tahuëri nanihuachina, ca'tano'sanënpitarì huëcapipi.

—¿Intohuata' Maistro paatoi, Pascoa cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

¹⁸ —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi quënanconarama'. Ina quënanconpatama', sha'huitoco'. “Maistro a'parincoi ni'ton, huë'nai. Naporin: ‘Yosë ninorinsò' nani naniriarin ni'ton, quëma pëinëinquë Pascoa cosharo' ca'tano'sanëhuëpitarë'co chachin coshatarai, tënin,’ itonco,” itërin Quisosori.

¹⁹ Pa'pachinara, Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Quëmapi quënanconahuatona', nontopi. Nani natanconpachinara, inaquë Pascoa cosharo' nipi capacaiso marë'.

²⁰ Nani tashihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi. Huë'sahuatona', misaquë huënsëquipi. ²¹ Coshatopona pochin itërin:

—No'tëquën ipora itaranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohüë', a'naquëma' sha'huirapiramaco, itërin.

²² Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Sinioro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? itopi a'naya a'nayari.

²³ —Tëhuëinchachin a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërachin i'shiaton carë' caponahuë', yasha'huirapirincò.

²⁴ Yosë quiricanën quëran ninorincoso chachin chiminarahuë. Yasha'huirapirincoso nipirinhüë', ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²⁵ Itohuachina, Cotasërinta' itërin:

—¿Incoita' Maistro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? itohuachina, —Quëma chachin mini, itërin.

²⁶ Coshatasoi', pan masahuaton Yosë nontërin. “Yosparinquën, Sinioro” itahuaton, së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin.

²⁷ Minënta' masahuaton, “Yosparinquën Siniro,” itahuaton, inanta' quëtërin.

—Ya'ipinquëma' o'oco'. ²⁸ Ca huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahué na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. ²⁹ Co huachi opai' o'oantarahué'. Chiminarahué huachi. A'na tahuëri Tata Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, canpitaro'co nasha pochin o'oantarahué. Naporo' noya noya cancantariahua huachi, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

³⁰ Ina quëran Yosë cantanën cantarahuatona', pipipi. Pipirahuatona', Oriposë panënuë pa'pi huachi. ³¹ Inaquë Quisosori itërin:

—Íraca quiricanënuë ninoton, Yosë naporin: “Ca nohuanto, a'paitona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanēnpita yanquëërapí,” tēnin. Inapochachin yatēpahuachinaco, ya'ipinquëma' co chiniquën cancantatomahuë', ta'ananpiaramaco. Ipora tashi chachin napoarama'. ³² Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarínco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahué. Inatohua' niquënantariahua', itërin.

³³ —A'napita ta'ananpipirinēnuëonta', co caso' ta'arahué', tēnin Pitro.

³⁴ —No'tëquën iyasha, itëranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso no-huitërahué’,” toconapon, itërin Quisosori.

³⁵ —Co Siniro napoarahué'. Quëma imasaranquën ni'ton, yatëpapirinacohuënta' co onporonta' nonpinapiaranquënhuë', itaantarín Pitrori. Inachachin topi ya'ipiya.

Quisoso sëtatón, Yosë nontërinso'

(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)

³⁶ Ina quëran, Quisimani nararo itopiquë canconpi. Inaquë ca'tano'sanēnpita sha'huítërin.

—Isëquë huënsëtaco'. Pasëyáquë pa'sarahué Yosë nontapo, itërin.

³⁷ Caraíchin ca'tano'sanë amashamiachin quëparin. Pitro, Sipitio hui'ninpita inapitaíchin quëparin. Naporo' sëtatón, co napion cancantërin.

³⁸ —Pa'pi sëtërahué. Chimincháchin sëtërahué. Isëquë huënsëtaco'. Ama huë'ëtomarahuë', ni'táco', itërin.

³⁹ Amashamiachin pa'sahuaton, isonconin. No'paquë huarë' monshomarahuaton, Yosë nontërin: “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohué'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantopirahuë', quëma nohuantohuatan, noya, tēnahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

⁴⁰ Ina quëran huënantapirinhuë', cara chachin huë'ësápi quënanquintarin.

—Iya Pitro, ¿co a'na ora tēranta' nanitëramahuë' ni'tamaso' ti? ⁴¹ Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë nontoco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëranso mini Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chiniquën cancantaramahuë', itërin.

⁴² Ina quëran paantarahuaton, Yosë nontaantarín.

—Nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohué'. Nipirinhuë' co nohuantohuatanhuë', ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tēnahuë. No'tëquën yanatëranquën, itaantarín.

43 Ina quëran huënantapirinhüè', naquëranchin huë'ëantapi, quënanquinantarin. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi. 44 Tananpituahuatón, paantarin. Paantarahuatón, inachachin Yosë itantarin. Nani cararo' inachachin Yosë nontërin. 45 Ina quëran huënantahuatón, itërin:

—¿Ipora huanta' huë'ësarama' ti? Nani ora nanirin huachi. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapirincó oshahuano'sa' macainacoso marë'. 46 Huënsëco huachi pa'ahua'. Ni'co', sha'huirapirincoso' nani canquiarin, itërin.

Quisoso mapiso'

(*Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11*)

47 Nontaso chachin, Cotasë canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin. Inarë' na'a piyapi'sa' huë'sapi, corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonqui, inapita së'quërahuatona' huë'sapi. 48 Co'huara canshatërasoihuë', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso nohuitacaiso marë'.

“Insosona apinohuato, ina Quisososo'. Máco huachi,” itërin.

49 Ina quëran ya'yoranquirahuatón:

—Tashita Maistro, itiirahuatón, apinorin.

50 —Ma'sona yaninanso' iyasha, manóton niquë', itërin Quisosori. Ina quëran piyapi'sari chiníquën masapi huachi.

51 Ca'tano'sanënpita inaquë huaniapi. A'nara' sahuëninën ocoirahuatón, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Ahuëaton, nishitëhuëratëtërin.

52 Quisososo nipirinhüè' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëninën iyasha, po'moantaquë'. Hua'naquë tëpatohuatama', hua'na quëran chachin tëpainëmaso' ya'huërin. 53 Tatahuë nontërahuë naporini, shonca cato huaranca anquëniro'sa' a'patimaitoncohuë'. A'naroáchin catahuaitonacohuë'. ¿Co ina nitotëranhuë' ti?

54 Napoaponahuë', co nohuantërahuë' cha'ëca'huaso'. Nicha'ërinaco naporini, co huachi ninorinacoso' naniitonhuë'. Yosë nohuanton, chiminarahuë, itërin ca'tano'sanënpita.

55 Ina quëran piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quërahuatoma', huëcapairamacó. Tëpatona'pi pochin cancantatomaco, ¿yamanamacó ti? Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë huënsëato, a'chináruhuë. Nicapomaracohuë', co manamacohuë'. 56 Napoaponahuë', Yosë nohuanton, iporaso' masaramaco. Quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi huachi.

Corto hua'ano'saquë quëpapiso'

(*Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24*)

57 Nani masahuatona', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi, Caihuasë itopiso'. Inaquë cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapita nani niyontónpi. 58 Pitroso nipirinhüë', aquë quëran imaquirin. I'iratëquë huarë' imaquirin. Pairaanaquë ya'conahuatón, ponisiaro'sapitarë' huënsëquirin. “¿Ma'ta' onpotapona'? Tëpaponá' nímara,” ta'ton, ni'sárin.

⁵⁹ Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa' inapitari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya yonipi Quisoso sha'huirapicaiso maré'. ⁶⁰ Na'a piyapi'sari nonpinapiponarahué', nisha nisha nonconpi. Napoyan quëran catoya'piri huë'sahuatona', sha'huirapipi.

⁶¹ —I'hua chachin Quisoso noninso' natanai. “Yosë chinotopiso pëi' ata'huantahuato, caora nanitërahuë anoyatanta'huaso'. Cara tahuëri quëran anoyatantarahuë,” toconin, itopi.

⁶² Corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Co manta' ténanhuë' ti? ¿Ma'ta' tapona' isopita nonapiarinëinquën? itërin.

⁶³ Quisososo nipirinhué' co manta' téninhuë', ta'tárin. Ina quëran corto hua'ani itantarín:

—“Yosë ni'sárinco co nonpinahuë’,” ta'ton, no'tëquën sha'huitocoi. ¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'niniquën chachin ti? itërin.

⁶⁴ —Ca mini inaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri niantaramaco. Inápaquë pa'pato, Yosë inchinanën quëran ahuënsëarinco. Ina quëran chitoro' huancana o'mantararahuë niantaramaco, itërin.

⁶⁵ Corto hua'anso natanahuaton, chiniquën no'huitërin. Inapoaton a'morinso osharin.

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanama'. Inaora chachin sha'huitërinpoa' ni'ton, co a'napita sha'huitinpoaso' nohuantarihuahuë'.

⁶⁶ ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? ténin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tëpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁷ Ina quëran ipirayatahuatona', ahuëpi. A'naquëninta' tonporayatahuatona', chiniquën panpirayapi.

⁶⁸ —¿Inta' ahuërinquën? Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi, itopi.

Pitrori nonpinapirinso'

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Napotasoi, Pitroso' i'iratëquë huënsëarin. A'na cosonari huë'sahuaton, itiirin.

—Quëmanta' Quisoso Cariria quëran huë'ninso' ca'tanan, itopirinhué'.

⁷⁰ —¿Ma quëmapita' napotaranso'? Co caso' ina nohuitërahuë', itërin. Ya'ipiya natanpi.

⁷¹ Ina quëran pa'sahuaton, ya'coanaquë huaniso', a'na cosonarinta' quënanquiantarin. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanin anta', itaan-tapirinhué'.

⁷² —¿Co'chi nohuitërahuë' paya! Yosë ni'sárinco, co nohuitërahuë', taan-tarin Pitro.

⁷³ Ina quëran hua'quimiachin nisahuaso', a'napitarinta' itaantapi:

—Tëhuëenchachin quëmanta' Quisoso ca'tanan. Cariria piyapi pochin nonan quëran nohuitërainquën, itopi.

⁷⁴ —¿Co'chi iyaro'sa' paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatëinquëmaso', Yosë ana'inchinco, ténahuë, itërin.

Naporo chachin atari përarin. ⁷⁵ Ina natanahuaton, Quisosori napotërinso' yonquirin: “Co'huara atari përashatërasohué', cararo' nonpinapiranco,” itërinco, ta'ton, aipiran pipirin. Inaquë chiniquën sëtatón, na'nërin.

27

Piratoquë quëpapiso'

(*Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32*)

¹ Tahuërianpitohuachina, ya'ipi corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita napopianachin yonquipi Quisoso atëpatacaiso marë'. ² Ina quëran noyá tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi. Inaso' hua'an, Noma copirnorí acorinso'.

Cotasë nitëparinso'

(*Hechos 1.18-19*)

³ Cotasëso' nani sha'huirapiponahuë', Quisoso tonpopinan quëpahuachinara, ni'sárin. Ina ni'sahuaton, yonquirin huachi. "Ma'tana tëpacaiso marë' quëparapi. ¿Onpoatocha sha'huirapirahuë paya?" ta'ton, sëtërin. Corto hua'ano'sa' ya'huëpiquë paantarahuaton, cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëtopiso' yayo'coantapirinhüë'.

⁴ —Co huachi iso coriqui nohuantërahuë'. Pa'pi co noyahuë' ninahuë. Quisoso nóya quëmapi nipirinhüë', sha'huirapirahuë. Ina marë' os-hahuanahuë, itoonin.

—¿Ma'marëta' ina sha'huitërancoi? Co quiyaso' ina yonquiraihuë'. Quëma naporanso', itopi.

⁵ Napotohuachinara, Yosë chinotopiso pëiquë chachin coriqui tël'atonahuaton, pipirin. Pa'sahuaton, nihuënquëconorahuaton, nitëparin.

⁶ Ina quëran corto hua'ano'saso' coriqui maantarahuatona':

—Tëpacaiso marë' pahuëretopiso' ni'ton, co Yosë marë' acocaso' ya'huërinhuë'. Inaquë acohuatëhua', co Yosë pënëntërinso' natëarihuahuë', ta'tona', co inaquë acopihuë'.

⁷ —Iso coriquiquë no'pa' pa'ahuan' nisha piyapi'sa' pa'pitacaso marë', topachinara:

—Noyahua', topi ya'ipiya. Napoaton pa'sahuatona', ina coriquiquë no'pa' pa'anpi. "Tëshitona'pi no'panën," itopiso' pa'anpi. Inaquë nisharo'sa chiminpachinara, pa'pitopi. ⁸ Napoaton ipora huanta' ina po'oroso': "Huënai' No'pa'," itopi. ⁹ Iráca Irimiasë ninoton, Yosë quir-icanëñquë ninshitërin. "Cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëtapi. Ina nápo' cotioro'sa' nohuantopi ni'ton, quëtapi. Ina coriqui chachin maantarahuatona', ¹⁰ tëshitona'pi no'panën pa'anapi. Yosë sha'huitërinco'so chachin napoapi," tënin, ninshitaton. Naporinso chachin ina nápo' coriqui masahuatona', no'pa' pa'anpi.

Pirato naporinso'

(*Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38*)

¹¹ Quisososo' Pirato notënanquë huaniárin.

—¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin Quisosori.

¹² Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari na'con nonpinapipirinhüë', co manta' tëninhuë'.

¹³ —Na'con nonapirinëñquën, ¿co natananhuë' ti? itopirinhüë' Piratori.

¹⁴ Co manta' tëninhuë'. Co pi'pisha tëranta' a'panitërinhuë'. "Ma quëmapi'ta' isoso' ni'ton, co manta' yaa'panitërinhuë'," tënin Pirato yonquiaton.

Quisoso tëpacaiso' sha'huirinso'

(*Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16*)

15 Nani Pascoa tahuëri Piratoso', a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin. 16 Tashinan pëiquë a'na apina'pi ya'huarin. Inaso' pa'pi co noyahuë'. Ya'ipi parti nahuiantërinso'. Parapasë itopi. 17 Piyapi'sa' huë'pachinara, Piratori itërin:

—Ipora Pascoaquënta' a'nara' apina'pi ocoianta'i, topirahuë'. ¿Insota' nohuantërama' ocoica'huaso'? Cato' ya'huapi. A'naso' Parapasë. A'nanta' Quisoso, Cristo itopiso'. ¿Insochachinta' nohuantërama' ocoica'huaso'? Canpita huayonco', itërin.

18 “Cotio hua'ano'sari co quë'yatonahuë', Quisoso mapi,” ta'ton, Piratori napotërin.

19 Hua'an shiranënquë huënsëaso', sa'ininta' nanan a'patiirin Quisoso ocoicaso marë'. “Achin tashi' a'ninquëchin hua'narahuë. Quisoso hua'nato, chiniquën pa'yanahuë. Inaso' noya quëmapi. Co manta' onporinhuë' ni'ton, nicha'ëquë'. Co tēpacaso' ya'huërinhuë’,” itërin sa'ini. Ina marënta' Piratori co yatēparinhuë'.

20 Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitaso nipirinhue', a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi:

—“Parapasë ocoirahuatón, Quisoso atēpatēquë’,” itoco', itëra'piapi.

21 Ina quëran Piratori natanin huachi.

—¿Insochachinta' ocoi'i? itaantarín. Napotaantahuachina:

—¡Parapasë ocoitocoi! itopi.

22—¿Ma'ta' onpochi nipachin Quisoso, Cristo itopiso'? itohuachina:

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! tosapi ya'ipiya.

23—¿Ma'marëta' tēpa'i? ¿Ma'ta' onporin? itopirinhue', aquëtë chachin chiniquën itantapi:

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! itaantapi.

24 Napotohuachinara, nisha yonquirin huachi. “Piyapi'sa' co yanatërinacohue'. Chiniquën no'huitatona', yaahuërinaco,” ta'ton, co huachi yonquirinhue' Quisoso ocoicaso'. Napoaton i'sha masahuaton, piyapi'sa' ni'tërantapaquë hui'sërin.

—Iso quëmapi'so' noya. Co manta' onporinhue', tēnahuë. Co ca nohuanto, tēpaapihuë'. Co ina marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'. Canpita yonquiramaso', itahuaton, hui'sërin.

25 —Tëhuëchachin quiya yonquirai tēpaca'huaiso'. Yosë yaana'intohuachincoi, hui'nahuëipitarë' coi chachin ana'inchincoi, topi.

26 Napohuachinara, Pirato camaitërin Parapasë ocoicaiso'. Quisososo nipirinhue' chiniquën ahuihuitërin. Chiniquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Nani huihuihuachinara, sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

27 Sha'huitohuachina, Pirato pëinënquë quëpapi. Inaquë notohuaro' sontaro'sa' niyontonpi tēcariatona' tēhuacaiso marë'.

28 Ai'nampiratahuatona', quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin nininso' a'motopi tēhuacaiso marë'. 29 Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi. Ina quëran tēhuacaiso marë napotopi:

—Ma'tana huaranën maquë huachi, itatona', piquiranan asë'quëëpi. Naporahuatona' ina notënanquë isonpi:

—Hua'qui tahuëri nanpitan cotioro'sa' hua'anëntëquë', itopi.

30 Ina quëran iraiquë ipitopi. Piquirananta' matantarahuatona', ahuëmotopi. 31 Inapatatona', tēhuapi. Nani tēhuahuachinara, a'motopiso'

ocoitahuatona', a'morinso chachin a'motantapi. Ina quëran corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi huachi.

Corosëquë patanantopiso'

(*Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27*)

³² Ninano quëran pipirahuatona', a'na quëmapi nacapipi, Siriniquë ya'huërinso'. Simon itopi. Ina masahuatona', corosë Quisoso quëparinso' sontaro'sari apitëntopi. Inari quëpatërin.

³³ Pa'sahuatona', panëa'hua Corocota, itopiquë canconpi. Corocotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin. ³⁴ Inaquë canconahuatona', huino ma'sha pinshiinë' ayontahuatona', o'shitopirinahuë', pi'pisha pi'nirahuaton, co o'orinhuë'.

³⁵ Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi. Nani patanantahuatona', ninontopi. "Huëco', nicanatëhua' Quisoso a'morinsopita maahua'," nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁶ Nani masahuatona', inaquë huënsëapi nicacaiso marë'. ³⁷ Onporinso marësona tëparapisonta' ninshitopi.

ISOSO' QUISOSO, COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso', ninshitopi. Inapotahuatona', corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

³⁸ Ina pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. Nisha patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. ³⁹ Piyapi'sa' na'huëpona pochin, Quisoso tëcariatona', tëhuaconpi.

⁴⁰ —¿Nani ma'sha nanitaparan ti? I'hua naporan: "Yosë chinotopiso pëi' ata'huantohuato, cara tahuëri quëran aroyatantarahuë'," tënan. İnta nipachin cha'ëquë'. Yosë hui'ninquën chachin nipatan, corosë quëran nohuararahuaton cha'ëquë', itoonpi.

⁴¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', cotio ansiano'sa', inapitarinta' tëhuatona', itapona':

⁴² —A'napitaso' yanicha'ëponahuë', inaora chachinso' co nanitërinhuë' cha'ëcaso'. İsrairo'sa' copirno nipachin, corosë quëran nohuarain nicatëhua' natëahua'. ⁴³ "Yosë hui'ninco chachin ni'ton, catahuarinco," topirinhuë'. Yacatahuahuachin, apiramiáchin nicha'ëin, nitopi.

⁴⁴ Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chimininso'

(*Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30*)

⁴⁵ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirarin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin nisarin. ⁴⁶ Naporo' Quisoso chiniquën nonin. *Iri, Iri, ¿nama sapacatani?* tënin. İnaora nananquë nonaton, naporin. "¿Onpoatonta' Tata patëranco?" tapon naporin.

⁴⁷ A'naquën huanipapisopita natanahuatona':

—İniasë përasamara, topi.

⁴⁸ A'naso' manorahuaton, pi'shiro pochin nininso' maconin. İna masahuaton, huino áin nininso' asë'cotëtahuaton, piquirananguë achinpitërin. Achinpitahuaton, ihuëtërin o'ocaso marë'. ⁴⁹ A'napitariso nipirinhuë' itapona':

—Tananpitëquë' nia'ahua'. İniasëri o'maton nicha'ëpon nimara, nitopi.

⁵⁰ Quisoso nipirinhuë' chiniquën nonsahuaton, chiminin huachi. ⁵¹ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. İnaora noshataton, catotë huarë' ninin. İnapa quëran

no'paquë huarë' noshatomarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nin. Na'piro'sa' inaora nopaatërin. ⁵² Nopaatohuachina, a'naya a'naya pa'pitopiso' nii'soatërin. A'naquën Yosë imarinsopita iráca ayapirinahuë', nãpiantapi huachi. ⁵³ Quisoso nanpianarinsó' piquëran inapitanta' pa'pitopi quëran pipirahuatona', Quirosarinquë pa'sapi. Na'a piyapi'sari quënanpi.

⁵⁴ Quisoso chiminpachina, capitanso sontaronënpitarë chachin ni'sapi. Ocohua pa'ninso', na'piro'sa' nopaatërinso', inapita ni'sahuatona', pa'pi pa'yanpi.

—Tëhuëenchachin iso quëmapiso', Yosë hui'nin, topi.

⁵⁵ Sanapi'sa' Cariria quëran huë'pisopitanta', aquë quëran notëërapí. Inapitaso' Quisoso imaquipi nocomacaiso marë'. Iporaso' chimininsó' ni'sapi anta'. ⁵⁶ A'naso' Maria Mactarina itopiso'. A'nanta' Maria. Inaso' Santiago, Cosi, inapita a'shin. A'nanta' Sipitio hui'ninpita a'shin. Inapitaso' aquë quëran notëërapí.

Na'pi naninquë po'mopiso'

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁵⁷ I'huararapaso', a'na ma'huan Cosi itopiso huë'nin. Inaso', Arimatiaquë ya'huërin. Quisoso imarin anta'. ⁵⁸ Pirato ya'huërinquë pa'nin Quisoso nonën natantacaso marë'. “Quëtoco cari quëpa'i,” itoonin. Napotohuachina, “Noyahua'. Quëpaquë' nipachin,” itahuaton, sontaro'sa' a'parin nonën anohuaratacaiso marë'. Anohuararahuatona', quëtopi. ⁵⁹ Nonën masahuaton, noya morinquë so'quëëtahuaton, ⁶⁰ na'pi nanin nasha ninqüë po'morin. Inaora marë' pa'anpirinhuë', inaquë po'morin. Ina quëran pancara'pi masho pitarahuatona', pa'copitopi. Pa'copitahuatona', patopi huachi. ⁶¹ Maria Mactarina, a'na Maria, inapitaso nipirinhuë' na'pi nanin notënanquë chachin huënsëapi.

Sontaro'sari a'paipiso'

⁶² Tahuëririnquë chinoto tahuëri marë' nani tapahuachinara, corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita niyontonahuatona', pa'pi Pirato nontacaiso marë'.

⁶³ —Sinioro hua'an, Quisocoso' nonpintë', tënai. Nani yonquirai. Co'huara chimiyantëraponhuë', piyapi'sa' sha'huitërin. “Tëpahuachinaco, cara tahuëri quëran nanpiantarahuë,” toconin. ⁶⁴ Napoaton sontaro'sa' a'paquë' na'pi naninquë a'paicaiso marë'. Cara tahuëri chachin noya a'pai'ina', ama nonën quëpacaiso marëhuë'. Ca'taninsopitari quëpahuachina': “Nani nanpianarin huachi,” toconapona'. Napohuachina', aquë aquëtë' piyapi'sa' nonpintapi, itopi.

⁶⁵ —Inta nipachin, sontaro'sa' ya'huarin. Canpitari chachin paatoma', inapita quëpaco' noya ni'ina'. Ama piyapi'sari huëcatona' quëpacaiso marëhuë' inapo'ina', itërin Piratori.

⁶⁶ Napohuachina, pa'pi. Pancara'pi to'ni pochin ninqüë noyá pa'pirapitopi. Napotahuatona', sontaro'sa' acopi.

—Noya a'paico', itahuatona' patopi huachi.

28

Quisoso nanpianarinsó'

(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

1 Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, a'na Mariarë' naquëranchin paantapi po'mopiquë nicacaiso marë'. Tomio tahuëri tashíramiachin na'pi nanin'pa' pa'sapirinahuë'. 2 A'nanaya panca ocohua pa'nin. Siniro anquëninëni inápa quëran o'marahuatón, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarín. Chi'huincarahuatón, ina aipi huënsërin. 3 Huënaráchin huënaráchin o'cori pochín ya'norín. Huiríchin a'morín. Pi'shiro quëran huiri huiríchin. 4 Ina ni'sahuatona', sontaro'sa' pa'yanpi. Pa'pi të'huatopi. Ropa ropátahuatona', chimipi pochín no'paquë anotopi. 5 Ina quëran sanapi'santa' canquihuachinara, anquëniri itërin:

—Ama pa'yancosohuë'. Quisoso corosëquë patanantopiso' yonisaramaso', nitotërahuë'. 6 Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Sha'huitërinquëmaso chachín nani nantiantarin. Huëco' ni'quirico' po'mopiquë. Capa huachi. 7 Manóton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco': “Nani nantiantarin. Ina'ton Caririaquë pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama',” itonco'. Nani sha'huitëranquëma', itërin anquëniri.

8 Natanahuatona', a'naróchin na'pi nanín quëran pipipi. Pa'pi pa'yanpirinahuë'. Nóya cancantatona' ta'api ca'tano'sanënpita sha'huitacaiso marë'. 9 Pa'sapirinahuë', a'nanaya iraquë chachín Quisosori ya'notërin.

—Huë'cama imoyaro'sa', itërin. Ina nohuitatona', ya'carionpi. Monshorahuatona', nantën iporantërahuatona', chinotopi.

10 —Ama huachi pa'yancosohuë'. Paatoma', iyahuëpita sha'huitonco' Cariria'pa' pa'ina'. Inatohua' quënancoantarínaco, itahuatón, pa'nín huachi.

Sontaro'sa' napopiso'

11 Sanapi'sa' paasoi', sontaro'santa' ninanoquë pa'pi corto hua'ano'sa' sha'huitacaiso marë'. “Quisoso pa'pitopiquë noya ni'sapiraihuë', a'nanaya panca ocohua pa'nin. Naporo' anquëni ya'norahuatón, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarín. Ni'piraihuë', Quisoso nonën capa huachi,” itonpi. 12 Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa' inapita niyontónahuatona', ninontápi. Nani ninontóhuachinara, sontaro'sa' amatantarahuatona', na'con coriqui quëtópi.

13 —Piyapi'sa' sha'huitoco': “Yono tashi' Quisoso ca'tano'sanënpita huë'pi. Huë'ësocoi, nonën quëpapi,” itoco'. 14 Hua'anëma' natantatón ina marë' no'huihuachinquëma', quiyari anoyatarai ama ana'intinquëmaso marëhuë', itopi.

15 —Noyahua'. Napó'i nipachín, tosahuatona', coriqui ma'patopi. Pa'sahuatona', piyapi'sa' nonpintopi. Cotio hua'ano'sari sha'huitopiso chachín nonpinpi. Ipora huanta' na'a cotioro'sa' ina nonpin nanan natëpi.

Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' sha'huitërinso' (Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

16 Ina quëran shonca a'na ca'tano'sanënpitaso' pa'pi Cariria'pa'. A'na panënuquë pa'pi, Quisosori sha'huitërinquë chachín. 17 Inaquë Quisoso quënanconahuatona', chinotopi. A'naquënsó nimirinhuë' pi'pian co natërinhuë'. “Co inahuë' nimara,” topirinahuë'. 18 Quisosori ya'carirahuatón, itapon:

—Tata Yosë nohuatón, chini chiníquën nanantërahuë. Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, ya'ipiya hua'anëntarahuë.

¹⁹ Napoaton canpita paatoma', ya'ipi piyapi'sa' a'chintoco'. Nisha nisha nananquë nonpisopita a'chintoco' imainaco. Insosona natëhuachinaco, i'quë aporintoco'. "Tata Yosë, Hui'nin, Ispirito Santo inapita nanan quëtërincoi ni'ton, aporintaranquën," itahuatoma', aporintoco'. ²⁰ Ina quëran ya'ipi sha'huitëranquëmaso' a'chintoco' natëinaco. Insëquësona pa'patama', carinquëma' ca'tanaranquëma'. Nani tahuëri catahuanquëma'. Ayaro' tahuëri naniquë huarë' ca'tanaranquëma'. Co onporonta' pataranquëmahuë', itërin Quisosori. Nani huachi.

Marco ninshitérinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso maré'

Coansha Paotista pënëntérinso'

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹ Apira iyaro'sa', Quisocristo nanamèn ninshitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Iráca isoro'paquë o'marin nicha'ëinpoaso maré'.

² Isaiasë pënëntona'pi ninoton Yosë quiricanënquë ninshitérinso chachin o'marin. Inaquë Yosëri hui'nin itapon:

“Co'huara pa'shamátérasënquënhuë', comisionëhuë'ton a'pararahuë piyapi'sa' ayonquicaso maré'.

³ Inotëro parti ina quëmapi pënëntápon: 'Ni'co' iyaro'sa'.

Hua'an chiníquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso maré'. Ira otéerin noya pa'tacaso maré'.

Inapochachin iporasos' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' itarin,” ténin ninshitatón.

⁴ Ninorinso chachin Coansha huë'nin pënëntacaso maré'. Inotëro' parti ya'huaton, piyapi'sa' pënénárin. “Co noyahuë' yonquiramasopita nani-antatoma', Yosë chachin tahuëretantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporihuanco',” itarin. Napotahuaton, na'a piyapi'sa' aporintarin.

⁵ Inaquë notohuaro' piyapi'sa' huë'pi natanapona'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huëcatona', natanapi. “Tëhuëchachin co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Catahuaco'i Sinioro ina nani-anchii,” topachinara, Cortaniquë Coanshari aporintërin. ⁶ Co inaso' noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin camiyo anporo quëran nipi-iso' a'morin. Sha'huëtë quëran nitonporin. Sëquërë pochin nininso' macaton, inaya tëranta' ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. Piyapi'sa' pënënpachina, itapon: ⁷ “Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin chini chiníquën nanantërinso'. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiníquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. ⁸ Caso' i'quë aporintëranquëma'. Inaso nipirinhuë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma',” itërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹ Naporo tahuëri'sa' Quisoso Cariria parti quëran huë'nin. Nasaritoquë ya'huëpirinhuë', Coansha pënëntarinquë huë'nin. Huë'pachina, Coanshari Cortaniquë aporintërin. ¹⁰ Ii' quëran nonshihuachina, a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin. Ispirito Santonta', nëpë pochin nohuaraimarin, ni'nin. Nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomatërin. ¹¹ Naporo' inápa quëran Yosëri itapon: “Quëmaso' hui'nahuënhuë chachin ninan. Na'con nosoroatënhuë, noya ni'nanguë,” itërin.

Sopairi ténirinso'

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹² Ina quëran Ispirito Santori inotëro parti co piyapi ya'huërinquëhuë' a'parin. ¹³ Inatohua' catapini shonca tahuëri ya'huërin. Tanan

ni'niro'sapitarë' ya'huërin. Sopai hua'aninta' huëcapairahuaton, tënirin. Sha'huitápirinhuë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. “Inca, co nohuantërahuë',” tënirin. Nani sopai pa'pachina, anquëniro'sari o'marahuatona', Quisoso nocomaimapi.

Noya nanan sha'huicaso' caniaritërinso'

(Mateo 4.12-17; Lucas 4.14-15)

¹⁴ Ina quëran Coansha tashinan pëiquë po'mopi. Ina natantahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti pënëntapon. Noya nanan Yosë noninso' sha'huirarin: ¹⁵ “Nani tahuëri nanirin huachi. Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'. Naporahuaton noya nanan natëco' Yosë nicha'ëinquëma',” itërarin.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

¹⁶ Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon itopi. Iinë' riti të'yatapi sami macacaiso marë'. Iinso' Antërisë itopi.

¹⁷ —Huëco' iyaro'sa', ca imaco a'chinchinquëma'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

¹⁸ Napotohuachina, ritinëna' patahuatona' Quisoso imapi huachi.

¹⁹ Amashamiachin Santiago, Coansha, inapitanta' quënancoantarin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinëna' pasonapi. ²⁰ “Huëco' pa'ahua', ca imaco,” itohuachina, pa'pin, inprietonënpita, inapita potiquë patahuatona', Quisoso imapi.

Sopai a'parinso'

(Lucas 4.31-37)

²¹ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Chinoto tahuëri nanihuachina, cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conin. Inaquë a'chinarin.

²² Chiniquënnanantona'pi pochin a'chinarin. Co cotio maistro'sa pochin a'chininhuë'. Napoaton a'chininso' natanahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi: “¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya!” topi. ²³ Napororo' a'nara' quëmapi inaquë ya'huërin. Sopairi ya'coancantaton, camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiniquënnontërin. Sopairi chachin anonin.

²⁴ —¡Tananpitocoi! Quëmaso' Quisosonquënn, Nasaritoquë ya'huëran. Nohuitërainquënn. Yosë quëran o'maton noya ninan. ¿Ma'ta' quëma onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? itërin.

²⁵ Itohuachina, Quisosori itapon:

—¡Ta'tëquë! ¡Iso quëmapi quëran pipimiatëquë! itërin.

²⁶ Napotohuachina, quëmapi chiniquënnapa'tanin. Naporahuaton chiniquënn “yai” ta'so chachin, sopai pipirin. ²⁷ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ninontapi:

—¿Ma'pítata' ni'sarëhuaso'? Quisososo' co a'napita pochin a'chininhuë'. Chini chiniquënnanantaton, sopairo'sa quëran huarë' camaihuachina, natëpi, topi.

²⁸ Shiarahuaton, Quisoso naporinso' ya'ipi Cariria parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatënnanoyatërinso'

(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)

²⁹ Ina quèran niyontonpiso pèi quèran pipirahuatona', Simon, Antèrisè, inapita ya'huèpiquè pa'pi. Santiaco, Coansha, inapitanta' pa'pi. ³⁰ Simon a'shatèn chiniquéen sapoton, quèhuénárin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. "A'shacha saporin ta'a," itopi. ³¹ Inaquè paaparahuaton, maimirarahuatón, opatèrin. Naporo chachin sapo otanotèrin. Otanotahuaton, inari chachin a'carin, o'shitèrin, napotèrin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatèrinso'
(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³² I'huanahuanquè nani pi'i ya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' quèpi. Sopairi ya'coancantèrinsopitanta' quèpi. ³³ Ya'ipi ya'huèhuano'santa', niano' ya'coanaquè niyontonpi Quisoso nicacaiso marè'. ³⁴ Naporo' notohuaro' cania'piro'sa' anoyatèrin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatèrin. Na'aya'pi sopairo'sari ya'coancantèrinsopitanta' inquitèrin. Sano yonquipi huachi. Sopairo'sari ina nohuitatona', yasha'huipirinahuè', Quisoso co nohuantèrinhuè' ni'ton, ta'topi huachi.

Caririaquè a'chintèra'piarinso'
(Lucas 4.42-44)

³⁵ Tahuèririinquè co'huara noya huènihuayantèrasohuè', Quisoso huènsèrahuaton ninano quèran pipirin. Co piyapi ya'huèrinquèhuè' Yosè nontacaso marè' inaoraíchín pa'nin. ³⁶ Simonso' capayatopirinhuè', co Quisoso quènanatonhuè', a'napitarè chachin pa'nin yonípon. ³⁷ Quisoso quènanconahuatona':

—Notohuaro' piyapi'sa' yonissarinènuquèn, itopi. Itopirinahuè', Quisosori itèrin:

³⁸—Huèco' iyaro'sa', a'na partinta' pa'ahua'. Ya'cariya ninanoro'saquè pa'ahua'. Inaquènta' pènènta'huaso' ya'huèrin. Ina marè' Yosè a'paimarinco ni'ton, huè'sarahuè, itèrin.

³⁹ Ina quèran ya'ipi Cariria parti pa'sahuaton, niyontonpiso pèiro'saquè pènèntèra'piarin. Naporahuaton, sopairo'sari ya'coancantèrinsopita inquitèra'piarin.

Chana caniori maninso'
(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰ Naporo' a'na quèmapì huè'nin, chana caniori maninso'. Quisoso huècapairahuaton, isonquirin. Isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuaton, nanitèran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuè', itèrin. ⁴¹ Quisosori nosoroaton, sè'huarin.

—Nohuantèrahuè mini iyasha. ¡Noyatèquè huachi! itèrin.

⁴² Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin. ⁴³⁻⁴⁴ Naporo chachin Quisosori chiniquéen pènènin.

—¡Ama insonta' sha'huitèquèsosohuè'! Corto hua'ainchin sacatèrinquè paaton, noyatèranso' a'notonquè' ni'inquèn. Naporahuaton, Moisésè sha'huirinsó' quèpaquè' noyatèranso' nitotacaiso marè', itèrin. Ina quèran a'parin huachi.

⁴⁵ Napotopirinhuè', papon pochin ya'ipi piyapi sha'huitèra'piarin. "Quisoso anoyatèrinco," itèra'piarin. Ya'ipi naporinso' nahuinin. Napoaton piyapi'sa' ni'tèrantapaquè co huachi Quisoso iratèrinhuè'. Co huachi nanitèrinhuè' a'ninquèchin ninanoro'saquè pacacaso'. Co piyapi'sa' ya'huèrinquèhuè' ya'huèrárin. Ina niponahuè', ya'ipi parti quèran huè'pi nicapona'.

2

Apia anoyatërinso'

(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

¹ Cara tahuëri quëran pochin Capinaomoquë huëantarín. “Pëinënquë Quisoso ya'huarín,” topi. ² Natantahuatona', notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Pëi' ya'sotahuatona', ya'coana aquëtëran huarë' yamopi. Yosë nanamën sha'huirarin, natanapi. ³ Naporo chachin catapini quëmapi'sa' huëcatona', apia pë'sara'huayaquë quëshipi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuénárin. ⁴ Quisosoquë yaquëpapirinahuë', hua'huayátërahuë' piyapi'sa' ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Ya'shotopi. Napoaton pëi' nanopëtahuatona', a'canpiso pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Quisoso pirayan acomapi huachi. ⁵ Quisosori ni'sahuaton, “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën huachi, itërin.

⁶ A'naquën cotio maistro'sa' inaquë huënsëpisopitaso', cancanëna quëran yonquirápi: ⁷ “¿Ma quëmapi'ta' isoso' Yosë yaya'huërëtërin? Co ínsonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëfchin nanitërinso',” topi yonquiatona'. ⁸ Topinan yonquirapirinahuë', yonquipiso nitotaton Quisosori itapon:

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ⁹ Canpitaso napo-rama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitëréhuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huanën masahuaton, noya paquë huachi,' itacasonta' co nanitaparëhuahuë',” tënama'. ¹⁰ Caso nipirinhuë' Yosë quëran quëmapi'co ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

¹¹ Ina quëran apia itantarín:

—¡Huaniquë' apia'hua! Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huëranquë paquë huachi, itërin. ¹² Itohuachina, a'naroáchin noyatahuaton, huanirín. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huërinquë paantarín. Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëso ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya! Co onporonta' ina pochin ni'chinëhuahuë', topi.

Nihuirí Quisoso imarinso'

(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³ Naquëranchin panca sono' yonsanquë Quisoso paantarín. Inaquë hua'huayátërahuë' piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintarin. ¹⁴ Ina quëran na'huëpon pochin, Nihui quënanconin. Arpio hui'nin inaso'. (Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, huanirahuaton Quisoso imasarin huachi.

¹⁵ Ina quëran pëinënquë Quisoso quëparin coshatacaso marë'. Ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi coshatatona' Quisoso nohuitacaiso marë'. A'naquën copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'napitanta' oshahuano'sa' itopiso'. Inahuanta' Quisoso yaimápi. ¹⁶ A'naquëonta' cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sahuatona', ca'tano'sanënpita natanpi:

—¿Onpoatonta' maistrone'ma' oshahuano'sapitarè' coshatarin? Copirno marè' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuè' nipirinahuè', inapitarè' coshatarin, itopi.

¹⁷ Natanahuaton, Quisosori itapon:

—Isopitaso' tēhuēnchachin nohuantērinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. “Co caniorahuè',” topatēraso', co notoro nohuantērehuè'. Inapochachin canta' oshahuano'sa' pēnēna'huaso marè' o'marahuè. “Co noyahuè' yonquiramasopita naniantatoma', Yosē chachin tahuērētantaco',” itērahuè. A'napitaso nipirinhue': “Quiyaso' noyaco'i,” topiso marè' co na'con a'chintērahuè', itērin.

Nasha nanan a'chininso'
(Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39)

¹⁸ Naporō' Coansha Paotista imapisopitaso ayonatona', Yosē nontapi. Parisio imapisopitanta' inapoapi. Napohuachinara, a'naquēni paaparahuatona', Quisoso natanpi:

—Coansha imapisopitaso' ayonatona', Yosē nontapi. Inapochachin parisio imapisopitanta' nisapi. ¿Onpoatonta' imarinēnsopitaso' co inapopihuè'? itopi.

¹⁹ —Ca ya'huarahuè ni'ton, co sētopihuè'. Ni'co'. Quēmapi sa'acaso marè' piyapi'sa' amatohuachina, coshatatona', capa cancantopi. Nipayarinsopita huè'pachinara, coshatopi. ²⁰ A'na tahuērīso nipirinhue' inimiconēnpitari sa'ana'pi masapi. Quēpatohuachina', sētapi huachi. Co huachi yonquiapihuè' coshatacaiso', tēnin.

²¹ Itahuaton: “Ni'co'. A'morēso noyá mocahuachina, co nasha nē'mētēquē pa'pitērehuè'. Nasha nē'mētēquē pa'pitēre' naporini, naquēranchin panca panca noshataanta'itonhuè'. ²² Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huētē' morsa mocaro' nininquē ta'panēhuè'. Inaquē ta'panē' naporini, a'naroáchin nopoitatōn, nichinia'itonhuè'. Naporahuaton morsanta' tapiitonhuè'. Napoaton sha'moro' huinoso' nasha morsaquē ta'panē'. Huino, morsanta' noya nisarīn huachi,” itērin Quisosori. (Iráca inachintopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huērin, tapon napotērin.)

Chinoto tahuēri naporinso'
(Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)

²³ Ina quēran a'na chinoto tahuēri nanihuachina, tricoro' Quisoso pēntontarin. Ca'tano'sanēnpitaso paponā pochīn, a'naya a'naya trico moto maraapi. ²⁴ Ina nicatona parisioro'saso':

—¡Ni'quē!, Maestro! Chinoto tahuēri nipirinhue', ca'tano'sanēnpita tricoraya i'shorayarapi. Co ipora tahuērīso' pi'pisha tēranta' sacatacasohuè' nipirinhue'. ¿Onpoatonta' co Moisésē pēnētērinso' natēpihuè'? itopi.

²⁵⁻²⁶ —Yosē quiricanēn ¿co nontēramahuè' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosē pēinēnquē ya'conin. Apiataro corto hua'an ni'so' ya'conahuaton, pan Yosē marè' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' quētērin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'sáchin ina pan capacaso nipirinhue', co ina marè' Yosēri no'huirinhue', itērin.

Ina quēran itantarin: ²⁷ —Piyapi'sa' nosoroaton, chinoto tahuēri acorin noya ya'huēcaiso marè'. Co tahuēri chinotacaso' na'con na'con yonquirinhue'. Piyapi'sa' na'con na'con nosororin. ²⁸ Yosē quēran

caso quëmapico ni'to, chiniquën nanantërahuë. Ma'sona noya nica-caso' sha'huichinquëma'. Chinoto tahuëri ma'sona co nicacasonta' sha'huichinquëma', itërin.

3

Imirin tachitërinso'

(Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)

¹ Naquëranchin niyontonpiso pëiquë Quisoso ya'conconin. Inaquë apia quënanconin. Imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'.

² “Chinoto tahuëri anoyatomara,” ta'tona', parisioro'sari ni'sápi sha'huirapicaíso marë'. ³ Naporó' apia itapon:

—Huë'sahuaton, huancánachin huaniquë', itërin.

⁴ Inaquë nipachina, piyapi'sa' itapon:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Co ahuëtacaso', co tëpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpito-huatoso', co nosoroarahué'. Nipirinhué', nosoroato anoyata'huaso' ya'huërin, ténahuë caso'. ¿Ma'ta' ténama canpitaso'? itërin.

Natanaponaraihuë', co manta' topihuë'. ⁵ Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin. Co natantochináchinhuë' cancantopi ni'ton, no'huirë pochin cancantaton, co noyahuë' ni'nin. “Co nosoropihuë’,” ta'ton, pa'pi sëtërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ⁶ Parisioro'saso' no'huitatona', pipipi. Irotisë piyapinënpita quënanconahuatona', ninontopi Quisoso tëpacaiso marë'.

Sono'yonsanquë a'chininso'

⁷ Quisososo' panca sono' yonsanquë paantarin. Ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. A'naquën Cariria parti quëran huë'pi.

⁸ A'naquëonta' Cotia parti quëran huë'pi. Quirosarin quëran, Itomia quëran, Cortani' aquëtëran quëran, Tiro quëran, Siton quëran, ina quëranpita hua'huayátërahuë' huë'pi. Quisoso naporinso' natantahuatona', nicapona' huë'pi.

⁹⁻¹⁰ Na'a piyapi'sa' nani anoyatërin ni'ton, ya'ipi cania'piro'sa' huë'sapi. Na'a piyapi'sa' ni'ton, ya'sëratërarahuatona', huë'sapi Quisoso së'huacaiso marë'. “Së'huahuato, anoyatarinco,” ta'tona', naporapi. Napoaton ca'tano'sanënpita itapon:

“Poti amasha quëpaco' inaquë huënsëato a'chinchí. Notohuaro' piyapi ni'ton, ya'quëëtohuachinaco,” itërin.

¹¹ Sopairo'sari ya'coancantërinso'pitanta' huë'pi. Quisoso quënanahuatona', nocotapataquëchin isonquipi.

—¡Quëmaso' Yosë hui'ninquën! itopi chiniquën nontatona'. ¹² Inariso nipirinhué', chiniquën pënënin: “¡Ama piyapi'sa' anohuitocosohué'!” itërin.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³ Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarin. Nohuantërinso'pita përapachina, paapapi. ¹⁴ Na'a a'chintërinso'pita ya'huëpirinahuë', shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, acorin. “Nani tahuëri iyaro'sa' ca'tanco a'chinchinquëma'.

Ina quëran a'pararanquëma' piyapi'sa' pënënacamaso marë'. ¹⁵ Chiniquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë’,” itërin. ¹⁶ Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorin. A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. ¹⁷ Santiaco,

Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Nisha nininën inapitanta' acotaantarin. Poaniquisë itërin. (“Huirä pochin,” tapon napotërin.) ¹⁸ Antërisë, Pinipi, Partoromi, Matio, Tomasë, Tatio, inapitanta' acorin. A'nanta' Santiaco itopi. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' acorin. Iräca copirno no'huina'piro'sa' imapirinhüë', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁹ Cotasë Iscariotinta' acopirinhüë', a'na tahuëri inari sha'huirapiarinso'.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ina quëran a'na pëiquë pa'pi. Naquëranchin notohuaro' piyapi'sari huëcapaiantapi ni'ton, co nanitopihüë' capacaiso tëranta'. ²¹ Quisoso quëmopinënpitari natantahuatona', “Nani hua'yantërin,” topi. Napoaton Quisoso quëpacaiso marë' huëcapaipirinhüë'.

²² Cotio maistro'santa' Quirosarin quëran o'marahuatona', taponä: “Sopai hua'an Piirsipo itopisori ya'coancantërin ni'ton, nani ma'sha nanitaparin. Inari chiniquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaso marë',” toconpi.

²³ Quisososo nipirinhüë' piyapi'sa' përasahuaton, pënënto nanan sha'huitërin ayonquicaso marë'. “Sopairo'sa capini co onporonta nia'pacaiso ya'huërinhuë'. ²⁴ Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Co huachi inaquë ya'huë'itonahuë'. ²⁵ Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'. ²⁶ Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna niitonhuë'. Co huachi chiniquën nanan ya'huëchitonhuë'.

²⁷ Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Co insonta' nanitërinhuë' ya'conaton ma'shanënpita matacaso'. A'nariso nipirinhüë' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsëirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin huachi.

²⁸ Oshanëma marë' sëtohuatama', Yosë ya'ipi oshanëma' inquitaringuëma'. Pinopatama', inanta' inquitaringuëma'. ²⁹ Nipirinhüë', Ispirito Santo pinotoma' oshahuanpatama', ina oshanëmaso' co inquitaringuëmahüë'. Onpopionta' ana'intinquëmaso' ya'huërin,” itërin.

³⁰ “Sopairi ya'coancantërin,” topiso marë' Quisoso napopëntërin.

Quëmopinënpita pochin nininsopita

(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹ Ina quëran a'shin, iinpita, oshinpita, inapita canquiponaraihuë', co ya'conpihuë'. Aipiran huanirahuatona', Quisoso amatopi. ³² Quisoso ahuanapanitona', tahuishin miächin huënsëpisopitari sha'huitopi:

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, oshiparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanirapi. Yanontërinënuën, itopirinhüë'.

³³⁻³⁴ —Mamahuë, iyahuëpita, oshihuëpita inapita pochin ni'nahuësopita sha'huichinguëma' nitotoco', itërin.

Piyapi'sa' tahuishin miächin huënsërantapaiso' ni'sarin quëran itantapon:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita, oshihuëpita, mamahuë, inapita pochin nicato nosororahuë. ³⁵ Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochin

ni'nahuë. Payaro'santa' imapachinaco, mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

4

Pa'sarayarin quëran a'chininso'

(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Naquëranchin sono' yonsanquë Quisoso a'chiantararin. Inaquë no-tohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marë'. Hua'huayatërahuë' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Inaquë yanponapirarin. Ya'huërë' piyapi'saso' ii' yonsanquë yamorapi. ² Nisha nisha pënënto nanan a'chintarin. Ma pochinsona Yosë nanamën nininso' ayonquicaso marë' a'chintarin.

³ A'chintaton, itapon: "Natanco a'chinchinquëma'. A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴ Na'a trico pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin iraquë huarë' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi. ⁵ A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarin, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Inaquë, shiarahuaton, papotopirinhue'. ⁶ Pi'iri chiniquën picahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquën ya'pirionta' nahuanoquë pa'sarayarin. Inaquë papotopirinhue', nahuano'santa' papotërin. Shia a'shinahuatona', imotërin. Napoaton co nitërinhue'. ⁸ A'naquënso nipirinhue' noyaro'paquë pa'sarayarin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquënso' pasa, pasa nitochanin," itërin.

⁹ Itahuaton: "Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico," itaantarin.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Niyontonpisopita pa'pachinara, a'naquën imapisopita co pa'pihuë'. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin co pa'pihuë'. "Apira a'chintërancoiso' co noya nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹¹ Itohuachinara, Quisosori itapon: "Onpopinsona Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Co imarinacohuë' ni'ton, co nitotopirinhue', canpitaso' carinquëma' a'chinchinquëma'. Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë' a'chinchinquëma'. A'napitaso nipirinhue' pënënto nanan quëransáchin a'chintarahuë. ¹² Inapitaso' co yanatërinacohuë' ni'ton, natanaponaraihuë', co natëtapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'. Imarinaco naporini, oshanëna' inquitahuato anoyacancanhitohuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)

¹³ Naquëranchin Quisosori ca'tano'sanënpita itantapon: "Achin sha'huitëranquëmaso' ¿co nitotëramahuë' ti? Co inaya tëranta' nitotohuatamahuë', ¿onporahuatomacha ya'ipiya nitotëre'pënuëmaya? Carinquëma' nipachin anitochinquëma'. ¹⁴ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chinë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'sa' iraquë huarë' pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinhue', a'naroáchin Satanasë huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osëretëirin. Ama

natëcaiso marëhuë' ananiantërin. ¹⁶ A'naquën piyapi'santa' na'piroquë pa'sarayarinsó pochín nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë', ¹⁷ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiniquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Yosë nanamën yaimapi ni'ton, a'napitari tëhuapi, no'huipi, napotopi. Napohuachinara, Yosë nanamën yaa'popi. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin nanamën a'popi. ¹⁸ A'naquën piyapi'santa' nahuanoquë pa'sarayarinsó pochín nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë', ¹⁹ ma'sharáchin yonquipi. 'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, noya cancantarai,' topi. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochín, nani ma'sha nohuantatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. ²⁰ A'naquënso nipirinhüë' noyaro'paquë pa'sarayarinsó pochín nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', cancanëna quëran natëpi. Sharo'sa' nisha nisha nitërinso pochín natëtopi. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërinso pochín noyamiachin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochín noya imapi. A'naquënso' pasa, pasa nitërinso pochín ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Nanparin pochín nininso'
(Lucas 8.16-18)

²¹ Naquëranchin Quisosori itaantarín: "Ni'co' iyaro'sa'. Nanparin i'chinpihuatëra, ¿co i'mëanaquë po'morëhuë' pa'? Co pë'saraanaquë tëranta' acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. ²² Iporaso' ma'sha noyá po'opinán pochín ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhüë' ya'ipiya nitotapi. ²³ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin.

²⁴ Ina quëran napotaantarín: "Natanpatama', noya yonquico'. Onpopinsona a'napita nitohuatama', inapochachín Yosënta' nitarinquëma'. Aquë aquëtë chachinhüë nipon quëtëtarinquëma'. ²⁵ Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama'. A'naquënso nipirinhüë', 'Nani nitotërahüë', topirinhüë', co yanatëpihuë'. Napoaton Yosëri tananpitarín. Inapotohuachina, pi'pian tëranta' nitotopiso', ya'ipiya naniantapi," itërin.

Ya'pirin papotërin quëran a'chininso'

²⁶ Ina quëran napotaantarín:

"Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma'. Iminquë sha'tërëso pochín ninin. ²⁷ Sha'tërinso piquëran tashihuachina, hua'anën huë'ërin. Tahuërihuachina, huënsëantarín. Nani tahuëri naporárin. Oshaquëran sha'ninso' pichopitahuaton, papotërin. Onporohuatonso' papotërinso' co nitotërinhuë'. ²⁸ Sha'pachina, inaora nohuanton, no'pa quëran papotërin. Nani a'shinpachina, huënsharatërin. Nani huënsharatahuaton, nitërin. ²⁹ Ya'pirin cayahuachina, nani noya macacaso' ni'ton, manin huachi," tënin. (Inapochachín Yosë nanamën sha'huitohuatëhua', ina nohuanton, oshaquëran a'naquën natëtopi.)

Mostasaraya pochín nininso'
(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰ Ina quëran sha'huitantarín:

"¿Ma'pochinta' Yosë hua'anëntërinpoaso' ninin? ¿Ma quërantá' nanitërë' ina yonquicaso'? ³¹ Mostasaraya no'paquë sha'nëso pochín ninin. Mostasarayaso' hua'huishin. A'napita ya'pirin quëran pi'pi

pi'pishara'huaya. ³² Pi'pira'huaya niponahuë', sha'patëra, panca panca papotërin. A'napita sharo'sa quëran panca panca ta'an ninin. Panca sé'patohuachina, inairaro'sa' na'iyatona', inaquë pëipi," itërin.

Ma'pochinsona nininso'

(Mateo 13.34-35)

³³ Ina pochin Quisosori piyapi'sa' a'chintarin. Na'a pënënto nanano'sa quëran ayonquiarin. Natantiinpichin a'chintarin. ³⁴ Napoaponahuë', pënënto nanan quëransáchin a'chintërin. Ina quëran ca'tano'sanënpitaráchin ya'huë'huachinara, oshaquëran a'chintantarin no'tëquën yonquicaiso marë'.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵ Naporo' tahuëri chachin nani tashirarapaso', ca'tano'sanënpita itapon:

—Sono aquëtëran pa'ahua', itërin.

³⁶ Nani piyapi'sa nontahuaton, Quisoso potiquë ya'comarin. Napohuachina, ca'tano'sanënpitarë chachin pa'pi. Naporo' a'napitanta' nisha potiro'saquë pa'pi. ³⁷ Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi poti opoto opototahuaton, nani yamëntairapirinhüë'. ³⁸ Ya'huë'rë Quisososo', huanconënuë' motonan motoantahuaton, huë'ërarin. Ca'tano'sanënpitari ochinanpi:

—¡Catahuacoi Maestro chimiitarihua! ¿Co ina yonquiranhüë' ti? itopi.

³⁹ Huanintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' camaiton:

—¡Sanoquë'! ¡Copi tëquë huachi! itërin. Itohuachina, ihuan copitënin. A'naroáchin sanoirín.

⁴⁰ —¿Onpoatomata' të'huataramaso'? ¿Co Yosë natëyatëramahuë' ti? itërin.

⁴¹ Pa'pi pa'yanahuatona', ninontopi:

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirín, nitopi.

5

Sopairo'sari ya'coancantërinso'

(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39)

¹ Ina quëran, sono' aquëtëran Quirasa parti itopiquë canconpi. ² Quisoso nani nonshihuachina, a'na quëmapiri na'pi nanin quëran pipirahuaton, nacapirin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi noya yonquirinhüë'. Hua'yantërin. ³ Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërin. Pa'pi chiniquën ni'ton, co catinaquë tëranta' nanitopihüë' tonpocaiso'. ⁴ Na'aro' catinaquë tanpaquën tonpotahuatona', pa'on tonpotopirinhüë', oshitërachinin. Co incariso tëranta' nanitërinhuë' minsëcaso'. ⁵ Nani tashi', nani tahuëri iratárin. Na'pi naninquë, motopiquë inaquëpita pa'sápaton, chiniquën yaitárin. Na'piquë nipë'sharárin. ⁶ Quisoso aquë quëran quënanahuaton, ta'aquirin. Quisoso nocotapataquë isonquirahuaton, mosharin. ⁷⁻⁸ Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai nontërin.

—¡Iso quëmapi quëran pipico huachi! itërin. Ina natanahuaton, sopairi chiniquën a'panirín.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisosonquën, Yosë hui'ninquën ni'ton, chini chiniquën nanantëran. Yosë marë' ama apira aparisitocoiso-huë', itërin.

⁹—¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin Quisosori.

—Na'acoi ni'toi, “na'a huaranca,” itërinacoi. ¹⁰ Ama a'na parti a'pacoisohuë', tosapi. ¹¹ Ina ya'cariya notohuaro' coshiro'sa' panënuquë coshatapi.

¹²—A'pacoï coshiro'saquë tëranta' ya'coanta'ii, tosapi.

¹³—Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conconco', itërin. Itohuachina, sopairo'sa' pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Ina quëran ya'ipi coshiro'sa', cato huaranca pochin nipirinahuë', hua'yantatona' ta'api. Tahuan pa'tatona', sonoquë niitopi. Inapoatona', taquiitopi.

¹⁴ Coshi a'paina'piro'saso' ni'sahuatona', ta'arë'nachin ninanoquë ya'huëpisopita sha'huitonpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. Natantahuatona', “¿Ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'. ¹⁵ Quisosoquë canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquiipi. Nani a'moanaton, noya huënsërarin. Na'a sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', noya yonquiantarin. Co huachi hua'yantërinhuë'. Napoaton pa'yanpi. ¹⁶ “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'pahuachina, coshiro'saquë ya'conconpi. Inapohuachinara, tahuan pa'tahuatona', sonoquë taquiitopi huachi,” itopi ni'pisopitari. ¹⁷ Natanahuatona', piyapi'sa' të'huatopi: “A'na parti paquë’,” itopi Quisoso nontatona'.

¹⁸ Quisoso potiquë ya'conaso', hua'yantërinsoari huëcapairahuaton, itapon: “Canta' imainquën,” itërin. ¹⁹ Quisososo nipirinhaüë' co no-huantërinhuë'.

—Ya'huëranquë iyasha paantaquë'. Quëmopinënpita sha'huitonquë'. “Sinioro noyá anoyatërinco. Na'con nosororinco,” itëquë', itërin Quisosori.

²⁰ Napotohuachina, pa'nin. Ticaporisë parti sha'huirapiarin. “Quisoso noyá anoyatërinco,” itëra'piarin. Natanahuatona', “¡Ma'pitacha sha'huirin paya! ¡Ma noya catahuarin!” topi ya'ipiya.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinsó'

(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

²¹ Quisososo' pëntonquiantarahuatón, na'a piyapi'sa' quënanquirin. Sono' yonsanquë huëcapairahuatona', tancapitopi. ²² Naporo' a'na cotio hua'an Cairo itopiso huë'nin. Inaso', niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin:

²³—¡Hui'nahuë Sinioro, chiminarin! Huëquë'. Së'huaquiton, anoyatoco, chiminpachin, itárin.

²⁴—Inta nipachin, toshuatón, imarin. Na'a piyapi'santa' imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí. ²⁵ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin, hua'qui' panca huënai' a'parinso'. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhaüë'. ²⁶ Na'a notoro'sari nonënpirinahuë', na'con parisitárin. Nani ya'ipi coriquinën i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. Aquëtë chachin nisarin. ²⁷⁻²⁸ Quisoso nahuininso' natantahuaton, pinën quëran imaquiarin. “A'morinso tëranta' së'huahuato, anoyatarinco,” ta'ton, piyapi'sa' ya'sëratërahuatón, a'morinso' së'huatiirin. ²⁹ Naporo' a'naroáchin huënai' no'narin. Canio quëran nani noyatërin ninatanin. ³⁰ Quisososo' co quënanaponahuë', inaora nitotërin. “A'naso'

natêtonco, sê'huaquirinco. Ca nohuanto noyatêrin,” ta'ton, a'naroáchin tahuêrêtauatón, natantêrin:

—¿Inta' a'morahuêso' sê'huatêrinco? ténin.

³¹—Ni'quêchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quêetapirinênquênhuê', “¿Inta' sê'huarincó?” ¿ténan ti? itêrin ca'tano'sanênpitari.

³²Itopirinhue', Quisososo' a'naya a'naya ni'sarin. “¿Inta' sê'huarincó?” ta'ton, ni'sarin. ³³Napohuachina, sanapiso' “Nani anoyatêrinco,” ta'ton, ropa ropátêrarin quêran Quisoso huêcapairin. Isonquirahuaton, no'têquên sha'huitêrin. “Hua'qui' caniorahuê ni'ton, sê'huaranquên Sinioro. Sê'huatênquên, a'naroáchin noyatêrahuê huachi,” ténin.

³⁴—Natêranco ni'ton, nani imoya, anoyatêranquên. Nani noyatêran ni'ton, noya paquê huachi, itêrin.

³⁵Ina nontaso chachin, Cairo pênên quêran huê'sahuatona', sha'huitiipi.

—Hui'nán nani chiminín huachi. ¿Ma'marêta' topinan quêran Maistro quêsaran? itiipi.

³⁶Quisososo nipirinhue' piyapi'sa' noninso' natanaponahuê', co ina yonquirinhue'.

—Ama iyasha pa'yanquêsohue'. Natêco, itêrin.

³⁷“Ama a'napitaso' huê'inasohue',” topachina, Pitro, Santiago, Coansha, inapitaráchin pa'pi. Coanshaso' Santiago iin. ³⁸Cairo pênênquê canconahuatona', na'a piyapi natanconpi. Chiníquên na'nêtona', ayanápi. ³⁹Ya'contarahuatón, inapita itapon:

—¿Onpoatomata' na'nêtoma', noncaroaramaso'? Co sanapia'hua chimininhue'. Huê'ésárin, itêrin Quisosori.

⁴⁰Naporinso' natanahuatona', piyapi'sari têhuapirinhue'. Quisosoriso' inapita ocoirahuaton, pa'pin, a'shin, cara ca'tano'sanên, inapitaráchin quêparin. Sanapia'hua ya'huêrinquê ya'concontarin.

⁴¹Maimirarahuatón, inaora nananquê:

—*Tarita comi*, itêrin. “Huênsêquê' apia'hua,” tapon napotêrin.

⁴²A'naroáchin sanapia'hua huênsêrahuatón, huanirin. Nani shonca cato' pi'ipitêrin ni'ton, noya iratêrin. Ina ni'sahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi pa'yanpi. “¿Ma'pítacha nitotaton, ananpitaantarín paya!” topi.

⁴³Quisososo nipirinhue', “Ama a'napita sha'huitocosohue',” itahuaton, “Nanon a'caco',” itêrin.

6

Nasaritokuê paantarínso'

(Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30)

¹Ina quêran pipirahuaton, ya'huêrin'pa' paantarín. Ca'tano'sanênpitarinta' imapi. ²Chinoto tahuêri nanihuachina, niyontónpiso pèiquê a'chínarin. Na'a piyapi'sari natanahuatona', pa'yanpi. Pa'yanatona', inahua capini ninontapi:

—¿Ma'pítacha Quisoso nitotêrin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Noya noya yonquirin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatêrin. ¿Onporahuatoncha nani ma'sha nanítaparin nicaya? ³Hua'huatapon quêran huarê' nohuitêrêhua'. ¿Co'na nontêcamayo inaso'? A'shinso' Maria itopi. Iinpitanta' nohuitêrêhua'. Santiaco, Cosi, Cotasê, Simon, inapita itopi. Oshinpitanta' isêquê canpoarê' ya'huarin. Co Quisoso chiníquên nanantêrinhuê'. Canpoa pochachin inanta', ta'tona', “¿Macari natêapon!” topi. ⁴Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonênquë ya'huëpisopitariso nipirinhüë', co noyahuë' natanpi. Quëmopinênpita, huëntonênquë ya'huëpisopita, inapitanta' co noyahuë' ni'pi, topi iráca. No'tequën napopi, ténin Quisoso. ⁵Co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co nanitërinhuë' aquëtë huarë' Yosë pochin nicacaso'. Caráichin cania'piro'sa' së'huarahuatón, anoyatërin. ⁶“¿Onpoatoncha isopita co yanatërinacohüë' nicaya?” ténin, yonquiapon.

Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' a'parinso'
(Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6)

Ina quëran ya'cariya ninanoro'saquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ⁷Naporahuaton, shonca cato' ca'tano'sanënpita përasahuaton, sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Catoya catoya a'parin. Chiniquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'.

⁸—Pa'patama', ama ma'sha quëpacosohüë'. Ama cosharo', pë'pëto, coriqui, inapita tëranta' quëpacosohüë'. Pitanaráchin quëpaco'. ⁹Sapatë' po'morahuatoma', a'moramasorë'quëmaráchin paco'. ¹⁰Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. ¹¹A'na ninanoquë ya'huëpisopita no'huitënênquëma': “Ama isëquë huëcosohüë'. Co yanatanainquëmahuë',” itohuachinênquëma', patoco'. Yapa'patama', pënenco': “Nani sha'huitopiranquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'quëhuarë' canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama',” itoco'. Tëhuënchachin Yosëri chiniquën ana'intarin huachi, itërin Quisosori.

¹²Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', piyapi'sa' pënëna'piapi: “Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco huachi,” itëra'piapi. ¹³Naporahuatona', na'a piyapi'sa' sopairo'sari ya'coancantërinso inquitopi. Na'a cania'piro'santa' tomaquë pashitatona', anoyatopi.

Coansha Paotista tëpapiso'
(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquipi. Cariria hua'aonta' natantërin, Irotisë itopiso'. I'huamiáchin inari sontaronënpita camaiton, Coansha Paotista atëpatërin ni'ton, yonquiárin: “Ina quëmapiso' Coansha. I'hua chiminaponahuë', nãpïantarin. Napoaton nani ma'sha nanitaparin,” ténin.

¹⁵“Co inahuë'. Iniasë pënëntona'pi ipora,” topi a'naquëonta'.

“Co inahuë'. Ninotona'pi iráca ya'huërinso' nímara,” topi a'naquëonta'.

¹⁶Irotisëso nipirinhüë', co nisha nisha yonquirinhüë'.

—Inaso' tëhuënchachin Coansha. Anishitëconotopirahuë', nãpïantarin, ténin.

¹⁷⁻¹⁹I'hua chachin Coansha nãpïso', Irotisë co noyahuë' ninin. Iin sa'in osërëterin. Pinipi sa'in chachin osërëtatón, manin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coanshari chiniquën pënënin. “Co Yosë nohuantërinhuë' iya-parin sa'in osërëtatón macamaso',” itërin. Napotërinso marë' Irotiasaso' co quëyatónhuë', onpopionta yatëparin. Ina nohuanton hua'anso', sontaro'sa a'parin. Coansha macacaiso marë'. Masahuatona tashinan pëiquë po'mopi. Inapotahuatona, catinaquëtopi.

²⁰Irotisëriso' Coansha noya natanin. “Nóya quëmapi inaso'. Co oshahuanhuë',” ta'ton, co nohuantërinhuë' atëpatacaso'. Coanshari pënënpachina, nisha nisha yonquiaponahuë', noya natanin. ²¹Ina

quëran hua'huatërinso' tahuëri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatërin. Coisëro'sa', capitano'sa', ma'huano'sa' Caririaguë ya'huëpisopita, inapita amatërin. Naporo' tahuëri Irotiasa chinotërin Coansha atëpatacaso'.²² Coshatasoi', hua'huin ya'conahuaton, nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuatona', ya'ipiya quëran pa'yatopi. Hua'an mashorinta' pa'yatërin.

—Ma'sona nohuantëranso' apia'hua, nico quëchinquën.²³ Yoscoarë' quëchinquën. Ma'sona tëranta' nipatanco, quëtaranquën. Pancana no'pa' hua'anëntërahuë. Patomaquë huarë' quëtaranquën, itërin hua'ani na'aro nontaton.²⁴ Napotápachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha nishitëconotahuaton, motën quëtoco,” itëquë', itërin.

²⁵ Manorahuaton, hua'an ya'huërinquë paantarin.

—Coansha motën nohuantërahuë. Sënanquë acorahuaton, apiramiáchin quëtoco, itërin.

²⁶ Ina natanahuaton, hua'an pa'pi sëtërin. Napoaponahuë', “Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarë' itërahuë,” ta'ton, co yanonpintërinhuë'.

²⁷ Ina quëran sontaro sha'huitahuaton, a'parin Coansha motën macacaso marë'. Inaso pa'sahuaton, tashinan pëiquë nishitëconotërin.²⁸ Sënanquë motën acorahuaton, nanon quëtërin. Nanonta' a'shin quëtonin.

²⁹ Imarinsopitaso', natantahuatona huë'pi. Nonën quëparahuatona', pa'pitopi huachi.

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

³⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita huëantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. “Nani a'chintëra'piarai. Cania'piro'santa' anoyatërai. Noya natanpi,” itiipi.³¹ Na'a piyapi'sa' huë'sapi Quisoso nicapona'. Ina quëran paantapi. A'napita ya'huëré' huëantapi, ina quëran paantapi. Naporápi ni'ton, Quisoso ca'tano'sanënpitarë chachin co capacaiso tëranta' nanitopi huë'.

—Huëco' iyaro'sa'. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'ahua'. Pi'pian chinotahua', itërin ca'tano'sanënpita.³² Itohuachina, potiquë ya'conahuatona', pa'pi. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sapirinahuë'.³³ Pa'pachinara, na'a piyapi'sari notëërapí. Quisoso nohuitahuatona', na'a paahuapi. Nisha nisha ninano quëran pa'pi. Ira pa'tatona', ta'arahuatona', inahua'ton canconpi. Co'huara Quisoso canshátërasohuë', canconpi.³⁴ Na'a piyapi'sa' yamorapi. Nonshirahuaton, Quisosori quënanconin. “Iso-pitaso' ohuicaro'sa' co macari a'pairinsohuë pochín nisapi,” ta'ton, nosororin. Nosoroaton, na'con a'chintaantarín.³⁵ Nani i'huararahuaso', ca'tano'sanënpitari Quisoso huëcapairahuatona', itopi:

—Nani Maestro i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë' ni'ton,³⁶ piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isosha'huaya pëiro'sa' ya'huërin. Ninanoro'santa' co aquëyahuë'. Inatohua' coshoro' pa'anatona', ca'ina', itopirinahuë'.

³⁷ —Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Cato pasa tahuëri sacatatë' coriqui canarëso pochín ninqüë pan pa'anahuatoí, ¿a'ca'li ti? itopi.

³⁸ —¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? Paatoma', ni'conco', itërin. Pa'sahuatona', ni'conpi.

—A'natërapoya pan, catoyachin sami, inaíchín ya'huëtërincoi, itiipi.

³⁹ Itohuachinara, piyapi'sa' sha'huitërin pastoquë huënsëcaiso'.
⁴⁰ A'naquën a'natërápo shonca, a'natërápo shonca, a'naquën pasa, pasa huënsëpi. ⁴¹ Ina quëran a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'parin. Inápaquë nê'pëtahuaton, Yosë nontërin. "Yosparinquën, Tata," itahuaton, pan sê'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Sami sê'paninsonta' quëtëra'piapi. Inaíchin nipirinhue', ya'ipi piyapi ananitërin. ⁴² Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ⁴³ Ina quëran pan, sami, inapita pë'sotopiso' maantapi. Shonca cato' i'më'amëntatopi. ⁴⁴ A'natërápo huaranca quëmapi'sa' naporo' coshatopi.

I aipi i'narinso'

(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)

⁴⁵ Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: "Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Apira canta' pa'sarahuë. Pitsaita'pa' pa'ahua'," itërin. Ca'tano'sanënpita nani pa'pachinara, piyapi'sa' nontarin ya'huëpi'pa' paacaiso marë'. ⁴⁶ Nani nontohuachina, inaora pa'nin a'na motopia'huayaquë Yosë nontacaso marë'. ⁴⁷ Tashihuachina, ca'tano'sanënpitaso' potiquë pa'sapirinhue', sono' huáncoanai' tashitopi. Quisososo' inaoraíchin quëparitërin. ⁴⁸ Ca'tano'sanënpita ya'ipi tashi' maitopirinhue'. Ihuan nacapiatona', co nanitopihue' chiniquën pacacaiso'. Canotopi huachi. Ina ni'sahuaton, co tahuëriyatërasohue', Quisoso pa'nin. I aipi i'narahuatón, no'pa pochin pa'tarin. Poti nani icantaponahuë', na'huëtatë pochin nisarín. ⁴⁹ I aipi pa'sarinso' quënanahuatona', pa'yanpi. "Hua'yan" ta'tona', "ëë" topirinhue'. ⁵⁰ Ya'ipiya quëran ni'sahuatona', të'huatopi. Nipirinhue', a'naroáchin Quisosori itërin:

—Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohue'. Chiniquën cancantoco', itërin.

⁵¹ Ina quëran potiquë ya'conapatërin. Ya'conpachina, ihuan sanorin huachi. Ca'tano'sanënpita pa'yanpi: "¿Onporahuatoncha nanitaparin nicaya?" topi yonquiataona'. ⁵² Nani pan ana'atërinso' nicaponaraihuë', co ina yonquipihue'.

Quinisariti parti pa'ninso'

(Mateo 14.34-36)

⁵³ Aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. Yonsanquë poti a'sonpi. ⁵⁴ Nonshiaso chachin, a'naroáchin piyapi'sari Quisoso nohuitopi. ⁵⁵ Manorahuatona', ya'ipi ina parti pa'sahuatona', pëiro'saquë pa'pi. Na'a cania'piro'sa' pë'sara'huayaquë quëpi anyotacaso marë'. "Pasëquë Quisoso ya'huarin," itohuachinara, inaquë quëpi. ⁵⁶ Intohuasó tëranta' Quisoso pa'pachina, inatohua' cania'piro'sa' quëparapi. Nisha nisha ninanoquë pa'sarin. A'naquën pancana. A'naquën caráichin piyapi ya'huëpirinhue', insëquësona pa'pachina, cachiquë cania'piro'sa' acopi. "Quëma a'moranso' huirotën tëranta' sê'huatona', noyachina'," tosapi. "Inta nipachin, sê'huaina'," topachina, sê'huapi. Insoarisona sê'huahuachina', a'naroáchin noyatopi huachi.

7

Cotio mashocoro'sa' napopiso'

(Mateo 15.1-9)

1 Ina quèran a'naquèn parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quèran o'mapi Quisoso natanacaiso marè'. 2-3 Quisoso ca'tano'sanènpita coshatasoi', quènanquipi. A'naquèn co niopoimirat-aponaraihuè' coshatapi. Parisioro'saso' co'huara coshachatèraponahuè', pi'pian i'shaquè niopoimiratopi. Ya'ipi cotioro'sa' ina pochin yonquipi. "Co inapohuatèhuahuè', oshahuanarihua'," tècatona' napopi. Shimashonèna' inachintopiso' ni'ton, inapopi. 4 Mircatoquè pa'pi quèran yacoshatohuachinara, i'què niopoimiratopi. Na'a nisha nisha inachintopisopita ya'huètopi. Minèro'sa', i'sha ta'painano'sa', hua'na yonsharo'sa', pè'sararo'sa', inapita pa'mopi. 5 Napoaton parisioro'sa', cotio maistro'sa' inapitari Quisoso natanpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quèma a'chintèransopitaso', co niopoimirat-aponaraihuè' coshatapi? Shimashonènpoa' inachintopirinahuè', in-ahuaso' co napopihuè', itopi.

6 —Co no'tèquèn iyaro'sa' yonquiramahuè'. "Yosè imarai," topiramahuè', co imaramahuè'. Canpitaso' nonpintènquèma'. Iráca Yosè quiricanènquè Isaiasè no'tèquèn ninorinquèma':

"Isopita piyapi'saso' nanamèna quèran noya nontopirinacohuè', co cancanèna quèran imarinacohuè'.

7 "Yosè pènèntèrinso' a'chinarai,' topirinahuè', inahuara yonquipiso' nia'chintapi. Napoaton topinan quèran chinotèrinaco," ténin Yosè.

Iráca Isaiasè ninshitatón, naporin. 8 Inapochachin canpitanata' Yosè pènèninpoaso' naniantahuatoma', piyapi'sa' a'chinpiso' natèrama huachi, itèrin.

9 Naquèranchin itantarin:

—Tehuèenchachin Yosè pènèntèrinso' a'porama' shimashonèma' napopiso' natècamaso marè'. 10 Ni'co'. Moisésè iráca pènèntatón, naporin: "Tatama', mamama', inapita noya natètoma', catahuaco'. Inso tèranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuè yonquirapitona' no'huihuachina', tèpaco'," ténin. 11 Canpitaso nipirinhue' nisha a'chinama'. A'chinatoma', naporama': "A'naquèn nanitèrin pa'pina', a'shina' apiratacaso'. 'Ma'sha ya'huètèrincoso' nani acorahuè Yosè quèta'huaso marè', topatèra, co tatama', mamama' inapita quètacaso' ya'huèrinhuè'," toconama'. Napoaton tatama', mamama' inapita ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quètèramahuè'. 12 "Co quètacaso' ya'huèrinhuè'," toconatoma', co catahuaramahuè'. 13 Ina pochin nia'chintatoma', co Yosè quiricanèn natèramahuè'. Hui'namapitanata' a'chintèrama' inapochachin nicacaiso marè'. Inapochachin pochin na'con nisha nisha nia'chintèrama', itèrin Quisosori.

Onporahuatèhuasona oshahuanèhuaso'

(Mateo 15.10-20)

14 Naquèranchin piyapi'sa' pèrasahuaton, a'chintantarin.

—Ya'ipinquèma' natanco no'tèquèn yonquicamaso marè'. 15 Co manta' ma'sha ya'huèrinhuè' nonènpoaquè ya'conahuaton, aoshahuaninpoaso'. Cancanènpoa quèran pipirinsó' tèhuèinchinsó' aoshahuaninpoa'. [16 Huèratèhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itèrin.]

17 Nani a'chintohuachina, piyapi'sa' patahuaton, pèiquè ya'conconin. Ca'tano'sanènpitanata' ya'conpi. Nani ya'conpachinara: "Achin naporanso' co nitotèraihuè'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi.

18-19 —¿Co canpita tēranta' nitochátēraramahuë' ti? Inta nipachin, a'chintanta'inquëma'. Nani ma'sha ca'nëhuaso marë' co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co cosharo' cancanënpoaquë ya'coninhuë'. Ch'chirinamënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquiringarë'. Napoaton ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Coshatërëhuaso marë' co oshahuanëhuahuë', itërin. ²⁰ Ina quëran itaantarin:

—Cancanëma quëran co noyahuë' yonquihuatomara, co noyahuë' ninama'. Ina marë' oshahuanama'. ²¹ Acopo' cancanëma quëran co noyahuë' yonquiramasopita pipirin. Co noyahuë' yonquihuatama', monshihuanama', ihuatërama', tëpatërama'. ²² Nitëhuananpitërama'. Pa'yatacasoráchin cancantërama'. A'napita ma'shanën noyaparama'. Co noyahuë' ninama'. Nonpinama'. Nisha nisha co noyahuë' ninamaso' co yaa'poramahuë'. Apirarama'. Pinotërama'. “Caso' co a'napita pochincóhuë'. Noya noyaco,” toconama'. Co yonquinhuanhuë' ninama'. ²³ Co noyahuë' yonquihuatomara, ina pochin ninama'. Ina marë' oshahuanama', itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'
(Mateo 15.21-28)

²⁴ Ina quëran pipirahuaton, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë pa'nin. Tiro, Sito, inapita ya'cariya paaton, a'na pëiquë ya'conconin. “Ama isëquë huë'nahuëso' a'napita sha'huitocosohuë',” itopirinhuë', a'naróáchin ya'ipi nahuinin. ²⁵⁻²⁶ Inaquë a'na sanapi ya'huërin. Co cotio sanapihuë'. Nisha piyapi. Siropinisia parti hua'huatërin. Hua'huinso' parisitárin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhuë'. Quisoso huë'ninsó' natantahuaton, paaparin. Paaparahuaton, Quisoso nantën pirayan isonconin.

—Hua'huahuë Siniro parisitárin. Sopairi ya'coancantaton, chiníquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itiirin.

²⁷ —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osërëtahuatë', ni'nira a'carëhuë'. Hua'huaro'sa'ton coshachin noya natëaquë huarë', itërin Quisosori.

²⁸ —Naporin mini Siniro. Napoaponahuë', hua'huaro'sa' pi'pian tēranta' atatohuachinara, ni'niraro'sarinta' capitërin ni'ton, quiyanta' catahuaco'i topirahuë', itërin.

²⁹ —¡Naporinchi paya! Ma noya natëranco ni'ton, ya'huëran'pa' paantaquë'. Nani sopai hua'huan quëran pipirin, itërin.

³⁰ Sanapiso pëinënquë canconahuaton, hua'huin noya quëhuëánin quënanconin. Nani sopai pipirin huachi.

Në'huëro'sa' anantatërinso'

³¹ Quisoso Tiro quëran pipirahuaton, Sitontaquëchin na'huërin. Ina quëran Ticaporisëquë canquirin. Inaso no'pa' Cariria sono yonsanquë ya'huërin. ³² Inaquë a'nara apia quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Noyá në'huërin. Naporahuaton, pa'pi icotë' ninin. “Iso quëmapi së'huaquë' noyachin topiraihuë',” itopi. ³³ Napotohuachinara, apiaráchin amashamiachin quëparin. Quëparahuaton, imirin quëran icarahuëratërin. Ina quëran niipiimiratahuaton, nënërain së'huatërin. ³⁴ Inápaquë në'pëtahuaton, sëtërin quëran panca nii o'huarin. Ina quëran Yosë nontahuaton: “¡I'pata!” itërin. “¡Në'huëranso' iniquiquë'!” tapon napotërin.

³⁵ Naporor' në'huërinso' inquirin huachi. Nënërinta' noyatahuaton, noya nonin huachi. ³⁶ Quisosori piyapi'sa' pënënin: "Ama a'napita sha'huitocosohuë'," itërin. Itopirinhue', piyapi'saso' pa'sahuatona', sha'huirapiapi. Na'con na'con pënënpirinhue', aquë aquëtë huarë' sha'huirapiapi. ³⁷ "¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya! Në'huëro'sa' anoy-atohuachina, noya natantopi huachi. Co nonpirinahuënta', a'naroáchin anoyatërin ni'ton, noya nonsapi. ¡Ya'ipichi noya ninin paya!" topi.

8

Cosharo' ana'atantarinso' (Mateo 15.32-39)

¹ Naporor' tahuëri'sa' na'a piyapi'sa' niyontoantapi. Capa cosharo' nipachina, Quisosori ca'tano'sanënpita përarin. Huë'pachinara, itërin:

² —Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri natanarinaco ni'ton, co huachi manta' cosharo' ya'huëtöpihuë'. ³ A'naquën áquë quëran huë'pi ni'ton, co topinan yaa'parahuë' tanari canahuachina', itërin.

⁴ —Capa pëiro'sa' isëquë. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huapi. ¿Onpotahuatëcha isonapo' piyapi a'carë paya? itopi ca'tano'sanënpitari.

⁵ Napotohuachinara, Quisosori natanin:

—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina:

—Canchiséyachin ya'huëtërincoi, itopi.

⁶ Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso'. Nani huënsëhuachinara, pan ma'patërin. "Yosparinquën, Tata," itahuaton, pan së'panin huachi. Së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' quëtëra'piapi. ⁷ Caraíchin saminta' ya'huëtöpi. Ina marënta' "Yosparinquën Tata," itahuaton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin piyapi'sa' quëtacaiso'.

⁸ Nani quëtöhuachinara, natëaquë huarë' coshatopi. Pë'sotopisonta' masahuatona', canchisé imë' amëntatopi. ⁹ Catapini huaranca piyapi'sa' pochin coshatopi. Nani coshatohuachinara, piyapi'sa' nontërin pacacaiso marë'. ¹⁰ Nani nontohuachina, potiquë ya'conin. Ca'tano'sanënpitarë' pa'sahuatona', Tarmanota parti chinpiconpi.

Sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso' (Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹ Inaquë parisioro'sa' huë'sahuatona', Quisoso nontiipi atëhuëcaiso marë'. "Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nininso' niquë' quiyanta' nicatëinquën natëiinquën," itopirinhue'. ¹² Chiniquën sëtatón, itapon:

—¿Ma'marëta' yani'nama'? "Sacai' nininso' niquë' ni'iiinquën," itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë' a'nota'huanquëmaso', itërin.

¹³ Ina quëran potiquë ya'coantarahuaton, aquëtëran paantarin.

Parisioro'sa' yanonpinpiso' (Mateo 16.5-12)

¹⁴ Pëntonpirinahuë', ca'tano'sanënpita naniantopi cosharo' quëpacaiso'. A'naíchin pan potiquë ya'huëtöpi. ¹⁵ Quisosoriso nipirinhue' pënënarin:

—Ni'cona iyaro'sa'. Pan ahuëpocatërinso pochin parisioro'sa' ya'huëtöpi. Irotisë imapisopitanta' ya'huëtöpi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocosohuë', itërin.

¹⁶ Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontapi. "Capa pan. Co ya'huëtërinpoahuë'. Napoaton naponontërinpoa'," nitopi.

¹⁷ Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itapon:

—¿Onpoatonta “capa pan,” toconama? ¿A'chintápiranquëmahuë', co ipora huanta' yonquiyátëramahuë ti? ¿Co natantochináchinhuë' cancantërama' nica? ¹⁸ Noya natanapomarahuë', ¿onpoatomata' co yonquiramahuë'? Nicapomarahuë', ¿onpoatomata co natëtëramahuë'? ¹⁹ I'hua chachin a'natërapoichin pan nipirinhüë', a'natërápo huaranca piyapi'sa' ananitärahuë. ¿Onpo i'mëta' naporo' pë'sotopiso' amëntatërama'? itërin.

—Shonca cato' i'më', itopi.

²⁰—Panso' canchiséichin nipirinhüë', catapini huaranca piyapi anani-tahuato, ¿onpo i'mëta' pë'sotopiso'? itaantarín.

—Canchisé i'më', itopi.

²¹—Napoaton co pan yonquiato, pënënaranguëmaso', ¿Co nitochátëramahuë' ti? itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

²² Ina quëran Pitsaitaquë chinpiconpi. Inaquë somaraya nininso' Quisosoquë quëpi. “Së'huaquë' Sinioro noyachin,” itopi. ²³ Itohuachinara, maimirarahuatón, ninano aipiran quëparín. Iroiquë pashirayatërin. Nani së'huarayarahuaton:

—¿Ma'ta' iyasha quënanan? itërin.

²⁴—Piyapi ni'pirahuë', co a'ninquëchin ni'nahuë'. Pa'sapirinhüë', nararo'sa pochín ni'nahuë, itërin.

²⁵ Naquëranchin së'huarayantahuachina, noya ni'tërin. Nani noyatërin ni'ton, ya'ipi a'ninquëchin quënanin huachi.

²⁶—Ya'huëran'pa' iyasha no'tëëquë'. Ama ninanoquë paquësuhuë', itërin Quisosori.

Pitro natëtërinso'

(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

²⁷ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Sisaria Pinipi parti pa'sarin nisha nisha ninanoquë a'chinacaso marë'. Papon pochín, ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahuë ni'to, ¿in pochinta piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

²⁸—Nisha nisha yonquirapirinhüë. “Coansha Paotistaco' nanopiantarinso' ni'ton, naporin,” topi a'naquë. “Co inahuë'. Iniasëco' nanopiantamara,” topi a'naquëonta'. “Ninotona'pi iráca chiminpirinhüë', nanopiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁹—Canpitaso nipirinhüë', ¿ma'ta' yonquirama'? itërin.

—Quëmaso' Cristo, Yosë chachin a'paimarinquë, itërin Pitrori.

³⁰—Ama ina a'napita sha'huitocosoahuë', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

³¹ Naporo quëra huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin.

—Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapita co huachi nohuantarinhüë'. Tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë, itërin Quisosori. ³² No'tëquë sha'huitochinarín. Ina natanahuaton, Pitrori amashamiachín quëparahuaton:

—¡Ama, Sinioro, napoquësuhuë' itërin. ³³ Quisoso nipirinhüë' tahuërerahuaton, ya'ipi ca'tano'sanënpita ni'sarin.

—¡Ta'téquē' iyasha! Sopai nohuanton, napotēranco. Co Yosē pochin yonquiranhuē'. Piyapinquēn ni'ton, quēmaora nohuantēransoachin yonquiran, itērin.

³⁴ Na'a piyapi'sa' ya'cariya huaniapi.

—Amashamiachin huēco' iyaro'sa', a'chinchinquēma', itohuachina, huē'pi natanacaiso marē'. Ca'tano'sanēnpitanta' natanapi.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantēramaso' naniantoco'. Yosē nohuantērinsoráchin imaco huachi. Coroséquē chiníquēn parisitērē'. Inapochachin canpitanta' parisitapomarahué', imamiatoco. ³⁵ Noya nanpicamasoráchin yonquihuatama', topinan quēran nanopiarama'. A'na tahuēri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhuē', casáchin yonquihuatamaco, noya nanan a'chinamaso marē' parisitapomarahué', co topinan quēran nanopiaramahuē'. Yosé'pa' nanopimiatarama huachi. ³⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquē canapiramahuē', co hua'yanēma' cha'ēpachinhuē', topinan quēran napoarama'. ³⁷ ¡Onponta' pahuērētapiramahuē', co huachi hua'yanēma' nanitarinhuē' cha'ēcaso'! ³⁸ Ipora tahuēri'sa' ya'huēpisopita co noyahuē' nipi. Nitēhuananpitopisopita pochin cancantopi. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuēri carimanta' tapayatēnquēma', a'poaranquēma'. Nanamēhuē a'pohuatama', carimanta' o'mantahuato, a'poaranquēma'. Yosē quēran quēmapico ni'to, a'na tahuēri o'mantararahué. Tatahuē pochin huēnaratahuato, noya anquēniro'sapitaro'co o'mantararahué, itērin.

9

¹ Ina quēran itaantarín:

—Tēhuēnchachin iyaro'sa' Yosē isoro'pa' hua'anēntapon. Chiníquēn nanantaton hua'anēntapon, ni'sarama'. A'naquēma' co'huara chimiyantērasēnquēmahuē', ni'sarama', itērin.

Quisoso nisha pochin ya'norinso'
(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

² Saota tahuēri quēran Quisoso motopiquē pa'nin. Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaráchin quēparin. Inapita nicasoi', nisha pochin ya'norin. ³ A'morinso' huēnaráchin huēnaráchin ninin. Co inso tēranta' nanitērinhuē' pē'sainaton, ina pochin huiríchin acocaso'. Huiro huiríchin inaso'. ⁴ A'nanaya Iniasē, Moisésē, inapita quēnanpi. Iráca ayapirinahuē', Yosē nohuanton ya'noantapi. Quisosorē' ninontapi. ⁵⁻⁶ Ina ni'sahuatona', Pitro, Santiaco, Coansha, cara chachin pa'yanpi. Na'con pa'yanaton, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro iséquē huē'nēhua paya! Cara imēnamēa'huaya nii, topirahuē', a'nara' quēma marē', a'nanta' Moisésē marē', a'nanta' Iniasē marē', itērin. Napoaponahuē', co yonquiatonhuē' naporin.

⁷ Naporo' chitorori imotērin. Chitoro' huáncana quēran Yosēri sha'huitērinso' natanpi. “Iso' ca hui'nahuē, na'con nosororahuēso'. Ina natanco',” itērin. ⁸ Napotaso chachin ca'tano'sanēnpitari ni'sapirinahuē', co a'napitaso' quēnanpihuē'. Quisosoráchin quēnanpi.

⁹ Motopi quēran nohuaramapona pochin, Quisosori itērin: “Achin ni'namaso' ama insonta' sha'huitocosohué'. Yosē quēran quēmapico ni'to, a'na tahuēri nanopiantarahué. Naporo huarē' a'napita sha'huitoco',” itērin. ¹⁰ Napoaton co insonta' sha'huitopihuē'. Inahua capini ninontapi.

“¿Onporahuatonta' nanpiantaponso'?” nitopi. ¹¹ Achin Iniasé quënanpi ni'ton, inanta' yonquiapi.

—Pi'pian Sinioro yanatanainquën. Cotio maestro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: “Co'huara Cristo o'mayatërasohuë', Iniasé'ton huëantarin,” topi. ¿Onpoatonta' napopi? itopi.

¹²⁻¹³ —No'tëquën napopi. “Yosë nanamën ayonquiantacaso marë' huëantapon,” ténin pënëntona'pi. Naporinso chachin. Nani mini huëantapirinhüë', co nohuitopihüë'. Co yanatanatonahuë', inahuara yonquinëna quëran no'huiipi. Yosë quiricanënuë' naporinso chachin nitopi. Canta' Yosë quëran quëmapico nïporahuë', inapochachin no'huïarinaco. Aparisitarinaco. Yosë quiricanënuë' iráca ninorin ni'ton, parisita'huaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Ina quëran motopi quëran nohuaraimarahuatona', a'napita ca'tano'sanënpita quënanquimantapi. Cotio maestro'sarë' chiníquën ninontapi. Na'a piyapi'sa' yamorapi ni'quimapi. ¹⁵ Quisoso quënanahuatona' ya'ipiya quëran ta'arë'nachin nacapi. Pa'yatatona: “Thuata Maestro,” itoonpi.

¹⁶ Ina quëran Quisosori natanin:

—¿Ma'ta' ninontapiramahuë'? itërin. ¹⁷ A'na quëmapiri itapon:

—Hui'nahuë' Maestro quënhuë', anoyatoco topirahuë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. ¹⁸ Insëquësona sopairi mapachina, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Ninaquërarahuaton, pacororárin. Ca'tano'sanënpita natanpirahuë' inquitacaiso marë', co nanitopihüë', itërin.

¹⁹ —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhüë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahüë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

²⁰ Napohuachina, quëshipi. Quisoso quënanahuaton, sopai no'huitaton, hua'huasha ahua'yantërin. No'paquë atatahuaton, asocoro asocorotarin. Sa'po sa'po niconin.

²¹ —¿Onporo quëran huarëta' hui'nan naporin? itërin.

—Hua'huatapon quëra huarë' naporin. ²² Na'aro' pënquë sopairi të'yatërin. I'quënta' të'yaitërin tëpacaso marë'. Nosorocoi, Sinioro. Nanitohuaton, anoyatëquë', itërin.

²³ —“Nanitohuaton,” ¿itëranco ti? Yosë natëhuatëra, ya'ipiya nanitapare', itërin Quisosori.

²⁴ —Tëhuëinchachin Sinioro natëpiranquënhüë'. ¡Catahuaco noya noya natëinquën! itaantaran pa'pini.

²⁵ Na'a piyapi'sa' niyontonquirapi ni'sahuaton, a'naroáchin sopai itapon:

—Quëmaso' sopainquën. Piyapi ya'coancantohuatana, anë'huëran. Napoaton carinquën napotaranquën. Iso hua'huasha quëran pipirahuaton, ama huachi onporonta' ya'coancantantaquësohuë', itërin.

²⁶ Napotohuachina, Sopai chiníquën “yai” tahuaton, hua'huasha ahua'yantaantaran. Inapotahuaton, chimipi pochin patërin. Napoaton: “Nani chiminin,” topirinhüë', ²⁷ Quisosori maimirarahuaton, opatohuachina, huanirin huachi.

²⁸ Ina quëran Quisososo' ca'tano'sanënpitarëachin pëiquë ya'conconpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quiyariso' co nanitëraihuë' inquita'huaiso'? itopi.

²⁹ —Isanpi sopaiso', sacai' inquitacaso'. Chiniquën Yosë nontaquë huarë', inquitëré', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninoantarinso'
(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰ Ina quëran paantarahuatona', Cariria parti pa'sapi. “Ama huë'nahuëso' piyapi'sa sha'huitocosohuë',” ténin Quisoso. ³¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintaton, napotërin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinco, masarinaco. Mapachinaco, tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanpiantarahuë', itërin. ³² Natanaponaraihuë', co natëtacaiso' nanitopihuë'. “¿Onpoatonta' ina pochin nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton të'huataton', co nohuantopihuë' natanacaiso'.

Chini chiniquën nanantërinso'
(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Pëiquë ya'compachinara, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ma'ta' iraquë huëcapoma pochin ninontëriarama'? itohuachina, ³⁴ co manta' topihuë'. “¿Inquënpoacha ipora chini chiniquën nanantarihua nicaya?” nitopi ni'ton, co yasha'huitopihuë'. ³⁵ Napoaton inaquë huënsërahuatón:

—Huëco' iyaro'sa' shonca catonquëma chachin natanquico pënëinquëma'. Inquëmasona' chini chiniquën nanantamaso' nohuantohuatama', topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco', itërin.

³⁶ Ina quëran hua'huasha maimirarahuatón, huancánachin ahuanirin. Ina iporahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

³⁷ —Ca imaramaco ni'ton, hua'huasha tëranta' nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

Yosëri acanarinso'
(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi, Maistro, ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton, sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirihuë', co quiya pochin imaringuënhuë' ni'ton, co nohuantëraihuë'. “Ama inapotëquësohuë',” itërai, ténin.

³⁹ —Tananpitoco' iyaro'sa'. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton piyapi anoyatohuachina, inaso' noya. Co sha'huirapiincoso' nanitaponhuë'. ⁴⁰ Insosona co inimicotohuachinpoahuë', catahuarinpoa'. ⁴¹ Caso Cristoco. Imaramacoso marë' piyapi catahuahuachinquëma', Yosë nitotërin. I'sha tëranta' o'shitohuachinëinquëma', ina marë' a'na tahuëri acanaarin. Tëhuëchachin noya i'huëretarin, itërin Quisosori.

Anishacancantërinso'
(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴² Ina quëran itaantarín: “Hua'huasha natërinco' anishacancantohuatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'.

A'naquëonta' imasapirinacohuë', co chiniquën cancanchatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancanchatërapomahuë', pancara'piquë a'sonconotahuatënënuquëma', marëquë të'yaitërinënuquëma' naporini, noya noya niitomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë' ténahuë. ⁴³⁻⁴⁴ Ma'sona tëranta' iyaro'sa' anishacancantohuachinquëma', a'poco'. Iso pochin yonquico'. A'na imirama quëran co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimiratërama' naporini, tantoimiraya nipomarahuë', Yosë'pa' pa'itomahuë'. Cato imirarë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Inaquëso' pën co onporonta' tacopiarinhüë'. ⁴⁵⁻⁴⁶ Nantëma' ya'huëtërinquëma' iratacaso marë'. Nipirinhüë', ma'sona marë tëranta' co noyahuë' yonquiatoma', iratohuatama', na'con oshahuanama'. Ninishitërantëtërama' naporini, noya noya niitonhuë'. Tantorantë' nipomarahuë', Yosë'pa' pa'itomahuë'. Catorantë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' niitonhuë'. ⁴⁷ Ya'piramanta' ya'huëtërinquëma' noya ni'tacaso marë'. Nipirinhüë', ya'pirama quëran quënanatoma' co noyahuë' yonquihuatama', oshahuanarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, a'na quëran somaraya nipomarahuë', Yosë hua'anëntërinquë pa'itomahuë'. Cato quëran chachin ni'tapomarahuë', parisitopiquë të'yatohuachinquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ma'sona tëranta' anishacancantohuachinquëma', a'naroáchin naniantoco' ama parisitopiquë paacamaso marëhuë'. ⁴⁸ Inaquë chiniquën parisitápoma'. Co shonaro'sa tëranta' chiminaponhuë'. Pën co onporonta' tacopiarinhüë'.

⁴⁹ Pënquë ahuiquitërëso pochin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' téniarin noya noya cancantacaiso marë'. ⁵⁰ Yamora noya acashicaso' niponahuë', chímín pachina co huachi noyatërinhuë'. Canpitaso nipirinhüë', yamora coshoro' noya acashirinsó pochin nico'. Noya nini'toma', ya'huëco'," itërin.

10

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

¹ Capinaomo quëran pipirahuaton, Cotia parti paantarín. Naporahuaton, Cortanii' aquëtëran pa'nin. Inaquë naquëranchin na'a piyapi'sari huëcapaipi. Quisosori a'chintantarín. Nani tahuëri huë'pachinara, noya a'chintarin. ² Parisioro'santa' Quisoso ya'carirahuatona', atëhuëcaiso marë' natanquipi:

—¿Noya ipora sa'anpo' të'yatacaso' ti? itiipi.

³ —¿Ma'ta' iráca Moisésë pënëntërin? itërin Quisosori.

⁴ —“Sa'anpo' yatë'yatohuatëra, coisëquë aninshitëre': ‘Nani sa'ahuë të'yatarahuë,’ ta'caso' aninshitëre'. Ina quëran noya të'yatacaso huachi,” ténin Moisésë, itopi.

⁵ —Co të'yatacaso' pënëninquëmahuë'. Canpitaso' co natan-tochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, Moisésë napopënëninquëma'. ⁶ Napoaponahuë' ya'nan piyapi nicapon, cato' piyapiíchin Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchin ninin. ⁷ Napoaton quëmapi sa'apachin, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin. ⁸ Cato' piyapi nipirinhüë', a'naíchin pochin nipi. Catoya'pi

nipirinhüè', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin. ⁹ Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

¹⁰ Nani pëiquë ya'compachina, naquëranchin ca'tano'sanënpitari itapona':

—Achin naporanso' a'chintantacoi nitochii, itopi.

¹¹ —Sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi mapatama', inaso' co sa'ama chachinhüè' ni'ton, monshitëramaso pochin Yosëri ni'nin. Ina marë' oshahuanarama'. ¹² Inapochachin sanapi'santa', so'in ta'ananpirahuaton, a'na quëmapi so'yatohuachin, inaso' co so'inhüè'. Monshin pochin Yosëri ni'sarin. Ina marë' oshahuanarin, itërin.

Hua'huaro'sa marë' Yosë nontërinso'
(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

¹³ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinahuë'. ¹⁴ Ina ni'sahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin.

—Tananpitoco' iyaro'sa' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohüè'. Hua'huaro'sa' pochin cancantopisopita Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ¹⁵ Tëhuë'nchachin carinquëma' itaranquëma', hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahüè', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

¹⁶ Ina quëran hua'huaro'sa' iporin. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huan yaimarinso'
(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

¹⁷ Ina quëran Quisoso yapaantarapirinhüè'. A'nara quëmapi ta'aquirahuaton, isonquirin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën. ¿Ma'ta' caso' onpo'i nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin. ¹⁸ —¿Ma'marëta' “Quëmaso' noyanquën” itëranco? Yosëíchin noyaso'. ¹⁹ Iráca pënëntërinso' nani nitotëran. “Ama piyapi tëpacosohüè'. Ama nitëhuananpitocosohüè'. Ama ihuatocosohüè'. Ama ninonpinapicosohüè'. Ama nonpincosohüè'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco',” ténin Yosë pënëntaton, itërin Quisosori.

²⁰ —Co manta' Maistro onporahuë'. Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itërin.

²¹ Ina natanahuaton, nirayarin. “Tëhuë'nchachin noya yonquirin,” ta'ton nosororin.

—Isonta' iyasha Yosë nohuantërin ta'a. Paquë'. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtëquë'. Ina quëran huëquë' imaco huachi. Inapohuaton, a'na tahuëri Yosë'pa' canamiataran, itërin.

²² Ina natanahuaton, co huachi noyahuë' cancantërin. “Hua'huayatërahuë' ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton sëtërin. Sëtaton, pa'nin huachi.

²³ Ina quëran Quisosori ca'tano'sanënpita ni'sahuaton, itapon:

—Pa'pi sacai ma'huanos'a' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁴ Ina natanahuatona': “¿Ma'pitacha naporin paya!” nitopi ca'tano'sanënpita.

—Tèhuë'nchachin iyaro'sa' ma'sharáchin yonquihuatëra, sacai' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso'. ²⁵ Ni'co'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca' ma'huano'saso' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itaantarin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi:

—Napoahuarë', ¿incha nica cha'ërë'poya? nitopi. ²⁷ Ya'ipiya notëërahuaaton, Quisosori itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcasso'. Yosëíchin nanitërin anoyacancantinguëmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itërin.

²⁸ —Ni'quë' Maistro. Quiyaso' nani ya'ipi ma'shanëhuëi huëshirahuatoi, imarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tèhuë'nchachin iyaro'sa' imamacoso marë' nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', ténahuë. A'naquëma' mini nanamëhuë a'chinacamaso marë' co huachi ya'huëmiataramahuë'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tatama', mamama', hui'nama', no'panëma', inapita patërama'. ³⁰ Ca imamacoso marë' napohuatama', Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Isoro'paquë chachin pasaro' aquëtë pochin pëiro'sa', iyaro'sa', oshiro'sa', mamaro'sa', hua'huaro'sa', no'paro'sa' inapita quëtarinquëma'. Noya cancantarama'. Napoaponahuë', aparisitarinëinquëma anta'. A'na tahuëriso huachi Yosë'pa' nanpimiatarama'. ³¹ A'naquën ipora chiniquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochin nisapi. A'naquënso nipirinahuë', ipora topinan piyapi pochin nicaponahuë', a'na tahuëri chiniquën nanantapi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huiantarinso'
(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³² Ina quëran ira pa'tahuatona', Quirosarin'pa' paantarapi ni'ton, ca'tano'sanënpita pa'yanpi. Imapisopitanta' t'ë'huatopi. Quisososo nipirinahuë', quëchitërarín. Naquëranchin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, ma'sona onpocaso' sha'huitaantarín. ³³ "Noya iyaro'sa' natanco'. Iporaso' Quirosarin'pa' pa'sarëhua'. Inatohua' nani ma'sha onpotarinaco. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', inaquë sha'huirapiarinaco. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita masahuatonaco, 'Tëpacaso' ya'huërin,' tosapi. Ina tosahuatona', nisha piyapi'saquë yo'coaninaco tëpainacoso marë'. ³⁴ Inapita tëhuarahuatonaco, ipitarinaco. Chiniquën huihuirarinaco, pë'shararinaco. Ina quëran tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë,'" itantarín.

Santiago, Coansha, inapita nohuantopiso'
(Mateo 20.20-28)

³⁵ Ina quëran Santiago, Coansha, inapita Quisososo huëcapaipi. Sipitio hui'ninpita inahuaso'.

—Pi'pian Maistro natainquën, topiraihuë', itopi.

³⁶ —¿Ma'ta' iyaro'sa' nohuantërama'? itërin.

³⁷ —A'na tahuëri noya noya hua'anëntëran. Hua'an ya'conpatan, chiniquën nanan quëtocoi. A'naso' quëma inchanin quëran quëran ahuënsëquë', a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', topiraihuë', itopi.

³⁸ —Canpitaso' co no'tëquën yonquiátëramahuë'. Co ya'ipi nitochátëramahuë'. Chiniquën iyaro'sa' parisitarahuë. Main o'orëso

pochin pa'pi parisitarahuë. I'quë ya'coitëreso pochin aparisitarinaco. Canpitanta' aparisitohuachinënquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

³⁹—Ahuantarai, itopi cato chachin.

—¡Naporinchi paya! Ca pochin mini canpitanta' main o'orëso pochin parisitarama'. I'quë ya'coitëreso pochin parisitarama'.
⁴⁰ Napoaponahuë', co caso' nanitërahuë' chiniquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëichin nanitërinso'. Inari nohuantërinso'pita inchinanëhuë quëran ahuënsëarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

⁴¹ Chiniquën nanan nohuantopiso' natanahuatona', a'napitariso' no'huipi. ⁴² Quisososo nipirihuë', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin.

—Co Yosë imapisopitahuë' chiniquën nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'an ya'conpachinara, chiniquën nanantatona', yacamaitopi. Piyapinënpitanta' aparisitopi. ⁴³ Canpitaso nipirihuë', ama inapita pochin cancantocoso'huë'. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' nohuantëre'huë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ⁴⁴ Topinan piyapi pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuatama', Yosë noya nicatëinquëma', chiniquën nanan quëtarinquëma'. ⁴⁵ Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë. Chimirahuë na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶ Ina quëran paantarahuatona', Quiricoquë canconpi. Ca'tano'sanënpitarë chachin pipihuachinara, na'a piyapi'sarinta' imasapi. Naporo' a'na somaraya ira yonsanquë huënsëarin quënanconpi. Timio hui'nin ni'ton, Partimio itopi. Somaraya ni'ton, nani tahuëri coriqui topinan ma'patárin. ⁴⁷ “Quisososo Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,” topi, natantërin. Ina natantaton:

—¡Nosoroco Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, nosoroco canta', itërin chiniquën nontaton.

⁴⁸ A'napitari natanahuatona', no'huipi.

—Ta'tëquë', itopirinahuë', aquë aquëtë chachin chiniquën nontantarin.

—¡Nosoroco canta! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, onpopionta' nosoroco, itantarin. ⁴⁹ Quisososo' natanahuaton, chiniconin:

—Sha'huitoco' huë'in, itërin. Napotohuachina, sha'huitopi.

—Noya cancantëquë' iyasha. Nani përarinquën ni'ton, Quisososo nontiquë', itopi. ⁵⁰ A'morinso' të'yatahuaton, a'naroáchin Quisosocoquë pa'nin.

⁵¹—¿Ma'ta' iyasha, onpochinquën? itërin Quisosori.

—Anoyarayatoco Maistro canta' noya ni'tanta'i, itërin.

⁵²—Inta nipachin, noya paquë'. Natëranco ni'ton, carinquën anoyataranquën, itërin. Napotohuachina, noya ni'tërin. Noyatahuaton, Quisososo imarin.

11

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹ Quirosarinquë ya'caritohuachinara, Pitipaqui'pa' canconpi. Ina ya'cariya Pitania ya'huërin anta'. Oriposë panënuquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitahuaton, a'parin.

²—Paso' ninanoquë paco'. Canconpatama', a'nara' mora hui'napishin a'sonpinan quënanconarama'. Co incari tëranta' huënsëchätërarinhuë'. I'quiritahuatoma', quëshico. ³ “¿Onpotaomata' i'quiritarama'?” itohuachinënuquëma': “Siniorori nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco', itërin Quisosori.

⁴ Pa'sahuatona', mora a'sonpinan ya'coanaquë quënanconpi. Cachi yonsanquë huanirarin. Quënanahuatona', i'quiritonpi.

⁵—¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itopi inaquë ni'sapisopitari.

⁶ “Siniorori nohuantërin,” itohuachina: “Inta nipachin, quëpaquë,” itopi. ⁷ Napotohuachinara, Quisosoquë quëpi. A'mopiso' masahuatona', mora aipi huëtapi. Nani huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ⁸ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', cachiquë a'mopiso' huëtapi. A'napitanta', panpë mono pochin nininsopita nishitëahuatona', no'paquë huëtërantapi. Inataquëchin Quisoso pa'sarin huachi.

⁹⁻¹⁰ Piyapi'sa' quëchitërapì. A'naquëonta' Quisoso imasapi. Ya'ipi piyapiri pa'yatatona', chiniquën nonsapi.

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisosososopaya! Tapico' shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoì hua'anëntarincoi! tosapi.

¹¹ Quirosarinquë canconahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë no'tëërin. Ya'ipi ma'sha inaquë ni'sárin. Nani i'huarin ni'ton, pipiantarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin Pitania'pa' pa'pi.

Iqira nara yanicaso marë' sha'huitërinso'

(Mateo 21.18-19)

¹² Tahuëririnquë Pitania quëran huënantarahuatón, Quisoso tanarin.

¹³ Aquëran iqira nara quënanin. Na'a monohuanin ni'ton: “Inaya tëranta' nitërinso' ca'i,” ta'ton, paahuapirinhuë', co manta' nitërinhuë'. Monoquënachin quënanconin. Co tahuërinën naniyatërarinhuë' ni'ton, co nitërinhuë'.

¹⁴—Ama huachi iso nara nichinsohuë'. Co huachi insoari tëranta' nitërinso' caponhuë', tënin Quisoso. Ca'tano'sanënpitarinta' natanapi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹⁵ Ina quëran Quirosarinquë canconpi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuatona', na'a nipa'antopisopita quënanconpi. Quisosori quënanconahuaton, co noyahuë' ni'nin. Napoaton a'parin. A'naquën inaquë coriqui nicanpiarapirinahuë', misanënpita pítaton, ohuëretëra'piarin. Nëpë' pa'anpisopitanta' a'parahuaton, huënsëpiquë të'yatërin. Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' pënenin. ¹⁶ “Ama nisha nisha ma'sha Yosë pëinënuquë quëntacosohuë',” tënin. Ina quëran a'chintaton, itapon:

¹⁷—Yosë quiricanënuquë ninshitërinpoa'. “Ca nohuanto, pëinënuquë ya'huë'in nontiinacoso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha nananquë nonpisopita nontiinacoso marëáchin acotëranquëma',” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhuë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin atarantërama', itërin Quisosori.

18 “¡Ma'pitacha nitotèrin paya!” topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta natanahuatona', tè'huatopi. “Ya'ipi piyapi'sari yaimapi,” ta'tona', Quisoso tèpacaiso' chinotopi. 19 Yatashirahuaso', Quisososo' ca'tano'sanènpitarè chachin ninano quèran pipiantapi.

Iquira nara ahuirinso'

(Mateo 21.20-22)

20 Tahuèrinqüè tashiramiachin huènantarahuatona', iquira nara ni'quiantapirinahuè', nani ahuirin. Itèn quèran huarè' ahuirin. 21 Ina ni'sahuaton, Pitro yonquirin.

—Ni'quèchi Maistro. Iquira nara i'huara sha'huitèranso' nani ahuirin huachi, itèrin.

22—Ya'ipi cancanëma quèran Yosè natèco'. 23 Inaso', ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', chiniquèn natèco': “Co Yosè catahuarincohuè’,” ama tocosohuè'. Ya'ipi cancanëma quèran ina natèhuatama', catahuarincohuèma'. “Yosè nohuanton, iso motopi marèquè nichihuincain,” tènama' naporini, ina nohuanton nichihuincaitonhuè'. 24 Napoaton Yosè nontatoma' ma'sona nipatama', natèco'. “Tèhuèenchachin Yosè catahuarinco,” topatama', catahuaarinqüèma' tènahuè. 25 Noya cancantatoma', Yosè nontoco'. A'na piyapi ma'sona tèranta' onpotohuachinqüèma', canpitarinta' pi'pian tèranta' no'huihuatama', ina naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quèran huarè' nanan anoyatoco' Tata Yosè oshanëma' inquichinqüèma'. [26 Co nanan anoyatohuatamahuè', Tata Yosènta' co oshanëma' inquitaringüèmahuè',] itèrin Quisosori.

Chiniquèn nanantèrinso'

(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

27 Ina quèran Quirosarinqüè huèantapi. Yosè chinotopiso pèiquè ya'concoantahuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa' inapitari huècapaipi.

28 —¿Onporahuatonta' chiniquèn nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quètèrinquèn ina pochin nicacamaso'? Sha'huitocoi, itopi.

29 —Inta nipachin, carinqueëmanta' natainqueëma'. Ina sha'huitohuatamaco, insosona nanan quètèrincoso' sha'huitaranqueëma'. 30 ¿Incarita' Coansha nanan quètèrin piyapi'sa' aporintacaso marè'? ¿Yosèri nanan quètèca, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tènama' canpita? Sha'huitoco carinqueëmanta' nanan quètèrincoso' sha'huichinqueëma', itèrin Quisosori.

31 Natanahuatona', inahua capini nisha nisha ninontapi. “¿Ma'ta' itahua? ‘Yosèri nanan quètèrin,’ itohuatèhua', a'paniarinpoa'. ‘¿Onpoatomata' nipachin co ina natèramahuè?’ itarinpoa'. 32 Nipirinhuè', ‘Co Yosèri nanan quètèrinhuè'. Piyapiri quètèrin,’ itohuatèhua', na'a piyapi'sa' no'huiarinènpoa'. ‘Yosèri Coansha a'parin pènèntacaso', topi ya'ipi piyapi,” nitopi. 33 Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuèn. Co quiyaso' nitotèraihuè'. ¿Incariso' Coansha nanan quètomara? Co nitotèraihuè' ta'a, toconpi.

—Noyapa'. Napoahuarè', co carinqueëmanta' insosona nanan quètèrincoso' sha'huitaranqueëmahuè', itèrin Quisosori.

12

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'
(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

¹ Ina quëran Quisosori pënënto nanan sha'huitaantarín:

“A'na quëmapí pancana iminaton, oparotërin. Nani pairapirahuaton, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona', huino nicacaiso marë'. Naporahuaton, na'pi quëran chachin tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton, nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. ‘Sacatëramaso marë' nitërinso' patomachin canpitaora marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. ² Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. ³ A'papurinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. Ahuërahuatona', topinan a'paantapi. ⁴ Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'paantapurinhuë', inanta' motën pë'shatahuatona', chiníquën no'huipi. ⁵ Ina quëran a'nanta' a'paantapurinhuë', inaso' huachi tëpapi. Ina quëran na'a a'paantapurinhuë', a'naquën ahuëpi, a'naquën tëpapi.

⁶ Napotihuachinara, hua'anëni yonquiantarin. ‘¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papurahuë', co manta' quëtopihuë'. Hui'nahuë na'con nosoropirahuë', ina huachi a'paarahuë. Ina tëhuënchinso' natëpona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'parin. ⁷ Inpriatonënpitaso nipirinhuë', hui'nin quënanahuatona' ninontopi. ‘Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, ya'ipi hua'anëntarin huachi. Huëco' tëpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua,' nitopi. ⁸ Naporahuatona', hui'nin masahuatona', tëpapi. Aipiran të'yatopi.

⁹ Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'? Chiníquën no'huiton, inpriatonënpita tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tënahuë.

¹⁰ Iráca Yosë nohuanton, ninorin. Quiricanënquë ninshitërinso' ¿co nontëramahuë' ti? Ninshitaton, naporin: ‘Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë', sacatoro'sari co nohuantopihuë'. “Napoonin,” ta'tona', të'yatopirinahuë'.

Hua'anëni maantarahuaton: Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarín.

¹¹ Yosë chachin naporin.

Napoaton ¡Ma noyacha inaso' ninin paya! tënëhua,' tënin quiricanënquë,” itërin Quisosori.

¹² Natanahuatona', cotio hua'ano'sari chiníquën no'huipi. “Chinotatonpoa' pënënarinpoa',” ta'tona' Quisoso yamapurinahuë' tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' niyontonpisopita të'huatona', co mapihuë'. Patopi huachi.

Copirno marë' coriqui ma'patërinso'
(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³ Ina quëran hua'ano'sari yonquipi Quisoso nonpintacaiso marë'. Napoaton a'naquën parisioro'sa' a'papi. Caraíchín Irotisë imarinso-pitanta' a'papi. Yapa'pachinara, itapona': “Paatoma', nisha nisha natanco'. Co no'tëquën a'panihuachinquëmahuë', sha'huirapihua',” itatona', a'papi. ¹⁴ Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marë'.

—No'tèquën Maistro nontèrancoi. Co piyapi'sa' pa'yatiinènguënso marè' a'chinahuè'. Co hua'an tèranta' tè'huatèranhuè'. Yosè no-huantèrinso' no'tèquën a'chintèrancoi. Napoaton yanatanainquën. Noma copirno nisha piyapi niponahuè', ya'ipinpoa' hua'anèntèrinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marè' comisionèn a'parin. Huè'pachin, ¿noya ipora quètacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosè nohuantèrin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁵ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itèrin:

—¿Canpitaso' nonpintènquëma'! ¿Ma'marèta' yaatèhuèramaco? Noma coriqui quèshico ni'i, itèrin.

¹⁶ Napotohuachina, quètopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininèonta' isèquè ninshitopi? itantarin.

—Noma copirno chachin, itantapi.

¹⁷ —Copirno ma'shanèn ni'quèhuarè' inachachin quètantaco'. Napo-
rahuaton, Yosèso nininpoa' ni'ton, hua'anèntèrinpoa'. Ya'ipi cancanèma
quèran ina natècaso' ya'huèrin, itèrin.

Natanahuatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha a'panirino paya!” nitopi.

Piyapi'sa' nanpiantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸ Ina quèran a'napita cotio hua'ano'sa' ya'huèrè' huè'pi, satorioso'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chiminpatèhua', co onporonta' nanpiantarihuahuè',” toconpi. Inahuanta' Quisoso yanonpintatona', iráca napopiso' sha'huitiipi:

¹⁹ —Íráca, Maistro, Moisésè ninshitèrin pènèinpoaso marè'. “Quèmapi sa'aponahuè co hui'nin ya'huèyátèrasohuè' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroèn maantacaso' ya'huèrin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huèrètacaso marè'. Ina quèran mashotohuachin, ma'shanèn, no'panèn, inapita masarin,” ténin Moisésè. ²⁰ Canchisé iyaro'sa' ya'huèrin. Paninanso' sa'apirinhue'. Co hui'nin ya'huèyátèrasohuè', sa'in ayananpirin. ²¹ Ina iini chachin maantarin. Moisésè téninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huèyátèrasohuè', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin. ²² Canchisé iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tèranta' hui'nin ya'huèyátèrasohuè', ya'ipi taquipi. Ina quèran sanapinta' chiminin. ²³ Canchisé iinpita chachin nani mapirinhue', nanpiantacaso tahuèri nanihuachin, ¿inquèn chachincha sa'in ninè'poya? itopi.

²⁴ —¿Canpitaso' co no'tèquën yonquiramahuè'! Yosèso' chini chiniquèn nanantopirinhue', co nohuiteramahuè'. Quiricanèonta' nontapomarahue', co cancanèma quèran natèramahuè'. Napoaton co nanitèramahuè' no'tèquën yonquicamaso'. Yosè ya'ipi nanitaparin.

²⁵ Chiminpisopita nanpiantahuachina', co huachi sa'aponahuè'. Sanapi'santa' co huachi so'yaponahuè'. Anquèniro'sa pochachin nisapi huachi. ²⁶ Chiminpisopita tēhuēnchachin nanpiantarapi.

¿Co'na ina Moisésè ninshitèrinquè nontèramahuè'? Sarsa nara'huaya orotarinsó' nicaso', Yosèri nontèrin. “Caso' Yosèco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco,” itèrin Yosèri.

²⁷ Nanpirèhuasopitaráchin Yosè chinotarèhua'. Napoaton Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nani chiminpirinhue', nanpiantarapi. Canpitaso' co no'tèquën yonquiramahuè', itèrin Quisosori.

Yosë na'con na'con nohuantërinso'
(Mateo 22.34-40)

²⁸ Satosioro'sarë' ninontasoï', a'na cotio maistro huë'nin. Natanahua-ton: “Ma noyacha Quisososo' nitotërin paya,” ta'ton, itapon:

—Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin natëcaso'? itërin.

²⁹ —Inta nipachin iyasha a'chinchinquën. Yosë quiricanën quëran chachin sha'huitërinpoa'. “Ya'ipi israiro'sanquëma', natanco'. Yosëichin hua'anëntërinpoa'. Inasáchin natërehuaso'. ³⁰ Ina na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. ³¹ Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco’,” tënin. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërin, itërin Quisosori.

³² —Tëhuënychachin Maistro no'tëquën nonan. A'naíchin Yosë ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. ³³ Ya'ipi cancanënpoa quëran, ya'ipi yonquinënpoa quëran, ya'ipi chinirëhua quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatacaso' ya'huërin. Naporahuaton, canpoara ninosororëso pochachin a'napitanta' nosorocaso' ya'huërin. Iráca Moisésë pënëninpoa'. “Yosë yachinotohuatama', oshanëma marë' ma'sha tëpatoma', ahuiquitoco’,” itërinpoa'. Inapopirëhuahuë', co Yosë nosorohuatëhuahuë', co piyapi'santa' nosorohuatëhuahuë', Yosëso' co onpopinchin noya ni'sarinpoahuë', itërin.

³⁴ —No'tëquën iyasha yonquiran ni'ton, pi'pian pahuantarinquën Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso', itërin Quisosori.

Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' tapanatona', co huachi nohuantopihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'
(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë Quisosori piyapi'sa' a'chintaantarín.

—Iráca quiricanën quëran Yosë tapon: “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo,” tënin. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara, “Cristoso' Tapi shia'huain,” topi. ¿Onpoatonta' naporin? Ina iyaro'sa' yonquico'. ³⁶ Iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapi chachin ninshitërin. Cristo ninoton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin.
“Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tënin Tapi.

³⁷ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin Tapi. Piyapi chachin nipirinhüë', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, naporin,” ta'caiso nipirinhüë', co manta' topihuë'.

Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpisopitaso nipirinhüë', nóya natanpi.

Maistro'sa' pënëninso'
(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ina quëran Quisosori a'chintaantarín. “Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinënuëma'. A'naquën naporopi a'mopi piyapi'sari nohuitacaiso marë'. Ina pochin a'mosahuatona', cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. ‘Huë'cama maistro,’ itohuachinara, pa'yatopi. ³⁹ Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conpachinara,

hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachin yahuënsëpi. ⁴⁰ Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyoronos'a' nonpintatona', ma'shanënapita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin," ténin.

Quëyoron Yosë marë' coriqui acorinso'
(Lucas 21.1-4)

⁴¹ Ina quëran coriqui cacon notënanquë Quisoso huënsërin. Piyapi'sa' ni'sárin. Notohuaro' piyapi'sa' huë'sahuatona', coriqui Yosë marë' inaquë po'moquirapi. Na'a ma'huano'saso' na'con coriqui po'morapirinahuë'. ⁴² Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchín coriqui po'moquirin, pi'pira'huaya pa'tërinso'. ⁴³ Ca'tano'sanënpita përasahuaton, Quisosori itapon:

—No'tëquën itëranquëma'. Na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëyoronso', na'con na'con po'moquirin, ténahuë. ⁴⁴ Ma'huano'saso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopiso' acopi. Iso sanapiso nipirinhue', pi'pian ya'huëcharinso tëranta' tiquirin. Co huachi ya'huëtërinhuë'. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, ténahuë, itërin.

13

Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'
(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, a'na ca'tano'sanëni itapon:

—Ni'quë' Maestro. Ma noyápiachin pëipiso'. Pancara'pi quëran nipi, itërin.

²—Iporaso' noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'
(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³ Ina quëran Oriposë panënuquë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëapi. Aquë quëran Yosë chinotopiso pëi' notëerapi. Pitro, Santiaco, Coansha, Antërisë, inapitari itapona': ⁴ “¿Onporota' Maestro ohuatapi? Ya'ipi yata'huantohuachina', ¿onporahuachinata' nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii,” itopi.

⁵ “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuquëma'. ⁶ A'naquën huëcapona', 'Caso' Cristoco. Yosë chachin a'parinco,' tēcaponas'. Nonpintë' nipirinhue', na'a piyapi'sari imapona'.

⁷ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuëatona', quira nisapi. Ina natantohuatama', ama pa'yancosohuë'. Tëhuëenchachin nisha nisha parti naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁸ Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona' quira nisapi. Copirnoros'a capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. A'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. Cosharo' pahuanpachin, tanari tiquirarin. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naroáchin huairinhue'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachina, na'con parisitapirinahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹ Ni'cona canpitanta' naniantotamaco. A'na tahuëri masarinënguëma'. Imaramacoso marë' coisëquë sha'huirapiarinënguëma'. Cotio niyontonpiso pëiro'saquë huihuirarinënguëma'. Imaramaco ni'ton, chirinchi hua'ano'sa' ya'huërinquënta' sha'huirapiarinënguëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënguëma' nanamëhuë sha'huitacaso marë'. ¹⁰ Co'huara isoro'pa' ta'huanchatërasohuë', noya nanan ya'ipi piyapi'sa' sha'huitacaso' ya'huërin. Nisha nisha nananquë nonpisopita nataina'. ¹¹ Mapachinënguëma', '¿Ma'cha tono'pocoya?' ama tocosohuë'. Coisë'pa' quëpahuachinënguëma', naporos' Yosë catahuarinquëma' noya nonacamaso marë'. Co canpitaora nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marë'. ¹² Naporos' tahuëri'sa' nisha nisha yonquiapi. A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhüë' co nohuantarinacohuë' ni'ton, quëmopinënpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tëpacaiso marë'. A'naquën hui'ninpita imapachinaco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquën a'shinhuë nipon, pa'pinhuë nipon, imapachinaco, hui'ninpitari chachin sha'huirapiapi tëpacaiso marë'. ¹³ Imaramaco ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'huirarinënguëma'. Napoaponahuë', chiminaquë huarë' imamiatohuatamaco, cha'ësarama huachi. ¹⁴ A'na tahuëri inimicoro'sa' Yosë pëinënguë ya'conahuatona', pa'pi co noyahuë' nisapi ni'ton, tapiapona', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë'. (Ina quirica nontohuatama', noya yonquico'.) Ina ni'patama', naporos' ta'aco'. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. ¹⁵ Pëinëma' a'canamaso' aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohuë'. A'naroáchin topinan paco'. ¹⁶ Iminëmaquë sacatasënguëma' nipachin, ama a'moramaso tëranta' maquintacosohuë'. Manóton ta'aco'. ¹⁷ Naporos' tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapita parisitapona'. ¡Ma'huantacha nicapona paya! ¹⁸ Yosë nontoco' ama o'napi tahuëri inapocamaso' ya'huë'insohuë'. ¹⁹ Naporos' tahuëri'sa' piyapi'sa' chini chiníquën parisitapi. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitaantarapihuë'. ²⁰ Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhüë', piyapinënpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

²¹ Naporos' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinënguëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin!' tosapi. A'napitanta' taponas: '¡Ni'cochi, pasëquë ya'huarin!' tosapi. Napotohuachinënguëma', ama natëcosohuë'. ²² Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa huëcapona'. 'Caso' Cristoco,' tëcapona' a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininso' nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Ni'sahuatona': 'Ma'pitacha nitotërin paya. ¿Yosë quëran o'mamara, ti?' ta'tona', na'a piyapi'sari imasapi. Yosëri huayoninsopita quëran huarë' nonpintochinaichin nisapi. ²³ Canpitaso nipirinhüë' ni'cona nonpintochinënguëma'. Nani sha'huitëranquëma' ama naporos' tahuëri'sa' nonpintinënguëmaso marëhuë'," itërin Quisosori.

Quisoso o'macaso tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42, 44; Lucas 21.25-36)

²⁴ Ina tosahuaton taantarín: "Ina quëran iyaro'sa' nani chiníquën parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi a'pinarinhüë'.

25 Naporahuaton, na'a tayloraro'santa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërensopitanta' nacon nacontapon. 26 Naporo' ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantarahuë. Chiniquën nanantato, huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. 27 O'mantahuato, anquëniro'sa' a'pararahuë Yosëri huayoninsopita ya'ipi parti quëran ayontonacaiso marë'. Pa'sahuatona', nisha nisha parti quëran huarë' ayontonapi huachi.

28 Iquira nara papotërin quëran, iyaro'sa', nitotoco'. Ta'amënquë monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarin huachi,' topi. 29 Inapochachin nani ma'sha onporahuachina, nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin huachi,' tosarama'. 30 No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. 31 Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nonahuëso nipirínhuë', co onporonta' ta'huantarínhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquëmaso chachin naniarin huachi.

32 Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co insonta' nitotërinhuë'. Co anquëniro'sa' tëranta' nitotapihuë'. Yosë hui'ninco nipo-
rahuë', co ca tëranta' nitotërahuë'. Tata Yosëichin nitotërinso'.

33 Napoaton ama huë'ërëso pochin cancantatoma', naniantocoso-
huë'. Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nito-
taramahuë'. Yosë nontatoma', ninaco. Noya yonquiatoma', ya'huëco'.
34 A'na quëmapi aquë yapa'ninso pochin nisarin. Yapa'pachina, in-
priatonënpita camairin. A'naya a'naya sha'huitërin ma'sona nicacaiso
marë'. Ya'coana to'shitona'pinta' sha'huitaton: 'Pëi' noya ni'quë',
itërin. 35 Onporosona pëi' hua'anën huënantacaso' co nitotopihuë'.
'Thuaraya huarë' huëcapon nimara. Yonotashi' a'na huëcapon ni-
mara. Atari përasahuaso', huëcapon nimara. Tashíramiachin huëcapon
nimara,' topi. Inapochachin canpitanta' o'manta'huaso' tahuëri co
nitotatomahuë', nináco. 36 Ni'cona a'nanaya o'mato, huë'ësënuquëma'
quënanquimatënuquëma'. 37 Nani a'chintëranquëma huachi. Ya'ipi piyapi'sa'
nitochina'. 'Ama huë'ërëso pochin cancantatomarahuë', ninaco,'
itarahuë ya'ipi piyapi'sa',' itërin Quisosori.

14

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

1 Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquiatona', coshatapi. Pan co huëpocatërinsohuë' ca'sapi. Pascoa naniriahuachina, cotio hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapitari chinotapi onporahuatonsona Quisoso macacaiso marë'. Nonpintatona', yatëpapi.

2 —Ama niyontonpiso tahuëri'sa' chachin maahuasohuë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuëarinënpoa', topi a'naquën.

Hua'saiquë opomototërinso'

(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

3 Quisoso' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënuquë coshatapatarin. Inaso' chana caniori mapirínhuë', anoyatërinso'. Misaquë coshata-
soi', a'nara sanapi huë'nin. Potiria'huaya nishana'pi quëran nipiso'

quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Potiria'huaya oparahuaton, Quisoso motënuquë hua'sai' opomototërin. ⁴ A'naquën no'huitatona', inahua capini ninontapi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüë' chiniarin? ⁵ Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri marë' pahuëretopiso pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuario'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi. Ina pochin yonquiatona', sanapi no'huipi.

⁶ Quisosoriso nipirinhüë', itapon:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ⁷ Nani tahuëri sa'ahuario'saso' isëquë ya'huërap. Nohuantohuatama', nosoroarama'. Napoaponahuë', caso' co hua'qui' canpitaro'co ya'huarahuë'. ⁸ Iso sanapiso' cancanën quëran noya yonquiaton, inapotërinco. Co'huara chimiyantërasocohüë', nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso marë'. ⁹ No'tëquën itaranquëma'. Insëquësona noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco'so' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë', tënin.

Cotasëri sha'huirapirinso'

(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰ Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara' corto hua'ano'saquë pa'nin sha'huirapicaso marë'. Inaso' Cotasë Iscarioti itopi. ¹¹ Natanahuatona', pa'yatopi: "Ina marë' coriqui quëchinquën," itopi. Ina quëran Cotasë yonquirarin po'oana quëran Quisoso a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹² Pascoa nanihuachina, nisha pan ca'pi, co huëpocatërinsohuë'. Naporos' tahuëri chachin carniroa'hua iráca tëpapiso pochin tëpaantapi capatona' yonquicaiso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi ni'ton, ca'tano'sanënpitari Quisoso itapona':

—¿Intohuata' Maistro paatoti Pascoa cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

¹³ Napotohuachinara, cato' ca'tano'sanënpita nontërin:

—Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmani nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. ¹⁴ Pëiquë ya'conconpachin, pëi' hua'anën natanconco'. "¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capa'huaiso'?" tënin Maistro, itonco'. ¹⁵ Napotohuatama', panca patoana inápaquë nininso' a'notarinquëma'. Inaquë misa, huënsënan, inapita ya'huërarin coshatacaso marë'. Nani taparin huachi. Inaquë cosharo' nico' canpoa' capacaso marë', itërin.

¹⁶ Pa'sahuatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo' nipi capacaiso marë'.

¹⁷ Nani tashiro'porapaso', Quisoso shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi. ¹⁸ Misaquë coshataso', Quisosori itapon:

—No'tëquën iyaro'sa' itëranquëma'. A'naquëma' carë' coshatapomarahüë', sha'huirapiaramaco, itërin.

¹⁹ Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Siniro yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara ti? topi a'naya a'naya.

²⁰ —Shonca catonquëma' ca'tanapomarahocohüë', a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërächin i'shiaton carë' caponahuë',

yasha'huirapirincó. ²¹ Yosë quiricanënquë ninorincoso chachin chiminarahuë. Yosë quëran quëmapico niporahuë', chiminarahuë'. Napoaponahuë', quëmapi yasha'huirapirincoso' ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²² Coshatasoi', pan masahuaton, Yosë nontërin. "Yosparinquën Tata," itahuaton, së'panin. Ina quëran, ca'tano'sanënpita quëtëra'piarin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin. ²³ Minëa'huanta' masahuaton, "Yosparinquën Tata," itahuaton, inanta' quëtërin. Quëtohuachina, ya'ipi o'opi.

²⁴ —Ca huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'.

²⁵ No'tëquën itaranquëma'. Ipora quëran huarë' co huachi opai' o'oantarahué'. Chiminarahuë huachi. A'na tahuëri Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, nasha pochin nininso' o'oantarahué. Naporo' noya noya cancantarihua', itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

²⁶ Nani Yosë cantanën cantarahuatona', Oripösë panënuë pa'pi. ²⁷ Inaquë Quisosori itapon:

—Tëhuënhachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Iráca quiricanënquë ninoton, Yosë naporin. "Ca nohuanto, pë'tahuatona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanënpita yanquëërapí," tēnin. Ipora tashi chachin napoarama'. ²⁸ Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarincó. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahué. Inatohua' niquënantarihua', itërin.

²⁹ —A'napita ta'ananpipirinënquëonta', co caso' ta'arahué', itërin Pitrori.

³⁰ —No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari catoro' përashatërasohué', cararo' nonpinapiaranco. "Co caso' Quisoso nohuitërahué'," toconapon, itërin Quisosori.

³¹ —Quëma imasaranquën ni'ton, yatëpapirinacohüenta', co onporonta' nonpinapiaranquënhué', itërin Pitrori.

Inachachin topi ya'ipiya.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³² Ina quëran nararoquë canconpi, Quisimani itopiquë.

—Isëquë iyaro'sa' huënsëtaco'. Yosë nontëri'i, itërin Quisosori.

³³ Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaichin amashamiachin quëparin. Naporo' sëtaton, co napion cancantërin.

³⁴ —Pa'pi sëtërahüë. Chiminchináchin sëtërahüë. Isëquë huënsëtaco'. Ama huë'ëtomarahüë', ni'táco', itërin. ³⁵⁻³⁶ Amashamiachin pa'sahuaton, isonconahuaton, no'paquë huarë' monshomarin. Inaquë Yosë nontarin. "Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohué'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatan-conta' noya, tēnahüë. No'tëquën yanatëranquën," itërin.

³⁷ Ina quëran huënantapirinhüë', cara chachin huë'ësápi quënanquintarin.

—¿Onpoatoncha iya Simon, huë'ësaran paya? ¿Co a'na ora tēranta' nanitëranhuë' ni'tamaso' ti? ³⁸ Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë

nontáco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëran Yosë yanatëpiramahüë', co canpitaora chiniquën cancantëramahüë', itërin.

³⁹ Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Inachachin itantarahuaton, ⁴⁰ huënantapirinhüë', naquëranchin huë'ëantapi quënanquinantarin. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi. Tapanatona', co nanitopihüë' ma'sha ta'caiso'. ⁴¹ Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Ina quëran huënantarahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ipora huanta' huë'ësarama' ti? Nani huachi. Nani ora nanirin. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinco oshahuano'sa' macainacoso marë'. ⁴² Huënsëco' pa'ahua'. Ni'co'. Sha'huirapiarincoso' nani canquiarin, itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴³ Nonaso chachin, Cotasë canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuë', sha'huirapiarin macacaiso marë'. Notohuaro piyapi'sari imaquiapi. Corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatona', huë'sapi. ⁴⁴ Co'huara canshátërasoihuë', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso nohuitacaiso marë'. “Apinorahuë quëran Quisoso nohuitatoma', maco'. Noyá tonporahuatoma' quëpaco', ta'ahuachin,” itërin. ⁴⁵ Canquirahuaton, Quisoso ya'yoranquirin. Ina quëran:

—Tashita Maestro itahuaton, apinoirin. ⁴⁶ Ina quëran Quisoso chiniquën masapi.

⁴⁷ A'naso nipirinhüë' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Inapotaton, nishitëhuëratëtërin. ⁴⁸ Quisosori piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatoma', huëcapairamaco. Matararo pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? ⁴⁹ Co'tana nani tahuëriya Yosë pëinënquë ya'huëato, a'chináruhuë. Nicapomaracohüë', co manamacohüë'. Napoaponahuë', Yosë quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

⁵⁰ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi. ⁵¹ A'na hui'napiso' sahuanasaquëächin niso'quëëtahuaton Quisoso imasapirinhüë', mapi. Mapirinhüë', ⁵² sahuanasáchin matohuachinara, i'nanpirapi ta'arin.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

⁵³ Nani Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi. Inaquë ya'ipi corto hua'ano'sa', ansiano'sa', cotio maestro'sa', inapita nani niyontonpi. ⁵⁴ Pitroso nipirinhüë', aquë quëran imaquiarin. Corto hua'an i'iratë' pairapirinquë huarë' imaquirin. Inaquë ya'conahuaton, ponisiario'sapitarë' huënsëaton, napëntarin.

⁵⁵ Ya'ipi hua'ano'sari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya Quisoso nonpinapicaiso marë' yonípirinhüë', co quënanpihuë'. ⁵⁶ Na'a nonpinapiaponaraihuë', nisha nisha nonconpi. Co inachachin nonpihuë'. ⁵⁷ A'naquën huanirahuatona', taponá':

⁵⁸ —I'hua chachin Quisoso naporin, natanai. “Yosë pëinën piyapi'sari nipiso' ata'huantahuato, cara tahuëri quëran anoyatantaruë. Co piyapi'sari nipisohüë' acoantarahuë,” toconin, itopi.

⁵⁹ Napoaponahuë', co inahua tēranta' inachachin nonpihuë'. Nisha nisha nonpi.

⁶⁰ Corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Ma'ta' ta'ona' isopita nonapirinënquën? ¿Co manta' tēnanhuë' ti? itërin.

⁶¹ Quisososo nipirinhüë', co manta' tēninhüë'. Ta'tárin. Napohuachina, naquëranchin nataantarín:

—¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itaantarín.

⁶² —Ca mini inaco. A'na tahuëri ni'saramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë chiniquën nanantaton, inchinan quëran ahuënsëarínco. Ina quëran chitoro' huáncana o'mantararahuë niantaramaco, itërin Quisosori.

⁶³ Ina natanahuaton Corto hua'anso, chiniquën no'huitërin. A'morínso osharahuaton tapon:

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanëhua'. Co huachi a'napitari sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'. ⁶⁴ Nani huachi Yosë yaya'huërëterínso' natanëhua'. ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? tēnin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tēpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁵ Naporahuatona', Quisoso ipitopi. Tonporayatahuatona', chiniquën panpirayapi.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi. ¿Inta' ahuërinquën? itoonpi.

Ponisiaro'sarinta' chiniquën ahuërayapi.

Pitrori nonpinapirínso'

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Pitroso i'iratëquë ya'huëápirinhüë', a'na sanapi huë'nin. Corto hua'an cosonanën inaso'. ⁶⁷ Pitro napëntaquëya', inari ni'nin. Noya ni'sahuaton:

—Co'ta quëmanta' Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanan, itërin.

⁶⁸ —¿Ma quëmapita' napotëranso'? Co caso' ina quëmapi nohuitërahuë', itërin. Ina quëran pipirahuaton, paira ya'coanaquë pa'nin. Naporo' atari përarín. ⁶⁹ Naquëranchin sanapiri quënaantarín. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso ca'tanin anta', itërin.

⁷⁰ —¿Co'chi nohuitërahuë paya! itaantarín. Ina quëran a'napitarinta' itaantapona':

—Quëmanta' Cariria piyapi pochin nonan ni'quëhuarë', Quisoso ca'tanan ipora, itopi.

⁷¹ —¿Co'chi nohuitërahuë paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatënuëmaso', Yosë ana'intarinco, itërin Pitrori.

⁷² Naporo chachin atari përaantarín. Atari natanahuaton, Quisosori napotërinso' Pitro yonquirín: “Co'huara atari catoro' përashatërasohüë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton chiniquën sëtërin. Sëtatón, na'nërin.

15

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

1 Tahuërianpitoahuachinara, ya'ipi cotio ansiano'sa', cotio maestro'sa', corto hua'ano'sa', inapita niyontonahuatona', ninontopi. Ina quëran Quisoso tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi.

2 —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.
—Inaco mini, tënin Quisoso.

3 Ina quëran corto hua'ano'sari na'con nonpinapipirinahuë', co manta' tëninhuë'.

4 —Nani ma'sha sha'huirapipirinëinquënhuë', ¿co manta' tënanhuë' ti? itaantarin Piratori.

5 Quisososo nipirinhüë', co manta' tëninhuë'. Napohuachina: “Ma quëmapita' isoso' ni'ton, co manta' tëninhuë',” tënin Pirato yonquiaton.

Tëpacaiso marë' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

6 Nani Pascoa tahuëri a'nara apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin noya pipicaso marë'. Pita tahuëri ni'ton, Noma hua'an napotërin. In-sosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin. 7 Tashinan pëiquë copirno no'huipisopita ya'huëpi. Copirno piyapinënpita tëpapi ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. A'nara' Parapasë itopiso'. 8 Piyapi'sa' huë'sahuatona', Pirato nontipi.

—Ipora Pascoaquënta' apina'pi ocoitaantacoi, itopi.

9 —¿Inta' ocoichinquëma'? Copirnonëma' ocoichinquëma' topirahuë', itërin Piratori.

10 Corto hua'ano'sari apiratona', Quisoso nani mapi. Ina nitotaton, Piratori naponontërin. 11 Napoaponahuë', corto hua'ano'sari a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—“Co Quisososo' nohuantëraihuë'. Parapasë ocoitocoi,” itoco', itëra'piapi. Napoaton:

—Parapasë ocoitocoi, tosapi.

12 —¿Ma'ta' nipachin Quisoso onpochi: “Inaso' copirnonëhuëi,” tënamaso'? itërin Piratori. Napotohuachina:

13 —¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itapi chiniquën nontatona'.

14 —¿Ma'marëta' tëpa'i? ¿Ma'ta' onporinso'? itopirinhüë', aquëtë chachin chiniquën itaantapi:

—¿Corosëquë patanantëquë' chimiin! itaantapi.

15 Ina natanahuaton, ama piyapi'sari no'huicaïso marëhuë' Parapasë ocoitërin. Quisososo nipirinhüë', chiniquën ahuihuitërin. Chiniquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Ina quëran sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

16 Ina quëran sontaro'sari Pirato pëinëinquë quëpapi. Pairaanaquë ichiya'conahuatona', ya'ipi sontaro'sa' amatopi. 17 Nani niyontonpachinara, quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin a'motopi tëhuacaïso marë'. Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi:

18 —¿Hua'qui tahuëri nica-ton cotioro'sa' hua'anëntëquë'! itoonpi.

19 Piquirananquë ahüëmotopi. Ahuërahuatona', ipitopi. Isonahuatona', nito mosharapi. 20 Inapotatona', tëhuapi. Ina quëran quëhuanën a'motopiso ocoitahuatona', inaora a'morinso chachin a'motaantapi. Inapotahuatona', corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi.

Corosëquë Quisoso patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

²¹ Pa'sapirinahuë', a'na quëmapi Sirini parti hua'huatërinso' nacapipi. Iminën quëran huëntararin. Simon itopi. Inaso', cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Aricantro, Nopo, inapita itopiso'. Simon nacapirahuatona', sontaro'sari Quisoso corosënën apitëntopi inari quëpatacaso marë'.

²² Pantarahuatona', panëa'huayaquë canconi huachi, Corocota itopiquë. Corocotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin. ²³ Huino tanparo nimirio ayontahuatona', yao'shitopirinahuë', co o'orinhuë'. ²⁴ Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi.

Nani patanantohuachinara', "Huëco', nicanatëhua', Quisoso a'morinso' maahua'," nitatona' ya'nipirapi. Nicanatona', a'naya a'naya mapi.

²⁵ Yono pi'irirahuaso', corosëquë patanantapi. ²⁶ Onporinso marësona tëparapiso' nani ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Motën pëtëcha achinpitopi. ²⁷ Quisoso pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. [²⁸ Iráca Yosë quiricanënuquë ninorin. "Apiro'sapitarë' acorapi," tënin. Naporinso chachin inapitarë' acopi.]

²⁹ Piyapi'sa' na'huëpona pochin Quisoso tēcariatona', tēhuapi.

—"Yosë pëinën ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë'," tēnan pora. ³⁰ Inta nipachin, corosë quëran nohuararahuaton, cha'ëquë', itoonpi.

³¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' Quisoso tēhuatona', itapona':

—A'napitaso' nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'.

³² "Caso' Cristoco, isairio'sa' copirnoco," toconin. Inta nipachin, corosë quëran nohuarain nicatëhua' natëahua', nitopi.

Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chiminino'

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

³³ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. ³⁴ Naporo' Quisoso chiniquën nonin. "Troï troï ¿nama sapacatani?" tënin. Inaora nananquë nonaton, naporin. "¿Onpoatonta' Tata patëranco?" tapon naporin.

³⁵ A'naquën huanipapisopitari natanahuatona':

—Natanco'. Iniasë përasamara, topi.

³⁶ A'na quëmapiso' manorahuaton, pi'shiro pochin nininso' maconin. Main huino asë'cotëtërin. Nara'huayaquë achinpitahuaton, inápaquë ihuëtërin o'ocaso marë'.

—Tananpitëquë'. Corosë quëran anohuaracaso marë', Iniasë huë'samara, tënin.

³⁷ Ina quëran Quisososo' chiniquën nonsahuaton, chiminin huachi.

³⁸ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninin. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomarin. ³⁹ Onporahuatonsona Quisoso chiminino' capitani ni'sahuaton:

—Tēhuëenchachin iso quëmapi Yosë hui'nin, tënin.

⁴⁰ Sanapi'santa' aguë quëran notëërapi. A'nara' Maria Mactarina, a'naso' Saroma, a'nanta' Maria. Inaso' Cosi, Santiaco, inapita a'shina'. Santiacoso' hua'hua nimarinsó'. ⁴¹ Quisoso Caririaquë ni'so', imatona',

nocomapiso'. A'napita sanapi'santa' Quisoso notëerapi. I'huamiáchin Quisoso Quirosarinquë huë'pachina, inapitarinta' imaquiipi.

Na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴² Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. ⁴³ I'huararahuasos', Cosi huë'nin. Inaso' Arimati-aquë ya'huërinso'. Cotio hua'an niponahuë', noya Yosë chinotarin. "A'na tahuëri Yosë o'mararin hua'anëntiinpoaso marë'," ténin yonquiaton. Napoaton co tē'huatatonhuë', Piratoquë pa'nin Quisoso nonën ma'patacaso marë'. ⁴⁴ "Co chimiyántëramarahué'," ta'ton, capitan amatahuaton, natantërin. "¿Nani Quisoso chiminin?" itërin. ⁴⁵ "Nani mini chiminin," itërin capitani. Napotohuachina, Cosi itapon: "Nonën quëpaquë' nipachin," itërin. ⁴⁶ Morin nani pa'anin ni'ton, corosë quëran nonën anohuarahuatona', quëpapi. So'pinahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Ina quëran pancara'pi masho pi'napirahuatona', pa'copitopi. ⁴⁷ Maria Mactarina, a'na Maria (Cosi a'shin nininso'), inapitari ni'sapi. Insëquësona Quisoso acopiso' ni'pi.

16

Quisoso nanopiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹ Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, Saroma, a'na Maria (Santiago a'shin nininso'), inapita hua'sai' pa'anpi Quisoso nonën pashitonacaiso marë'. ² Tomio tahuëri tashiramiachin pi'i nëhuëcharirahuaso', na'pi nanin'pa' pa'sapi. ³ Inahua capini ninontërapipi.

—Pancara'piquë nanin pa'copitopi pora. ¿Incha iporasos' chi'huincatëré'ponpoya? nitopi.

⁴ Canconahuatona', notëëpirinahuë', na'pi panca nipirinhuë', nani chi'huincapi ni'pi. ⁵ Na'pi naninquë ya'conahuatona', hui'napi pochin nininso' ni'pi. Huirichin a'morahuaton, inchinan quëran huënsëarin. Ni'sahuatona', pa'yanpi. ⁶ Pa'yanasoi', inari itërin:

—Ama pa'yancosohuë'. Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' yonisapiramahuë', co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Corosëquë chiminaponahuë', nani nanopiantarin. Huëco' po'mopiquë ni'quirico'. Capa huachi. ⁷ Napoaton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco'. Pitronta' sha'huitonco' nitochin. "Quisoso'ton nani pa'sarin Cariria'pa'. I'hua sha'huitërinquëmaso chachin pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama'," itonco', itërin.

⁸ Pipirahuatona', na'pi nanin quëran ta'api. Pa'pi pa'yanahuatona', ropa ropátërapipi. Co manta' topihuë'. Pa'yanatona', co piyapi'sa' sha'huitopihuë'.

Maria Mactarina'ton ya'notërinso'

(Juan 20.11-18)

[⁹ Tomio tahuëri tashiramiachin Quisoso nanopiantarin. Nanpiantharahuaton, Maria Mactarina'ton ya'notërin. Ina sanapi iráca canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', nani Quisosori inquitërin. ¹⁰ Nani ni'pachina, pa'nin imapisopita sha'huitacaso marë'. Inapitasos' sëtatona', na'nëapi.

¹¹ “¡Quisoso nani nanpiantarin! Cari ni'nahuë,” itopirinhüë', co natëpihuë'.

Ca'toya'pi ya'notërinso'

(Lucas 24.13-35)

¹² Ina piquëran cato' imapisopitanta' ninano quëran pipiapi. Paaquëya', Quisosori nisha pochin ya'notërin. ¹³ Nani nohuitahuatona', ca'tano'sanënpita sha'huitoantapirinahuë', co inapita tëranta' natëpihuë'.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'

(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁴ Ina quëran shonca a'nara ca'tano'sanënpita misaquë coshataso', Quisosori ya'notiirin. “¿Onpoatomata', iyaro'sa', co natëtëramahuë'? Co natantochináchinhüë' cancantërama nica. ‘Quisoso nani nanpiantarin. Cari ni'nahuë', itopirinhëncquëmahuë', co natëtëramahuë',” itërin. ¹⁵ Ina quëran itaantaran: “Ya'ipi parti, iyaro'sa', paco'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nanan carinquëma' sha'huitëranquëmaso' sha'huitoco'. ¹⁶ Insosona noya nanan natëhuachina', cha'ësapi. Aporihuanahuatona', imapachinaco, cha'ësapi huachi. Co nanamëhuë natëhuachinahuë', Yosëri ana'intarin. ¹⁷ Natëhuatama', nani ma'sha nisarama' piyapi'sa' nitotacaiso marë'. Chiniquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë'. Nisha nisha nananquë nonsarama'. ¹⁸ Ya'huan mapatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Sonimaonta' nipirinhüë' o'opatama', co chiminaramahuë'. Cania'piro'sa' topinan së'huahuatama', noyatapona',” itërin Quisosori.

Inápaquë panantarinsó'

(Lucas 24.50-53)

¹⁹ Nani ca'tano'sanënpita nontohuachina, inápaquë Siniro Quisoso panantarín. Yosëri quëpantarahuaton, inchinanën quëran ahüënsërin. ²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', Quisoso nanamën sha'huirapi. Sinirori chachin catahuarin ni'ton, ya'ipi parti sha'huirapi. Yosë nohuanton, piyapi a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi ayonquicaiso marë'. Ina ni'sahuatona', “No'tëquën nontërinpoa',” topi ya'ipi piyapi'sa'. Nani huachi.]

Nocasë ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Ma'marësona ninshitërinso'

¹ Quisocristo isoro'paquë o'maton, nóya ninin. Na'a piyapi'sari ina naporinso' nani ninshitopi. ² Ca'tano'sanënpitaso' iráca quëran huarë' imatona', naporinso' ni'pi. Nani ya'ipi no'tëquën sha'huitërinacoi. ³ Canta' ya'ipi nanamën nitotërahuë. Hua'qui' natanato, nani nóya nitotërahuë. Napoaton, iya Tiohuairo ninshichinquën, ténahuë. Quëmaso' pa'pi noya piyapinquën ni'ton, ninshitaranquën. Ya'nan nininso quëran huarë' ya'ipiya ninshitaranquën. ⁴ Na'a piyapi'sa' nani sha'huitopirinëinquënhuë', iporaso' carionta' ninshitaranquën no'tëquën nitotamaso marë'.

Coansha Paotista nasitacaso' ninorinso'

⁵ Iráca Irotisë Cotia parti hua'anëntaso', a'na corto hua'an ya'huërin, Sacariasë itopiso'. Ina huëntoa'huanënso', Apiasë huëntoa'hua, itopi. Sa'inso' Isapira itopi. Inanta' Aaron shiin, iráca corto hua'an ya'coninso'. ⁶ Cato chachin noya Yosë imapi. Ya'ipi pënëntërinso' no'tëquën natëpi. ⁷ Sa'inso' nipirinhue' co hua'huana'pihuë'. Co a'naya tëranta' hua'huin ya'huëtërinhuë'. Nani paiya. So'ionta' nani mashoya.

⁸ A'na tahuëri Sacariasë huëntoa'huanën Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi sirihuitacaiso marë'. Naporo' tahuëri sirihuitacaiso' ya'huërin. ⁹ Cotioro'sa' inachintopiso' imatona', Sacariasë huayonpi yonarin pochin nininso' a'pëcaso marë'. Acohuana ya'conahuaton, pimóton nininso' a'përin Yosë yonquicaiso marë'. ¹⁰ A'pëso', na'a piyapi'sa' aipiran huani-rahuatona', Yosë nontapi. ¹¹ Naporo' acohuana Siniro anquëninëni ya'notimarin. Misa'huaya inchinan quëran huanitimarin. ¹² Anquëni quënanahuaton, pa'yanin. Pa'pi tē'huarin. ¹³ Anquëneriso' nipirinhue' noya nontërin.

—Ama pa'yanquësohuë'. Quëmaso' Sacariasëinquën, nohuitëranquën. Hua'qui' hui'nahuanacaso' nohuantopiranhuë'. Ina marë' Yosë nontëranso' nataninquën. Sa'an hua'huarin. Huaihuachin, nininën cari sha'huitaranquënso' acotëquë'. Coansha itëquë'. ¹⁴ Nasitohuachin, noya cancantaran. Na'a piyapi'sari pa'yatapi. ¹⁵ Inaso' nóya quëmapi nipon. Yosëri catahuarin ni'ton, noya noya nisarin. Naporahuaton, co pi'pian tëranta' main o'oponhuë'. Co'huara nasichátëraponhuë', Ispirito Santori ya'coancantarin. Inasáchin natëarin. ¹⁶ Mashotohuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, na'a isairo'sa' Yosë yonquiantapi. ¹⁷ Iráca Iniasë pënëntërinso' pochin nóya pënëntarin. Ina pochin chinquën nanantarin inanta'. Siniro yao'mahuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, quëmapi'sa' hui'ninpitare' noya ninontantapona'. Iporaso' a'naquën co Yosë natëpirinahuë'. Ina natanahuatona', no'tëquën yonquiapona'. Inari a'chintohuachin, Siniro nohuantapona huachi, itërin anquëneri.

¹⁸ —Caso' mashoyaco. Sa'ahuënta' nani paiya. ¿Inaporo'pocoita'ma nica? ¿Onporahuatota' no'tëquën nitochi? tēnin Sacariasë.

¹⁹ —Caso' Capirico. Yosë ya'huërin quëran o'marahuë. Ina a'paimarinco nonta'huanquënso marë'. Noya nanan

sha'huitopiranquënhuë'. ²⁰ Co natërancohuë' ni'quëhuarë', hua'qui' co nonsaranhuë'. Hui'nan nasitaquë huarë' co nonacamaso' nani-taranhuë'. Napoaponahuë', no'tëquën nontëranquën. Hui'nahuanaran. Tahuërinën nanihuachin, sa'an huaiarin, itërin anquënniri.

²¹ Piyapi'saso nipirinhüë' Sacariasë ninatona: "¿Onpoatonta' hua'quiarin?" topi. ²² Ina quëran acohuana quëran pipipirinhüë', co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. Imirin quëran anquitaponahuë', co nanitërinhuë' piyapi'sa' nontacaso'. "Acohuana ya'conin quëran, Yosë nohuanton, hua'narëso pochin quënamara," topi.

²³ Nani Yosë chinotopiso pëiquë sirihuitohuachina, Sacariasëso' ya'huërin'pa' paantarin. ²⁴ Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' sa'in cayorin huachi. A'natërápo yoqui pochin co intoaso' pa'ninhüë'. Pëinënquë ya'huárin. ²⁵ "Ma noyacha Yosë catahuarinco ni'ton, hua'huanarahué paya. Ina nohuanton, co huachi tapan ya'huëtarincohuë'," tënin yonquiaton.

Anquënniri Maria nontërinso'

²⁶ Nani saota yoquitohuachina, naquëranchin anquëni isoro'paquë o'mantarin, Capiri itopiso'. Nasaritoquë Yosëri a'paimarin, Cariria parti ya'huërinso'. ²⁷ Inaquë a'nara nanon ya'huërin, Maria itopiso'. Cosiri nani nontërin macacaso marë'. Tata masho Tapi shiin inaso'. ²⁸ Anquëni o'marahuaton, Maria itapon:

—I'huata Maria. Sinioro noya ni'ninquën. Ina chachin catahuarinquën, itërin.

²⁹ Ina natanahuaton, Maria pa'yanin: "¿Ma'marëta' napotërinco'so'?" tënin yonquinënquë.

³⁰ —Ama Maria, pa'yanquësohuë'. Yosë noya ni'ninquën. ³¹ Natanco sha'huichinquën. Quëmaso' hua'huanaran. Quëmapia'huaya huaihuatan, Quisoso itëquë'. ³²⁻³³ Mashotohuachin, chiníquën nanantarin. Inaso' Yosë hui'nin. Yosë nohuanton, copirno ya'conarin. Iráca Tata masho Tapi isairro'sa' noya hua'anëntopirinhüë'. Ina quëran chiminin. Iporaso nipirinhüë' hua'huani hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipirinhüë', itërin anquënniri.

³⁴ —¿Onporahuatota' hua'huanapo? Co caso' quëmapi së'huayátërarincohuë', itërin Mariari.

³⁵ —Ispirito Santo nohuanton, quëmaora hua'huanaran. Yosë topinan yonquiarapirinhüë', cayoaran. Napoaton hua'huan, Yosë hui'nin chachin nisarin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanaponhuë'. ³⁶ Ni'quë'. Quëmopinën Isapira itopiso' paiya niponahuë', Yosë nohuanton nani cayorin. Co hua'huana'pihuë' niponahuë', nani saota yoquitarin. Quëmapia'huaya huaipon. ³⁷ Yosë ya'ipi nanitaparín, itërin anquënniri.

³⁸ —Inta nipachin. Yosëichin caso' natëarahüë. Ina nohuanton, hua'huahuë ya'huë'in nipachin, tënin Maria.

Napotohuachina, anquëni pa'nin.

Isapira nicapon pa'ninso'

³⁹ Ina quëran manorahuaton, Mariaso' Cotia motopiro'sa parti pa'nin quëmopinën nicapon. Inaquë canconahuaton, ⁴⁰ Sacariasë pëinënquë ya'concin. Isapira quënanconahuaton, —I'huata a'shacha, itërin. ⁴¹ Ina natanahuaton, hua'huin yo'namënquë to'mo to'mótarin. Isapiranta' nóya

cancantërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, ⁴² pa'yataton, chiniquën itapon:

—I'huata hua'huata'hua. ¡Ma noya Yosë catahuarinquën! A'napita sanapi'sa quëran noya noya ni'ninquën. Hua'huaonta' noya noya ni'sarin. ⁴³ Inaso' ya'ipiya hua'anëntarinpoo'. Co caso' chiniquën nanantopirahuë', ¡ma noyacha ina a'shinquën nipirahuë', nicaponco huë'nán paya! ⁴⁴ Quëma nontohuatancora, a'naroáchin hua'huahuënta' yo'namëhuëquë to'mo to'mótarin. Noya cancantaton, naporin. ⁴⁵ “Yosë no'tëquën nontërinco,” ténanso marë' inaso' noya ni'ninquën. Sha'huitërinquënso chachin acotarinquën, itërin Isapirari.

⁴⁶ Ina quëran Maria tapon:

“Ma noyacha Tata Yosëso paya, ténahuë canta'.

⁴⁷ Anoyacancantërinco ni'ton, nóya cancantërahuë.

⁴⁸ Topinan piyapico nipirahuë', yonquirinco.

Ipora quëran huarë' na'a piyapi'sa' nohuitarinaco. ‘Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,’ tosapí.

⁴⁹ Yosëso' ya'ipi nanitaparin. Inaso' nóya catahuarinco.

Noya noya ninin.

⁵⁰ Iráca chinotopisopitanta' nosororin.

Ipora huanta' ina chinotohuatëhua', nosoroarinpoa'.

⁵¹ Chiniquën nanantaton, nani ma'sha ninin.

Nocantopisopita atapanin.

⁵² Copirnorosanta' co noyahuë' nipachinara, ocoirin.

Topinan piyapi'sa' ya'huërë' noya acorin.

⁵³ Pahuantërinso' catahuarin nóya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huano'saso nipirinhue', topinan a'parin.

⁵⁴ Israiro'sa' na'con catahuarin.

Piyapinënpita ni'ton, nosororin.

⁵⁵ Iráca Apraan nontaton, ‘Nosororanquën. Quëma shiparinpitanta' nosoroato, catahuaarahuë,' itërin Yosëri.

Ina yonquiaton, ipora catahuarinpoa huachi,” ténin Maria.

⁵⁶ Cara yoqui pochin inaquë yacapatërin. Ina quëran ya'huërin'pa' paantarin.

Coansha Paotista nasitërinso'

⁵⁷ Isapira nani tahuërinën nanihuachina, huairin. Quëmapia'huaya huairin. ⁵⁸ Quëmopinënpita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita natantopi. “¡Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya huairin! ta'tona;” nóya cancantopi. ⁵⁹ Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca yaacotopi.

“Niapoquë'. Sacariasë itëquë',” itopi a'naquëni. ⁶⁰ A'shinoso nipirinhue', co nohuantërinhuë'.

—Coansha itarai, ténin.

⁶¹ —Ama nisha nininën acotëquësuhuë'. Quëmopinënáchin apoquë'. Ina noya, itopi.

⁶² Ina quëran pa'pin ipora huanta' në'huë ni'ton, imirin quëran tasatopi nininën nitotacaiso marë'. ⁶³ Pa'pinso' quirica ma'patahuaton, ninshitërin. “Coansha itarahuë,” ténin ninshitaton. Ina nicatona: “¡Ma'pitacha yonquirin paya!” topi. ⁶⁴ Naporo' në'huërinso' inquirahuaton, a'naroáchin noantarin huachi. “¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, catahuarinco paya!” ténin. ⁶⁵ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. Ya'ipi Cotia parti nanan nahuinin. ⁶⁶ Ina natanatona', yonquiapi. “¿Ma'ta'

onpoapon iso hua'huasha ni'ton, ipora quëranchin Yosëri na'con na'con catahuararin?" topi.

Sacariasë ninorinso'

⁶⁷ Ina quëran Ispirito Santori noyá ya'coancantohuachina, Sacariasënta' tapon:

⁶⁸ "¡Ma noyacha Tata Yosëso' hua'anëntërinpoa paya!

Piyapinënpitanpoa' yonquiatonpoa', nicha'ësarínpoa'.

⁶⁹ Ina nohuanton, Tata masho Tapi shiin chachin nicha'ësarínpoa'.

Inaso' chini chiniquën nanantapon.

⁷⁰ Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopi.

Yosë nohuanton, sha'huitërinënpoa':

⁷¹ 'A'na tahuëri nicha'ësaránquëma'. Co huachi inimicoro'sa' minsëarinënpquëmahuë'.

No'huipirinënpquëmahuë', nicha'ësaránquëma', tënin Yosë, topi.

⁷² Iráca shimashonënpaapita nosoroaton, naporin. Ipora huanta' nosororinpoa'.

Sha'huitërinso' co Yosëri naniantërinhuë'.

⁷³ Tata masho Apraan sha'huitërinso' yonquirárin.

⁷⁴ Napoaton nicha'ësarínpoa'. Co huachi inimiconënpaapita' minsëarinënpaahuë'.

Ina quëran co të'huatatëhuahuë', Yosë chinotarihua'.

⁷⁵ Ina pochin cancantatëhua', inasáchin chinotarihua'.

Chiminaquë huarë' nóya nisaríhua'.

⁷⁶ Quëmanta', conpa, Yosë a'paarinquën piyapinënpita pënënacaso marë'.

Siniro isoro'paquë yao'marin ni'ton, pënëntaran piyapi'sari natëcaiso marë'.

⁷⁷ Yosë piyapinënpita itapon:

'Oshanëma' inquitatënpquëma',

Siniro anoyacancantarinquëma', itaran.

⁷⁸ Yosë nosoroatonpoa', inápa quëran a'pintimarinpoa'.

Pi'i a'pintërinpoaso pochin no'tëquën anitotërinpoa'.

⁷⁹ Tashinan pochin cancantopirëhuahuë',

a'pintatë pochin nitarinpoa' noya nãpicaso marë'.

Anoyacancantohuachinpoa', sano cancantarihua'," tënin Sacariasë.

⁸⁰ Ina quëran hui'ninso' so'sorahuaton, hui'napitarin huachi. Yosë yonquiarin ni'ton, chiniquën cancantarin. Inotëro parti ya'huëárin. Ina quëran oshaquëran Yosëri sha'huitërin israiro'sa' pënënacaso marë'.

2

Quisoso nasitërinso'

(Mateo 1.18-25)

¹ Naporo' tahuëri'sa' Noma copirno nanan a'parin, Aocosto itopiso'. Ya'ipi parti a'parin. "Ya'ipinquëma' paco'. Quiricaquë nininëma' niacotoco'," tënin. ² Naporo huarë' ya'ipi piyapi'sa' pichirapi. Sirinioso' Siria parti hua'anëntohuachina, naporin. ³ Natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nininëna' niacotacaiso marë'. Hua'huatopiso' ninanonënaquë pa'pi. Nisha nisha pa'pi.

⁴ Cosiso' Cariria parti ya'huërin. Nasaritoquë ya'huëpirinhuë', ina quëran pipirahuaton, Cotia parti pa'nin. Inaquë canconahuaton, Pirin'pa' pa'nin. Iráca Tata masho Tapi inaquë hua'huatërin. Ina

shiin ni'ton, inaquë pa'nin nininën niacotacaso marë'. ⁵ Mariarë chachin pa'nin. Nani ina macacaso marë' nontaponahuë', Yosë nohuanton, inaora cayorin. ⁶ Nani naniarin huaicaso' ni'ton, inatohua' ni'so', huairin. ⁷ Paninan huairin, quëmapia'huaya. Në'mëtërinquë so'quëëtahuaton, nona'huayaquë acorin, ohuaca coshatërinquë. Huë'ëcaiso' pëi' nani ya'sotopi ni'ton, co inaquë huë'ëpatërinhuë'. Napoaton nona'huayaquë hua'huin acorin.

Ohuica pë'tahuana'piro'sa' quënanpiso'

⁸ Naporo' tashi' ohuica pë'tahuana'piro'sa' pastoquë ya'huërapí. Pirin ya'cariya ya'huërapí. Tashirë chachin ohuicanënapita a'pairapi. ⁹ Inaquë ni'soi', a'nanaya Siniro anquëninëni ya'notimarin. Huënaráchin huënaráchin a'pintimarin. Yosë pochin a'pinin. Anquëni quënanahuatona', quëmapi'sa' pa'yanpi. ¹⁰ Anquëniriso' itapon: "¡Ama pa'yancosohuë'! Noya nanan sha'huichinquëma' ya'ipi piyapi'sa' noya cancantacaso marë'. ¹¹ Ipora tashi' a'nara quëmapia'huaya Pirinquë nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Siniro ni'ton, chinotacaso' ya'huërin. Nani o'marin piyapi'sa' cancanëna' anoyatacaso marë'. ¹² Inaquë pa'patama', hua'huishin quënanconarama'. Në'mëtërinquë so'quëëtahuatona', ohuaca coshatërinquë acopi. Ina quëran nohuitarama'," itërin.

¹³ Ina quëran a'naroáchin na'a anquëniro'sari ya'notantapi. Yosë chinotatona', itapona':

¹⁴ "¡Ma noyacha Yosëso paya! Inápaquë ya'huaponahuë', piyapinquëma' yonquirinquëma'.

Cancantatoma ina yanatëramasopitaso' sano cancantarama'," itopi anquëniro'sari.

¹⁵ Nani inápaquë panantahuachinara, pë'tahuatona'piro'sa' ninontopi.

—Pirin'pa' pa'ahua' nipachin. Siniro anitotërinpoaso' nia'ahua', nitopi.

¹⁶ Manorahuatona', pa'pi. Canconahuatona', hua'huasha, Maria, Cosi, inapita quënanconpi. Hua'huasha ohuaca coshatërinquë quëhuëánin.

¹⁷ Nani ni'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi. "Quëmapia'huaya nani nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'.

Anquëni sha'huitiimarincoi," itëra'piapi. ¹⁸ Natanahuatona', "Ma'pítacha itërinpoa' paya," topi ya'ipi piyapi. ¹⁹ Mariaso nipirinhüë' naporinso' na'con yonquirárin.

²⁰ Ina quëran pë'tahuatona'piro'sa' paantapi. "Ma'pítacha natanëhua paya. Ma'pítacha ni'nëhua paya. Anquëniro'sa' itërinpoaso chachin quënanëhua'. ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!" topi.

Yosë chinotopiso pëiquë quëpapiso'

²¹ Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca acotopi. Naporo' nininën acotopi huachi. Quisoso itopi. Co'huara Maria hua'huayantërasohuë', anquëniro'sa' huachin ina nininën acocaso' ni'ton, napotopi.

²² Moisése iráca pënëntërin: "Sanapi huaihuachin, a'na yoqui pochin nina'in. Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'coanta'in," tënin. Cotioro'sa' napopiso chachin a'na yoqui pochin nanihuachina, Maria, Cosi inapitaso Quirosarin'pa' paantapi pënëntërinso' natëcaso marë'. Naporo' hua'huin Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi inaquë Yosë nontacaso marë'.

"Iso hua'huasha, Siniro, noya a'paiquë' quëma piyapinën niin," itopi.

²³ "Paninanso' quëmapi nipachin, Yosë piyapinën ninin," tënin Moisése iráca pënëntaton. Napoaton ina pochin nontërin. ²⁴ Naporo' cato' nëpëhuë

nipon, cato' pè'tahua nèpèa'huahuè nipon atèpatopi Yosè chinotacaiso marè'. Inanta' Moisèsè pènèntèrin ni'ton, inapopi.

²⁵ Quirosarinqüè chachin a'na quèmapi ya'huèrin, Simion itopiso'. Nóya quèmapi inaso'. Nani tahuèri Yosè chinotèrin. "A'na tahuèri Yosè nicha'èsarinpóa'," ta'ton, Cristo a'paimacaso' ninarárin. Ispirito Santori noyá ya'coancantèrin. ²⁶ Ina nohuanton, Simion nani ninorin. "Siniorori a'paimarinso' nohuitapo. Co'huara chimiyantèrapohuè', Cristo o'mararin, ni'sarahuè," ténin yonquiaton. ²⁷ Naporo' tahuèri Ispirito Santo nohuanton, Yosè chinotopiso pèiquè pa'nin anta'. Cosinta' sa'inè chachin inaquè nisapi. Pènèntopiso' natètona', inaquè Quisosoa'huaya quèpapi ni'ton, Simioni quènanconin. ²⁸ Hua'huasha quènanahuaton, Simion nóya cancantèrin. Iporahuaton, Yosè nontèrin.

²⁹ "¡Ma noyanquéncha quèmaso', Sinioro, ni'ton, a'paimaranso' nani anohuitèranco paya!

Napoaton noya ipora caso' chimiin, ténahuè. Sha'huitèrancoso chachin nanirin huachi.

³⁰ Iso hua'huasha nani ni'nahuè. Nicha'èincoiso marè' a'paimaran.

³¹ Ya'ipi piyapi'sa' yonquiaton, a'paimaran.

³² Nisha nisha nananquè nonpisopita a'pintarin no'tèquén yonquicaiso marè'.

Israiro'santa' catahuaarin. Piyapinènpita ni'ton, noya noya acorarin," itèrin.

³³ Ina natanahuaton, "¡Ma'pítacha naporin paya!" ténin Cosi. Marianta' inachachin yonquirin.

³⁴ —Yosè noya a'painquèma', itèrin Simioni. Ina quèran a'shin itantapon:

—Hua'huan mashotohuachin, ya'ipi israiro'sa' pènènarin. Natanahuatona', a'naquén natètona', noya cancantapi. A'naquénso nipirinhué' co nohuantapihuè' ni'ton, anotèrèso pochin nisapi. Yosè nohuitacaiso marè' no'tèquén pènèntapirinhué', chiníquén no'huipi. ³⁵ Inahuara cancanèna quèran nisha nisha yonquiapirinhué', inari a'ninquèchin anitotarin. Hua'huan no'huihuachina', quèmaso' chiníquén sètaran. Sahuèniquè ohuaninènposo pochin sèto ya'coancantarinquén huachi, itèrin.

³⁶ A'na sanapinta' inaquè ya'huèrin, Ana itopiso'. Inaso' Panino hui'nin, Asirè huèntonquè ya'huèrinso'. Yosè nohuanton, nitoninorin. Nani paiya. Nanon nipon, a'na quèmapiri manin. Canchisé pi'ipiachin niquèpasoi', ³⁷ so'ini ayananpirin ni'ton, nani hua'qui' quèyoronin. Nani posa shonca catapini pi'ipitèrin. Yosè chinotopiso pèiquè ya'huèmatèrin. Tahuèrìrè chachin, tashirè chachin Yosè chinotèrin. Apira apira Yosè yonquirin. Co cosharo' yonquiatonhuè', Yosè nontárin. ³⁸ Naporo' inanta' huècaton, Quisosoa'huaya ni'nin. Noya cancantaton, Yosè nontèrin.

—Iso hua'huasha nasitèrinso marè': "Yosparinquén Sinioro," itèranquén, ténin. Ina quèran Yosè imapisopita sha'huitèrin.

—Yosè nohuanton, a'paimarinso' nani nasitèrin. Inaso' nicha'èsarinpóa', itèrin. Na'a Quirosarinqüè ya'huèpisopita ina ninarapi ni'ton, napotèrin.

Nasaritoquè pantapiso'

³⁹ Ya'ipi iráca pènèntèrinso' nani natèhuachinara, Cosiso sa'inè chachin Cariria parti paantarin. Nasaritoquè ya'huantarín. ⁴⁰ Quisoso so'sorahuaton, chinirarin. Nóya yonquirin. Yosèri na'con catahuarin.

Hui'napitahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'ninso'

⁴¹ Nani Pascoa tahuëri a'shin, pa'pin, inapita Quirosarinquë pantapi. ⁴² Quisoso shonca cato' pi'ipitohuachina, naquëranchin pantapi cotio niyontopiso tahuëri na'huëcaiso marë'. ⁴³ Nani na'huëhuachinara, ya'huëpi'pa' pa'mantapirinahuë', Quisoso' co pa'marinhuë'. Hui'napi niponahuë', inaquë inaora quëparitërin. A'shinso' co nitotërinhuë'. Cosinta' co nitotërinhuë'. ⁴⁴ Na'a piyapi'sa' pa'sapi ni'ton, "Nisha huë'sarin," ta'tona', a'na tahuërira' iratopirinahuë'. I'huanahuanquë Quisoso yonisápirinahuë', co quënanpihuë'. Quëmopinënpita, nohuitopisopita, inapita natanpirinahuë', ⁴⁵ co quënanpachinarahuë', yonicaiso marë' inatohua chachin paantapi.

⁴⁶ Cara tahuëri quëran Yosë chinotopiso pëiquë quënanpi huachi. Maistro'sa' a'chinpiquë huënsërahuaton, a'chinpiso' natanarin. Natanahuaton, natantaantarín anta'. ⁴⁷ Na'a piyapi'sa' natanpi. "Ma noyacha yonquirin paya. Nóya a'panitërin," topi. ⁴⁸ Inaquë quënanahuatona', a'shinso' pa'yanin.

—¿Onpoatonta' hua'hua napotërancoi? Ni'quë'. Pa'yanatoi, cara tahuëri yonisápirainquënhuë', ipora huarë' quënanainquën huachi, itërin.

⁴⁹ —¿Onpoatonta' yonisápiramacohuë'? Tatahuë pëinëinquë ya'huëca'huaso' ¿co nitotëramahuë' ti? itërin.

⁵⁰ Natanaponahuë', ma'sona tapon naporinso' co nitotopihuë'.

⁵¹ Ina quëran pipihuachina, a'shin, pa'pin inapitarë' Nasaritoquë paantarín. Inaquë paaton, a'shin, pa'pin, inapita noya natërin huachi. Naporinso' a'shini cancanën quëran yonquirárin. ⁵² Naporahuaton, Quisoso hui'napitarín huachi. Noya noya yonquirin. Yosëri noya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pi.

3

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

¹ Naporo tahuëri'sa' Tipirio itopiso', Noma copirno ya'conin. Nani shonca a'natërápo pi'ipi hua'anëntarin. Ponsio Piratonta' Cotia parti hua'anëntarin. Irotisëso', Cariria parti hua'anëntarin. Iin Pinipi itopisonta', Itoria parti, Traconiti parti, inapita parti hua'anëntarin. Nisaniasëso' nipirinhuë', Apirinia parti hua'anëntarin. ² Anasë, Caihuasë, inapita corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conpi. Naporo' Coansha pënëntarin. Sacariasë hui'nin inaso'. Inotëro' parti ya'huaso', Yosëri sha'huitërin paaton pënëntacaso marë'. ³ Napoaton ya'ipi Cortanii' parti pa'taton, pënëntárin.

—Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuëretantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporintaranquëma', itëra'piarín.

⁴ Iráca Isaiasë ninorín. Ninshitaton, naporín:

"Inotëro parti a'na quëmapi pënëntápon.

'Sinioro o'macaso' tahuëri yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiniquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parín ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

⁵ Iconantëro'sa' amëntarotarin. Panëno'sa' taparoarin. Co'shoninsopita otëërin.

Tomashin acoarin. Ira noya tapahuachina, hua'an pa'nin huachi.

Inapochachin iporaso' co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main.

⁶ Ya'ipi piyapinpoa' nicha'ëinpoaso marë' o'mararin,' tapon ina quëmapi pënëntohuachin," ténin Isaiasë iráca ninoton.

Naporinso chachin Coansha pënëntarin.

⁷ A'naquën aporihuanacaiso marë' huë'pirinahuë', Coanshariso', co yaaporintërinhuë':

—Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanonpinama'. “Yosë isoro'pa' ana'ntohuachin, cha'ëpoi quiyanta',” ¿topiramahuë ti? Topinan aporihuanpatama', co cha'ësaramahuë'. ⁸ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama ninonpintocosoahuë'. “Quiyaso' Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosë piyapinënpitacoi,” ama tocosohuë'. Yosë nohuantërin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'. ⁹ Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', nicosotërë'. Nicosotahuatë', pënquë të'yatërë' huiquitacaso marë'. Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', chiniquën ana'intarinquëma', ténin.

¹⁰ —¿Ma'ta' onpo'ii nipachin? itopi.

¹¹ —Piyapi'sa ma'shari pahuantohuachina, ama apiratocosoahuë'. Cato' a'mocamaso ya'huëtohuachinquëma', a'nara' quëtoco' a'mo'in. Tanahuachina, a'caco' ca'in, itërin Coanshari. ¹² A'napitanta' aporihuanacaiso marë' huë'pi. Inapitaso' coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa'.

—¿Ma'ta' maestro quiyaso' onpo'ii? itiipi.

¹³ —No'tëquën coriqui ma'patoco'. Ama nonpinatoma', na'con na'con ma'patocosoahuë', itërin.

¹⁴ Sontaro'santa' huë'pi.

—¿Ma'ta' quiyanta' onpo'ii? itiipi.

—Ama piyapi ahueátoma', coriqui matocosoahuë'. Ama canacaso marë' nonpinapicosohuë'. Nani pahuërëhuachinquëma', ama na'con na'con nohuantocosoahuë', itërin.

¹⁵ Piyapi'saso' yonquirapirinahuë'. “¡Ma noyacha Coanshaso' pënëntërin paya! Inaso' Cristo nimara. Nicha'ëinpoaso marë' ¿Yosëri a'paimamara ti?” topi. ¹⁶ Ina natanahuaton, Coanshari itërin:

—Aporintëranquëma mini nipirinhue', co caso' Cristocohuë'. Ca piquëran inaso' huë'sarin. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Caso' co pi'pisha tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahue'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhue', pënquë chiniquën ana'intarinquëma'. ¹⁷ Cayarinso' manëso pochin nizarin. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhue' pënquë ahuiquitëre'. Inapochachin ana'ntohuachinquëma', co onporonta' pën tacopiarinhue', ténin Coansha. ¹⁸ Nani tahuëri ina pochin piyapi'sa' pënënárin. Yosë nanamën a'chintárin.

¹⁹ Irotisënta' hua'an nipirinhue' pënënin. “Quëmaso' pa'pi co noyahuë' ninan. Naporahuaton, iyaparin sa'in osërëtatón, manan. Pinipi sa'in chachin manan. Irotiasa itopiso'. Ina marë' oshahuanan,” itërin. ²⁰ Napotohuachina, Irotisëso' aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatón, Coansha tashinan pëiquë apo'motërin.

*Quisoso aporihuaninso'**(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)*

²¹ Co'huara apo'mochatērasohuē', Coanshari piyapi'sa' aporin-tahuachina, Quisosonta' huē'nin aporihuanacaso marè'. Nani aporihuanahuaton, Yosè nontèrin. Nontaso', pi'iro'tè' ni'soatèrin.

²² Ispirito Santo nēpē pochin nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatèrin. Naporo' inápa quèran Yosèri itèrin:

—Quèmaso' hui'nahuēnquēn chachin ninan. Na'con nosoroatēnquēn, nóya ni'nanquēn, itèrin.

*Quisoso shimashonēnpita ya'huèrinso'**(Mateo 1.1-17)*

²³ Ya'nán pēnēntapon, Quisoso cara shonca pi'ipitèrin. Cosi hui'nin, topirinahuè'. Cosi pa'pinso' Iri itopi. ²⁴ Iri pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. Nihui pa'pinta' Miriqui itopi. Ina pa'pinso' Cana itopi. Cana pa'pinta' Cosi itopi. ²⁵ Cosi pa'pinso' Matatiasè itopi. Ina pa'pinta' Amosè itopi. Amosè pa'pinso' Naomo itopi. Ina pa'pinta' Isiri itopi. Isiri pa'pinso' Nacai itopi. ²⁶ Ina pa'pinta' Maato itopi. Maato pa'pinso' Matatiasè itopi. Ina pa'pinta' Simi itopi. Simi pa'pinso' Cosico itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ²⁷ Cota pa'pinso' Coanan itopi. Ina pa'pinta' Nisa itopi. Nisa pa'pinso' Soropapiro itopi. Ina pa'pinta' Saratiro itopi. Ina pa'pinso' Niri itopi. ²⁸ Niri pa'pinta' Miriqui itopi. Miriqui pa'pinso' Ati itopi. Ina pa'pinta' Cosamo itopi. Cosamo pa'pinso' Irmatamo itopi. Ina pa'pinta' Iri itopi. ²⁹ Iri pa'pinso' Cosoi itopi. Ina pa'pinta' Irisiro itopi. Ina pa'pinso' Corimo itopi. Ina pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. ³⁰ Nihui pa'pinta' Simion itopi. Ina pa'pinso' Cota itopi. Ina pa'pinta' Cosi itopi. Cosi pa'pinso' Conamo itopi. Ina pa'pinta' Iriaquimo itopi. ³¹ Ina pa'pinso' Miria itopi. Ina pa'pinta' Mina itopi. Ina pa'pinso' Matata itopi. Ina pa'pinta' Natano itopi. Ina pa'pinso' Tapi itopi. ³² Tapi pa'pinta' Quisi itopi. Ina pa'pinso' Opito itopi. Ina pa'pinta' Pooso itopi. Ina pa'pinso' Sara itopi. Sara pa'pinta' Nasono itopi. ³³ Nasono pa'pinso' Aminatapo itopi. Ina pa'pinta' Atamino itopi. Ina pa'pinso' Arni itopi. Arni pa'pinta' Isromo itopi. Isromo pa'pinso' Parisè itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ³⁴ Ina pa'pinso' Cacopo itopi. Cacopo pa'pinta' Isaco itopi. Isaco pa'pinso' Apraan itopi. Apraan pa'pinta' Tari itopi. Ina pa'pinso' Nacoro itopi. ³⁵ Nacoro pa'pinso' Siroco itopi. Ina pa'pinta' Nacao itopi. Nacao pa'pinso' Parico itopi. Ina pa'pinta' Ipiri itopi. Ipiri pa'pinso' Sara itopi. ³⁶ Ina pa'pinta' Cainano itopi. Cainano pa'pinso' Arapasato itopi. Ina pa'pinta' Simo itopi. Simo pa'pinso' Noi itopi. Noi pa'pinta' Namico itopi. ³⁷ Namico pa'pinso' Matosarino itopi. Ina pa'pinta' Inoco itopi. Inoco pa'pinso' Carito itopi. Ina pa'pinta' Marariro itopi. Ina pa'pinso' Cainano itopi. ³⁸ Ina pa'pinta' Inosè itopi. Inosè pa'pinso' Sito itopi. Ina pa'pinta' Atan itopi. Atanso' Yosèri ninin.

4*Sopairi tēnirinsó'**(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)*

¹ Quisoso Cortani quèran pipirahuaton, huèantarín. Ispirito Santori nóya ya'coancantèrin. Inasáchin natèrin. Naporo' ina nohuanton, inotèro parti pa'nin. ² Inaquè catapini shonca tahuèri ya'huèrarín. Naporo' sopairi huècapairahuaton, sha'huitopirinhuè' ama Yosè natècaso

marëhuë'. Catapini shonca tahuëri ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhuë'. Ina piquëran tanarin. ³Tanahuachina, sopairi itërin:

—Tëhuëinchachin Yosë hui'ninquën nipatan, iso na'pi cosharo' atarantëquë', itopirinhüë'.

⁴—Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë pënëninpoa': "Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhüë'. Ya'ipi Yosë nanamën natëhuachin tëhuëinchinso' nanpiarin," tënin, itërin.

⁵Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëparin. Ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanënpita, inapita a'notërin. A'naroáchin noyápiachin nininsopita, ya'ipi quënanin.

⁶—Ya'ipi isopita hua'anëntato, carinquën quëchinquën inapita hua'anëntamaso marë'. Chiniquën nanan quëchinquën. Insosona nohuantërahuëso' nanitërahuë quëta'huaso'. ⁷Isonahuaton, chinotohuatanco, catahuaaranquën ya'ipiya hua'anëntamaso', itërin.

⁸—Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë sha'huitërinpoa'. "Sinioroíchin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'," tënin, itërin Quisosori.

⁹Ina quëran Quirosarin'pa' quëpaantarin. Yosë chinotopiso pëi a'canpiquë huarë' quëparahuaton:

—Tëhuëinchachin Yosë hui'ninquën nipatan, no'paquë niiquë'.

¹⁰Quiricanënuë nani sha'huitërinquën:

"Yosë, anquëninënpita a'patimarinquën, co ma'sha onpoaranhuë'.

¹¹Imirina quëran masarinënuën

ama na'piquë tëranta' ya'quiamaso marëhuë',"

tënin ni'ton, no'paquë niiquë' a'painënuën, itërin sopairi.

¹²—Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë pënëninpoa'. "Ama Yosë tëniquësokuë'. Ama camaiquësokuë'. Ina nohuantërinsoáchin yonquicaso' ya'huërin," tënin, itërin Quisosori.

¹³Nani hua'qui' sopairi sha'huitopirinhüë', co yanatërinhuë'. Napoaton patërin. "A'na tahuëri minsëapo nimara," ta'ton, pa'nin huachi.

Quisoso pënëntacaso caniaritërinso'

(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴Ina quëran Cariria parti Quisoso paantarin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, catahuarin nóya nicacaso'. Ya'ipi naporinso' nahuinin. ¹⁵Nisha nisha niyontonpiso pëiquë a'china'piarin. A'chinpachina: "Ma noyacha yonquirin paya," topi.

Nasaritoquë paantarinso'

(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶Ina quëran Nasaritoquë paantarin. Inaquë so'sorin. Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'nin. Nani simana inaquë pa'nin ni'ton, naporinso' paantarin. Inaquë ya'conahuaton, Yosë quiricanën nontacaso marë' huanirin. ¹⁷Isaiasë pënëntërinso' quirica quëtohuachina, manin. Oporinahuaton, nontërin natanacaiso marë'.

¹⁸"Sinioro ispiritonën ya'coancantërinco ni'ton, noya catahuarinco.

Na'a piyapi'sa' co Yosë nohuitatonahuë', nosorotopi.

Napoaton Yosë acorinco noya nanan a'chinta'huaso marë'.

Sopairi minsëpirinhüë', ocoiarahuë noya yonquicaiso marë'.

Somaraya nininsopita anoyatarahuë'.

Parisitapisopita nicha'èsarahuë.

¹⁹ Ipora tahuëri'sa' Yosë nosoroatênquëma', nicha'èsarinquëma huachi, ténahuë. Ina sha'huica'huaso marë' acorinco," ténin Isaiasë, itërin quirica nontaton.

²⁰ Quirica so'nanahuaton, niyontonpiso' pëiquë catahuatona'pi quëtaantarín. Ina quëran huënsëhuachina, ya'ipi inaquë ya'huëpisopitari ni'sápi. ²¹ —Tëhuëinchachin iyaro'sa' iráca Isaiasë ninorincoso chachin, Yosë a'paimarinco nicha'ëca'huanquëmaso marë', itërin Quisosori.

²² Ya'ipiya natantapi. "Ma'pítacha nitotaton, naporin paya. Nóya a'chintërinpoa'," ta'tona':

—¿Co'na iso' Cosi hui'ninhuë'? topi.

²³ Ina quëran Quisosori itaantarín:

—Íráca quëran huarë' napopi: "Nitoanoyatohuatan, quëma'ton ni-anoyatëquë' ni'ii," topi. Ina pochín canpitanta' yonquirama' ténahuë. "Capinaomoquë na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatëran ni'quëhuarë', isëquënta' anoyatëquë' ni'ii," itaramaco, ténin. ²⁴ Ina quëran itaantarín:

—Co yanatëtomacohuë', napotëramaco. Ni'co'. Pënëntona'pi pënëntohuachina, nisha nisha parti noya natanpi. Ninanonënhuë ya'huëpisopitariso nipirínhuë', co noya natanpihuë'. ²⁵ Tëhuëinchachin iráca Iniasë pënëntona'pi nanpipon, cara pi'ipi miria co pi'pian tëranta' o'nanínhuë'. Ya'ipi parti tanarotopi. Naporo' na'a quëyorono'sa' Israiroquë ya'huëpirínahuë', ²⁶ co Yosëri catahuarínhuë'. A'na quëyoronso nipirínhuë' Saripitaquë ya'huërin, Siton parti ya'huërinso'. Nisha sanapi niponahuë', Yosëri catahuarin. Inaquë Iniasë a'parin cosharonën ana'atacaso marë'. ²⁷ Irisio pënëntona'pinta' nánpiso', na'a chana caniori maninsopita Israiro no'paquë ya'huëpirínahuë', co a'naya tëranta' anoyatërinhuë'. Namanoso' Siria piyapi niponahuë', Yosë nohuanton, anoyatërin. A'naroáchin canio inquirín, ténin Quisoso.

²⁸ Ina natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' chiníquën no'huitopi.

²⁹ Manorahuatona', ninano quëran quëpapi. Ina yonsanquë tahanan ya'huërin. Inatohua' quëpapi të'yatacaiso marë'. ³⁰ Yatë'yatopirínahuë', Quisososo' huacánachin paaton, noya cha'ërin.

Sopai a'parinso'
(*Marcos 1.21-28*)

³¹ Ina quëran Cariria parti paantarín. Capinaomoquë paaton, chinoto tahuëri a'chiantarin. ³² Chiníquën nanantona'pi pochín a'chinarín ni'ton, natanahuatona', pa'yanpi. "Ma noyacha a'chintërinpoa paya," topi.

³³ Niyontonpiso pëiquë chachin a'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirín. Quisoso quënanahuaton, chiníquën nontërin. Sopairi chachin ichinonin.

³⁴ —¡Tanapitocoi! ¿Ma'ta' onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? No-huitërainquën. Quëmaso' Quisosoquën, Nasaritoquë ya'huëran. Yosë quëran o'maton, noya noya ninan, itërin.

³⁵ Itohuachina, Quisosori itërin:

—¡Ta'tëquë'! Iso quëmapi quëran pipimiatëquë', itërin.

Sopaiso' quëmapi no'paquë të'yatahuaton, pipirín. Co manta' onpotërinhuë'. ³⁶ Ya'ipi piyapi'sa' nicanatona', pa'yanpi.

—¡Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! Chiníquën nanantaton, sopairo'sa' ocoirín. Camaihuachina pipipi, nitopi.

³⁷ Quisoso naporinso', ya'ipi parti nahuinín.

Simon Pitro a'shatèn a'naroáchin anoyatërinso'

(Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31)

³⁸ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuaton, Simon pëinënquë pa'nin. Simon a'shatèn chiníquën saporin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. "A'shacha chiníquën saporin ta'a. Quëmari anoyatëquë' topiraihuë'," itopi. ³⁹ Inaquë paaparahuaton, sapo a'naroáchin inquitërin. Noyatërin huachi. Nani noyatahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

⁴⁰ I'huanahuanquë pi'i yaya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' nisha nisha caniori maninsopita Quisoso quëshipi. Napohuachinara, a'naya a'naya sè'huarahuaton, ya'ipiya anoyatërin. ⁴¹ Sopairi ya'coancantërinso'pitanta' quëntapi. Quisosori nontohuachina, sopairo'sa' pipipi. Yapipihuachina', chiníquën nontapi.

—Quëmaso' Yosë hui'ninquën, itopi. Yosëri a'paimarinso' nitotatona', napotopi. Napoaton Quisosori itapon: "Ta'tëquë'. Ama insonta' sha'huitëquësohuë'," itohuachina, ta'topi huachi.

Nisha nisha parti a'chininso'

(Marcos 1.35-39)

⁴² Tahuëririnquë tashiramiachin Quisoso huënsërahuaton, pa'nin. Niano quëran pipirahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'pirinhuë'. Na'a piyapi'sa' ina yonípona' pa'pi. Quënanahuatona', "Ama paquësohuë'. Isëquë ya'huaton, a'chintocoi," itopirinahuë', co nohuantërinhuë'.

⁴³ —Nisha nisha ninanoro'saquë paca'huaso' ya'huërin. Inaquënta' Yosë nanamën a'chinchin hua'anëntërinquë ya'coina'. Ina marë' Yosë a'paimarinco, itërin.

⁴⁴ Ina quëran ya'ipi cotioro'sa' ya'huërin parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë a'chinarin.

5

Sami macacaiso marë' Quisosori catahuarinso'

(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

¹ Ina quëran Quisoso Quinisariti sono' yonsanquë a'chinarin. Na'a piyapi'sa' yamorapi. Yosë nanamën natanacaiso marë' huë'pi. Chiníquën ya'quëetopi. ² Napotohuachinara, cato' poti ni'nin, yonsanquë oshipiso'. Hua'anënpitaso' nonshirahuatona', ritinëna pa'moapi. ³ A'na potiso' Simonquën. Inaquë ya'conahuaton, "Amasha paquë'," itërin. Itohuachina, amasha pa'nin. Inaquë huënsërahuaton, piyapi'sa' a'chintaantarin. ⁴ Nani a'chinpachina, Simon itapon:

—Huëquë' iyasha, amasha anpoquë pa'ahua'. Inaquë ritinëma tē'yatoco' sami macamaquëma', itërin.

⁵ —Capa sami Maistro. Ya'ipi tashi' tē'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. Nipirinhaüë', quëma sha'huitëranco ni'quëhuarë', naquëranchin tē'yatanta'i, itërin Simoni.

⁶ Ina quëran tē'yatohuachinara, notohuaro' sami mapi. Hua'huayatërahüë' ni'ton, riti yaoquirin. ⁷ Amiconënpita a'na potiquë ya'huërinso' imirin quëran anquitërin huëcatona' catahuacaiso marë'. Napotohuachinara, huë'pi. Cato' potiquë chachin sami amëntatopi.

Napohuachinara, yayancominapipi. 8-9 Ina nápo' sami ma'ton, Simon Pitro pa'yanin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itërin:

—¡Ma'pítacha Sinioro nanitapanan paya! Caso' oshahuanco ni'to, co ya'cariancoso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁰ Amiconënpitanta' pa'yanpi, Santiaco, Coansha inapita itopiso'. Sipi-tio hui'ninpita inahuaso'. Ina quëran Simon nontaton, Quisosori itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Nani catahuaranquën sami macamaso'. Ipora quëran huarëso nipirinhue', catahuaranquën piyapi'sa' macamaso marë'. Inapitanta' imainacoso marë' masaran, itërin.

¹¹ Ina quëran nonshirahuatona', ma'shanënapita patahuatona', Quisoso imapi huachi.

Chana caniori maninso'

(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹² Ina quëran a'na ninanoquë paantapi. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin, chana caniori maninso'. Noshinën noyá pë'yatërin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan Sinioro, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco top-irahuë', itërin.

¹³ Quisosori së'huarahuatón, itapon:

—Nohuantërahuë' mini. Apiramiáchin anoyataranquën, itërin.

Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin.

¹⁴ —Ama iyasha piyapi'sa' sha'huitëquësohuë'. Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ofrenda Moisésë camaitërinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin.

¹⁵ Napotopirinhue', ya'ipi parti nahuinin. Ina quëran hua'huayatërahuë' piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Cania'piro'santa' huë'pi anoyatacaso marë'. ¹⁶ Quisososo nipirinhue', apira apira piyapi'sa' patërin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'nin Yosë nontacaso marë'.

Apia anoyatërinso'

(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

¹⁷ A'na tahuëri Quisoso a'chinaso', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' inaquë chachin huënsëapi. Inapitaso nisha nisha ninano quëran huë'pi. Cariria parti quëran, Cotia parti quëran, Quirosarin quëran, ina quëranpita huë'pi. Nani a'chintohuachina, cania'piro'sa' anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin.

¹⁸ Ina quëran catapini quëmapi'sa huëcatona', apia pë'sara'huaya pochin nininquë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuëánin. Quisoso ya'huëarinquë yapo'mopirinhue'. ¹⁹ Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' ya'sopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso' pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Huancanachin Quisoso pirayan acomapi.

²⁰ “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, Quisosori apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën, itërin.

²¹ Ina natanahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita yon-quipi. “¿Ma quëmapi'ta isoso?” Yosë yaya'huëretërin. Co insonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëichin nanitërinso',” topi yonquiatona'.

²² Topinan yonquiarapirinahuë', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ²³ Canpitaso naporama': "Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': 'Huanirahuaton, noya paquë', itacasonta' co nanita-parëhuahuë'," tënama'. ²⁴ Caso nipirinhue', Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

Ina quëran apia itantapon:

—Huaniquë', apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

²⁵ Itohuachina, a'naroáchin huanirin. Ya'ipi piyapi'sari ni'pi. "¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!" tënin. Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huërinquë pa'nin. ²⁶ Ina nicatona' piyapi'saso' pa'yanpi.

—Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya. Ma'pítacha ipora ni'nëhua paya, nitopi.

Nihuri Quisoso imarinso'

(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, a'na quëmapi quënanconin, Nihui itopiso'. (Inachachin Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patona'pi inaso'. Coriqui ma'patërinquë huënsëarin.

—Huëquë' iyasha imaco, itërin.

²⁸ Napotihuachina, a'naroáchin huanirin. Ma'shanënpita patahuaton, Quisoso imarin.

²⁹ Ina quëran na'a amiconënpita amatërin pëinëinquë coshatacaiso marë'. Quisoso nohuitacaiso marë' amatërin. Na'a copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' huë'pi. ³⁰ Ca'tano'sa' inaquë ni'sahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari no'huipi. No'huitona' itapona':

—¿Onpoatomata' oshahuano'sarë'quëma' coshatarama', o'opatarama', naporama'? Coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinhue', inapitarë'quëma' coshatarama', itopi.

³¹ Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tëhuëenchachin nohuantërinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'sa' notoro nohuantopi. "Co caniorahuë'," topatëra, co notoro nohuantërehue'. ³² Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuëretantaco'," itërahuë. A'napitaso': "Quiyaso' noyacoï," topiso marë' co na'con a'chintërahuë', itërin.

Nasha nanan a'chininso'

(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³ Ina quëran piyapi'sari itaantapi:

—Coansha imarinsopitaso', co coshatatonaraihuë' Yosë nontapi. Parisio imarinsopitanta', inapochachin nipi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhue', noya coshatapi, o'osapi, naporapi, itopi.

³⁴ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachina', noya coshatopi. ³⁵ A'na tahuëriso nipirinhue' inimiconënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi

coshatacaiso' yonquiatonahuë' sètapi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinacosopita sètaponá'. Sètatona' co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë', Yosë nontápona', ténin.

³⁶ Ina quëran pënënto nanan a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'moramaso irácaya nininso' noshatohuachina, co nasha a'morëso yanorëhuë' pa'pitacaso marë'. Nasha a'morëso yanohuatëra, tapirë'. Naporahuaton, nasha në'mëtëquë pa'pitoahuatëra, co inashitërinhuë'. ³⁷ Huino sha'moronta' yonquico'. Sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' nininquë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chiniarë'. Morsanta' tapirë'. ³⁸ Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarín. ³⁹ Huino hua'qui' acopiso' o'opachinara, co nasha nipiso' nayapihuë'. “Hua'qui' acopiso' noya noya,” topi, itërin Quisosori.

6

Chinoto tahuëri naporinso'

(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sarin. Tricoro' pëntontapona pochín, ca'tano'sanënpita a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', caraapi. ² Parisioro'sari ni'sahuatona', itopi:

—¿Onpoatomata' chinoto tahuëri nipirínhuë' tricoraya i'shorayarama'? Co ipora tahuëri sacatacasohuë' nipirínhuë'. ¿Onpoatomata' Moisésë pënëntërinso' co natëramahuë'? itopi.

³⁻⁴ Itohuachinara, Quisosori itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinëinquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanapi ni'ton, quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirínhuë', Tapiso' ca'nin, itërin.

⁵ Ina quëran itantarín:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, chiníquën nanantërahuë. Ma'sona chinoto tahuëri noya nicacaso' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶ Ina quëran chinoto tahuëri naniantahuachina, niyontonpiso pëiquë paantahuaton, Yosë nanamën a'chiantarin. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Inchinan imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'. ⁷ “Chinoto tahuëri nipirínhuë', Quisosori anoyatapon nimara,” ta'tona', cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ⁸ Topinan yonquiarapirínahuë', Quisosori ninorín. Napoaton apia itërin:

—Huë'sahuaton huancánachin huaniquë', itërin.

Napotohuachina, huanirahuaton, inaquë pa'nin. ⁹ Inaquë huanihuachina, Quisosori cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapita itërin:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Ahuëtacaso', tëpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitohuatoso', co nosoroarahuë'. Napoaton anoyatacaso' ya'huërin, ténahuë caso'. ¿Ma'ta' canpitaso' ténama'? itërin Quisosori.

¹⁰ Napotopirínhuë', co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin quëran apia itërin:

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton, ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ¹¹ Ina marë' ni'sapisopitari chiníquën no'huitona', inahuara capini ninontopi onporahuatonsona Quisoso ma'sha onpotacaiso'.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹² Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarin Yosë nontacaso marë'. Ya'ipi tashi' Yosë nontárin. ¹³ Tahuërihuachina, imarin-sopita përarin. Huë'pachinara, shonca cato' acorin na'con na'con a'chintacaso marë'. “A'chinacaso marë' a'parahuësopita itaranquëma',” itërin. ¹⁴ A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiaco, Coansha, Pinipi, Partoromi, ¹⁵ Matio, Tomasë, inapitanta' acorin. A'na Santiaconta' acorin. Arpio hui'nin inaso'. A'nanta' Simon itopi. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirin-huë', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁶ Ina quëran cato' Cotasë acorin. A'naso' Santiaco hui'nin. A'nanta' Cotasë Iscarioti. Inanta' Quisosori acopirinhuë', a'na tahuëri sha'huirapiapon. Inapita Quisosori acorin ca'tanacaiso marë'.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'

(Mateo 4.23-25)

¹⁷ Inapitarë' nohuaraimarahuatón, pastoquë huanirin. Na'a imarin-sopita inaquë ya'huapi. Notohuaro' piyapi'santa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huë'pi. Marë yonsan quëraonta' huë'pi. Tiro, Siton, inapita ya'cariya ya'huëpisopitanta' huëcatona', noya natanpi. Cania'piro'santa' quëpi anoyatacaso marë'. ¹⁸ A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, parisitápirinahuë', inapitanta' anoyatërin. ¹⁹ Ya'ipiya Quisoso së'huacaiso' nohuantopi. Së'huahuachinara, ina nohuanton, a'naroáchin noyatopi.

Noya cancantopisopita

(Mateo 5.1-12)

²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita notëërahuatón, a'chintërin:

“Canpitaso' co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahué', Yosë noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso'. Hua'anëntërinquë chachin aya'conarinquëma'.

²¹ Iporaso' tanapomarahué', Yosë'pa' co onporonta' tanaramahuë'. Sano cancantarama'.

Isoro'paquë na'nëpiramahuë', inapaquëso' capa cancantarama'.

²² Yosë quëran quëmapico ni'to, imaramaco. Imaramacoso marë' a'naquën no'huiarinënuëma'. Co huachi quë'yarinënuëmahué'. Pinosarinënuëma'. Nonpinapiarinënuëma'. Napotopirinënuëmahué', ama sëtocosohué'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma ni'ton, noya cancantoco'. ²³ Iráca Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinënuëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con canaarama'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco'.

²⁴ A'naquëmaso' nani ma'sha ya'huëtopirinquëmahué', jma'huantacha nisarama paya! 'Noya cancantarëhua', topiramahuë', Yosëso' co noya ni'sarinquëmahué'.

²⁵ Iporaso' noya coshatapiramahuë', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' co manta' ya'huëtarinquëmahué'.

Iporaso' capa cancantapiramahuè', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuèriso' sètatoma', na'nèarama'.

²⁶ Noyasáchin nontinèinquèmaso' pa'yatohuatama', jma'huantacha nisarama paya! Iráca nonpin nanan pènèntona'piro'sa pènèntohuachinara, shimashonèmapitari pa'yatopi. Inapochachin iporanta' a'naquèma' niantarama'. Yosèso nipirinhue' ana'intarinquèma'," itèrin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huèrin

(Mateo 5.38-48; 7.12)

²⁷ Ina quèran itaantarín:

“Carinquèma' iyaro'sa', pènèinquèma' natanco. Ya'ipi piyapi'sa' nosorocaso' ya'huèrin, tènahuè. Inimiconèmapitanta' nosoroco'. No'huipirinèinquèmaonta', ama i'huèrètocosohuè'. Catahuaco'.
²⁸ Pinopirinèinquèmaonta', noya nontoco'. Co què'yapirinèinquèmaonta', ama no'huicosohuè'. Yosè nontoco' inahuenta' catahuain.
²⁹ Panpirayahuachinquèn, ama manta' i'huèrètèquèsosohuè'. Naquèranchin panpíantahuachinquèn, co naporò tèranta' no'huicaso' ya'huèrinhuè'. A'moranso' matohuachinquèn, tananpitèquè' quèpa'in. Aipi a'moransonta quèpatohuachinquèn, ama no'huiquèsosohuè'.
³⁰ ‘Ma'sha quètoco,’ itohuachinquèn, ama apiraquèsosohuè'. Quèpatohuachinquèn, ama ma'pataantaquèsosohuè'.
³¹ Noya ninosorocaso' ya'huèrin. Canpita nohuantèrama' a'napita nosoro'inquèmaso'. Napoaton canpita nohuantèramaso chachin a'napitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'.

³² Amiconèmapitaráchin nosorohuatama', co noya noya nisaramahuè'. Oshahuano'sa tèranta' inahua capini ninosoropi.

³³ Noya nontèrinquèmasopitaráchin catahuahuatama', co noya noya nisaramahuè'. Oshahuano'sa tèranta' inahua capini nicatahuapi.

³⁴ No'tèquèn pahuèrètòpisopitarachin coriqui a'nanpatama', co noya noya nisaramahuè'. Oshahuano'sa tèranta' inahua capini nia'nanpi. ‘Oshaquèran niquètanta'a,’ ta'tona', nia'nanpi. ³⁵ Canpitaso nipirinhue' inimiconèmantá nosoroco'. Inapitanta' catahuaco'. Piyapi'sa' pahuantohuachina', coriqui a'nanco'. ‘Co i'huèrètaponcohuè' nimara,’ tapomarahuènta', a'nanco'. Ina pochin nipatama', Yosè'pa' na'con canaarama'. Yosè pochachin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin. Oshahuano'santa' nosororin. Co ‘Yosparinquèn,’ itopirinhue', catahuarin. ³⁶ Tata Yosèri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Inapochachin canpitanta' a'napita nosoroco'," itèrin.

Nocantopisopita pènèninso'

(Mateo 7.1-5)

³⁷ Ina quèran itaantarín:

“Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuè'. ‘Caso' noya piyapico. Paso' piyapi co noyahuè' ni'ton, ana'intacaso' ya'huèrin,’ topi a'naquèn. Ama ina pochin noncosohuè', Yosè ana'intochnquèma'. A'napita pinotoma' sha'huirapihuatama', Yosènta' inapochachin sha'huirapitèinquèma', ana'intarinquèma'. A'napita ma'sha onpotohuachinquèma', nanan anoyatoco'. Canpitanta' oshanèma' Yosè inuichinquèma'.
³⁸ Ama a'napita apiratocosohuè'. Ma'sha quètoco'. Ina marè' canpitanta' Yosè acanaarinquèma'. Co manta' nonpintarinquèmahuè'. Piyapi'sa' nosoroatoma' catahuahuatama',

Yosënta' na'con na'con catahuaringuëma'. Apirahuatama', canpitanta' co Yosë catahuaringuëmahuë'," ténin.

³⁹ Ina quëran pënento nanan sha'huitërin yonquicaiso marë': "Somaraya nipachina, co nanitërinhuë a'na somaraya nininso' quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë'.⁴⁰ Maistroso' noya noya nitotaton, a'napita a'chintërin. Natanpiso-pitaso' co na'con na'con nitotopihuë'. Nani ya'ipi a'chintohuachina, maistroneña pochin nisapi.

⁴¹⁻⁴² Co iyaparín nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayaringuënso pochin nipiranhue', naporan. Napoaton 'carinquën noya nicatëinquën mo'shi ocoichinquën,' co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpitan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparín mo'shi ocoitacaso'," itërin.

Nara pochin nininso'

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Ina quëran itantarín:

"Nara co noyahuë' nipachina, napoonin nitërin. Noya naraso nipirinhue' noya nitërin. ⁴⁴ Nitërin quëran nara nohuitëre'. So'huanpiso' co misëra nitërinhuë'. Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'. ⁴⁵ Inapochachin piyapi'sa' nipi. Noya yonquihuachinara, noya nipi. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Ma'sona yonquihuachinara, ina chachin nonpi," itërin.

Cato' pëirínso'

(Mateo 7.24-27)

⁴⁶ Ina quëran itantarín:

"A'naquëma' 'Sinioro, Sinioro,' itapomaracohue', ¿onpoatonta' co natëramacohue'? ⁴⁷ Na'acquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochin nisarama'. ⁴⁸ Inaso', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton, na'pitëquë chachin natëricho quëran pëirin. Pamatohuachina, opotopirinhue', co anotërinhuë'. Chini' niponahuë', co yatë'yatërinhuë'. ⁴⁹ A'naquënso nipirinhue' yapëihuachina, co noya yonquirinhue'. 'Inotëquë tëranta' pëi'i,' ta'ton, inaquë pëirin. Ina quëran pamatohuachina, chiniiri a'naroáchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin. Inapochachin topinan natanpatamaco, co natëhuatamacohue', co cha'ësaramahuë'," itërin.

7

Capitan piyapínën anoyatërinso'

(Mateo 8.5-13)

¹ Piyapi'sa' a'chintahuaton, Quisoso Capinaomoguë pa'nin. ² Inaquë a'na Noma capitan ya'huërin. A'na piyapínën chiniquën canioton, yachiminin. Hua'anëni noya nosororin. ³ Quisoso canquirinso' natantahuaton, cotio ansiano'sa' amatërin. "Paatoma', Quisoso sha'huitonco' huë'in piyapínëhuë anoyachinco," itahuaton, a'parin. ⁴⁻⁵ Inapitaso Quisosoquë canconahuatona', itapona':

—Paso' capitan amatërinquën. Inaso' nisha piyapi niponahuë', nóya quëmapi. Nosororinpoa'. Inaora coriquinën quëran niyontona'huaiso pëi' ninin Yosë yonquica'huaiso marë'. Napoaton huëquë' piyapinën anoyatëquë', chiminpachin, itopi.

⁶⁻⁷ Ina natanahuaton, inapitarë' pa'nin. Capitan pëinënquë ya'caritërahuaso', amiconënpitari nacapipi. Capitani a'parin Quisoso nontacaiso marë'. “Capitan nanan a'patërinquënso' sha'huichinquën. Naporin: ‘Caso' Sinioro nontaponquën yapa'pirahuë'. Tapanato, co pa'nahuë'. Co caso' quëma pochin noyacohuë'. Co pëinëhuëquë tëranta' ya'conamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' piyapinëhuë noyachin. ⁸Canta' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'to, sontaro'sa' camaihuatëra, natërinaco. “Paco,” itohuatëra, pa'pi. “Huëco,” itohuatëra, huë'pi. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. “Sacatoco,” itohuatëra, sacatopi. Napoaton natëranquën,' tënin capitan,” itiipi.

⁹ Quisoso natanahuaton, pa'yatërin. Ina quëran tahuërëtahuaton, piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noya ina quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. Napoaton ca nohuanto, apiramichin piyapinën noyatarin, tënin.

¹⁰ Napotohuachina, capitan amiconënpita ayancoantapi. Cania'pi nani noyatërin quënanconpi huachi.

Hui'napi ananpitaantarinso'

¹¹ Ina quëran Quisoso Nainquë ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. ¹² Ninano ya'coanaquë ya'caritërahuaso', na'a ya'huëhuano'sa nacapipi. Chimipi pa'pitacaiso marë' quësapi. Hui'napi niponahuë', a'shin ayananpirin. A'shini imasarin. Inaíchin hua'huin nipirinhue', chiminin. So'ionta' iráca ayarin ni'ton, sa'ahua paiya inaso'. ¹³ Ina quënanahuaton, Quisosori nosororin.

—Ama imoya na'nëquësohuë', itërin.

¹⁴ Napotahuaton, chimipi acopiquë së'huaconin. Së'huarahuachina, quëparapisopita huanipi. Napohuachina, chimipi itapon:

—Huënsëquë' apia'hua, itërin.

¹⁵ Napotohuachina, nantantarahuaton huënsërin. Ina quëran non-sarin. Quisosori a'shin itapon: “Ya'huëranquë imoya quëpaantaquë,” itërin. ¹⁶ Ina nicatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Ma noya quëmapi a'patimarinpoa' pënéinpoaso marë'. Nani ma'sha nanitaparin, topi.

Ina quëran taantapi:

—Yosë co naniantërinpoahuë'. Catahuarinpoa huachi, topi.

¹⁷ Ananpitaantarinso' ya'ipi Cotia parti nahuinin. Ya'ipiya natantopi.

Coansha Paotistari a'parinsopita

(Mateo 11.2-19)

¹⁸⁻¹⁹ Coansha imarinsopitaso', Quisoso naporinso' sha'huitonpi. Inaso' natanahuaton, yonquíarin. “Quisososo' Yosëri a'paimarinso' nimara. ¿Pahuanarin o'macaso' nica?” ta'ton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marë'. ²⁰ Paatona quënanconpachinara, itapona':

—Coansha Paotista a'pairincoi natana'huainquënso marë'. ¿Quëmaso' Cristonquën? ¿Pahuanarin inaso' o'macaso' nica? Co nitotërailhuë'. Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itiipi.

²¹ Naporo chachin na'a cania'piro'sa' ya'huapi, nisha nisha caniori maninsopita. Quisosori a'naroáchin anoyatêrin. Sopairo'sari ahua'yantêrinsopitanta' huê'pachinara, sopairo'sa' a'patêrin. Naporahuatón, ina nohuanton, somaraya nininsopitanta' ni'topi.

²² —Ni'co' iyaro'sa'. Ca nohuanto, somaraya nininsopita ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatêrahuê. Noya iratopi. Chana caniori maninsopitanta' anoyatêrahuê. Nê'huêro'santa' nê'huê'piso' inquitêrahuê. Chiminpisopita ananpitaantarahuê. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosê nohuitatonaraihuê' nosorotápirinahuê', noya nanan a'chintarahuê. Ya'ipi nani ni'nama', nani natanama'. Paatoma', Coansha sha'huitonco' no'têquên nitochin. ²³ Ya'ipi cancanêma quêran natêhuatamaco, noya cancantarama'. Co nisha nisha yonquiamacoso' ya'huêrinhuê', itêrin Quisosori.

²⁴ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani paantahuachinara, Quisoso a'chiantarin. "Coansha yonquiato a'chinchinquêma'. I'hua inotêro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosê marê chiniquên huanirin quênanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhuê'. ²⁵ Co inaso ma'huano'sa pochin noyápiachin a'morinhuê'. Noyápiachin a'mopisopita, capa cancantaisoráchin cancantopisopita, inapitaso' copirno pêiro'saquê ya'huê'pi. Coanshaso nipirinhuê' co ina pochin nininhuê'. ²⁶ Pênêntêrinso' natanacaso marê' pa'nama'. Coansha têhuêenchachin nóya pênêntêrin. Co topinan quêran pênêntêrinhuê'. Yosêri chachin a'parin pênêntacaso marê'. ²⁷ Iráca quiricanênquê ninorin:

'Co'huara a'pamayátêrasênquênhuê', comisionêhuê a'pararahuê.

Paaton, pênêntapon noya natanainênquênso marê', itêrin Yosêri hui'nin nontaton.

Coansha ninoton, naporin. ²⁸ Iráca quêran huarê' na'a piyapi'sa' pênêntopirinahuê', Coanshaso' noya noya pênêntêrin. Inaso noya pênêntopirinhuê', inso têranta' imapachinaco, ina quêran noya noya nisarín. Yosê hua'anêntêrinquê chachin ya'conarin, tênahué," itêrin.

²⁹ Nani na'a piyapi'sari Coansha noya natanpi. Copirno marê' coriqui ma'patona'piro'santa' "Yosê noninso' no'têquên pênêninpoa'," ta'tona', aporihuanpi. ³⁰ Parisioro'saso nipirinhuê', co nohuantopihuê' Yosê nanamên natêcaiso'. Coansha no'têquên pênêntopirinhuê', topinan quêran natanpi. Napoaton co aporihuanpihuê'. Cotio maistro'sarinta' co yanatêpihuê'.

³¹ Naquêranchin Quisoso taantarín: "Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonqui. ¿Ma pochinta' niconpi? ³² Hua'huaro'sa pochin cancantopi, tênahué. Hua'huaro'sa' cachiquê ya'nipihuachinara', a'naquên taponá: 'Huêco' pita pochin nicatêhua' ya'nipiahua', ta'tona', quinatopirinahuê', co a'napitaso' nohuantopihuê' nansacaiso'. Ina quêran tantaponá: 'Inta nipachin, huêco', chimipi pa'pitopiso pochin nicatêhua' ya'nipiahua', nitantapi. A'naquên sêtatona' na'nêrápirinahuê', co a'napitaso' nohuantopihuê' na'nêcaiso'. ³³ Inapochachin ipora nisha nisha yonquirama'. Coansha Paotistaso' huêcapon, co aquêtê' cosharo' yonquirinhuê'. Co pi'pian têranta' huino o'orinhuê'. Napopirinhuê', 'Sopai nohuanton, naporin,' toconama'. ³⁴ Ina quêran caso' Yosê quêran quêmapico ni'to, coshatêrahuê, o'orahuê. Ina marê' pinoramaco. 'Quisoso coshatêrin. O'opatárin. Oshahuano'sarê' nipayarín,' toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. ³⁵ A'naquênso nipirinhuê', noya yonquiatona', Yosê natêapi.

Pënëntèrahuëso' natanahuatona', no'tèquën yonquiapi huachi," ténin Quisoso.

Sanapi co noyahuë' yonquirinsopita naniantèrinso'

³⁶ Ina quëran a'na parisio quëmapiri Quisoso amatèrin. "Pëinèhuëquë huëquë' coshatahua," itèrin. Itohuachina, pa'nin. Pëinènquë ya'conconahuaton, misaquë huënsëconin. ³⁷ A'na sanapi natantahuaton, inaquë huë'nin. Inaso' oshahua'pi itopiso'. Pimo hua'sai' potiria'huaguë quënin. ³⁸ Quisoso ya'yoranconahuaton, oshanën marë' sètatón na'nèrin. Na'nèhuachina, na'nèinën quëran Quisoso nantèquën shipitèrin. Ainën quëran amirantèrahuaton, apinorantèrin. Ina quëran pimo hua'saiquë pashirantètèrin. ³⁹ Ina ni'sahuaton, pèi' hua'anèni co noyahuë' ni'nin. Inaora yonquinën quëran yonquirarin. "Quisoso pënëntona'pi naporini, iso sanapi nohuichitonhuë'. Oshahuan ni'ton, co sé'huacaso' nohuanchitonhuë'," ténin yonquiatón. ⁴⁰ Yonquirinso' nitotaton, Quisosori itèrin:

—Iya Simon, pi'pian yasha'huitèranquën, itèrin.

—Inta Maistro sha'huitoco, itèrin inarinta.

⁴¹ —Cato' quëmapi ya'huëpirinhuë'. Cato chachin patron nihuipi. A'naso' a'natèrápo pasa tahuëri canarëso' nihuitèrin. A'nanta' a'natèrápo shonca tahuëri canarëso'ichin nihuitèrin. ⁴² Capa coriqui pahuërètacaso' ni'ton, cato chachin nihuitopiso' ayatèrin. Topinan ayatèrin. ¿Insoarita' patronën na'con na'con nosoroarin? ¿Ma'ta' quëma yonquiran? itèrin Quisosori.

⁴³ —Na'con na'con ayatèrinsoari na'con na'con nosoroarin, topirahuë', ténin.

—Ina mini. No'tèquën yonquiran, ténin.

⁴⁴ Ina tosahuaton, sanapi tahuërètahuaton, Simon itèrin:

—Iso sanapi ni'quë'. Quëma pëinènquë ya'conpirahuë', co inach-intèrèhuaso' ninanhuë'. Co i'sha tèranta' quëtèrancohuë' nipa'morantècaso marë'. Iso sanapiso nipirinhuë' na'nèinën quëran pa'morantèrinco. Ainën quëran amirantèrinco. ⁴⁵ Canquipirahuë', co apinorancohuë'. Iso sanapiso nipirinhuë' apinorantèrinco. ⁴⁶ Ni'toro'sa' huë'pachina, noya hua'saiquë pashimototacaso' ya'huëpirinhuë', quëmaso' co pashimototèrancohuë'. Iso sanapiso nipirinhuë' nóya nicatonco, pimo hua'saiquë pashirantètèrinco. ⁴⁷ Tèhuë'nchachin na'con oshahuanpirinhuë', oshanën inquitarahüë. Napoaton na'con na'con nosororinco, ténahuë. A'naquënso nipirinhuë', "Co aquëtë' oshahuanahuë'," ta'tona', co onpopinchin nosororinacohüë', ténin.

⁴⁸ Ina quëran sanapi itapon:

—Oshanën imoya inquitèranquën huachi, itèrin.

⁴⁹ A'napitaso' natanahuatona', ninontopi.

—¿Ma quëmapita' isoso'? ¿Oshanëna quëran huarë' inquitacaso' nanitèrin ti? nitopi.

⁵⁰ Quisososo nipirinhuë' sanapi itantapon:

—Natèranco ni'ton, Yosë nicha'èrinquën. Noya paquë huachi, itèrin.

8

Sanapi'sa' Quisoso catahuapiso'

¹ Ina quëran nisha nisha ninanoquë Quisoso pa'nin a'chinapon. A'naquën pancana, a'naquën co pancanayahuë' niponahuë', inaquënta'

paaton, noya nanan a'chinarin. “Yosë yahua'anëntërinquëma,” itëra'piarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitari imasapi. ² A'naquën sanapi'santa' imasapi, canio quëran anoyatërinso. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantohuachinara hua'yantopirinahuë', nani anoyatërin. A'naso' Maria Mactarina itopi. Canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', Quisosori inquitërin. ³ Coananta' imarin. Cosa sa'in inaso'. So'inso' ya'ipi Irotisë ma'shanënpita a'pairin. Sosananta' imarin. Inapita imatona', inahuara coriquinëna quëran cosharo' pa'anpi Quisoso, ca'tano'sanënpita, inapita coshatacaiso marë'.

Sha'tona'pi pochin nininso'

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴ Nisha nisha ninano quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Notohuaro' niyontonpachinara, pënënto nanan sha'huitërin.

⁵ —A'na quëmapi sha'tapon pa'nin. Tricoraya iminquë pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën iraquë huarë' anotërin. Inaquë piyapi'sa' iratatona', i'natopi. Inairaro'santa' huë'sahuatona', pë'yaquipi. ⁶ A'naquën ya'pirinso' na'piroquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', shimënshin no'pa' ni'ton, ahuirin. ⁷ A'naquëonta' nahuanoquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', nahuano'santa' papotërin. A'shinahuatona, imotërin. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënso nipirinhuë' noyaro'paquë anotërin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitaton, pasa, pasa nitërin, itërin.

Ina quëran taantarin: —Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹ Napotohuachina, ca'tano'sanënpitari itapona': “Achin Maistro naporanso', co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?” itopi. ¹⁰ “Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Canpitaso nipirinhuë' ya'ipiya a'chinchinquëma' Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napitaso nipirinhuë' co ya'ipiya a'chintarahuë'. Pënënto nananquësáchin a'chintarahuë' ni'ton, natanaponaraihuë', co nitotapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë',” itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹ Ina quëran itaantarin: “Achin naporahuëso' iyaro'sa', a'chintanta'inquëma' nitotoco'. Yosë nanamën a'chinpatëhua', tricoraya pa'sarayapiso pochin ninëhua'. ¹² A'naquën piyapi'sa' ira pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Inairaro'sari huëcapairinso pochin a'naroáchin sopai huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërettiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. Natëpi naporini, Yosëri cancanëna' anoyachitonhuë'. ¹³ A'naquëonta' na'piro pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë'. Co chiniquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, Yosë a'popi. ¹⁴ A'naquëonta' nahuano'sa' ya'huërinquë pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Isoro'paráchin yonquiataona', co nanamën yonquipihuë'. Coriquiráchin

cancantopi. Nipa'yatacasoáchin yonquirapi. Nahuano'sari imotërinso pochin ma'sharáchin yonquiataona', Yosë nanamën naniantopi. Co huachi natëpihuë'.¹⁵ A'naquën piyapi'saso nipirinhue' noyaro'pa pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', noya cancantatona', natëtopi. No'tëquën yonquiataona', natëmiatopi. Ma'sha onpoaponaraihuë', co a'popihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imatona' noya noya nisapi," tënin.

Nanparin pochin nininso'

(Marcos 4.21-25)

¹⁶ Ina quëran a'chintaantarin:

"Nanparin i'chinpihuatëra, co i'mëanaquë po'morëhuë'. Co pë'saraanaquë acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' huë'pachinara, noya quënantopi. Inapochachin Yosë nanamën sha'huitahua' a'napitanta' nitochina'.¹⁷ Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipiya nitotapi.

¹⁸ Napoaton noya natanco'. Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama. A'naquënso nipirinhue', 'Nani nitotërahuë', topirinhue', co yanatëpihuë' ni'ton, pi'pian tëranta' nitotopiso' Yosëri ananiantarin," itërin.

Quisoso quëmopinënpita

(Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹ Ina quëran Quisoso a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinhue', na'a piyapi'sa' yamopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'.²⁰ Napoaton a'naquëni sha'huitërin.

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huaniapi. Yanontërinënuquën, itopirinhue', Quisososo' tapon:

²¹ —Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²² Ina quëran a'na tahuëri ca'tano'sanënpita itapon:

—Aquëtëran pa'ahua', itërin.

Potiquë ya'conahuatona', pëntonapi.²³⁻²⁴ Quisososo' nipirinhue', huanconënuquë huë'ërarin. Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi potinën opoto opototahuaton nani yamëntaitapirinhue', ca'tano'sanënpitari pa'yanatona', ochinanpi.

—¡Maistro, Maistro, chimiitarihua! Catahuacoi, itopi.

Quisososo' huënsërahuaton, ihuan a'parin. Sononta' panca co'sacaitapirinhue', asanoirin. A'naroáchin copitënin.

²⁵ —¿Onpoatomata' co natëramacohue' itërin. Inapitaso nipirinhue' pa'yanatona', ninontapi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantërinso'

(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)

²⁶ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran canconpi, Quirasa parti itopiquë.²⁷ Quisoso nonshiconpachina, a'na quëmapiri nacapirin, na'a sopairo'sari ya'coancantërinso'. Ya'coancantopi ni'ton, co huachi

yonquirinhuè'. Hua'qui' co manta' a'morinhuè'. Co huachi pèiquè ya'huèrinhuè'. Na'pi naninquè chimipiro'sa' po'mopiquè ya'huárin. 28-29 Na'pochuachina catinaquè tanpaquèn tonporahuatona', pa'onta' tonpotopirinahuè', oshitêrachinin. Sopai nohuaton, co piyapi ya'huèrinquèhuè' ta'antarin. Quisoso quènanahuaton, nantèntaquè isonquirahuaton, monshorarin. Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai itèrin:

—Iso quèmapi quèran pipico huachi, itèrin. Ina natanahuaton, chiniquènonin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quèmaso' Quisomonquèn. Yosè hui'ninquèn. Yosè marè' ama aparisitocoisohuè', itèrin.

³⁰—¿Ma'ninquènta' quèmaso'? itèrin.

—Na'a huaranca itèrinaco, topi.

Hua'huayatèrahuè' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, ina pochin ninihuanin.

³¹“Ama parisitopiquè a'pacoisohuè',” itantapi. ³²Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huèrin. Panènuquè coshatapi. “Coshiro'saquè tèranta' a'paco ya'coanta'ii,” itantapi. “Inta nipachin, inaquè ya'conco',” itèrin. ³³Itohuachina, quèmapi quèran pipirahuatona', coshiro'saquè ya'conconpi. Inaquè ya'compachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquè niitatona', inaquè chimitopi.

³⁴Ina ni'sahuatona', coshi a'paina'piro'saso' ta'api. Ninanoquè canconahuatona', sha'huiconpi. Ninano pirayan ya'huèpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitèra'piapi. ³⁵Natanahuatona', “¿ma'ta' onpocaiso?” ta'ona', pa'pi nicapona'. Canquirahuatona', quèmapi hua'qui' hua'yantèrinso' quènanquipi. Iporaso' Quisoso ya'cariya huènsèarin. Nani a'moanahuaton, noya yonquirin huachi. Co huachi hua'yantèrinhuè'. Ina nicatona', pa'yanpi. ³⁶“Quisosori anoyatèrin. Sopairo'sa' a'patahuaton, anoyatèrin huachi. Co huachi hua'yantèrinhuè',” topi ni'pisopitari. ³⁷Natanahuatona', ya'huèhuano'saso' pa'pi tè'huatopi. Tè'huatona', Quisoso itopi: “A'na parti paquè,” itopi. Itohuachinara, potiquè ya'coantarin. ³⁸Yapa'pachina, quèmapi achin hua'yantèrinsori itèrin: “Canta' imainquèn, topirahuè',” itèrin.

—Ama huèquèsosohuè'. ³⁹Ya'huèranquè paantaton, piyapi'sa' sha'huitonquè': “Yosè noyá anoyatèrinco,” itèquè', itèrin Quisosori.

Napotohuachina, pa'nin. Ya'ipi ninanonènuquè sha'huitèra'piarin. “Quisoso noyá anoyatèrinco,” itèra'piarin.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinso'
(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰Quisoso aquètèran pèntoantarahuaton, na'a piyapi'sa' quènanconin. Inaquè ninarapi ni'ton, cancompachina nóya nontopi. ⁴¹Naporo' a'na cotio hua'an cairo itopiso huè'nin. Inaso' niyontonpiso pèi' hua'an ya'conin. Quisoso quènanquirahuaton, nantèn pirayan isonquirin. “A'naroáchin Sinioro pèinèhuèquè huèquè'. ⁴²Hui'nahuè yachiminarin,” itiirin. A'naíchin hui'nin ya'huètèrinso' chiniquèn caniorin. Shonca cato' pi'ipitèrin. Napotohuachina, inarè' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi ni'ton, Quisoso ya'quètèrapi.

⁴³Paaquèya', a'na sanapiri imaquiarin. Hua'qui' panca huènai' a'parárin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuè'. Na'a notoro'sari

nonënpirinahuë'. Ya'ipi coriqui i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'.
 44 Quisoso pinën quëran huëcaton, a'morinso' huirotëínchin sé'huquirin. Së'huahuachina, a'naroáchin huënai' no'narin.

45 —¿Inta' sé'huarinco? ténin Quisoso. “Co carinquënsó' sé'huaranquënhuë',” topi ya'ipiya.

—Ni'quëchi Maestro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtapirinënhuë': “¿Inta' sé'huarinco?” ¿tënan ti? itërin Pitrori.

46 —A'naso' natëtonco, sé'huarinco. Së'huahuachincora, nitotërahuë. Ca nohuanto, noyatërin, ténin.

47 “Nani nitotërin,” ta'ton, sanapi huë'nin. Pa'yanaton, ropa ropátëriarin. Isonquirahuaton, Quisoso itapon: “Hua'qui' caniorahuë ni'ton, sé'huaranquën Sinioro. Së'huahuatënhuëra, a'naroáchin noyatërahuë,” ténin. Ya'ipi piyapi'sa' natanpi.

48 —Natëranco ni'ton, nani imoya anoyatëranquën. Noya paquë huachi, itërin.

49 Quisoso nonaquëya', a'na quëmapi Cairo pëinën quëran huë'nin.

—Hui'nán nani chiminin. Ama huachi Maestro apiquësóhuë', itërin.

50 Quisososó' natanaponahuë', itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësóhuë'. Natëco, hui'nán noyachin, itërin.

51 Pëinënhuë canconahuaton, ya'conconin. Pa'pin, a'shin, Pitro, Coan-sha, Santiaco, inapitaíchin quëparin. “Ama a'napitasó' huë'inasóhuë',” ténin. 52 Na'a piyapi'sa' na'nëtona', ayanápi.

—Ama na'nëcosóhuë'. Co sanapia'hua chimininhuë'. Huë'ësárin, itërin Quisosori.

53 —Co huë'ërinhuë'. Nani chiminin huachi, itatona', tëhuapi.

54 Quisososó' nipurinhuë' sanapia'hua maimirarahuatón:

—Huënsëquë', apia'hua, itërin.

55 A'naroáchin nãpianarahuatón, huanirin. “Nanon a'caco',” ténin Quisoso. 56 A'shin, pa'pin, inapita pa'yanpi. “Ma'pitacha nitotaton, anan-pitaantaran paya,” itopirinahuë', “Ama a'napita sha'huitocosóhuë',” itërin Quisosori.

9

A'chinacaso marë' a'parinso'

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

1 Shonca cato' quëmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marë'. Ca'tano'sanënpita itopi. Ayontonahuaton, chiniquënanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi. 2 “Paatoma' iyaro'sa', piyapi'sa' a'chintonco'. ‘Yosë yahua'anëntarinquëma'. Huëntonënhuë ya'conpatama', noya catahuarinquëma', itoco'. Cania'piro'santa' anoyatoco'. Carinquëma catahuaranquëma' anoyatacamaso marë',” itërin. 3 —Pa'patama', ama manta' quëpacosóhuë'. Pitana, pë'pëto, pan, coriqui, inapita ama quëpacosóhuë'. Ama a'moramasso tëranta' cato' quëpacosóhuë'. 4 Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. 5 A'na ninanoquë pa'patama', “Ama isëquë huëcosóhuë'. Co yanatanainquëmahuë',” itohuachinënhuëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó'. “Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton,

canpitaora tēhuēnēmaquē nina'intarama,'" itoco'. Ina quēran a'na parti paco', itērin Quisosori.

⁶ Ina quēran ca'tano'sanēnpitari pa'sahuatona', noya nanan a'china'piapi. Nisha nisha ninanoquē pēnēna'piapi. Na'a cania'piro'sa' anoyatopi.

Coansha Paotista tēpapiso'

(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷ Napopiso' ya'ipi parti nahuinin. Cariria hua'an Irotisē itopisonta' natantērin. Natantahuaton, nisha nisha yonquirin. “¿Inta' Quisososo?” itohuachinara, “Coansha Paotista nanopiantarinso' nimara,” topi a'naquēn. ⁸ “Co inahuē'. Iniasē ya'noantarinso' nimara,” topi a'naquēonta'. “Co inahuē'. A'na pēnēntona'pi iráca chiminpirinhuē', nanopiantarinso' ipora,” topi a'napitanta'.

⁹ Ina natanaton, hua'ani itērin:

—Cari Coanshaso' atēpatērahuē, nishitēconotopi. Ina quēmapiso nipirinhuē', nani ma'sha nanitaparín, natantērahuē. ¿Inta' inaso' nimara? Canta' nohuichi, ta'ton ya'nipishahuē yani'nin.

Cosharo' ana'atērinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

¹⁰ Ca'tano'sanēnpita huēantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. “Nani a'chinaí. Cania'piro'santa' anoyatērai,” itiipi. Napotohuachinara: “Huēco' iyaro'sa' canpoara pa'ahua’,” itērin Quisosori. Itohuachina, Pitsaitaquē pa'pi. ¹¹ Na'a piyapi'sari natanahuatona', imapi. Canquihuachinara, Quisosori noya nontērin. Yosē hua'anēntērinquē ya'conacaiso' a'chintarin. Nani a'chintahuaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatērin.

¹² Nani i'huararahuaso', ca'tano'sanēnpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isēquē ya'huērinhuē'. Piyapi'sa' a'paquē pa'ina'. Isoshara'huaya ninanoro'sa', pēiro'sa', inapita ya'huērin. Inaquē coshoro' pa'anatona', ca'ina'. Naporahuatona', inaquē huē'ēpachina', itopi.

¹³ —Canpitari a'caco', itērin Quisosori.

—Capa isēquē capacaso'. A'natērapoya pan, catoya sami, inaíchin ya'huētērincoi. Notohuaro piyapi'sa' ya'huērin. Quiya pa'anahuatoí, ¿ina nápo' ya'pi a'ca'ii ti? itopi.

¹⁴ A'natērápo huaranca pochín quēmapí'sa' ya'huēpi ní'ton, napopi. Ina quēran ca'tano'sanēnpita itērin:

—Piyapi'sa' sha'huitoco' huēnsē'ina'. A'natērápo shonca, a'natērápo shonca pochín huēnsē'ina', itērin.

¹⁵ Sha'huitoahuachinara, ya'ipiya huēnsēpi. ¹⁶ Nani huēnsēhuachinara, Quisosori a'natērapoya pan, catoya sami, inapita ma'patērin. Inápaquē nē'pētahuaton, Yosē nontērin: “Yosparinquēn, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita sē'panahuaton, ca'tano'sanēnpita quētērin. “Piyapi'sa' quēttonco' ca'ina’,” itērin. ¹⁷ Quēttohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natēaquēhuarē' coshatopi. Ina quēran ca'tano'sanēnpitari pē'sotopiso' masahuatona', shonca cato' i'mē' amēntatopi.

Pitro natētērinso'

(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)

¹⁸ A'na tahuēri Quisoso inaora pa'nin Yosē nontacaso marē'. Ca'tano'sanēnpitaráchin inaquē ya'huēpi. Nani Yosē nontohuachina, Quisosori itērin:

—Nani ma'sha nanitaparahuë ni'to, ¿in pochinta' piyapi'sa' cancan-tiarinaco? itërin.

¹⁹ —“Coansha Paotistaco' nanopiantarinso',” topi a'naquën. “Co in-ahuë'. Tata Iniasëco' nanopiantarinso',” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. A'na pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nanopiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁰ —Canpitaso nipirinhuë' ¿ma'ta' yonquirama'? itërin Quisosori.

—Quëmaso' Cristo, Yosë a'paimarinquënso', itërin Pitrori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)

²¹ Pitrori napotopirinhuë': “Ama inaso' ipora a'napita sha'huitocosohuë',” itahuaton, sha'huitërin: ²² —Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapita co huachi quë'yaponacohuë'. Tëpararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco, itërin.

²³ Ina quëran piyapi'sa' pënëantarín.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërinso'ráchin imaco huachi. Corosëquë chiníquën parisitëre'. Canpitanta' parisitapomarahuë', nani tahuëri imamiatoco.

²⁴ Noya nanopicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanopiarama'. A'na tahuëri chiminatoma', parisitomiatarama'. Nipirinhuë', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahuë', co topinan quëran nanopiaramahuë'. Yosë'pa' nanopimiatarama'.

²⁵ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhuë', co canamiataramahuë'. ¡Onponta' pahuëretapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhuë' cha'ëcaso'!

²⁶ Imapatamaco, tēhuaponēnquēma'. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carinquëmanta' a'poaranquëma'. Nanamëhuë' a'pohuatama', carinquëmanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'mantararahuë. Tata huënaratërinso pochin canta' huënaratarahuë. Noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahuë. ²⁷ No'tëquën itaranquëma'. Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. A'naquëma' co'huara chimiantërasēnquëmahuë', hua'anëntërinso' ni'sarama', itërin.

Nisha pochin ya'norinso'

(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

²⁸ Posa tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Coansha, Santiaco, inapitaráchin quëparahuaton, Yosë nontacaso marë' pa'nin. ²⁹ Yosë nontaso', nisha pochin ya'norin. A'morinsonta' huënaráchin huënaráchin ninin. Huirí huíríchin. ³⁰⁻³¹ A'nanaya Moisésë, Iniasë, inapita ya'nopi. Inahuanta' huënaráchin huënaráchin nipi. Quisosorë' ninontapi. “Quirosarinquë pa'pato, tēpararinaco,” itërin Quisosori. ³² Ca'tano'sanēnpitaso nipirinhuë' huë'ëi' iquitatona', yahuë'ëpirinahuë'. Capayatantahuachinara, Quisoso huënaráchin nininso' quënanpi. Moisésë, Iniasë, inapitanta' quënanpi. ³³ Inapitaso' yapanantahuachinara, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maestro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahuë', itërin.

Co yonquiatonhuë', napotërin. ³⁴ Napotaquëya', chitorori imotërin. Ya'ipiya imotërin ni'ton, pa'yanpi. ³⁵ Chitoro' huancana quëran Yosëri

nontërinso' natanpi. "Iso' hui'nahuë huayonahuëso'. Ina natanco'," itërin.

³⁶ Nani nontohuachina, ni'sápirinahuë', co a'napita quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi. Ina yonquiatona', co manta' topihuë'. Nani ni'pirinahuë', naporo tahuëri'sa' co insonta' sha'huitopihuë'.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷ Tahuëririnquë motopi quëran nohuaraimantarahuatona', na'a piyapi'sa' quënanquimapi. Quisoso yonípona' huë'pi. ³⁸ A'nariso' nontiirin.

—Huëquë' Maistro, hui'nahuë nitiico. Inaíchin hui'nahuë nipirinhuë', ³⁹ a'nanaya sopairi ya'coancantohuachina, "yai" tosahuaton no'paquë nitë'yatërin. Sa'po sa'po niconin. Pacororárin. Napoin quëran sopairi patohuachina, pa'pi iquirorin. ⁴⁰ Ca'tano'sanënpita nontato: "Sopai inquitoco'," itopirahuë', co nanitopihuë', itërin.

⁴¹ —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? ténahuë. Hui'nán quëshico, itërin Quisosori.

⁴² Inaquë quëntapirinhuë', no'paquë sopairi ataatarin. Apacoroantarín. Quisosori ni'sahuaton, sopai itërin: "Hua'huasha tananpitëquë'. Pipimiatëquë huachi," itërin. A'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi. "Pëinënuë iyasha quëpantaquë'," itërin. ⁴³ Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, sopai a'parin paya!" topi.

Chiminacaso' ninoantarínso'

(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ya'ipi piyapi'sari pa'yanatona', anoyatërinso' yonquirápirinahuë', ca'tano'sanënpita itantarín:

⁴⁴ —Noya natanco iyaro'sa'. Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri sha'huirapihuachinco, piyapi'sa' masarinaco. Ina yonquiráco', itërin.

⁴⁵ Natanaponaraihuë', co nanitopihuë' natëtacaiso'. "¿Onpoatonta' ina pochin nontërinpoa'?" topi yonquinëna quëran. Naporahuaton, të'huatatona' co nohuantopihuë' natanacaiso'.

Chini chiniquë'n nanantërinso'

(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

⁴⁶ Ina quëran ca'tano'sanënpita capini ninontatona', "¿Inquënpocha chini chiniquë'n nanantë'rë'pëhuaya?" nitopi. ⁴⁷ Co natanaponahuë', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin. Napoaton hua'huasha maimirarahuatón, ya'cariya ahuanirin.

⁴⁸ —Ama chiniquë'n nanantacamaso' yonquicosohuë'. Imaramaco ni'ton, hua'huasha nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco. Hua'huaro'sa pochin cancantopisopita Yosëri noya noya ni'nin, itërin Quisosori.

Pi'pian nisha imarinso'

(Marcos 9.38-40)

⁴⁹ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi Maistro ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhüë', co quiya pochin imarinquënhüë' ni'ton, co nohuantëraihüë'. “Ama inapoquësohuë',” itërai, itërin.

⁵⁰ —Tananpitoco' sopai a'pa'in. Insosona co inimicotohuachin-poahuë', catahuarinpoa', itërin Quisosori.

Santiago, Coansha inapita pënëninso'

⁵¹ Nani ya'caritëriarin Quisoso inápaquë panantacaso'. Napoaton “Onpopionta' Quirosarinquë pa'sarahuë huachi,” tënin. ⁵² Yapaaton, catoya'pi a'parin. “Paso' ninanoquë pa'i, topirahuë'. Paatoma', natan-tonco' huë'ëpataquëhua’,” itërin Quisosori. Inaquë Samaria piyapi'sa' ya'huëpi. ⁵³ Natanahuatona', co Quisoso huëcacaso' nohuantopihüë'. Quirosarinquë pa'sarin ni'ton, co nohuantopihüë'. ⁵⁴ Ina marë' Santiago, Coansha, inapita no'huitopi.

—¿Ma'ta' Siniro onpochii? Yosë nonchii inápa quëran pën a'paimaton isopita ahuiquichin topiraihuë', itopi.

⁵⁵ Tahuëretahuaton: —Ama iyaro'sa' napocosohüë'. Tananpitoco', itërin. ⁵⁶ Ina quëran a'na ninanoquë paantarin.

Ya'ipi cancanën quëran imacaso' ya'huërinso'
(Mateo 8.19-22)

⁵⁷ Papona pochin a'na quëmapi nontiiirin:

—Canta' Siniro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

⁵⁸ —Sacai' imancoso', tënahüë. Ma'sha tananquë ya'huërinso'pita huë'ëshinantëna ya'huëtopi huë'ëcaiso marë'. Inairanta' pë'pëtën ya'huëtërin. Caso nipirinhüë' Yosë quëran quëmapiço niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohuë'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuë', itërin.

⁵⁹ A'nanta' huë'pachina: —Imaquico, itopirinhüë'.

—Oshaquëran Siniro imainquën. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imainquën, topirahuë', itërin.

⁶⁰ —A'naquën co nohuantopihüë' imainacoso'. Chimipi pochin cancantopi. Inapitari pa'pichina', tënahüë. Quëmaso nipirinhüë', ca na'con na'con yonquiatonco Yosë yahua'anëntërinpoaso' sha'huiquë', itërin Quisosori.

⁶¹ A'na quëmapi' huëcaton:

—A'na tahuëri Siniro imasaranquën, topirahuë'. Ipora quëmopinëhuëpita nontëri'i. Nani nontohuato imainquën, itopirinhüë', ⁶² Quisosori itërin:

—Ama iyasha, nisha nisha yonquiquësohuë'. Ni'quë'. A'nëtohuatëra, noya nicatë' ahuëhuatëra, no'tëquën ahuëre'. Niquë notëhuatë' ahuëhuatëraso', co noya ahuërehuë'. Inapochachin nisha nisha yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë hua'anëntërinso' no'tëquën imacamaso', itërin.

10

Canchisë shonca catoya'pi a'parinso'

¹ Ina quëran a'napitanta' sha'huitërin pënëntacaiso'. Canchisë shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, catoya catoya a'parin. Nisha nisha ninanoquë a'parin. Oshaquëran ina ninanoro'saquë chachin pa'sarin ni'ton, inapita'ton a'parin pënëntacaiso marë'. Yapa'pachinara itapon:

² “Tèhuënchachin iyaro'sa', isoro'pa' panca imin pochin ninin. Ca-yarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', caraíchin pënëntarin. Napoaton Yosë nontoco' a'napitanta' a'pa'in pënëinchina'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin. ³ Iporaso' a'paranquëma'. Ni'co'. Carniroa'huaro'sa' co nanitopihuë' nia'paicaiso'. A'naroáchin tanan ni'niro'sari manin. A'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa pochin cancantatona', no'huiponëinquëma'. ⁴ Pa'patama', ama manta' quëpacosohuë'. Pë'pëto, coriqui, sapatë co inapita tëranta' quëpacaso' ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' nacapihuatama', ama hua'qui' nontocosohuë'. Manóton paco'. ⁵ A'na pëiquë canconpatama', hua'anën nontoco': 'Thuata iya. Yosë catahuainquëma', itoco'. ⁶ Noya nontohuachinëinquëma', Yosëri catahuaarín mini. Co'so' noya nontohuachinëinquëmahuë', co Yosëri catahuaarínhuë'. ⁷ Nohuantohuachinëinquëma', ina pëinëinquë yacahuaco'. A'cahuachinëinquëma', ca'co'. O'shitohuachinëinquëma', o'oco'. A'chintarama' ni'ton, topinan ca'co'. Ama nisha nisha pëiquë yaca yacapatërantacosohuë'. ⁸ A'na ninanoquë pa'patama', noya nontohuachinëinquëma', inaquë a'chintoco'. Ma'sona a'cahuachinëinquëma', ca'co'. ⁹ Cania'piro'sa' inaquë ya'huëhuachina', anoyatoco'. 'Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarínquëma', itoco'. ¹⁰ A'naquën piyapi'saso nipirinhuë' co nohuantarinëinquëmahuë'. Ina ninanoquë canconpatama', cachiquë paatoma', pënëntoco'. ¹¹ 'Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohantëramahuë' ni'ton, canpitaora tēhuënëmaquë nina'intarama'. Co natëpiramahuë', Yosëso' yahua'anëntarínquëma', itoco'. ¹² Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiniquën parisitapi, tēnahuë. Iraca Sotomaro'saso' pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, Yosëri chiniquën ana'intërin. Co natërinacosopitaso nipirinhuë', chini chiniquën ana'intarin huachi,” itërin.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëninso'
(Mateo 11.20-24)

¹³ Ina quëran Quisoso taantarín: “Corasinoquë, Pitsaitaquë inaquëpita ya'huëramaso', ima'huantacha nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Ina marë' parisitarama'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhuë' co pënëntërahue'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahue'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marë' sëtatona', sa'catën nininso' a'moitonahuë'. Huarianoquënta nipa'samototatona' co noyahuë' yonquipisopita nanianchitonahuë'. ¹⁴ Napoaton iyaro'sa' ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë chini chiniquën ana'intarínquëma'. Tiroquëso', Sitonquëso', co onpopinchin ana'intarinhuë'. ¹⁵ Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahuë'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai, ¿topiramahuë' ti? Co inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë tēhuënchinsos' pa'miatarama huachi,' tēnahuë,” itërin.

¹⁶ Ina quëran yaa'parinsopita itaantarín:

“Iporaso' pënëntacamaso marë' a'pararanquëma'. Ca ya'huërenamëhuë pënëntarama'. Noya natanpachinquëma', natanarinaco canta'. Co'so' nohuantohuachinëinquëmahuë', co canta' nohuantarinacohuë'. Co nohuantohuachinacohuë', co Yosënta' nohuantapihuë',” itërin Quisosori. Itohuachina, pa'pi huachi. Nisha nisha ninanoquë pënëntëra'piapi.

A'parinsopita huëantapiso'

17 Nani pënëntohuachinara, canchisè shonca catoya'pi chachin nóya cancantatona', Quisosoquë huëantapi.

—Sopairo'santa' Sinioro nontërai. “Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'parainquën,” itohuatëira, pipipi, itopi.

18 Napotohuachinara, Quisosori itërin;

—Sopai hua'an chachin iráca inápaquë ya'huëpirinhuë', Yosëri të'yatërin. O'cori pochin a'naroáchin anotërinso' ni'nahuë. 19 Nani nanan quëtëranquëma' canpitanta' sopai minsëcamaso marë'. Ca yonquiatomaco, sopairo'sa' nontohuatama', patarinquëma'. Ya'huan, yonpinca inapita i'natohuatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Ya'huan yaquëtërinposo pochin sopainta' yaacoringuëma'. Canpitariso nipirinhüë' minsëarama'. Co manta' nanitarinhüë' minsëinquëmaso'. 20 Sopairo'sa' a'papiramahuë', ama ina marëáchin noya cancantocoso-huë'. Imaramaco ni'ton, Yosë'pa' pa'sarama'. Inatohua' nininëma' nani ninshitërinquëma'. Ina marë' tëhuënchinso' nóya cancantoco', itërin.

Tata Yosë anitotërinpoaso'

(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

21 Naporó' Ispirito Santo nohuanton, Quisoso nóya cancantërin. Noya cancantaton, Yosë nontarin. “Ma noyacha, Tata, yonquiran paya. Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inápaquë, isoro'paquë, ya'ipi parti hua'anëntaran. Quëma nohuanton, a'naquën nani ma'sha nitotaponarai-huë', co nanamën nitotopihuë'. ‘Quiyaora noya noya nitotarai,’ topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhüë' catahuaran. ‘Catahuaco Sinioro co caora nanitërahuë’, itohuachinën, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë' Tata, ‘Yosparinquën,’ itëranquën,” tënin, Yosë nontaton.

22 Ina quëran a'parinsopita itantarin. “Tata Yosë nohuanton, chiniquën nanantërahuë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Hui'ninco ni'to, tatahuësáchin noyá nohuitërinco. Inapochachin canta' Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noyá nohuitërahuë. A'naquën piyapi'santa' caora nohuanto, anohuitërahuë. Inapitanta' Yosë nohuitapi huachi,” itërin.

23 Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita amasha quëparahuaton, sha'huitërin: “Isoro'paquë o'mato, nani ma'sha ninahuë. Ma noya Yosë nosororinguëma' ni'ton, ni'nama'. 24 Iráca quëran huarë' na'a copirnoros'a', pënëntona'piro'sa', inapita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë',” itërin.

Nosorotona'pi naporinso'

25 Ina quëran a'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huanirahuaton, Quisoso ténicaso marë' itapon:

—¿Ma'ta' Maistro onpo'i nanpimiata'huaso marë'? itërin.

26 —Iráca Yosë quiricanën quëran ninshitaton, pënëninpoa'. ¿Ma'ta' tënin? itërin.

27 —“Tata Yosë hua'anëntërinpoa'. Ina nosoroco'. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco’,” tënin, itërin.

28—No'tëquën naporan. Ina pochin nipatan, Yosë pochin cancantaton, nanpimiataran huachi, itërin Quisosori.

29—Ina nitotaporahuë', ¿ma'ta' onpo'i? ¿Inpitaquë huarëta' nosoro'i? itaantarin.

30—Inta nipachin a'chinchinquën. A'na cotio quëmapi Quirosarinquë ya'huërin. A'na tahuëri Quiricoquë pa'sapirinhüë'. Paaso', tëpatoro'sari mapi. Ahuëatona', ihuapi. Ai'nanpiratopi. Yachimiánin patopi. 31 Ina quëran cotio corto hua'an ina ira chachin pa'tapirinhüë'. Quëmapi quënanconaponahuë', pëshonanpirahuaton na'huëtërin. 32 Ina piquëran a'na quëmapi' pa'sarin. Inaso' Nihui huënton quëmapi ni'ton, corto hua'an catahuarinso'. Inarinta' quënanconaponahuë', inapotaantarin. 33 Ina quëran Samaria quëmapi' quënancoantarin. Inaso' nisha quëmapi niponahuë', nosororin. 34 Ya'cariconahuaton, catahuarin. Pë'shapiso' tomaquë, huinoquë, inaquëpita pashitërin. Inapotahuaton tonpotërin. Ina quëran inaora moranënuquë acorahuaton, huë'ëpatacaso pëiquë quëparin. Inaquë a'pairin. 35 Tahuëririnquë catotë' coriqui prata quëran nininso' pëi' hua'anën quëtërin. “Paso' ninanoquë pa'sarahüë. Quëmari a'paiquë'. Coriqui pahuanpachin, quëmaora coriquinën castaquë'. Huënantahuato, i'huërchinquën,” itërin. 36 Ni'quë' iyasha. Caraya'piri ahuëpiso' quënanconpi. ¿Insoarita' iin pochin nosororin? itërin Quisosori.

37—Nisha piyapiri nosororinso', tënin.

—Ina mini. Paaton, quëmarinta' inapochachin nosoroquë', itërin.

Marta, Maria, inapita napopiso'

38 Ina quëran paantahuaton, a'na ninanoquë canconin. Inaquë Marta ya'huërin:

—Huëquë' Siniro ni'quicoi, itohuachina, ya'conapatërin. 39 Martaso' cain ya'huëtërin, Maria itopiso'. Quisoso huë'pachina, ya'cariya huënsëquirin. A'chininso' noya natanarin. 40 Martaso nipirinhüë' cosharo nicatedon sacatárin. Nisha nisha yonquiaton, Quisoso huëcapairin:

—Caihuë Siniro topinan huënsëárin. Caora cosharo' nisarahuë. Sha'huitëquë' catahuainco, itërin.

41—Imoya. Nisha nisha ma'sha yonquiaton, co noya cancantëranhuë'.

42 Casáchin natancoso' na'con na'con nohuantëranhuë. Mariaso' natantonco, noya noya nisarin. Na'con yonquirinco ni'ton, noya cancantomiatarin ténahuë, itërin Quisosori.

11

Yosë nontacaso' a'chininso'
(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

1 A'na tahuëri Quisoso Yosë nontárin. Nani nontohuachina, ca'tano'sanëni itërin:

—A'chintocoi Siniro Yosë nonta'huaiso'. Coanshaso' imarinsopita a'chintërin. Quiyanta' a'chintocoi nitochii, itërin.

2—Inta nipachin a'chinchinquëma'. Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

“Tata Yosë, quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënuquën.

Chini chiniquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëinquën.

3 Nani tahuëri catahuaco'i cosharo' ya'huëchincoi.

⁴ Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi anoyacancantocoi.

Co noyahuë' yonquihuatoi, catahuacoï a'naroáchin nanianchii," itoco', Yosë nontohuatama', ténin.

⁵ Ina quëran a'chintantarin.

—Ni'co' iyaro'sa'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, capa a'cacaso' nipachina, a'na piyapi pëinënquë pa'në'. Yono tashi' nipirinhüë', ma'sha nitonë'. “Cara pan quëtoco iyasha. ⁶ Nipayaraiso' huë'pirinhüë', co manta' a'ca'huaso' ya'huëtërincohuë',” tënë'. ⁷ Yono tashi' ni'ton, co nohuantaponhuë' nimara. “Paquë' iyasha. Nani ya'coana oncotërahuë. Hui'nahuë'pitanta' huë'ësäpi. Co nanitërahuë' quëta'huanquënso',” tapon nimara. ⁸ Nipayarinso' niponahuë', co nohuantopirionta', naquëranchin naquëranchin nitantahuachina, huënsëintarahuaton, quëtapon. ⁹ Napoaton Yosë na'con nontoco'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtërinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma' ¹⁰ Tëhuë'nchachin ma'sha nitohuatama', quëtërinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatërinquëma'.

¹¹ “Hui'nama' tanaton, ‘Sami nayarahuë,’ itohuachinquëma', co ya'huan quëtaramahuë'. Co insonta' nohuantërinhuë' hui'nin inapotacaso'. ¹² Ataricayonta' natanpachinquëma', co yonpinca quëtaramahuë'. Noya cosharo' quëtarama'. ¹³ Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahüë', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', ‘Espirito Santo aya'coancantoco,’ itohuatama', aya'coancantërinquëma',” itërin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27)

¹⁴ Ina quëran a'na quëmapi huë'nin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Quisosori quënanahuaton, sopai a'patërin. Nani a'patohuachina, noya nonin huachi. Piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha ni'ton, a'naroáchin sopai a'parin paya!” topi. ¹⁵ A'naquënso nipirinhüë' nisha yonquipi. “Sopairo'sa' hua'anën Piirsipo itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparin sopai a'pacaso',” toconpi.

¹⁶ A'napitarinta' Quisoso itapona': “Yosë pochin niquë' ni'iinquën,” itonpi. Tënicaiso marë' napotopi. ¹⁷⁻¹⁸ Quisososo nipirinhüë' yonquipiso' nitotaton, itërin:

“Co Satanasë catahuarincohuë' sopairo'sa' a'paca'huaso'. Inaso' sopairo'sa' hua'anën ni'ton, co sopairo'sa' no'huirinhüë'. Nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna nicacaso nanichitonhuë'. Ni'co'. Ninanoquë ya'huë'pisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. ¹⁹ A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Piirsipo catahuarinco tënama' ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarin. Napoaton inapita natanpatama', co no'tëquën yonquiatomahuë' naporamaso sha'huitërinquëma'. ²⁰ Caso nipirinhüë', Yosë catahuarinco

sopairo'sa' a'paca'huaso'. Ina nohuanton, a'parahuë. Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta'huanquëmaso marë', ténahuë.

²¹ Quëmapi chiníquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Sahuëni, shonqui, inapita ya'huëtërin ni'ton, co insonta' nanitërinhuë' ma'shanënpita ihuacaso'. ²² A'naso nipirinhüë' ina quëran chini chiníquën ni'ton, huëcapairahuaton minsërin. Sahuëni, shonqui, inapita matahuaton, ma'shanënpitanta' quiquitërin.

²³ Insosona co imapachincohuë', inimicotarinco. Co catahuahuachincohuë', piyapi'sa' anishacancantarin ama Yosë imacaiso marëhuë', itërin.

Sopairi ya'coancantaantarinsó'

(Mateo 12.43-45)

²⁴ Naquëranchin a'chiantaton, itaantapon:

“A'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantopirinhüë', ina quëran pipirin. Pipihuachina, inotëro parti pa'sárin. Insëquësóna ya'huëcaso marë' yonisapirinhüë', co quënaninhüë'. Napoaton ina quëmapiquë chachin huëantarin. ²⁵ Inaso' co Yosë yonquiatonhuë', topinan ya'huárin quënanquiantarin. Noya ya'huëantachinachin ni'ton, yaya'coancantantarin. ²⁶ Napoaton paantarahuaton, canchisë sopairo'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' nipisopita maantarin. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Inaquë ya'huápi. Quëmapi aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi,” itërin.

Noya cancantopisopita

²⁷ Na'a piyapi'sa' natanapi. A'na sanapiso' natanahuaton, itërin:

—Ma noya a'chintërancoi. Mamaparinquën hua'huarinquën ni'ton, ma noya Yosëri ni'nin. ¡Aso'sorinquën ni'ton, nóya cancanchin! ténahuë, tënin chiníquën nonaton.

²⁸ Inaso napopirinhüë', Quisosori itapon:

—Yosë nanamën natanahuatona natëpisopita tëhuënchinso', noya noya cancantapona' ténahuë, itërin.

Yosë pochin nicacaso' nohuantopiso'

(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

²⁹ Na'con na'con piyapi'sa' huë'pachinara, itantarin: “Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. ‘Yosë pochin niquë' ni'iinquën. Ina ni'patoi natëarainquën,’ itopirinacohüë', co Yosë nohuantërinhuë' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotaranquëma'. A'na tahuëri Conasë naporinso pochin nisarahuë. ³⁰ Ninihuiquë ya'huëpisopita co noyahuë' nipachinara, Yosëri a'parin pënënacaso marë'. Canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, pënënanranquëma' Yosë ayonquianta'huanquëmaso marë'. ³¹⁻³² Ayaro' tahuëri nanihuachin, Ninihuiquë ya'huëpisopita sha'huirapiarinëquëma'. ‘Conasë pënënpachincoi, oshanëhuëi marë' sëtërai. Ina naniantatoi, Yosë yonquirai. Canpitaso nipirinhüë' noya noya nininso' natanpiramahuë', co natëtëramahuë'. Napoaton na'con na'con oshahuanama,' itarinëquëma'. Inapochachin Saromon hua'anëntohuachina, Sor parti quëran sanapi copirno huë'nin ina natanacaso marë'. ‘Ya'ipi nitotërin,’ ta'ton, natanapon huë'nin. Napoaton ayaro' tahuëri inanta' atapanarinquëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotopirahuë', co yanatëramacohüë'. ‘Ina marë' na'con na'con oshahuanama,' itarinëquëma',” itërin.

*A'pininso pochin nininso'**(Mateo 5.15; 6.22-23)*

³³ “Nanparin i'chinpihuatëra, co ma'sha acohuana po'orëhuë'. Co i'mëanaquë po'morëhuë'. Nanparin aconanquë acorë'. Ina quëran piyapi'sa' huë'pachina', noya quënantopi. ³⁴ Ya'piranpo' nanparin pochin ninin. Ina quëran ma'sha quënanë'. Noya ya'piranpo' nipachina, noya quënantërë'. Ya'piranpo' co noyahuë' nipachina, co noya quënantërëhuë'. Inapochachin noya yonquihuatëra, noya cancantërë'. Co noyahuë' yonquihuatëra, tashi pochin cancantërë'. ³⁵ Napoaton, ni'cona tashi pochin cancantotama'. No'tëquën a'chintopiranquëmahuë', co noya natanpatamahuë', tashi pochin cancantarama'. ³⁶ Noyasáchin yonquihuatama', co tashi pochin cancantaramahuë'. Nanparin noya orotërinso pochin nisarama'. Noyápiachin cancantarama',” itërin.

*Parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita pënëninso'**(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)*

³⁷ Nani a'chintohuachina, a'na Parisiori amatërin coshatacaso marë'. Ina pënënuquë pa'sahuaton, coshatacaso marë' huënsërin. ³⁸ Parisioro'saso' yacoshatohuachinara, i'shaquë pi'pian niopoiimiratopi. “Inapohuatëhua', oshanënpoa' inquirëhua',” topi. Quisososo nipirinhue' yacoshatohuachina, co ina pochin nininhue'. Ina marë' pëi' hua'anën pa'yanin. “¿Onpoatonta' topinan coshatarin?” ta'ton, yonquirarin. ³⁹ Yonquirinso' Quisosori ninoton, itërin:

—Canpitaso' aipi quënanamasoráchin yonquipiramahuë', Yosëso' acopo' cancanëma quëran yonquiramasopita ni'nin. Ni'co'. Anaquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, pinënáchin pa'mopipi. Acoposo nipirinhue' në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' cancanëma quëran co noyahuë' yonquirama'. Piyapi'sa' nonpintatoma', yaihuarama'. Pa'pi co noyahuë' cancantërama'. ⁴⁰ Co no'tëquën yonquiramahuë'. Co nonënpoáchin Yosë acotërinpoahuë'. Cancanënpoanta' acotërinpoa'. ⁴¹ Cancanëma quëran huarë' sa'ahuario'sa' catahuaco'. Nosorohuatama', noyápiachin cancantarama'.

⁴² “Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! ‘Nani ma'sha canarëhua quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisésë. Ina natëpiramahuë', co noya ninamahuë'. Nani ma'sha sha'nama quëran, diesmo quëtërama'. Ya'ipi cosharo' apimotacaso marë' sha'namaso manama quëran huarë', diesmo quëtërama'. Napoaponahuë', co Yosë nosororamahuë'. Piyapi'santa' yanonpintërama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. Diesmo Yosë quëtacaso' noya nipirinhue', nosorocaso' na'con na'con nohuantërin.

⁴³ Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Niyontonpiso pëiquënta' piyapi'sa' nocanama'. Hua'ano'sapitarë'quëma' yahuënsëconama'. ‘Ma noyacha canpitaso' nitotërama',’ itohuachinënuquëmara, pa'yatërama'. Cachiquë pa'patamara: ‘Huë'cama maistro,’ itohuachinënuquëmara, pa'yatërama'.

⁴⁴ ¡Ma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Chimipi pa'pitopiso pochin niconama'. Co corosë acotohuachinarahuë', acopo' co nishinahuën' nisarinso co nitotatonaraihuë', piyapi'sari i'natopi,” itërin Quisosori parisioro'sa' nontaton.

⁴⁵ A'na cotio maistrori natanahuaton, no'huirin.

—Ina pochin pënëntaton Maistro, quiyanta' anantantaranoi, itërin.

⁴⁶ Napotohuachina, cotio maistro'santa' pënënaton, itapon:

—jMa'huantacha canpitanta' nisarama paya! Na'con piyapi'sa' pënënpiramahuë', nani ma'sha natëcaiso' sha'huitërama' ni'ton, panca pë'pëtëreso pochin ninatanpi. A'chintopiramahuë', co pi'pisha tëranta' catahuaramahuë' natëcaiso'.

⁴⁷ “Íráca pënëntona'piro'sa' pënëntopirinahuë', canpita shimashonëmapitari co natëtonaraihuë', tēpapi. Canpitanta' pa'pitopiso' pëirapipiramahuë', co natëramahuë'. Ina marë' canpitanta' Yosë ana'intarinquëma' ni'ton, jma'huantacha nisarama paya!

⁴⁸ Shimashonëma pochin cancantatoma', inapitari tēpatona pa'pitopiso', canpitari topinan quëran pëirapirama'. Co natëramahuë'.

⁴⁹ Yosë no'tëquën ninorinquëma'. Íráca chachin naporin: ‘Na'a quëmapi'sa' a'pararahuë pënëinëinquëmaso marë'. A'chintapirinëinquëmahuë', no'huitoma', ahuëarama'. A'naquën tēpaarama', itërinquëma'. ⁵⁰⁻⁵¹ Isoro'pa' ninin quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirinahuë', na'a tēpapi. A'piri'ton noya quëmapi nipirinhaüë', iini tēparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirinahuë', tēpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tēpapi anta'. Yosë chinotopiso pëiquë chachin tēpapi. Canpitato nipirinhaüë' ina nitotapomarahüë', co natantochináchinhaüë' cancantërama'. Napoaton Yosë na'con na'con ana'intarinquëma'.

⁵² jMa'huantacha cotio maistro'sanquëma' nisarama paya! Niahui osërëtëreso pochin co Yosë nanamën no'tëquën a'chintëramahuë' ni'ton, piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë'. Co canpita tëranta' Yosë huëntonëinquë ya'conamahuë'. A'napitanta' yaya'conpirinahuë', co nohuanteramahuë'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma',” itërin Quisosori.

⁵³ Nani tonitohuachina, parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitasto chiniquën no'huitopi. No'huitatona', nisha nisha Quisoso natanpi atëhuëcaiso marë'. ⁵⁴ “Co no'tëquën nonpachinhaüë', sha'huirapiahua’,” nitopi.

12

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

¹ Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' niyontonpi Quisoso natanacaiso marë'. Na'a huaranca yamorapi ni'ton, niya'quëtapi. Ca'tano'sanënpita a'chintaton, itapon: “Tëhuëenchachin iyaro'sa', parisioro'sa' yanonpinpi. Napoaton a'chinpiso', pan ahuëpocatërinso pochin niconaton a'naroáchin piyapi'sa' yanonpintopi. Ni'cona nonpintochinëinquëma'. ² A'naquën po'oana quëran ma'sha nipi. Ma'sha po'orëso pochin nipirinahuënta', a'na tahuëriso' ya'ipi piyapi'sari nitotapi. ³ Tashi' napopiramahuë', naporamaso' tahuëri anitotapi. Pëi' acoana nisacarotopiramahuë', a'na tahuëriso', naporamaso' a'ninquëchin sha'huitapi. Ya'ipi piyapi'sa' nitotapi huachi,” tēnin.

Yosë tē'huatacaso' ya'huërinso'

(Mateo 10.28-31)

⁴ Ina quëran itaantarin: “Ama iyaro'sa', piyapi'sa' tē'huatocosoahuë'. Tēpaporinëinquëmaonta', co hua'yanëma' matarinëinquëmahuë'.

⁵ Yosë tēhuëchinso' tē'huatacaso' ya'huërin, tēnahüë. Co noyahüë' nipatama', Yosë hua'yanëma' matahuatëinquëma', parisitopiquë

a'pamiatarinquëma'. Napoaton ina na'con na'con të'huatoco'. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhuë'.

⁶⁻⁷Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuë'. A'natërápo nipirinhue', catoté' coriquia'huaíchín pa'tërin. Napoaponahuë', co a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhuë'. Canpitaso' na'con na'con yonquirinquëma'. Noya noya a'pairinquëma'. Noyá nohuitërinquëma'. Ainëma' hua'huayátërahuë nipirinhue', ya'ipi pichirin. Napoaton ama të'huacosohuë'. Ni'sárinquëma',” itërin.

Quisocristo imarëhuaso' sha'huicaso' ya'huërinso'
(Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸Ina quëran taantarin: “Tëhuëenchachin iyaro'sa', ‘Quisoso imarahue’, topatama', ayaro' tahuëri canta' nohuantaranquëma'. ‘Imarinco mini,’ itarahue Yosë'pa'. Anquëniro'santa' natanapi. ⁹Nipirinhue', Yosë quëran quëmapico nipirahuë' a'pohuatamaco, carinquëmanta' a'poaranquëma'. ‘Co nohuitërinacohuë’, itarahue. Anquëniro'santa' natanapi.

¹⁰A'naquën no'huitonaco, pinorinaco. Ina quëran oshanëna marë sëtouachina', Yosëri oshanëna' inquitarin. Nipirinhue' Ispirito Santo pinotona' oshahuanpiso', co onporonta' inquitarinhuë'.

¹¹A'na tahuëri mapachinëinquëma', cotio niyontonpiso pëiquë quëpaarinëinquëma'. Hua'ano'sa', coisëro'sa', inapitaquë sha'huirapihuachinëinquëma', ‘¿Ma'cha tonopocoya?’ ama tocosohuë'. ¹²Naporo' Ispirito Santo catahuarinquëma' noya a'panitacamaso',” itërin Quisosori.

Nani ma'sha nohuantopiso'

¹³Na'a piyapi'sa' natanaso', a'nari huëcapairin.

—Maistro, tatahuë nani chiminin. Nani ma'sha ya'huëtopirinhue', patërin. Iyahuëso' nipirinhue' apiratërinco. Co nohuantërinhuë' patomatiincoso'. Sha'huëtëquë' patomachinco, itërin.

¹⁴—Co coisë pochín nica'huaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

¹⁵Napotahuaton, ya'ipiya pënënin.

—Ama iyaro'sa' ma'sha canacamasoáchin yonquicosohuë'. Co nani ma'sha ya'huëtinquëma' huarë' noya nanpiaramahuë', itërin.

¹⁶Itahuaton, a'na pënënto nanan sha'huëtërin. “Ni'co'. A'na ma'huan ya'huërin. Iminëinquë sha'pachina, hua'huayátërahuë nitërin. ¹⁷Napoaton ya'ipi pëinënpita ya'sotërin huachi. ‘¿Insëquëcha ma'sha aco'iya?’ ta'ton, yonquiárin. ¹⁸Yonquihuachina, tapon: ‘Pëiro'sa' i'quitahuato, a'na pëiro'sa' niantarahue. Panca panca nisarahue. Inaquë ya'ipi ma'shanëhuëpita acoarahue. ¹⁹Na'a ma'sha ya'huëtërinco. Co apípora nohuantarahue'. Co huachi sacatarahuë'. Noya coshatápo. Noya o'opo. Capa cancantato, nóya ya'huápo,' tënin yonquinë quëran. ²⁰Napopirinhue', Yosëri itërin: ‘Quëmaso' co manta' yonquiranhue'. Ipora tashi chachin ca nohuanto, chiminaran. Nani ma'sha canapiranhue', ya'ipiya pataran ni'ton, a'napitari mapon,' itërin. ²¹Canpitanta' nani ma'sha canapomarahue', co Yosë yonquihuatomahuë', ina ma'huan pochín nisarama'. Co manta' ya'huëtomiatarinquëmahuë'. Co Yosë'pa' canamiataramahuë',” tënin Quisoso.

Yosë noya a'pairinpoaso'
(Mateo 6.25-34)

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: "A'naquën ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. 'Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahuë', topirinahuë' yonquinëna quëran. Ama iyaro'sa' ina pochin cancantocosohuë'. ²³ Yosë chachin ananpirinpoa'. Nonënpoa' quëtërinpoa'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. Noyápiachin a'mocasonta' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa' noya ya'huëcaso'. ²⁴ Ni'co'. Inairaro'sa' co sha'topihuë'. Co cayarinsó' sënapihuë'. Cosharo' tapacaso marë' co pëi' ya'huëtopirinahuë', Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, coshoro' ya'huëtopi. Canpitaso' inapita quëran na'con na'con nosororinquëma'. ²⁵ Ama nisha nisha yonquiatoma', napion cancantocosohuë'. Chiminacaso' nanihuachin, co huachi a'na ora tëranta' nanpicaso' ya'huërinhuë'. ²⁶ Canpitaora co manta' nanitapapiramahuë'. Yosë nohuanton, noya ya'huërama'. Napoaton sano yonquiatoma', ya'huëco'.

²⁷ Ni'co'. Yancoro'sa' co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaso nipi-huë'. Nipirinhuë', noyápiachin yancotopi. Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. 'Ma noyápiachin a'morin paya,' topi. Yancoro'saso' napoaponahuë', ina quëran noya noya ya'nopi. ²⁸ Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuëriíchin ya'huëpirinhuë', ahuihuachina, ahuiquitëre'. Co hua'qui' ya'huëpirinhuë', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. Ina nohuanton, a'mocamasonta' ya'huëtërinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhuë'. ²⁹ Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya?' ama tocosohuë'. ³⁰ Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhuë', tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ³¹ Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina pochin cancantohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtërinquëma', itërin.

Canamiatërehuaso'
(Mateo 6.19-21)

³² Naquëranchin itaantarín:

—Ama iyaro'sa' pa'yancosohuë'. Ohuica pë'tahuana'pi pochin nicato a'paiaranquëma'. Caraichinquëma' nipomarahuë', Yosë noya ni'ninquëma'. Hua'anëntërinquë chachin aya'coninquëma'. ³³ Ama na'con ma'sha yontoncosohuë'. Ma'sha ya'huëtohuachinquëma', pa'anahuatoma', sa'ahuaro'sa' quëtoco'. Inapotohuatama', Yosë acanaarinquëma'. Isoro'paquë ma'sha a'naroáchin mocarín. Ihuarinënpoa'. Ma'shari a'quirin. Inapaquëso nipirinhuë' Yosë acanahuachinpoa', ya'huëtomiatarinpoa'. ³⁴ Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiamahuë'. Nipirinhuë', Yosë na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiamama', itërin.

Noya ninacaso' ya'huërinso'

³⁵⁻³⁶ Ina quëran taantarín: "Noya yonquiatoma', capayatërešo pochin cancantoco'. Ni'co'. A'na patron sa'acaso marë' pa'nin. Onporosona huënantacaso' co piyapinënpita nitotopihuë'. Napoaton noya nitaparahuatona', nanparín i'chinpirahuatona', ninarapi.

Canquiton, onconan pi'nihuachina, a'naroáchin i'soatacaiso' ya'huërin. ³⁷ Piyapinënpita ninarapi quënanquintahuachina, hua'anëni nóya ni'sarin. Inari chachin nitaparahuaton, cosharo' acotarin piyapinënpita capacaiso maré'. ³⁸ Yono tashihuë nipon, tahuëri ya'carihuë nipon, huënantarin. Co huë'ëponaraihuë' ninarapi quënanquintahuachina, noya ni'sarin. ³⁹ Isonta' yonquico': Ihuatë' a'nanaya huëcaton, pëiquë ya'conin. Hua'anën co nicasohuë', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhuë', co ma'shanënpita ihuaitonhuë'. ⁴⁰ Yosë quëran quëmapico ni'to, canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co a'naroáchin o'mantaraninhuë', tosapí a'naquën. Co nitotasënuquëmahuë', a'nanaya o'mantararahuë,' itërin Quisosori.

Inpriato pochin nininso'
(Mateo 24.45-51)

⁴¹ Napohuachina, Pitrori natanin:

—¿Ya'ipi piyapi'sa' Sinioro pënënanan? ¿Quiyasáchin nica? itërin.

⁴² Napotohuachina:

"Ni'co' iyaro'sa'. O'maca'huaso tahuëri a'na patron pochin nisarahuë. Inaso' aguë yapapachina, inpriatonën noya natërinso' sha'huitërin. 'Piyapinëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piraquë', itahuaton pa'nin. ⁴³ Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'tëquën natërin. Patronëni huëcapaintahuachina, noya ni'sarin. ⁴⁴ Noya natërin ni'ton, acoarin ya'ipi ma'shanënpita a'paicaso maré'. ⁴⁵ Nipirinhuë', inpriatonën nisha cancantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huëntaponhuë', ta'ton, piyapinënpita ahuëapon. Cosonanënpitanta' ahuëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁴⁶ Napoaso', a'nanaya patronëni quënanquiantapon. Co nitotasohuë', a'nanaya canquipon. Co natërinhuë' ni'ton, ocoirahuaton, chiniquën ana'intarin. Co natëtono'sahuëpitarë chachin ana'intarin.

⁴⁷ A'na piyapinënso' patronëni sha'huitopirinhuë', co yonquirinhuë'. Noya nitotaponahuë', co natërinhuë'. Co ma'shanënpita noya tapatërinhuë' ni'ton, chini chiniquën ahuihuitarin. ⁴⁸ A'naso nipirinhuë' co nitotërinhuë'. Co noyahuë' nipachina, co onpopinchin ahuihuitarinhuë'. Inapochachin canpitanta' na'con a'chintëranquëma' ni'ton, noya natëco'. Na'con nitotohuatama', noya noya natëcaso' ya'huërin," itërin.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'
(Mateo 10.34-36)

⁴⁹⁻⁵⁰ "Tëhuëchachin, iyaro'sa', pën matohuachina, a'naroáchin huiquitërin. Inapochachin piyapi'sa' a'chintohuato, nisha nisha yonquiapi. Na'a piyapi'sa' no'huiarinaco. Caso' chiniquën parisita'huaso' ya'huërin. Ina yonquiato, sëtërahuë. A'naroáchin nipachin napochinaco. ⁵¹ 'Cristo o'mahuachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapona', ¿topiramahuë' ti? Co ya'ipiya nohuantarinacohuë'. Pënënpato, nisha nisha yonquiapi. A'naquën nohuantarinaco. A'naquënso nipirinhuë', co nohuantarinacohuë'. ⁵² Ipora quëran huarë' a'na pëiquë ya'huëpispita nisha nisha yonquiapi. Catoya'pi nohuantarinaco, caraya'piso nipirinhuë' co nohuantarinacohuë' ni'ton, nino'huiapi. ⁵³ A'na pëiquë pa'pin nohuantarinco. Hui'ninso nipirinhuë' co nohuantarincohuë'. A'na pëiquënta' hui'nin nohuantarinco. Pa'pinso nipirinhuë' co nohuantarincohuë'.

Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin nimara co nohuantarinco-huë'. Hua'huinso nipirihuë' nohuantarinco. A'shatën nohuantarinco. Notainso nipirihuë' co nohuantarincohuë', tënin.

Ipora ma'sha onporëhuaso' yonquicaso' ya'huërin
(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

⁵⁴ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' a'chintantaton, itapon:

“No'tëquën, iyaro'sa', yonquico'. Pi'i ya'coninso parti tashiroto-huachina: 'O'nanapon,' tënama'. Ina quëran o'nanin. ⁵⁵ Sor parti quëran chiniquën ihuantohuachina, 'Huënoca ya'huëapon,' tënama'. Naporo' huënocatërin. ⁵⁶ Canpitaso' nonpintëinquëma'. O'nan, sëhuën, inapita noya ninopiramahuë', ¿onpoatonta' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'?” itërin.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'
(Mateo 5.25-26)

⁵⁷ “¿Onpoatomata' canpitaora cancanëma quëran co no'tëquën yonquiramahuë'?” ⁵⁸ Ni'co'. Nihuitëranso marë' yaquëpahuachinënquën, a'naroáchin nanan anoyatëquë'. Co anoyatohuatanhuë', coisëquë quëpaarinënquën. Coisëquë quëpahuachinënquën, sontaroquë yo'coaninënquën ni'ton, tashinan pëiquë po'moarinënquën. ⁵⁹ Inaquë po'mohuachinënquën, ya'ipiya pahuërëtaquë huarë' pipiaran,” tënin Quisoso. (Inapochachin canpitanta' co noyahue' nipatama', a'naroáchin nanan anoyatoco', Yosë ana'intochinquëma'.)

13

Co noyahue' yonquipisopita naniantacaso' ya'huërinso'

¹ Naporo' a'naquën huë'sahuatona', Quisoso sha'huitiipi: “Caririario'sa' Yosë pëinënquë chinotatona', ma'sha tëparapirinahuë', Piratori sontaro'sa' a'parin tëpacaiso marë'. Inaquë chachin tëpapi,” itiipi.

² “A'napita caririario'sa quëran na'con na'con oshahuanpi ni'ton, Yosë nohuanton, ¿tëpapi, topiramahuë' ti? ³ Co inapita na'con na'con oshahuanpihuë'. Canpitanta' co noyahue' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', ana'intarinquëma'. Chiminatoma', parisitomiatarama'. ⁴⁻⁵ Siroiquënta' a'na tori anotaton, shonca posa ya'pi tëparin: 'Inapitanta' na'con na'con oshahuanpi,' ¿topiramahuë' ti? Co naporinhuë', ténahuë caso'. Na'a piyapi'sa' Quirosarinquë inachachin oshahuanpi. Canpitanta' co noyahue' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', chiminatoma', parisitomiatarama',” itërin Quisosori.

Nara co nitërinsohuë'

⁶ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: “A'na quëmapi iminënquë iquira naranta' sha'nin. Papotahuaton a'shinaponahuë', hua'qui' co nitërinhuë'. ⁷ Ina quëran inpriatonën itërin: 'Iso huayo napoonin. Nani a'shinaponahuë', cara pi'ipi co manta' nitërinhuë'. A'nëquë'. ¿Ma'marëta' topinan huanirin?’ itopirinhuë', ⁸ ‘Ama siniro ipora a'nëquësahuë'. A'na pi'ipira' tananpitëquë'. Iso pi'ipi noya pacarapiarahue. Apono acotarahue noya nitacaso marë'. ⁹ Iso pi'ipi nitapon nimara. Co nitohuachinhuë', sha'huitoco a'nëchinquën,' itërin inpriatonëni,” tënin Quisoso.

Chinoto tahuëri apia anoyatërinso'

10 Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. 11 Inaquë a'na sanapi quënanconin, apia nininso'. Sopai nohuanon, nani shonca posa pi'ipi monconpirin. Co nanitërinhuë' no'tëpicaso'. 12 Quisori quënanahuaton, pëarin. Huëcapaihuachina:

—Nani imoya noyatëran, itërin.

13 Së'huapihuachina, a'naroáchin no'tëquën huanirin. “¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” tënin. 14 Niyontonpiso pëi' hua'anso nipirinhüë', no'huitërin. Chinoto tahuëri anoyatërin ni'ton, naporin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—Saota tahuëri sacatacaso' ya'huërin. Naporo' huëco' anoyatin-quëmaso marë'. Chinoto tahuëriso' co noyahuë' anoyatacaso', itërin.

15 Quisori natanahuaton, itapon:

—Canpitaso' nonpintëinquëma'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ohuaca', mora, inapita pë'tahuahuatama', chinoto tahuërinta' i'quiritërama'. I'sha ya'huërinquë quëparahuatoma', o'shitërama'. 16 Iso sanapiso nipirinhüë' Yosë piyapinën niponahuë', hua'qui' parisitërin. Nani shonca posa pi'ipi Satanasëri aparisitopirinhüë', ipora huarë' nicha'ërahuë. Chinoto tahuërinta' anoyatacaso' ya'huërin tënhuë. ¿Ma'ta' canpitaso' yonquirama? itërin.

17 Natanahuatona', inimiconënpitaso' tapanpi. A'napitariso nipirinhüë', pa'yatopi: “¡Ma noyacha Quisoso nanitaparin paya!” topi.

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32)

18 “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? topiramahuë'. A'na pënëno nanan sha'huitanta'inquëma' canpitanta' nitotacamaso marë'. 19 Mostasaraya pochin ninin. Ya'pirin hua'huishin niponahuë', iminquë sha'patëra, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin,” tënin. (Inapochachin ya'nan nipon, caraíchin piyapi Yosë imapirinhüë', a'na tahuëri hua'huayátërahuë imasapi huachi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(Mateo 13.33)

20 Ina quëran itantarin: “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? 21 Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cato shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya së'cotërin, pan huëpocatërin huachi,” tënin Quisoso.

Ya'coana pochin nininso'

(Mateo 7.13-14, 21-23)

22 Ina quëran nisha nisha ninanoquë pa'sahuaton, a'chintëra'piarin. Quirosarinquë huarë' pa'sarin. 23 A'chintohuachina, a'na quëmapiri itapon:

—¿Onpo piyapita' cha'ëpona'? ¿Caraíchin nimara ti? itërin.

24 —Yosë huëntonën pëi pochin ninin. Ya'coananënso' yamianasha. Na'a piyapi'saso' yaya'conpirinhüë', co noyahuë' cancantatona', co nanitopihüë' ya'conacaiso'. Canpitaso nipirinhüë' ipora chachin ya'conacamaso' nohuantoco'. Ama hua'quicosohüë'. 25 A'na tahuëri hua'anëni ya'coananën oncotarin huachi. Naporo huarë' aipiran huanirahuatoma', yaya'conpiramahuë'. “T'soatocoi Sinioro,”

tosapiramahuë', co nohuanterinhuë'. "Co nohuitëranquëmahuë'. Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahuë'," itaringuëma'.²⁶ "Co'ta nohuitërancoi. Quëmaro'coi coshatërai, o'orai. Quiyataquë a'chinan," tosapiramahuë'.²⁷ "Co' mini nohuitëranquëmahuë'. Co noyahuë' ninama' ni'ton, co piyapinëhuëpitanquëmahuë'. Paco huachi," itahuatënguëma', a'paaringuëma'.²⁸ Parisitopiquë pa'sahuatoma', na'nëarama', chiniquën parisitarama'. Apraan, Isaco, Cacopo, pënëntona'piro'sa', inapita Yosë hua'anëntërinquë ya'huërapì, ni'sarama'. Canpitaso nipirinhüë' co ya'conamahuë' ni'ton, sëtarama'.²⁹ Nisha nisha parti quëran huëcatona', Yosë ya'huërinquë ya'conapì. Inaquë noya coshatëresò pochìn nóya ya'huërapì.³⁰ A'naquënso' ipora co piyapì'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso' nipirinhüë' ipora piyapì'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhuë', itërin Quisosori.

Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiaton, sëtërinso'
(Mateo 23.37-39)

³¹ Naporo' a'naquën parisioro'sa' Quisosoquë huë'pi.

—A'naroáchin ta'aquë'. Irotisë yatëparinquën, itiipi.

³² —Inca. Co yapa'nahuë'. Irotisëso' pa'pì nonpintë'. Paaton, sha'huitonquë'. Nani Yosë sha'huitërinco ma'sha nica'huaso'. Iporaso' ina natëto, sopairo'sa' a'parahuë. Na'a cania'piro'sa' anoyatarahuë. Cara tahuërichin pochìn pahuanarin tiquia'huaso'. Ina sha'huitonquë' nitochin.³³ Inaso napotopirahuë', ipora tahuëri chachin pipito tashira aquëtëran Quirosarinquë nincana'huaso' ya'huërin. Iráca quëran huarë' na'a piyapì'sa' inaquë pënëntopirinahuë', tëpapi. Inaquë canta', tëpainacoso ya'huërin, ténin.

³⁴ Ina quëran itantarin: "¡Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yonquiatënguëma', chiniquën sëtërahuë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinënguëmaso marë'. A'papurinhüë', tëparama'. A'naquën na'piquë të'yaratoma', tëparama'. Ya'ipinquëma' nosoroatënguëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahuë', co ca tëranta' nohuanteramacohuë'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochìn yapa'poyapiranquëmahuë', co nohuanteramacohuë'.³⁵ Napoaton Tata Yosë patarinquëma'. Co huachi catahuararinquëmahuë'. Co huachi quënanaramacohuë'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënantaramaco. Naporo': '¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Sinioro chachin a'paimarinquën,' itaramaco," itërin Quisosori.

14

Chinoto tahuëri anoyatantarinsò'

¹ A'na hua'ani Quisoso amatërin coshatapacaso marë'. Parisio quëmapi inaso'. Amatohuachina, inaquë pa'nin. Chinoto tahuëri ni'ton, a'napitarinta' ni'sapì sha'huirapicaíso marë'.² Naporo' a'na cania'pì Quisosoquë huë'nin, panca pomatërinso'.³ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita notëërahuaton, Quisosori itërin:

—¿Noya chinoto tahuëri cania'pì anoyatacaso' tì? ¿Ma'ta' tënama' canpita? itërin.

⁴ Natanahuatona', ta'tápi. Co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinaraihuë', cania'pì së'huarahuaton, a'naroáchin

anoyatërin. —Noya paquë huachi, itërin. ⁵ Ina quëran piyapi'sa' pënëntarin.

—¡Hui'nama' posoquë pa'itohuachina, chinoto tahuëri nipirinhüè', a'naroáchin ocoirama'! Mora tëranta' pa'itohuachina, ocoirama'. ¿Co ocoiramahuè' nica? itërin.

⁶ Parisioro'saso nipirinhüè' tapanatona', co nanitopihuè' a'panitacaiso'.

Pita pochin nininso'

⁷ Yacoshatohuachinara, na'a piyapi'sa' hua'an pirayan yahuënsëpi. “Hua'an pirayan huënsëhuato, chiniquën nanantona'pi pochin ni'sarinaco,” ta'tona', inaquë huënsëconpi. Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

⁸ —Natanco iyaro'sa' pi'pian pënëinquëma'. Quëmapi yasa'apachina, nipayarinsopita amatërin coshatapacaiso marè'. Inaquë amatohuachinquën, ama hua'ano'sa' pirayan huënsëquësohuè'. Tapon'a' a'na quëmapi chini chiniquën nanantërinso' huè'sarin. ⁹ Huè'pachin, hua'an itarinquën: “Po'shaquë', iso quëmapi huënsë'in. Pasëquë tëranta' huënsëconquë',” itohuachinquën, tapanaran. ¹⁰ Napoaton amatohuachinquën, co'inquë huënsëquë'. Hua'an huè'pachin, noya nontarinquën. “Huëquë' iyasha, isëquë noya huënsëiquë',” itohuachinquën, ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinquën. ¹¹ Inapochachin “Caso' noya noyaco,” topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüè', sano piyapi nipatama', Yosë noya noya acoarinquëma', itërin.

¹² Ina quëran pëj' hua'anën pënëntaton, itantarín:

—Ca'painëinquënso marè' piyapi amatohuatan, ama quëmopinënpita, amiconënpita, inapitaráchin amatëquësohuè'. Ma'huanos'a' amatohuatan, inapitanta' amataantahuachinëinquën, i'huëretarinëinquën. ¹³ Sa'ahuario'sa', apiaro'sa', sonpacharo'sa', somaraya nininsopita, inapitanta' nosoroaton, amatëquë'. ¹⁴ Ina quëran noya cancantaran. Inapitaso' co nanitopihuè' amatanta'inëinquënso'. Co i'huëretopirinëinquënhüè', Yosëso' i'huëretarinquën. Noya ninan ni'ton, ayaro' tahuëri ananpitaantahuachinquën, acanaarinquën huachi, itërin.

*Yosëri amatërinso'pita
(Mateo 22.1-10)*

¹⁵ Inaquë coshataso'i, a'naso' natanahuaton, Quisoso itapon:

—Yosë chachin hua'anëntohuachinpoa', nóya coshatarihua'. Noya noya cancantarihua', itërin.

¹⁶ Napotohuachina, pënënto nanan sha'huitërin.

—A'na quëmapi na'a piyapi'sa' amatërin ca'pacaiso marè'. ¹⁷ Tahuëri nanihuachina, inpriatonën a'parin sha'huitantacaso marè'. “Huëco huachi. Nani cosharo' taparin,” itërin. ¹⁸ Nani amatopirinhüè', co huachi nohuantopihuè'. “Co'chi nanitëraihuë paya,” toconpi a'naya a'naya. “No'pa' pa'anahuëso' nicapo pa'sarahuë. Napoaton co nanitërahuè',” tënin a'na'. ¹⁹ “Shonca toro pa'anahuë asacata'huaso marè'. Inapita tënipo pa'sarahuë. Napoaton co ipora nanitërahuè',” tënin a'nanta'. ²⁰ “I'huara sa'arahuë. Napoaton co canta' nanitërahuè',” tënin a'nanta'. ²¹ Napotohuachinara, inpriatoso ayanahuaton hua'anën sha'huitiirin. “Co huachi nohuantopihuè',” itërin. Natanahuaton, no'huitërin. “Manóton paantaquë'. Cachiquë tëranta' paaton, piyapi

maconquë'. Sa'ahuarosa', apiarosa', somaraya nininsopita, sonpacharosa' inapita maconquë'," itërin. Itohuachina, pa'sahuaton, macontarin. ²² Huënantarahuaton, sha'huitiantarin. "Nani maconpirahuë'. Ipora huanta' pahuanarin piyapi'sa' nanicaso'," tënin inpratonën. ²³ "Ninano quëran pipirahuaton, macoantaquë'. Nisha nisha ira pa'taton, sha'huitonquë' huë'ina'. Imino'saquë huarë' paaton, maconquë'. Na'a piyapi'sa' nohuantërahuë. ²⁴ Ya'nan amatërahuësopitaso', co huachi ca'painacoso' nohuantërahuë' ni'ton, inapoco'," itërin hua'ani, tënin Quisoso.

Sacai' imacaso'
(Mateo 10.37-38)

²⁵ Ina quëran Quisoso paantarin. Na'a piyapi'sari imasapirinahuë', tahuëretahuaton, itapon: ²⁶ "Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', inapita co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Sa'ama', hui'nama', iyaparima', oshiparima', inapitanta' co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuantëramasonta' naniantatoma', casáchin imaco huachi. Co na'con na'con nosorohuatamacohuë', co tëhuënychachin imaramacohuë'. ²⁷ Imapatamaco, a'napita aparisitarinënuëma'. Yatëpapirinënuëmaonta', imamiatoco. Corosëquë chiniquë'n parisitëre'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinënuëma'. Co ahuantohuatamahuë', co tëhuënychachin imaramacohuë'. ²⁸ Ni'co' iyarosa'. A'na quëmapi panca tori yanipachin, co a'naroáchin nininhuë'. Ya'ipi pa'tërinso'ton yonquirin. ²⁹ Ina quëran coriquinën nanihuachina, pëiarin huachi. Co coriquinën nanihuachinhuë', co pëirinhuë'. Patomaíchin a'canin naporini, a'napitari tëhuaitonahuë'. ³⁰ 'Ni'co'. Panca yapëipirinhuë', co nanitërinhuë' a'canacaso', ichitonahuë'. ³¹ Isonta' yonquico'. A'na copirno ya'huërin, shonca huaranca sontaro'sa' camairinso'. Inimiconënso nipirinhuë', cato shonca huaranca sontaro'sa' camairin. Ina napo' huë'pachinara, co a'naroáchin ahueápon pa'sarinhuë': 'Sacai' minsëcaso'," ta'ton, yonquirárin. ³² Co nanitochináchinhuë' nipachina, comisionën a'parin nanan anoyatacaso marë'. ³³ Inapochachin pënënanquëma'. Sacai' imamancoso', ténahuë. Napoaton noya yonquiatoma', imaco. Casáchin yonquihuatamaco, tëhuënychachin noya imasaramaco," tënin Quisoso.

Yamora pochin nininso'
(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

³⁴⁻³⁵ Ina quëran taantarin: "Yamora noya acashicaso' niponahuë', chiminpachinaso co huachi cashirinhuë' ni'ton, co huachi ma'marë tëranta noyatërinhuë'. Topinan të'yatëre'. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin Quisosori. (Canpitanta' co noya canticantohuatamahuë', co Yosë nohuantarinquëmahuë' tapon naporin.)

15

Ohuica chihuërinso pochin nininso'
(Mateo 18.10-14)

¹ Nisha nisha piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', oshahuano'sa' itopiso', inapitanta' huë'pi. ² Ina ni'sahuatona', parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapitari no'huipi.

—¿Onpoatonta' Quisoso oshahuano'sa' pa'yatërin? Inapitarë' coshatarin, co napocasohuë' nipirinhüë', toconpi.

³ Ina natanahuaton, Quisosori iso pënënto nanan sha'huitërin ayonquicaiso marë': ⁴ "A'na quëmapi pasa ohuicaros'a' pë'tahuaton, ya'ipiya nosororin. A'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'sarin. A'napitaso' pastoquëranchin patahuaton, hua'qui' yonisarin. Quënanahuë' huarë' yonisárin. ⁵ Quënanahuaton, pa'yatërin. Pitënhuaton, quëmantarín. ⁶ Pëinënuë' canquiantahuachina, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Ohuicanëhuë' chihuëpirinhüë', quënanahuë. Ina marë' nóya cancantahua,' itërin. ⁷ Inapochachin Yosë ni'ninpoa'. Noya piyapi ya'huëhuachin, Yosëri noya ni'sarin. Nipirinhüë', oshahuano'santa' nosororin. A'naya tëranta' co noyahuë' yonquirinso' naniantohuachin, Yosë ya'huërinquënta' capa cancantomiatapi," itërin Quisosori.

Coriqui ayatërinso'

⁸ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitantarin: "A'na sanapi shonca coriqui prata quëran nininso' ya'huëtopirinhüë', a'nara' ayatërin. Nanparin i'chinpitahuaton, noyá huitëtërin. Quënanahuë' huarë' yonisárin. ⁹ Quënanahuaton, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Coriquinëhuë' ayatopirahuë', quënanahuë. Ina marë' noya cancantahua,' itërin. ¹⁰ Inapochachin a'na piyapi tëranta' co noyahuë' yonquirinsopita naniantohuachin, anquëniro'santa' noya cancantapi," itërin.

Oshahuana'pi huëantarínso'

¹¹ Ina quëran Quisosori itaantarin: "A'na quëmapi cato' hui'ninpita ya'huëtopirinhüë', ¹² hua'hua nininsoari pa'pin itërin: 'A'na tahuëri ya'ipi ma'shanënpita iyahuëro'co patomatarancoi. Caso nipirinhüë' apira nohuanterahuë. Ipora tata quëtochanco, topirahuë',' itërin. Itohuachina, patoma ma'shanënpita quëtërin. ¹³ Cara tahuëri quëran pochin hua'hua nininso' yapipirin. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarinso' masahuaton, aquë pa'nin. Inaquë no'pirárin, nansarárin, monshihuanárin. Na'a coriqui quëparinso' i'quirin. ¹⁴ Nani ya'ipi i'quihuachina, inaquëso' tanarotopi ni'ton, co manta' capacaso' ya'huërinhuë'. Inanta' tanarin. ¹⁵ Napoaton a'na patronquë pa'nin. 'Canta' sacachi, topirahuë',' itërin. 'Noyahua'. Sacatëquë' nipachin,' itahuaton, pastoquë' a'parin coshinënpita a'paicaso marë'. ¹⁶ Inaquë paaton, coshiro'sa' a'cararin. Tanaton, coshi ca'ninso' tëranta' nayapirinhüë', co incari quëtërinhuë'. ¹⁷ Ina quëran yonquirin. '¡Ma'huántacha ninahuë' paya! Tata piyapinënpitaso' noya coshatapi. Caso nipirinhüë' tana yatëparinco ta'a. ¹⁸ Paato, tatahuë nonchi: "Co noyahuë' tata ninahuë. Nonpintëranquën. Co Yosë natëtohuë', oshahuanahuë. ¹⁹ Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nán pochin cancantancoso' ya'huërinhuë'. Piyapinën pochin tëranta' ni'co," ichi,' tënin yonquinënuë. ²⁰ Ina quëran pa'pin ya'huërin'pa' paantarin.

Ya'caritëriahuaso', aquë quëran pa'pini quënanin. Quënanahuaton, na'con nosoroaton, ta'aparin. Iporahuaton, apinorin. ²¹ 'Co noyahuë' ninahuë, tata. Nonpintëranquën. Co Yosë natëtohuë', oshahuanahuë. Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nán pochin cancantancoso' ya'huërinhuë',' itërin pa'pin. ²² Napotopirinhüë', pa'piniso' na'con

nosororin. Piyapinēnpita camairin. 'Manóton paatoma', noyápiachin nininso' maconahuatoma', a'motoco'. Po'moitērantá' noyápiachin nininso' po'motoco'. Sapatēnta' matonquē' po'moin. ²³ Ina quēran toroa'hua amoshin nininso' ma'toma', tēpaco' ca'ahua'. Capa cancantatēhua', pita niahua'. ²⁴ Iso hui'nahuē' chiminin pochin niponahuē', iporaso' ya'noantarin. Ayatē pochin nipirinhue', iporaso' niantarahue', itērin. Ina quēran pita nisapi.

²⁵ Paninanso nipirinhue', iminquē sacatērin quēran huēntararin. Pēiquē ya'caritēriahuaso', mosica pi'nirapiso natanin. Nansatona', capa cancantapi. ²⁶ Natanahuaton, piyapinēn pērarin: '¿Onpoatonta' pita nisapi?' itērin. ²⁷ Co'ta iya'hua huēnantarin. Noya canquintarin ni'ton, tatari pa'yatērin. Toroa'hua amoshin nininso' atēpatērin capacaso marē', itērin. ²⁸ Ina natanahuaton, no'huitērin. No'huitaton, co yaya'coninhue'. Pa'pini pipirahuaton, itērin: 'Huēquē' conpa capa cancantahua', itopirinhue'. ²⁹ Inca tata. Na'a pi'ipi quēma marē' chiníquēn sacatērahuē. Sha'huitohuatancora, ya'ipiya natēranquēn. Napoaponahuē', co caso' chipo tēranta' quētērancohuē' amiconēhuēpita amatahuato capa cancanta'huaso marē'. ³⁰ Iso hui'nanso nipirinhue', aquē paaton no'piárin. Monshihuanárin. Coriquinēn quētopiranhue', ya'ipi i'quirin. Ina quēran huēnantahuachina, quēmari nosoroaton, pa'yatēran. Toroa'hua amoshin nininso' atēpatēran coshatacaiso marē', itērin.

³¹ Napotohuachina, pa'pini itērin: 'Nosororanquēn mini conpa. Quēmaso' co ya'huincaranhue'. Ya'ipi ma'shanēhuēpita quēchinquēn. Ya'ipiya quēmaquēn nisarin. ³² Iya'huaso nipirinhue', nani huēnantarin. Chimininso pochin niponahuē', ya'noantarin. Ayatēreso pochin nitopirēhuahuē', niantarēhua'. Ina marē' noya cancantacaso' ya'huērin, itērin pa'pini," tēnin Quisoso.

16

Inprietori nonpintērinso'

¹ Ina quēran ca'tano'sanēnpita a'chintantaton, itapon: "A'na ma'huan ya'huērin. Inprietonēn chiníquēn nanan quētērin piyapinēnpita camacaso marē'. Inari asacatērin. Chiníquēn nanantaton, nihuiipiso' ninshitērin. Inaso nipirinhue', nonpintaton, inaora marē' coriqui masarin ni'ton, sha'huirapipi. ² Ma'huanso' natantahuaton, amatērin. 'Quēmaso' nonpintaranco natantērahuē. Coriqui quētēranquēnso' quēmaora marē' manan ni'quēhuarē', ocoiaranquēn. Ya'ipi nihuirinacoso' ninshitoco nitochi,' itērin. ³ Inprietonēnso' pipirahuaton, yonquirarin. '¿Ma'cha onpo'i nicaya? Hua'anēhuē ocoiarinco. Co nanitērahuē' chiníquēn sacata'huaso'. Naporahuaton, tapanato, co nohuantērahuē' coriqui topinan ma'pata'huaso'. ⁴ Na'a quēmapi'sa' hua'anēhuē nihuiipi. Iporaso' inapita catahuarahuē. Ina quēran hua'anēhuē ocoihuachinco, inahuantá' catahuarinaco nanpica'huaso marē', tēnin yonquiaton. ⁵ Naporahuaton, co'huara hua'ani ocoiyatērasohuē', nihuitopisopita amatērin. A'naya a'naya huē'pi. A'naso' huē'pachina, natanin. '¿Onpota' hua'an nihuiran?' itērin. ⁶ 'Pasa rata toma' ma'parahuē ni'ton, ina nápo' nihuirahuē,' itohuachina, 'Inta nipachin, nihuitēranso quirica masahuaton, a'natērápo shoncaíchin ninshitantaquē', itērin. ⁷ Ina quēran a'nanta' huē'nin. Huē'pachina, '¿Onpota' quēmanta' nihuitēran?' itērin. 'Trico ma'parahuē ni'ton, pasa costaro marē' nihuirahuē,' tēnin. 'Inta

nipachin, Posa shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. Inapotëra'piaton, na'a amiconënpita catahuarin ama na'con pahuërëtacaiso marëhuë'. ⁸ Hua'ani nantahuaton, amataantarin. 'Naquëranchin nonpintantaranco. Nipir-inhuë', "ma noyacha yonquiran paya," tënahuë', itërin hua'anëni. Ni'co' iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipisopita noya yonquipi inaora canacaiso marë'. A'naquëmaso nipirinhue', imapiramacohue', co onpopinchin yonquiramahue' noya nicacamaso marë'.

⁹ Coriqui ya'huëtohuachinquëma', ama canpitaoráchin i'quicosohuë'. A'napita pahuantohuachina', quëtoco'. Inapohuatama', Yosë'pa' noya ni'sarinquëma'. Chiminpatama', Yosë inápaquë quëpantarinquëma'. Coriquinëma' patopiramahuë', inatohua' noya noya ya'huëcontarama'.

¹⁰ Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' sha'huitohuachinquëma', natëcamaso' ya'huërin. Pi'pian tëranta' sha'huitopirinquëmahuë', natëhuatama', noya ni'sarinquëma'. Chini chiniquën nanan quëtarinquëma'. Co'so' natëhuatamahue', co chiniquën nanan quëtarinquëmahue'. 'Nonpintarincó,' ta'ton, co huachi natëtarinquëmahue'. ¹¹ Ya'ipi coriquinëma' canpitaora marë' i'quihuatama', co insonta' inápaquë acanarinquëmahue'. ¹² Iporaso' Yosë nohuanton, ma'sha, coriqui, inapita ya'huëtarinquëma'. A'naninquëmaso pochin quëtëtarinquëma'. Topinan quëran i'quihuatama', co manta' Yosë'pa' canamiataramahuë'.

¹³ Cato' patron camaihuachinquëma', co nanitëramahuë' cato chachin natëcamaso'. A'naso' nohuantatoma', noya natëarama'. A'naso nipir-inhuë' co onpopinchin nohuantatomahuë' co natëaramahuë'. Inapochachin canacamasoáchin yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso'. Coriquiráchin cancantohuatama', co Yosë natëaramahuë'," itërin Quisosori.

¹⁴ Parisioro'sa' coriquiráchin cancantopi. Napoaton Quisoso a'chininso' natanahuatona', tëhuapi. ¹⁵ Tëhuapirinhue', Quisosori itërin: "Canpitaso' Yosë imaramaso pochin nipomarahue', co tëhuëchachin imaramahuë'. Nonpinama'. Yonquiramaso chachin Yosë nitotërin. Piyapi'sa' noya ni'pirinënhuëmahue'. Cancanëma quëranso yanonpinama' ni'ton, Yosë co pi'pian tëranta' noya ni'sarinquëmahue'," itërin.

Yosë quiricanën quëran pënëninpoaso'

¹⁶ Ina quëran tantarin: "Iráca Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita pënëntopi nani ma'sha natëcaso'. Ina quëran Coansha Paotista huë'pachina, noya nanan sha'huirin Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yaya'conpisopitaso' chiniquën cancantatona', ya'conapi. ¹⁷ Quiricanën quëran Yosë no'tëquën pënëninpoa'. Isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantapirinhue', ya'ipi Yosë nanamënso' ya'huëmiatápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihuë' ni'ton, ya'ipi naniarin," tënin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

¹⁸ Ina quëran Quisosori pënëntarin: "Co sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë'. Noya nichinpitacaso' ya'huërin. Napoaton sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi maantahuatama', oshahuanarama'. Monshihuaninso pochin Yosë ni'sarinquëma'. Insosona ina sanapi so'ini të'yatërinso chachin maantahuachina, inanta' monshihuaninso pochin Yosëri ni'sarin," itërin.

Ma'huan parisitërinso'

¹⁹ Ina quëran itaantapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Nani ma'sha ya'huëtërin. Morin pa'ton nininso' a'morin. Noyápiachin a'moton, nani tahuëri pita pochin niconin, nóya coshatërin. Co manta' pahuantërinhuë'.²⁰⁻²¹ A'na quëmapinta' inaquë ya'huërin, sa'ahua nininso'. Nasaro itopi. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' sacatacaso'. Ma'sha topinan ma'pataton, nanpirin. Ma'huan pëinën aipiran acopi. Ya'coanaquë huënsëarin. Tanaton, ma'huan pë'sotërinso tëranta' nayapirinhue', co manta' quëtöpihuë'. Ta'taráchin niconin ni'ton, ni'niraro'sari huëcatona', irotiipi.²² Napoin quëran Nasaro chiminin huachi. Chiminpachina, Yosë'pa' anquëniro'sari quëparin. Apraan pantarinquë chachin pantarin. Ina quëran ma'huaonta' chiminipachina, pa'pitopi.

²³ Parisitopiquë paaton, parisitárin. Në'përahuaton, aquë quëran Nasaro quënanin. Tata Apraanë' ya'huëarin.²⁴ Napoaton chiníquën përarin: '¡Tata Apraan, nosoroco canta!' Pënquë parisitárahue'. Nasaro a'patimaco i'sha pi'pian tëranta' api'nichinco,' itopirinhue'.²⁵ 'Co'chi nanitërahue' paya. Ni'quë'. Quëmaso' nanpipon, nani ma'sha ya'huëtöpirinquënhue', inasáchin yonquiran ni'ton, iporaso' parisitáran. Nasaroso nipirinhue' nanpipon, parisitápirinhue', iporaso' noya ya'huarin huachi.²⁶ Naporahuaton, Yosë'pa' pa'patëra, co onporonta' pipirëhuë'. Inapochachin parisitopiquënta' pa'patëra, co onporonta' Yosë'pa' pa'nëhuë'. Panca tahuan ya'copitërinso pochin ni'ton, co nanitërehue' pëntonacaso', itërin.

²⁷⁻²⁸ Napotopirinhue', itantarin: 'A'natërápo iyahuëpita ipora ya'huërapí. Nasaro a'paquë' tatahuë pëinënquë iyahuëpita pënënacaso marë'. Caso' parisitápató, co nohuantërahue' isëquë huëcacaiso', itërin.²⁹ Napotöhuachina, Apraani itërin: 'Co'ta Yosë quiricanën ya'huëtöpi. Inaquë Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninshitopi nontatona' nitotacaiso marë'. Inapita natëina', itërin Apraani.³⁰ 'Nani nontaponaraihuë', co natëpihuë'. Nipirinhue', chimininso' nanpíantahuaton, pënënconpachin, natëpona' nimara. Co noyahuë' yonquipisopita naníantatona', Yosë tahuëretantapona' nimara, topirahuë', ténin.³¹ 'Co Yosë quiricanën natëhuachinahuë', chimininsonta' nanpíantapirinhue', co onporonta' natëapihuë', itërin Apraani," ténin Quisoso.

17*Anishacancantopisopita*

(Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita pënëantarin. "Nisha nisha ma'sha ya'huërin anishacancantiinpoaso'. Nipirinhue', anishacancantona'piso' pa'pi co noyahuë' ni'ton, jma'huantacha nisarin paya! Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin.² Co'huara hua'huaro'sa tëranta' anishacancanchátërasohue', marëquë chimitërin naporini, noya noya niitonhuë'. Pancara'píquë a'sonconotahuatona', të'yaitopi naporini, co aquëtë' os'hahuaintonhuë'. A'naquënta' imasapirinacohue', co chiníquën cancanchatërapihuë'. Hua'huaro'sa' pochin cancantopi. Inapita anishacancantöhuachina', Yosëri ana'intarin.³ Napoaton, ni'cona a'napita anishacancantotama'.

A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', pënenco'. Naporinso marë' sêtohuachina, nanan anoyatoco'. ⁴ A'na tahuërimarëáchin canchisëro' napotopirinquëmahuë', canchisëro chachin: 'Co noyahuë' ninahuë ni'ton, sêtërahuë,' itohuachinquëma', nanan anoyataantaco'. Co onporonta' no'huicaso' ya'huërinhuë'," tënin.

Ya'ipi cancanënpoa quëran natëcaso' ya'huërin

⁵ Ina quëran ca'tano'sanënpitari itopi:

—Catahuaco'i Siniro, Yosë noya noya natë'i, itopi.

⁶ —Mostasa ya'pirin hua'huishin ninin. Ina pochin pi'pian tëranta' Yosë natëtoma', nontohuatama', noya catahuarinquëma'. "Yosë nohuanton, iso nara no'pa quëran pipirahuaton, marëquë pa'in," tënama' naporini, pa'itönhuë'. "Yosë no'tëquën nontërinco," topatama', sacai' nininso' nanitaparama', itërin.

Yosë marë' sacatacaso' ya'huërinso'

⁷ Ina quëran itantarin: "Patron ya'huëhuachina, piyapinën camairin. Camaihuachina, iminënquë sacatërin. Pë'tahuanënpitanta' a'pairin. Nani sacatohuachina, imin quëran huënantahuachina, patroni a'naroáchin a'carin, ¿topiramahuë' ti? ⁸ Co naporinhuë'. Patron'ton yacoshatërin. Napoaton piyapinën sha'huitërin. 'Cosharo' niquë'. Ina quëran nita-parahuaton, o'huintoco ca'i. Nani coshatohuato, o'shitoco,' itërin. Nani coshatohuachina, naporo huarë' piyapinënso' coshatërin. ⁹ Piyapinën camairin ni'ton, natërin. 'Ma noyanquën ni'ton, natëranco. Ina marë' "Yosparinquën," ' co itërinhuë'. ¹⁰ Canpitanta' iyaro'sa', Yosë sha'huitohuachinquëma', natëco'. Nani natëhuatama': 'Topinan piyapinënpoa' ni'tëhua', natërehua', nitoco'. Ya'ipiya natëcamaso' ya'huërin," itërin Quisosori.

Chana caniori maninsopita anoyatërinso'

¹¹ Ina quëran Cariria parti na'huëtahuaton, Quirosarinquë pa'sarin. Samaria yonsan ya'cariya pa'nin. ¹² Inaquë paaton, a'na ninanoquë canconin. Canconpachina, shonca quëmapi'sa' chana caniori maninsopita quënanconin. Inapitaso' aquëmiáchin huanirahuatona', ¹³ chiniquën nontopi:

—¿Quiyanta' Maistro nosoroatoncoi anoyatocoi topiraihuë'! itopi.

¹⁴ Napotohuachinara, ni'sahuaton, itapon:

—Paatoma' corto hua'an noyatëramaso a'notonco', itërin. Napotohuachina, pa'pi.

Paasoi', a'nanaya canio inquipi. Noyatopi. ¹⁵ A'nara': "Nani noyatërahuë," ta'ton, ayanquintarin. Iratapon pochin "¿Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!" tosarín. ¹⁶ Quisosoquë huënantahuaton, nantëntaquëchin isonquirin. Isonquirahuaton, "Yosparinquën, Siniro," itërin. Samaria piyapi inaso'.

¹⁷⁻¹⁸ —Shonca ya'pi anoyatopirahuë', a'naíchin huënantahuaton, "Yosparinquën," itërinco. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë yonquirin. A'napitaso nipirinhue' co "Yosparinquën," itërinacohuë', tënin.

¹⁹ Ina quëran itantarin:

—Huanirahuaton iyasha, noya paquë. Yosë natëran ni'ton, noyatomi-atëran huachi, itërin.

Yosë hua'anëntarinso'
(Mateo 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ina quëran Parisioro'sari huëcapairahuatona', itapona':

—¿Onporota' Yosë isoro'paquë hua'anëntarin? itopi.

—Yosë hua'anëntohuachin iyaro'sa', co a'ninquëchin ya'noarinhuë'.
²¹ “Isëquë ya'huarin,” co taponahuë'. “Pasëquë ya'huarin,” co taponahuë'. Yosë hua'anëntohuachinquëma', ya'coancantarinquëma', itërin.

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita itantarin:

—A'na tahuëri iyaro'sa', panantarahuë. Naporo' nohuantaramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'mantararahuë. “Manóton o'manta'in,” tosapiramahuë', co naporo' quënanaramacohuë'. ²³ A'naquën yanonpintarinëinquëma'. “Nani o'mantarin. Pasëquë ya'huarin,” itarinëinquëma' a'naquën. “Patoro'pa' ya'huarin, quiyaso' nitotërai,” itarinëinquëma' a'naquëonta'. Ina pochin nontohuachinëinquëma', ama natëcosohuë'. Ama inapita imacosohuë'. ²⁴ A'nanaya o'mantararahuë. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. ²⁵ Iporaso nipirinhüë' chiniquën parisita'huaso' ya'huërin. Na'a piyapi'sa' co nohuantarinacohuë'. No'huarinaco. ²⁶⁻²⁷ Iráca Noi pënëntopirinhüë', co natëpihuë'. Co natëtonahuë', topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatapi, o'osapi, sa'asapi, hui'ninpitanta' aso'yapi. Napoatona', co manta' Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirinhüë', Yosë natëton panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirinhüë', a'nanaya panca pacon pa'sarin huachi. Naporo' ya'ipiya chimii'topi. Inapochachin piyapi'sa' topinan ya'huaso', a'nanaya o'mantararahuë'. ²⁸ Notonta' iráca Sotomaquë ya'huëpirinhüë'. Inaquë a'napitaso' topinan ya'huatona', coshatápi, o'osápi, nipa'antápi, ma'sha sha'sapi, pëiapi. ²⁹ Napoápirinhüë', Noto pipihuachina, naporo tahuëri chachin Yosë nohuanton, inápa quëran pën a'paimarin. A'nanaya ta'huantopi. ³⁰ Inapochachin canta' a'na tahuëri Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'noantarahuë.

³¹ “Ina tahuëri nanihuachin, co ma'shanëmapita yonquicaso' ya'huaponhuë'. Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'sha macacaso marë tëranta' ya'concosohuë'. A'naroáchin ta'aco'. Iminquë ya'huëhuatama', ama pëinëmaquë paantacosohuë'. Topinan paco'. ³² Iráca Noto sa'in ma'shanënpita yonquiaton, co a'naroáchin ta'arinhuë'. Napoaton co cha'ërinhuë'. Ina yonquico'. ³³ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanopiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', casáchin yonquihuatamaco, tëpápirinëinquëmaonta', noya noya nanopimiatontarama'.

³⁴ O'mantahuato, naporo' tashi' cato' piyapi ina pë'saraqüëáchin huë'ësápirinhüë', a'nara' imarinco ni'ton, anquëniri inápaquë quëpantararin. A'naso nipirinhüë' patarin. ³⁵ Cato sanapi shi'shi' pë'sanapirinhüë', a'nara' quëpantararin. A'naso nipirinhüë' patarin. [³⁶ Cato quëmapi ina iminquëáchin sacatapirinhüë', a'nara' quëpantararin, a'nara' patarin,] tënin Quisoso.

³⁷ —¿Insëquëta' Sinioro napoapi? itopi.

—Ma'sharo'sa' chiminpachina, tamëro'sari huëcapaipi, itërin. (O'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

18

Coisë naporinso'

¹ “Chiniquèn cancantatè', apira apira Yosè nontacaso' ya'huèrin,” ta'ton, pènènto nanan sha'huitantarín ama amitona' a'pocaiso marèhuè'. A'chintaton, itapon: ² “A'na ninanoquè a'na coisë ya'huèrin. Co manta' Yosè tè'huatèrinhuè'. Piyapi'santa' co nosororinhuè'. ³ Ina ninanoquè chachin a'na quëyoron ya'huëpirinhuè', inimiconëni na'con ihuarin. Napoaton coisëquè pa'nin. 'Paso' quëmapi ihuarinco. Sha'huitèquè' quëtanta' inco. Ana'intèquè', itopirinhuè', co nohuantèrinhuè' catahuacaso'. Nani tahuëri paantahuaton, inachachin inachachin itantarín. ⁴ Hua'qui' coisëri co natëpirinhuè', napoin quëran ami ami natanin. 'Co' mini Yosè tè'huatèrahuè'. Piyapi'santa' co nosororahuè'. ⁵ Iso quëyoronso nipirinhuè' apinincó. Apira apira huëcapaihuachincora, pinatanahuè. Co huachi ahuantèrahuè'. Napoaton inimiconën ana'antarahuè,' ténin.

⁶ Ni'co'. Coisë co noyahuè' niponahuè', napoin quëran quëyoron catahuarin. ⁷ ¡Yosëso nipirinhuè' nóya ni'ton, huayoninsopita na'con catahuarin! A'napitari aparisitoahuachina', Yosëri no'tèquèn ana'intarin. Tahuërirè chachin, tashirè chachin ina nontopi ni'ton, catahuarin. Co naniantarínhuè'. ⁸ Tahuëri nanihuachin, a'naroáchin ana'intarin. Napoaponahuè' o'mantahuato, ¿na'a ya'pita'ma' natëarinaco quënaimapo to?" itërin Quisosori.

Cato' piyapi Yosè nontopiso'

⁹ A'naquèn piyapi'sa' ya'huëpirinahuè'. “Quiyasáchin no'tèquèn Yosè natërai. A'napitaso' co quiya pochin natëpihuè',” toconpi. Napopirinahuè', inapita pènénacaso marè' Quisosori itërin: ¹⁰ “Cato' quëmapi Yosè chinotopiso pëiquè Yosè nontacaso marè' pa'pi. A'naso' parisio. A'nanta' coriqui copirno marè' ma'patërinso'. ¹¹ Parisioso' huanirahuaton, sacaronquè Yosè nontërin: ‘Tata Yosè, yanontëranquèn. Caso' noyaco. Ina marè' noya ni'nanco ni'ton: “Yosparinquèn,” itëranquèn. Co a'napita pochincóhuè'. Co ihuatèrahuè'. Co nonpinahuè'. Co monshihuanahuè'. Paso' quëmapi co noyahuè'. Caso nipirinhuè' co ina pochincóhuè'. ¹² Nani simana catoro' ayonarahué. Ya'ipi canarahué quëran, diesmo quëma marè' acorahuè,' itërin Yosè nontaton. ¹³ A'naso' nipirinhuè' co ya'caritërinhuè'. Tapanaton, monshoárin. Oshanën marè' sëtërin. ‘Tata Yosè, caso' oshahuanco. Nosoroatonco, oshanëhuè inquitoco,' itërin. ¹⁴ Ina oshanën inquitaton, Yosëri noya ni'nin. Parisioso' nipirinhuè', co noyahuè' ni'nin. A'napita nocanpatama', a'na tahuëri Yosè atapanarínquëma'. Nipirinhuè': ‘Caora co nanitèrahuè' noya nica'huaso'. Catahuaco Siniro,' topatama', noya acoarínquëma',” ténin Quisoso.

Hua'huaro'sa' nosororinso'

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori sè'huamotocaso marè'. Sè'huamotorahuaton, inapita marè' Yosè nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'paporinahuè'.

—Ama napotocosóhuè'. Quisoso apinama', itopi. ¹⁶ Quisosorisó nipirinhuè' itërin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huè'ina'. Ama a'pacosóhuè'. Hua'huaro'sa' pochin cancantohuatama', Yosè hua'anëntërinquè ya'conarama'. ¹⁷ Tëhuënchachin itëranquëma'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin

yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuë', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-26; Marcos 10.17-27)

¹⁸ Ina quëran a'na hua'ani Quisoso huëcapairin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën, ténahuë. ¿Ma'ta' caso' nii nanpimiatata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin.

¹⁹ —¿Ma'marëta' “Quëmaso' noyanquën” itëranco? Yosëichin noyaso'.

²⁰ Iráca pënëntërinso' nitotëran. “Ama sa'an tēhuananpitëquësohuë'. Ama piyapi tēpaquësohuë'. Ama ihuatëquësohuë'. Ama nonpinapiquësohuë'. Tata natëquë'. Mamanta' natëquë',” tēnin Yosë iráca pënëntaton, itërin.

²¹ —Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itërin.

²² Ina natanahuaton, Quisosori itantarin:

—Isonta' Yosë nohuantërin. Paaton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconquë'. Coriqui canaranso' sa'ahuario'sa' quëttonquë'. Ina quëran imaquico. Inapotohuaton, Yosë'pa' na'con canamiataran, itërin.

²³ Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. “Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton, sëtërin. Sëtatón, pa'nin.

²⁴ Napohuachina, Quisosori itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ²⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyo panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Incha nica cha'ërë'poya? itopi.

²⁷ —Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipi nanitaparín, itërin Quisosori.

²⁸ —Ni'quë' Sinioro, quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuatoí, imasarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tēhuëinchachin iyaro'sa', nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', ténahuë. A'naquëma' Yosë hua'anëntërinso' a'chinacamaso marë' pëinëma', sa'ama', iyaparima', tatama', mamama', hui'nama', inapita patarama'. ³⁰ Ca marë' patohuatama', ipora chachin Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama huachi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarínso'

(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

³¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, itantarín: “Iporaso', Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' ya'huasëhua', Yosë quëran quëmapico nipirahuë', nani ma'sha onpotarinaco. Pënëntona'piro'sa' iráca ninshitopiso chachin napotarinaco. ³² Hua'ano'sa' masahuatonaco, nisha piyapi'saquë yo'coaninaco. Tēhuaarinaco, no'huiarinaco, ipitarinaco. ³³ Chiniquën huihuirahuatonaco, tēpararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëriya quëran nanpiantarahüë,” itërin.

³⁴ Natanaponarahüë', co nitotopihuë'. Ma'sona tapon naporínso' co yonquipihuë'.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵ Ina quèran Quiricoquë ya'caritohuachina, a'na quëmapi quënanconin. Ira yonsanquë huënsëarin. Somaraya ni'ton, nani tahuëri inaquë huënsëaton, coriqui topinan ma'patárin. ³⁶ Na'a piyapi'sa' iratapi, natana-ton: “¿Inta' huë'sarin?” topachina, ³⁷ “Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,” itopi. ³⁸ Ina natanahuaton, chiníquën nontërin:

—¡Nosoroco Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosoroco canta' itërin.

³⁹ A'naquën quëchitopisopitari natanahuatona', no'huipi. “Ta'tëquë’,” itopirinahuë', aquëtë chachin chiníquën nontërin.

—Nosoroco Sinioro. Quëmaso' Tapico' shinquën. Onpopionta' catahuaco, itantarín.

⁴⁰ Quisososo' chiniconahuaton, camaitërin quëcacaiso'. Quëshihuachinara:

⁴¹ —¿Ma'ta' iyasha onpochinquën? itërin.

—Anoyarayato Sinioro canta' ni'chi, itërin.

⁴² —Noyapa'. Natëranco ni'ton, anoyarayataranquën, itërin.

⁴³ Itohuachina, a'naroáchin noya ni'tërin. “¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyarayatërinco paya!” ta'ton, Quisoso imarin. Piyapi'santa' pa'yatatona', “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyarayatërin paya,” topi.

19

Saquio anoyacancantërinso'

¹ Quiricoquë canconahuaton, ninano huáncana pa'sarin. ² Inaquë a'na ma'huan ya'huërin. Saquio itopiso'. Inaso', coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa' hua'anën ni'ton, chiníquën nanantërin. ³ Quisoso inaquë huë'pachina, na'a piyapi'sari yamotërapí. Saquionta': “Canta' Quisoso nohuichi,” ta'ton, huë'pirinhuë'. Mo'copiya ni'ton, co nanitërinhuë' quënanacaso'. ⁴ Napoaton ta'arë'nachin piyapi'sa' na'huëtërahuatón, naraquë nanpëconin. “Isëquëchin Quisoso huë'sarin,” ta'ton, inaquë huënsëarin Quisoso nococaso marë'. ⁵ Quisososo' inaquë canconahuaton, në'pëconin.

—Iya Saquio, manóton nohuaraquë'. Ipora tahuëri quëma pëinënquë yacahuaranquën, itërin.

⁶ Napotohuachina, manorahuaton, nohuaraimarin. Pa'yataton, “Noya Maestro. Huëquë' ni'quico,” itërin. Ina quèran pëinënquë quëparin. ⁷ Piyapi'sari quënanahuatona', ninontapi. “¿Onpoatonta' os-hahuan pëinënquë yacahuatonin?” nitopi. ⁸ Saquioso nipirinhuë' Quisoso a'chininso' natanahuaton, noya natërin. Napoaton itapon:

—Nani ma'sha Sinioro ya'huëtërinco. Ipora patoma sa'ahuarosa' quëtarahuë. Iráca a'naya a'naya nonpintato, ihuarahuëso' na'con na'con quëtantarahuë. A'na marë'ichin nipirinhuë', catapini quëtantarahuë, itërin.

⁹ Itohuachina, Quisosori itërin:

—Ipora tahuëri Yosë nicha'ërinquën. Sa'an, hui'nanpita, inapitanta' nicha'ërin. Apraan shinquën ni'ton, nicha'ërinquën. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë', chihuëpi pochin nipi. Inapita yonica'huaso marë' o'marahuë. Cancanëna' anoyacancanta'huaso marë' o'marahuë, tënin Quisoso.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'

¹¹ Na'a piyapi'sa' natanapi. Paatona', Quirosarinquë ya'caritërapì. "Iporas tahuëri'sa' Yosë hua'anëntarìnpoa huachi," topi. Napoaton Quisosori a'na pënënto nanan sha'huitërin:

¹² "A'na quëmapi aquë pa'sarin hua'an ya'conacaso marë'. Yapa'pachina, piyapinënpita nontërin: 'Inatohua' pa'pato, copirno chiníquën nanan quëtarinco naro'pa' hua'anënta'huaso marë'. Oshaquëran chiníquën nanan quëtòhuachinco, huënantarahüë,' toshuaton, ¹³ shonca inprietonën amatërin. Huë'pachinara, a'naya a'naya coriqui quëtërin. Napopináchin quëtëra'piarin. 'Iporaso' aquë pa'sarahüë. Iso coriqui quëchinquëma' ma'sha pa'anatoma', na'con na'con canacamaso marë',' itërin. Itahuaton, pa'nin. ¹⁴ Piyapinënpitaso nipirinhüë' co nohuantopihüë'. No'huipi. Napoaton comisionënpita a'papi copirno sha'huitacaiso marë'. 'Ina quëmapi co nohuantëraihüë' hua'anëntiincoiso'. Ama acoquësohuë', itoonpi.

¹⁵ Copirnosò nipirinhüë' co comisionënpita natëtonhuë', chiníquën nanan quëtërin. Napotòhuachina, ya'huërinquë huëantarìn. Canquirahuaton, inprietonënpita amataantarìn. Huë'pachinara, '¿Onpota' canarama?' itëra'piarin. ¹⁶ A'naso' huë'sahuaton, itërin: 'Ina nápo' coriqui siniòro quëtëranco. Ma'sha pa'anato, nani shoncaro' aquëtë canarahüë,' itërin. ¹⁷ 'Ma noya sacatëran. Natëranco ni'quëhuarë', hua'an aco'inquën. Shonca ninanoro'sa' hua'anëntaran,' itërin. ¹⁸ Ina quëran a'na inprietonën huë'pachina, itërin: 'Ina nápo' coriqui, siniòro, quëtëranco canta'. Ma'sha pa'anato, a'natëraporo' aquëtë canarahüë,' itërin. ¹⁹ 'Natëranco ni'quëhuarë', quëmanta' hua'an aco'inquën. A'natërápo ninanoro'sa' hua'anëntaran,' itërin.

²⁰⁻²¹ A'nanta' nipirinhüë' huë'sahuaton, itërin: 'Quëmaso' siniòro, co nosororancoihüë' ni'ton, tè'huatëranquën. Co sacataponahuë', canaran. Co sha'topiranhuë', nitërinso' manan. Canahuato, topinan osërëtarinco, ta'to, co sacatërahuë'. Ina nápo' coriqui quëtëranco'so' panioquë so'pinahuato, taparahüë. Ma'tana ya'huarin,' toconin. ²² 'Quëmaso' co noyanquënhüë', chiroran. Co pi'pisha tëranta' natërancohuë'. Quëmaora nanamën quëran napotaranquën. Co sacataponahuë', canaran, ¿itëranco ti? ²³ ¿Onpoatonta' nipachin co bancoquë acoranhuë'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tëranta' canaitohüë',' itërin. ²⁴ Ina quëran piyapinënpita sha'huitërin. 'Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahuë. Coriqui osërëtahuaton, paso' quëmapi quëtëquë', na'con na'con canarinso', itërin. ²⁵ 'Co'ta, inaso' nani hua'huayátërahuë coriqui ya'huëtërin. ¿Naquëranchin quëtanta'i ti?' itërin piyapinëni. ²⁶ 'Ina mini quëtëquë'. Noya natërinco ni'ton, na'con ya'huëtarin. Na'con na'con quëtantarahuë. A'naso nipirinhüë' co natërincohuë' ni'quëhuarë', pi'pian ya'huëtërinso tëranta' osërëtarahuë. ²⁷ Co nohuantërinacosopitaso nipirinhüë' maconco'. Isëquë chachin tëpaco,' tënin," itërin Quisosori.

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

²⁸ Ina toshuaton, paantarìn. Quirosarinquë ya'caritëriarin. ²⁹ Ya'caritahuaton, Oriposë panënuë canconin. Ina ya'cariya cato' ninano ya'huërin. A'naso' Pitipaqui itopi. A'nanta' Pitania itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitërin.

³⁰ —Paso' ninanoquë' paco'. Pëi' ya'natirinquë canconpatama', mora hui'napishin a'sonpinan quënanconarama'. Co incari tëranta'

huënsëchâtërarinhuë'. I'quiritahuatoma', quëshico. ³¹ “¿Onpotaomata' i'quiritarama'?” itohuachinquëma', “Sinioro nohuantërin,” itoco', itërin.

³² Itohuachina, pa'pi. Pa'sahuatona', mora a'sonpinan quënanconpi. Quisori sha'huitërinso chachin quënanconpi. ³³ I'quiritaquëya':

—¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itërin hua'anëni.

³⁴—Siniorori nohuantërin, itohuachina:

—Inta nipachin, quëpaquë', itërin.

³⁵ Napotohuachina quëpatopi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ³⁶ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtopi. Chiniquën hua'an pochin nicatona', napotapi. Inaquë Quisoso pa'sarin. ³⁷⁻³⁸ Oriposë panën quëran nohuarapona pochin, imarinsopita chiniquën nonsapi.

—¡Ma noyacha Quisososos paya! Nani ma'sha nitotërin. Yosë nohuan-ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin, ni'nai. Yosëri a'paimarin hua'anëntinpoaso marë'. Siniorori chachin chiniquën nanan quëtërin. ¡Ma noyacha Yosëso paya! Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya yonquirinpoa', topi. Noya cancantatona', napopi. ³⁹ Parisioro'sari natanahuatona', no'huipi.

—Imarinënsopita Maestro, sha'huitëquë' ta'china', itopi.

⁴⁰—Ta'topi naporini, na'piro'sa' tëranta' chiniquën nointonahuë', tënin Quisoso.

⁴¹ Ina quëran Quirosarin notënanquë canconpi. Canconpachina, piyapi'sa' yonquiaton, Quisoso sëtërin. Sëtatón, na'nërin. ⁴² “Hua'qui' pënënpiranquëmahuë', co yanatanamacohuë'. Ipora tëranta' no'tëquën yonquirama' naporini, noya canchitomahuë'. Iporaso nipirinhüë' co huachi nanitaramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. ⁴³ Napoaton a'na tahuëri parisitarama'. Inimiconëmapita huëcapairahuatënënuëma', tancapitarinënuëma'. Ya'ipi parti quëran ahüëarinënuëma'. Ninano pairapiramaso' inápa niponahuë', ma'sha a'mitë a'mitëtapí ya'conacaiso marë'. ⁴⁴ Ya'conahuatona', pënëmapita ohuatapi. Co a'na na'pi tëranta' niya'huiritarinhuë'. Ya'ipinquëma' ta'huantarama'. Nicha'ëca'huanquëmaso marë' o'mapirahuë'. Co nohuantëramacohuë' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma huachi,” tënin Quisoso.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

⁴⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuaton, nipa'antopisopita a'parin.

⁴⁶—Yosë quiricanën quëran tapon: “Ca nohuanto, pënëhuë ya'huë'in piyapi'sa' nontinacoso marë',” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin nitërama', itërin Quisosori. Itahuaton, a'parin.

⁴⁷ Ina quëran nani tahuëri inaquë a'chinin. Corto hua'ano'sa', co-tio maestro'sa, ninano' hua'ano'sa', inapitaso' no'huitona', Quisoso yatëpapirinhüë'. ⁴⁸ Na'a piyapi'sari nóya natanatona' yamotopi ni'ton, co nanitopihuë' macacaiso'.

20

Chiniquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

¹ Ina quèran Yosè chinotopiso pèiquè paantarahuaton, piyapi'sa' a'chintantarín. Noya nanan pènèntaquèya', cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita huè'pi.

² —¿Onporahuatonta' chiniquèn nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quètèrinquèn ina pochín nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

³ —Noyapa', carinquémanta' natainquéma'. Ina sha'huitohuatamaco, canta' insosona nanan quètèrincoso' sha'huitaranquéma'. ⁴ ¿Incarita' Coansha nanan quètèrin piyapi'sa' aporintacaso marè'? ¿Yosèri nanan quètèrin, piyapiri nica? ¿Ma'ta' ténama' canpita yonquiatoma'? Sha'huitoco carinquémanta' nanan quètèrincoso' sha'huichinquéma', itèrin Quisosori.

⁵ Natanahuatona', inahua capini ninontopi. “¿Ma'ta' itahua'? ‘Yosèri nanan quètèrin aporintacaso’, itohuatèhua': ‘¿Onpoatomata' nipachin co natèramahuè?’ itarinpoa'. ⁶ Nipirinhué': ‘Co Yosèri nanan quètèrinhuè'. Piyapiri quètèrin, itohuatèhua', na'a piyapi'sa' chiniquèn no'huiarinènpoa'. Na'piquè tè'yaratènènpoa', tèpamarinènpoa'. ‘Yosèri a'parin pènèinpoaso marè’, topi ya'ipiya,” nitopi. ⁷ Nani ninontohuachinara, Quisoaso itapona': “Ahuèn. Co quiyaso' nitotèraihuè'. ¿Incariso' Coansha nanan quètomara? Co nitotèraihuè’,” toconpi.

⁸ —Napoahuarè', co carinquémanta' insosona nanan quètèrincoso' sha'huitaranquémahuè', itèrin Quisosori.

*Inpriatoro'sa' co noyahuè' yonquipiso'
(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)*

⁹ Ina quèran piyapi'sa' a'chintacaso marè', iso pènènto nanan sha'huitaantarín: “A'na quémapi pancana iminin. Inaquè opasáchin sha'nin. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marè'. ‘Sacatèramaso marè', nitèrinso' patomachin maco'. Patomachin canta' acotoco, itèrin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. Hua'qui' inaquè ya'huèrin. ¹⁰ Nitèrinso' nani cayahuachina, piyapinèn ya'huèrin'pa' a'parin. Patoma nitèrinso' ma'caso marè' pa'pirinhué', inpriatonènpitari masahuatona', ahuèpi. Ahuèrahuatona', topinan a'papi. ¹¹ Naquèranchin hua'anèni a'na piyapinèn a'pantapirinhué'. Inanta' chiniquèn no'huitona', ahuèantapi. Ahuèatona', topinan a'paantapi. ¹² A'nanta' a'pantapirinhué'. Pè'sharahuatona', a'papi inanta'.

¹³ Napoin quèran hua'anèni yonquirin. ‘¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papi'rahuè'. Ahuèrahuatona', topinan a'pairachinpi. Hui'nahuè nosoropirahuè', ina huachi a'paarahuè. Ina natèapona' nimara, ta'ton, hui'nin chachin a'papi'rahuè'. ¹⁴ Inpriatonènpitaso' hui'nin quènanahuatona', ninontopi. ‘Paso' hui'napi a'na tahuèri pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anèntapon. Huèco' tèpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanènpita canpoari matahua huachi,’ nitopi. ¹⁵ Naporahuatona', hui'nin masahuatona', aipiran tè'yatahuatona', tèpapi.

Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon, hui'nin chachin tèpatopi ni'quèhuarè'? ¹⁶ A'naroáchin huèntarahuaton, inpriatonènpita tèpapon. Ina quèran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, ténahuè,” itèrin Quisosori.

Ina natanahuatona':

—¡Ama onporonta' napoinsohuè'! topi.

¹⁷ Napohuachinara, nirayarahuatón, itantarín:

—Naporiramahuè', ¿ma'ta' tapon nipachin pènèntona'pi iráca ninorinso'? Ninshitatón, tapon:

“Na’pi quèran yapèihuachina, a’na na’pi ya’huèpirinhuè’, pèina’piro’sa’ co nohuantopihuè’. ‘Nagoonin,’ ta’tona’, tè’yatopirinahuè’, hua’anèni maantarahuaton, ‘Iso na’pi mini na’con na’con nohuantèrahuè pèica’huaso marè’, ta’ton, noya acoantarin.

¹⁸ Ina na’pi i’patohuatèra, anotate’ ya’panè’. A’na tahuèriso nipirinhue’ ina na’pi chachin insosona anoantohuachin, ni’sharianin,” itèrin Quisosori.

¹⁹ Ina natanatona’, corto hua’ano’sa’, cotio maistro’sa’, inapitaso’ no’huitopi: “Chinotatonpoa’, pènènaripoa’,” ta’tona’, yamapirinahuè’ tashinan pèiquè po’mocaiso marè’. Piyapi’sa’ tè’huatatona’, co mapihuè’.

*Copirno marè’ coriqui ma’patèrinso’
(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)*

²⁰ Napoaton a’naquèn quèmapi’sa’ amatahuatona’, itapona’: “Nonpinatoma’, Quisosoquè paco’. Yaimaramaso pochin nicatoma’, ina nontoco’ atèhuècaso marè’. Ina quèran sha’huirapihuatama’, hua’ani sontaro’sa’ a’paarin ina macacaso marè’,” itopi. ²¹ Itohuachinara, pa’pi Quisoso nontapona’:

—Ma noya Maistro nontèrancoi. No’tèquèn a’chinan. Yosè nanamèn no’tèquèn a’chintatoncoi, co hua’an tèranta’ tè’huatèranhuè’. ²² Napoaton yanatanainquèn. Noma copirnosos’ nisha piyapi niponahuè’, ya’ipinpoa’ hua’anèntèrinpoa’. Coriqui ma’painpoaso marè’ comisionèn a’parin. Huè’pachina’, ¿noya ipora quètacaso’ ti? ¿Ma’ta’ Yosè nohuantèrin nica’huaiso’? Sha’huitocoi nitochii, itopi.

²³ Quisososo nipirinhue’ yonquipisopita nitotèrin.

—¿Onpoatomata’ yaatèhuèramaco? ²⁴ Noma coriqui quèshico ni’i, itèrin. Napohuachina, quètèpi.

—¿Inta’ isoso’ nonanpiso’? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta’ nininèonta’ isèquè ninshitopi? itaantahuachina, —Noma copirno chachin, itaantapi.

²⁵ —Copirno ma’shanèn ni’quèhuarè’ inachachin quètaantaco’. Naporahuaton, Yosèso’ nininpoa’ ni’ton, hua’anèntèrinpoa’. Ya’ipi cancanèma quèran ina natècaso’ ya’huèrin, itèrin.

²⁶ Na’a piyapi’sari Quisoso yaatèhuèpirinahuè’, co nanitopihuè’:

—Ma noyacha a’panitèrin paya, ta’tona’, co huachi natanpihuè’.

*Piyapi’sa’ nanpiantarapiso’
(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)*

²⁷ Ina quèran a’napita cotio hua’ano’sa’ huè’pi. Satosioro’sa’ itopiso’. Inapitaso’ nisha a’chinpi. “Piyapinpoa’ chiminpatèhua’, co onporonta’ nanpiantarihuahuè’,” toconpi. Inapitanta’ Quisoso yanonpintatona’, huècapaipi.

²⁸ —Iráca Maistro Moisésè pènèninpoa’: “Quèmapi sa’aponahuè co hui’nin ya’huèyátèrasohuè’ sa’in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroèn maantacaso’ ya’huèrin. Hui’nahuanpachin, iinco’ apoin inari ya’huèrètacaso marè’. Ina quèran mashotohuachin, ma’shanèn, no’panèn, inapita masarin,” tènin Moisésè ninshitaton.

²⁹ Canchisè iyaro’sa’ ya’huèrin. Paninanso’ sa’apirinhue’. Co hui’nin ya’huèyátèrasohuè’, sa’in ayananpirin. ³⁰ Ina iini chachin imoroèn maantarin. Moisésè tèninsos chachin manin. Inanta’ co hui’nin ya’huèyátèrasohuè’, chhiantarin. ³¹ A’na iionta’ inapoantarin. Canchisè iinpita chachin inapoantapi. Co a’naya tèranta’ hui’nin

ya'huëyátérasohué', ya'ipi taquipi. ³² Ina quëran sanapinta' chiminin huachi. ³³ Canchisë iinpitari chachin mapirinahuë', nantiantacaso' tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

³⁴ —Co no'téquën, iyaro'sa', yonquiramahuë'. Isoro'paquë piyapi'sa' sa'api, so'yapi, inapopi. Ina quëran chiminpi. ³⁵ A'naquën Yosëri noya ni'ninsopita inápaquë pantarapi. Nantiantahuachina', co huachi sa'aponahuë'. Sanapi'santa' co so'yaponahuë'. ³⁶ Co huachi chiminaponahuë'. Anquëniro'sa pochin nisapi. Nantiantarapi ni'ton, Yosë hui'ninpita chachin nisapi. ³⁷ Chiminpisopita tēhuēnchachin nantiantarapi. Ina a'chinchinquëma'. Moisésë chachin ninshitérinso'. Nara'huaya orotarinsó' nicaso', Yosëri nontërin: “Caso' Yosëco. Apraan chinotarinsó. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarinsó,” tēnin Yosë. ³⁸ Nanpirēhuasopitaráchin Yosë chinotarēhua'. Napoaton inapitanta' nani chiminpirinahuë', nantimiataantapi, itërin Quisosori.

³⁹ Cotio maestro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¡Ma noyacha, Maestro, yonquiran paya! tēnin a'na'.

⁴⁰ Ina quëran tē'huatona', co huachi nohuantopihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinsó'

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

⁴¹ Ina quëran Quisosori itantapon:

—Íráca Yosë quiricanēnquë sha'huitërinpoa'. “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahué piyapi'sa' nicha'écaso marë'. Inaso' Cristo,” tēnin íráca. Cotio maestro'saso' a'chinpachinara: “Cristoso' Tapico' shiin,” topi. Napopirinahuë', ⁴² íráca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninorin. Sarmoguë ninshitaton, naporin:

Yosëri Sinioronēhuë sha'huitërin: “Inchinanēhuë quëran huënsëquë'

⁴³ inimiconēnpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tēnin Tapi.

⁴⁴ Shia'huaín niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronēhuë,” tēnin Tapi. Piyapi chachin nipirinhuë', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori.

Cotio maestro'sa' yanonpipiso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

⁴⁵ Ya'ipi piyapi'sa' natantapaquë, ca'tano'sanēnpita pēnēnaton, itapon: ⁴⁶ “Ni'cona cotio maestro'sa' nonpintochinēnquëma'. ‘Noya noyacoí,’ ta'tona', naporopi a'mopi piyapi'sari nicacaiso marë'. Cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari nontopi. ‘Huë'cama maestro,’ itohuachinara, pa'yatopi. Niyontonpiso pëiquë ya'conahuatona', hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachin yahuënsëconpi. ⁴⁷ Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyoronó'sa' nonpintatona', ma'shanēnpita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin,” itërin.

21

Quëyoron Yosë marë' coriqui acorinsó'

(Marcos 12.41-44)

¹ Yosë chinotopiso pëiquë a'na cacon ya'huërin. Inaquë coriqui Yosë marë' po'mopi. Quisosori notëërahuatón, na'a ma'huano'sa' ni'nin. Na'con coriqui inaquë po'morapirinahuë'. ² Ina quëran a'nara quëyoron

huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchin coriqui po'moquirin. ³ Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

—No'tëquën itëranquëma', na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëyoronso nipirinhue' na'con na'con po'moquirin. ⁴ Ma'huano'saso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopisoíchin po'mopi. Iso sanapiso nipirinhue', pi'pian ya'huëcharinso', ya'ipi po'moton, tiquirin. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, ténahuë, ténin Quisoso.

Yosë pëinën ohuatapiso'

(Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2)

⁵ Yosë chinotopiso pëi' nicatona', a'naquën nitapona': —Ma noyápiachin na'pi quëran nipi. A'naquën ninshiyaráchin Yosë marë' acopiso', nitopi. ⁶ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Iporaso' ya'ipiya noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhue', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'

(Mateo 24.3-28; Marcos 13.3-23)

⁷ Napohuachina, natanpi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ina tahuëri'sa' naniriahuachin, ¿ma'ta' onporahuachina', nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁸ Napotohuachinara: “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënquëma'. A'naquën huëcatona': ‘Caso' Cristoco. Yosë chachin a'pairinco,' tosapi. A'napitanta' nonpin nanan sha'huirapi. ‘Nani tahuëri naniriarin, nitotërai,' tosapi. Ama inapita imacosohuë'. ⁹ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuërahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancohuë'. Piyapi'sa' co noyahuë' nicatona', na'a quira nisapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

¹⁰ Nisha nisha piyapi'sa' capini quira nisapi. Copirnoros' capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. ¹¹ A'na parti a'na parti panca ocohua pa'sarin. Cosharori pahuantohuachina', piyapi'sa' tanari tiquirarin. Nisha nisha parti chiniquën canio matarin. Na'a taquirapi. Yosë nohuanton, nisha nisha ma'sha inápaquë ya'noarin. Quënanahuatona', piyapi'sa' pa'yanapi. Ya'ipiya të'huatapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ayonquicaiso marë' napoarin.

¹² Co'huara ma'sha onpoyatërasohuë', co noya piyapi'sahuë' masarinënquëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënquëma'. Cotio niyontonpiso pëiquë sha'huirapiarinënquëma'. Tashinan pëiquë po'morarinënquëma'. Imaramacoso marë' copirno ya'huërinquënta' quëpararinënquëma'. ¹³ Naporo' inapitanta' Yosë nanamën sha'huitohuatama', natanapi.

¹⁴ Mapachinënquëma', ‘¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohuë'. ¹⁵ Catahuanquëma' noya nonacamaso'. Ca nohuanto, noya yonquiarama'. Inimiconënpita co nanitapihuë' a'paniinquëmaso'.

¹⁶ Tataparima' co imatonahuë', sha'huirapiarinënquëma'. Iyaparima', quëmopinëmapita, amiconëmapita, inapita sha'huirapiarinënquëma'. A'naquëma' tëpararinënquëma'. ¹⁷ Imaramacoso marë' na'a piyapi'sa' no'huairinënquëma'.

¹⁸ Napoaponahuë', Yosë ni'sarinquëma' Co inquëma tëranta' chimimiataramahuë'. ¹⁹ Noya ni'mamiatohuatamaco, cha'ësarama'.

²⁰ Notohuaro' sontaro'sa' nisha parti quëran huëcatona', Quirosarin tancapitapi. Ina ni'patama', nani tahuëri nanirinso' nitotarama'. 'Quirosarin ata'huantapi,' tosarama'. ²¹ Naporo' ta'acaso' ya'huërin. Co-tia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. Ninanoquë ya'huëhuatama', a'naroáchin pipico'. Iminëmaquë ya'huëhuatama', ama ninanoquë ayan-contacosohuë'. ²² Ina tahuëri'sa' nanihuachin, na'con parisitapi. Iráca Yosë quiricanënquë ninorinso chachin naporo huarë' Yosëri chiniquë ana'intarin. ²³ Cayorono'sa', hua'huahuano'sa', inapitaso' sacai quëran ta'arapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosëri no'huiton, cotioro'sa' ana'intarin. ²⁴ Inimicoro'sa' huëcatona', na'a piyapi'sa' sahuëniquë tëparapi. Nisha nisha sontaro'sari ya'huëpiquë quëparapi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sa' Quirosarinquë ya'conahuatona', camaitapi. Hua'qui' inaquë ya'huapona'. Tahuërinën nanihuachina, Yosë nohuan-ton, pipiapi.

Quisoso o'mantacaso' tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42-44; Marcos 13.24-37)

²⁵ Ina quëran Yosë nohuan-ton, pi'i tashiarin. Co huachi yoqui a'pianinhuë'. Tayoraro'sa' inápa quëran anotarín. Marënta' panca co'sacaitapon ni'ton, tënëntapon. Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapona'. ²⁶ Inápaquë ya'huërinso'pianta' nacon nacontapon. Piyapi'sa' nisha nisha yonquiataona', té'huatapona'. '¿Ma'cha onporo'poya?' ta'tona', pa'yani yatëpapon. ²⁷ Ina quëran ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahüë. Chiniquë nanantato, o'mantararahüë. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahüë. ²⁸ Napoaton nisha nisha quira nisahuachina', nisha nisha ma'sha onporahuachina', ama pa'yancosohuë'. O'manta'huaso' tahuëri naniriarin ni'ton, nóya cancantatoma', ninaco. O'mantahuato, noya nicha'ésaranquëma'. Yosë'pa' quëpantaranquëma'," itërin Quisosori.

²⁹ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: "Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. A'napita nararo'santa' yonquico'. ³⁰ Nara ta'amënquë monoantahuachina: 'Nani o'napi naniriarin,' topi. ³¹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin. Yosë hua'anëntarinpoa', tosarama'.

³² No'tëquën itëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasohuë', nani ma'sha onporapi. ³³ Isoro'pa' ta'huantarin. Pi'iro'tënta' ta'huantarin. Ca nanamëhuëso nipirinhuë' co onporonta' ta'huantarinhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipiya sha'huitëranquëmaso chachin naniarin.

³⁴ Ni'cona naniantotamaco. Ama pita pa'yatacasoachin cancantocohuë'. Ama no'pico'sohuë'. Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ina pochin cancantohuatama', co aquëtë' yonquiaramacohuë'. Co noya ninahuatamacohuë', ³⁵ huënsón a'naroáchin ma'sha maninso pochin, a'nanaya o'mantararahüë. Ya'ipi piyapi'sa' a'ninquëchin ni'sarinaco. ³⁶ Napoaton noya cancantatoma', Yosë nontoco' achinincainquëma' cha'ëcamaso marë'. Yosë quëran caso quëmapico ni'to, co imapisopitahuë' ana'intarahüë. Apira apira Yosë nontohuatama', naporo' tahuëri co tapanatomahuë', noya huaniparamaco," tënin Quisoso.

³⁷ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë a'chinin. Tashi' nipachina, Oriposë panënuquë huë'ëcaso marë' pa'nin. ³⁸ Tashiramiachin na'a piyapi'sa' chinotopiso pëiquë pa'pi Quisoso natanacaiso marë'.

22

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53)

¹ Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' cotioro'sa' niy-ontonpi Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquicaiso marë'. Ina tahuëri nanihuachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. ² Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotopi Quisoso tēpacaiso'. Piyapi'sa' tē'huatatoná', co nanitopihuë' a'ninquëchin macacaiso'.

³ Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahüë', a'nara' sopairi ya'coancantërin, Cotasë Iscarioti itopiso'. Sopairi ya'coancantohuachina, ⁴ corto hua'ano'saquë pa'nin. Cotio sontaro'santa' nontërin Quisoso sha'huirapicaso marë'. ⁵ Natanahuatona', pa'yatopi. Ina marë' coriqui quëtacaiso sha'huitopi.

⁶ —Noyapa', ta'ton, Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

⁷ Pascoa tahuëri'sa' nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. Naporo tahuëri chachin carniroa'hua iráca tēpapiso pochin tēpaantapi yonquicaiso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi. ⁸ Quisosonta' yonquirin ina pochin capacaso' ni'ton, Pitro, Coansha, inapita sha'huitërin:

—Paatoma', Pascoa cosharo' tapaco' capaquëhuaquë, itërin.

⁹ —¿Intohuata' paatoi tapai? itopi.

¹⁰ —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. Pëiquë ya'conconpachin, canpitanta' ya'conco'. ¹¹ Pëi' hua'anën quënanconpatama', natanconco'. “¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capaca'huaiso'?” tënin Maistro,” itonco'. ¹² Napotohuatama', panca patoana a'notarinquëma', inápaquë nininso'. Misa, huënsënan, inapita nani ya'huërarin. Inaquë cosharo' tapaco' canpoa' capaquëhuaquë, itërin Quisosori.

¹³ Itohuachina, paatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo' acopi capacaiso marë'.

¹⁴ Ora nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' huë'pi. Huëcatona', misaquë huënsëquipi.

¹⁵ —Apira Pascoa cosharo' ca'sarëhua'. Pa'pi nohuantërahuë canpitato'co ina capa'huaso'. Ipora tëranta' ca'ahua' co'huara chimianahuë. ¹⁶ Yosë natëto, chimirahuë. Iporáchin Pascoa cosharo' ca'sarahuë. Ina quëran Yosë hua'anëntërinso' naniquë huarë' ca'sarahuë. Naporo' noya noya ya'huarigua', itërin.

¹⁷ Minëa'hua masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Canpitanta' pi'pian pi'pian o'oco'. ¹⁸ Ipora quëran huarë' co huachi huino o'osarahuë'. Yosë isoro'pa' hua'anëntaquë huarë' o'oantarahuë, itërin.

¹⁹ Ina quëran cosharo' masahuaton, “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, së'panin. Inapotahuaton, a'naya a'naya quëtërin.

—Ca nonëhuë pochin iso'. Canpita marë' chimirahuë. Ca chinotatomaco, ca'co', itërin.

²⁰ Nani coshatohuachinara, ninëa'hua maantaranin.

—Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Huënainëhuë quëran nicha'ësaranquëma'. ²¹ Napoaponahuë', a'naquëma' carë'quëma' chachin coshatapomarahuë', sha'huirapiaramaco. ²² Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, chiminarahuë. Napoaponahuë', sha'huirapirincoso', chiniquën parisitapon. Yosëri ana'intarin, tënin Quisoso.

²³ “¿Inquënpocha yasha'huirapirëhua' nicaya?” nitopi.

Chini chiniquën nanantacaso' nohuantopiso'

²⁴ Ina quëran inahua capini ninontapi. “¿Inquënpocha' chini chiniquën nanantë'rë'pëhuaya?” nitopi. Ya'ipiya chiniquën nanan nohuantopi. ²⁵ Napoaton Quisosori itërin: “Nisha piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë'". Hua'anënapita chiniquën nanantatona', piyapinënpita camaipi. ‘Caso' noyaco ni'ton, “a'paitona'pi,” itoco,' toconpi a'naya a'naya. ²⁶ Canpitaso nipirinhüë' ama ina pochin yonquicosohuë'. Insosona chiniquën nanantacaso nohuantohuachin, a'napita na'con na'con catahuacaso' ya'huërin. Hua'an yanipatama', piyapimia pochin cancantoco'. ²⁷ Ni'co'. Hua'anso' huënsërahuaton, coshatarin. Piyapinënpitaso nipirinhüë' sacatapi. Co hua'anën pochin chiniquën nanantopihuë'. Caso nipirinhüë' piyapimia pochin cancantërahuë. Apira apira a'napita catahuarahüë.

²⁸ Canpitaso' noya imaramaco. Aparisitopirinaohüë', co a'poramacohüë'. ²⁹ Ina marë' Yosë'pa' canaarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, hua'anëntarahüë. Naporo' canpitanta' acoaranquëma' hua'an pochin nicamaso'. ³⁰ Hua'anëntohuato, carë'quëma' noya coshatë'rëhuaso pochin nóya cancantarama'. Inaquë catahuaramaco ya'ipi israiro'sa' hua'anënta'huaso',” itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

³¹ Ina quëran Simon Pitro pënënin chiniquën cancantacaso marë'.

—Tëhuëchachin iya Simon sopai yaminsërinquëma'. Inari nani Yosë nontërin: “Arosë pintiapiso pochin tëni'i, topirahuë',” itërin. “Inta nipachin tëniriquë',” itërin Yosëri. Napoaton sopai chiniquën sha'huitarinquëma' naniantamacoso marë'. ³² Caso nipirinhüë' iyasha, nani Yosë nontërahuë ama a'poancoso marëhuë'. Napoaton co naniantomiatarancohuë'. Noya imaantahuatanco, iyanpita achinicancanquë', itërin.

³³ —Sinioro, co caso' a'poaranquënhüë'. Tashinan pëiquë po'mohuachinënuën, canta' ya'co'in. Yatëpapirinaohüenta', co të'huatarahuë', tënin Pitro.

³⁴ —No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin, co'huara atari përashatërasohüë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

Tëniarinso'

³⁵ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon:

—Iráca a'chinacamaso marë' a'paranquëma'. Pa'patamara, coriqui, pë'pëto, sapatë', co inapita tëranta' quëparamahuë'. Topinan pa'patamara, ¿co manta' pahuantërinquëmahüë' tí? itërin.

—Co manta' pahuantërincoihuë'. Noya pa'nai, itopi.

36 —Iporaso nipirinhüè' sacai' nipon. Napoaton ama topinan pascosohüè'. Coriqui, pè'pèto, inapita ya'huètohuachinquëma', quëpaco'. Co sahuëni ya'huètohuachinquëmahuè', a'moramaso' pa'anatoma', sahuëni pa'anco'. 37 Iráca Yosë quiricanën quëran ninorinaco. “Apiro'sarè' acorapi,” ténin. Napopiso chachin apiro'sa pochin cancantatonaco, masarinaco. Ya'ipi ninorinacoso' nanicaso ya'huërin, ténin.

38 —Ni'quë' Maistro. Cato' sahuëni ya'huëtërincoi, itohuachina:
—Tatoco huachi pa'ahua', itërin Quisosori.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'
(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

39 Ina quëran pipirahuaton, Oripasë panënuquë pa'nin. Nani tashi' inaquë pa'nin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. 40 Inaquë canconpachinara:
—Yosë nontoco' iyaro'sa', ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

41 Ina quëran amashamiachin pa'sahuaton, isonin quëran, inaora Yosë nontërin: 42 “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama ma'sha onpo'isohüè'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tënahüë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

[43 Nani nontohuachina, anquëni inápa quëran o'marahuaton, achinirin. 44 Ina quëran pa'pi sëtaton, chiniquën Yosë nontaantarin. Oncainën huëni pochin no'paquë hui'shirin.]

45 Nani Yosë nontohuachina, ca'tano'sanënpita paahuantapirinhüè'. Huë'ësápi quënanconin. Sëtatona', huë'ësápirinhüè'.

46 —¿Onpoatomata' iyaro'sa' huë'ësárama'? Huënsëatoma' Yosë nontoco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

Quisoso mapiso'
(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

47 Nontaso chachin, na'a piyapi'sa' canquipi. Cotasë quëchitëriarin. Inanta' ca'tanaponahuë', a'notiarin. Quisoso ya'yoranquirahuaton, apinorin.

48 —Iya Cotasë, Yosë quëran quëmapico nipirahuë', ¿sha'huirapitonco, apinoranco ti? itërin.

49 Ca'tano'sanënpitari quënanahuatona', “Quisoso yamasapi,” ta'tona', yaahuëtopi.

—¿Sahuëniquë Sinioro ahuëchi? itopirinhüè'.

50 Co'huara a'panichatërasohüè', a'naso' corto hua'an piyapinën ahuëaton, inchinan huëratën nishitëtërin.

51 —Tananpitëquë' iyasha. Ama ahuëquësohüè', itërin Quisosori.

Ina quëran së'huahuëratërahuaaton, a'naroáchin anoyatërin. 52 Naporahuaton, corto hua'ano'sa', capitano'sa', ansiano'sa', inapita itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuaatoma', huëcapairamaco. Tëpatona'pi pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? 53 Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Nicapomacohüè', co manamacohüè'. Napoaponahuë', Yosë nohuanton, iporaso' masaramaco. Tashi pochin cancantërama' ni'ton, sopai camairinquëma' co noyahuë' nicacaso marë', itërin.

Pitrori nonpinapirinsó'
(Mateo 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; Juan 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiniquèn nanantërinso' pëinëquë quëpapi. Pitrori aquë quëran imaquiarin. ⁵⁵ I'iratëquë huarë' imaquirahuaton, pairaanaquë ya'conin. Inaquë ponisario'sa' nani a'pëtopi napëntacaiso marë'. Pana yonsanquë huënsërahuaton, inanta' napëntarin. ⁵⁶ Napëntaquëya', a'na cosonari quënanin. Noya ni'sahuaton:

—Iso quëmapinta' Quisoso imarin, tënin.

⁵⁷ —¡Co imoya caso' ina nohuitërahuë'! itërin Pitrori.

⁵⁸ Co hua'quiya quëranhuë' a'na quëmapiri niantarin.

—Quëmanta' Quisoso imaran topirahuë', itërin.

—Co'chi iyasha imarahuë' paya, itaantararin.

⁵⁹ A'na ora pochin nisahuaso', a'nanta' taantapon:

—Cariria piyapi pochin nonin ni'ton, iso quëmapinta' Quisoso ca'tanin tënahuë, tënin.

⁶⁰ —¡Co'chi iyasha paya! Co cariso' nohuitërahuë', itaantararin.

Nonaso', atari përarin. ⁶¹ Naporo chachin Quisosori tahuërëtahuaton, Pitro notëërin. Ni'sarin ni'ton, ninorinso' Pitrori yonquirin. “Ipora tashi chachin, co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” ¿itërinco pora? ta'ton, ⁶² aipiran pipirahuaton, na'nërin. Chiniquèn sëtaton, na'nërin.

Quisoso tëhuapiso'

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³ Ina quëran ponisario'sari Quisoso tëhuapi. Tëhuarahuatona', ahuëpi. ⁶⁴ Tonporayatahuatona', panpirayapi.

—¿Inta' ahuërinquën? Ninoquë', itopi.

⁶⁵ “¿Quëmaso' hua'anquën ti?” itatona', tëhuapi. Nisha nisha itatona', no'huipi.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

⁶⁶ Tahuërihuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita niyontonpi. Nani niyontonpachina', inaquë Quisoso quëpapi natanacaiso marë'.

⁶⁷ —Quëmaso' Cristo Yosë a'paimarinquënso' nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Sha'huitohuatëinquëma', co natëaramacohuë'. ⁶⁸ Ma'sona tëranta' natanpatëinquëma', co a'paniantaramacohuë'. ⁶⁹ Nipirinhuë', ipora quëran huarë' caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë inchinanën quëran huënsëapo. Inaquë chiniquèn nanantarahuë, itërin.

⁷⁰ —Napoahuarë' ¿quëmaso' Yosë hui'ninquën ti? itopi.

—Ca mini inaco, itërin.

⁷¹ —Co huachi aquëtë' sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'. “Ca Yosë hui'ninco,” toconin, nani natanëhua', nitopi.

23

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

¹ Ina quëran pipirahuatona', Piratoquë Quisoso quëpapi. ² Inaquë sha'huirapipi.

—Iso quëmapi piyapi'sa' nonpintarin. “Noma copirno coriqui yama'pahuachinquëma', ama quëtocosohuë',” toshuaton: “Caso' Cristoco. Yosë a'paimarisco hua'anënta'huaso marë',” toconin, itopi.

³—¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin.

⁴Nonapipiso' natanahuaton, ya'ipi cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa' inapita itapon:

—Iso quëmapiso' noya, tënahuë. Co manta' onporinhuë'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë', itopirinhuë', ⁵ aquë aquëtë' no'huitatona', itaantapi:

—A'chintohuachina, piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Naporahuaton, copirno yano'huipi. Ya'ipi parti a'chinárin. Cariria parti quëran huëcaton, ya'ipi Cotia parti pa'tërin. Isëquënta' a'chinarin, itopi.

Irotisëquë a'parinso'

⁶ Ina natanahuaton, “¿Cariria parti quëran huë'nin ti?” itërin Piratori. ⁷ “Ina quëran mini,” itopi. I'huamiáchin Cariria hua'an Quirosarinquë huë'nin ni'tapon, Irotisë itopiso'. Inaquë ya'huarin ni'ton, Quisoso yaa'parin Irotisë nontacaso marë'. “Ina piyapinën ni'ton, inari ana'inchin,” ta'ton, a'parin. ⁸ Inaquë canconpachina, Irotisëri pa'yatërin. Hua'qui' Quisoso yani'pirinhuë', co nohuichátërarinhuë'. Nani ma'sha naporinso' nani natantërin. “Yosë pochin ninin. Piyapi a'naroáchin anoyatërin,” topi natantërin. “Anoyatohuachin, canta' ni'i,” tënin. ⁹ Napoaton Quisoso canquihuachina, hua'qui' nontopirinhuë', co a'panitërinhuë'. Na'con natanpirinhuë', ta'tárin. ¹⁰ Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita huëcatona', Quisoso sha'huirapiapirinahuë', co manta' tëninhuë'. ¹¹ Napohuachina, Irotisëri tëhuarin. Sontaronënpitarinta' tëcaripi. Noyápiachin hua'an a'morinso pochin a'motahuaton, Piratoquë a'paantarin. ¹² Nani hua'qui' Pirato Irotisëri' nino'huipirinahuë', naporu quëran huarë' co huachi niinimicotopihuë', noya ninontantapi.

Tëpacaso' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39-19.16)

¹³ Ina quëran Piratori piyapi'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa', inapitanta' ayontonahuaton, itërin:

¹⁴ —Canpitaso' na'con Quisoso sha'huirapirama'. “Piyapi'sa' sha'huitarin niahuëcaiso marë',” itopiramacohuë'. Nani hua'qui' nontërahuë, canpitanta' natanama'. Iso quëmapiso' noya. Sha'huirapipiramahuë', co manta' onporinhuë', tënahuë. ¹⁵ Irotisënta' inachachin tënin. Napoaton a'patiantarinco. Co tëpacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁶ Topinan ahuihuitahuato ocoi'i, topirahuë', itërin.

[¹⁷ Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin pipicaso marë'. Iso pi'ipinta' a'nara' ocoicaso' ya'huërin.] ¹⁸ Piyapi'sariso nipirinhuë' chiníquën nontopi.

—¡Quisoso! tëpaquë! ¡Parapasë ocoitocoi! itopi.

¹⁹ Parapasëso' co noya quëmapihuë'. Tëpatona'pi inaso'. Ninanoquë piyapi'sa' sha'huitërin niahuëcaiso' ni'ton, tashinan pëiquë nani po'mopi. ²⁰ Pirato co nohuantërinhuë' Quisoso tëpacaso'. Napoaton: “Ocoi'i,” tantarin.

²¹ Naquëranchin chiníquën nontaantapi.

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! ¡Inaquë patanantëquë' chimi'in! itaantapi.

²²—¿Ma'marëta' atëpachi? Nani natanpirahuë'. Co manta' onporinhuë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. Topinan ahuihuitahuato, ocoi'i, tënin. Nani cararo' inachachin itaantarin.

²³“¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in!” itaantapi. Chiniquën nontápi ni'ton, “Inta nipachin,” itërin. ²⁴Napotahuaton, sontaro'sa' sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'. ²⁵Parapasëso' tëpatona'pi nipirinhuë', tashinan pëi quëran ocoirin. Piyapi'sari huayonpi ni'ton, ocoirin. Quisososo nipirinhuë' co ocoirinhuë'. Tëpacaiso marë' sha'huitërin. Cotioro'sa' nohuantopiso chachin ninin.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27)

²⁶Ninano quëran quëpasoi', a'na quëmapi Simon itopiso' nacapipi. Imin quëran huëntararin. Inaso' Siriniquë ya'huërin. Sontaro'sari masahuatona', corosë apitëntopi. Quisoso pinën quëran quëpatërin.

²⁷Na'a quëmapi'sari imasapi. Sanapi'sarinta' imasapi. Quisoso yatëpapiso marë' chiniquën sëtatona', na'nërapí.

²⁸Tahuëretahuaton, Quisosori itapon:

—Ama imoyaro'sa' ca marë' na'nëcosohuë'. A'na tahuëri Quirosarinquë ya'huëramasopita na'con parisitarama'. Hua'huamapitanta' parisitapi. Ina vonquiátoma' tëhuëinchinso', sëtoco'. ²⁹Naporo' tahuëri'sa' hua'huahuaninsopita na'con na'con parisitapi. Hua'huinpita vonquiátona', sëtapí. Co hua'huanhpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. ³⁰Piyapi'sa' chiniquën parisitapi ni'ton, “Motopi quëran na'piro'sa' notarintahuatona' imotërinpoa' naporini, noya niitonhuë',” tosapi. ³¹Ni'co'. “Nanpimë' co huëyarinhüë', yanimëso nipirinhuë' a'naroáchin huëyarín,” topí. Caso' nanpimë pochín nipirahuë', aparisitarinaco. Canpitaso' yanimë pochín ninama' ni'ton, chini chiniquën aparisitarinënquëma' tënahuë, itërin Quisosori.

³²Cato' apiro'santa' quëpapi inapitanta' tëpacaiso marë'. ³³Pa'sahuatona', a'na panëa'huayaquë canconpi, “Nansë Moto',” itopiquë. Inaquë canconahuatona', corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' nisha patanantopi. A'na ahüënan quëran, a'na inchinan quëran. Quisososo' ahuancanapipi. [³⁴Patanantopirinahuë', Yosë nontërin.

—Tëparinacoso marë' Tata, ama ana'intëquësohuë'. Co nohuitatonacohuë', napotarínaco, itërin.]

Ina quëran sontaro'sa capini ninontopi. “Huëco' nicanatëhua' Quisoso a'morínso' maahua',” nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapí. ³⁵Na'a piyapi'sa' inaquë ni'sapi. Cotio hua'ano'sarisó' tëhuapi.

—A'napita nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. Inaso' Cristo, Yosëri chachin huayonínso' nipachin, inaora cha'ë'in, nitopi tëhuatona'.

³⁶Sontaro'sarinta' tëhuapi. Ya'cariconahuatona', huino main ninínso' ihuëtopí.

—O'oquë' Maistro. ³⁷Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën nipatan, corosë quëran nohuarahuaton, cha'ëquë', itoonpi.

³⁸Onporínso marësona tëparapiso' ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

³⁹ Cato' apiro'santa' corosëquë parisitapi. A'nari Quisoso no'huirin.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuaton, cha'ëquë'. Ina quëran quiyanta' nicha'ëcoi, itërin.

⁴⁰ A'nariso nipirinhüë' pënënin:

—Ta'tëquë'. ¿Co pi'pisha tëranta' Yosë të'huatëranhuë' ti? Tëpararinën quëmanta'. ⁴¹ Canposo' co noyahuë' ninë'. Napoaton no'tëquën coisë ana'intarinpo'. Iso quëmapiso nipirinhüë' nóya. Co manta' onporinhüë', itërin.

⁴² Ina quëran Quisoso itapon:

—Hua'anëntacaso' caniaritohuatan, yonquico Siniro canta', itërin.

⁴³ —Tëhuëenchachin iyasha ipora tahuëri chachin carë'quën Yosë'pa' ya'huëcontaran, itërin.

Quisoso chimininsó'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

⁴⁴ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashiarin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. ⁴⁵ Co huachi pi'i a'pininhüë'. Naporo' Yosë chinotopiso pëi' tanontën në'mëtëquë patonpiso' inaora noshatërin. ⁴⁶ Napohuachina, Quisoso chiniquën nonin.

—Apira Tata chiminarahuë. Hua'yanëhuë quëpaquë', itahuaton, chimin. ⁴⁷ Capitanso' ina ni'sahuaton, Yosë chinotërin:

—Tëhuëenchachin iso quëmapi co manta' onporinhüë', tënin.

⁴⁸ Na'a piyapi'sa' Quisoso chimininsó' ni'sapi. Nani chiminpachina, pa'yanpi. Chiniquën sëtatona', yanquëëpi. ⁴⁹ Imarinsopitaso' nipirinhüë', aquë quëran notëërapí. Sanapi'santa' Cariria parti quëran imaquitona', inaquë ni'sápi.

Quisoso pa'pitopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ A'na cotio hua'an ya'huërin, Arimatiaquë ya'huërinso'. Cosi itopi. Cotio hua'an niponahuë', noya quëmapi. Yosë no'tëquën chinotërin. “A'na tahuëri Yosë acorinsó' isoro'paquë hua'anëntapon,” ta'ton, Yosë chinotërin. A'napitari Quisoso yatëpahuachinara, “Ama tēpacosohüë',” itopirinhüë', co yanatëpihuë'. ⁵² Quisoso chiminpachina, Piratoquë pa'nin. “Quisoso nonën quëtoco quëpa'i,” itohuachina, “Noyahua', quëpaquë',” itërin. ⁵³ Ina natanahuaton, pa'nin. Corosë quëran nonën anohuararahuatona', morinquë so'quëëtópi. So'quëëtahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Inaquë co insonta' chimipi po'moyatërarinhüë'. Inaquë nonën po'mopi. ⁵⁴ Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. Napoaton pi'i yaya'conahuaso', manorahuatona po'mopi.

⁵⁵ Sanapi'santa' Cariria quëran imaquipiso' pa'sahuatona', na'pi nanin quënanconpi. Po'mopiso' ni'pi. ⁵⁶ Nani ni'pachinara, ya'huëpi'pa' paantapi. Inaquë no'morain pimóton nininsó' tapapi. Pimo hua'sainta' tapapi Quisoso nonën pashitacaiso marë'. Chinoto tahuëri nanihuachina, chinotopi. Moisésë sha'huirinso chachin chinotopi.

24

*Quisoso nanpiantarinso'**(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)*

¹ Tomio tahuëri nanihuachina, tashíramiachin sanapi'sa' pa'pi. Pimo hua'sai', no'morain pimóton nininso' inapita quëpatona', na'pi naninquë pa'pi. ² Canconpachinara, pancara'pi pa'copitopiso' nani chi'huincapi ni'conpi. ³ Na'pi naninquë ya'conpirinahuë', Siniro Quisoso nonën co quënanpihuë'. ⁴ “¿Onporincha nicaya?” ta'tona', huaniápirinahuë', a'nanaya catoya'piri ya'notimarin. Piyapi pochin niponahuë', a'mopiso' huënaráchin huënaráchin ya'nopi. ⁵ Sanapi'sa' pa'yanpi. Të'huatatoná', monshoapirinahuë', catoya'piri itapona':

—¿Onpoatomata' chimipi po'mopiquë Quisoso yonirama'? Inaso' nanpiárin. ⁶ Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Nani nanpiantarin. Caririaquë sha'huitërinquëmaso', ¿co yonquiramahuë' ti? ⁷ “Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, oshahuano'sa' masarinaco. Corosëquë patanantarinaco. Tëpapirinacohuë', cara tahuëri quëran nanpiantarahuë,” itërinquëma', itopi.

⁸ Itohuachina, yonquipi. ⁹ Na'pi nanin quëran pipirahuatona', shonca a'na ca'tano'sanënpita, a'napita imapisopita, inapita sha'huitonpi. “Quisoso nonën capa. ‘Nanpiantarin,’ itërinaco,” itoonpi. ¹⁰ Maria Mactarina, Coana, Maria, Santiaco a'shin nininso', a'napita sanapi'santa' napopi. Quisoso ca'tano'sanënpita sha'huitonpirinahuë', co natëpihuë'. ¹¹ “Inahuara yonquinëna quëran napoapi,” toconpi.

¹² Pitroso nipirinhuë', a'naroáchin na'pi nanin'pa' ta'arin. Monshorahuaton, nëhuëconpirinhuë'. Morin so'pinpisoráchin quënanconin. “Capa mini. ¿Ma'ta' onporinso'?” ta'ton, ya'huërin'pa' paantarin.

*Catoya'pi iratapona pochin quënanpiso'**(Marcos 16.12-13)*

¹³ Naporu tahuëri chachin cato' imarinsopita Quirosarin quëran pipirahuatona', ninanonëinquë paantapi. Imaosë itopiquë paantapi. Shonca a'na quiromitro pochin aquërinso'. ¹⁴ Paponá pochin ninontapi.

“Quisoso tëpapi mini. Na'pi naninquë nani po'mopi. Napoaponahuë': ‘Nani nanpiantarin,’ tënin Maria. ¿Ma'ta' onpocaso'?” nitopi. ¹⁵ Ninontasoi', Quisosori chachin ya'cariquirin. Inapitarë' pa'sapirinhuë', ¹⁶ Yosë nohuanton co nohuitopihuë'.

¹⁷ —¿Ma'ta' papoma pochin ninontëriarama'? Naporahuaton, ¿onpoatonta sëtëramaso pochin ya'norama'? itërin Quisosori.

¹⁸ —Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita nani nitotopirinahuë', quëmasáchin iso tahuëri'sa' napopiso' ¿co nitotomaranquënhuë' ti? itërin Criopasëri.

¹⁹ —¿Ma'ta' onpopiso'? itaantarin Quisosori.

Napotohuachina:

—Co'ta Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' tëpapi. Nóya quëmapi nipirinhuë', tëpapi. Ma noya Yosë nanamën a'chintërincoi. Cania'piro'sa' nosoroaton, a'naroáchin anoyatërin. Yosëri nóya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pirinahuë'. ²⁰ Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari mapi. Masahuatona', Piratoquë quëpapi tëpacaiso marë'. Sha'huirapihuachinara, corosëquë apatanantërin. Nani chiminin. ²¹ Ina ta'ma' israiro'sacoi nicha'ësarincó, topiraihuë'. Nani chiminin.

Nani cara tahuëritërin. ²² Napoaponahuë', a'naquën sanapi'sa' quiya pochachin imapiso' nanan sha'huitatonaco, a'payaninaco. Tashíramiachin na'pi naninquë po'mopiquë pa'pirinahuë', ²³ co nonën quënanpihuë'. Huëantarahuatona', sha'huitiirinaco. "Anquëniro'sa' quënanai. 'Quisoso nani nantantarin,' itërinaco," topi. ²⁴ A'napitanta' natantahuatona', na'pi naninquë pa'pi. Sanapi'sa' sha'huitërinacoiso chachin quënanconpirinahuë', co Quisoso quënanpihuë', itopi.

²⁵ —Canpitaso' co yonquiramahuë'. Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopirinahuë', co yanatëramahuë'. ²⁶ Cristo parisitacaso' ya'huërin. Nani parisitohuachina, naporo huarë' Yosë'pa' noya noya acoarin huachi, itërin Quisosori.

²⁷ Ina quëran Yosë quiricanënuquë ninotona ninshitopiso', a'chintarin. Moisés'ton ninoton, Yosë quiricanënuquë ninshitërin. Ina piquëran na'a pënëntona'piro'sa' ninoantapi. Ya'ipi Cristo ninopiso' no'tëquën a'chintarin.

²⁸ Ninanonënaquë canconpachinara, Quisoso yana'huëpirinhuë':

²⁹ —Nani i'huarin. Huëquë' iyasha quiyataquë huë'ëquiquë', itopi. "Noyahua'," toshuaton, ya'conconin. ³⁰ Yacoshatohuachina', Quisosori pan manin. "Yosparinquën," Yosë itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, quëtërin. ³¹ Pan së'panaso chachin Yosë nohuaton, Quisoso nohuitopi huachi. Ni'sapirinahuë', ina quëran chachin ayarin. ³² Napohuachina, ninontopi.

—Huëcapon pochin Quisoso chachin nontërinpo'. Ma noya Yosë quiri-canën a'chintërinpo'. ¡Ma noyásha natanë paya! nitopi.

³³ A'naroáchin Quirosarinquë paantapi. Ca'tano'sanënpita ya'huërinquë pa'pi. Inaquë a'napita imarinsopitanta' nani huë'pi anta'. Inapitari itapona':

³⁴ —Tëhuëenchachin Sinioro nantantarin. Iya Simon nani ya'notërin, itopi.

³⁵ Ina quëran catoya'pi canquipisopitarinta' itapona': "Quiyanta' ni'nai. Paasocoi, ya'notërincoi. Hua'qui' a'chintopirincoihuë', co nohuitëraihuë'. Ina quëran yacoshatohuatoira, pan së'panin. Së'panpachina, a'naroáchin nohuitërai," itopi.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

³⁶ Ninontasoi', a'nanaya Quisosori ya'notërin. Huancanachin huani-rahuaaton:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërin.

³⁷ Ina quënanahuatona', pa'yanpi. "Hua'yan," ta'tona', pa'pi të'huatopi.

³⁸ —¿Ma'marëta' pa'yanama'? ¿Onpoatomata' nisha nisha yonquirama'?

³⁹ Ca mini. Imirahuë ni'co'. Nantëhuënta' ni'co'. Ohuaninacoso' nicatora', nohuitoco huachi. Co hua'yancohuë'. Së'huaco. Hua'yanso' co nonën ya'huëtërinhuë'. Caso' ya'huëtërinco, itërin.

⁴⁰ Ina toshuaton, imirin, nantën, inapita a'notërin. ⁴¹ Ina ni'sahuatona' pa'pi pa'yataponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. "¿Tëhuëenchachin nantantarin ti?" topi yonquiatona'.

—¿Ya'huarin capacaso'? itërin Quisosori.

⁴² "Ya'huarin," toshuaton, sami chinpi së'panpiso' quëtopi. ⁴³ Masahuaton, inapitari nicasoi', ca'nin.

⁴⁴ —Nani i'hua chachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Yosë quiricanënuë na'con ninorinaco. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninorinaco. Sarmoquënta' ninshitopi. Ya'ipi iráca ninorinacosopita nancasopita ya'huërin ni'ton, iso tahuëri'sa' ina pochin ninahuë, itërin.

⁴⁵ Yosë quiricaquë naporinsopita a'chintaantarín. A'chintaton, catahuarín no'tëquën yonquicaíso marë'.

⁴⁶ —Iráca ya'ipi ninotonaco, ninshitopi: “Cristo parisitaton, chiminapon. Chiminaponahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarin,” tënin. ⁴⁷ Ina nanan chachin sha'huicaso' ya'huërin. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', oshanëma' inquitaringuëma',” itoco'. Quirosaringuë'ton sha'huicaso' ya'huërin. Ina quëran nisha nisha nananquë nonpisopita sha'huitacaso' ya'huërin. ⁴⁸ Canpitaso' ni'namaco. Natanamaco. Ya'ipiya sha'huitonco'. ⁴⁹ Ispirito Santo a'patimaranquëma' ya'coancantiinquëmaso marë'. Quiricanën quëran tatahuë sha'huitëringuëmaso chachin a'patimaranquëma'. Napoaton isëquë ninaco'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinguëma', naporo huarë' nanitaparama' noya noya nicacamaso'. Nani ya'coancantohuachinguëma', noya nanan sha'huitonco huachi, itërin Quisosori.

Inápaquë panantarínso'

(Marcos 16.19-20)

⁵⁰ Ina quëran a'na tahuëri ninano quëran quëparín. Pitaniaquë huarë' cancompachinara, anquirahuaton, Yosë nontërin. “Isopita Tata noya a'paiton, catahuaquë',” itërin. ⁵¹ Nonin quëran chachin inápaquë panantarín. ⁵² Ina ni'sahuatona', Quisoso chinotopi. Noya cancantatona', Quirosaringuë ayamantapi. ⁵³ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. “Ma noyacha Yosëso paya,” tosápi. Nani huachi.

Coansha ninshitérinpoa' Quisocristo nohuitatēhua' nanopimiatacaso maré'

Iráca Quisocristo Yosē'pa' ya'huërinso'

¹ Iráca quëran huarë' Yosë noninso' ya'huërin, Quisocristo itèrēhuaso'. Tata Yosërë' ya'huërin. Yosë pochachin ninin anta'. ² Co'huara isoro'pa' ya'huëyátērasohuë', Yosë'pa' ya'huërin. ³ Naporo' Yosë yonquirin ya'ipi ma'sha acocaso'. Ina nohuanton, hui'nini acorin. Ya'ipi ma'sha ninin. Co a'naya tēranta' inaora ya'huërinhuë'. Co acorinhuë' naporini, co manta' ya'huë'itonhuë'. ⁴ Inariáchin ya'ipiya ananpirin. Piyapinpoanta' a'pintatē pochin a'chintērinpoa' ina nohuitatēhua' nanopimiatacaso maré'. ⁵ Tashinantērinso' a'pintohuatēra, a'naroáchin tahuëri pochin ninin. Co tashiri tacopitērinhuë'. Inapochachin Quisocristo a'pintērinpoa'. Co noyahuë' nininsopitari yaminsëpirinahuë', co nanitapapihuë'.

⁶ A'na quëmapi ya'huërin, Coansha itopiso'. Yosëri a'parin ⁷ a'pininso' anohuitinpoaso maré'. Ya'ipi piyapi'sari natēcaiso maré' sha'huirin. ⁸ Coanshaso' co a'pintērinpoahuë'. Yosëri a'parin a'pininso' anohuitinpoaso maré'. ⁹ Sha'huitērinpoaso chachin Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuaton, ya'ipi piyapinpoa' a'pintimarinpoa'. Inasáchin no'téquën anitotērinpoa'.

¹⁰ Isoro'paquë o'marin. Iráca Tata Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninin. Inari acopirinhuë', co piyapi'sari nohuitopihuë'. ¹¹ No'panēnquë chachin o'mapirinhuë', co piyapinēnpitari nohuantopihuë'. Nipirinhuë', ¹² Quisocristo cancanën mapatēhua', hui'nin pochin Yosë ni'ninpoa'. Natèrēhuasopitarachin huëntonēnquë aya'coninpoa'. ¹³ Ya'ipinpoa' piyapi quëran nasitèrēhuaso nipirēhuahuë', co ina quëran Yosë huëntonēnquë ya'conēhuahuë'. Co piyapi nanitērinhuë' aya'co'inpoaso'. Co canpoara nohuanton, ya'conēhuahuë'. Yoséichin aya'coninpoa'. Ina quëran hui'ninpita pochin ni'ninpoa'.

¹⁴ Quisocristo isoro'paquë nasitimarin. Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitērin. Canpoarë chachin ya'huërin. Quiyaso' ni'nai. Inaso' nóya, tēnai. Yosë pochachin ninin. Inaíchin hui'nin inaso'. Inaora nohuanton nosororinpoa'. No'téquën nontērinpoa'. ¹⁵ Coansharinta' ni'nin. Ni'pachina, piyapi'sa' sha'huitērin: "Thua chachin sha'huitēranquëma'. 'Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin. Co'huara ca nasichátērapohuë', inaso' Yosë'pa' ya'huërin. Napoaton ca quëran chini chiníquën nanantērin inaso', itēranquëma'. Nani o'marin huachi," itērin.

¹⁶ Inaso' pa'pi nosororinpoa'. Nóya ni'ton, nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Co canpoara nanitopirēhuahuë', ina imapatēhua', nani tahuëri catahuarinpoa'. ¹⁷ Iráca Yosë nohuanton, Moisés pēnētērin nani ma'sha natēcaso'. Pēnētērinhuë', co ya'ipiya anitotērinpoahuë'. Quisocristo nipirinhuë' nosororinpoa'. No'téquën nonaton, ya'ipi nanamën anitotērinpoa'. ¹⁸ Co inquēnpoa tēranta' Yosë quēnanēhuahuë'. Hui'niniso nipirinhuë' noyá nohuitērin. Yosë pochachin ni'ton, napopi-anachin yonquipi. Inasáchin Tata Yosë anohuitērinpoa'.

Coansha Paotista sha'huirinso'

(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)

¹⁹ Coansha pënëntápachina, corto hua'ano'sa', nihuiro'sa', inapita pa'pi Coansha nontacaiso marè'. Cotio hua'ano'sari a'papi ni'ton, Quirosarin quèran pa'sahuatona', Coansha itapona': "¿Inquënta' quëmaso'?" itoonpi.

²⁰ —Caso co Cristocohuè'. A'naquën napotopirinacohuè', co caso' inacohuè', itèrin Coanshari.

²¹ —Quëmaso' Iniasënquën, iráca ayaponahuè', ¿ya'noantamaranquën ti? itopi.

—Co caso' inacohuè', ténin.

—¿Quëmaso' pënëntona'pi ninaraiso' nimara ti? itaantapi.

—Co inacohuè', ténin.

²² —¿Inquënta' quëmaso' nipachin? Sha'huitocoi hua'ano'sa' sha'huitonta'ii. ¿Ma'marèta' pënëntaran? itaantapi.

²³ —Yosë nohuanton, pënëntarahuè. Iráca Isaiasë ninotonco, naporin: "A'na quëmapi inotëroquë pënëntaton, tapon: 'Ira co'shon co'shon toconin ni'ton, otëëquë' Sinioro o'main,' ténin. Naporinso chachin canta' piyapi'sa' pënënarahuè. 'Cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' itarahuè," itèrin Coanshari.

²⁴ Ina quëran Parisioro'sari itantapi:

²⁵ —Co quëmaso' Cristonquënhuè'. Co Iniasënquënhuè'. Co pënëntona'pi ninaraiso'quënhuè' ni'quëhuarè', ¿onpoatonta' nipachin, piyapi'sa' aporintaran? ¿Inta' nanan quëtërinquën aporintamaso'? itèrin.

²⁶ —I'quë mini aporintarahuè. Nipirinhue', iporasó a'na quëmapi ya'huërin, co nohuitëramasohuè'. ²⁷ Inaso' chini chiniquën nanantërin. Caso' co ina pochin chiniquën nanantërahue'. Co maquëyancohuè' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuè'. Ca piquëran ina pënëntapon, itèrin.

²⁸ Naporo' Cortanii' aquëtëran Coansha piyapi'sa' aporintarin, Pitania itopiquë. Inaquë paaparahuatona natanconpi.

Quisoso anohuitërinso'

²⁹ Tahuëririnquë inaquë Quisoso huè'sarin. Coanshari quënanahuaton, piyapi'sa' itèrin: "Paso' quëmapi ni'co'. Yosëri a'paimarinso'. Inaso' carniroa'hua pochin nicon, oshanënpoa' inquitinpoaso marè' chiminapon. ³⁰ I'hua chachin sha'huitëranquëma'. 'Ca piquëran a'na quëmapi huè'sarin. Co'huara ca nasichátërapohuè', inaso' Yosë'pa' ya'huërin. Napoaton ca quëran chini chiniquën nanantërin inaso',' itëranquëma'. Nani o'marin. ³¹ Co carinta' nohuitopirahuè', nani nohuitërahue'. Yosë a'parinco ya'ipi piyapinënpita anohuita'huaso marè'. Ina marè' pënënató, i'quë aporintarahue'.

³²⁻³³ Co Quisoso nohuichatërapohuè', Yosë sha'huitërinco. 'A'na tahuëri Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuatón, a'na quëmapi motoanshiranënuë chachin huanitimarin, ni'saran. Quëmaso' i'quë aporintëran. Ina quëmapi nipirinhue' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma',' itërinco Yosë. Ispirito Santo inápa quëran o'mahuachina, ni'nahuë. Nëpë pochin ya'noton, Quisoso motoanshiranënuë chachin huanitiimarin. ³⁴ Cari ni'nahuë. Napoaton nani nohuitato, sha'huitaranquëma'. Iso quëmapi Yosë hui'nin, ténahuë," itèrin Coanshari.

Ya'nan Quisoso imaraisopita'

³⁵⁻³⁶ Tahuëririnquë Quisoso na'huëso', Coanshari quënaantarin. Quënaantarahuaton, catocoi imaraiso' itaponcoi:

—Paso' quëmapi ni'co'. Inaso' carniroa'hua pochin ninin, Yosëri a'paimarinso', itërincoi.

³⁷ Natanahuatoï, Quisoso imarai. ³⁸ Ina quëran tahuërëtahuaton, quënanincoi.

—¿Onpoapomata'? itërincoi.

—Yanohuitërainquën Maistro. ¿Insëquëta' ya'huaran? itërai.

³⁹—Huëco' ni'quico, itërincoi.

Pa'sahuatoï, ya'huërinquë canconai. I'huaraya ni'ton, inaquë i'huatërai. Hua'qui' ninontërai.

⁴⁰ Catoya'picoï Coansha natanahuatoï, Quisoso imarai. A'naso', Simon Pitro iin Antërisë itopi. ⁴¹ Shiarahuaton, iin quënanconin.

—Iya Simon, Cristo nani quënanai, Yosëri a'paimarinso', itërin.

⁴² Itahuaton, Quisosoquë quëparin. Quisosori notëërahuaton, itërin:

—Cariquën nohuitëranquën. Quëmaso' Simonquën. Coansha hui'ninquën. Nasha nininën acotaranquën. Pitro ichinquën, itërin. Inaora nananquë Sipasë itopi. (Na'pi pochin tapon naporin.)

A'napitanta' imapiso'

⁴³ Tahuëririnquë Quisoso Carriiaquë yapa'sarin. Pa'sahuaton, Pinipi quënanconin.

—Huëquë' iyasha imaco', itërin. Itohuachina, imarin.

⁴⁴ Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin. Ina ninanoquë chachin Antërisë, Pitro, inapitanta' ya'huëpi. ⁴⁵ Pinipiri Natanino yonisahuaton, quënanconin.

—Nani iyasha Cristo quënanai, Yosë quiricanën quëran ninopiso'. Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita ninotona', inaquë ninshitopi. Inaso' Quisoso, Cosi hui'nin. Nasaritoquë ya'huërinso', itërin.

⁴⁶—Nasaritoro'saso', pa'pi co noya piyapi'sahuë'. ¿A'na tëranta' ta'ma' inaquë ya'huërinso' noya nihuan nica? tënin Natanino.

—Huëquë' pa'a nohuitonquë', itërin Pinipiri.

⁴⁷ Natanino ya'carirahuaso', Quisosori quënanin.

—Paso' quëmapi ni'co'. Israiromia chachin inaso'. Co pi'pisha tëranta' nonpininhuë', itërin Quisosori.

⁴⁸—¿Onporahuatonta' nohuitërancoso'? itërin.

—Co'huara Pinipi nonchatërasënquënhuë', ninoto quënananquën. Iquira naraanaquë huënsëasënquën, quënananquën, itërin. Aquë ni'ton, co ya'pirin quëran chachin quënanaponahuë', napotërin ni'ton, Natanino pa'yanin.

⁴⁹—Quëmaso' Maistro, Yosë hui'ninquën. Israiro'sa' copirnonquën, tënahuë, itërin.

⁵⁰—¿Ninoto quënananquënso marëáchin natëranco ti? saca sacai ninin-sopita ni'saran, itërin.

⁵¹ Ina quëran itaantarin:

—No'tëquën itëranquëma'. Iráca Cacopo nanpiso', pi'iro'tè' ni'soarin. Ni'soatohuachina, anquëniro'sari huëcapaimapi. Huëcapaimarahuatona', panantarapi. Inapochachin iporaso' Yosë quëran quëmapico ni'to, o'marahuë Yosë anohuita'hanquëmaso marë'. Ya'ipi ninahuëso' ni'sarama', itërin Quisosori.

2

Canaquë Yosë pochin nininso'

¹ Cara tahuëri quëran a'na quëmapi pita nisarín sa'acaso marë'. Canaquë naporín, Cariria parti ya'huërinso'. Inatohua' Quisoso a'shin ni'tapon pa'nín. ² Quisosonta' amatopi. Pa'nín inanta' ni'tapon. Ca'tano'sanënpitacointa' amatërinacoi. ³ Huino ta'quihuachinara, a'shini Quisoso itapon:

—Capa huino ta'quipi huachi, itërin.

⁴ —¿Ma'marëta' mama napotëranco? Co tahuëri naniyatërarínhuë' no-huitinacoso', itërin Quisosori.

⁵ Napotopirinhuë', inpriatoro'sa' quënanconahuaton, a'shini itapon:

—Ma'sona Quisoso sha'huitohuachinquëma', natëco', itërin.

⁶ Inaquë saota panca orinan ya'huërin, na'pi quëran nipiso'. A'na orinanquëáchin catapini rata pochín ya'conín. Moisésë pënëntërinso' natëtona' oshanëna inquicaiso marë' acopiso'. ⁷ Ina quëran inpriatoro'sa' sha'huitërin:

—I'sha amëntaitoco', itërin Quisosori. Natëtona', huirotëinquë huarë' i'sha amëntaitopi.

⁸ —Pi'pian macatoma', pita hua'an api'nitonco', itaantarin Quisosori.

Napotohuachina, masahuatona api'nitooñpi. ⁹ Orinan quëran mapirinahuë', pita hua'anso' co nitotërinhuë'. Inpriatoro'saráchin nitotopi. I'sharáchin ta'panpirinahuë', nani huino taranín. Napoaton pi'nirahuaton, sa'ana'pi amatërin. ¹⁰ Huë'pachina, itërin:

—¡Ma'pitacha ninan paya! Iso huinoso' noya noya, yashín yashín o'ocaso'. Ya'ipi piyapi'sa' noya noya huino nininso'ton o'shipi. Ina quëran nani natëhuachinara, co onpopinchín noyahuë' nininso' o'shiantarapi. Quëmaso nipirinhuë' ipora huarë' noya noya huino o'shitërancoi, itërin. Quisoso naporinso' co nitotatonhuë', naporín.

¹¹ Naporó' Quisoso caniaritërin Yosë pochín nicacaso'. Piyapi'sari nicatona': “Tëhuëñchachín Yosëri catahuarin ni'ton, nanitaparín,” topi. Ca'tano'sanënpitacointa' ni'sahuatoí: “Quisososo', Yosëri a'paimarinso',” tënai. Canaquë naporín. Inaso ninano', Cariria parti ya'huërin

¹² Ina quëran Capinaomoquë pa'marin. A'shin, iinpita inapitarë chachín pa'marin. Ca'tano'sanënpitacointa' imarai. A'na simana pochín inaquë ya'huërai.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³ Pascoa tahuëri cotioro'sa' niyontonpi Yosëri Iquipito quëran nicha'ërinso' yonquiantacaiso marë'. Ina naniriahuachina, Quirosarínquë paantarai. ¹⁴ Yosë chinotopiso pëiquë pa'sahuatoí, i'iratëquë nipa'antopisopita quënanconai. Ohuaca', ohuica, nëpë', inapita nipa'antapi. Yosë chinotatona' tëpacaiso marë' pa'anapi. A'naquëonta' misanënpitaquë huënsëatona', coriqui nicanpiarapi. ¹⁵ Inapita quënanconahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nín. Nonín masahuaton, sihuirintahuaton, ohuica, ohuaca', inapita huëñintaton, a'parín huachi. Pa'anpisopitanta' Yosë pëinën quëran a'parín. Coriqui nicanpiapisonta' misanënapita quëran ta'sarin. Coriqui ta'sarahuaton, misanënapitanta' të'yatërin. ¹⁶ Nëpë' pa'anpisopita itapon:

—Isopitanta' quëpaco'. ¡Ama Tatahuë pëinën mircato pochín nitocosohuë'! itërin Quisosori.

17 Yosë quiricanënquë ninshitopiso' yonquirai. “Ya'ipi piyapi'sa' Tata, chinochinënquën, ténahuë. Ina na'con yonquiato, quëma pëinën a'pitërahuë. Ina marë' no'huiarinaco,” ténin quiricaquë.

18 Ina quëran cotioro'sari huëcapapi.

—¿Onpoaponta' hua'an pochin nisanan? Chiniquën nanantohuatan, Yosë pochin niquë' quiyanta' nicatoi natëinquinën, itopi.

19 —Iso pëi' ata'huantohuatama', cara tahuëri quëran anoyataan-tarahué, itërin Quisosori.

20 —Yosë chinotopiso pëi' catapini shonca saota pi'ipi quëran tinipi. Cara tahuëri quëran naquëranchin ¿anoyataantaran ti? itopi cotioro'sari.

21 Quisososo nipirinhüë' co ina pëi chachin yonquirinhüë'. Inaora nonën pëi pochin tapon naporin. 22 Quisoso nanopiantahuachina, naporinso' yonquirai. Cara tahuëriya quëran nanopiantarin ni'ton, “Yosë quiricanën quëran no'tëquën ninorin,” ténai. Quisososo noninsonta' natërai.

Yonquipisonta' nitotërinso'

23 Pascoa tahuëri inaquë ya'huasocoi, Quisososo Yosë pochachin ninin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. “Yosëri catahuarin,” ta'tona', a'naquën natëpi. 24-25 Quisososo nipirinhüë' ya'ipiya noyá nohuitërin. Co piyapiri sha'huitopirinhüë', yonquipiso chachin nitotërin. Napoaton “Co natëmiatërinacohüë',” ta'ton, co inapita natërinhuë'.

3

Nicotimo a'chintërinso'

1-2 Tashi' nisahuaso', a'na quëmapi huë'nin Quisososo nontacaso marë', Nicotimo itopiso'. Cotio hua'an inaso'. Parisio niponahuë', Quisososo nontiirin.

—Maistro, Yosë a'pairinquën a'chintancoiso marë'. Sacai' nininsopita nicaton, Yosë pochin ninan. Napoaton ina a'pairinquën, ténai. Co Yosë catahuarinquënhüë' naporini, co quëma nanitapaitonhuë', itiirin.

3 —No'tëquën iyasha sha'huitaranquën. Co nasitaantahuatanhuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaranhuë', itërin Quisosori.

4 —Nani mashotohuatëra, co huachi mamampo yo'namënquë ya'conëhuë'. ¿Onporahuatëta' nasitaantarë'? itaantarin Nicotimorinta'.

5 Napotihuachina, Quisosori itaantapon:

—No'tëquën sha'huitaranquën. I'quë amarëso pochin cancanëma' anoyatacaso' ya'huërin. Ya'ipi co noyahüë' yonquiramasopita naniantoco'. Ina naniantohuatama', Ispirito Santo anoyacancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nisarama'. Naporo huarë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'. 6 Piyapi quëran nasitohuatamara, piyapi pochin cancantërama'. Ispirito Santo quëranso' nasitaantahuatama', Yosë pochin cancantarama'. 7 Napoaton nasitantacaso' ya'huërin. Ama ina natanaton, pa'yanquësohüë'. 8 Ni'quë'. Ihuan inaora nohuanton, pa'nin. Natanarihuarahüë', intohua quëranso' huëcaton intohuasona pa'ninso', co nitotërehuahuë'. Co quënanpirehuahuë', natanëhua'. Inapochachin Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nasha cancan quëtarinquëma', itërin.

9 —¿Onporahuatëta' nasitaantarë'? itantarin.

10 —Quëmaso' Israiro maistronquën niponahuë', ¿co nitotëranhuë' ti? 11 No'tëquën itaranquën. Nitotatoi, a'chintarainquëma'. Ni'naiso' sha'huitarainquëma'. Canpitaso nipirinhüë' co natëramacoihuë'.

12 Isoro'paquë ya'huërsinopita quëran a'chintopiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Inápaquë ya'huërsinopita quëran a'chintohuatënquëma', aquëtë' huarë' co natëtaramahuë'.

13 Co inso piyapi tëranta' inápaquë pantarinhuë'. Casáchin ina quëran o'marahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, inápa quëran o'marahuë. Napoaton casáchin inápaquë ya'huërsinso' a'chintaranquëma'. 14 Iráca shimashonëmapita inotëro parti paaso', na'a piyapi'sa' ya'huanapi. Co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Na'a ya'huanosa' huëcatona', quëtëra'piapi. Ina quëran Moisésë ya'huan nonanpiso' ninin. Hua'na quëran nisahuaton, naraquë achinpirin. Achinpirahuaton, inápaquë ahuanirin. Inapochachin Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri inápaquë achinpiarinaco. 15 Natëhuatamaco, Yosë nohuitatoma', nanpimiatarama'. Ina marë' achinpiarinaco, itërin Quisosori.

Yosë nosororinpoaso'

16 Yosëso' ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nosoromiatërin. Napoaton a'naíchin hui'nin nipirinhuë', isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Ina natëtëhua': "Ca marë' chiminin," topatëhua', co parisitopiquë pa'sarëhuahuë'. Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'. 17 Co ana'intinpoaso marë' hui'nin a'paimarinhuë'. Nicha'ëinpoaso marë' a'paimarin. Hui'nin quëran cha'ërihua'.

18 Hui'nin natëhuatëhua', co Yosë ana'intarinpoahuë'. Co natëpisopitahuë' nani Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Inaíchin hui'nin nipirinhuë', co natëpihuë'. Napoaton ana'intarin. 19 Quisoso isoro'paquë o'maton, a'pintërinpoaso pochin oshanënpoa' anitotërinpoa'. A'naquënisso nipirinhuë', co nohuantopihuë' Quisoso nohuitacaiso'. Co noyahuë' nicacaisoáchin pa'yatatona', tashi pochin cancantopi. Co yanatëpihuë' ni'ton, Yosëri ana'intarin. 20 Co noyahuë' nipisopita co tahuëri pochin nininso' nohuantopihuë'. A'pininquë a'ninquëchin huanicaiso' co nohuantopihuë'. Tahuëri nipachina, ma'sha co noya nipisohuë' quënanë'. 21 Nipirinhuë', no'tëquën yonquihuachina', noya nisapi. Ina quëran a'napitanta' nicatona': "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya natëpi," tosapi.

Naquëranchin Coansha sha'huirins'o'

22 Ina quëran Quisoso Cotia parti pa'nin. Ca'tano'sanënpitacoi imarai. Inaquë hua'quimiáchin ya'huëconahuato, piyapi'sa' aporintërai. 23 Coanshanta' Inoiiquë aporintarin. Sarimo ya'cariya inaso'. Inaquë na'a ii' ya'huërin ni'ton, inaquë aporintarin. Na'a piyapi'sa' huë'pachinara, aporintarin. 24 Naporo' Coanshaso' noya pa'sarin. Co tashinan pëiquë po'moyátërapihuë'.

25 Quiyarinta' aporintërai. Coanshanta' aporintarin. Napoaton a'na cotio quëmapu huëcaton, Coansha ca'taninsopita itërin:

—¿Insota' noya noya aporintërinso'? itërin. Nisha nisha ninontopi.

26 Ina quëran Coansha sha'huitonpi.

—Ni'quë' Maistro. Cortanii' aquëtëran nicasëhua', inaquë Quisosonta' nizarin ni'ton, anohuitërancoi. Iporaso' inanta' aporintarin. Na'a piyapi'sari imasapi. Co ina nápo quëmaso' imasarinënuquënhuë', itopi.

27 —Co Yosë nohuantërinhuë' naporini, co napo'itonahuë'. Ya'ipinpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. 28 Nani sha'huítëranquëma'. "Co caso' Cristocohuë'," itëranquëma'. Co'huara ina huë'shatërasohuë', Yosë

a'parinco piyapi'sa' pënëna'huaso marë'. Ina imacaiso marë' pënënarahuë.
 29 Ni'co'. Quëmapi sa'apachina, amiconëonta' noya cancantërin. Noya
 nipayapi ni'ton, naporinso' natantaton, nóya cancantërin. Inapoc-
 hachin canta' ninahuë. Na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi ni'ton, nóya
 cancantërahuë. 30 Co caso' nohuantërahuë' piyapi'sa' yonquinaso'.
 Quisoso na'con na'con yonquinaso', tënin.

Inápa quëran o'marinso'

31 Cristo inápa quëran o'maton, chini chiniquën nanantërin. Noya
 noya ninin. Piyapinpoaso nipirinhue' isoro'paráchin nohuitërehua'.
 Inasáchin nohuitatëhua', nisha'huitërehua'. Cristoso nipirinhue' inápa
 quëran o'maton, chini chiniquën nanantërin. 32 Yosë'pa' ya'huërinso'pita
 nohuitërin. Nani ni'nin. Yosëri nontërinso'nta' natanin. Ina nohuitaton,
 sha'huitarinpoa'. Sha'huitopirinpoahuë', na'con na'con piyapi'saso',
 co yanatëtopihuë'. 33 A'naquënpaso nipirinhue' natëtërehua'. "Yosë
 no'tëquën nonin. Inari a'paimarin," ta'tëhua', natëtërehua'. 34 Quisoso'
 Yosë nanamën chachin nonin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin
 ni'ton, no'tëquënáchin nonin. 35 Tata Yosëri hui'nin pa'pi nosororin.
 Chini chiniquën nanan quëtërin ya'ipiya hua'anëntacaso marë'. 36 Hui'nin
 natëpisopitaso', Yosë nohuitatona' nanpimiatapi. Co natëpisopitasohue', co
 ina pochin nanpimiatapihue'. Nani Yosëri yonquirin ana'intacaso marë'.
 A'na tahuëri ana'intomiatarin, parisitopiquë a'pararin huachi.

4

Samaria sanapi sha'huitërinso'

1-2 I'huaso' na'a piyapi'sa' Coansa imapi. Na'a aporintërin. Iporaso'
 na'con na'con Quisoso imasapi. Co Quisoso chachin aporintërinhuë'. Ina
 sha'huitohuachincoi, ca'tano'sanënpitaco'i aporintarai. Na'con na'con
 aporintarai. Parisioro'sarinta' natantopi. 3 Ina nitotaton, Quisoso pa'nin.
 Cotia parti quëran pipirahuatón, Cariria parti paantarin.

4 Inatohua pa'pachina, Samaria parti na'huëcaso' ya'huërin. 5 Inatohua'
 a'na ninano' ya'huërin, Sicarë itopiso'. Ina ya'cariya Cosi no'panën
 ya'huërin. Iráca pa'pin Cacopo itopisori quëtërinso'. 6 Inaquë a'na poso
 ya'huërin. Cacopo posonën itopi. Camotëchin inaquë canconai. Quisoso
 canotaton, posoquë huënsëconin.

7-8 Ca'tano'sanënpitacoiso', ninanoquë pa'nai cosharo' pa'ana'huaiso
 marë'. Pa'naiso', Samaria sanapi i'sha macapon huë'nin. Nani ma-
 pachina, Quisosori itapon:

—Imoya, i'sha mananso canta' o'oi topirahuë, itërin.

9 —Caso' Samaria sanapico nipirahuë: "I'sha mananso canta' o'oi,"
 ¿itëranco ti? itërin inarinta'. Cotioro'saso' Samariaro'sarë' co noya
 ninontopihuë' ni'ton, napotërin.

10 —Yosë yanicanapirinquënhue', co quëmaso' nitotëranhuë'. "I'sha
 mananso canta' o'oi," itëranquën nipirinhue', co nohuitërancohuë'. No-
 huitëranco naporini, quëma nataintoncohuë'. Carinquën nanpirin i'sha
 quëchitënhuë', itërin Quisosori.

11 —Quëmaso' co manta' ya'huëtërinquënhue' i'sha macamaso'. I'shaso'
 acopo' ya'huërin. ¿Onporahuatóncha nanpirin i'sha manë'ponquënya?
 12 Iráca Tata Cacopo iso poso ninin. Isëquëran i'sha macaton, o'orin.
 Hui'ninpita, pë'tahuanënpita inapitanta' isëquë o'opi. Inaso' chiniquën

nanantërin, topi. ¿Ina quëran na'con na'con quëmaso' nanitaparan ti? itërin sanapiri.

¹³—I'shama imoya o'opatëra, naquëranchin yamoroantarë'. ¹⁴Nisha i'sha carinquën quëtaranquën. Ina ya'huëtohuachinquën, co huachi yamorëso pochin cancantaranhuë'. Ni'quë'. Pancai' no'pa quëran pipihuachina, noyápiachin pipirárin. Co onporonta' yanimarinhüë'. Inapochachin nanpirin i'sha quëtohuatëinquën, cancanënuquë chachin ya'huëtarinquën. Inaquë ya'huápon huachi. Yosë nohuitaton, nanpimiataran, itërin.

¹⁵—Ina i'sha sinioro quëtoco ama yamoroto, i'sha masa'isohuë', itërin.

¹⁶—Paaton imoya so'yan maconquë' huë'in, itërin.

¹⁷—Co caso' so'yahuancohuë', itërin.

—No'tëquën naporan. Co so'yahuanquënhüë'. ¹⁸Nani a'natërápo quëmapi so'yataponahuë', iporasó quëmapi yacaparansó co so'yanhuë'. No'tëquën nonan, itërin.

¹⁹ —Quëmaso' sinioro ninotona'pinquën, tënahuë. ²⁰ Shimashonëhuëipita paso motopiquë Yosë chinotopi. Ya'huëre cotioro'sanquëmaso': “Quirosarinquëráchin Yosë chinotacaso' ya'huërin,” tënama', itërin.

²¹—Natanco imoya. Nani tahuëri naniarin. Yosë yachinotohuatama', co paso motopiquë pa'saramahuë'. Co Quirosarinquë tëranta' pacacaso ya'huërinhuë'. ²² Canpitaso' Yosë chintopiramahuë', co nohuitëramahuë'. Cotioro'sacoiso', Yosë nohuitërai. Cotio quëmapi nicha'ësarinquëma' canpitanta'. ²³ Ipora quëran huarë' Yosë yachinotohuatama', ya'ipi cancanëma quëran huarë' chinotoco'. Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, no'tëquën yonquiatoma', Yosë chinotoco'. Ina pochin nohuantërin chinotacaso'. ²⁴ Yosë co nonën ya'huëtërinhuë'. Co quënanarihuarahüë', ya'huërárin. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' no'tëquën yonquiatoma', ina chinotacaso', itërin Quisosori.

²⁵—A'na tahuëri Cristo huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina huë'pachin, ya'ipiya a'chintarinpoa', tënin Samaria sanapi.

²⁶—Ca mini inaco, nontaranquënso', itërin.

²⁷ Naporó chachin ca'tano'sanënpitacoí o'mantarai. Sanapi nontarin, quënanquimarai. “¿Ma'marëta' iso sanapi nontarin? ¿Ma'ta' nohuantërin?” ta'toi, yonquinëhuëi quëran pa'yanpiraihuë', co natanaihuë'. ²⁸ Sanapiso nipirinhüë' yonshanën patahuaton, ninanoquë pantarahuatón, piyapi'sa' sha'huitërin.

²⁹—Huëco' pa'ahua'. Pasëquë quëmapi nohuitoco'. Co nohuitaponcorahuë', “Nani a'natërápo so'yahuanquën,” itërinco. Ya'ipiya ninorin. ¿Inaso' Cristo nimara ti? itërin.

³⁰ Natanahuatona', na'a ya'huëhuano'sa' o'mapi Quisoso nicapona'. ³¹ Co'huara canquiyatërasoihuë', Quisoso yaa'capiraihuë'.

—Ca'quë' Maistro, itopiraihuë', co nohuantërinhuë'.

³²—Cosharo pochin nininso' ya'huëtërinco, co nohuitëramasohüë', itërincoí.

³³ —¿A'napitari coshara' quëtiimara? nitopiraihuë', co coshachatërarinhüë'.

³⁴—Yosë a'paimarinco nohuantërinso' nica'huaso'. Ya'ipiya yanatërahuë. Ina yonquiato, co huachi coshara' yonquirahuë'. Coshara pochin achinirincó. ³⁵ “Catapini yoqui pahuanarin cayarinso'

macacaso',” topiramahué'. Ipora chachin cayarinso pochin nininso' macacaso' ya'huërin, ténahué caso'. ¡Ni'cochi! Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' mané' Yosë imacaiso maré'. Ipora tahuëri'sa chachin na'a piyapi'sa' ya'huërarin Yosë imacaiso maré'. Inapita a'chintacaso' ya'huërin. ³⁶⁻³⁷ Piyapi'sa' a'chintohuatama', Yosë'pa' canaarama'. Noya noya nanpimiatarama'. Cato' piyapi sacatërinso pochin nisarama'. “A'naso' ya'pirin sha'nin. Cayahuachina, a'narinta' manin,” topi. Napohuachina, cato' a'china'piro'sa chachin nóya cancantapi. ³⁸ Na'a piyapi'sa' ya'huërin, co Yosë nohuitopisohué'. A'naquëni nani a'chintopirinahué', co yanatëpihué'. Iporaso nipirinhué' a'paranquëma' a'chintantacamaso maré'. Yosë huëntonëinqué ya'conacaiso maré' a'chintoco'. A'chintohuatama', imasapi huachi, itërincoi.

³⁹ Na'a ya'huëhuano'sa' Quisoso natëpi. Sanapiri: “Ya'ipi ninorinco,” itërinso maré' natëpi. ⁴⁰ Quisoso ni'quihuachinara, “Huëquë' isëquë yacapatoncoi, a'chintocoi,” itopi. Itohuachinara, cato' tahuëri a'chintacaso maré' inaquë i'huatërai. ⁴¹ A'chintohuachina, na'con na'con piyapi'sa' natëpi. ⁴² Sanapi itapona':

—Quëma sha'huitërancoi ni'toi, pi'pian Quisoso natërai. Iporaso nipirinhué' quiyaora chachin natanai. Nani nohuitatoi, cancanëhuëi quëran huaré' natërai huachi: “Tëhuënachachin isoso' nicha'ërinpoa'. Insosona imapachina', oshanën inquitaton, anoyacancantarín, ténai,” itopi.

Capitan hui'nin anoyatërinso'

⁴³ Cato' tahuëri quëran paantarahuatoi, Cariria parti canconai. ⁴⁴⁻⁴⁵ Caririaro'sari nohuitatona', noya natanpi. I'hua chachin Pascoa tahuëri na'huëhuachina, inahuanta' Quirosarínquë pa'pi. Naporo' Quisoso nohuitopi. Nani ma'sha Yosë pochin nininso' ni'pi ni'ton, iporaso' a'chintohuachina, noya natanpi. Ninanonëinqué chachinso nipirinhué' co a'chininhué'. “Ya'huërinquëso' pënëntona'pi co yanatëpihué',” ta'ton, co inaquë a'chininhué'.

⁴⁶ Ina quëran Canaquë cancoantarai. Inaquë i'hua i'sha huino atarantërin. Inaquë canconpatoira, a'na capitan copirno piyapínën nininsoari huëcapairin. Hui'nin quëmapia'hua nininso', Capinaomoquë chiníquën caniorin. ⁴⁷ “Quisoso Cotia parti quëran pipirahuaton, Cariria parti canquirin,” topi, natantërin. Natantahuaton, paahuarin:

—Huëquë' Maistro hui'nahuë anoyatiimaco. Nani yachimínin, itërin.

⁴⁸ —Canpitaso' co a'naroáchin natëramacohué'. Co'so' Yosë pochin nipatohué', co natëramacohué', itërin inarinta'.

⁴⁹ —Manóton Siniro huëquë'. Hui'nahuë chiminpachin, itaantarín.

⁵⁰ Napotaantahuachina:

—Ya'huëran'pa' pa'mantaquë'. Hui'nán co chiminaponhué'. Noyatarín, itërin. Napotohuachina: “No'tëquën nontërinco,” ta'ton, ya'huërin'pa' pa'mantarin. ⁵¹ Yacanconahuaso', inpriatonënpitari nacapiatona':

—Hui'nán nani noyatërin, itiipi.

⁵² —¿Insëchinta' pi'i nisahuaso' noyatërin? itërin.

—I'hua pi'i yatëhuërenahuaso' sapo otanotërin, itopi.

⁵³ “Naporo chachin Quisoso nontërinco. ‘Hui'nán noyatarín,’ itërinco,” ta'ton, Quisoso natërin. Ya'ipi pëinëinqué ya'huëpisopitanta' natëpi.

⁵⁴ I'hua chachin i'sha huino atarantërin. Iporaso' Cotia parti quëran huëntarahuaton, capitan hui'nin ya'huërë' a'naroáchin anoyatërin. Inapoaton catoro' huachi Caririaquë Yosë pochin nisarin piyapi'sari nohuitacaiso marë'.

5

Apia anoyatërinso'

¹ Ina quëran cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin. Naporo' Quisoso Quirosarinquë paantarin. ² Inaquë i'sha ya'huërin, anpomiachin. Cotio nananquë Pitista itopi. Ninano ya'coana pirayan ya'huërin, ohuicaros'a' ya'coananën itopiquë. I'sha pirayan a'natëräpo imënamë pochin nininso' ya'huërin. ³⁻⁴ Inaquë na'a cania'piros'a' quëhuënapí. A'naquën somaraya. A'naquën sonpacha. A'naquën nantën tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'. Inaquë ninarapi. ["Hua'qui quëran hua'qui quëran Sinioro anquëninën o'maton, i'sha aco'sacaitërin," topi. "Napohuachina, inso'ton i'quë ya'compachina, a'naroáchin noyatërin," ta'tona', ninarapi.] ⁵ Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Nani cara shonca posa pi'ipi caniorin. Co nanitërinhuë' huanicaso'. ⁶ Inaquë quëhuënapípirinhuë', Quisosori quënanquirin. "Nani hua'qui' caniorin," itohuachina, apia itapon:

—¿Nohuantëran noyatamaso ti? itërin.

⁷ —Nohuantopirahuë' Sinioro. Sa'ahuaco. Co insonta' ya'huërinhuë' i'quë po'moíncoso'. I'sha co'sacaitohuachina, yaya'conpirahuë'. A'na'ton ya'conin, itërin.

⁸ —Huaniquë' iyasha. Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë', itërin.

⁹ Napotohuachina, a'naroáchin apia noyatërin. Pë'sara'huaya masahuaton, iratërin. Chinoto tahuëri chachin naporin. ¹⁰ Cotio hua'ano'sari quënanahuatona', apia huëcapai.

—Ipora tahuëriso', chinoto tahuëri ni'ton, co ma'sha quëpacaso' ya'huërinhuë', itopi.

¹¹ —Quëmapi anoyatërinco' nani sha'huitërinco. "Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë'," itërinco, ténin.

¹² —¿Ma quëmapi'ta' napotërinquën? itopi. ¹³ "Ahuën. Co nohuitërahuë'," ténin. Hua'huayatërahuë' piyapi inaquë ya'huërin ni'ton, nani Quisoso pa'nin. ¹⁴ Ina quëran chinotopiso pëiquë pa'sahuaton, apia anoyatërinso' quënancoantarin.

—Ni'quë' iyasha. Nani quëmaso' noyatëran. Ama huachi oshahuaan-taquësohuë', na'con na'con ma'sha onpotan, itërin.

¹⁵ Ina natanahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirahuaton, cotioro'sa' sha'huitonin. "Quisoso anoyatërinco," itoonin. ¹⁶ Napoaton Quisoso no'huipi. Chinoto tahuëri anoyatërinso marë' co quë'yapihuë'. ¹⁷ Quisosorisso nipirinhuë' itërin:

—Tatahuëso' co ipora huanta' chinotërinhuë'. Sacatárin piyapi'sa' catahuacaso marë'. Canta' co chinotërahuë'. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuarahuë', ténin.

¹⁸ Chinoto tahuëri piyapi anoyatërin ni'ton, cotioro'sari yatëpapi. "Yosëso' tatahuë chachin,' topachina, Yosë pochachin niconin," ta'tona', aquë aquëtë' yatëpapi.

Yosë hui'nin ni'ton chiníquën nanantërinso'

¹⁹ Ina quëran Quisosori itantarin: "No'tëquën itaranquëma'. Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Tatahuëráchin nonanahuë'.

Hui'ninco ni'to, inapochachin canta' ninahuë. ²⁰ Tatahuë na'con nosororinco. Nosoroatonco, yonquirinso chachin anitotërinco. A'na tahuëri catahuaarincó saca saca' nininso' nica'huaso'. Canpitaso' ni'patama', pa'yanarama'. ²¹ Tatahuë chimipi ananpitaantarín. Inapochachin canta' insosona nohuantërahuëso' ananpitaantarahuë. ²² A'na tahuëri coisë pochín nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarahuë. Noya nipsisopita noya acoarahuë. Oshahuano'saso nipirínhuë' no'tëquën ana'ntarahuë. Co tatahuëri ana'ntarínhuë'. Nani nanan quëtërinco ana'nta'huaso marë'. ²³ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinaco. Tatahuë noya ni'piso pochachín ni'sarinaco. Ina marë' nanan quëtërinco. Co noya ni'patamacohuë', Tatahuënta' co noya ni'namahuë'. Ina a'paimarinco.

²⁴ No'tëquën itaranquëma'. Yosë chachín a'paimarinco. Noya natanpatamaco, cancanëma quëran huarë' ina imapatama', nanpimiatarama'. Co onporonta' ana'ntaranquëmahuë'. Chimpinpatama', co parisitomiataramahuë'. Nani Yosë nohuitarama' ni'ton, nanpimiatarama'. ²⁵ Caso' Yosë hui'ninco. Iporaso huachi a'naquën chimipi pochín nipsisopita natanarinaco. Inapita noya natanpachínaco, Yosë anohuitarahuë'. Ina nohuito huachina', nanpimiatapi. ²⁶ Tata Yosë inaora nohuanton, nanpirín. Inari piyapi'sa' nanpicaso' quëtërin. Inapochachín canta' ina nohuanton, nanpirahuë. Naporahuaton, a'napitanta' ananpita'huaso' nanitaparahuë. ²⁷ Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' ana'nta'huaso marë'. ²⁸ Ama ina yonquiatoma', pa'yancosohuë'. A'na tahuëri ya'ipi chiminpisopita natanarinaco. ²⁹ Natanpachínaco, po'oro quëran pipiapi. Noya nipsisopita noya noya nanpiantarapi. Co noyahuë' nipsisopitaso nipirínhuë', ana'ntarahuë', ténin Quisoso.

Yosëri a'paimarinso'

³⁰ Ina quëran Quisosori itantarín: "Co caora nohuanto manta' ninahuë'. Tata Yosë sha'huito huachincora, inachachín sha'huirahuë. Co caso' nisha yonquirahuë'. Tata yonquirinsoráchin nohuantërahuë. Napoaton no'tëquën ana'ntarahuë. ³¹ Caso' Cristoco. Yosë quëran o'marahuë, ténahuë. Casáchin naporahuë naporín, co natëinacoso' ya'huëitonhuë'. ³² Nipirínhuë', Tata Yosënta' inachachín sha'huitarinquëma'. No'tëquën nonín, ténahuë. ³³ I'hua piyapi'sa' a'parama' Coansha natanacaiso marë'. 'Co caso' Cristocohuë'. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso', itërin. No'tëquën naporín. ³⁴ Caso' co piyapi noninsoachín yonquirahuë'. Nipirínhuë', iso' sha'huitaranquëma' canpita natëtoma' cha'ëcamaso marë'. ³⁵ Coanshaso' noya quëmapí. Huaroro noya rotërinso pochín ni'ton, noya anitotërinquëma'. Ya'nan natanpatamara, hua'quimiachín pa'yatërama'. ³⁶ Inaso' no'tëquën sha'huitërinquëma'. 'Yosëri chachín Quisoso a'paimarin,' itërinquëma'. Nipirínhuë', co inasáchin anitotërinquëmahuë'. Yosëso' chini chiniquën nanantaton, catahuarínco ni'ton, saca' nininso' ninahuë. Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Yosë nohuanton, ina pochín ninahuë. Ina marë' na'con na'con natëamacoso' ya'huërin. ³⁷ Tatahuë a'paimarínco'sonta' nani sha'huitërinquëma'. Co onporonta' noninso' natanchinamahuë'. Co ni'chinamahuë'. ³⁸ Nanamënta' co natëramahuë'. A'paimapiríncohuë' co natëramacohuë' ni'ton, naporama'. ³⁹ Yosë quíricanën na'con nontërama'. 'Ina nontohuatëhua', nanpimiatacaiso marë' anitotarínpoa', ténama'. Napopiramahuë', co tëhuëinchachín

natëramahuë'. Ina quiricaquë chachin ninorinaco. ⁴⁰ No'tëquën ninopirinacohüë', co yaimaramacohüë'. Ananpimiata'huanquëmaso' ya'huëpirinhuë', co nohuantëramacohüë'.

⁴¹ Co canpita noya nicamacoso marë' napotëranquëmahuë'. ⁴² Nani nohuitëranquëma'. Co cancanëma quëran Yosë nosororamahuë', tënahuë. ⁴³ Yosë chachin a'paimarinco ni'ton, o'mapirahuë', co nohuantëramacohüë'. A'naquënso nipirinhüë' inaora yonquinën quëran a'chintohuachinquëma', nohuantarama'. ⁴⁴ Canpita capini nipa'yatacasoráchin yonquiatoma', co Yosë noya nicainquëmaso' yonquiramahuë'. Napoaton co natëramacohüë'. ⁴⁵ Co carinquëma' Yosëquë sha'huirapiaranquëmahuë'. Moisésë tëhuënchinsó' sha'huirapiarinquëma'. 'Ina catahuarinpoa,' ta'toma', imapiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, sha'huirapiarinquëma'. ⁴⁶ Inaso', iráca ninotonco ninshitërin. Ina natërama' naporini, canta' natëitomacohüë'. ⁴⁷ Ninshitopirinhüë', co natëramahuë' ni'ton, carinquëmanta' a'chintopiranquëmahuë', 'Co no'tëquën nonanhuë',' itëramaco," itërin Quisosori, cotio hua'ano'sa' nontaton.

6

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

¹ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran pëntonai. Ina sonoso', Tipiri-asë itopi anta'. ² Notohuaro' piyapi'sa' imasarinacoi. Na'a cania'piro'sa' Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Ina nicatona', imasapi. ³ Nonshirahuatoi, a'na motopia'huaquë pomasocontarai. Inaquë huënsëconai. ⁴ Pascoa tahuëri naniriarin. Naporo' cotioro'sa' niyon-tonpi Yosë yonquicaiso marë'. ⁵ Quisoso natanacaiso marë' notohuaro' piyapi'sa' canquirapi. Inapita quënanahuaton, Quisosori Pinipi itapon:

—¿Intohuacha coshara' pa'anë isopita capacaiso marë' nicaya? itërin.

⁶ Nani yonquirin coshara' ana'atacaso' niponahuë', Pinipi natanin ténicaso marë'.

⁷ —Cato pasa tahuëri sacatatë' canarësoquë pa'anpirëhuahuë', co iso nápo piyapi'sa' naniitonahuë', itërin Pinipiri.

⁸ Antërisënta' ya'huarin. Simon Pitro iin inaso'. Natanahuaton, itapon:

⁹ —Isëquë a'na quëmapia'hua ya'huërin. A'natërapoíchin pan nisahuaton, catoyachin sami ya'huëtërin. Inaíchín nipirinhüë', ¿iso nápo' piyapi ta'ma' nanitëre'poya? itërin.

¹⁰ —Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina', itërincoi Quisoso.

Inaquë noya pastoa'huaya ya'huërin. Sha'huitohuatëira, inaquë huënsëpi. A'natërapo huaranca quëmapia'sa pochín ya'huëpi. ¹¹ Quisosori a'natërapoya pan masahuaton, Yosë nontërin. "Yosparinquën, Tata," itahuaton, piyapi'sa' quëtërin capacaiso marë'. Samirë chachin quëtëra'piarai. Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ¹² Nani natëhuachinara, ca'tano'sanënpitacoi itaponcoi:

—Pan, sami, inapita pë'sotopiso' maconco', chiniahuachina', itërincoi.

¹³ Napoaton pë'sotopiso' masahuatoi, shonca cato' i'më' mëntatërai. ¹⁴ Ina nápo piyapi'sa' capacaiso marë' coshara' ana'atërinso' ni'sahuatona', piyapi'sa' ninontopi:

—Tëhuënchachin iso quëmapia Yosëri a'paimarin. Pënéinpoaso marë' a'paimacaso sha'huirinso chachin, nani o'marin, nitopi.

15 “Huëco' maahua', copirno acoa'ahua',” topi a'naquën. Co Quisosori natanaponahuë', inaora yonquinën quëran nitotërin. Nitotaton, inaora panëncuë pantarin.

I' aipi iratërinso'

(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)

16 I' huanahuanquë ca'tano'sanënpitacoiso', sono' yonsanquë pa'mantarai. 17-18 Potiquë ya'conahuatoi, Capinaomoquë paca'huaiso marë' pëntonapiraihuë', huancoanai' tashitërai. Co Quisoso huë'shatërasohuë', panca ihuan manincoi ni'ton, panca co'sacaitërin. 19 Saota quiromitro pochin nani maitopiraihuë', Quisoso huë'sarin nicaporaihuë', co a'naroáchin nohuitërai huë'. I' aipi i'narahuaton, no'pa pochin huë'shiarin. Poti ya'caririarinso' ni'sahuatoi, pa'yanai.

20 Napopiraihuë':

—¡Co'ta ca huë'sarahuë! ¡Ama pa'yancosohuë! itërincoi. 21 Ina quëran noya cancantatoi: “Ya'conquiquë',” itohuatoira, ya'conin. Ya'compachina, a'naroáchin Capinaomo yonsanquë canconai.

Quisoso yonípiiso'

22 Piyapi'saso nipirinhüë' ina quëranchin quëparitopi. Tahuëririnquë Quisoso yonisápirinahuë'. Co quënanatonahuë', ninontopi. “¿Intohuaso' pa'mara? I'huara a'naíchin poti ya'huëpirinhüë'. Inaquë ca'tano'sanënpita ya'conahuatona', pa'pi. Quisososso nipirinhüë' co pa'ninhüë',” nitopi. 23 Napoaso, potiro'santa Tipiriasë quëran huë'piso' canquirapi quënanpi. Quisoso cosharo' ana'ataton piyapi'sa' a'carinso' ya'cari nonshiipi. 24 Co ca'tano'sanënpitacoí tëranta' ya'huërai huë' ni'ton, “Huëco' pa'ahua', Quisoso yoniahua',” nitatona', potiro'saquë ya'conpi. Ya'conahuatona', Capinaomoquë pa'pi Quisoso yonípona'.

Cosharo pochin nininso'

25 Inaquë nonshirahuatona', Quisoso quënanconpi huachi.

—¿Onporota' Maistro isëquë huënan? itopirinhüë'.

26 —No'tëquën sha'huitaranquëma'. I'huara cosharo' ana'atërahuë nohuitamacoso marë' nipirinhüë', co yanohuitëramacohüë'. Natëaquë huarë' coshatërama' ni'ton, yoniramaco. 27 Cosharomia a'naroáchin chanatërin. Ama inasáchin nohuantocosohüë'. Cosharo pochin nininso' ya'huërin. Cancanëma marë' quëtaranquëma'. Ina co onporonta' chanatarinhüë'. Ya'huëtohuachinquëma', Yosë nohuitatoma' nanpimi-atarama. Ina na'con na'con yonquico'. Yosë quëran quëmapico ni'to, quëtaranquëma'. Ina marë' Tata Yosë acorinco. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë nohuitamacoso marë', itërin.

28 —¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? itopi.

29 —Tëhuëenchachin Yosë yanatëhuatama', ca imaco. Ina a'paimarinco ni'ton, cancanëma quëran huarë' imaco. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

30 —Inta nipachin, Yosë pochin niquë'. Ina nicatoi, natë'inquën. Co topinan natëa'huainquënso' ya'huërinhuë'. 31 Iráca shimashonënpoopita Moisésëri Iquipito quëran quëcapon, noya cosharo' mana itopiso' quëtërin. “Cosharo' inápa quëran o'marinso' quëtërin capacaiso marë',” ténin Yosë quiricanëncuë. Inotëro parti napopi, itopi.

32 —No'tëquën itëranquëma'. Cosharo' inápa quëran o'marinso' co Moisésëri quëtërinhuë'. Tata Yosëri quëtërinso'. Iporaso' noya noya

nininso' quëtarinquëma'. ³³ Inápa quëran a'patimarinquëma' piyapi'sa' ina pochin nanpicaíso marë', itërin.

³⁴ —Inanpi cosharo', Sinioro, quëtocoi nani tahuëri capatoi, noya nanpii, itopì.

³⁵ —Ca inaco. Caso' cosharo pochinco ni'to, piyapi'sa' ananpitomiatarahuë. Imapatamaco, co huachi tanarëso pochin cancantaramahuë'. Natëhuatamaco, co huachi yamororëso pochin cancantaramahuë'. Yosë nohuitohuatama', sano cancantarama'. ³⁶ Nipirinhüë', nani sha'huitëranquëma'. Ninahuëso' nicapomarahüë', co natëramacohüë'. ³⁷ A'naquën Tata Yosë nohuanton, imasarinaco. Insosona imapachinaco, co onporonta' a'pararahüë'. ³⁸ Co caora nohuanto, ma'sha ninahuë'. Inápa quëran o'marahüë Tata Yosë natëca'huaso marë'. Ina a'paimarinco. ³⁹ A'naquën Yosë nohuanton, imasarinaco. Inapitaso' noya a'paiarahüë, co a'poarinacohüë'. Ayaro' tahuëri ananpitaantararahüë. Ina Yosë nohuantërin. ⁴⁰ “Quëmaso' tëhuëenchachin Yosë hui'ninquën,” itatomaco imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama huachi. Ayaro' tahuëri ananpitaantarinquëma'. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

⁴¹ Ina natanahuatona', cotioro'sari no'huipi. “Caso' cosharo pochin ninahuë. Inápa quëran o'marahüë,” tëninso marë' no'huipi. No'huitona', ninontapi.

⁴² —Co'ta inaso' Quisoso. Cosi hui'nin. A'shionta' nohuitërehua'. ¿Onpoatonta' “Inápa quëran o'marahüë,” toconin? nitopi.

⁴³ —Ama huachi no'huitomaco, sacaro quëran ninontocosohüë'. ⁴⁴ Co insonta' nanitërinhuë' inaora nohuanton imaincoso'. Tata Yosëri huayoninsopitaráchin imasarinaco. Ayaro' tahuëri inapitaso' ananpitaantararahüë. ⁴⁵ Pënëntona'piro'sa' iráca ninshitopi. “Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri a'chintarin,” topi, ninshitatona'. Tatahuë natanatoma' natëhuatama', imasaramaco.

⁴⁶ Co insonta' Tata Yosë quënaninhüë'. Casáchin quënanahuë. Ina ya'huërin quëran o'marahüë. ⁴⁷ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ⁴⁸ Ca cosharo pochinco ni'to piyapi'sa' ananpimiatarahuë. ⁴⁹ Shimashonëmapita inotëro parti ya'huaso', cosharo' Yosëri quëtërinso' ca'pi. Mana itopiso' ca'pirinahuë', nani iráca chiminpi. ⁵⁰ Insosona natëhuachinco inápa quëran cosharo o'marinso capatë pochin nizarin. Napohuachin, Yosëré' ya'huëmiatapon. ⁵¹ Ca nanpirin cosharo pochinco. Inápa quëran o'mato, noya noya ananpiaranquëma'. Ca nonëhuë chachin quëtarahuë ya'ipi piyapi'sa marë'. Coshatëramaso pochin nitohuatamaco, ya'coancantarinquëma', nanpimiatarama huachi, itërin.

⁵² Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha ninontopi.

—¿Onporahuatonta' nonën chachin ca'nëso pochin quëtëré'ponpoa nicaya? nitopi.

⁵³ —No'tëquën itëranquëma'. Caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'ipi cancanëma quëran yonquico. Co'so' nonëhuë ca'nëso pochin nitohuatamahuë', huënainëhuënta' co o'orëso pochin nitohuatamahuë', co onporonta' nanpimiataramahuë'. ⁵⁴ Insosona nonëhuë ca'nëso pochin nipachina', huënainëhuënta' o'orëso pochin nipachina', nanpimiatarin. Ayaro' tahuëri ananpitaantararahüë. ⁵⁵ Nonëhuë cosharo pochin ni'ton, achinicanantarinquëma'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, imapatamaco, anoyacancantarinquëma'. ⁵⁶ Tëhuëenchachin nonëhuë

ca'nëso pochin nipatama', huënainëhuënta' o'orëso pochin nipatama', ya'coancantaranguëma' ni'ton, imamiataramaco. ⁵⁷ Tatahuëso' nanpimiatarin. Ina a'paimarincó. Catahuarincó noya nanpica'huaso marë'. Inapochachin imamiatohuatamaco, cosharo pochin achincan-canaranquëma' ni'ton, catahuaranquëma' Yosë nohuitatoma' nanpimiatacaso marë'. ⁵⁸ Ca cosharo pochinco. Inápa quëran o'marahuë. Shimashonëmapita cosharo' Yosëri a'patimarinso' ca'pirinahuë', iráca chiminpi. Nipirinhuë', imamiatohuatamaco, nanpimiatarama', itërin.

⁵⁹ Capinaomo niyontonpiso pëiquë a'chintaton naporin.

Quisoso natëhuatëhua', nanpimiatacaso ya'huërinso'

⁶⁰ Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapirinahuë', ina nanan natanahuatona' a'naquën nisha yonquipi.

—A'chininso' sacai' imacaso'. ¿Incaricha nitotaton, natërë'poya? nitopi.

⁶¹ Napohuachinara, Quisoso inaora nitotaton, itërin:

—A'chintopiranquëmahuë', ¿yaa'poramacó ti? ⁶² Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri Yosë ya'huërin'pa' panantararahuë. Ina ni'patama' ¿ma'ta' yonquiarama'? ⁶³ Ispirito Santoráchin ananpimiatarinquëma'. Piyapi'sa' inahuara co nanitapihuë'. Yosë yonquirinso chachin sha'huitëranquëma'. Ina natëhuatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ⁶⁴ Nipirinhuë', a'naquëma' co natëramacohuë', itërin. Iráca quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' yonquirinsopita nitotërin. A'naquën co yanatëtopihuë'. A'nanta' yasha'huirapirin. Inapita nitotaton, napotërin. ⁶⁵ Ina quëran itantarin:

—Napoaton itaranquëma'. Co Yosëri anitotohuachinhuë', co insonta' nanitarinhuë' imaincoso', itërin.

⁶⁶ Naporo quëran huarë' na'amiáchin co huachi imapihuë'. A'popi huachi. ⁶⁷ Napohuachinara, ca'tano'sanënpitacoí itaponcoí:

—¿Co canpitaso' a'poapomacohuë' to? itërincoí.

⁶⁸ —Co Siniro a'poarainquënhuë'. Co a'na ya'huërinhuë' imaca'huaiso'. Quëma nóya a'chintarancoí Yosë nohuitatoti nanpimiata'huaiso marë'. ⁶⁹ Nani natërainquën. Quëmaso' noyasáchin ninan. Yosë a'paimarinquën, tënai, itërin Simon Pitrori.

⁷⁰ —Shonca catonquëma' acoranquëma' imacamacoso marë'. A'naëmaso nipirinhuë', sopai pochin cancantërin, itërincoí. ⁷¹ Simon hui'nin Cotasë Iscarioti itopiso yonquiaton, naporin. Inarinta' ca'tanpirinhuë', yasha'huirapirin.

7

Quisoso iinpita napopiso'

¹ Ina quëran hua'quimiáchin Quisoso Cariria parti ya'huërarin. Cotioro'sari yatëpapi ni'ton, co Cotia parti yapa'ninhuë'. ² Ina quëran a'na cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin, imënamëro'sa' pita itopiso'. ³ Napoaton iinpitari itapona':

—Quëmanta' Cotia parti paaton, Yosë pochin niquë' imarinëinquënsopita ni'ina'. ⁴ Po'oana quëran ma'sha nipatan, piyapi'sa' co nohuitarinëinquënhuë'. Yosë pochin yanipatan, a'ninquëchin niquë' ya'ipi piyapi ni'inëinquën, itopi.

⁵ Co iinpitari tëranta' natëyátërapihuë' ni'ton, napotopi. Inapita nontaton, itapon:

6 —Pahuanarin caso' paca'huaso'. Canpitaso nipirinhüé' onporosona yapa'patama', noya paco'. 7 Canpitaso' piyapi'sa' co no'huirinénquémahué'. Caso nipirinhüé' no'huirinaco. “Co noyahué' ninama,” itêrahüeso maré' no'huirinaco. 8 Napoaton paatoma', niyontonpiso tahuéri na'huéco'. Co ipora pa'sarahué'. Pahuanarin paca'huaso', itêrin.

9 Ina tosahuaton, ina quêranchin ya'huêrarin.

Quisosonta' Cotia parti pa'ninso'

10 Iinpita nani pa'pachinara, Quisosonta' pa'nin niyontonpiso tahuéri na'huécaso maré'. Pa'pirinhüé', co piyapi'sa' ni'têrantapaquê pa'ninhüé'. Po'oana quêran pochin pa'nin. 11 Inaquê cotioro'sari yonisápirinahué'.

—¿Intohuata' Quisoso ipora? tosapi.

12 Nisha nisha yonquiatona', ninontopi. “Inaso' noya quémapi,” topi a'naquên. A'napitaso nipirinhüé' taponá: “Co noyahué'. Yanon-pintêrinpoa',” topi.

13 Napopirinhahué', hua'ano'sa' tê'huatatona', po'oana quêran ninontopi.

14 Simana huancana Quisoso Yosê chinotopiso pêiquê pa'nin. Inaquê a'chinarin. 15 Cotioro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' iso quémapi co na'con quirica nitotaponahué', noyá nitotêrin? topi.

16 Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Co caora yonquinêhué quêran a'chinahué'. Tata Yosê a'paimarincoso' sha'huitohuachincora, canta' a'chinarahué'.

17 Cancanêma quêran huaré' Yosê yanatêhuatama', no'têquên anitotarinquêma': “Co inaora yonquinên quêran a'chininhüé'. Yosê nanamên chachin a'chinarin,” tosarama'. 18 A'naquênso' inahuara yonquinêna quêran a'chinpi. Piyapi'sari pa'yatacaiso maré' napopi. Caso' nipirinhüé' Yosêichin yonquiato, no'têquên a'chinahué'. Inaichin pa'yatacaiso' ya'huêrin, tênahué. Co nonpintêranquémahué'. 19 Moisésê íraca pênêntopirinhüé', co a'nayanquêma têranta' natêramahué'. ¿Onpoatonta' yatêparamaco? itêrin.

20 —¿Quêmaso' sopai ya'coancantêrinquên ni'ton, hua'yantêran! ¿Inta' yatêparinquên? itopi.

21 —Chinoto tahuéri a'na quémapi anoyatêrahué. “Chinoto tahuéri nipirinhüé', co chinotêrinhué',” ta'toma', canpitaso' pa'yanama'.

22 Ni'cochi. Co canpita têranta' ya'ipi chinoto tahuéri chinotêramahué'. Íraca shimashonêma' sha'huitêrinênquêma' marca acocaso'. “Hui'nanpita posa tahuêritohuachina', marca acotoco',” itêrinpoa' Moisésênta'. Posa tahuéri nanihuachina, marca acotêrama'. Chinoto tahuéri nisapirinhüé', acotêrama'. 23 Chinoto tahuéri niponahué', marca niacotêrama'. Moisésê pênêntêrinso' natêcaso maré' naporama'. Inapoapomarahué', ¿onpoatomata' nipachin chinoto tahuéri piyapi anoyatêrahúeso maré' no'huiramaco? 24 Ama quênanamasoráchin yonquiatoma', sha'huirapicosohué'. Yonquinênpoa quêran huaré' Yosê ni'sarinpoa'. Ina nitotatoma', no'têquên yonquico', itêrin Quisosori.

Cristo inápa quêran o'marinso'

25 Ina quêran ya'huêhuano'sari Quisoso quênanahuatona', ninontopi.

—¿Isona quëmapi yatëpapiso' ti? ²⁶ Ni'cochi. A'ninquëchin a'chinapirinhüë', co incari tëranta' no'huirinhüë'. Hua'ano'sarinta' natëtona': "Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'," ¿tomarai huachi ti? nitopi.

²⁷—Nepochináchin, nipirinhüë' Quisoso intohua quëransona huë'ninso' nitotërëhua'. Cristoso huë'pachin intohua quëransona huë'ninso', co insona nitotarinhüë', nitopi.

²⁸ Quisososo nipirinhüë', Yosë chinotopiso pëiquë chiníquën itaantarín: —¿Nohuitëramaco ti? Intohua quëranso' huë'nahuëso' nitotapomarahüë', co tëhuëenchachin nohuitëramacohüë'. Co caora nohuanto, o'marahüë'. Yosë nohuanton, o'marahüë. Inaso' no'tëquën nonin. Nipirinhüë', inanta' co nohuitëramahuë'. ²⁹ Caso nipirinhüë' ina nohuitërahüë. Inatohua' ya'huëpirahuë', isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

³⁰ Ina topachina, hua'ano'sari tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamápirinhüë', Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyatërarinhüë' ni'ton, co mápihuë'. ³¹ Hua'ano'sariso' no'huipirinhüë', na'a piyapi'sari Quisoso yanatëpi.

—Cristo o'mahuachin, iso quëmapi quëran na'con na'con ta'ma' ¿Yosë pochin niquimarë'po ti? topi.

Tashinan pëiquë yapo'mopiso'

³² Ina pochin ninontopiso', parisioro'sa' natantopi. Natantahuatona', corto hua'ano'sarë chachin ponisiaro'sa' a'papi Quisoso macacaiso marë'. ³³ Huë'pirinhüë', Quisosori itërin:

—Co hua'qui' canpitaro'co ya'huapohüë'. Pa'miatarahuë. Yosë nohuanton, o'marahüë. Inaquë chachin panantarahuë. ³⁴ Naporo' yonípiramacohüënta', co quënanaramacohüë'. Insëquësona pa'pato canpitaso' co nanitaramahuë' pacacamaso', itërin.

³⁵ Hua'ano'sa capini ninontopi.

—¿Intohuata' yapaaton naporinso'? "Co quënanaramacohüë'," tënin. Nisha piyapi'sa' ya'huëpi parti a'naquën cotioro'sa' yacapatonpi. Inaquë paaton, nisha piyapi'sa' a'chintapon nimara. ³⁶ ¿Ma'ta' tapon naporin? "Yonípiramacohüënta', co quënanaramacohüë'. Insëquësona pa'nahuëquë co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso'," toconin, nitopi.

Nanpirin i'sha

³⁷ Pita ta'huantërinso' tahuëri na'con na'con yonquipiso' ni'ton, nothuario' piyapi'sa' niyontonpi. Naporo' Quisosori huanirahuaton, chiníquën itapon:

—Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' imaco sano cancantamaso marë'. ³⁸ Natëhuatamaco, cancanëmaquë nanpirin ii' ya'huëtarinquëma'. Pancai' no'pa quëran pipirino pochin cancanëmaquë ya'huërápon. Yosë quiricanëquë naporin, itërin.

³⁹ Quisoso imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantarínpoa'. Ina yonquiaton, napotërin. Naporo' Quisoso co inápaquë pantayátërarinhüë'. Napoaton co Ispirito Santori piyapi'sa' noyá ya'coancanchátërarinhüë'. (Ina ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina quëran a'napitanta' Yosë anohuitarihua', tapon naporin.)

Nisha nisha yonquipiso'

⁴⁰ Quisoso naporinso' natanahuatona', nisha nisha yonquipi.

—Tëhuëenchachin isoso' pënëntona'pi ninarëhuaso', topi.

41 —Cristo mini tēnahuē, tēnin a'naquēn.

—Co inahuē' nimara. Cristo naporini co Cariria parti quēran huē'itonhuē'. 42 ¿Co'ta “Tapico' shiin ni'ton, ina ninanonēnquē chachin nasitapon? Pirqūē nasitapon,” tēnin Yosē quiricanēnquē, topi a'naquēonta'.

43 Ina pochin ninontatona', nisha nisha yonquipi. 44 A'naquēninta' tashinan pēiquē po'mocaiso marē' yamápirinahuē', co mápihuē'.

Hua'ano'sa' co natēpishuē'

45 Ina marē' ponisiaro'sa' nani a'papi. Hua'ano'sari chachin a'pápirinahuē', topinan huēnantapi.

—¿Onpoatomata' co manamahuē'? itopi.

46 —¿Co insonta' ina pochin a'chinchinihuē'? itopi.

47 Ina quēran parisioro'sari itapona':

—Nani nonpintērinquēma' ni'ton, ¿canpitanta' natērama' pa'? 48 Ni'cochi. Co inso hua'ano'sari tēranta' ina natērinhuē'. Parisioro'sacointa' co natēraihuē'. 49 Topinan piyapi'sariachin natēpirinahuē', inapitaso' co Moisésē pēnētērinso' nitotopihuē' ni'ton, Yosēri ana'intarin, tēnai, itopi.

50 Nicotimonta' inaquē ya'huērin, i'huapo' tashi' Quisoso nicapon pa'ninso'. Inanta' cotio hua'an ni'ton, itapon:

51 —Moisésē pēnētērinso' natērhua'. Nani pēnēninpoa'. “Ama topinan quēran ana'intocoso' huarē' No'tēquēn nitotaquē huarē' ana'intacaso' ya'huērin,” tēnin. Napoaton canpoanta' Quisoso a'chininso' natahuan'. Naporinsonta' nitotahua'. Co topinan quēran ana'intacaso' ya'huērinhuē', tēnahuē, itērin.

52 —¿Quēmanta' Cariria parti quēran huē'nan? Yosē quiricanēn nontēquē'. Pēnētona'pi co onporonta' Cariria quēran huēcaponhuē', itopi.

Oshahuana'pi sha'huirapipiso'

[53 Ina quēran piyapi'sa' yanquēerahuatona', ya'huēpi'pa' paantapi.

8

1 Quisososo nipirihuē' Oripasē panēnquē pa'nin. 2 Tahuērinquē tashiramiachin Yosē chinotopiso pēiquē paantarin. Na'a piyapi'sa' huē'pi ina natanacaiso marē'. Inaquē huēsērahuatón, a'chinapirihuē', 3 Cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapita huēcatona', a'na sanapi quēpi. So'yahuan nipirihuē', nisha quēmapiri ichihuē'ērin. Nani quēnanpi ni'ton, masahuatona', Quisosoquē quēpi. Sanapi huancánachin ahuanirahuatona', Quisoso itapona':

4 —Maistro, iso sanapi so'yahuan nipirihuē', nisha quēmapiri ichihuē'ērin, quēnanai. 5 Iráca Moisésē pēnēninpoa'. “Monshihuanpisopita na'piquē tē'yaratoma', tēpaco',” tēnin. ¿Ma'ta' tēnan quēma ipora? ¿Tēpa'ii ti? itopi.

6 Quisoso atēhuērahuatona' sha'huirapicaiso marē' natanapi. Quisososo nipirihuē' i'chorahuatón, imirin quēran no'paquē ninshitarin.

7 —¿Ma'ta' onpochii? Sha'huitocoli, itantahuachinara, huaniantarin.

—Noyahua'. Insonquēma tēranta' co pi'pian tēranta' oshahuanpatamahuē', inari'ton na'piquē tē'yarain, itērin.

8 Ina quēran i'choantarahuatón, no'paquē ninshitaantarin. 9 Ina natanahuatona', a'naya a'naya pa'pi. Mashoro'sa'ton pa'pi. Ina quēran a'naya a'naya pa'pi. Ya'ipiya pa'pachinara, sanapiíchin huaniárin. 10 Quisososo huaniantarahuatón, itapon:

—¿Inso huachi, imoya, quëmapi'sa' yaana'intërinënguënso'? ¿Co huachi yaana'intërinënguënhuë'? itërin.

¹¹—Nani pa'pi Sinioro, itërin.

—Co carinquëonta' yaana'intëranquënhuë'. Paaton, ama huachi aquëtë' oshahuaantaquësöhuë'. Noya niquë huachi, itërin. Napotohuachina, pa'nin.]

Quisoso a'pintërinpoaso'

¹²Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarin.

—Caso' a'pintatë pochin nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anitotarahuë. Imapatamaco, co huachi tashinan pochin cancantaramahuë'. Tahuëri pochin cancantarama'. Ina pochin cancantohuatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ¹³ Parisioro'sari natanahuatona', itapona':

—Quëmaora yonquinën quëran naporan. Co natëca'huainquënso' ya'huërinhuë', itopi.

¹⁴—Caora yonquinëhuë quëran napopirahuë', tëhuëenchachin no'tëquën nonahuë. Intohua quëransona o'marahuëso' nitotërahuë. A'na tahuëri inatohua chachin panantarahuë. Casáchin ina nitotërahuë. Canpitaso nipirinhüë' co nitotëramahuë'. Napoaton natëcamacoso' ya'huërin.

¹⁵ Canpitaso' piyapi'sa' inahuara yonquipiso pochin napoonin yonquirapitomaco sha'huirama'. Caso nipirinhüë', co insonta ina pochin yonquirapito sha'huirahuë'. ¹⁶ Sha'huihuatëraso napoaponahuë', no'tëquën sha'huirahuë. Co casáchin sha'huirahuë'. Tatahuënta' ina pochachin yonquiaton sha'huitarinquëma'. Ina a'paimarinco. ¹⁷ Moisésë pënëntërinso' ya'huëtërinquëma'. Inaquë iráca ninshitërin. “A'na piyapiáchin sha'huihuachina, nonpiámara. Nipirinhüë', cato' piyapi inachachin sha'huihuachina, naporu huarë' natëtacaso' ya'huërin,” ténin. ¹⁸ Carinquëma' nani sha'huitaranquëma'. Tatahuënta' inachachin anitotarinquëma'. Ina a'paimarinco, itërin Quisosori.

¹⁹—¿Insëquëta' tataparín? itopi.

—Canpitaso' co ina nohuitëramahuë'. Canta' co tëhuëenchachin nohuitëramacohüë'. Nohuitëramaco naporini, tatahuënta' nohuichitomahuë', itërin.

²⁰ Yosë chinotopiso pëiquë a'chintaton, napotërin. Coriqui cacón notënanquë a'chintarin. Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyatëtarinhüë'. Napoaton co insoari tëranta' maninhüë'.

Quisoso pa'miatarinso'

²¹Ina quëran itantarin:

—A'na tahuëri pa'miatarahuë. Naporu' yonípiramacohüenta', co quënanaramacohüë'. Oshanëmarë'quëma chachin chiminarama'. Insëquësona pa'pato, co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso', itërin.

²²Ina natanahuatona', cotioro'sa' ninontopi.

—¿Ma'ta' tapon naporin? “Insëquësona pa'pato, co nanitaramahuë' pacacamaso',” itërinpoa'. ¿Yanitëpamara ti? nitopi.

²³—Canpitaso' isoro'paquë ya'huatoma', a'napita piyapi'sa' pochin yonquirama'. Caso nipirinhüë' inápa quëran o'marahuë' ni'to, Yosë pochin yonquirahuë. ²⁴ Napoaton napotëranquëma'. Caso iráca quëran huarë' ya'huato, ya'huëmiatarahuë. Co natëhuatamacohüë', oshänëmarë'quëma chachin chiminarama', itërin.

²⁵ Napohuachina:

—¿Inquēnta' quēmaso'? itopi.

—Nani iráca quēran huarē' sha'huitēranquēma'. Ca inaco tēnahué. ²⁶ Canpitaso co noyahué' ninama ni'ton, na'con sha'huita'huanquēmaso ya'huērin. A'paimarincoso' no'tēquēnáchin nonin. Ina sha'huitohuachincora natanato, ina chachin sha'huitaranquēma', tēnin.

²⁷ Tata Yosē tapon naporinso' co nitotopihué'.

²⁸ —Yosē quēran quēmapico niporahué', corosēquē achinpiarinaco. Naporo huaré' ca ya'huēmiatarahuēso' nohuitaramaco. Naporahua-ton: “Tēhuēnchachin co inaora yonquinēn quēran a'chinhuhé'. Pa'pini a'chintērinso chachin a'chinin,” tosarama'. ²⁹ Tatahué a'paimarincoso' ni'ton, ca'taninco. Ina nohuantērinso'ráchin no'tēquēn natērahué' ni'ton, co patarincohué', itērin.

³⁰ Itohuachina, na'a piyapi'sari “No'tēquēn nontērinpoa',” ta'tona', natēpi.

Sopairi camairinso'

³¹ Ina quēran nasha imarinsopita itantarin:

—Carinquēma' a'chintēranquēmaso' noya natēhuatama', noya imasaramaco. ³² Imamiatohuatamaco, no'tēquēn yonquiarama'. Co insonta' camaiarinquēmahué', itērin.

³³ —Quiyaso' Apraan shinpitacoi. Co onporonta' a'napita camairinacoihué'. ¿Onpoatonta': “Co insonta' camaiarinquēmahué',” itērancoi? itopi.

³⁴ —No'tēquēn itēranquēma'. Co noyahué' nipatama', sopai hua'an camaiarinquēma'. Piyapinēnpita pochin nisarama'. Co canpitaora nanitaramahué' oshanēma' naniantamaso'. Sopai camaihuachinquēma', co noyahué' nisarama'. ³⁵ Ni'co'. Patron ya'huērinquē piyapinēn co ya'huēmiatērinhué'. Patronēni nohuantohuachina, ocoiantarin. Hui'ninso nipirinhuhé' ya'huēmiatarin. ³⁶ Yosē hui'ninco ni'to, catahuahuatēnquēma', cha'ēsarama'. Co huachi insonta' camaiantarinquēmahué'. ³⁷ Canpitaso' Apraan shinpitanquēma' nipomarahué', yatēparamaco. A'chintopiranquēmahué', nonahuēso' co yanatēramahué'. ³⁸ Tatahué anitotērinco' natēto sha'huitaranquēma'. Canpitaso nipirinhuhé', ma'sona tatanēma pochin nininso' camaihuachinquēmara, natērama', itērin Quisosori.

³⁹ —Apraan mini quiyaso tatanēhuéi, itopi.

—Apraan pochin cancantērama' naporini, ina pochin noya niitomahué'. ⁴⁰ Yosē anitotērinco' chachin no'tēquēn sha'huitopiranquēmahué', yatēparamaco. Apraanso' co ina pochin yonquirinhuhé'. Yosē nanamēn noya natērin. ⁴¹ Canpitaso nipirinhuhé' tatanēma pochin nininso' nonanama', itērin.

—Co quiyaso' ma'papia'huaro'sacoihué'. Yosē chachin tatanēhuéi. Inasáchin natērai, itaantapi.

⁴² Napotohuachinara:

—Yosēso' tatanēma' naporini, nosoro'itomacohué'. Yosē quēran o'marahué. Co caora nohuanto, o'marahué'. Yosē a'paimarincoso'. ⁴³ A'chintopiranquēmahué', ¿onpoatomata' co natanamacohué'? Co natētochináchinhué' cancantērama' ni'ton, co nanitēramahué' natanamacoso' tēnahué. ⁴⁴ Sopai hua'an mini tataparinquēmaso'. Ina pochin cancantatoma', inasáchin natēarama'. Iráca quēran huaré'

piyapi'sa' tēpana'pi inaso'. Co no'tēquēn nitononinhuē' ni'ton, co pi'pisha tēranta' natēcaso' ya'huērinhue'. Pa'pi nonpintē' inaso'. Inachin, nonpinacasaráchin cancantērin. Ina nohuanton, nonpinē'. ⁴⁵ No'tēquēn pēnēnanquēma' ni'ton, co yanatēramacohue'. ⁴⁶ ¿Inquēmata' nanitērama' no'tēquēn sha'huirapiamacoso'? “Co noyahue' nicon, oshahuanan,” itohuatamaco, nonpinarama'. Caso' no'tēquēn nontaranquēma', nipirinhue', ¿onpoatomata' co natēramacohue'? tēnahuē. ⁴⁷ Yosē piyapinēnpita ina nanamēn noya natanpi. Canpitaso nipirinhue' co Yosē piyapinēnquēmahue' ni'ton, co yanatanamahuē', itaantarín Quisosori.

Co'huara Apraan nasichatērasohue', Quisoso ya'huērinsó'

⁴⁸ Ina natanahuatona' hua'ano'sari itantapi:

—¿Co'ta quēmaso' Samaria piyapinquēn? tēnai. “Sopai ya'coancantērinquēn ni'ton, hua'yantēran,” topatēira, no'tēquēn napotērainquēn, itopi.

⁴⁹ —Co sopai ya'coancantērincohuē'. Tatahuē noya nicato natērahuē. Canpitaso nipirinhue' nocanatomaco, pinoramaco. ⁵⁰ Co noya ni'piramacohue', co ina yonquirahuē'. Yosēso' noya ni'ninco. Inaso' coisē pochin nicon, no'tēquēnáchin yonquirin. ⁵¹ No'tēquēn itaranquēma'. Natēhuatamaco, co chiminaramahuē', itērin Quisosori.

⁵² —Sopai mini nani ya'coancantērinquēn. Co huachi yonquiranhue'. Apraan nani chimin. Pēnēntona'piro'santa' chiminpi anta'. Quēmaso nipirinhue': “Natēhuatamaco, co chiminaramahuē',” itērancoi. ⁵³ Tata Apraan, pēnēntona'piro'sa', inapita chiminpi. ¿Inapita quēran quēmaso' chini chiniquēn nanantēran ti? ¿In pochinta' cancantaton, naporan? itantapi cotioro'sari.

⁵⁴ —Casáchin “Noyaco,” tēnahuē naporini, topinan quēran napo'itohue'. Nipirinhue', Tata Yosē noya ni'ninco. Canpitanta': “Ina chinotērai,” tēnamaso'. ⁵⁵ Co inaso' nohuitopiramahuē', caso' nohuitērahuē. Ya'ipi noninso' natērahuē. “Co nohuitērahuē',” tēnahuē naporini, canpita pochachin canta' nonpiintohue'. ⁵⁶ Tata Apraan yonquirinco. “A'na tahuēri Yosēri a'paimarinso' o'mararin,” ta'ton, noya cancantērin. Nani ni'ninco ni'ton, noya cancantērin, itērin Quisosori.

⁵⁷ —Co quēmaso' a'natērāpo shonca pi'ipichátēraponahuē', ¿Apraan ni'nani ti? itopi.

⁵⁸ —No'tēquēn sha'huitēranquēma'. Co'huara Apraan nasichatērasohue', caso' ya'huárahue', itērin.

⁵⁹ Ina quēran na'piro'sa' masahuatona', yatē'yarapi. Quisososo nipirinhue' na'pirahuaton, Yosē chinotopiso pēi quēran pipirin.

9

Somaraya anoyatērinso'

¹ Quisoso pa'sahuaton, a'na quēmapi quēnanconin, somaraya nininso'. Hua'huatērin quēran huarē' co manta' ni'tērinhuē'. ² Ca'tano'sanēnpitacoí imarai ni'ton, quiyanta' ni'nai.

—¿Onpoatonta' Maestro iso quēmapi somaraya nasitērin? ¿Inaora oshanēn marē' nica? ¿A'shin, pa'pín, inapita oshanēna marē' nica? Sha'huitocoi nitochii, itērai.

³ —Co iso oshanēn marē' ina pochin nasitērinhuē'. Yosē nohuanton, ina pochin hua'huatērin. Anoyatacaso marē' naporin. Piyapi'sa'

ni'pachina', na'con na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha Yosëso' nani-taparin paya,” tosapi. ⁴ Ipora chachin catahuarahuë. Yosë natëto, ina marë' sacatarahuë. Co hua'qui' isoro'paquë ya'huarëhuahuë'. A'na tahuëriáchin pochin ya'huërëhua'. Shiarahuaton tashihuachin, co huachi nanitarihuahuë' ma'sha nicacaso'. ⁵ Isoro'paquë ya'huasoco, a'pintërinso pochin ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anitotërahuë, itërincoi.

⁶ Ina quëran no'paquë ipirahuaton, ashipirotërin. Ina quëran ina masahuaton, somaraya pashirayatërin.

⁷ —Paaton Siroiquë nipa'morayaquë', itërin. Siroiso': “A'parinso',” tapon naporin.

Itohuachina, pa'nin. Inaquë nipa'morayahuachina, noya ni'tërin. Noya ni'tahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi. ⁸ Ya'cariya ya'huëpisopitari quënanahuatona', pa'yanpi. Nani hua'qui' huënsëaton, coriqui ma'patërin. Somaraya ni'ton, topinan quëtopi. Napoaton na'a piyapi'sari nohuitopi. Inapitari quënanahuatona', ninontopi.

—¿Isona quëmapi i'hua coriqui ma'patërinso' ti? nitopi.

⁹ —Ina mini, tënin a'naquën.

—Ina pochin ya'nopirinhue' co inahuë' topiraihuë', topi a'naquëonta'.

—Ca mini, co nishacohuë', tënin quëmapi.

¹⁰ —¿Onporahuatonta' iporaso' noya ni'tëran? itopi.

¹¹ —A'na quëmapi Quisoso itopiso' no'pa ipitahuaton, shipiro' ninin quëran, pashirayatërinco. Ina quëran sha'huitërinco: “Paaton Siroiquë nipa'morayaquë',” itërinco. Inaquë pa'sahuato, nipa'morayahuatëra, ni'tërahuë, itërin.

¹² —¿Intohuata' ipora inaso'? itopi.

—Ahuën. Co caso' nitotërahuë', tënin.

Hua'ano'sari natanpiso'

¹³ Napohuachina, Parisioro'sataquë quëpapi. ¹⁴ Chinoto tahuëri nipirinhue' Quisosori no'pa ipitahuaton, shipiro' nininquë pashirayatatuaton, anoyarayatërin ni'ton, inaquë quëpapi. ¹⁵ Parisioro'sari quënanahuatona', itopi:

—¿Onpotahuatëinquënta' anoyarayatërinquën? itopi.

—Shipiroquë pashirayatërinco. Nipa'morayarahuatëra, noya ni'tërahuë, itërin.

¹⁶ —Ni'quëchi. Chinoto tahuëri nipirinhue', co Quisoso chinotërinhuë'. Napoaton co Yosë quëran o'marinhue', topi a'naquën.

—¿Onporahuatonta' nipachin nanitërin somaraya a'naroáchin anoyatacaso'? Oshahuan naporini, co nanitapaitonhuë', topi a'naquëonta'. Nisha nisha yonqui. ¹⁷ Napoaton quëmapi itantapona':

—Nani anoyarayatërinquën ni'quëhuarë', ¿ma'ta' quëma yonquiran? itopi.

—Yosëri acorin pënëntacaso marë' tënahue', itërin.

¹⁸ Hua'ano'saso nipirinhue' co natëpihuë'. “Iso quëmapi co somaraya hua'huataponahuë', nonpiámara,” topi. Napoaton a'shin, pa'pin, inapita amatopi natanacaiso marë'. ¹⁹⁻²⁰ Huë'pachinara, natanpi:

—¿Iso' hui'nán, somaraya hua'huatërinso'? itopi. Itohuachinara:

—Ina mini hui'nahuë'. Somaraya hua'huatërin, itërin.

—¿Onporahuatonta' iporaso' noya ni'tërin? itopi.

²¹ —Co quiyaso' nitotërahuë'. ¿Incariso' anoyarayatomara? Nani mashotërin. Ina natanco' sha'huichinquëma', tënin pa'pin.

22 Cotio hua'ano'sa' të'huataton, napotërin. I'hua chachin hua'ano'sa capini ninontopi Quisoso imarinsopita ana'intacaiso marë'. "Quisoso' Cristo chachin," topachina', ocoia'ahua'. Ocoihuatëhua', co huachi nani-tapihuë' niyontopiso pëiquë huëcacaïso', nitopi. 23 Napoaton: "Nani mashotërin. Ina natanco'," itërin pa'pini.

24 Ina quëran hui'nin amatantapi.

—Yosë ni'sarinquën ni'quëhuarë', no'tëquën sha'huitocoi. Quisoso' co noyahuë' ni'ton, oshahuanin, tënai, itopi.

25 —Ahuën. Oshahuamara. Co ina nitotërahuë'. Nipirinhüë', anoyaray-atërinco. I'hua co manta' quënantopirahuë', nani noya ni'tërahuë'. Inaichin nitotërahuë', itërin.

26 —¿Ma'ta' onpotahuatëinquën, anoyarayatërinquën? itaantapi.

27 —Nani sha'huitopiranquëmahuë', co yanatëramacohüë'. ¿Onpoatomata' naquëranchin yanatantaramaco? ¿Canpitanta' Quisoso yaimarama' ti? itërin.

28 Napohuachina, chiníquën no'huipi.

—Quëmari imasaran. Co quiyaso' nohuantëraihuë'. Moisésë imarai. 29 Yosëri iráca Moisésë nontërin. Quisoso nipirinhüë' intohua quëranso' huë'mara. Co nitotëraihuë', itopi.

30 —¡Ma'pitacha tënama paya! Intohuaransona huë'ninso canpitaso co nitotëpiramahuë', caso' anoyarayatërinco. 31 Oshahuano'sari Yosë nontohuachina, co natanatonhuë', co catahuarinhuë'. Nipirinhüë', Yosë chinotohuatëhua', noya natëhuatëhua', natanarinpoa'. Ina nitotërehua'. 32 Somaraya hua'huatohuachina, co onporonta' anoyarayatochinpihuë'. 33 Co Yosë quëran o'marinhüë' naporini, co anoyarayachitoncohuë', tënahuë', itërin.

34 —Quëmaso' hua'huatapon quëran huarë' oshahuanaponahuë', ¿yaa'chintërancoi ti? itopi. Ina quëran ocoirahuatona', a'papi huachi.

Somaraya pochin nipiso'

35 Hua'ano'sari ocoirinso' natantahuaton, Quisoso pa'nin yonípon. Quënanconahuaton, itërin:

—Quëmapi Yosë quëran o'marinso' ¿natëran ti? itërin.

36 —¿Inta' Siniro inaso'? Yanatëpirahuë', itërin.

37 —Nani ni'nanco. Ca mini, nontaranquënso', itërin.

38 —Natëranquën Siniro, itahuaton, isonin quëran Quisoso chinotërin.

39 Napotohuachina, Quisosori itërin:

—Isoro'paquë o'marahuë piyapi'sa' no'tëquën sha'huita'huaso marë'. Somarayaro'sa nipisopita anoyarayatarahuë. Napoaponahuë': "Quiyaso noya ni'tërai topisopitaso', asomarayatë pochin nitarahuë," itërin.

40 A'naquën parisioro'sa' inaquë huanirahuatona', Quisoso natanapi.

—¿Napoahuarë quiyanta somarayacoi? itopi.

41 —Somarayanquëma naporini, co oshahuaintomahuë'. Nipirinhüë', "co quiyaso somarayacoihuë'," tënamaso marë' oshahuanama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma', itërin.

10

Ohuicaro'sa pochin nininso'

1 Ina quëran Quisosori a'chintaantarin.

—Ohuicaro'sa naporin quëran a'chinchinquëma' natanco'. Ohuicaro'sa' a'paicaiso marë' pairapipi. A'naichin ya'coana ya'huërin. A'naquën huëcaton, co ya'coana quëran ya'coninhuë'. Nanpërahuaton, ya'conin. Inaso' co hua'anënhuë'. Ihuatë', matararo, inapita ina pochin ya'conpi ohuica ihuatacaiso marë'. ² Hua'anënso nipirinhue' ya'coana quëran ya'conahuaton, ohuicanënpita a'pairin. ³ Ina huë'pachina, ya'coana a'paina'piri nohuitaton, i'soatërin. Ohuicanënpitarinta' natanahuatona', nohuianantopi. A'naya a'naya nininën përapachina, co të'huatatonahuë', a'naroáchin huë'pi. Huë'pachinara, quëparin panpatëro' capacaiso marë'. ⁴ Ohuicanënpita quëpahuachina, quëchitërarin. Noninso' nohuianantatona', imapi huachi. ⁵ Nisha piyapiri yaquëpahuachina, co yaimapihuë'. Co noninso' nohuianantatonahuë', ta'ananpipi, itërin Quisosori.

⁶ Iso pënënto nanan sha'huitopirinhue', co nitotopihuë'.

—¿Ma'ta' tapon naporin? itopi.

Quisososo' ohuica hua'anën pochin ninin

⁷ Napoaton itaantarin:

—Tëhuëenchachin caso' ya'coana pochin ninahuë. Ohuica pairapipiquë yaya'conpatëra, ya'coana quëran ya'conë'. ⁸ Co'huara huë'shatërasocohuë', na'a piyapi'sa' a'chinpírahue', inapitaso' ihuatëro'sa pochin nipi. Anishacancantacaiso marë' a'chinpi. Imarinacosopitaso nipirinhue', co inapita natëpihuë'. ⁹ Casáchin ya'coana pochin ninahuë. Ca quëran ya'conpatama', cha'ësarama'. Ohuicaro'sa' pipirahuatona', noya coshatopi. Ina quëran ya'coantapi. Inapochachin imarinacosopita noya pa'sapi.

¹⁰ Ihuatëro'sa' co noyahuë' yonquipi. Ihuatacaiso', tëpatacaiso', ata'huantacaiso inapita nicacaisoráchin yonquipi. Caso nipirinhue' o'marahuë imarinacosopita Yosë nohuitacaiso marë'. Noya noya nanpicaaiso marë' o'marahuë. ¹¹ Caso' ohuica hua'anën pochin ninahuë. Imarinacosopita noya a'pairahuë. Hua'anën noya nipachina, ohuicanënpita a'paiton, co chiminacaso' të'huatërinhuë'. Inapochachin canta' imarinacosopita marë' chiminarahuë. ¹² Inpriatoso nipirinhue', pa'pini' huë'pachina, ohuicaro'sa' ta'ananpirin. Pa'piniri a'nara' macaso', ya'ipi ohuicaro'sa' yanquëpi. Inpriatoso' co hua'anënhuë' ni'ton, co ohuicaro'sa' pa'poyatërinhuë'. ¹³ Canacaso marëáchin sacatërin ni'ton, co inapita yonquiatonhuë', ta'ananpirin.

¹⁴ Caso nipirinhue' noya hua'anën pochin ninahuë. Imarinacosopita nohuítërahuë. Canta' nohuítërinaco. ¹⁵ Tatahuëre'co ninohuítëraiso pochin nohuítërahuë. Nosoroato, inapita marë' chiminarahuë. ¹⁶ A'napita piyapi'santa' oshaquëran imasarinaco. Nisha piyapiro'sa' niponaraihuë', yaimarinaco. Inapitanta' nohuantërahuë imainacoso marë'. A'chintacaso' ya'huërin. Nanamëhuë natanpachina', natëarinaco. Ya'ipi imarinacosopita a'na huëntoínchin nisapi. Carisachin hua'anëntarahuë.

¹⁷ Imarinacosopita yonquiato, caso' chiminarahuë noya noya nãpianta'huaso marë'. Napoaton Tatahuë nosororinco. ¹⁸ Caora nohuanto, imarinacosopita marë' chiminarahuë. Co nohuantërahuë' naporini, co tëpãnacoso' nanichitonahuë'. Tatahuë sha'huitërinco ni'ton, chimina'huaso' nohuantërahuë. Ina nohuanton, nãpiantararahuë huachi, itërin.

19 Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha yonquipi.

20 —Sopairi nani ya'coancantërin ni'ton, hua'yantërin. ¿Ma'marëta natanama'? topi a'naquën.

21 A'naquëniso nipirinhue' noya natanpi.

—Co sopairi ya'coancantërinhuë'. Noya a'chintërinpoa'. Hua'yantona'piso' co ina pochin noninhue'. ¿Sopainta' ta'ma' somaraya anoyarayatacaso' nanichitonhuë' ti? topi.

Cotioro'sa' co Quisoso nohuantopisohue'

22 Ina quëran a'na cotio niyontonpiso tahuëri naniantarín. Naporo' Yosë chinotopiso' pëi' iráca anoyataantapiso' yonquiatona', “Yosparinquën Sinioro,” itopi. Ina marë' na'a piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Quisosonta' Yosë chinotopiso' pëiquë pa'nin. O'napi tahuëri ni'ton, 23 ishpanamën pochin nininquë pa'sarin, inaso “ishpana, Saromon ishpananën,” itopi nohuitatona'. 24 Na'a cotioro'sa' canquirahuatona', Quisoso ahuancañapipi.

—Na'aro' natanpirainquënhue', ¿onporo huarëta' sha'huitaponcoi? Quëmaso' Cristonquën nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

25 —Nani sha'huitopiranquëmahuë', co yanatëramacohue'. “Tata Yosë chachin catahuarinco,” ta'to, sacai' nininso' ninahuë canpita nohuitamacoso marë'. 26 Nipirinhue', canpitaso' co ohuicanëhuë pochin ninamahuë' ni'ton, co natëramacohue'. 27 Caso' ohuica pë'tahuana'pi pochin ninahuë. Imarinacosopita ohuicanëhuëpita pochin ni'nahuë. Nohuitërahuë. Noya nataninaco. Nontohuatëra, natëtonaco, imarinaco. 28 Ca nohuanto, nanpimiatapi. Co parisitopiquë pa'sapihuë'. Noya a'paiarahue. Co insonta' osëretarinacohue'. 29 Tata Yosë nohuanton, imarinaco. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Co insonta' nanitërinhuë' Yosë quëran osërecaiso'. 30 Caso Tatahuëro'co napopináchin cancantërahuë, itërin Quisosori.

31 Ina natanahuatona', naquëranchin na'piro'sa' maantapi. Tëpacaiso marë' maantapirinhue', 32 Quisosori itaantarín:

—Tata Yosë sha'huitërinco ni'ton, na'a piyapi'sa' anoyatërahuë: ¿Insota anoyatërahuëso marë' na'piquë yatëparamaco? itërin.

33 —Co ina marë' na'piquë yatëparainquënhue'. Yosë pinoranso marë' napotarainquën. Quëmaso' piyapinquën niponahuë', “Caso' Yosëco,” toconan. Ina pochin nonan ni'ton, Yosë yaya'huërëtëran, itopi.

34 Napotohuachinara, itantarín:

—Yosë pënëntërinso' quiricaquë nani ninshitopi: “Canpitaso' a'naya a'nayanquëma' Yosë pochin ninama',” téninso' nontërama'. 35 Yosëri chachin hua'ano'sa' acorinso' yonquiaton, napotërin. Ya'ipi Yosë quiricanënso' no'tëquën. Co pi'pisha tëranta' nonpininhue'. 36 Tata Yosë chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Ina marë' isoro'paquë a'paimarinco. “Caso' Yosë hui'ninco,” topatëra, ¿onpoatonta' ina marë' pinoramaco? ténahuë. 37 Co tatahuë pochin nipatohue', ama natëcosohue' 38 Co yanatëpiramacohue', nani ma'sha Yosë pochin ninahuë ni'ton, natëco. Ina quëran nitotarama Tata Yosë pochachin ninahuëso'. Tata Yosënta' ca pochachin ninin, itërin.

39 Ina natanahuatona', naquëranchin tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamaantapirinhue', cha'ërin.

⁴⁰ Ina quëran Cortanii' aquëtëran paantarín. I'hua Coansha piyapi'sa' aporintërinquë ya'huërarín. ⁴¹ Na'a piyapi'sa' ina nicapona' pa'pi. Ina ni'sahuatona', ninontopi.

—Coanshaso' co piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopirínhuë', no'tëquën sha'huitërinpoa'. “Quisososo' Yosëri a'paimarinso',” itohuachinpoara, no'tëquën nonin, nitopi. ⁴² Na'a piyapi'sa' inaquë paatona', Quisososo natërapí.

11

Nasaro chiminínso'

¹⁻² Pitaniaquë a'na cania'pi ya'huërin, Nasaro itopiso'. Cato' oshinpita ya'huëtërin, Maria, Marta inapita itopiso'. Ina Maria a'na tahuëri Quisososo pa'morantëarin. Hua'sai' pa'ton nininsoquë pa'morantërahuaaton, ainën quëran amirantërarín. Co'huara inapoyátërasohuë', yo'in chiníquën caniorín. ³ Caniohuachina, oshinpitari piyapi a'papi Quisososo sha'huitacaso marë':

—Nosororanso' Sinioro, chiníquën caniorín. Huëcaton ni'quiquë', itërin.

⁴ Ina natanahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—Tëhuëenchachin yo'in chiníquën canioponahuë', co chiminacaso marë' caniorínhuë'. Noyatohuachin, na'a piyapi'sari nicatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërin paya,” tosapi. Canta' ina hui'ninco ni'ton, noya ni'sarinaco. Ina marë' caniorín, itërin.

⁵ Nasaro, Marta, Maria, inapita pa'pi nosororín. ⁶ Napoaponahuë', Nasaro caniorínso' natantaponahuë', cato' tahuëri inaquë chachin i'huataantarín. ⁷ Ina quëran ca'tano'sanënpitacoí itaponcoí:

—Huëco' iyaro'sa' Cotia parti paanta'ahua', itërincoí.

⁸ —I'huamiáchin Maestro, inaquë ya'huëpisopita tëpainënuquënso marë' na'píquë yatë'yarapirínënuquënhuë', ¿inatohua chachin yapaantaran tí? itërai.

⁹ Napotohuatoira, Quisososo itaponcoí:

—Shonca cato' ora quëran i'huarin. Tahuëri iratohuatëra, co i'parëhuë'. Noya quënantatë', noya pa'në'. ¹⁰ Tashiso nipirínhuë' iratohuatëra, i'parë'. Capa a'pinínso' ni'ton, i'parë', itërincoí.

¹¹ Ina quëran itaantaríncoí:

—Iya Nasaro huë'ërin. Nipirínhuë', paato ochinanconapo, itërincoí.

¹² —Huë'ërin ni'quëhuarë' Sinioro, noyatapon, itërai.

¹³ Topinan huë'ërin, topiraihuë'. Nani chiminínso' nitotaton, naporín.

¹⁴ Napoaton no'tëquën sha'huitërincoí:

—Nasaro nani chiminín. ¹⁵ I'huara aquëtëran co paatorahuë', co anoyatërahue'. Canpita na'con na'con natëamacoso marë' isëquë ninarahuë'. Inaso' noya ténahuë'. Iporaso nipirínhuë', huëco' inatohua' pa'ahua', itërincoí.

¹⁶ —Huëco' iyaro'sa' pa'ahua' canpoanta' inarë'quënpoa' chiminacaso marë', itërincoí Tomasë, catopia'hua ninínso'.

Quisosori ananpitaantacaso' yonquirínso'

¹⁷ Napotohuachincoira, Pitaniaquë pa'nai. Inaquë canconpiraihuë', nani Nasaro chiminín quënanconai. Nani catapini tahuëri na'pi naninquë ya'huërin. ¹⁸ Pitaniaso' Quirosarin ya'cariya ya'huërin. Cara quiromitro pochín aquërin. ¹⁹ Na'a cotioro'sa' nani huë'pi Marta, Maria, inapita

achinicananapona'. Yo'ina' chiminso marë' nontapi ama aquëtë' sëtacaiso marëhuë'. ²⁰ “Quisoso nani huë'sarin,” topachinara, Marta pa'nin nacapiapon. Mariaso nipirinhüë' pëinënquë ya'huarin. ²¹ Quisoso nacapirahuaton, Martari itapon:

—I'hua Siniro isëquë ya'huëran naporini, co yo'yohuë chimiintonhuë'. ²² Chiminpirinhüë', natëranquën Siniro. Ma'sona Yosë nipatan, acotarinquën, ténahuë, itërin.

²³ —Yo'yoparin nanopiantararin, itërin Quisosori.

²⁴ —Nanpiantacaso tahuëri nanihuachin, nanopiantararin, nitotërahuë, ténin Marta.

²⁵ —Cari ananpitaantarahuë. Casáchin nanpicaso' quëtërahuë. Insopitasona natëhuachinaco, chiminaponaraihuë', nanopiantarapi. ²⁶ Natërinacosopita chiminpachina', co parisitomiatapihuë'. Co onporonta' ta'huantapihuë'. No'tëquën nontaranquën. ¿Natëranco ti? itërin Quisosori.

²⁷ —Natëranquën mini Siniro. Tëhuëenchachin quëmaso' Cristo. Yosë hui'ninquën. Isoro'paquë a'paimarinquënso', itërin.

Quisoso na'nërinso'

²⁸ Ina tosahuaton, Marta pa'nin cain sha'huitapon. Canconahuaton, sacaro quëran sha'huitërin.

—Nani Maistro huë'nin. Yanontërinquën, itërin.

²⁹ Ina natanahuaton, Maria a'naroáchin huanirahuaton, nontapon pa'nin. ³⁰ Quisososo' co ninanoquë canshatërarinhüë'. Martari nacapirinquë quëparitërin. ³¹ Maria manorahuachina, cotioro'sa' huë'pisopitari ni'sapi. “Na'pi naninquë na'nëapon pa'samara,” ta'tona' imapi.

³² Mariaso' Quisosoquë canconahuaton, nantën pirayan isonconin.

—I'hua Siniro isëquë ya'huëran naporini, yo'yohuë co chimiintonhuë', itërin.

³³ Ina tosahuaton, na'nërárin. Cotioro'santa' na'nërápi. Ina ni'sahuaton, Quisoso chiniquën sëtaton, co napion cancantërin. ³⁴ —¿Insëquëta' po'mopi? itërin.

—Huëquë' Siniro ni'quiquë', itopi.

³⁵ Quisosonta' na'nërin. ³⁶ Ina ni'sahuatona', cotioro'sa' nitapona':

—Ni'co'. Na'nërin anta'. Pa'pi nosororin inarinta', itopi.

³⁷ —Somaraya a'naroáchin anoyarayatërin ni'quëhuarë', ¿ina nohuan-ton Nasaronta co chimiintonhuë' nimara ti? topi a'naquën.

Nasaro ananpitaantarinsó'

³⁸ Quisoso sëtaton, na'pi naninquë Nasaro po'mopiquë pa'nin. Pan-cara'piquë nani pa'copitopi.

³⁹ —Na'pi chi'huincaco', itërin Quisosori.

—Co', Siniro. Nani anarotarin. Nani catapini tahuëritërin, itërin oshini, Marta itopiso'.

⁴⁰ —Ama imoya ina pochin yonquiquësohuë'. Yosë ya'ipiya nanitaparin. Natëhuatanco, Yosë nóya nininso' ni'saran, itërin. ⁴¹ Ina quëran na'pi chi'huincatopi. Quisoso inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin:

—Nani Tata nontëranquën catahuancoso marë'. Natanatonco, catahuanco mini. Ina marë' “Yosparinquën,” itëranquën. ⁴² Nani tahuëri natanatonco, catahuanco noya nica'huaso marë'. Quëma chachin isoro'paquë a'paimaranco. Caso' nitotopirahuë', isopitaso' co

nitotopihué'. Inapita natëinacoso marë' a'ninquëchin nontaranquën, tërin.

⁴³ Ina tosahuaton, chimipi chiníquën itapon:

—¡Iya Nasaro, pipirahuaton huëquë'! itërin.

⁴⁴ Napotohuachina, chimipi nantantarahuatón, pipirin. Pa'on, imirin, inapita në'mëtërinquë ya'ipi so'pinpinan pipirin. Ya'pirionta' panioquë tonporayatopinán. Cotioro'sa' inachintopiso' ni'ton, ina pochin po'mopi.

—I'quiritoco' pa'in, itërin Quisosori. Napotohuachina, i'quiritopi.

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵ Cotioro'sa' huë'pisopitanta' ni'pi. Ananpitaantarínso' ni'sahuatona', na'a natëpi. “Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin ni'ton, naporin,” topi. ⁴⁶ A'naquënsó nipirinhué' paatona', parisioro'sa' sha'huitonpi. ⁴⁷ Ina natanahuatona', parisioro'sa', corto hua'ano'sa', inapita napopianáchin yonquiatona', ya'ipi cotio hua'ano'sa' ayantonpi ninontacaiso marë'.

—¿Ma'ta' onpotahua'? Ina quëmapi na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatarin. Iporanta' a'na piyapi chiminpirinhué', ananpitaantarín. “Yosëri chachin catahuarin,” topi. ⁴⁸ Tananpituohuatëhua', ya'ipi piyapi'sari natërapí. Napohuachina', Noma copirno no'huitaton, sontaro'sa' a'paiarin. Huë'pachina', Yosë chinotëréhuaso pëi'ohuatahuatona', ya'ipi cotioro'sanpoa' ata'huantarinënpoa' nimara, nitopi.

⁴⁹ Ina quëran a'na corto hua'an Caihuasë itopisoari nontërin. Naporo pi'iquë inaso', chini chiníquën nanantërin. Inaso huanirahuaton, tapon:

—Canpitaso' co manta' nitotëramahuë'. ⁵⁰ Chiminacaso' ya'huërin, tënahué. Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in. Ina noya noya canpoa marë', itërin.

⁵¹ Napoaponahuë', co inaora yonquinën quëran naporinhué'. Corto hua'an ni'ton, Yosë nohuanton, ninorin. Tëhuëenchachin Quisoso cotioro'sa marë' chiminarin. ⁵² Nipirinhué', co cotioro'sa marëáchin chiminarinhué'. Ya'ipi piyapi'sa' ya'huërenamën chiminarin. Natëhuachina', Yosëri hui'ninpita pochín ni'sarin. A'naquën aguë ya'huëpirinahuë', imapachina', a'na huëntoíchin pochín nisapi. ⁵³ Naporo tahuëri quëran huarë' cotio hua'ano'sa' yonquipi Quisoso tëpacaiso marë'.

⁵⁴ Napoaton Quisoso co huachi nohuantërinhuë' a'ninquëchin cotio ninanoro'saquë paacaso'. Inotëro parti pirayan paaton, Iprainquë yacatarin. Inaquë ca'tano'sanënpitacointa' yacapatónai.

⁵⁵ Pascoa tahuëri nanirihuachina, na'a piyapi'sa' Quirosarínquë pa'pi. Co'huara Pascoa naniyatërasohué', Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. “Moisësë camaitërinso' nipatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” ta'tona', pa'pi. ⁵⁶ Inatohua' pa'sahuatona', Quisoso yonisápi. Chinotopiso pëiquë ya'conahuatona', ninontápi.

—Pascoa na'huëcaso marë' ¿Quisoso huëcapon to? topi a'naquën.

⁵⁷ Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapitaso' nani piyapi'sa' sha'huitopi: “Quisoso quënanpatama', sha'huitocoi maii,” itopi. Tashinan pëiquë po'mocaiso marë' napotopi.

12

Hua'saiquë oporantëtërinso'

(Mateo 26.6-13; Marcos 14.3-9)

¹ Saota tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Quisoso Pitaniaquë paantarín. Inaquë Nasaro ya'huërin, ananpitaantarínso'.

² Inaquë canconpatëira, ya'huëhuano'sa' amatërinacoi ca'pata'huaiso marë'. Quisoso nosoroatona', napopi. Martaso' cosharo' o'huinarin. Nasaronta' inaquë coshatarin. ³ Naporo' Mariaso' a'na potiria pa'ton hua'sai' ya'huërinquë manin. Inaquë Quisoso nantëquën pashirantëtërin. Ina quëran ainën quëran amirantërin. Ya'ipi pëi' pimoanahuanin. ⁴ Cotasë Iscariotiso nipirinhüë', co noyahuë' ni'nin. Inaso' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin.

⁵ —¿Onpoatonta' iso hua'sai' chiniarin? Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri sacatërëso marë' canarëso pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuaro'santa' quëchitonhuë', tënin Cotasë.

⁶ Nipirinhüë', co sa'ahuaro'sa' yonquiaton naporinhüë'. Yaihuataton, naporin. Inari chachin coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, pi'pian pi'pian ihuatarin. ⁷ Napopirinhüë', Quisosori itërin:

—Iso sanapi tananpitëquë'. Noya napotarinco. Chimina'huaso' yonquiaton, pashirantëtërinco pa'pitanacoso marë'. ⁸ Nani tahuëri sa'ahuaro'saso' ya'huërarin. Caso nipirinhüë', co isëquë ya'huëmiatarahuë', itërin.

Nasaronta' yatëpapiso'

⁹ Quisoso Pitaniaquë ya'huëaso', na'a cotioro'sa' natantopi. Ina natan-tahuatona', huë'pi Quisoso nicapona'. Nasaronta' yani'pi. Quisosori ananpitaantarín ni'ton, yani'pi. ¹⁰⁻¹¹ Ananpitaantarínso marë' na'aya'pi co huachi cotio hua'ano'sa' yanatëpihuë'. Inapita a'porahuatona', Quisoso imasapi. Napoaton hua'ano'sari yonquipi Nasaronta' tëpacaiso marë'.

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹² Hua'huayátërahuë piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Pascoa na'huëcaiso marë' inatohua' pa'sapi. Tahuëririnquë Quisosonta' inatohua chachin pa'sarin. Ina natantahuatona', ¹³ mërëmë pochin nininso' mapi. Ina quëran nacapiapona' pa'sapi. Pa'yatatona', chiniquën itapona':

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntaríncoi! tosapí.

¹⁴ Mora quënanconahuaton, ina aipi Quisoso huënsërin. Iráca Yosë quiricanënuë, pënëntona'pi ninshitërin Quirosarinquë ya'huëpisopita nitotacaiso marë'.

¹⁵ “Quirosarinquë ya'huëramasopita, ama pa'yancosohuë'.

Ni'co'. Hua'anëma' huë'sarin. Mora hui'napishin aipi huënsëriarin.

Inaquë ya'mitahuaton huë'sarin,” tënin ninshitaton.

¹⁶ Yosë quiricanën quëran ninorin. Ca'tano'sanënpitacoiso nipirinhüë', co ina yonquirahuë'. Quisoso nanpíantahuachina, naporo huarë' yonquirai. “Mora aipi chachin huënsërahuaton, Quirosarinquë huë'nin,” tënai.

¹⁷ Nasaro ananpitaantarínso' ni'pisopita sha'huirápi. “Tëhuëinchachin chiminpirinhüë', catapini tahuëri quëran Quisosori ananpitaantarín.

Po'mopi quëran përarin quiyari ni'nai," tosapi. ¹⁸ Ina marë' notohuaro' piyapi'sa' Quisoso nacapiapona' pa'pi. ¹⁹ Natanahuatona', parisioro'sa' ninontopi.

—Topinan quëran pënënpirëhuahuë', co piyapi'sa' pi'pisha tëranta' natërinënpohuë'. ¡Ni'cochi! ¡Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi! nitopi ninontatona'.

Cricoro'sari Quisoso yanontopiso'

²⁰ A'naquën Crico piyapi'santa' Quirosarinquë huë'pi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë yonquiapi anta'. Niyontonpiso tahuëri ni'ton, Yosë chinotacaiso marë' huë'pi. ²¹ Quisoso yanohuitatona', Pinipi nontipi. Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin, Cariria parti ya'huërinso'.

—Quiyanta' iyasha Quisoso yanohuitopiraihuë', itopi.

²² Ina natanahuaton, Antërisë sha'huitonin. Naporahuaton, cato chachin paatona', Quisoso sha'huitonpi. ²³ Natanahuaton, itërin:

—Noya iyaro'sapa'. Nani tahuëri nanirin huachi. Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminapo. Ina quëran na'a piyapi'sa' noya ni'sarinaco. ²⁴ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Tricoraya pochin ninin. Co sha'patërahuë', co na'arinhuë'. A'naíchin nisárin. Napoaponahuë', sha'patëra, chiminin pochin niponahuë', papotohuachina, na'a nitërin. ²⁵ Canpitanta' isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. Nipirinhuë', Yosë na'con na'con yonquihuatama', ina nohuitatoma' noya nisarama'. Canpitaora nohuantëramasoáchin naniantohuatama', a'na tahuëri inápaquë nanpimiatontarama'. ²⁶ Nohuantërahuëso' yanipatama', ca pochin cancantatoma' imaco. Insëquësona pa'pato, piyapinëhuëpita imasarinaco. Inquëma tëranta' ca marë' sacatohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'

²⁷ Ina quëran itaantarin: “Iporaso' sëtochinachin cancantërahuë. ¿Ma'ta' Yosë ichi? ténahuë, yonquiato. Co parisita'huaso' nohuantopirahuë', 'Catahuaco Tata ama parisichisohuë', co itarahuë'. Chimina'huaso marë' o'marahuë,” itahuaton, Yosë itapon: ²⁸ “Catahuaco Tata nohuantëranso nii. Ina quëran piyapi'sa' nóya ni'sarinënuën,” itërin, Yosë nontaton. Itohuachina, inápa quëran Yosëri itërin: “Nani catahuanquën. Nohuantërahuëso ninan ni'ton, piyapi'sa' nóya ni'ninaco. Iporaso' catahuaantaranguën nohuantërahuëso nicacaso marë'. Napoaton noya noya ni'sarinaco,” itërin Yosëri.

²⁹ Piyapi'sa' natanahuatona', ninontopi. “Huirátarin,” topi a'naquën.

—Co huirahuë'. Anquënniri nontërin nímara, topi a'naquëonta'.

³⁰ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Co ca marë' inápa quëran nontërincohuë'. Canpita natëamacoso marë' nontërinco, natanama'. ³¹ Iporaso' co natëpisopitahuë' no'huirarinaco ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin huachi. Hua'qui' sopairi piyapi'sa' ca-maipirinhuë', cari minsërahuato, ocoiarahuë'. ³² Co hua'quiya quëranhuë' inápaquë achinpiarinaco. Ina quëran nisha nisha piyapi'sa' imasarinaco, itërin.

³³ “Corosëquë chachin chiminapo,” tapon naporin. ³⁴ Ina quëran nataninsopitari itapona':

—Cristo nanpimiatarin. Co onporonta' chimianinhuë', ténai. Yosë quiricanënuë naporin, nontërai. Quëmaso nipirinhuë' nisha nonan.

“Yosë quëran quëmapico niporahuë', inápaquë achinpiarinaco,” tënan. ¿Onpoatonta' naporan? ¿Ma quëmapinquënta' quëmaso'? itopi.

³⁵ —Iporáchin tahuëri pochin a'pintaranquëma'. Co huachi hua'qui' ya'huapohuë'. A'pininso pochin no'tëquën anitotëranquëma'. Anitotohuatënquëma', noya nico'. Ni'cona tashinan pochin cancantotama'. Tashinanquë iratohuatëra, chihuëre'. ³⁶ Carinquëma' a'pintaranquëma'. Co'huara pa'shantatërasocohuë', natëco. Natëhuatamaco, canpitanta' tahuëri pochin cancantarama', itërin.

Ina tosahuaton, pa'nin. Co huachi a'ninquëchin iratërinhuë'.

Tanshirëso pochin cancantopisopita

³⁷ Nani na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. Cosharo' ana'atërin. Yosë pochin nininso' nicaponaraihuë', co yanatëpihuë'. ³⁸ Iráca Isaiasë pënëntaton, tapon:

“Nani a'chintopiraihuë', Sinioro. Quëma nohuanton, sacai' nininso' nani a'notopiraihuë'.

Na'con na'con piyapi'sa' co natërapihuë',” tënin.

³⁹ No'tëquën ninorin. Napoaton co nanitopihuë' natëtacaiso'. Isaiasë chachin itantarin:

⁴⁰ “Yosëri tananpitërin ni'ton, tanshirëso pochin cancantatona', co natëtochináchinhuë' cancantopi.

Hua'qui' co yanatëpihuë' ni'ton, napotërin.

Noya ni'pi naporini, quënanchitonahuë'.

Noya natanpi naporini, natëchitonahuë'.

Imarinaco naporini, anoyacancanchitohuë',” tënin.

⁴¹ Iráca co'huara Quisoso isoro'paquë huë'shamátërasohuë', Isaiasëri hua'narëso pochin quënanin. Quisososo' Yosë pochachin nóya ni'ton, ina yonquiaton, naporin.

⁴² Napoaponahuë', na'amiachin cotioro'sa' hua'ano'sanënpitarë chachin natëpi. Napopirinahuë', parisioro'sa' të'huatatona', co a'ninquëchin sha'huipihuë'. “Niyontonpiso pëiro'sa quëran ocoihuachinënpoa',” ta'tona', ta'tápi. ⁴³ Yosëáchin pa'yatacaiso nipirinhüë', piyapi'sari pa'yatacaiso' na'con na'con nohuantatona napopi.

Co Quisoso a'chininso' natëhuachinahuë', ana'intacaso' ya'huërinso'

⁴⁴ Ina quëran Quisosori chiniquënonaton, a'chintantarin ya'ipiya natanacaiso marë'. “No'tëquën a'chintëranquëma'. Natëhuatamaco, co casáchin natëaramacohuë'. Tata Yosënta' natëarama anta'. Ina a'paimarincó. ⁴⁵ Ca nohuitohuatamaco, Yosënta' nohuitarama'.

⁴⁶ Carinquëma' a'pintëranquëma'. Imapatamaco, co tashinan pochin cancantaramahuë'. Tahuëri pochin cancantarama'. Ina marë' isoro'paquë o'marahuë.

⁴⁷ A'naquëma' natanpiramacohuë', co natëramacohuë'. Co natëhuatamacohuë', co carima' ana'intaranquëmahuë'. Co ina marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' o'marahuë.

⁴⁸ Co nohuantohuatamacohuë', a'chintëranquëmasonta' co natëhuatamahuë', canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama'. Nonahuëso chachin co natëramahuë' ni'ton, ayaro' tahuëri na'intarinquëma'.

⁴⁹ Co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Tata Yosë sha'huitërinco nani ma'sha a'china'huaso'. ⁵⁰ Yosë a'chininso' imapatama', ina nohuitatoma' nanpimiatarama huachi, ténahuë. Sha'huitohuachincora, inachachin carinquëmanta' sha'huitaranquëma',” itërin.

13

Quisosori ca'tano'sanënpita pa'morantërinso'

¹ A'na tahuërichin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' naniarin Quisoso chiminatón, Tata Yosë'pa' panantacaso'. Ina nitotërin. Ca'tano'sanënpitacoí na'con nosororincoí. Chiminaquë huarë' nosoromiatërincoí.

² Inaro'coí coshatarai. Sopai hua'ani nani Cotasë ayonquirin Quisoso sha'huirapicaso marë'. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ³ Quisososo nipirinhüë' ya'ipi nitotërin. Yosë ya'huërin quëran nani o'marin. Co hua'quiya quëranhuë' naquëranchin inatohua' panantararin. Tata Yosëri chini chiniquën nanan quëtërin ya'ipiya hua'anëntacaso marë'. Inanta' nitotaton, coshatacoí, ⁴ Quisoso misa quëran huanirin. Aipi a'morinso' ocoirahuaton, paniocara masahuaton, niso'nantërin. ⁵ Ina quëran i'sha panticaguë oporahuaton, nantëhuëi pa'morantëra'piarincoí. A'naya a'naya pa'morantëatoncoí, paniocaraquë amirantërincoí.

⁶ Simon Pitronta' yapa'morantëpirinhüë', co nohuantërinhuë'.

—Quëma Sinioro, ¿yapa'morantëranco tí? itërin.

⁷ —Ma'marësona napotaranquënso', co ipora nitochátëranhuë'. Oshaquëran nitotaran, itërin.

⁸ —Co onporonta' caso' pa'morantëarancohuë', itërin Pitrori.

—Co napotohuatënuënhüë', co ca pochin cancantaton imamiatarancohuë', itërin Quisosori.

⁹ —Napoahuarë', ama Sinioro nantëhuërachin pa'motocosohüë'. Imirahuë', motohüë', inapitanta' ya'ipi pa'motoco, itërin.

¹⁰ —Co ina nohuantërehüë'. Nani amahuatëra, co huachi në'huëtërehüë'. Nantëichin pa'morë'. Inapochachin nani anoyacancantëranquëma'. Ina piquëran co noyahuë' nipatama', inanta' inquitaaंतरanquëma'. Ina quëran noya cancantaantarama'. Canpitaso' noyápiachin cancantërama'. A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhuë', itërin.

¹¹ Cotasëri yasha'huirapirinsó' ninoton, naporin. Napoaton "A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhuë'," tënin.

¹² Nani ya'ipicoí pa'morantëra'piatoncoí, a'moantarahuaton, huënsëantarín. Huënsëantarahuaton, a'chintërincoí.

—Ma'ta' tapo napotëranquëmaso' iyaro'sa, ¿nitotërama' to? Ina a'chinchinquëma'. ¹³ Canpitaso' nontohuatamacora, "Maistro" itëramaco. "Sinioro" itëramaco anta'. No'tëquën yonquiatoma', napotëramaco. Canpita maistrone'maco mini. Sinioroco ni'to, natëramaco. ¹⁴ Canpita maistrone'maco niporahuë', pa'morantëranquëma'. Napoaton canpita capininta' ina pochachin cancantoco'. ¹⁵ Nani pa'morantëranquëma' nonanamacoso marë'. Canpitanta' ca pochin cancantatoma', ninosoroatoma' nicatahuaco'. ¹⁶ Tëhuënhachin iyaro'sa' patronso' chiniquën nanantërin. Piyapinënpitaso' nipirinhüë' co ina pochin chiniquën nanantopihüë'. Comisionëonta' co hua'anën pochin chiniquën nanantërinhuë'. ¹⁷ Nani nitotërama' ipora. Ca pochin nipatama', nóya cancantarama'.

¹⁸ "Co ya'ipinquëma' noya cancantëramahuë'. Shonca catoya'pinquëma' huayonanquëma' ca'tanamacoso marë'. Ya'ipinquëma' noyá nohuítëranquëma'. Yosë quiricanënuë' iráca naporin: 'A'nara' carë' coshataponahuë', inimicotarinco,' tënin. Ipora huarë' ina

pochin nisarin. ¹⁹ Apira nitotato, sha'huitëranquëma'. Ma'sha onpotohuachinaco, yonquiarama'. 'Inaso' tëhuënychachin Cristo ni'ton, ninorin,' tosarama'. ²⁰ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Carinquëma' a'paranquëma' piyapi'sa' a'chintacamaso marë'. Natëhuachinënuquëma', natëarinaco canta'. A'paranquëma' ni'ton, natëinënuquëma'. Insosona natëhuachinco, Yosënta' natëarin. Ina a'paimarinco," itërincoi.

Cotasëri sha'huirapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹ Naporo' Quisoso sëtërin. Chiniquën sëtaton, co napion cancantërin.

—No'tëquën sha'huitëranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohuë', a'nayanquëma' sha'huirapiarinco, itërincoi.

²² Ina natanahuato, a'naya a'nayaco nini'nai. "¿Inquënpocha yasha'huirapirëhua' nicaya?" tënai, yonquiato. ²³ Caso' Quisoso inchinanën quëran coshatërahuë. Na'con nosororinco ni'ton, inaporahuë. ²⁴ Simon Pitro imirin quëran tasatahuatonco, "nataniquë': ¿Incarita' sha'huirapiarin?" itërinco. ²⁵ Napotohuachinco, amasha ya'carirahuato, natanahuë.

—¿Inta' Siniro yasha'huirapirinquën? itërahuë.

²⁶ —Iso pan, nocaroquë i'shirahuato quëtarahuë. Insosona quëtohuato, ina sha'huirapiarinco, itërinco. Ina quëran i'shirahuaton, Cotasë quëtërin. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ²⁷ Ina ma'pahuachina, sopairi ya'coancantërin huachi. Naporo' Quisosori itapon:

—Ma'sona yaninanso' manóton niquë', itërin.

²⁸ Napotërinso' natanpiraihuë', ma'marësona napotërinso' co nitotëraihuë'. ²⁹ Cotasëri coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, ma'sha pita tahuëri marë' pa'anapon a'pamara, topirinahuë' a'naquën. Sa'ahuaros' sa' coriqui quëtacaso marë' a'pamara, topirinahuë' a'naquëonta'. ³⁰ Cotasëso nipirinhüë', cosharo' quëtërinso' ma'parahuaton, pipirin. Naporo' nani tashirin.

Nasha pochin ninosorocasos' pënëninso'

³¹ Cotasë nani pipihuachina, Quisoso itantarincoi:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, apira no'tëquën Yosë natërahuë. Napoaton nóya ni'sarinco. Piyapi'sa' ni'pachinaco: "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, na'con catahuarin paya," tosapi. ³² Ina hui'ninco chachin ni'ton, piyapi'sa' nitotatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. Ina quëran Yosë noya noya acoantarinco. Co hua'quiya quëranhuë' inapotarinco. ³³ Hui'nahuëpita pochin ni'piranquëmahuë', co huachi hua'qui' ya'huapohuë'. Yonípiramacohuë', intóhuaso' pa'nahuëquë, co nanitaramahuë' pacacamaso'. I'hua inachachin cotioro'santa' sha'huitërahuë. ³⁴ Iporaso' nasha pochin pënënanranquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma nosororranquëmaso pochachin, imaramacosopita capininta' ninosoroco'. ³⁵ Ninosorohuatama', tëhuënychachin imaramacosos' nitotapi. "Quisoso imatona', noya noya ninosoroapi," tosapi, itërin.

Pitrori nonpinapicasos' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶ Ina quëran Simon Pitrori itapon:

—¿Intóhuata' Siniro pa'saran? itërin.

—Intohuaso' pa'pato, co ipora nanitëranhuë' imaancoso'. A'na tahuëri imasaranco, itërin. ³⁷ —¿Onpoatonta' Sinioro co apira nanitërahuë' ima'huanquënso'? ¡Imaranquën ni'ton, yatëpapirinacohuënta', imamiataranquën! itërin.

³⁸ —Yatëpapirinënquënhuënta', ¿imamiataranco ti? No'tëquën sha'huitaranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co Quisoso nohuitërahuë',” to saran, itërin Quisosori.

14

Quisoso ira pochin nininso'

¹ Ina quëran a'chintaantarín: “Ama pa'yancosohuë'. Ama sëtocosohuë'. Yosë natëco'. Canta' natëco. ‘Co naniantaríncoihuë’, ta'toma', nani tahuëri natëco. ² Tatahuë ya'huërinquë na'a pëi' ya'huërin. Co ya'huërinhuë' naporini, nani sha'huichitëinquëmahuë'. Inatohua' panantarahuë canpita ya'huëcamaso marë' tapachinquëma'. ³ Inatohua' pa'pato, tapatontahuatëinquëma', o'mantararahuë. O'mantahuato, maquimaranquëma'. Carë'quëma' ya'huapoma'. Ina marë' o'mantararahuë. ⁴ Intohuasona pa'sarahuëso' nitotërama'. Iranta' nani nohuitërama',” itërin.

⁵ —¿Intohuata' Sinioro pa'saranso'? Co nitotëraihuë'. ¿Onporahuatoita' ira nohuichii? itërin Tomasëri.

⁶ —Ca ira pochinco. Ya'ipiya no'tëquën a'chintëranquëma'. Casáchin nanpicaso' quëtëranquëma'. Imaramacosopitarachin Yosë'pa' cancontarama'. ⁷ Nohuitohuatamaco, Tatahuënta' nohuitarama'. Ipora quëran huarë' ina nohuitarama'. Nani ni'nama', itërincoi.

⁸ —Tata a'notocoi ni'ii. Ina ni'patoi, nóya cancantarai huachi, itopirinhuë' Pinipiri.

⁹ —Isonápo' pi'ipi iyasha, canpitaro'co ya'huëpirahuë', ¿co nohuichatërancohuë' ti? Ni'patamaco, tatahuënta' ni'nama'. ¿Onpoatonta' nipachin, “Tata a'notocoi ni'ii,” itëranco? ¹⁰ Caso Tata Yosë pochachin ninahuë. Tata Yosënta' ca pochachin ninin. ¿Co ina iyasha, natëyatëranhuë' ti? A'chintohuatëinquëmara, co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Yosë yonquirinso chachin yonquiato, a'chintëranquëma'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë. ¹¹ Caso Tatahuë pochinco. Inanta' ca pochachin ninin. Napoaton ya'ipinquëma' natëco. Naporahuaton, nani ma'sha nanitaparahuëso' yonquiatoma', natëco, itërincoi.

¹² —Natanco' iyaro'sa' no'tëquën sha'huitëranquëma'. Tëhuëinchachin imapatamaco, ca pochin nisarama'. Tata Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë ni'ton, saca sacai' nininsonta' nanitapaarama'. ¹³ Ca pochin yonquihuatama', nanan quëchinquëma' Tatahuë nontacamaso marë'. “Hui'nán chachin nanan quëtërinco,” ta'toma', ina nontoco'. Ca pochin cancantatoma', ma'sona nipatamaco acotëranquëma'. A'napitanta' Tata Yosë noya noya nicacaiso marë' inapoarahuë. Ina na'con nohuantërahuë. ¹⁴ Ca pochin yonquiatoma', ma'sona nipatamaco acotëranquëma'.

Ispirito Santo a'patimarinpoaso'

¹⁵ Ina quëran taantarín: “Nani pënënanquëma'. Nosorohuatamaco, natëaramaco. ¹⁶ Inápaquë panantahuato, Tata nontarahuë Ispirito Santo

a'patimarinquëma'. Inaso ca pochachin catahuarinquëma', achinican-canarinquëma'. Co onporonta' patarinquëmahuë'. ¹⁷ Ispirito Santos' no'tëquënáchin nonin ni'ton, Yosë nanamën no'tëquën anitotarinquëma'. Co imarinacosopitasohuë' nipirinhüë' co ina natëpihuë'. Napoaton co nohuitapihuë'. Canpitaso nipirinhüë' nohuitarama'. Nani tahuëri catahuarinquëma'. Ya'coancantarinquëma'.

¹⁸ Co sa'ahuario'sa' pochin nitaranquëmahuë'. Co patomiataranquëmahuë'. Ca nohuanto, Ispirito Santo ya'coancantarinquëma'. Ca pochachin catahuarinquëma'. ¹⁹ Co hua'qui' isëquë ya'huapohuë'. Pa'pato, co imarinacosopitahuë' co huachi quënanarinacohuë'. Canpitaso nipirinhüë' quënaantaramaco. Nanpiantarahüë ni'ton, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ²⁰ Nani nanpiantahuato, noya noya nohuitaramaco. Tëhuënhachin Tata Yosë pochin ninahuëso' nitotarama'. Imamiataramaco ni'ton, canpitarë'co a'naíchin pochin nisarahüë. Ya'coancantaranquëma' ni'ton, nóya ninohuitarihua'. ²¹ Nani pënënanquëmaso' nitotatoma' natëhuatamaco, tëhuënhachin nosoroaramaco, tënahüë. Nosorohuatamaco, Tata Yosënta' nosoroarinquëma'. Carinquëmanta' nosoroaranquëma'. Inápaquë panantaporahuë', cancanëma quëran nontaranquëma'. Noya noya nohuitaramaco," itërin Quisosori.

²² —¿Onpoatonta' Siniro, quiyariachin noyá nohuitarinquë? ¿Co ya'ipi piyapi'sa' nohuitarinëinquënhuë' ti? itërin Cotasëri. A'na Cotasë inaso'. Co Cotasë Iscariotihuë'.

²³ Napotohuachina, Quisosori itërin:

—Co ya'ipi piyapi'sa' nanitopihuë' nohuitinacoso'. Insozona nosorohuachinaco, natëarinaco. Natëhuachinaco, Tata Yosëri nosororarin. Inaro'co ya'coancantatoi, inaquë ya'huëarai. ²⁴ Co'so' nosorohuachinacohuë', co natëarinacohuë'. Co caora yonquinëhuë quëran sha'huitëranquëmahuë'. Tata Yosë sha'huitohuachincora, inachachin sha'huitëranquëma'. Ina a'paimarinco.

²⁵ Co'huara pantayatërasocohuë', sha'huitëranquëma'. ²⁶ Inápaquë pantahuato, tatauë nontarahüë, Ispirito Santo a'patimarinquëma'. Ca ya'huërenamëhuë o'mararin. Inaso' achinicancanarinquëma'. Ya'ipi Yosë nanamën a'chintarinquëma'. Catahuaarinquëma' a'chintëranquëmaso' ama naniantacamaso marëhuë'. Catahuaahuachinquëma', nóya yonquiantarama'.

²⁷ Pantaporahuë', asanocancanaranquëma'. Tata Yosë natëto, co manta' të'huatërahüë'. Catahuaaranquëma' ca pochachin cancantacamaso marë'. Piyapi'sa' inahuara co sano cancantopihuë'. A'naroáchin pa'yanpi. Carinquëmaso nipirinhüë' catahuaaranquëma' sano cancantacamaso marë'. Ama pa'yancosohüë'. Ama të'huacosohüë'. ²⁸ Nani sha'huitëranquëma'. Inápaquë pantaporahuë', ya'coancantimaranquëma'. Tëhuënhachin nosororamaco naporini, Tatauëtaquë panantarahüëso marë' noya canchitomahuë'. Inaso' chini chiniquënanantërin. ²⁹ Co'huara pantayatërapohüë', sha'huitaranquëma'. Inápaquë pantahuato, yonquiarama'. "Tëhuënhachin ninoton, sha'huitërinpoa'," ta'toma', noya noya natëaramaco. Ina marë' sha'huitaranquëma'.

³⁰ Co huachi hua'qui' nontaranquëmahuë'. Sopai hua'an nohuanton, masarinaco. Inari camairin ni'ton, nani huë'sapi macainacoso marë'. Co caso' pi'pian tëranta' ina camaincosohüë' nipirinhüë', ³¹ co ta'arahüë'.

Tata Yosë nosoroato, ina no'tëquën natëarahuë. Ina nohuanton, ma'sha onpoarahuë. Piyapi'sa' nicatoraco, "Tëhuëchachin Yosë nosoroaton, natërin," tosapi.

"Huëco' pa'ahua huachi," itërincoi Quisoso.

15

Opa nara'huaya nitërinso pochin nininso'

¹ Ina quëran itantarincoi: "Casáchin no'tëquën a'chintatënguëma', opa nara'huaya pochin ninahuë. Tata Yosëso' hua'anën pochin ninin. ² A'na së'paquën co nitohuachinahuë', nishitëterin. A'naquënso nipirinhüë' pi'pian nitërin. Ina së'para'huainpita pi'pian ni'quitërin na'con na'con nitacaso marë'. Co ni'quitohuatërahuë', co noya nitërinhuë'. ³ Carinquëma' nani anoyacancantëranquëma'. A'chintëranquëmaso' natërama' ni'ton, anoyacancantëranquëma'. ⁴ Imamiatatomaco, nani tahuëri yonquiráco catahuainquëma'. Noya nichinpitërinso pochin nico'. Nara së'pa' nohuishatohuachina, co nitërinhuë'. Inapochachin co imamiatohuatamacohüë', co nanitaparamahuë' noya nicacamaso'.

⁵ Ca opa ya'huë pochinco. Canpitaso' së'paquën pochinquëma'. Ya'coancantëranquëma'. Nani tahuëri yonquihuatomaco, catahuaraanquëma'. Opa noya nitërinso pochin noya nisarama'. Canpitaora co nanitaramahuë' Yosë pochin cantantacamaso'. ⁶ Nara së'pa' nohuishatohuachina, ahuirin. Masahuatona', pënuë të'yatopi ahuiquitacaiso marë'. Inapochachin co imamiatohuatamacohüë', Yosë ana'ntarinquëma'.

⁷ Casáchin yonquihuatomaco, na'con catahuaraanquëma'. A'chintëranquëmasonta' ama naniantocohüë'. Ina yonquiatoma', Yosë nontoco'. Tëhuëchachin imamiatohuatamaco, ma'sona nohuantohuatama', sha'huitoco acochinquëma'. ⁸ Opa na'con nitërinso pochin canpitanta' noya noya nico'. Ina quëran a'napitanta' nicatënnquëma', Yosë yonquiapona'. Naporahuatoma', noya noya imasaramaco. ⁹ Tata Yosë nosororincoso pochachin nosororinquëma'. Casáchin yonquico na'con nosoro'inquëma'. ¹⁰ Tata Yosë no'tëquën natërahuë ni'ton, pa'pi nosororinco. Inapochachin natëhuatomaco, carinquëmanta' pa'pi nosoroaranquëma'.

¹¹ Ya'ipi cancanëhuë quëran Tatahuë natërahuë ni'ton, nóya cantërahuë. Natëhuatomaco, ca pochachin noya cantantarama'. Co sëtaramahuë'. Ina marë' a'chintëranquëma'. ¹² Nani pënënanquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma' nosororinquëmaso pochachin canpitanta' ninosoroco'. Ina pa'pi nohuantërahuë nicacamaso'. ¹³ Ni'co' iyaro'sa'. Nipayarëso' na'con nosorohuatëra, ina nicha'ëcaso marë' chiminë'. Inapochachin canta' na'con nosoroatënnquëma', canpita nicha'ëca'huanquëmaso marë' chiminarahuë. Co insonta' ina pochin nosororinquëmahuë'. ¹⁴ Natëhuatomaco, tëhuëchachin nipayarahuëso pochin ni'saranquëma'. ¹⁵ Co caso' patron pochin cantërahuë'. Patronso' piyapinënpita camairin. Camaipirinhüë', yonquirinso chachin co sha'huitërinhuë'. Nipayarinso nipirinhüë' ya'ipiya sha'huitërin. Inapochachin carinquëmanta' ya'ipiya sha'huitëranquëma'. Co piyapinëhuë pochin ni'nanquëmahuë'. Nipayarahuëso pochachin ni'nanquëma'. Ya'ipi Tatahuë sha'huitërincoisopita anitotëranquëma'. ¹⁶ Co canpitaora nohuanton imaramacohüë'. Ca nohuanto, imaramaco. Carinquëma' huayonanquëma'. Nani acoranquëma opa së'paquën na'con nitërinso

pochin nisápamaso marè'. Inapohuatama': 'Quisoso nanan quètèrinco,' ta'toma', Yosè nontoco' catahuainquëma'. Ca pochin yonquiatoma', ma'sona nipatama', acochinquëma'. ¹⁷ Nani pënënanquëma'. 'Imaramacosopita capini ninosoroco,' itëranquëma', tënin.

Piyapi'sa' no'huirinënpoaso'

¹⁸ Ina quëran itantarincoi: "Co imarinacosohuë' no'huihuachinënquëma', ama pa'yancosohuë'. Ca'ton no'huirinacoso, nitotërama'. ¹⁹ Inapita pochin cancantërama' naporini, noya ni'itënënquëmahuë'. Inahua capiniráchin nipa'yatopi. Nipirinhuë', nani huayonanquëma'. Ca nohuato, co inapita pochin cancantëramahuë'. Imaramaco ni'ton, no'huiarinënquëma'. ²⁰ No'huirinaco ni'ton, canpitanta' no'huiarinënquëma'. Nani sha'huitëranquëma': 'Hua'anëmaco ni'ton, co canpitaso' noya noya ni'sarinënquëmahuë', itëranquëma'. Aparisitërinaco ni'ton, canpitanta' aparisitarinënquëma'. A'chinahuëso' natëhuachina', canpitanta' natëarinënquëma'. ²¹ Napoaponahuë', imaramaco ni'ton, na'con na'con piyapi'sa' aparisitarinënquëma'. Tata Yosë a'paimarincoso' co nohuitopihuë' ni'ton, no'huiarinënquëma'.

²² Co o'mato, a'chintërahuë' naporini, co a'porinacoso marè' oshahuaintonahuë'. Nani a'chintopirahuë'. Co natëtonacohuë', oshahuanpi ni'ton, Yosëri ana'intarin. ²³ Insopitaso' no'huihuachinaco, Tata Yosënta' no'huiapi. ²⁴ Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërahuë'. Nani ma'sha Yosë pochin nianahuë'. A'napita piyapi'saso' co nanitapapihuë'. Yosë anohuita'huaso marè' sacai' nininso' a'notërahuë'. Co a'notërahuë' naporini, co ina marè' oshahuaintonahuë'. Nani nicaponaracohuë', no'huirinaco. Tata Yosënta' no'huipi. ²⁵ Iráca Yosë quiricanënquë ninshitopi. 'Topinan quëran no'huirinaco,' tënin ninshitaton. Iporaso' naporinso chachin topinan quëran no'huiarinaco.

²⁶ Yosë'pa' pantahuato, Ispirito Santo a'patimaranquëma'. Inaso' achinicananarinquëma'. No'tëquënáchin nonin. Yosë quëran o'marahuaton, piyapi'sa' ayonquiarin. Nonahuëso chachin no'tëquën ayonquiarinquëma'. ²⁷ Canpitanta' a'chinarama' a'napitanta' nohuitinacoso marè'. Ya'nán a'chinahuë quëran huarè' nohuitëramaco ni'ton, naporahuëso' sha'huitarama'.

16

¹ Co'huara ma'sha onpochátërasënquëmahuë', sha'huitaranquëma' ama pa'yanatoma' a'poamacoso marëhuë'. ² Niyontonpiso pëiro'sa quëran ocoiarinënquëma'. A'na tahuëri yatëparinënquëma'. 'Co noyahuë' nipi ni'ton, tēpahuato, Yosë noya ni'sarincoi,' ta'tona', a'naquëma' tēpaarinënquëma'. ³ Co Tata Yosë nohuitopihuë'. Canta' hui'ninco nipi-rahue', co nohuitërinacohuë' ni'tona', aparisitarinënquëma'. ⁴ Napoaton iyaro'sa', ama pa'yancosohuë'. Nani sha'huitëranquëma'. A'na tahuëri aparisitoahuachinënquëma', ina yonquiarama'. 'Tëhuëenchachin no'tëquën ninoton, sha'huitërinpoa', tosarama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

Ya'nán imapoma', co ina pochin sha'huitëranquëmahuë'. Canpitaro'co ya'huato, catahuaranquëma'. ⁵ Iporaso' 'Yosë'pa' paantarahuë,' itopiranquëmahuë': '¿Intohuata' pa'saran?' co itëramacohuë'. ⁶ Napotëranquëmaso marè' chiniquën sëtapiramahuë'. ⁷ No'tëquën itëranquëma'. Canpita marè' paanta'huaso' noya, tēnahuë. Co paantahuatohuë', Ispirito Santo co

o'marinhuë' catahuainquëmaso marë'. Nipirinhüë', paantahuato, ina a'patimaranquëma'. 8-11 Ispirito Santo isoro'paquë o'mahuachin, oshahuano'sa' pa'pi co noyahuë nipiso', Yosë noya coisë pochin nininso', no'tëquën ana'intacaso ya'huërinso', inapita ayonquiariin: 'Co Quisoso natëramahuë' ni'ton, pa'pi oshahuanama'. Inaso' no'tëquënáchin Yosë natëton co tëhuërinhuë ni'ton, chiminpachina Tata Yosë ya'huërinquë pantarin. Napoaton co huachi quënanaramahuë'. Sopai hua'ani hua'qui' piyapi'sa' hua'anëntopirinhüë', Yosëri minsërahuaton, ana'intarin,' itarin piyapi'sa', ayonquiaton.

12 Na'con yaa'chintopiranquëmahüë', co ipora nanitaramahuë' ya'ipiya yonquicamaso'. 13 Nipirinhüë', Ispirito Santo o'mahuachin, ya'ipi nanamëhuë a'chintarinquëma'. No'tëquën anitotarinquëma'. Co inaora yonquirinso' a'chintarinquëmahüë'. Yosë yonquirinso chachin a'chintarinquëma'. A'na tahuëri ma'sha onpocaisonta' anitotarinquëma'. 14 Ca nonahuëso chachin a'chintarinquëma' ni'ton, noya noya ni'saramaco. 15 Ya'ipi tatahuë yonquirinso' nitotërahuë. Ina pochin yonquirahuë canta'. Napoaton Ispirito Santo o'mahuachin, ca nonahuëso chachin a'chintarinquëma'.

16 Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quënanaramacohüë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënaantaramaco," itërincoi.

Sëto inquitarinso'

17 Ca'tano'sanënpitacoi ninontërai.

—¿Ma'ta' tapon naporin? "Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quënanaramacohüë'. Ina quëran quënaantaramaco," tënin. "Tatahuë ya'huërin'pa' paantarahuë," tënin anta'. 18 "Co hua'quiya quëranhuë' quënantaramaco," topachina, co nitotërehuahuë'. ¿Ma'ta' tapon naporin? tënai ninontatoi.

19 Yanatanpiraihuë', co natanaihuë'. Quisososo nipirinhüë' nitotërin. Napoaton itërincoi:

"¿Ma'ta' tapon naporin?" ta'toma', yanatanpiramacohüë', co natanamacohüë'. Tëhuëenchachin pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato co quënanaramacohüë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënaantaramaco. 20 No'tëquën itëranquëma'. Sëtatoma', na'nëarama'. Co natërinacosopitasohüë' nipirinhüë': "Nani chiminin huachi," ta'tona', capa cancantapi. Canpitaso nipirinhüë' sëtapiramahuë', co hua'qui' sëtararamahuë'. A'naroáchin noya cancantantarama'. 21 Ni'co iyaro'sa'. Sanapi yahuaihuachina, iquitaton co noyahuë' cancantërin. Nani huaihuachina, a'naroáchin nóya cancantërin. Co huachi iquitërinso' yonquirinhüë'. "Hua'huahuë nani hua'huacharin," ta'ton nóya cancantërin. 22 Inapochachin canpitanta' ipora sëtapiramahuë', naquëranchin quënaantaranquëma'. Naporo' nóya cancantarama'. Co huachi insonta' nanitarinhüë' asëtainëmaso'. Nóya cancantomiatarama'.

23 "Naporo' co huachi natanaramacohüë'. No'tëquën sha'huitëranquëma'. Ca pochin yonquiatoma', Tata Yosë nontoco'. 'Quisoso nanan quëtërincoi,' ta'toma', ma'sona nipatama', acotarinquëma'. 24 Ipora huanta' co ina pochin Yosë nonchátërararamahuë'. Iporaso nipirinhüë' ca pochin yonquiatoma', ma'sha nico quëchinquëma'. 'Quisoso nanan quëtërincoi,' ta'toma', nani tahuëri nontáco' nóya cancantacamaso marë'," itërincoi.

Co noyahuë' nipisopita Quisosori minsërinso'

²⁵ “Ma pochinsona nininso' nani a'chintëranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhuë' co huachi ina pochin a'chintaranquëmahuë'. A'ninquëchin tatahuë naporinso' sha'huitaranquëma'. ²⁶ Naporo' ca pochin yonquiatoma', tatahuë nontarama'. Ca pochin nontarama' ni'ton, noya natanarinquëma'. Co huachi canpita marë' nonta'huaso' ya'huërinhuë'. ²⁷ Tatahuë chachin nosororinquëma'. Nosororamaco ni'ton, nosororinquëma'. Ina a'paimarincoso' natërama' ni'ton, nosororinquëma' canpitanta'. ²⁸ Tatahuë quëran o'mato, isoro'paquë ya'huëpirahuë'. Co hua'qui quëranhuë' tatahuë ya'huërin'pa' panantarahuë,” itërincoi.

²⁹ —Iporaso' co huachi ma pochinsona nininso' sha'huitarancoihuë'. A'ninquëchin nontarancoi ni'ton, a'naroáchin natanai. ³⁰ Quëmaso' ya'ipi nitotëran. Yosë quëran o'maran, tënai. Co huachi natana'huainquënso tëranta' ya'huërinhuë', itërai.

³¹ —¿Nani natëramaco ti? Napoaponahuë', carinquëma' itaranquëma'. ³² Ipora tashi chachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Yanquëërahuatoma', pëinëmaquë pa'sarama'. Patopiramacohuë', co caora ya'huapohuë'. Tatahuë ca'tanarincó. ³³ Nani na'con sha'huitëranquëma' sano cancantacamaso marë'. Casáchin yonquihuatamaco, sano cancantarama'. Co pa'yanaramahuë'. Piyapi'sa' aparisitopirinëinquëmahuë', catahuanranquëma' ni'ton, chiniquën cancantoco'. Ya'ipi isoro'paquë co noyahuë' nipisopita nani minsëarahuë, itërincoi Quisoso.

17

Quisoso, imarinsopita marë' Yosë nontërinso'

¹ Ina toshuatón, inápaquë në'pëtërin Yosë nontacaso marë': “Nani Tata ora naniarin chimina'huaso'. Aparisitohuachinaco, catahuaco quëma pochachin cancantato, noya natëinquën. Ina quëran a'napita niconaco, noya noya yonquiarinëinquën. Quëma hui'nanco ni'to, napotaranquën. ² Nani chiniquën nanan quëtëranco ya'ipi piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. Quëma nohuantón, a'naquën imasarinaco. Inapitaso' anoyacancantërahuë quëma nohuitatënën nanpimiatacaiso marë'. ³ Quëmasáchin Yosëinquën. Isoro'paquë a'paimaranco. Piyapi'sa' nohuitahuatënéinquën, canta' nohuitohuachinaco, nanpimiatapi.

⁴ Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' a'paimaranco. Ya'ipi sha'huitërancoso' natëarahuë. Ya'ipi tiquirahuë. Quëmasáchin natëranquën ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinëinquën. ⁵ Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', quëmaro'co noya noya ya'huëpirahuë', a'paimaranco. Iporaso', Tata, quëmataquë naquëranchin acoantaco quëmaro'co chachin ya'huanta'i.

⁶ Quëma nohuantón, a'naya a'naya imasarinaco. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', huayonan imainacoso marë'. Napoaton, imasarinaco. Nani a'chintërahuë. Onpopinsona quëma cancantëranso' nani anitotërahuë ni'ton, nohuitërinëinquën. Inapitaso' quëma piyapinënpita. Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. Quëma nanamën natëpi. ⁷ Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Quëma sha'huitohuatancora, natëranquën. Ina nitotopi. ⁸ Sha'huitohuatancora, inachachin a'chintërahuë, natëtopi. Quëmá quëran o'marahuë. Quëma chachin a'paimarancosonta' natëpi.

⁹ Imarinacosopita marë' chiniquën nontaranquën. Hui'nanpita pochin ni'nan. Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. A'napitaso' co imarinacohuë'. Co inapita marë' nontaranquënhuë'. ¹⁰ Ya'ipi imarinacosopita imarinënguën quëmanta'. Quëmari hui'nanpita pochin cancantëran. Napopianachin imarinënpo'. Noya natërinaco ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinaco.

¹¹ Co hua'quiya quëranhuë' quëmataquë paantarahuë. Isoro'paso' patarahuë. Imarinacosopitaso nipirinhuë', isëquë ya'huapona'. Quëma nohuanton, imasarinaco. Quëmaso' Tata nóyanquën ni'ton, noya a'paiquë' imamiachinaco. Ya'ipiya nanitaparan ni'ton, catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. ¹² Inapitaro'co ya'huasoco, quëma nanamën a'chintërahuë, pënënahuë, na'con catahuarahuë imamiatinacoso marë'. Noya a'pairahuë. Co a'naya tëranta' a'poarinacohuë'. A'naíchin pipirin, parisitopiquë pacacaso' ya'huërinso'. Quëma quiricanënguë ninoranso chachin nanirin.

¹³ Iporaso nipirinhuë' ya'huëranquë paantarahuë. Co'huara pantayatërapohuë', isoro'pa quëran chachin, nontaranquën imarinacosopita noya cancantacaiso marë'. Ya'ipi cancanehuë quëran natëranquën ni'ton, noya cancantërahuë. Catahuaquë inapitanta' ca pochachin noya cancanchina'. ¹⁴ Quëma nanamën chachin nani a'chintërahuë. Co imarinacosopitarihuë' no'huipi. Co inapita pochin cancantopihuë' ni'ton, no'huipi. Canta' co inapita pochin cancantërahuë'. ¹⁵ Co nohuantërahuë' isoro'pa quëran ocoicamaso'. Isëquë ya'huëpirinahuë', catahuaquë' ama sopairi minsëinsohuë'. ¹⁶ Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipirinahuë', co caso' inapita pochin cancantërahuë'. Imarinacosopitanta' co inapita pochin cancantopihuë'. ¹⁷ Catahuaquë' quëmasáchin cancanchinën. No'tëquën ayonquiquë' noya nicacaiso marë'. Quëma nanamën quëran no'tëquën anitotëran. ¹⁸ Isoro'paquë a'paimaranco. Inapochachin inapitanta' a'parahuë piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. ¹⁹ Imarinacosopita nosoroato, ya'ipi cancanehuë quëran quëmasáchin natëaranquën. Inapitanta' no'tëquën yonquiatona', noya natëinënguën.

²⁰ Co isopita marëáchin nontaranquënhuë'. A'na tahuëri inapitanta a'napita a'chintohuachina', imasarinaco. ²¹ Inapitanta' catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. Quëma hui'nanco ni'to, yonquiranso chachin yonquirahuë. Inapitanta' catahuaquë' canpo pochachin yonqui'ina'. Ina quëran a'napitanta' natëarinaco. 'Yosëri chachin a'paimarin,' tosapi. ²² Quëma nohuanton, noyápiachin cancantërahuë. Imarinacosopitanta' catahuarahuë noyápiachin cancantacaiso marë'. Ina quëran a'na huënton pochin napopianachin yonquiapi. Canpo pochachin cancantapi. ²³ Quëma pochachin yonquiato, inapita ya'coancantërahuë canpo pochachin yonquicaiso marë'. Ina quëran co imapisopitahuënta' nicatona': 'Tëhuëchachin Yosëri hui'nin a'paimarin. Hui'nin nosororinso pochin imarinsopitanta' nosororin,' tosapi.

²⁴ Quëma nohuanton Tata, isopitaso' imasarinaco. Inapita nohuantërahuë carë' ya'huëcaiso'. Iráca quëran huarë' quëma nosororanco. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', nosoroatonco, noya acoranco. Inatohua' inapitanta' pantahuachina', noya noya ni'sarinaco. Ina na'con nohuantërahuë. ²⁵ Quëmaso' Tata no'tëquënáchin yonquiaton, noyasáchin

ninan. Co imarinacosopitahuë' co nohuitërinënquënhuë'. Caso nipirinhue' nohuitëranquën. Quëma isoro'paquë a'paimaranco. Imarinacosopita nitotopi. ²⁶ Quëma nanamën nani a'chintërahuë nohuitarinënquën marë'. Ipora huanta' a'chintarahuë ni'ton, noya noya nohuitarinënquën. Quëma nosororanco pochachin ninosoroçaiso marë'. Inapohuachina', inapita ya'coancantato, ya'huëmiatarahuë," itërin.

18

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

¹ Nani Yosë nontohuachina, Sitron itopiso' i'shanantë' aquëtëran pa'nai. Inaquë nararoa'hua ya'huërin. ² Inatohua' na'aro' niyontonai ni'ton, Cotasërinta' nohuitërin. Inaso' yasha'huirapirinsó'. ³ Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita nani sha'huitonin. Natanahuatona', sontaro'sa', ponisiaro'sa', inapita a'papi Quisoso macacaico marë'. Nansa, sahuëni, inapita quëpapi. Tashi' ni'ton, nanparin, yonarin, inapitanta' quëpapi. Cotasëri quëchitërahuaton, a'notërin. ⁴ Quisososó' ya'ipiya ninoponahuë', co ta'arinhuë'. Nacapiapon pa'nin.

—¿Inta' yonisarama'? itërin.

⁵ —Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itopi.

—Ca mini inaco, itërin. Cotasënta' inaquë huaniarin anta'.

⁶ —Ca mini inaco, itohuachina, pa'yanpi. A'na achira' pinën parti pa'sahuatona', pinëna quëran anotopi.

⁷ Ina quëran naquëranchin itantarin:

—¿Inta' yonisarama'? itantarin.

—Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itantapi.

⁸ —Nani sha'huitëranquëma'. Ca mini. Ca nohuantohuatamaco, isopitaso' tananpitoco' pa'ina', itërin. ⁹ Achin Yosë nontaton, itërin: “Quëma nohuanton, isopita imasarinaco. Noya a'paiarahuë. Co a'naya tëranta' a'poarinacohuë',” itërin. Ina nanicaso marë': “Tananpitoco' pa'ina',” itërin. ¹⁰ Napopirinhue', Simon Pitroso' sahuëninën ocoirahuatón, corto hua'an inpriatonën Marco itopiso' ahuërin. Inapotaton, inchinan huëratën nishitëhuëratëtërin. ¹¹ Quisososó' nipirinhue' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëni iyasha po'moantaquë'. Tananpitëquë' mainaco. Tatahuë nohuanton, masarinaco. Main o'orëso pochin chiniquën parisitarahuë. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

Corto hua'an pëinënquë quëpapiso'

(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹² Ina quëran sontaro'sa', capitan, cotio ponisiaro'sa', inapita huë'sahuatona', Quisoso mapi. Masahuatona', tanpaquën noyá tonporahuatona', ¹³ Anasëtaquë quëpapi. Inaso' Caihuasë mi'sën. Naporo' pi'ipi Caihuasë corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conin. ¹⁴ I'hua inaso' cotioro'sa' sha'huitërin: “Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in, ténahuë,” itërin. Inaquë quëpapi natanacaico marë'.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

¹⁵ Ca'tano'sanënpitaso' pa'pi. Simon Pitroso' nipirinhue', Quisoso imaquirin. Canta' imaquirahuë. Caso' corto hua'an nohuitërinco

ni'ton, Quisoso acoana quëpahuachinara, pairanaquë chachin ya'conahuë. ¹⁶ Pitroso' ya'coana aipiran huaníarin. Napohuachina, ya'coana a'pairinso' sanapi nontërahuë Pitronta' ya'conacaso marë'. Nontohuatëra, ya'conin anta'. ¹⁷ Pitro ya'compachina, sanapiri itërin:

—Quëmanta' mini Quisoso imaran, itërin.

—Co'chi caso' imarahüë paya, itërin Pitrori.

¹⁸ Naporo' tashi' sëhuën ni'ton, ponisiaro'sa', inpriatoro'sa', inapita pëyara quëran nani a'pëtopi. Inaquë huanirahuatona', napëntapi. Pitronta' inaquë napëntapatarin.

Corto hua'ani nataninso'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹ Ina quëran Quisososos' natanapi:

—¿Ma'ta' a'chinan? ¿Inpitata' imarinënuquën? itërin corto hua'ani.

²⁰ —Caso' a'ninquëchin piyapi'sa' a'chintërahuë. Niyontonpiso pëiquë, Yosë chinotopiso pëiquë, inaquëpita cotioro'sa' niyontompachinara, a'chintërahuë. Co po'oana quëran a'chinahuë'. ²¹ ¿Onpoatonta' natananco? Na'a piyapi'sa' nataninaco, nani nitotopi. Inapita natanquë' sha'huichinën, itërin.

²² Itohuachina, ponisiari panpirayarin.

—Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso nipirinhüë', ¿ina pochin a'paniran ti? itërin ponisiari.

²³ —Co noyahuë' nonahuë nipachin, sha'huitoco maquëta tëhuërahuë. Nipirinhüë', no'tëquën nonahuë nipachinso', ¿onpoatonta' ahüëranco? itërin.

²⁴ Ina natanahuaton, hua'ani a'parin Caihuasë nontacaso marë'. Tonpopinan quëpapi.

Naquëranchin Pitrori nonpinapiantarinso'

(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵ Simon Pitroso nipirinhüë' huaniton, napëntarin.

—¿Quëmarinta' iso quëmapi imamaranquën ti? itërin ponisiari.

—Co'chi imarahüë paya, itantarin.

²⁶ Ina quëran cotio hua'an piyapinëni quënanin. Ina quëmopinën chachin Pitrori nishitëhuëratëtërinso' ni'ton, pi'pian nohuitërin. Pitro quënanahuaton, itërin:

—¿Co'ta Quisoso mapiquë quënananquën pora? itërin.

²⁷ —Co'chi cahuë paya, itaantarin Pitrori. Naporo' atari përarin, natanin.

Pirato quëtonpiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

²⁸ Tashíramiachin nisahuaso', Caihuasë pëinën quëran quëparahuatona', Noma hua'an pëinënquë quëpapi. Cotioro'saso nipirinhüë' co inaquë ya'conpihuë'. “Nisha piyapi'sa' pëinënquë ya'conpatëhua', oshahuanarihua'. Ina quëran co nanitarihuahuë' Pascoa cosharo' capacaso',” topi.

²⁹ Napoaton Pirato pipirahuaton, inapita nontërin.

—¿Ma'ta' onporin iso quëmapi? itërin.

³⁰ —Pa'pi co noyahuë'. Noya ninin naporini, co quëshiitënuquënhüë', itopi.

³¹ —Canpitari quëpaco'. Iráca quëran huarë' nipënënamaso' co natëhuachinhuë', ana'intoco', itërin.

—Co quiyaso' nanitëraihuë'. Co nanan ya'huëtërincoihuë' piyapi'sa' tēpacahuaiso', itopi.

³² I'hua Quisoso ninoton nani sha'huirin: “A'na tahuëri inápaquë achinpiarinaco,” tēnin. Yosë nohuanton, onpotatonasona tēpacaiso' naniarin.

³³ Ina quëran Piratori pëiquë ya'coantarahuaton, Quisoso itapon:

—¿Quëmaso' cotio copirnonquën ti? itërin.

³⁴ —¿Quëmaora yonquinën quëran napoaran? ¿A'napita sha'huitërinquën nica? itërin.

³⁵ —“Cotio piyapi inanta',” ¿topiranhuë' ti? Caso' nishaco. Cotioro'sa' sha'huirapirinënquën. Corto hua'ano'sa chachin yo'quirinën ana'inta'huanquënso marë'. ¿Ma'ta' onporan ni'ton, yatëparinënquën? itërin.

³⁶ —Co caso' isoro'paquë hua'anëntarahuë'. Ina nohuantërahuë naporini, imarinacosopita sontaro'sa pochin niitonahuë'. Ama cotioro'sa macainacoso marëhuë' chiniquën ahuëchitonahuë'. Caso nipirinhüë' nisha pochin hua'anëntarahuë, itërin.

³⁷ —Napoahuarë' ¿quëmaso' copirnonquën? itërin Piratori.

—Inaco mini. Ina marë' nasitimarahuë. O'marahuë no'tën nanan pënënta'huaso marë'. No'tëquën yonquipisopita natëarinaco, itërin.

³⁸ —¿Ma no'tën nanancha napotëran nicaya? itërin Piratori.

Quisoso tēpacaso' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Ina tosahuaton, pipiantarahuaton, cotioro'sa' itantarin:

—Iso quëmapi noya, tēnahuë. Co manta' onporinhüë'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë'. ³⁹ Napoaton sha'huichinquëma'. Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirahuë pipicaso marë'. ¿Nohuantërama' cotio copirno ocoica'huaso'? itërin. ⁴⁰ Natanahuatona', chiniquën a'panitopi:

—¡Ama ina ocoiquësohuë'! ¡Parapasë ocoiquë'! itopi. Inaso' matararo nipirinhüë' napotopi.

19

¹ Ina natanahuaton, sontaro'sa' camairin Quisoso huihuicaiso marë'. Napohuachina, chiniquën huihuitona' pë'sha pë'shatopi. ² Nahuan quëran yancotë' nicatona', ayancotopi. Nahuan ni'ton, ohuanin. Naporahuaton, quëhuanën miáchin hua'an a'morinso pochin a'motopi tēhuacaiso marë'.

³ —¡Nanpimiataton isairo'sa hua'anëntëquë'! itopi. Napotahuatona', panpirayarápi. ⁴ Ina quëran Pirato pipiantarahuaton, piyapi'sa' nontantarin.

—Iso quëmapi a'notantaranquëma', ni'co'. Co manta' onporinhüë', tēnahuë, itërin.

⁵ Naporo' Quisosonta' pëi quëran pipirin. Yancotë' nahuan quëran nipiso ayancotopi, quëhuanën miáchin a'motopiso'. Inapitarë chachin pipirin.

—Ni'co' iso quëmapi, sa'ahua, itërin piyapi'sa'.

⁶ Corto hua'ano'sa', ponisiaro'sa', inapitari quënanahuatona', chiniquën noncarotopi.

—¡Corosëquë patanantëquë' chimiin! itopi. Inachin inachin itápi.

—Canpitari corosëquë patanantatoma', tēpaco'. Co caso' nohuantërahuë' tēpa'huaso'. Co manta' onporinhüë', tēnahuë caso', itërin Piratori.

7 —Íráca pënëntërinso' co natërinhuë' ni'ton, chimi'in. Topinan piyapi niponahuë', "Yosë hui'ninco," toconin, itopi.

8 Ina natanahuaton, Pirato chiniquën pa'yanin. 9 Ya'coantarahuatón, Quisoso itapon:

—¿Intohua quëranta' huë'nán? No'tëquën sha'huitoco, itërin. Inariso nipirinhüë', co manta' itërinhuë'.

10 —¿Onpoatonta' co yanontërancohuë'? Ca nohuantohuato, ocoiaranquën. Nohuantohuato, atëpataranquën. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

11 —Co Yosë nanan quëtërinquënhüë' naporini, co manta' quëma nani tapaitoncohuë'. Tëpahuatanco, ina marë' oshahuanaran. Nipirinhüë', yo'coninacosopita na'con na'con oshahuanapi, itërin. 12 Naporo' quëran huarë' Piratori yaocoipirinhüë', cotioro'sari itaantapi:

—Iso quëmapi ocoihuatan, Noma copirno no'huiarinquën. "Caso' copirnocó," tëninsó marë' copirnorí inimicotarin, itopi.

13 Ina natanahuaton, "Co'chi nanitërahuë' Quisoso ocoica'huaso paya," ta'ton, aipiran quëpantarin. Quëpantarahuaton, ana'intacaso' shiranënguë huënsërin. "Shancorí i'iratë'," itopiquë ya'huërin. Cotio nananquëso', Capata, itopi. 14 A'na tahuërichin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Yacamotahuaso', cotioro'sa' itërin:

—Copirnonëma' ni'co', itërin.

15 —Co quiyariso' nohuantërahuë'. ¡A'naroáchin atëpatëquë! ¡Corosëquë apatanantëquë' chimiin! itaantapi hua'ano'sari.

—Copirnonëma' nipirinhüë', ¿atëpachi ti? itërin.

—¡Noma copirnoíchin natërai quiyanta'! Co a'na copirno ya'huëtërincoihuë', itopi.

16 Napotohuachinara, Piratori itërin: "Inta nipachin, Quisoso quëparahuatoma', corosëquë patanantoco'," itërin sontaro'sa'. Napotohuachina, masahuatona' quëpapi.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)

17 Corosë apitëntohuachinara, inaora quëparin. Pa'sahuatona', "Nansë Moto'," panën itopiquë canconpi. Cotio nananquëso', Corocota itopi.

18 Inaquë corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' tëparapi anta' ni'ton, nisha patanantopi. A'na' ahuënan quëran, a'nanta' inchinan quëran patanantopi. Quisoso ahuananapipi. 19 Ina quëran Pirato ninshitërin onporinso marësona tëparapiso nitotacaiso marë'. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

ISOSO' QUISOSO NASARITOUË YA'HUËRINSO'. COTIORO'SA' COPIRNO tënin, ninshitaton. 20 Ninano ya'cariya ni'ton, na'a cotioro'sa' ina non-topi. Cotio nananquë, Noma nananquë, Crico nananquë, cara nananquë chachin aninshitërin. 21 Corto hua'ano'saso nipirinhüë', co noyahuë' ni'pi.

—"Cotioro'sa' copirno," ta'ton ninshitëranso', co noyahuë'. "Cotioro'sa' copirnocó toconinso'," ta'caso' ninshitaantaquë', itoonpi Pirato.

22 —Inca, co nohuantërahuë'. Nani ninshitërahuë huachi. Co huachi a'na ninshitanta'huaso' ya'huërinhuë', itërin Piratori.

23 Ina quëran sontaro'saso', nani Quisoso patanantahuatona', aipi a'morinso' nipatomatopi. Catapinitë yasëratona', a'naya a'naya mapi. Acopotërinso' nipirinhüë', co pipinamën ya'huëtërinhuë'. Ya'ipitë' a'nanpiso'.

²⁴ —Ama oshahuasohuë'. Huëco' ya'nipitëhua' nicanahua', ta'tona' ya'nipirapi. Inaporahuatona', a'nari manin.

Iráca Yosë quiricanëñquë ninoton, tapon: “A'morahuëso' nipatomatapi. Acopotërahuëso macacaiso marënta' nicanarapi,” tënin ninshitatton. Naporinso chachin mapi.

²⁵ Corosë ya'cari catapini sanapi'sa' huaniapi. A'naso' Quisoso a'shin. A'nanta' a'shatën. Criopasë sa'in Maria itopisona' inaquë huaniarin. A'nanta' Maria Mactarina. Inapitari ni'sapi. ²⁶ Canta' inaquë huaniarahuë. Quënanahuatonco, a'shin itapon:

—Iso quëmapi mama, hua'huan pochin ni'quë'. Ina ni'sarinquën huachi, itërin. Na'con nosoroatonco napotërin. ²⁷ Ina quëran nontërinco.

—Quëmanta' iyasha, mamahuë mamaparinquën pochin ni'quë', itërinco.

Napotohuachincora, naporo chachin pëinëhuëquë quëparahuë yacaincoso marë'.

Quisoso chimininsó'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)

²⁸ Quisoso nontahuatoncoi: “Nani ya'ipi Yosë sha'huitërinco'so' natërahuë,” tënin yonquinëñquë. Ina quëran, Yosë quiricanëñquë ninorinsó nanicaso marë':

—Yamororahuë, tënin.

²⁹ Huino áin nininsó' tasonquë ya'huërin. Napoaton pi'shiro pochin nininquë asë'cotërahuatona', nara'huayaquë achinpi. Ihuëtahuaton, Quisoso nanamëñquë paquënantërin. ³⁰ Pi'pian o'osahuaton: —Nani ya'ipi nanirin, tënin.

Ina tosahuaton, monshorahuaton, chiminin.

Sontarori ohuaninsó'

³¹ Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' co nohuantopihuë' inaquëranchin patanantopisopita patacaiso'. Pascoa tahuëri chachin inaso' ni'ton, noya noya ni'pi. Napoaton Pirato paahuantapi. “Sontaro'sa' sha'huitëquë' tonaina' nipanchina' a'naroáchin chiminacaiso marë'. Chimpachina', quëparahuatona', pa'pichina',” itopi hua'ano'sari. ³² Napotohuachinara: “Noyahua',” itahuaton, sontaro'sa' a'parin tonaina' nipantacaiso marë'. Pa'sahuatona', cato' apiro'sa chachin nipantonattonpi. ³³ Ina quëran Quisoso huëcapaipirinahuë', nani chiminin quënanquipi. Napoaton co nipantonatopihuë'.

³⁴ A'na sontaroso nipirinhüë', nansaquë nininpitën ohuantërin. Huënai' i'shaptarë chachin pipirin. ³⁵ Cari chachin ni'nahuë. No'tëquën sha'huitaranquëma' canpitanta' nitotatoma' natëcamaso marë'.

³⁶ Iráca Yosë quiricanëñquë ninshitërin: “Co a'na nansëquën tëranta' nipantapihuë',” tënin. Naporinsó chachin co inaso' nipantopihuë'.

³⁷ A'nanta' ninshitërin: “A'na tahuëri ohuanpiso' ni'sapi,” tënin Yosë quiricanëñquë.

Quisoso na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸ Ina quëran Cosi Arimatiaquë ya'huërinso' pa'nin Pirato nontapon. Inanta' Quisoso imaponahuë', cotioro'sa' të'huataton, co a'ninquëchin sha'huirinhüë'. Inaso nipirinhüë', chiniquën cancantaton, pa'nin Pirato nontapon.

—Quisoso nonën nohuantërahuë. Quëtoco cari quëpa'i, itërin. Itohuachina, “Noyahua'. Quëpaquë',” itërin. Napotohuachina, pa'nin nonën corosë quëran anohuaracaso marë'. Anohuararahuatona', quëpapi. ³⁹ Nicotimonta' huë'nin. Inaso' iráca Quisosoquë paaton, tashi' nontërin. Inanta huëcaton, pimo yaqui' shinpanantë ayontopinán, quënin nonën pashitacaso marë'. Cara shonca quiro pochin quë'ninso' quënin. ⁴⁰ Quisoso nonën masahuatona', pimóchin nininsoquë morin asë'cotëtopi. Inapotatona, noyá so'pinpi. Ina pochin cotioro'sa' nipa'pitohuachinara, chimipi tapapi na'pi naninquë po'mocaiso marë'. ⁴¹ Ina ya'cariya imia'huaya ya'huërin. Inaquë nasha na'pi nanin ya'huërin chimipi po'mocaiso marë'. Inaquëso', co chimipi po'moyätërapihuë'. ⁴² Nani i'huararin. Tahuëririnquë Pascoa tahuëri chachin ni'ton, manorapi. Tëpapiso' ya'cariya ni'ton, inaquë po'mopi. Pancara'pi pitarahuatona', nanin pa'copitopi.

20

Quisoso nanpiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

¹ Tomio tahuëri nipachina, tashiyachin Maria Mactarina pa'nin Quisoso po'mopiquë nicapon. Co noya tahuëriyätërasohuë', canconin. Canconahuaton ni'pirinhuë', na'pi pa'copitopiso' chi'huincapinan quënanconin. ² “Quisoso nonën nani quëpapi,” ta'ton, ta'aquirin. Canquirahuaton, Simon Pitroro'coi sha'huitiirincoi.

—¡Sinioro nonën po'mopi quëran, nani quëpapi! Intohuaso' quëpapiso' co nitotërahuë', itiirincoi.

³ Napotohuachincoira, na'pi nanin'pa' pa'nai. ⁴ Napopianachin ta'apiraihuë', Pitro na'huëtërarahuato, ca'ton canconahuë'. ⁵ Monshorahuato, nëhuëconahuë. Morinquë so'pinpisoachin quënanconahuë. Nipirinhuë', co ya'conahuë'. ⁶ Ca piquëran Simon Pitro canconahuaton, ya'conin. Morin Quisoso so'pinpiso' ni'conin anta'. ⁷ Nè'mëtë' so'pinayapisonta' quënanin. Inaso' nisha quëhuëánin. Inanta' so'pinpinan. ⁸ Ina quëran canta' ya'conahuë. Nè'mëtë' so'pinpiso' ni'sahuato, natërahuë. “Tëhuëenchachin Quisoso nanpiantarin,” ténahuë. ⁹ Yosë quiricanëinquë iráca ninshitatona': “Nanpiantarin,” topirinahuë', co yonquiyätëraraihuë'. ¹⁰ Nani ni'patëira, ya'huërai'pa' paantarai.

Maria Mactarina ya'notërinso'

(Marcos 16.9-11)

¹¹ Mariaso nipirinhuë' huëantarahuaton, Quisoso po'mopiso' aipiran huaniquiantarin. Chiniquën na'nërárin. Na'nëárin quëran monshorin na'pi naninquë nëhuëcaso marë'. ¹² Nëhuëpirinhuë', cato' anquëniro'sa' quënanin, huiríchin a'mopiso'. Quisoso nonën acopiquë huënsëapi. A'na' motën quëran huënsëarin. A'nanta' nantën parti quëran huënsëarin.

¹³—¿Onpoatonta' na'nëaran? itërin anquëniro.

—Sinioronëhuë nonën nani quëpapi. Intohuaso' quëpapiso' co nitotërahuë', itërin.

¹⁴ Tahuëretahuaton, Quisoso chachin quënanaponahuë', co nohuitërinhuë'.

¹⁵—¿Onpoatonta' imoya na'nëaran? ¿Inta' yonisaran? itërin Quisosori. Mariaso napoaponahuë': “Sacatona'pi ta'ma',” tëcaton:

—Quēmari imoya Quisoso nonèn quëpahuatan, sha'huitoco maconta'i, itërin.

¹⁶ —iMaria! itërin Quisosori. Tahuërëtahuaton, nohuitërin huachi. Inaora nananquë nontaton;

—iRaponi! itërin. Maistro tapon naporin.

¹⁷ —A'poco imoya. Co tatahuë ya'huërin'pa' pantayätërarahuë'. Apira paaton, iyahuëpita pochin ni'nahuësopita sha'huitonquë': "Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë. Inaso': 'Tata,' itato chinotërahuë. Canpitanta' imaramaco ni'ton, 'Tata,' itatoma' chinotërama', tënin Quisoso, itonquë'," itërin.

¹⁸ Ina natanahuaton, Maria paaton, itaponcoi: "iSinioro chachin nani ni'nahuë!" itiirincoi. Ya'ipi sha'huitërinso chachin sha'huitërincoi.

Ca'tano'sanënpitacoi ya'notaantarinciso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-39)

¹⁹ Naporo' tahuëri Tomio tahuëri. Tashihuachina, pëiquë ya'huarai. Cotioro'sa' të'huatatoi, ya'coana noyá oncotopiraihuë', Quisoso a'nanaya huancánachin ya'notatoncoi:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

²⁰ Itahuatoncoi, imirin a'notërincoi. Nininpitëonta' a'notërincoi. Ohuanpiso' ni'nai. Sinioro chachin ni'sahuatatoi, "Ina mini," ta'toi, nóya cancantërai.

²¹ —Sano cancantoco' iyaro'sa'. Tatahuë a'parincoso pochachin canpitanta' a'paaranquëma' piyapi'sa' a'chintacamaso marë', itërincoi.

²² Ina quëran pihuirahuaton,

—Ispirito Santo ya'coancanchinquëma huachi. Ina catahuarinquëma' no'tëquën pënëntacamaso'. ²³ Insosona natëhuachinquëma', "Oshanën iyasha Yosë inquitaringuën," itoco'. Inquitarin mini. Nipirinhüë', co yanatëhuachinquëmahuë', "Co oshanën iyasha inquitaringuënhüë'," itoco'. Tëhuënhachin co inquitaringuë', itërincoi. Itahuatoncoi, pa'nin.

Tomasëri quënanaton, natërinso'

²⁴ Naporo' shonca'yáchincoi ya'huërai. Tomasëso' co ya'huërinhuë'. Inaso': "Catopia'hua," itopi. ²⁵ Quisoso quënanahuatatoi, Tomasë sha'huitonai:

—Sinioro ni'nai, itopiraihuë', co yanatërincoihüë'.

—Imirin ohuantopiso' nicato së'huata huarë', nininpitëonta' ohuanpiso' së'huata huarë', natëarahüë', itërincoi Tomasë.

²⁶ Posa tahuëri quëran niyontoantahuatoira, Tomasënta' inaquë nisarín. Naquëranchin ya'coana noya oncotaantapiraihuë'. Quisoso a'naroáchin huancánachin ya'noantarahuatón:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

²⁷ Ina quëran anquirahuaton, Tomasë itërin:

—Imirahuë iyasha nicaton, së'huaquë'. Nininpitëhuënta' së'huatoco. Ama huachi nisha nisha yonquiquësohuë'. Natëco huachi, itërin.

²⁸ —iQuëma mini Sinioronëhuënguën! Natëranquën. Yosënhuënguën ni'ton, chinotaranquën, itërin Tomasëri.

²⁹ —Ni'nanco ni'ton iyasha, natëranco. A'napitaso' co nicaponaracohüë', natëarinaco. Inapitaso' noya noya cancantapi, itërin Quisosori.

Ma'marësona iso quirica ninshitërahuëso'

³⁰ Quisoso nani ma'sha Yosë pochin ninin piyapi'sari natëcaiso marë'. Ca'tano'sanënpitacoi ni'piraihuë', co ya'ipiya isëquë

ninshitéranquémahué'. ³¹ Iso quiricaquë ninshitérahuësopitaso', Quisoso natëcamaso marë' ninshitérahuë: "Inaso' tëhuënchachin Cristo, Yosë hui'nin. Inari a'paimarinso'," ta'toma', ina imaco huachi. Imapatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'.

21

Yonsanquë ya'notantarincoiso'

¹ Ina quëran Tipiriasë sono' yonsanquë Quisoso ya'notantarincoi. Ni'naiso' sha'huichinquëma'. ² Inaquë canchisë ya'picoi nisarai. A'naso' Simon Pitro. A'nanta' Tomasë, catopia'hua itopiso'. A'nanta' Natanino, Canaquë ya'huërinso'. Sipitio hui'ninpitacointa' ya'huërai. A'napitanta' Quisoso ca'tanpisopita, catoya'pi, inapitaro'coi canchisëcoi ya'huërai.

³ —Riti të'yatapo pa'sarahüë, itërincoi Simon Pitro.

—Pa'sarai quiyanta', itërai. Potiquë ya'conconahuato, pa'nai. Pa'piraihuë', ya'ipi tashi' riti të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'.

⁴ Pi'i yapipirirahuaso', Quisoso yonsanquë huaniarin, ni'piraihuë', co nohuitëraihuë'.

⁵ —¿Co iyaro'sa', manta' manamahuë' ti? itërincoi.

—Co'chi manta' manaihuë' paya, itërai.

⁶ —Inchinan quëran të'yatoco'. Inaquë tëhuënchinso' masarama', itërincoi. Ina quëran inchinan quëran të'yatohuatëira, notohuaro' sami manai. Na'a ni'ton, co nanitaparaihuë' oshica'huaiso'. ⁷ Naporo' Sinioro nohuitërahuë huachi.

—Pasoso' Sinioro chachin, itërahuë Pitro.

Itohuatëra, i'nanpirapi sacatarin ni'ton, aipi a'morinso' a'naroáchin masahuaton, a'morin. Manorahuaton, i'quë niitërin. ⁸ Quiyaso' potiquë pa'nai. Riti ohuararahuato, yonsai'pa' quëparai. Co aquëyahuë'. Pasa mitro pochin aquërinso'. ⁹ Nonshiconahuato, pën quënanconai. Inaquë sami chinsarin, ni'conai. Paonta' ya'huërin.

¹⁰ —Sami manamaso' caraya mamaco', itërincoi Quisoso.

¹¹ Simon Pitro potiquë ya'conahuaton, riti yonsanquë oshirin. Pasa a'natëräpo shonca cara sami ya'huërin, panca samisachin. Ina nápo' niponahuë', co riti oquirinhuë'.

¹² —Huëco' iyaro'sa' coshatahua', itërincoi Quisoso. "¿Inquënta' quëmaso'?" co itapoirahuë', Sinioro nohuitërai. ¹³ Pan masahuaton, quëtërincoi. Saminta' quëtërincoi ca'nai.

¹⁴ Nanpiantarin piquëran nani cararo' ca'tano'sanënpitacoi quënanai.

Simon Pitro nontërinso'

¹⁵ Nani coshatohuatoira, Quisosori itërin:

—Iya Simon, ¿isopita quëran na'con na'con nosoromiatëranco ti? itërin.

—Nosororanguën Sinioro ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopita carniroa'huaro'sa pochin ni'nahuë. Patontahuato, co incariso' a'pairarinhuë'. Quëmari noya a'paiton, a'chintëquë', itërin.

¹⁶ Ina quëran itaantarin:

—¿Nosoromiatëranco ti? itërin.

—Nosororanguën mini, Sinioro, ina nitotëran, itantarin.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, a'paiquë' noya imamiachinaco, itërin. ¹⁷ Ina quëran naquëranchin itantarin:

—Iya Simon, ¿tëhuënchachin nosororanco ti? itantarin. Cararo' natanin ni'ton, Pitro sëtërin.

—Ya'ipi Sinioro nitotëran. Nosororanquën mini, ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, noya a'paiqué'.
 18 No'tëquën, iyasha, itaranquën. Quëmaso' hui'napitapon, quëmaora nohuanton, ma'sha ninan. Intohuaso' yapa'patana, nitaparahuaton, pa'nan. Nipirinhue', a'na tahuëri mashotohuatan, ma'sha onpotarinënuquën. Cato quëran chachin anquiran'so' tonpoarinënuquën. Co nohuantopiranhue', quëpararinënuquën, itërin Pitro.

19 A'na tahuëri Yosë imarin ni'ton, inapotatona', tëparapi. Ina ni'pachina', na'a piyapi'sari Yosë nóya ni'sapi huachi. Ina ninoton, Quisoso naporin. Ina quëran:

—Imamiatoco iyasha, itërin.

Tiquinamënuquë ninshitërahuëso'

20 I'hua coshatapoi, Quisoso pirayan coshatërahuë. Naporo' “¿Inta' Sinioro sha'huirapiarinquënso'?” itërahuë Pitro nitotacaso marë'. Iporaso' sono' yonsanquë Pitro tahuërërahuaton, quënaninco. 21 Quënanahuatonco, Quisoso itapon:

—Iso quëmapiso' Sinioro, ¿ma'ta' onpoapon? itërin Pitrori.

22 —¿Onpoatonta' iyasha, ina yonquiran? Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin, co ina quëmaso' yonquicamaso' ya'huërinhuë'. Quëma imaco, itërin.

23 Naporo quëran huarë' imapisopita ninontopi. “Inaso' co onporonta' chiminarinhue',” nitopi. Quisososo nipirinhue' co naporinhue'. “Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin,” topachina, “co chiminaponhuë',” co tapon naporinhue'.

24 Nani carinquëmaso' sha'huitëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipiya nicatoi, nitotërai.

25 Na'con Quisoso a'chinin. Nani ma'sha ninin. Co insonta' nanitaparinhue' ya'ipiya ninshitacaso'. Ina nápo' quirica ninshitërai naporini, co isoro'paquë tëranta' naniitonhuë', topirahuë'. Nani huachi.

Quisoso ca'tano'sanēnpita napopiso'

Quisoso nanpiantarahuatón, imapisopita ya'notērinso'

¹ Iya Tiohuero. Ca Nocasēco ninshitaantaranquēn. ¿Noya quēmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuē. A'na quiricaquē nani ninshitēranquēn. Ya'ipi Quisoso naporinso' sha'huitēranquēn. A'chininsonta' anitotēranquēn. ² Ya'ipi inápaquē panantaquē huarē' naporinso' ninshitēranquēn no'tēquēn nitotamaso marē'. Iporaso' naquēranchin ninshitantaranquēn. Co'huara Quisoso inápaquē pantayátēraponhuē', ca'tano'sanēnpita huayoninso' sha'huitērin paatona' a'chinacaiso marē'. Ispirito Santo nohuantón, sha'huitērin. Inapita napopisonta' nitochin, ta'to, ninshitantaranquēn. ³ Quisosos' tēhuēnchachin chiminpirinhuē', nanpiantarin. Ina piquēran catapini shonca tahuēri isoro'paquē ya'huēantarin. Ca'tano'sanēnpita ya'notēra'piarin nanpiantarinso' natēcaiso marē'. Yosē hua'anēntērinso' a'chintaantarin.

⁴ A'na tahuēri inapitarē' ni'so', sha'huitērin:

—Ama a'naroáchin Quirosarin quēran pipicosohuē'. Isēquē ninaco' Ispirito Santo o'main. “Ispirito Santo a'patimaranquēma',” tēnin Tata Yosē. I'hua chachin sha'huitēranquēmaso'. ⁵ Coanshaso' i'quē aporintērinquēma'. Iporaso nipirinhuē' Ispirito Santo aya'coancantaranquēma' catahuainquēmaso marē'. Co hua'qui quēranhuē' ya'coancantarinquēma', itērin ca'tano'sanēnpita.

Quisoso inápaquē pantarinso'

⁶ Ina quēran niyontoantarahuatona', Quisoso natanpi:

—Iráca Siniro isairo'sa' pancana hua'anēntopirinahuē'. ¿Ipora chachin chiníquēn nanantan, ina pochin acoantaran ti? itopi.

⁷ —Tata Yosēichin chini chiníquēn nanantērin. Inaora nohuantón, ma'sha acorin. Ma tahuēriso' acoamara. Onporosona napoarinsó', co Yosē nohuantērinhuē' canpita nitotacamaso'. ⁸ Iporaso nipirinhuē' Ispirito Santo na'con catahuarinquēma'. Ya'coancantohuachinquēma', nóya pēnētarama'. Ina nohuantón, nani ma'sha nanitaparama'. Ya'ipi naporahuēso' ni'nama', nani nitotērama'. A'napitanta' sha'huitoco'. Quirosarinquē chachin sha'huitoco'. Ina quēran ya'ipi Cotia parti paatoma', sha'huitonco'. Samaria partinta' sha'huitonco'. Ya'ipi parti paatoma', sha'huitēra'piaco', itērin Quisosori.

⁹ Ina topachina, Yosēri inápaquē quēpantarin. Ca'tano'sanēnpitari nicasoi', inápaquē pantarin. Nē'pērāpirinahuē', chitorori imotērin. Co huachi catoyanpihuē'. ¹⁰ Inápaquē pantaquēya', nē'pērāpirinahuē', a'nanaya catoya'piri ya'notiimarin, huirítón a'mopiso'.

¹¹ —¿Ma'marēta' caririario'sanquēma' inápaquē nē'pētērama'? Quisoso nani pantarin. Yosēri inápaquē quēpantapirinhuē', ina chachin o'mantarin. Inápaquē pa'ninso pochachin a'na tahuēri o'mantarin, itērin.

Cotasē ya'huērēnamēn Matiasē acopiso'

¹² Ina natanahuatona', Oriposē panēn quēran nohuaramarahuatona', Quirosarinquē paantapi. Co aquēyahuē'. A'na quiromitro pochin

aguërinso'. ¹³ Canconahuatona', a'na pëiquë pa'pi. Inapa pë'satë' pëi' ni'ton, nanpëpi. Inaquë naporó' yacapatapi. Pitro, Coansha, Santiago, Antërisë, Pinipi, Tomasë, Partoromi, Matio, inapita ya'huërapí. A'nanta' Santiaco. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' ya'huërin. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhüë', inanta' Quisoso imarin. A'na Cotasënta' ya'huërin. Santiago hui'nin inaso'. ¹⁴ Inapitaso' nani tahuëri niyontonatona', Yosë nontápi. Quisoso iinpítanta' huë'pi Yosë nontacaiso marë'. Sanapi'santa' inaquë huë'pi. A'naso' Maria. Quisoso a'shin inaso'. Napopianachin yonquiatona', inaquë na'con Yosë nontápi.

¹⁵ Ina quëran na'a Quisoso imapisopita niyontonpi. Pasa cato shonca piyapi'sa pochin ya'huëpi. Pitrori huancánachin huanirahuaton, itërin:

¹⁶⁻¹⁷ "Shonca catoya'picoi iyaro'sa' Quisoso nani acorincoi a'napita a'chinta'huaiso marë'. Cotasënta' acorin ni'ton, quiyapitarë' Quisoso ca'tanpirinhüë', inimiconënpitari yamapachina, sha'huirapirin. A'notonpachina, mapi. Iráca Ispirito Santo nohuanton, Cotasë napocaso' ninorin. Tapiri ninoton, Yosë quiricanënquë ninshitérin. Iráca ninorinso chachin naporin. ¹⁸ Sha'huirapirinso marë' coriqui quëtopi. Ina coriquinënquë no'pa' pa'anpi. Cotasëso' nitëparahuaton, no'paquë anotaton, ya'poin. Chi'chirinamën pipirin. ¹⁹ Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita natantopi. Natantahuatona', ina no'pa' apoyatopi. Inahuara nananquë *Aquirama* itopi. Aquiramaso', 'Huënai' No'pa', tapon naporin. ²⁰ Yosë quiricanënquë ninoton, ninshitérin:

'Ama insonta' pëinënquë ya'huë'insohüë'.

No'panëonta', tanahuantërarin quëran pantachin,' tënin.

Ina quëran tantarin:

'Ina ya'huërënamën a'na acoantaquë',' tënin anta' Sarmo quiricaquë.

²¹⁻²² Napoaton iyaro'sa' a'na quëmapi acoanta'ahua' Cotasë ya'huërëtacaso marë'. Iráca Coansha aporintaso', Siniro Quisoso caniaririn a'chinacaso'. Naporó' na'a miachincoi Quisoso imarai. Nani tahuëri ca'tanai. Inápaquë panantaquë huarë' ca'tanai. A'nara' Quisoso ca'taninso chachin acoanta'ahua'. 'Quisoso nanpíantarin. Canta' ni'nahüë', ta'caso marë' acoa'ahua'," tënin.

²³ Ina marë' catoya'pi huayonpi. A'naso' Matiasë. A'nanta' Cosi Parsapa. Costo itopi anta'. ²⁴ Ina quëran Yosë nontopi. "Quëmasáchin Siniro, ya'ipi cancanëhuëi quëran yonquiraiso' nitotëran. ¿Insota' nohuantëran acoa'huaiso', ²⁵ inanta' paaton, a'napita a'chintacaso marë'? Cotasë co huachi nanitërinhuë'. Nani a'porinquën ni'ton, parisitopiquë pa'nin," itopi.

²⁶ Ina quëran cato' ya'pi nininënpita cato' na'pitëa'huayaquë ninshitopi. Yontëra'huayaquë po'morahuatona', pa'tan pa'tantohuachinara, Matiasë nininën pipirin. Shonca a'nara' ca'tano'sanënpita ya'huëpirinahuë', iporaso huachi shonca cato' ca'tano'sanënpita ya'huantapi.

2

Ispirito Santo o'marinso'

¹ Ina quëran Pinticosti tahuëri nanihuachina, Quisoso imapisopita inaquëráchin niyontonpi. ² A'nanaya chiniquën irininso' natanpi. Panca ihuan pochin tënëntërimarin. Inápa quëran o'marin. Ya'ipi pëianaquë tënënanahunin. ³ Ina quëran pën nënërinso pochin nininsopita ya'noimarin. Ya'ipiya a'naya a'naya motoanshirainënaquë chiniimarin.

4 Napohuachina, Ispirito Santori ya'ipiya ya'coancantërin. Ina quëran inari catahuarin nisha nisha nananquë nonacaiso marë'. Co nitotaponaraihuë', a'naroáchin nonpi huachi.

5 Ina ninanoquë chachin na'a cotioro'sa' ya'huëapi. Nisha nisha parti quëran huë'pi Yosë chinotacaiso marë'. Napoaton nisha nisha nananquë nonpi. 6 Quisoso imapisopita nisha nisha nananquë nonsapiso' natanpi. Natanahuatona', notohuaro' piyapi niyontonpi. A'naya a'naya inahuara nananquë nonpiso' natanahuatona', pa'yanpi. 7 Chiniquën pa'yanatona', ninontopi.

—Ma'pitata' natanëhuaso'. Isopitaso Cariria parti ya'huëpisopitaráchin niponaraihuë', 8 ¿onporahuatonata' canpoa' nisha nisha nananquë nonëhuaso pochachin inahuanta' a'naroáchin nonpi? topi. 9 Nisha nisha parti ya'huëpisopita nani huë'pi. Partiaro'sa', miriaro'sa', irano'sa', Misapotamiaquë ya'huëpisopita, Cotia parti ya'huëpisopita, capatosiaro'sa', pontoro'sa', asiaro'sa', inapita natanapi. 10 PiriQUIARO'sa', panpiriaro'sa', iquipitoro'sa', nipiario'sa', Sirini pirayan ya'huëpisopita, inapitanta' nani huë'pi. Ni'toro'sa' Noma quëran huë'pisopitanta' natanapi. 11 A'naquën cotioro'sa', a'naquën nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Critaro'sa', arapiario'sa', inapitanta' huëcatona', natanapi. “Nisha nishanpoa' nicarihuarahue', canpoa' nanamënpoaquë chachin nontarinënpoa'. Yosë pa'yápiro nininso' sha'huitarinënpoa', natanëhua'. 12 Ma'pitata' napopi,” ta'tona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonata' naponontërinënpoa'? topi. 13 A'naquënso nipirinhuë' tëhuarahuatona':

—No'pitona', napoapi, toconpi.

Pitro pënëntërinso'

14 Shonca cato' ca'tano'saso nipirinhue', co të'huatonaraihuë' huanipi. Pitroso' a'ninquëchin huanirahuaton, chiniquën nontërin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'. “Noya natanco iyaro'sa'. Ya'ipima Quirosarinquë ya'huëramasopitanta' natanco onporaisona no'tëquën sha'huichinquëma'. 15 'Isopita no'pipi,' topiramahuë', co no'piraihuë'. Co yono pi'iyatërarinhue'. Co tashiramiachin no'pirëhuë'. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, naporai. 16 Iráca pënëntona'pi Coiro itopiso', ninoton ninshitërin ipora ni'saramaso'. Yosë noninso chachin ninshitaton, tapon:

17 'A'na tahuëri ispiritonëhuë a'pamarahuë nisha nisha piyapi'sa' ya'coancantacaso marë'.

Ya'coancantohuachin, hui'namapita nanamëhuë sha'huirapi.

Hui'napi'santa' co huë'ëponaraihuë', hua'narëso pochin quënanapi.

Mashoro'santa' hua'narapi.

18 Naporo' ya'ipi natërinacosopita

ispiritonëhuëri ya'coancantarín.

Ina nohuanton, nanamëhuë sha'huirapi.

19 Inápaquë nani ma'sha acoarahue. Piyapi'sa' quënanpachina', pa'yanapi. Isoro'paquënta', ma'sha acoarahue piyapi'sa' yonquicaiso marë'.

Huënai', pën, conai' tomontarinso', inapita ni'sapi, ténin Yosë.

20 Siniro o'macaso' tahuëri na'con yonquicaso' ya'huërin.

Co'huara naniyatërasohue', nani ma'sha onporapi. Pi'i tashiarin.

Yoqui quëhuashin huënai pochin nizarin. Yosë yonquicaiso marë' inapoarin.

21 “Nicha'ëco Siniro,” topachina', nicha'ësarín.

Anoyacancantahuaton, nicha'ësarín huachi,' ténin Coiro iráca ninshita-ton.

22 Natanco iyaro'sa'. Canpitanta' isairro'sanquëma' ni'ton, Yosë nanamën anitotarinquëma'. Quisoso naporinso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Inaso' Nasaritoquë ya'huërin. Nani ma'sha nanitaparin. Piyapi a'naroáchin anoyatërin. Co ina pochín ni'chinëhuahuë'. Yosëri catahuarín ni'ton, naporín. Napoaton: ‘Tëhuënhachín Yosë quëran o'marin,’ topi. Canpitanta' nicatoma', nitotërama'. 23 Napoaponahuë', canpitari atëpatërama'. Masahuatoma', nisha piyapi'sa' quëtonama' corosëquë tëpacaiso marë'. Co Yosë natëpihuë' ni'ton, tëpapi. Iráca chachín Yosëri yonquirín hui'nín chiminacaso'. Ina nohuanton, oshanënpoa marë' chiminín. Co nohuantërinhuë' naporiní, co macacamaso' nani-chitomahuë'. Canpitari atëpatopiramahuë', 24 Yosëri ananpitaantarin. Chimirín quëran nicha'ërin. Co chimirín minsërinhuë'. 25 Ina yonquia-ton, Tapi iráca tapon:

‘Nani tahuëri Siniro ca'tanarínco. Inchinanëhuë quëran ya'huërarín achinicancaínco marë'. Catahuarínco ni'ton, co pa'yanahuë'.

26 Napoaton noya cancantërahuë. Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënahué. Co naniantaríncohuë', ta'to, co chimina'huaso' të'huatërahuë'.

27 Yosë yonquiato, nontarahué. Hua'yanëhuë, Siniro, co chimipiro'sa ya'huërinquë të'yataranhuë'.

Quëmasáchin natëranquën ni'ton, co nohuantaránhuë' nonëhuë chanatacaso'.

28 Quëma iranën a'notëranco. A'chintëranco quëma nohuitatënnquën nóya nãpica'huaso'.

Nani tahuëri ca'tananco ni'ton, nóya cancantarahuë,' ténin Tapi, iráca ninshitaton.

29 Ni'cochi iyaro'sa'. Tata masho Tapi nani chiminín. Iráca nani pa'pitopí. Pa'pitopiso' ipora huanta' ya'huërarín. 30 Co'huara chimiyantërasohuë', Yosëri itërin: ‘A'na tahuëri quëma shiparínquën acoarahué hua'anëntacaso marë'. Quëma ya'huërenamën hua'anëntarin. Caso' Yosëco ni'to, co nonpintaranquënhuë', itërin. Napoaton shia'huain ninoton, ninshitërin. 31 Cristo nãpíantacaso' ninorín. ‘Co chimipiro'sa ya'huërinquë patarancohuë'. Co nonëhuë chanatarínhuë', ténin iráca ninoton. 32 Iporaso' Quisoso chachín Yosëri ananpitaantarin. Qui-yari ni'nai. 33 Ina quëran Yosëri inápaquë quëpantarin. Chiníquën nanantërin ni'ton, inchinanën quëran ahuënsërin. Inapotahuaton, sha'huitërin: ‘Ispirito Santo a'pamaquë' piyapi'sa' ya'coancançhín. I'hua sha'huitëranquënso', itërin. Ina quëran Quisosori Ispirito Santo a'paimarin, ya'coancantërincoi, ni'nama'. Napoaton nisha nisha nananquë nonai, natanama'. 34 Tapi co nãpíantaton, inápaquë pantarinhuë', nitotërhua'. Napoaponahuë', ninshitaton, tapon:

‘Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin:
“Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

35 inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri,' ténin.

36 Yosë hui'nín chachín iyaro'sa', corosëquë apatanantërama'. Inapotopiramahuë', Yosëri noya noya ni'nín. ‘Inaso' Cristo, a'paimarahuëso'. Siniro ni'ton, natëcaso' ya'huërin,' ténin. No'tëquën iyaro'sa' nani sha'huitëranquëma',” itërin.

37 Piyapi'sa' natanahuatona', na'con sëtópi.

—Co noyahuë' ninai. ¿Ma'ta' iyaro'sa', onpo'iiso'? itopi ca'tano'sa'.

³⁸ Napotihuachinara, Pitrori itaantarín:

—Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'. “Quisocristo imarahüë,” ta'toma', aporihuanco'. Ina imapatama', Yosë oshanëma' inquitaringüëma'. Ina quëran Ispirito Santo aya'coancantaringüëma' canpitanta'. ³⁹ Yosë nohuanton, Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Canpitanta' ya'coancantaringüëma'. Hui'namapitanta' ya'coancantarin. A'naquëonta' aquë ya'huëpirinahuë', Yosë nohuanton, imasapi. Imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarin inahuanta', itërin.

⁴⁰ Itahuaton, na'con pënënin.

—Ipora ya'huëpisopita co manta' Yosë yanatëpihuë'. Ina marë no'tëquën ana'intarin. Canpitaso nipirinhüë' ama inapita pochin cancantocoso-hüë'. Yosë nontoco' anoyacancanchinüëma'. Ina quëran cha'ësarama', itërin.

⁴¹ Napotihuachina, na'a natëtopi. Naporahuatona', i'quë aporihuanpi. Naporo' tahuëri cara huaranca pochin piyapi'sa' ya'conpi. Quisoso imasapi. ⁴² Ca'tano'sa a'chinpachinara, pa'yatopi natanacaiso'. Noya natanatona', natëpi. Noya nini'tona', ya'huërapí. Quisoso chiminso' yonquiatona', coshatapatapi. Naporahuatona', apira apira Yosë nontapi.

Quisoso imatona', noya ya'huëpiso'

⁴³ Siniorori catahuahuachina, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopi. Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin,” topi. ⁴⁴ Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nini'tona' ya'huërapí. A'na huëntoíchin pochin nipi. A'naya a'naya ma'sha pahuantohuachinara, nicatahuapi. Co niapiratopihuë'. ⁴⁵ A'naquënso' ma'shanënapita pa'anahuatona', coriqui ma'patopi. Ina quëran a'napita pahuantohuachinara, quëtopi. ⁴⁶ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë niyontonpi. Quisoso chiminso' yonquiatona', a'na pëiquë a'na pëiquë coshatapatapi. Co apiratonaraihuë', noya cancantapi. Noya cancantatona', coshatapatapi. ⁴⁷ “Ma noyacha Yosëso paya,” tosapi. Ya'ipi piyapi'sari noya ni'pi. Nani tahuëriya a'napitanta' imasapi ni'ton, Yosëri anoyacancantërin. Ina nohuanton, inapitanta' ya'conpi.

3

Apia anoyatërinso'

¹ A'na tahuëri pi'i tëhuërenahuaso', Pitro pa'sarin Yosë chinotopiso pëiquë. Naporo' ora niyontonatona', Yosë nontopi. Coansharë' pa'sapirinhüë'. ² Inaquë a'na quëmapi quënanconpi. Nasitërin quëran huarë' co nanitërinhuë' iratacaso'. Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi. A'na ya'coanaquë acopi, “Noyápiachin,” itopiquë. Inaquë acopi coriqui ma'patacaso marë'. Piyapi'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'compachinara, coriqui ma'patërin. ³ Pitro, Coansha, inapita ya'conasoi', apiari quënanin. Quënanahuaton, coriqui quëtacaiso' nohuan-topirinhüë'. ⁴ Pitro, Coansha inapitari ni'sahuatona':

—Ni'coi iyasha, itërin Pitrori.

⁵ “Coriqui quëtarinco,” ta'ton, në'pëtarin. ⁶ Pitroriso nipirinhüë':

—Co coriqui ya'huëtopirincóhuë', nanitato, anoyataranquën. Quisocristo Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërinco ni'ton,

anoyataranquën. Ina nohuanton, noyataran. Huanirahuaton, noya iratëquë', itërin.

⁷ Inchinan imira quëran masahuaton, ahuanirin. A'naroáchin ca'yopirain nantëré chachin chinirin. ⁸ Ina quëran pashitiquntarahuatton, huanirin. Iratarin. Pitro, Coansha, inapita Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpachinara, inapitarë chachin apianta' ya'conin. Noya irataton, niirárin. "Ma noyacha Yosëso paya," tosárin. ⁹ Inapohuachina, ya'ipi piyapi'sari ni'pi. "Ma noyacha Tata Yosë catahuarinco paya," ta'ton, iratárin. ¹⁰ Ni'sahuatona', piyapi'sari nohuitopi ni'ton, pa'yanpi. "Isoso' quëmapi, Yosë chinotopiso pëi' ya'coananënuquë huënsërahuatton, coriqui ma'pachantërinso'. ¿Onporahuatoncha noya iratërin nicaya?" nitopi.

Yosë chinotopiso pëiquë Pitro pënëntërinso'

¹¹ Apia anoyatërinso': "Ama patocosohuë'," ta'ton, Pitro, Coansha inapita co a'porinhuë'. Cara chachin "Saromon ishpananën," itopiquë pa'pachinara, notohuaro' piyapi'sa' manorahuatona', inaquë niyontonpi. "Ma noyacha ni'ton, apia a'naroáchin anoyatërin paya," ta'tona', pa'yanpi. ¹² Inapita ni'sahuaton, Pitrori itapon: "¿Onpoatonta' iyaro'sa' iso quëmapi nicatoma', pa'yanama'? ¿Onpoatonta' quiyanta' ni'saramacoi? Co quiyaora nanitaparaihuë' anoyata'huaiso'. Co quiyaso' noya noyacoihuë'. Yosë nohuanton noyataton, iratarin. ¹³ Iráca shimashonënpoapita Apraan, Isaco, Cacopo, inapita Yosë chinotopi. Ina Yosëri chachin Quisoso noya noya acorin. Nicha'ëinpoaso marë' a'paimapirinhuë', canpitari masahuatoma', hua'ano'saquë yo'conama'. Piratori yaocopirinhuë', co canpita nohuantëramahuë'. ¹⁴ Quisososoyasáchin ninin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanpirinhuë', co nohuantëramahuë'. '¿Inta' ocoichinquëma'?' itohuachinquëmara, tëpatona'pi huayonama'. ¹⁵ Quisoso mini ananpirinpoaso nipirinhuë', atëpatërama'. Tëpapiirinahuë', Yosëri ananpitaantarin. Quiyaso' ni'nai. ¹⁶ 'Quisoso catahuarincoi,' ta'toi, iso apia nohuitëramaso' anoyatërai. Inanta': 'Inaso', catahuarinco mini,' ta'ton, noya pa'sarin ni'nama' canpitanta'.

¹⁷ Quisoso Yosë quëran o'mapirinhuë', co nitotëramahuë'. Napoaton, iyaro'sa', atëpatërama'. Hua'ano'sanëmata' co nitotopihuë'. ¹⁸ Iráca pënëntona'piro'sa' ninotona', ninshitopi. 'A'na tahuëri Cristo parisitapon,' topi. Yosë nohuanton, ninopi. Ninopiso pochachin parisitërin. ¹⁹ Napoaton iyaro'sa' ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco' oshanëma' inquichinquëma'. ²⁰ Quisocristo imapatama', anoyacancantarinquëma' ni'ton, sano cancantarama'. A'na tahuërinta' ina chachin a'patimantarinquëma'. Canpita marë' nani Yosëri acorin. ²¹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, noya pënëntona'piro'sa' ninopi. 'A'na tahuëri Yosëri ya'ipiya anoyatarin,' topi. Anoyataquë huarë' inápaquë Quisoso ya'huantarin. ²² Iráca Moisésëri ninoton, shimashonënpoapita sha'huiterin: 'A'na tahuëri Yosë nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochin nininso'. Inaso' Israiro quëmapi. Pënënpachinquëma', ya'ipi natëco'. ²³ Insozona co natëhuachinhuë', ya'huërama quëran ocoimiatamaso ya'huërin,' tënin.

²⁴ Ya'ipi pënëntona'piro'sa' iso tahuëri'sa' ninopi. Samoiro quëran huarë' napopi. ²⁵ Yosë nohuanton, ninshitërinënuquëma', nitotërama'. Yosë chachin naporinso' natanama'. Shimashonënpita nontohuachina, yonquirinquëma' canpitanta'. Iráca Apraan itërin: 'Caora nohuanton,

catahuanranquën. Quëma shiparinpita quëran ya'ipi piyapi'sa' noya cancantapi,' itërin Yosëri. ²⁶ Canpita'ton yonquiatënguëma', hui'nin ananpitaantarahuaton, a'parin catahuainquëmaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co noyahuë' ninamasopita naniantarama'. Ina quëran nóya cancantarama'. Ina marë' Quisoso a'paimarin," itërin.

4

Pitro, Coansha, inapita mapiso'

¹ Pitrori a'chintohuachina, na'a piyapi'sa' natanapi. Coansharinta' pënënin. Pënëntasoi', corto hua'ano'sa' canquiipi. Ponisiario'sa' hua'anën, satorioso'sa', inapitanta' canquiipi. ² Piyapi'sa' a'chintopiso marë' no'huipi. "Quisoso nanpiantarin ni'ton, nanpiantacaso' ya'huërin," topiso marë' no'huipi. ³ Napoaton cato chachin mapi. I'huaraya ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. "Tashiraya natahuan," ta'tona', napotopi. Naporo' tashi' inaquë tahuërianpitopi. ⁴ Na'a piyapi'saso nipirinhüë' nanamën natanahuatona', natëpi. Nani a'natërápo huaranca pochin quëmapi'sa' Quisoso imasapi.

⁵ Tahuëririnquë ya'ipi cotio hua'ano'sa' niyontonpi. Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', maestro'sa', inapita huë'pi. Quirosarinquë chachin niyontonpi. ⁶ Nisha nisha corto hua'ano'sa' huë'pi. Anasë chini chiniquën nanantërinso', Caihuasë, Coansha, Aricantro, inapita huë'pi. Corto hua'ano'sa' quëmopinënpitarë chachin niyontonpi. ⁷ Pitro, Coansha, inapita maconahuatona', ahuancanapiipi natanacaiso marë'.

—¿Onporahuatomata' chiniquën nanantatoma', apia anoyatërama'? ¿Inta' nanan quëtërinquëma' anoyatacamaso'? itopi.

⁸ Espirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, Pitrori itapon:

—Natanco hua'ano'sanquëma' ninamaso'. ⁹ Tëhuëenchachin co quiyaora nanitëraihuë' apia anoyata'huaiso'. "¿Onporahuatomata' anoyatërama'?" itëramacoi ni'ton, ¹⁰ no'tëquën sha'huítaranquëma', nitotoco'. Ya'ipi isairio'sa' nitochina'. Quisocriso Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërincoi anoyata'huaiso'. Ina catahuarincoi ni'ton, anoyatërai. Yosëri a'paimapirinhüë', canpitariso' corosëquë apatanantërama'. Tëpapuramahüë', Yosëri ananpitaantararin. Ina nohuanton iso quëmapi nani noyatan, isëquë huanirarin. ¹¹ Ni'cochi. Yosë quiricanënguë naporin: "Pëi' nina'piro'sa' pëihuachina', a'na na'pira' quënanpirinahuë', co nohuantopihuë'. 'Napoonin,' ta'tona', të'yatopirinhüë'. Hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi na'con na'con nohuantërahüë pëica'huaso marë',' ta'ton, noya acoantararin," tënin. Quisocrisoso' ina na'pi pochin. Canpita co nohuantopiramahuë', Yosëri noya noya ni'nin. ¹² Quisocrisotoíchin anoyacancantërinpoa'. Co a'na nanitërinhuë' nicha'ëinpoaso'. Inaíchin nanitërin nicha'ëinpoaso', itërin Pitrori.

¹³ Ina natanahuatona', cotio hua'ano'sa' ninontopi. "Isopitaso' topinan piyapi'sa'. Co maestro'sahuë'. Co na'con quirica nitotaponaraihuë', co të'huatërinënpohuë'. Ma'pitacha nitotopi paya. Quisoso ca'tanpi ni'ton, ina pochin cancantopi," nitopi. ¹⁴ Quëmapi nani noyatërinso' inaquë huanirarin ni'ton, co nanitopihuë' "Nonpinápi," ta'caiso'. ¹⁵ Pitro, Coansha, inapita aipiran a'parahuatona', inahua capini ninontapi.

¹⁶ —¿Ma'ta' isopita onpotahua'? Apia nani anoyatopi. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huë'pisopita nitotopi. Nani ni'pi. Co nanitërhüahuë' "Nonpinápi," ta'caso'. ¹⁷ Nipirinhüë', ama aquëtë' piyapi'sari

natëcaiso marëhuë' pënëanhuan'. “Ama huachi Quisoso nanamën sha'huicosohuë',” itahua', nitopi.

¹⁸ Ina quëran amatantarahuatona', pënëmpi. “Ama aquëtë' a'chintantacosohuë'. Ama Quisoso nanamën sha'huitantacosohuë',” itopi. ¹⁹⁻²⁰ Napotopirinahuë', Pitro Coansharë chachin co yanatëtopihuë'.

—Yosë natëtoi, co nanitëraihuë' canpita natëca'huainquëmaso'. Co quiyaso' nanitëraihuë' ta'tahuaiso'. Ni'naiso' sha'huirápoi. Natanaisonta' sha'huirápoi. “Co Yosë natëcaso' ya'huërinhuë',” ¿tënama' ti? itopi.

²¹⁻²² “Co natëhuatamacoihuë', ana'intarainquëma',” itahuatona', a'papi. Apia anoyatërinso' nani catapini shonca na'con pi'ipitërin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari pa'yatopi. “Yosëichin nanitërin anoyatacaso'. Ma noyacha Yosëso paya,” topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton hua'ano'sari co nanitopi-huë' ana'intacaiso'.

Yosë nontopiso'

²³ Nani Pitro, Coansha, inapita a'pahuachinara, imapisopitatuquë paantarahuatona', sha'huiconpi. “Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita chiníquën pënëninacoi ama a'china'huaiso marëhuë',” itopi. ²⁴ Napotihuachinara, napopianachin yonquiatona', Yosë nontopi: “Quëmasáchin Siniro chini chiníquën nanantëran. Isoro'pa', inápaquë ya'huërinsopita, iiro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita acoran. ²⁵ Quëma nohuanton, iráca Tata masho Tapi ninshitërin. Inaso' noya natërinquënsó'. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, no'tëquën ninshitaton, itapon:

'Inpio nacion'saquë ya'huëpisopita, co no'tëquën yonquipihuë'.

Siniro co quë'yatonaraihuë' pinosapi:

“Huëco canpoari minsëahua',”

ta'tona', ma'sha onpotacaiso' yonquirapi.

²⁶ Copirnoros'a', hua'ano'sa', inapita niyontonpi.

Siniro ahuëcaiso marë' nisha'huitapi.

Copirno huayoninso chachin Cristoso nipirinhüë', co nohuantopihuë', tënin Tapi iráca ninshitaton.

²⁷ Iso ninanoquë chachin Siniro, piyapi'sa' yonquipi hui'nán tëpacaiso marë'. Inaso' nóya nipirinhüë', tëpapi. Quëmari acoranso nipirinhüë', co quë'yapihuë'. Irotisë, Ponsio Pirato, nisha piyapiro'sa', israiro'sa', inapitari Quisoso no'huipi. ²⁸ Quëmaso nipirinhüë' chini chiníquën nanantëran. Co nohuantëranhuë' naporini, co nanitapaitonahuë'. Iráca quëran huarë' yonquiran ina chiminacaso' ni'ton, aparisitopi. ²⁹ Iporaso' Siniro, quiyanta' no'huirinacoiso', nitotëran. Quëmasáchin yanatërainquën ni'ton, catahuacoi chiníquën cancantatoi, quëma nanamën sha'huüi. ³⁰ Cania'piro'santa' quëmari anoyatëquë'. ‘Yosë hui'nin chachin nanan quëtërincoi,’ topatoi, catahuacoi piyapi'sa' noyachina'. Ina ni'pachina', yonquiapi huachi,” itopi Yosë nontatona'.

³¹ Nani Yosë nontohuachinara, ina nohuanton, pëi' nacon nacontarin. Ispirito Santori ya'ipiya noyá ya'coancantërin. Chiníquën cancantatona', Yosë nanamën sha'huirapi.

Imapisopita capini ninosoropiso'

³² Ya'ipi Quisoso natëpisopita noya nini'tona', ya'huëpi. Napopi-anachin yonquipi. A'naya a'naya pahuantohuachinara, niquëtópi. Co manta' niapiratopihuë'. ³³ Ca'tano'sa' na'con sha'huirapi. “Siniro

Quisoso nantantarin. Nani ni'nai," topachinara, na'a piyapi'sa' noya natanpi. Yoseri ya'ipiya catahuarin. ³⁴ Napohuachina, co a'naya tēranta' ma'sha pahuantērinhue'. A'naya a'naya no'panēn, pēinēn, ma'shanēn, inapita ya'huētohuachinara, pa'anpi. ³⁵ Pa'anahuatona', coriqui canapiso' ca'tano'sa' quētopi piyapi'sa' quētacaiso marē'. A'naya a'naya pahuantohuachinara, quētopi. ³⁶ Naporo' a'na quēmapi ya'huērin. Cosi itopiso'. Ca'tano'sari nisha nininēn acotopi. Pirnapi itopi. Pirnapiso': "Achincancantona'pi," tapon naporin. Inaso' Nihui huēnton quēmapi, Chipriquē hua'huatērinsō'. ³⁷ Inanta' no'panēn pa'anin. Pa'anahuaton, ya'ipi coriqui canarinso' ca'tano'sa' quētērin pahuantērinsopita quētacaiso marē'.

5

Aniasē sa'inē chachin nonpininso'

¹ A'na quēmapi Aniasē itopisoso' nipirinhue' yanonpinin. Sa'inso' Sahuira itopi. Inahuaso' no'panēna pa'anpirinahuē', co nohuantopihue' ya'ipi canapiso' yocacaiso'. ² Napoaton ninontopi. "Coriqui yo'conpatē', onposona canarēso' ama sha'huitasohue'. Ya'ipimiáchin quētērēso pochin quēta noya ni'inēnpo'," itērin sa'in. "Inta nipachin inapota," topachina, patoma coriqui canarinso' po'orahuaton, taparin. Napopinchin ca'tano'sa' quētontarin. ³ Co Pitroso' sha'huitopirinhue', Yosē nohuaton, nitotērin. Nitotaton, Aniasē itērin:

—¿Onpoatonta iyasha Sopai natēran? Ispirito Santo yanonpintaton patoma coriqui canaranso' quēmaora marē' taparan. ⁴ Co'huara pa'ayantēraponhuē', no'paso' quēmaquēn. Quēmaora nohuanton pa'anan. Ina quēran nani pa'anpatana coriqui canaransonta', quēmaquēn. Co nohuantohuathanhue', co ya'ipi quētacaso' ya'huē'itonhuē'. "Ya'ipimiáchin coriqui Yosē quētarahuē'," tēcaton nonpinan. Co iyasha, napo'itonhuē'. Co piyapiáchin nonpintēranhuē'. Yosēnta' yanonpintopiranhuē', co inaso' nanitēranhuē' nonpintamaso', itērin.

⁵ Aniasē natanahuaton, a'naroáchin no'paquē anotaton, chiminin. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi. A'napitanta' natantahuatona', pa'pi tē'huatopi. ⁶ Ina quēran hui'napi'sari nonēnso' so'pinahuatona', quēpapi pa'pitacaiso marē'.

⁷ Cara ora quēran pochin, sa'ionta' huē'nin. So'in chimininso' co nitochátērarinhue'. ⁸ Huē'pachina, Pitrori itapon:

—Pi'pian imoya yanatananquēn. Achin so'yan isonapo' coriqui quētērincoi. ¿Isonápo marē' no'panēma' pa'anama' ti? itērin.

—Inanapo marē' mini pa'anai, tēnin sanapi.

⁹ —¿Onpoatonta' imoya canpita capini ninontatoma', Ispirito Santo yanonpintopiramahuē'? "Co ina ana'intarinpohue'," ta'toma', napopiramahuē'. Ni'quē'. Quēmapi'sa' so'yan pa'pitopisopita nani huēnantarapi. Quēma' ya'huēre quēpantarinēnquēn pa'pitiñēnquēnso marē', itērin Pitrori.

¹⁰ Itohuachina, a'naroáchin chiminaton, inaquē chachin anotērin anta'. Hui'napi'sa' huēantarahuatona', chimipi quēnanquinantapi. Inanta' quēpantarahuatona', so'in pirayan pa'pitopi. ¹¹ Ya'ipi Quisoso huēntonēnquē ya'conpisopita tē'huatopi. A'napitanta' natantahuatona', "Ana'ntohuachinpoa' canpoanta'," ta'tona' pa'pi tē'huatopi.

Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopiso'

12 Naporo' tahuëri'sa' Yosë nohuanton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a cania'piro'sa' së'huarahuatona', a'naroáchin anoyatopi. Piyapi'sari ni'pachinara, "Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin," topi. Ya'ipi imapisopita "Saromon ishpananën," itopiquë niyontonapi. 13 Imapisopitaráchin inaquë niyontonpi. A'napitaso': "Ana'intohuachinpoa'," ta'tona', co inaquë niyontonpihuë'. Napoaponahuë', "Inapitaso' nóya piyapi'sa'," topi ya'ipiya. 14 Naporahuaton, na'con na'con piyapi'sari Quisoso natëtona', imasapi anta'. Na'a quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin ya'conachinpi. 15 "Quisosori catahuarin ni'ton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi," ta'tona', na'a cania'piro'sa' quëntarahuatona', cachiquë acoonpi anoyatacaiso marë'. A'naquën nantëtërë chachin acoonpi. A'naquëonta' sahuanasaquë tëranta' aquëhuënpi. "Pitro pa'pachin, hua'yanën tëranta' tashinantohuachin, noyatapon nimara," ta'tona', quëntapi. 16 Ya'cariya ninanoro'sa' quëraonta' huë'pi. Quirosarinquë huë'sahuatona', cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ahua'yantërsopitanta' quësapi. Yosë nohuanton, ya'ipiya anoyatopi.

Cotio hua'ano'sari aparisitopiso'

17 Napohuachina, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' no'huiterin huachi. "Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi," ta'ton, apiratërin. Satosioro'santa' no'huítopi. 18 Napoaton ca'tano'sa' masahuatona', tashinan pëiquë po'mopirinahuë'. 19 Yono tashi' Siniro anquëninën huë'sahuaton, ya'coana i'soatiirin. Ca'tano'sa' aipiran quëparahuaton, sha'huiterin: 20 "Yosë chinotopiso peiquë paco'. Inaquë pa'sahuatoma', piyapi'sa' a'chintoco' nasha pochin nanpicaïso marë'," itërin anquëni. 21 Ina natanahuatona', tashiramiachin Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. Piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintapi.

Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso', satosioro'sa', inapitaso' co nitotatonahuë', niyontonahuatona', ya'ipi hua'ano'sa', Israïro ansiano'sa', inapita amatopi. Huë'pachinara, ponisia a'papi inapita maconacaiso marë'. 22 Ponisiaro'saso' tashinan pëiquë pa'pirinahuë', co insonta' quënanpihuë'. Huëantarahuatona', sha'huítiipi.

23 —Tashinan pëi' noya niahuitopinán quënanconai. Ya'coanaquë ponisiaro'sa' a'pairápirinahuë'. I'soapiraihuë', capa piyapi huachi, itiipi.

24 Natanahuatona', ponisiaro'sa' hua'anën, corto hua'ano'sa' chini chiniquën nanantopisopita, inapita pa'yanpi. Pa'yanahuatona', ninontopi. "¿Intocha pacaiya? ¿Ma'ta' onpoapona napoapi?" nitopi. 25 Naporo' a'na quëmapi' huë'sahuaton, sha'huítiirin.

—Quëmapi'sa' tashinan pëiquë po'moramaso', Yosë chinotopiso pëiquë piyapi'sa' a'chintapi, itërin.

26 Ina quëran ponisiaro'saso' hua'anënarë chachin pa'sahuatona', macoantapi. Piyapi'sa' të'huatatona', co ahuëpihuë'. "Na'piquë të'yarahuachinënpoa'," ta'tona', oshaquëran mapi. 27 Hua'ano'sa' niyontopiquë quëpapi. Inaquë quëpahuachinara, hua'an chini chiniquën nanantërsorit itapon:

28 —Nani pënënatënquëma': "Ama huachi Quisoso nanamën a'chincosohuë'," itopiranquëmahuë', aquë aquëtë' a'chinarama'. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita natanapi. Inapoatoma', Quisoso chimininsó marë' na'intaramacoï, itërin.

²⁹ —Pënënpiramacoihuë', Yosë na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Napoaton co nanitëraihuë' natëca'huainquëmaso'. ³⁰ Tëhuëinchachin corosëquë patanantatoma', Quisoso tëpapuramahuë', shimashonënpoopita chinotërinso Yosëri chachin ananpitaantarin. ³¹ Inapotahuaton, inchinanën quëran acorin. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, natëcaso ya'huërin. Nöya nicaton ya'ipi israiro'sanpoa' nicha'ëinpoaso marë' acorin. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. ³² Ina nitotatoi sha'huirárai. Ispirito Santorinta' inachachin anitotarin. Yosë natëhuatëhua', Ispirito Santo aya'coancantarinpoa', itërin Pitrori.

³³ Cotio hua'ano'sari natanahuatona', chiníquën no'huiantarahuatona', yatëpapurinahuë'. ³⁴ A'na hua'an ya'huërin. Inaso' cotio maistro. Camariro itopi. Parisio quëmapi niponahuë': "Noya quëmapi inaso'," topi ya'ipi piyapi'sa'. Inaso' huanirahuaton, itërin:

—Isopita aipiran ocoico' pi'pian nonchinquëma'. Apira huënanta'ina', itërin. ³⁵ Nani ocoihuachinara, pënënin.

—Ni'cona iyaro'sa' tëhuëtama'. Co isopita tëpacaso' ya'huërinhuë', tënhuë. ³⁶ Ni'cochi. Iráca Tiotasë ya'huërin. "Ca hua'an ya'coanahuë'," topachina, catapini pasa pochin quëmapi'sari imapi. Imasapurinahuë', tëpahuachinara, ya'ipi imapisopita yanquëëpi huachi. ³⁷ Ina piquëran copirno sha'huitërinpoa' nininënpoa' niacotacaso'. Naporo' a'nanta' ya'huërin, Cotasë Caririaquë ya'huërinso'. Na'con miáchin piyapi'sari imasapurinahuë', inanta' tëpahuachinara, imapisopita yanquëëpi. ³⁸ Napoaton ama isopita tëpacosohuë'. Tananpitoco', tënhuë. Inahuara yonquinëna quëran a'chinahuachinaso', oshaquëran imapisopita pipimiatapi. ³⁹ Nipirinhuë', Yosëri catahuahuachin, co canpitari acopitaramahuë'. Ni'cona Yosë chachin inimicototama', itërin.

Itohuachina, hua'ano'sari natëtona', co tëpapihuë'. ⁴⁰ Ca'tano'sa' naquëranchin amatantarahuatona', chiníquën huihuipi. "Ama huachi insonta' Quisoso nanamën sha'huitocosohuë'," itahuatona', a'papi huachi. ⁴¹ A'pahuachinara, pipipi. "Yosë noya ni'nincoi ni'toi, Quisoso marë' parisitërai," ta'tona', capa cancantopi. Co manta' sëtopihuë'. ⁴² Nani tahuëriya Yosë chinotopiso pëiquë a'chinapi. Co ta'topihuë'. Pëiro'saquënta' Quisoso nanamën sha'huira'piapi. "Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'," tosápi.

6

Canchisë quëmapi'sa' catahuacaiso marë' acopiso'

¹ Naporo' tahuëri'sa' Quisoso imapisopita na'asapi. Notohuaro' ya'huëpi huachi. A'naquën cotio nananquë nonpi. A'naquënso nipirinhuë' cotioro'sa' niponaraihuë', Crico nananquë nonpi. Inapitaso' co noyahuë' cancantatona', taponá: "Nani tahuëriya quëyoronos'a' huë'pachinara, a'naya a'naya cosharo' ma'patopirinahuë', co napopianachin quëtopihuë', apiratërinacoi. Crico quëyoronos'a' pahuantopi," topi. ² Ina natanahuatona', ca'tano'sari ya'ipi Quisoso imapisopita ayontonpi. Niyontonpachinara, itopi:

—Natancoi iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Yosë nanamën a'china'huaiso marë' Quisocristo acorincoi. Inaso' nipirinhuë', nani tahuëri cosharo' yo'sápatoi, co nanitëraihuë' Yosë nanamën a'china'huaiso'. Co a'chinpatoihuë', co noyahuë' nisarai, tënai.

³ Napoaton iyaro'sa', canchisè ya'pi huayonco' catahua'inacoiso marè'. Ispirito Santori noyá ya'coancantèrinso' huayonco', noya yonquipiso'. Noya quëmapisáchin acoa'ahua' cosharo' yocacaiso marè'. ⁴ Quiyaso nipirinhué' Yosè nonta'huaiso', nanamèn a'china'huaiso', inasáchin yonquiarai, itopi ca'tano'sari.

⁵ Natanahuatona':

—Noyapa'. Pa'ahua acoa'ahua', topi ya'ipiya. Ina quèran Istipan huayonpi. Inaso' Yosè nóya natèrin. Ispirito Santori noyá ya'coancantèrin. Pinipi, Porocoro, Nicanoro, Timon, Parminasè, Niconasè, inapitanta' huayonpi. Niconasèso' Antioquiaquè hua'huatèrin. Co cotio quëmapihuè' niponahuè', cotioro'sa pochin Yosè chinotèrin. Iporaso' Quisoso imasarin anta'. Inanapo huayonpi. ⁶ Inapita huayonahuatona', ca'tano'saquè quèpi. Yosè nontahuatona', sè'huamotopi acocaiso marè'. Inapotatona', acopi huachi.

⁷ Ina quèran ca'tano'sa' nani tahuèri pènèntapi. Yosè nanamèn a'chinapi. Aquè aquètè' nahuinin. Quirosarinquè na'con na'con piyapi'sa' imasapi. Na'a corto hua'ano'santa' Quisoso nanamèn natèpi.

Istipan mapiso'

⁸ “Istipanso' nóya pènèntèrin,” topi ya'ipiya. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, sacai' nininso' nanitaparín. Cania'pi marè' Yosè nontohuachina, a'naroáchin noyatopi. Napoaton: “Tèhuèenchachin Yosèri catahuarin,” topi. ⁹ A'naquèn cotioro'saso nipirinhué', nisha niyontonpiso pèi quèran huècatona', Istipan no'huipi. “Patron quèran pipipisopita,” itopiso quèran huè'pi. Inapitaso' Sirini quèran, Aricantèria quèran, Sirisia parti quèran, Asia parti, inaquèranpita huècatona', Quirosarinquè ya'huèpi. Inapitaso' Istipan no'huipi. Hua'qui' chiníquèn ninontopi. ¹⁰ Istipanso nipirinhué', Ispirito Santori catahuarin ni'ton, no'tè no'tèquèn nonin. Co nanitopi-hué' a'panicaiso'. ¹¹ Napoaton po'oana quèran quëmapi'sa' pahuèrèpi sha'huirapicaiso marè'. Inapotohuachinara, sha'huirapipi:

—Iso quëmapi'so', co noyahuè'. Moisésè pinorin. Yosènta' pinorin natanai, tosápi. ¹² Ina pochin nonatona', na'a piyapi'sa' ano'huitopi. Cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' ano'huitopi. Co huachi Istipan noya ni'pihuè'. Napoaton maconpi. Maconahuatona', quèpapi cotio hua'ano'sari natanacaiso marè'. ¹³ Nani niyontonpachinara, naquèranchin sha'huirapiantapi. Nonpinatona', co no'tèquèn sha'huirapipihuè'.

—Yosè chinotopiso pèi' noya nipirinhué', nonapirarin. “Moisésè iráca pènèntèrinson'ta' co natécaso' ya'huèrinhuè',” toconin. ¹⁴ Quisoso Nasaritoquè ya'huèrinso' imaton, naporinso' a'chinarin. “A'na tahuèri Quisosori Yosè chinotopiso pèi' ata'huantarin. Moisésè pènèninpoasonta' ananiantatonpoa', nisha a'chintarinpoa',” toconin Istipan natanai, topi sha'huirapitona'.

¹⁵ Ina quèran hua'ano'sari Istipan ni'sapi. Ni'sapirinahuè', ya'pirin anquèni pochin huènaráchin ni'tèrin.

7

Istipan sha'huirinso'

¹ Ina quèran Corto hua'an chini chiníquèn nanantèrinsoari natanin.

—¿Tèhuèenchachin naporan nonapon? itèrin.

² —Co onporonta' api Yosë pinorahuë'. Natanco, apiro'sa'. Iyaro'sa' canpitanta' natanco no'tëquën sha'huichinquëma'. Iráca quëran huarë' shimashonënpoapita Yosë imapi. Canta' ina imarahuë'. Tata Yosëso' noya noya. Iráca Tata Apraan nisha no'paquë ya'huaso', ya'notimarin. Co Aranquë pa'shátëraponhuë', nontërin. Misopotamia parti ya'huëpirinhuë', inaquë Yosëri itapon: ³ “Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. Quëmopinënpitanta' patomiatëquë'. A'na parti paaton, inaquë ya'huëquë'. Carinquën a'notaranquën, inaquë ya'huëmiatëquë',” itërin Yosëri. ⁴ Natanahuaton, Apraan pipirin. Cartia parti quëran pipirahuaton, Aranquë pa'nin. Inaquë ya'huëantapirinhuë'. Ina quëran pa'pin chiminpachina, Yosë nohuanon, Canaan parti huë'nin. Ya'huërëhuaquë chachin huë'nin. ⁵ Huë'pirinhuë', Yosë nohuanon, co no'pa' ya'huëtërinhuë'. Co pi'pisha tëranta' hua'anëntërinhuë'. “A'na tahuëri Canaan parti ya'huëmiatarama'. Quëma shiparinpita na'asahuatona', ina no'pa' hua'anëntapi,” itërin Yosëri. Co hui'nahuayantërasohuë', napotërin. ⁶ Ina quëran Yosëri itantarin: “A'na tahuëri quëma shiparinpita nisha parti yacapatapona'. Inaquë nisha piyapi'sari chiniquën asacatapi. Co pahuërëaponaraihuë', asacatapi. Catapini pasa pi'ipi aparisitapi. ⁷ Nipirinhuë', nisha piyapi'sa' shiparinpita aparisitopiso' ana'intarahuë. Ina quëran shiparinpita pipirapi. Isëquë chachin huënantahuachina', chinotarínaco,” itërin Yosëri. ⁸ Ina quëran itantapon: “Caora nohuanto, catahuanquën. Hui'nanpita, ya'ipi shiparinpita, inapitanta' catahuanahuë. Napoaton marca niacotoco' imaramacoso' anitotacamaso marë',” itërin. Ina quëran Apraan hui'nin ya'huëtërin. Isaco itërin. Posa tahuëritohuachina, marca acotërin. Isaco mashotohuachina, hui'nin ya'huëtërin. Cacopo itopi. Ina quëran inanta' hui'ninpita ya'huëtantarin. Shonca cato' ya'huëtërin. Ya'ipiya marca niacotëra'piapi. Inapita quëran shonca cato' huënton cotioro'sa' ya'huërëhua'. Inapitaso' shimashonënpoa', tënëhua'.

⁹ A'nara' Cosi itopi. Iinpitari apiratatona', no'huipi. Iina chachin nipirinhuë', co quë'yapihuë'. Napoaton nisharo'sa' ya'nohuachinara, pa'anpi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sari Iquipito'pa' quëpapi. Yosëriso nipirinhuë' catahuarin. ¹⁰ Parisitopirinhuë', nicha'ërin. Ina nohuanon, Iquipito copirnorin noya ni'nin. “Cosi noya quëmapi. Noya yonquirin,” ta'ton, chiniquën nanan quëtërin. Ya'ipi copirno ma'shanënpita a'pairin. Ya'ipi Iquipito piyapi'sa' camairin.

¹¹ Naporo' Iquipito parti cosharo' co noya papotërinhuë'. Hua'qui' co manta' papotërinhuë' ni'ton, tanarotopi. Canaan partinta' capa cosharo'. Shimashonënpoa' co manta' ya'huëtëtopihuë' capacaiso'. Parisitápi. ¹² “Iquipito parti trico ya'huërin,” topiso marë' Cacoposo' hui'ninpita a'parin cosharo' pa'anacaiso marë'. Iina chachin ma'paponaraihuë', nani mashotërin ni'ton, co nohuitopihuë'. Ina pa'anatona', ya'huëpi'pa' cosharo' quëpaantapi capacaiso marë'. Ina capatona', nanpipi. ¹³ Ina quëran pë'yahuachinara, pa'pini a'paantarin. Naporo' Cosiri sha'huitërin. “Caso' co nishacohuë'. Cosico. Iyaya, itoco,” itërin. Copirnonta' iinpita anohuitërin. ¹⁴ Ina quëran Cosiri pa'pin amatërin. Ya'ipi quëmopinënpitanta' amatërin. Ya'ipi quëran canchisë shonca a'natërápo piyapi ya'huërin. ¹⁵ “Huëquë', tata, isëquë ya'huë'ahua',” itohuachina, Cacoponta' Iquipito'pa' pa'marin. Ya'ipiya pa'mapi. Inatohua' Cachopo chiminin. Ya'ipi shimashonënpoanta' inaquë ya'huërapi quëran chiminpi.

¹⁶ Cacopo chiminpachina, nonën isëquë chachin quënantapi pa'pitacaiso marë'. Siquimoquë pa'pitopi. Ina no'pa chachin iráca Apraani, amororo'sa' pa'antërin.

¹⁷ Yosëri chachin nani iráca Apraan sha'huitërin Canaan parti hua'anëntacaso'. Nipirinhüë', shinpita co a'naroáchin panantapihuë'. Hua'qui' Iquipitoquë ya'huëpi. Inaquë na'api. Panantacaiso' tahuëri ya'caritohuachina, notohuaro' israro'sa' ya'huëpi. ¹⁸ Napoin quëran Iquipito parti nisha copirno ya'conin. Cosiso' iráca chiminin ni'ton, co nohuitërinhuë'. ¹⁹ Cosi naporinso' co nitotërinhuë' ni'ton, nonpintaton, israiro'sa' aparisitërin. Ahuihuitahuaton, chiniquën asacatërin. Naporahuaton: "Quëmapia'hua nasitohuachin, aipiran të'yatoco' chimiin," itërin. ²⁰ Naporo', iyaro'sa', Moisésë nasitërin. Yosëri noya ni'nin. Pa'pin a'shinë chachin nosoropi ni'ton, cara yoqui po'orahuatona', pëinënuë' acanopitopi. ²¹ Ina quëran aipiran acohuachina', Yosë nohuanton copirno hui'nini chachin manin aso'socaso marë'. Hua'huin pochin ni'nin. ²² Iquipito maistro'sari noya a'chintopi. Ya'ipi nitotopiso' a'chintopi. Napoaton noya noya nonin. Nani ma'sha nicacaso' nitotërin.

²³ Catapini shonca pi'ipitohuachina, a'napita israiro'sa' yonquiaton, pa'nin ni'tapon. ²⁴ Inaquë a'na Israiro quëmapa quënanconin. Co manta' onpopirinhüë', Iquipito quëmapiri ahuëaton, yatëpararin quënanconin. Quëmopinën nosoroaton, "cari i'huërëchi," tënin. Ina quëran Iquipito quëmapa ahuëaton, tëparin. ²⁵ "Israiro'saso' iyahuëpita. Yosë catahuar- inco inapita nicha'ëca'huaso'," tënin Moisésë yonquinënuë'. Inapitaso nipirinhüë' inari nicha'ëcaso' co yonquipihuë'. ²⁶ Tahuëririnquë cato' israiro'sa capini niahuërapa, Moisésëri quënanconin. "¿Onpoatomata' can- pita capini niahuëarama'? Nanan anoyatoco'," itërin. ²⁷ Ahuëtona'piso nipirinhüë' co nohuantërinhuë' natëcaso'. "¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë'. ²⁸ I'huara Iquipito quëmapa tëparan. ¿Inapochachin canta' yatëparanco ti?" itërin. ²⁹ Ina natanahuaton, të'huatërin. "Copirno natantohuachin, no'huiarinco," ta'ton, pipimi- atërin huachi. Matian parti yacapatërin. Inaquë sa'aton, cato' hui'nin ya'huëtërin.

³⁰ Catapini shonca pi'ipi Moisésë inaquë ya'huërin. Ina quëran a'na tahuëri inotëro' parti pa'nin. Sinai motopi ya'cariya ni'so', sarsa nara orotarinsó' quënanin. Inaquë chachin anquëniri ya'notimarin. ³¹ Ina ni'sahuaton, pa'yanin. "¿Ma'ta' inaso' nimara?" ta'ton, ya'cariconin. Naporo' Yosëri itapon: ³² "Caso' Yosëco. Quëma shimashonënpita chinotërinaco. Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chinotërinaco," itërin. Moisésë të'huataton, ropa ropátarin. Monshorahuaton, co yani'ninhüë'. ³³ Ina quëran Yosëri itantarin: "Sapatën ocoiquë'. Isëquë nontaranquën ni'ton, isëquë chachin chinotancoso' ya'huërin, tënahüë. ³⁴ Piyapinëhuëpita Iquipitoquë ya'huëpirinahuë', parisitápi ni'nahuë. Chiniquën aparisitopi ni'ton, tarétápi, natanahuë. Napoaton nicha'ësarahuë huachi. Huëquë' inatohua' a'pa'inquën nicha'ëcamaso marë'," itantarin.

³⁵ Napoaton Moisésë inatohua chachin paantarin. Iráca israiro'sa' yacatahuapirinhüë', co yanatëpihuë'. "¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë'," itopi. Yosëso nipirinhüë' Moisésë chachin hua'an acorin. Nara'huaya quëran anquëniri ya'notaso', Yosëri

sha'huitërin inapita nicha'ëcaso marë'. ³⁶ Ina quëran Iquipitoquë paan-tarahuatón, nani ma'sha Yosë pochín ninín, sacai' nininsopita. Inapoa-ton, Iquipito quëran ocoirahuatón, nicha'ërin. Inapochachín Quëhuai marëquë, inotëro parti inaquëpita Yosë pochín ninín. Catapini shonca pi'ipi inaporin. ³⁷ Moisésëri chachín inapita itërin: "A'na tahuëri Yosë nohuantón, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochín nininso'. Inanta' Is-rairo quëmapi nisarin," tënin. ³⁸ Iráca inotëro parti shimashonënpoa' niy-ontónpachinara, Moisésëri Yosë nanamën anitotërin. Sinai motopiquë pa'pachina, anquëniri nontërin. Yosë nanamën sha'huitërin noya nancaiso marë'. Canpoa marënta' sha'huitërin.

³⁹ Shimashonënpoaso nipirinhüë' co nohuantopihüë' Moisésë natëcaiso'. Yaa'popi. Iquipito parti na'huanatona', inatohua' yapa'mantapi. ⁴⁰ Napoaton Moisésë motopiquë ya'huaso', iin, Aaron itopiso', nontopi. "Mamanshiro'sa' nitocoi, ina imahua'. Moisésë Iquipito quëran ocoipirinpoahuë', ¿intohuaso' pa'mara?" ta'tona', mamanshi nipi. ⁴¹ Ohuaca'huaya pochín nininso' nipi. Ma'sha tëparahuatona', mamanshi moshapi. Inahuara nipiso' nipónahuë', pa'yatatona' pita nipi. ⁴² Napoaton Yosëri tananpitërin. Tananpitohuachina, ma'sha inápaquë ya'huërinso' moshapi. Pi'i, yoqui, tayora, inapita moshapi. Pënëntona'pi iráca Yosë quiricanënquë ninshitatón, tapon:

"Israiro'sa' nontatón, Yosëri itërin:

'Catapini shonca pi'ipi inotëro parti paasëma' ma'sha tëpahuatamara, co chinotatomaco naporamahuë'.

⁴³ Nisha piyapiro'sa' moshapiso' yonquirama'.

Moroco artaronën quëparahuatoma', ina chinotërama'.

A'na tayoranta' mosharama', Nipan itopiso'.

Napoaton ana'intaranquëma'.

Ca nohuantón, inimicoro'sa' huë'sahuatona', minsëarinënquëma'.

Papironia aquëtë' quëpararinënquëma', itërin Yosëri," tënin.

⁴⁴ Shimashonënpoapita iráca inotëro parti pacapona', Yosë chinotacaso në'mëtë' pëi quëparápi. Yosëri chachín Moisésë sha'huitërin ina pochín nicatona', chinotacaiso marë'. A'notërinso pochachín nipi. Inaquë Yosë pënëntërinso nanan ninshitërinso' ya'huërin. ⁴⁵ Ina quëran hui'ninpitanta' inachachín pëi' ya'huëtópi. Nisha piyapi'sa' isëquë ya'huëpirinahuë', Yosë nohuantón, a'papi. Cosoiri minsëhuachina, a'papi isëquë ya'huëcaiso marë'. Ina pëi chachín isëquë quëpi Yosë chinotacaiso marë'. Tapi hua'an ya'conaquë huarë' ina pëiquë Yosë chinotópi. ⁴⁶ Yosëri noya catahuarin ni'tón, Tapi noya hua'anëntërin. Inari pancana yapëitopirinhüë', co Yosë nohuantërinhuë'. ⁴⁷ Ina quëran hui'nin Saromón itopiso', panca pëi' na'pi quëran ninín inaquë chinotacaiso marë'. ⁴⁸ Nipirinhüë', Yosëso' chini chiniquën nanantërin. Co nipiso' pëiquërachín ya'huërinhuë'. Pënëntona'pi inachachín sha'huitërinpoa':

⁴⁹ "Yosëri itapon: Inápaquë huënsërahuë hua'anënta'huaso marë'.

Isoro'panta' nantëhuë' aya'nanhüëquë pochín nitërahuë.

¿Onpopinta' yapëirapiramacohüë'?

¿Insëquë chachinta' acotapomaco ya'huëca'huaso marë'? Co pëiquërachín ya'huarahüë'.

⁵⁰ Cari ya'ipi ma'sha ninahuë, itërin Yosëri," tënin.

⁵¹ Canpitaso nipirinhue' co pi'pisha tēranta' yanatētēramahuē'. Co natantochináchinhue' cancantērama'. Co onporonta' Ispirito Santo yanatēramahuē'. Iráca shimashonēmapita co noyahuē' cancantopi. Inapita quēpatoma', inapochachin cancantērama'. ⁵² Iráca quēran huarē' na'a pēñentona'piro'sa' pēñentopirinahuē', ¿isota' shimashonēmapitari noya ni'pi? Ya'ipiya aparisitopi. “A'na tahuēri noya noya nininso' o'mararin,” topachinara, no'tēquēn ninopirinahuē', tēpapi. Ina quēran Cristo chachin o'mahuachina, sha'huirapitoma', atēpatērama'. ⁵³ Yosē iráca pēñentērinso' anquēniri chachin sha'huitopirinquēmahuē', canpitaso' co natēramahuē', itērin Istipani.

Istipan tēpapiso'

⁵⁴ Natanahuatona', chiníquēn no'huitona', yatēpapi. ⁵⁵ Istipanso nipirinhue' Ispirito Santori noyá ya'coancantērin ni'ton, inápaquē nē'pētērin. Yosē ya'huērinsó chachin ni'nin. Huēnaráchin huēnaráchin ya'norin. Quisoso Yosē inchinanēn quēran huaniárin, ni'nin.

⁵⁶ —Ni'cochi iyaro'sa'. Pi'iro'tē nii'soatērin ni'nahuē. Quisoso chachin Yosē inchinanēn quēran huaniarin, quēnanahuē, itērin Istipani.

⁵⁷ Ina natantahuatona', nicipopihuēratētopi. Chiníquēn no'huitona', a'naroáchin maconpi. ⁵⁸ Ninano quēran quēparahuatona', na'piquē tē'yararapi. Sha'huirapipisopitaso', aipi a'mopiso' ocoirahuatona', a'na hui'napi Saono itopiso' quētopi a'paicaso marē'. ⁵⁹ Tē'yaraso', Istipanso' chiníquēn parisitaponahuē', Quisoso nontērin: “Hua'yanēhuē Sinioro matahuatonco, quēpaquē',” itērin. ⁶⁰ Ina quēran isonahuaton, chiníquēn itantarin: “Tēparinacosó marē', ama Sinioro isopita ana'intēquēsohuē',” itērin. Ina tosahuaton, chiminin.

8

¹ Istipan tēpasoi', Saononta': “Tēpaco',” tēnin.

Saonori aparisitērinso'

Naporo quēran huarē' cotio hua'ano'sa' no'huitatona', Quisoso imapisopita chiníquēn aparisitopi. Quirosarinquē napopi. Aparisitatona', ayanquēēpi. Ya'ipi Cotia parti, Samaria parti, inaquēpita yanquēēpi. Ca'tano'saráchin co pa'pihuē'. ² Nani Istipan tēpahuachinara, Yosē chinotopisopitari pa'pitopi. Sētatona', na'nērapi. ³ Saonoso nipirinhue' Quisoso imapisopita aparisiaton, pēñēnaquē huarē' ya'cona'piarin. Quēmapi'sa' masahuaton, ohuararahuaton, tashinan pēiquē po'morin. Sanapi'santa' inaquē po'morin.

Samaria parti noya nanan sha'huirinso'

⁴ A'naquēnsó nipirinhue' yanquēērahuatona', pa'sapi. Yosē nanamēn sha'huirapi. ⁵ Pinipiso' Samariaquē pa'nin. Inaquē Quisocristo naporinso' sha'huirarin: “Yosēri a'paimarinsó imaco' canpitanta',” itarin. ⁶ Na'a piyapi'sa' niyontonahuatona', natanapi. Nóya natanpi. A'chintohuachina, cania'piro'santa' quēpi. Yosē nohuanton, Pinipiri anoyatērin. Ni'sahuatona', aquē aquētē' yaimapi. “Yosēri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatērin,” topi. ⁷ A'naquēnsó sopairi ya'coancantērin ni'ton hua'yantopirinahuē', Pinipiri sha'huitohuachina, sopairo'sa' chiníquēn nonsahuatona', pipira'piapi. A'naquēonta' caniopi quēran co huachi nanitopihuē' iratacaiso', quēhuēnápi. A'napitaso' apia

ni'tona', sonpapi. Inapitanta' huè'pachinara, anoyatèrin. ⁸ Napoaton inaquè ya'huèpisopitaso', capa cancantopi.

⁹ Inaquè a'na quèmapì Simon itopiso' ya'huèrin. Co'huara Pinipi huè'shatèrasohuè', na'con pènotèrin. Nani hua'qui' piyapi'sa' nonpintèrin. "Caso' chiniquèn nanantèrahuè," tèninsò marè' pa'yatopi. ¹⁰ Ya'ipi Samari- aquè ya'huèpisopitari natèpi. Ya'ipi piyapi'sa', hua'ano'sa quèran huarè' natèpi. "Iso quèmapì Yosè pochin ninin. Nani ma'sha nanitaparín," topi.

¹¹ Hua'qui' pènotaton, piyapi'sa' nonpintèrin. Napoaton natèpi. ¹² Nipirinhue', Pinipiri noya nanan sha'huitohuachina, noya natanpi. "Yosè yahua'anèntèrinpoa'. Quisocrìsto inápa quèran a'paimarin nicha'èinpoaso marè'. Ina imaco' canpitanta'," itohuachina, natèpi. Ina quèran quèmapì'sa' sanapì'sarè chachin aporihuanpi. ¹³ Simonta' natèpirinhue'. Aporihuanahuaton, Pinipi ca'tanin. Pinipiri cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatèrin. Nani ma'sha nanitaparín. "Tèhuèenchachin Yosèri catahuarin," topi. Ina ni'sahuaton, Simon pa'yanin. "Ma'pitacha nanitaparín paya," tènin, yonquiaton.

¹⁴ Naporo' ca'tano'sa' Quirosarinquè ya'huèpi. "Samariacquè ya'huèpisopitanta' Yosè nanamèn natèpi huachi," topi. Natantahuatona', Pitro, Coansha cato chachin a'papi nicapona'. ¹⁵⁻¹⁶ Na'a ya'huèhuano'sa' nani aporihuanpi. "Siniòro Quisoso imarai," ta'tona', aporihuanaponaraihuè', Ispirito Santori co ya'coancanchatèrarinhue'. Napoaton Pitro, Coansha inapita o'marahuatona', Yosè nontopi Ispirito Santori ya'coancantacaso marè'. ¹⁷ Ina quèran sè'huamotohuachinara, Ispirito Santori ya'coancantèrin. ¹⁸⁻¹⁹ Simonta' nicon: "Ca'tano'sari sè'huamotorahuatona', Ispirito Santo aya'coancantopi," ta'ton: — A'chintoco canta' canpita pochin nii. Ina marè' pahuèrè'inquèma'. Ispirito Santo aya'coancanchi canta', topirahuè', itèrin. ²⁰ Pitroriso' itapon:

—Ma'pitacha yonquiran paya. Coriqui marè' Ispirito Santo ¿yama'paranco ti? Co ina marè' Yosè quètèrinpoahuè'. Co inaso' pa'anèhuè'. Ina pochin yonquihuaton, parisitopiquè pa'saran. ¡Coriquirè'quèn chachin inaquè pa'saran! ²¹ Co ya'ipi cancanèn quèran imaranhuè' ni'ton, co Yosè noya ni'ninquènhue'. ²²⁻²³ Pa'pi co noyahuè' yonquiran. Catinaquè tonporèso pochin ninan ni'ton, co pi'pian tèranta' Yosè yanatèranhuè'. Napoaton co noyahuè' yonquiransopita naniantaton, Yosè nontèquè' tapon oshanèn yainquitápirinquènhue', itèrin.

²⁴—Canpitari Yosè nontoco' ama ina pochin ana'inchincosohue', itèrin. Chiniquèn pa'yanaton, naporin.

²⁵ Ina quèran Pitro Coansharè chachin piyapi'sa' a'chintantapi. Quisocrìsto naporinso' anitotapi. Ya'ipi Yosè nanamèn sha'huitantapi. Nani sha'huitohuachinara, ya'huèpi'pa' yapaantapi. Samaria parti paatona', a'naya a'naya ninanoro'saquè noya nanan sha'huitèra'piapi. Inaporatona', Quirosarinquè cancoantapi.

Itiopia quèmapì natèrinso'

²⁶ Ina quèran Siniòro anquèninèni ya'notimarahuatón, Pinipi sha'huitèrin: "Huanirahuaton, Quirosarin quèran Casa'pa' ira pa'ninso pa'tèquè'," itèrin. Inatohua' inotèrachin ya'huèrin. ²⁷ Sha'huitohuachina, pa'nin. Pa'sapirinhue', a'na quèmapì quènanconin, Itiopiaquè ya'huèrinso'. Inaso' hua'an. Itiopia copirno paya Cantasi itopisoari nani acorin ya'ipi coriquinèn a'paicaso marè'. Hua'anso' i'hua Quirosarinquè

pantarin Yosë chinotacaso marë'. ²⁸ Nani o'mantaton, ya'huërin'pa' paantararin. Torona'hua cahuariori quëparinquë huënsëaton, pa'sarin. Papon pochin, Yosë quiricanën iráca Isaiasë ninshitërinso' nontërarin.

²⁹ Naporo' Ispirito Santori Pinipi sha'huitërin: "Manóton ya'yoranconahuaton, imaraaquë'," itërin.

³⁰ Pinipiso' ta'arahuatón, ya'yoranconin. Isaiasë ninshitërinso' nontaquëya', natanin:

—Nontëranso' iyasha, ¿nitotëran ti? itërin.

³¹ —¿Co'chi iyasha, nitotërahuë paya! Co insonta' a'chintërincohuë' ni'ton, co nanitërahuë'. Huëquë' huënsëiquë'. Sha'huitoco nitochi, itërin. Napotohuachina, inaquë huënsërin. Papon pochin ninontërapí.

³² —Iso' iyasha nontápírahuë', ma'ta' tápon naporinso' co nitotërahuë', itahuaton, Yosë quiricanënuquë nontërinso' a'notërin nontacaso marë'. "Tëhuëenchachin ohuica tēpacaiso marë' quëpahuachinara, co manta' tēninhuë'.

Carniroa'huanta ya'ihuachinara, co na'nërinhuë'.

Inapochachin ina quëmapí yatëpahuachina', co manta' taponhuë'.

³³ Nonpinapipi ni'ton, coisë co no'tëquën sha'huirinhüë'.

Tëpapi ni'ton, co a'na hui'nin tēranta' ya'huëërinhuë'," tēnin quiricanënuquë.

³⁴ —¿Ma quëmapita' yatëpapiso'? Isaiasë nica. A'na quëmapí nica. Co caso' nitotërahuë'. Sha'huitoco canta' nitochi, itërin hua'ani.

³⁵ "Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin," itahuaton, ina quíríca chachin nontaton, ya'ipi Quisoso nanamën a'chintërin. ³⁶ Nani a'chintohuachina, ira pa'tapona pochin ii' quënanconpi.

—Ni'quë' iyasha. Ii' ya'huërin. Canta' aporintoco, topírahuë', itërin hua'ani.

[³⁷ —Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëhuatan, aporintaranquën, itërin.

—Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin, tēnahuë, tēnin hua'an.]

³⁸ "Noyahua'," itohuachina, torona'hua asanorin. No-huararahuatona', cato chachin i'quë pa'mapi. Inaquë aporintërin.

³⁹ Nonshipirínahuë', a'nanaya Pinipi ayarin. Ispirito Santori quëparin ni'ton, hua'ani co huachi quënaninhüë'. Co quënanaponahuë', noya cancantaton, pa'nin. ⁴⁰ Pinipiso nípírinhuë', Asotoquë'pa ya'nochanin. Ina quëran pa'sahuaton, ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piarin. Sisariaquë huarë' sha'huira'piarin.

9

Saono imarinso'

¹ Saonoso nípírinhuë' no'huitárin. Quisoso imapisopita no'huiton, yatëparin. Napoaton corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' nontonin. ² "Quíríca ninshitoco piyapi maca'huaso marë'. Tamascoquë quëparahuato, niyontónpíso pëi' hua'ano'sa' quëtarahuë. Inaquë nasha nanan imapisopita quënanpato, masarahüë. Quëmapí'sa' tonporahuato, isëquë chachin quësarahuë. Sanapí'saquë huarë' masarahüë," tēnin Saono. Napohuachina, quíríca ninshitahuaton, quëtërin. ³ Ina quëran Tamascoquë pa'nin. Ya'caritërahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin a'pintërin. ⁴ No'paquë anotahuaton, inápa quëran nontërinso' natanin.

"Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?" itërin.

⁵ “¿Inquënta' quëmaso', Sinioro?” itërin Saonori. “Ca Quisosoco, aparisitarancoso'. ⁶ Iporaso' huanirahuaton, ninanoquë paquë'. Inaquë sha'huitarinënquën ma'sona nicamaso',” itërin.

⁷ Ca'taninsopitaso' pa'yanatona', co manta' topihuë'. Nontërinso' natanaponaraihuë', co insontata' quënanpihuë'. ⁸ Saono huaniintarahuatón, ni'topirinhüë', co huachi quënantërinhuë'. Napoaton a'napitari së'quërahuatona', Tamascoquë quëpapi. ⁹ Cara tahuëri co quënantërinhuë'. Co manta' ca'ninhüë'. Co manta' o'orinhüë'.

¹⁰ Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Quisoso imarinsó'. Ananiasë itopi. Yosë nohuanton, co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin ni'nin. Nontërinsonata' natanin. “Ananiasë, ¿ya'huaran?” itërin Quisosori. “Ya'huarahüë Sinioro,” itërin inarinta'.

¹¹ “Huanirahuaton, no'tëquën cachi itopiquë paquë'. Inatohua' Cotasë pëinën ya'huërin. Inaquë a'na quëmapi Tarsoquë ya'huërinso' yacapatarin. Inaso' Saono itopi. Apira inaso' nontarinco. ¹² Inanta' hua'narëso pochin nani quënaninquën. Quëmari së'huarayaconpatan, quënantaañtapon,” itërin Quisosori.

¹³ Ananiasëso nimirinhüë' co yapa'ninhüë'. “Ina quëmapišo' Sinioro, pa'pi co noyahuë', topi natantërahüë. Quirosarinquë quëma imarínëñquënsopita chiníquën aparisitërin. ¹⁴ Corto hua'ano'sa' chiníquën nanantopisopitari nanan quëtërin isëquënta' piyapi'sa' macacaso marë'. Nontërinquënsopita tonporahuaton, tashinan pëiquë yapo'morin,” itërin Ananiasëri.

¹⁵ “Thua mini co noyahuë' yonquipirinhüë', nani huayonahuë ca nanamëhuë a'chinacaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa' a'chintarin imainacoso marë'. Hua'ano'sanënpitanta' sha'huitarin. Israiro'santa' a'chintarin imainacoso marë'. ¹⁶ Nanamëhuë a'chininso marë' na'con parisitapon. Inanta' cari anitotarahüë,” itërin Quisosori.

¹⁷ Ina natanahuaton, Ananiasë pa'nin. Cotasë pëinëñquë ya'conconahuaton, Saono së'huaconin:

—Iya Saono. Sinioro Quisoso iraquë ya'notërinquënsó sha'huitërinco ni'ton, huë'nahuë. Ina nohuanton, apira noya ni'taantaran. Naporahuaton, Ispirito Santo noyá ya'coancantarinquën, itërin.

¹⁸ Naporo chachin sami sha'huëtë pochin nininso', ya'pirin quëran anotërin. A'naroáchin noya ni'taantarin. Ina quëran huaniintarahuatón, aporihuanin. ¹⁹ Nani coshatahuaton, chiníquën cancantaantarin. Hua'quimiachin inaquë Quisoso imapisopitatuquë yacapatërin.

Saono ya'nan pënëntërinso'

²⁰ Shiarahuaton, cotio niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, pënëntarin. “Quisososo' Yosë hui'nin,” itahuaton, na'con a'chinarin. ²¹ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', ina nohuitatona', pa'yanpi.

—¿Co'na isohüë' Quirosarinquë ya'huapon Quisoso imapisopita chiníquën aparisitërin? Isëquënta' huë'nin imapisopita macacaso marë'. Tonporahuaton, corto hua'ano'saquë quëpararin, topiraihuë'. Ni'quëchi. Nani a'chinarin inanta', topi.

²² Saonoso' chiníquën cancantaton, nóya a'chinarin. “Tëhuëñchachin Yosëri Cristo a'paimarin. Inaso' Quisoso chachin. Yosë quiricanën quëran no'tëquën anitotërinpoa',” ta'ton, na'con a'chintërin. Cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiatona', co nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Saono cha'ërinso'

23 Napoaton hua'qui quëran cotioro'sari tēpacaiso' yonquipi. 24 Yatēpapiso' natanaton, Saono co huachi a'ninquēchin paacasos' nohuantērinhuē'. Nani tahuēri ninano' ya'coanaquē cotioro'sari ninarapi tēpacaiso marē'. Tashirē chachin ninarápi. 25 A'na tashiso nipirinhue', imapisopitari huēcatona' Saono quēpapi. Ninano pairapipi quëran anohuaramapi. Nantipi pochin ninquē anohuaramahuachinara, pa'nin huachi.

Saono Quirosarinquē paantarinsō'

26 Quirosarinquē canconahuaton, Quisoso imapisopita ya'huēpiquē pa'pirinhue'. "Co tēhuēnchachin Quisoso imamarahuē', sha'huirapihuachinpoa'," ta'tona', tē'huatopi.

27 Pirnapiso nipirinhue' natērin. Natēton, Saono quēparin ca'tano'sa' nontacaso marē'. "Saono ira pa'taso', Quisoso quēnanin. Nontērinsonta' natanin. Tamascoquē chiniquēn cancantaton, Quisoso nanamēn sha'huirin," itērin. 28 Ina quëran ca'tano'sataquē Saono yacapatarin. Imapisopitarē' nipayatona', pa'sapi. Inaquē co tē'huatonhuē', Sinioro nanamēn sha'huirárin. 29 A'naquēn cotioro'saso' Crico nananquē nonpi. Saonori chiniquēn pēnēnpachina, no'huitona', yatēpapi. 30 Yatēpapurinahuē', imapisopita natanahuatona', Sisariaquē quēpapi. Inaquē quēparahuatona', Tarsoquē a'papi.

31 Ina quëran Quisoso imapisopita noya ya'huapi. Co huachi insoari tēranta' aparisitērinhuē'. Cotia parti, Cariria parti, Samaria parti, inaquēpita sano ya'huatona', noya noya imasapi. "Sinioro chiniquēn nanantērin," ta'tona', nóya natēpi. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, a'napitanta imasapi.

Yosē nohuanton Pitrori Iniasē anoyatērinso'

32 Pitroso nipirinhue' nisha nisha parti pa'sarin imapisopita nicacaso marē'. Nitaquē canconpachina, imapisopita ni'conin. 33 Inaquē a'na quēmapi quēnanonin, Iniasē itopiso'. Posa pi'ipi canioton, quēhuēnárin. Apia ni'ton, co nanitērinhuē' huanicaso'.

34 —Iya Iniasē, Quisocristo anoyatarinquēn. Huanirahuaton, pē'sara'huaya tapaquē huachi, itērin Pitrori.

Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. 35 Inaquē ya'huēpisopitari ni'pi. Saronaquē ya'huēpisopitarinta' ni'pi. Napoaton na'a piyapi'sa' iráca yonquipisopita naniantatona', Quisocristo imapi.

Yosē nohuanton Tapita ananpitaantarinsō'

36 Copēquē a'na sanapi Tapita itopiso' ya'huērin. Crico nananquē Torēcasa itopi. Inanta' Quisoso imarin. Noya sanapi ni'ton, sa'ahuaros' nosoroaton, nani tahuēri catahuarin. Pahuantohuachinara, ma'sha topinan nicanarin. 37 Naporo' ina sanapi caniorahuaton, chiminin. Nonēn pa'morahuatona', inapa pa'cotē' ninquē acopi. 38 Pitroso' Nitaquē ya'huarin, natantopi. Co aquēyahue' ni'ton, cato' quēmapi a'papi. Canconahuatona', "Manóton huēquē'," itopi.

39 Napoaton Pitro inapitarē' pa'nin. Canconpachinara, inapa pa'cotēquē quēpantapi. Inaquē na'a quēyorono'sari tahuirapitahuatona', na'nētopi. A'mopisopita Tapitaco' i'hua pipitērinso' sa'ahuaros' quētacaso marē' a'notopi. 40 "Ya'ipinquēma' pipico' Yosē nontēri'i," itohuachina, pa'pi. Nani pa'pachinara, isonahuaton, Yosē nontērin. Ina quëran nonēn tahuērētahuaton, itapon:

—Imoya Tapita, huënsëquë', itërin.

A'naroáchin ni'tiintarin. Pitro quënanahuaton, huënsërin. ⁴¹ Pitrori maimirarahuatón, ahuanirin. Ina quëran imapisopita, quëyoronos'a' inapita përarin. Huë'sahuatona', nanpirin quënanquipi. ⁴² Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Na'a piyapi'sa' Quisoso natëpi. ⁴³ Inaquë hua'qui' Pitro yacapatërin. Simon itopiso' pëinënquë yacapatërin. Simonso', sha'huëtë' tapana'pi.

10

Cornirio nicacaso marë' Pitro pa'ninso'

¹ Sisariaquë a'na quëmapi ya'huërin. Cornirio itopiso'. Inaso' capitan. "Itariaro'sa'" itopiso sontaro huënton camairin. ² Inaso nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopitanta' Yosë chinotopi. Cotioro'sa' ma'sha pahuantohuachinara, nosoroaton, topinan quëtërin. Nani tahuëri Yosë nontërin. ³ Pi'i tëhuërenahuaso', co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin a'ninquëchin quënanin. Yosë anquëninëni huëcapaimarahuatón: "¡Cornirio!" itërin.

⁴ Anquëni ni'sahuaton, pa'pi të'huatërin.

—¿Ma'ta' sinioro nohuantëran? itërin.

—Quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquën. Sa'ahuario'sa' nosoroaton, ma'sha topinan quëtëran. Ina marë' noya yonquirinquën. ⁵ Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. ⁶ Inaso', sha'huëtë' tapana'pi Simon itopiso' pëinënquë yacapatarin. Marë yonsanquë ya'huërin, itërin.

⁷ Anquëni pa'pachina, cato' piyapinën amatërin. A'na sontaronta' amatërin, nani tahuëri camairinso'. Inanta' Yosë chinotërin. ⁸ Anquëniri nontërinso' sha'huitahuaton, Copëquë a'parin.

⁹ Tahuëririnquë yacamotëriahuaso', ninanoquë ya'caritopi huachi. Naporo' Pitro inapa pa'cotëquë pa'nin Yosë nontacaso marë'. ¹⁰ Tanaton, yacoshatopirinhuë'. A'na piyapiri cosharo' nitaso', Pitro hua'narëso pochin quënanin. ¹¹ Pi'iro'të' ni'soatarin, ni'nin. Panca ta'na pochin nininso' o'marin. Catapini cacinën quëran huëntënimararin. ¹² Inaquë nani ma'sha ya'huërin. Tananquë ya'huërin sopita, pëhuara pochin ninin sopita, anpiantëhuano'sa', inapita ya'huërin ni'nin. ¹³ Ina quëran noninso' natanin. "Huanirahuaton Pitro, tëpaton ca'quë'," itërin.

¹⁴ —Inca Sinioro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iráca Moisésë pënéincoi ama ina pochin capaca'huaiso marëhuë', itërin Pitrori.

¹⁵ —Noya capacaso', itëranquën ni'ton, ama quëmari "sopai" itëquësöhuë'. Co huachi tananpitacaso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁶ Cararo' inachachin sha'huitantarin. Ina quëran ta'na pochin nininso' inápaquë quëpantarin. ¹⁷ Pitroso' yonquirárin. "Yosë nohuanton hua'narëso pochin quënanahuë. ¿Ma'ta' tapon ina pochin a'notërinco nica?" tënin yonquiaton. Naporo' Corniriori a'parinsopita canquirapi. Natantiirahuatona', Simon pëinën ya'coananënquë canquipi. ¹⁸ Canquirahuatona', natanpi: "¿Simon Pitro isëquë ya'huarin ti?" topi.

¹⁹ Pitroso nipirinhuë' co nataninhuë'. Hua'narëso pochin ni'ninso' yonquirárin. Yonquiaso', Ispirito Santori itërin: "Ápira cara quëmapi yonisarinquën. ²⁰ Nohuaramarahuatón, paquë'. Ama nisha nisha

yonquiatonhué', imaqué'. Ca nohuanton, hué'pi ni'ton, noya imaqué'," itërin.

²¹ Pitro nohuaramarahuatón, comisiono'sa' nontërin.

—Ca Simon Pitroco. ¿Onpoapomata' hué'namaso'? itërin.

²² —Capitan Cornirio a'parincoi. Inaso' nóya quëmapi. Nisha piyapi niponahué', Yosë chinotërin. Ya'ipi cotioro'sari noya ni'pi. I'huara ya'huaso', a'nanaya anquëniri ya'notimarahuatón, sha'huitimarin. "Piyapi'sa' a'paqué' Pitro maconta'ina'. Ina a'chintarinquën, noya natanqué'," itërin ni'ton, a'parincoi huë'nai, itërin. ²³ Napotohuachina, "Ya'cointaco' iyaro'sa'," itërin Pitrori. Napotohuachina, ya'coontapi. A'cahuachinara, hué'ëpatopi. Tahuëririnquë paantahuachinara, Pitronta' pa'nin. A'napitanta' Qisoso imapisopita Pitro imapi.

²⁴ Ina tashiraya Sisariaquë canconpi. Inaquë Corniriori ninararin quënanconpi. Quëmopinënpita, nipayarinsopita, inapita amatohuachina, nani niyontonpi natanacaiso maré'. ²⁵ Pitro canconpachina, Corniriori isonapairahuaton, moshapirinhué'. ²⁶ A'naroáchin Pitrori ahuaniantarin.

—Huaniqué' iyasha. Co caso' moshancoso ya'huërinhué'. Piyapico canta', itërin.

²⁷ Ninontahuatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë na'a piyapi'sa' niyontonpi quënanconpi. ²⁸ Nani ninontohuachinara, Pitrori itërin:

—Cotioro'sacoi inachintëraiso', nani iyaro'sa' nitotërama'. Co onporonta' nisha piyapiro'sataquë ni'tapoi pa'naihué'. Co inapitaro'coi niyontonaihué'. "Co Yosë nohuantërinhué'," topiraihué'. Iporaso nipirinhué' Yosë nani anitotërinco. Insosona Yosëri noya ni'pachina, canta' noya ni'i. Ya'ipi piyapi napopianachin noya nica'huaso' ya'huërin, ténahuë. ²⁹ Napoaton amatohuatancora, noya hué'nahuë. ¿Ma'marëta' amatëranco? itërin.

³⁰ Napotohuachina, Corniriori itërin:

—Nani catapini tahuëritarin, ipora pochin Yosë nontasoco, a'nanaya a'na quëmapi ya'notërinco. A'morinso' huënaráchin huënaráchin ni'nahuë.

³¹ Ya'notirahuatonco, itërinco: "Cornirio, quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquën. Sa'ahuaro'sa' nosoroaton, ma'sha quëtëran. Ina maré' Yosë noya yonquirinquën. ³² Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paqué' Simon Pitro maconta'ina'. Inaso', Simon itopiso' sha'huëtë' tapana'pi pëinënuquë yacatarin. Marë yonsanquë ya'huërin," itërinco. ³³ Ina natanahuato, a'naroáchin amatëranquën. Ma noyanquën ni'ton, huë'nan. Iporaso' ya'ipicoi niyontonai. Yosënta' ni'sarincoi. ¿Ma'ta' ina sha'huitërinquën natëca'huaiso maré'? Yanatanai, itërin.

Cornirio a'chintërinso'

³⁴ Itohuachina, Pitrori itërin:

—Tëhuënhachin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Co quiyasáchin nosororincoihué'. Cancanënpoaquë yonquirëhuasopita nitotaton, no'tëquën yonquirinpoa', ténahuë. ³⁵ Nisha piyapi'sanquëma' nipomarahué', cancanëma quëran huarë' ina chinotohuatama', nohuantarinquëma'. Noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'. ³⁶ Iráca isairro'sacoi noya nanan sha'huitërincoi. Piyapinënpita pochin nicatoncoi, Yosë anitotërincoi. Oshahuanëhua' ni'ton, Yosë inimicotopirëhuahué', Quisocristo a'paimarin nanan anyatinpoaso maré'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' yahua'anëntërinpoa'. ³⁷ Caririaquë nanan nahuinin. Ina quëran ya'ipi Cotia parti nahuinin ni'ton,

canpitanta' natantërama'. Yosë nohuanton, Coansha pënëntërin co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë'. Piyapi'sari natëhuachinara, aporintërin. ³⁸ Ina piquëran Yosëri chachin Quisocristo acorin, Nasaritoquë ya'huërinsó'. Yosë nohuanton, Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Napoaton nani ma'sha nanitaparín nicacaso'. Nisha nisha parti paaton, nóya ninin. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, chiniquën parisitopirinahuë', inari anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin. ³⁹ Quirosarinquë naporin. Ya'ipi cotioro'sa' ya'huëpikuënta' inaporin. Ina quëran corosëquë patanantahuatona', tëpapi. Ya'ipiya quiyari ni'nai. ⁴⁰ Chiminpirinhuë', cara tahuëri quëran Yosëri ananpitaantarín. Nanpiantahuachina, Yosë nohuanton, ya'notërincoi. ⁴¹ Co ya'ipi piyapi'sari ni'pihuë'. Yosë nohuanton, quiyariso' ni'nai a'napita sha'huita'huaiso marë'. Nani nanpiantahuachina, quiyarë' coshatërin, o'orin. Quisocristo tëhuëchachin nanpiantarin, tënai. ⁴² Naporo' sha'huitërincoi paatoi pënënta'huaiso marë'. "Paatoma', ca nanamëhuë sha'huico' imatonaco noya cancanchina'. Yosë chachin acorinco ni'ton, a'na tahuëri coisë pochin nisarahuë. Nanpispisopita, chiminpisopitanta', ya'ipiya co noyahuë' nipachina', ana'ntarahuë. Inanta' sha'huitoco' nitochina'," itërincoi ni'ton, sha'huirárai. ⁴³ Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' Quisoso ninotona', sha'huitërinënpoa' ina natëcaso marë'. Cancanënpoa quëran huarë' ina natëcaso' ya'huërin. Oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, imapatëhua', ya'ipi oshanënpoa' inquitarinpoa'. "Ca oshanëhuë marë' mini Quisocristo chiminin," topatëhua', inquitarinpoa', itërin Pitrori.

Ispirito Santori ya'coancantërinso'

⁴⁴ Noninso' natanahuatona', ya'ipiya natëpi. Nontaso chachin, Ispirito Santori ya'coancantërin. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonsapi. Co nitotaponaraihuë', Ispirito Santo nohuanton, napoapi. "Ma noyacha Yosëso paya," tosapi. Natanahuatona', cotioro'sa' Pitro ca'tanpisopita pa'yanpi: "Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë nohuanton, Ispirito Santori ya'coancantërin," topi.

⁴⁷ —Isopitanta' canpoa pochin Ispirito Santori ya'coancantërin ni'quëhuarë' aporihuaina', tënahué. ⁴⁸ "Quisocristo imarai huachi," topachinara, aporintëquë', itërin Pitrori. Napotihuachina, aporintopi.

—Isëquë iyaya yacapatoncoi, hua'quimiáchin a'chintocoi, itopi. Napotihuachinara, inaquë hua'quimiáchin yacapatërin.

11

Pitro Quirosarinquë natanpiso'

¹ Nisha piyapi'santa' Yosë nanamën natëpi ni'ton, Cotia parti a'naroáchin nahuinin. Ca'tano'santa' natantopi. Ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso' nitotopi. ² Napoaton Pitro Quirosarinquë huënantahuachina, a'naquën cotioro'sa' iráca nanan natëpisoari no'huipi. Quisoso imaponaraihuë', iráca nanaonta' nohuantopi.

³ —Nisha piyapi'sa' pëinënquë yacapataton, inapitarë'quën coshatëran. Co inapitaso' marca niacotopihuë'. ¿Onpoatonta' naporan? itërin.

⁴ Pitroso nipirinhuë' ya'ipiya sha'huitërin.

⁵ —Natanco iyaro'sa', no'téquèn sha'huichinquëma'. Copëquë ya'huëasoco, a'na tahuëri Yosë nontáruhuë. Naporo' co huë'ëporahuë', hua'narëso pochín quënanahuë. Panca ta'na pochín nininso' inápa quëran o'mararin. Catapini cacinèn quëran huëntënimararin. Ca ya'cariya o'marin. ⁶ Inaanaquë ni'pirahuë', nani ma'sha quënanahuë. Tananquë ya'huërinso'pita, tanan ni'ni pochín nininso', pëhuara pochín nininso', nisha nisha anpiantëhuano'sa', inapita quënanahuë. ⁷ Nontërinco'sonta' natanahuë. “Huanirahuaton isopita tëpaton ca'quë',” itërinco. ⁸ “Inca Sinioro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochín ca'chinahuë'. Iráca Moisësë pënëincoi ama ina pochín capa'huaiso marëhuë',” itohuatëra, ⁹ inápa quëran itantarinco: “Noya capacaso', itëranquën ni'ton, ama quëmari 'sopai' itëquësohuë'. Co huachi tananpitacaso ya'huërinhuë',” itërinco. ¹⁰ Cararo' inachachin sha'huitantarinco. Ina quëran inápaquë quëpanantarin. ¹¹ Naporo' cara quëmapi'sa' Simon pëinënquë canquiipi. Sisaria quëran huë'pi. Capitan Corniriori a'parinso'. ¹² Ispirito Santo sha'huitërinco: “Inapita imaquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', noya paquë',” itërinco. Napoaton pa'nahuë. Isopita iyaro'sa' ca'taninaco, saotaya'pi chachin ca'taninaco. Pëinënquë canconahuato, ya'conai. ¹³ Ya'conpatoira, Cornirio itërincoi: “Pëinëhuëquë Yosë nontasoco, anquëni ya'notirinco, ni'nahuë. ‘Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. ¹⁴ Inaso' nanan sha'huitarinquën cha'ëcamaso marë'. Ina natëhuatan, Yosë anoyacancantarinquën. Quëmopinënpitanta' anoyacancantarin,' tënín anquëni,” itërinco. ¹⁵ Quisoso nanamën sha'huitasoco chachin, inapitanta' Ispirito Santori ya'coancantërin. Ya'nan canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin. ¹⁶ Naporo' Sinioro sha'huitërincoiso' yonquirahuë. “Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Yosëso nipirinhüë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma' catahuainquëmaso marë',” itërincoi Quisoso. ¹⁷ Sinioro Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Inapitaso' nisha piyapi'sa' niponaraihuë', imapachinara, inapochachin Ispirito Santori ya'coancantërin. Yosëri noya ni'pachina, inapochachin canta' noya ni'i, tënanahuë. ¡Co caso' nanitërahüë' nisha yonquia'huaso'! itërin Pitrori.

¹⁸ Natanahuatona', co huachi no'huipihüë'.

—Tëhuëinchachin Yosë nohuanton, nisha piyapi'santa' co noyahuë' yonquipsopita naniantatona', imasapi. Inari catahuarin ni'ton, nanpimiatapi. Ma noyacha Yosëso paya, itopi.

Antioquiaquë imapiso'

¹⁹ I'hua chachin Istipan tëpahuachinara, Quisoso imapisopita aparisitopi ni'ton, aquë yanquëëpi. A'naquën Pinisia parti pa'pi. A'naquëonta' Chipriquë pa'pi. A'napitanta' Antioquiaquë'pa' pa'pi. Nisha nisha parti paatona', Quisoso nanamën sha'huipi. Sha'huiponaraihuë', cotioro'saráchin sha'huitopi. ²⁰ A'naquënso nipirinhüë' Antioquiaquë canconahuatona', nisha piyapi'santa' sha'huitopi. Sinioro Quisoso naporinso' a'chintopi. “Oshanëma' inquitatëinquëma', anoyacancantarinquëma',” itopi. Chipri quëran huë'pisopita, Sirini quëran huë'pisopita, inapita napopi. ²¹ Yosëri catahuarin ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona', imapi. Iráca yonquiquë' naniantatona', Quisoso imasapi.

²² Quirosarinquë nahuinin. Quisoso imapisopita nantantahuatona', Pirnapi a'papi Antioquiaquë ya'huëpisopita nicacaso marë'. ²³⁻²⁴ Inaquë

canconahuaton, “Têhuëñchachin nisha piyapi'santa' imasapi. Yosëri na'con catahuarin,” ta'ton, noya cancantërin. Pirnapiso' noya quëmapi. Yosë noya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, piyapi'sa' pënënin: “Ama Sinioro a'pocosohué'. Ya'ipi cancänëma quëran huarë' imamiatoco',” itërin. Pënënpachina, a'napitanta' Quisoso imapi.

²⁵ Ina quëran Pirnapi Tarsoque pa'nin Saono yonípon. Inaque yoniton, quënanin. ²⁶ “Huëquë' pa'a Antioquiaquë ya'huëpisopita a'chinta,” itohuachina, “Inta nipachin pa'a,” ta'ton, imarin. A'na pi'isa' inaque ya'huëpi. Imapisopita catahuacaiso marë' yacapatopi. Na'a piyapi'sa' a'chintopi. Inaque chachin Quisoso imapisopita nisha nininën acoantapi. “Cristo imaro'sa',” itopi.

²⁷ Naporo' tahuëri'sa' pënëntona'piro'sa' Quirosarin quëran Antioquiaquë huë'pi. ²⁸ A'naso' Acapo itopi. Inaso' Ispirito Santo nohuanton, ninorin. “Co hua'qui quëranhuë' ya'ipi parti tanarotapi,” itërin ninoton. Ina quëran Craotio itopiso' Noma copirno ya'conaso', têhuëñchachin tanarotopi. ²⁹ Napohuachina, imapisopita yonquipi Cotia parti ya'huëpisopita catahuacaiso marë'. Imapisopita parisitapi ni'ton, coriqui yaa'papi. Coriquihuanos'aso' na'con quëtopi. Co coriquihuanos'sahuë' nipisopitaso', pi'pian quëtopi. ³⁰ Nani coriqui yontonpachinara, Pirnapi, Saono, inapita quëtopi quëpacaiso marë'. Quirosarinquë quëparahuatona', ansiano'sa' quëtonpi pahuantërin sopita quëtacaiso marë'.

12

Irotisëri aparisitërinso'

¹ Naporo' tahuëri'sa' a'na hua'an ya'huërin, Irotisë itopiso'. Quisoso imapisopita no'huiton, sontaro'sa' a'parin aparisitacaiso marë'. ² Santiago maconpi. Inaso' Coansa iin. Mapachinara, sahuëniquë atëpatërin. ³ Tëpapi ni'ton, cotio hua'ano'sari pa'yatopi. Ina natantahuaton, Pitronta' macacaiso marë' camaitërin. Naporo' cotioro'sa' niyontonapi pan co ahuëpocatopisohué' capacaiso marë'. ⁴ Mapachinara, tashinan pëiquë apo'motërin. Shonca saota sontaro'sa' acorin a'paicaiso marë'. Catapini, catapini ya'piri ni'sapi. Niyahuëretatona', tashirë chachin a'pairapi. “Pascoa na'huëhuachin, piyapi'sa' ni'tërantapaiquë Pitro ana'intarahué,” tënin hua'an yonquiaton. ⁵ Pitro tashinan pëiquë ya'huapirinhué', Quisoso imapisopita Yosë nontapi. Pitro marë' chiniquën Yosë nontapi.

Pitro tashinan pëi quëran cha'ërinso'

⁶ Tashiraya pochin hua'ani ana'intacaso' nisahuaso', Pitro huë'ésárin. Cato' sontaro'sari ahuancoanapipi. Cato' catinaquë tonpopi. Ahuënan quëran a'na sontarori nitonpotanpatërin. Inchinan quëran a'narinta' nitonpotanpatërin. Inapotahuatona', ya'ipi huë'ésapi. Ya'coanaquë cato' sontaro'sa' chachin tashinan pëi' a'pairápirinhué'. ⁷ A'nanaya Sinioro anquëninën inaque ya'notimarin. Huënaráchin a'pinin. Pitro pichianahuaton, ochinanin. “Manóton huënsëquë' pa'a,” itërin. Napotohuachina, tanpain quëran catina inaora nii'quiritërin. Cato quëran chachin nii'quiritërin. ⁸ “A'moanahuaton, sapatë' po'moque',” itërin. Itohuachina, inaporin. “Aipi a'moransonta' a'mosahuaton, imaquico,” itantarin.

⁹ Ina quëran pipihuachina, Pitrori imarin. “Co'ta'ma' anquëni ocoiarincohuë'. Topinan hua'narëso pochin ni'samarahuë,” topirinhuë'. ¹⁰ Santaro ya'natontarinso' na'huëtirin. Ina quëran a'nanta' na'cotiantarin. Pëianshinaquë huarë' canquirin. Inaquë panca ya'coana hua'na quëran nininso' ya'huëpirinhuë', inaora ni'soatërin. Pipirahuaton, a'na cachiquë pa'nin. Inaquë a'naroáchin anquëniri patërin.

¹¹ Naporo' Pitro no'tëquën yonquirin: “Co hua'narëso pochin ni'nahuë'. Siniro chachin anquëninën a'patimarinco nicha'ëincoso marë'. Irotisë, cotio hua'ano'sa', inapita yatëpapirinacohuë', nicha'ërinco,” tënin.

¹² Ina yonquiaton, Maria pëinënquë pa'nin. Coansha Marco a'shin inaso'. Inaquë na'a imapisopita niyontonahuatona', Yosë nontapi. ¹³ Paira tahuiringuë canconahuaton, ya'coananënquë pi'nitonin. Pi'nitohuachina, a'na nanon huë'nin, Rota itopiso'. ¹⁴ Pitro noninso' nohuianantahuaton, pa'yanin. Pa'yanaton, co ya'coana i'soataponahuë', ta'acontarahuaton, pëiquë ya'coantarin. Pitro aipiran huaniarinso' sha'huiconin.

¹⁵ —Quëmaso' hua'yantëran, itopirinahuë'.

—Co hua'yantërahuë'. Tëhuëchachin Pitro inaquë huaniarin, ito-huachina:

—Co inahuë'. Anquëninën nimara, itopi.

¹⁶ Napoaso', Pitroso' ya'coana pi'niantarin. Naporo huarë' i'soatopi. Pitro quënanahuatona', pa'yanpi. ¹⁷ Inaso nipirinhuë' imirin quëran anquëtërin ama noncarocaiso marëhuë'.

—Siniro chachin anquëninën a'patimarinco. Tashinan pëi quëran ocoirincó. Iya Santiaco sha'huitonco' nitochin. Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitoco', itërin.

Ina quëran a'na parti pa'nin.

¹⁸ Tahuërihuachina, sontaro'sa' pa'pi pa'yanpi. “¿Intocha Pitro pacaya?” nitopi. ¹⁹ Irotisëso nipirinhuë': “Pitro maconquë',” itopirinhuë'.

“Capa huachi,” itohuachina, a'na a'na sontaro natanin. Co nitotihuachinarahuë', tëpacaiso marë' camaitërin. Napoaton sontaro'sa' Pitro a'paipisopita tëpapi. Ina quëran Irotisë Cotia quëran pipirahuaton, Sisari-aquë pa'nin ya'huapon.

Irotisë chiminso'

²⁰ Irotisi hua'an ya'huërinquë nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', cosharo' pa'anquipi. A'naquënso' cosharo' yapa'anpirinahuë', chiniquën no'huiton, co nohuantërinhuë' quëtacaso'. Tiroquë ya'huëpisopita, Sitonquë ya'huëpisopita, inapita no'huirárin. Napoaton niyontonahuatona', inaquë huë'pi. Po'oana quëran inpriatonën Pirasito itopiso' nontipi.

—Quëmari hua'an nontëquë' ama huachi no'huiincoisohuë'. Ina marë' coriqui quëchinquën, itopi.

—Noyahua', tosahuaton, pa'nin hua'anën nontacaso marë'.

²¹ —Sha'huitëquë' huënta'ina' nonchi, itërin. Niyontonpachinara, noyápiachin nitaparin. Hua'anëntacaso' shiranënquë huënsërahuaton, piyapi'sa' nontarin. ²² Natanahuatona', pa'yatapi: “Ma noyanquëncha quëmaso paya. Co piyapi pochin nontërancoihuë'. Yosë chachin pochin nontarancoi,” itopi chiniquën nontatona'. ²³ Topinan piyapi niponahuë' natanahuaton hua'an nipa'yatërin. Yosëíchin chinotacaso nipirinhuë'

naporinso marë', a'naroáchin Siniro anquëninëni acaniorin. Chiníquën canioton, shonari pë'yarin. Parisitërarin quëran chiminin.

²⁴ Yosë nanamënso nipirinhüë' nahuinarin. Nisha nisha parti sha'huirápi ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona' imasapi.

²⁵ Pirnapi, Saono, inapitaso' nani yonquipi Antioquiaquë paantacaiso'. Imapisopita coriqui a'papiso' nani quëtonpi ni'ton, Quirosarin quëran pipirahuatona', paantapi. Coansha Marconta' quëpapi.

13

Pirnapi, Saono inapita a'chinacaso marë' a'papiso'

¹ Antioquiaquë na'a Quisoso imapisopita ya'huëpi. Na'a niyontonahuatona', Yosë chinotopi. A'natëräpo quëmapi'sa' ansiano ya'conpi. A'naquënsó' Quisoso nanamën sha'huitona', pënëntopi. A'naquëonta' imapisopita a'chintopi noya imacaiso marë'. Inapitaso': Pirnapi, Simon, Nosio, Manain, Saono, inanapo ya'huëpi. Simonso' yara piyapi. Nosioso' Sirini quëran huë'nin. Manainso', Cariria hua'an Irotisë pëinënquë so'sorinso'. ² A'na tahuëri co coshatatonaraihuë', Siniro chinotopi. Napohuachinara, Ispirito Santori sha'huitërin: "Pirnapi, Saono inapita nohuantërahuë paatona', piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. Ina marë' inapita acorahuatoma', a'paco' pa'ina'," itërin.

³ Napoaton co coshatatonaraihuë', inapita marë' chiníquën Yosë nonotopi. Nani Yosë nontohuachinara, së'huamotorahuatona', acopi paatona' a'chinacaiso marë'. Ina quëran a'papi.

Chipri parti a'chinpiso'

⁴ Ispirito Santo nohuanton, Siriosiaquë pa'pi marë pa'tacaiso marë'. Ina quëran panca nanchaquë pa'sahuatona', Chipri parti canconpi. Panca so'ton inaso'. Inaquë na'a ninano' ya'huërin. ⁵ Saraminaquë nonshirahuatona', cotio niyontonpiso pëiquë pantarahuatona', Yosë nanamën sha'huitopi. Nisha nisha niyontonpiso pëiquë sha'huitëra'piapi. Coansha Marconta' pa'nin catahuacaso marë'.

⁶ Inaquë sha'huirahuatona', ya'ipi Chipri parti pa'topi. A'chintëra'piapi. Inapoatona', Paposëquë huarë' canconpi. Inaquë a'na pënoton quënanconpi. Inaso' cotio quëmapi, Pariquisoso itopiso'. Inaso', nonpinananan pënëntona'pi ni'ton, piyapi'sa' nonpintarin. ⁷ Inaso' hua'an amiconën. Hua'anso' Siriquio Paono itopi. Inaso' noya yonquirin. "Canta' Yosë nanamën nata'in," ta'ton, Pirnapi, Saono, inapita amatërin. ⁸ Pënotonso nipirinhüë' co nohuantërinhuë'. Inaso' Crico nananquë Irimasë itopi. "Ama natëquësokuë'," toconin. ⁹ Saonoso' Noma nananquë Paono itopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, pënoton ni'sárin quëran itapon:

¹⁰ —Quëmaso' sopai pochin cancantëran. Yosëso' noya noya nipirinhüë', yainimicotëran. Tëhuënachchin nonpintënquën, pa'pi co noya quëmapinquënhüë'. Siniro no'tëquën sha'huitopirinpohuë', çonpoatonta' quëmari nonpintaton, a'napita anishacancantaran? ¹¹ Apiramiachin Yosë nohuanton, co manta' quënantaranhuë'. Hua'quimiachin co pi'i quënanaranhuë', itërin.

Napotohuachina, a'naroáchin chitoto pochin ni'tërin. Somaraya pochin niconat, co manta' quënantërinhuë'. Si'pinantápirinhüë', a'na piyapi nohuantërin matanparahuaton, quëpacaso marë'. ¹² Hua'ani

ni'sahuaton, "Yosëri mini napotërin," ta'ton, natërin. Sinioro nanamën natanahuaton, pa'yanin. "Inaso' chiníquën nanan," tënin.

Pisitia parti pënëntërinso'

¹³ Ina quëran Paonosó', ca'taninsopitarë chachin a'na parti pa'nin. Nanchaquë ya'conahuatona', marë pa'tantapi. Panpiria parti nonshirahuatona', a'na ninano Piriqui itopiquë pa'pi. Coansha Marcosó nipirinhue', co huachi imátërinhue'. Quirosarinquë ayamantarin. ¹⁴ Paonosó' Pirnapirë chachin paantapi. Piriqui na'huëtahuatona', aquë iratopi. Pa'sápatona', a'na Antioquiaquë canconpi, Pisitia parti ya'huërinso'. Chinoto tahuëri nipachina, cotio niyontonpiso pëiquë pa'pi. Inaquë ya'conahuatona', huënsëpi. ¹⁵ Cotio ansiano'sa' quirica nontapi. Moisésë iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshitopiso', inapita nani nontohuachinara, itapona':

—Achinicanamacoiso marë' yapënënpatamacoí iyaro'sa', sha'huitocoi nata'in, itërin.

¹⁶ Napotihuachina:

—Noyapa', carinquëmanta' pënëinquëma', ta'ton Paono huanirin. Huanirahuaton, imirin quëran tasatërin piyapi'sari ta'tatona' natanacaiso marë'.

—Natanco iyaro'sa'. A'naquëmanta' nisha piyapinquëma' nipomarahuë', Yosë chinotërama'. Canpitanta' natanco. ¹⁷ Iráca quëran huarë' israiro'sanpoa' Yosë chinotërhua'. Iráca chachin shimashonënpoapita acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Iquipitoquë ya'huëapona', Yosë nohuanton, na'api. Ina quëran Yosëri chachin chiníquën nanantaton, catahuarin inatohua quëran cha'ëcaiso marë'. ¹⁸ Catapini shonca pi'ipi inotëro parti pa'pachinara, Yosëri nosoroaton, co ata'huantërinhue'. Co yanatëpirinahuë', na'con catahuarin. ¹⁹ Ina nohuanton, Canaan parti pa'pi. Inatohua' nisha nisha piyapiro'sa' ya'huëpi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Canchisë huënton ya'huëpirinahuë', co Yosë natëpihuë' ni'ton, ina nohuanton minsëpi. Inaquë chachin shimashonënpoapita ya'huëpi. Yosëri catahuarin ni'ton, ina no'pa' hua'anëntopi. ²⁰ Ya'ipi quëran catapini pasa a'natërapo shonca pi'ipi ninin.

Ina piquëran Yosë nohuanton, hua'ano'sa' ya'cona'piapi catahua-caiso marë'. Samoiro ya'conaquë huarë' inapopi. ²¹ Inaso' noya pënëntopirinhuë': "Copirno nohuantërai huachi," topachinara, Yosëri Saono acorin. Inaso' Mincamin huënton quëmapi, Quisi hui'nin. Catapini shonca pi'ipi Saono hua'anëntopirinhuë', ²² Yosëri ocoirahuaton, Tapi acorin. Quisi hui'nin inaso'. Nóya quëmapi ni'ton, Yosëri noya ni'nin. "Tapiso' ca pochin cancantërin. Noya ni'nahuë. No'tëquën natëarincó," tënin Yosë. ²³ Iráca chachin Yosëri sha'huitërin: "A'na tahuëri Tapi shiin nicha'ësarinquëma'," itërin shimashonëmapita. Iporaso' iyaro'sa', nani Quisoso a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Sha'huitërinso chachin a'paimarin. ²⁴ Co'huara Quisoso huë'shatërasohuë', Coansha pënëntarin. Na'a israiro'sa' pënënarin. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'. Ina quëran i'quë aporintaranquëma'," itërin. ²⁵ Coansha pënëntërinso' yatiquihuachina, no'tëquën sha'huirín. "Quëmaso' Cristonquën, itopiramacohuë', co caso' inacohuë'. Nipirinhuë', ca piquëran huë'sarin. Inaso' noya noya. Co caso'

maquëyancohuë' ni'to, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'," itërin.

²⁶ "Canpoaso' iyaro'sa', Apraan shinpitanpoa' ni'tëhua', Yosë nanan a'patirinpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Nisha piyapinquëmanta' Yosë chinotohuatama', nicha'ësarinquëma' canpitanta'. Napoaton ya'ipinquëma' sha'huitaranquëma'. ²⁷ Quirosarinquë ya'huëpisopitaso', co Quisoso nohuitopihuë': 'Yosëri a'paimarin,' co topihuë'. Co hua'ano'sa tëranta' napopihuë'. Pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' nani chinoto tahuëri natanpirinahüë', co yonquipihuë'. 'Quisoso tëpaquë', itopi. Iráca ninorinso chachin yatëpapi. ²⁸ Co ma'marë tëranta' tëpacasohüë' nipirinhüë', Pirato sha'huitopi: 'Tëpaquë', itopi. ²⁹ Ina quëran ya'ipi Yosë quiricanënquë ninorinso' nanihuachina, corosë quëran anohuararahuatona', na'pi naninquë po'mopi. ³⁰ Inaquë po'mopirinhüë', Yosëri ananpitaantarin. ³¹ Nanpiantarahuaton, a'na yoqui miria pochin ya'huantarahuaton, ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarin. Co'huara chimiyantërasohüë', na'a Caririaquë ya'huëpisopitari ca'tanpi. Quirosarinquë huarë' imapi. Quisoso nanpiantahuachina, inapitarinta' quënanpi. Quënanahuatona', ya'ipi piyapi sha'huitapi: 'Nanpiantarin miní. Quiyari ni'nai,' tosapí.

³² Quiyanta', iyaro'sa', noya nanan sha'huitarainquëma'. Iráca Yosëri shimashonënpita nontaton, sha'huitërin. ³³ Iporaso' nani Quisoso a'patimarinpoa'. Shinpitanpoa' ni'tëhua', yonquirinpoa'. Quisoso ananpitaantarahuaton, catahuarinpoa' canpoanta'. Yosë quiricanënquë iráca ninshitërin. 'Quëmaso' hui'nahuënquën. Ipora chachin acoaranquën hua'anëntamaso marë', ténin Tapi. Sarmo catoquë naporin. ³⁴ Yosëri ananpitaantacaso' ninorin. Co nonën chanatarinhüë'. Iráca quiricanën quëran itërin: 'Tapi no'tëquën nontërahuë. Nosoroato, na'con catahuarahuë. Canpitanta' inapochachin catahuaranquëma', ténin Yosë. ³⁵ Napoaton Tapiri ninshitantarin. 'Quëmasáchin natëranquën ni'ton, co nohuantaranhuë' nonëhuë chanatacaso',' itërin, Yosë nontaton. Sarmo quiricaquë chachin naporin. ³⁶ Napoaponahuë', Tapiso' Yosë natëton, piyapi'sa' catahuarin. Ina quëran chiminin. Shimashonënpita pirayan pa'pitopi. Nonën chanatërin. ³⁷ Quisososos nipirinhüë' Yosëri ananpitaantarin. Co nonën chanatërinhuë'. Quisoso nonën chachin ninoton, Tapi iráca ninshitërin. ³⁸⁻³⁹ Napoaton iyaro'sa' sha'huichinquëma'. Quisosoíchin nanitaparín oshanëma' inquitinquëmaso'. Iráca pënëntërinso' Moisésëri ninshitopirinhüë'. Ina imapatama', co oshanëma' inquitarinquëmahuë'. Nipirinhüë', Quisoso natëhuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, inquitarinpoa'. Ina quëran Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁴⁰ Nani natanamaco ni'ton, a'naroáchin, iyaro'sa', natëco'. Ni'cona ana'intochinquëma'. Iráca Yosë quiricanën quëran pënëntona'piro'sa' itapona':

⁴¹ 'Yosëri itërin: "Canpitaso' na'con tëhuaconama'.

Iso tahuëri'sa' ca nohuanto, na'con ma'sha onpoarama'. Yonquirahuëso' sha'huitarinënquëma'.

Natanapomarahüë', co natëtaramahuë'. Napoaton pa'yanatoma', yonquico'.

Chiniquën ana'intaranquëma' ni'ton, ta'huantarama'," ténin Yosë,' itopi. Canpitanta' ni'cona inapochachin ana'intochinquëma', ténin Paono, pënëntaton.

⁴² Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipihuachinara, 'a'na chinoto tahuërinta' inapochachin a'chintaantacoi,' itopi. ⁴³ Piyapi'sa' noquitopirinahuë', na'a cotioro'sari Paono imasapi. Nisha piyapi'santa' cotioro'sa pochin Yosë chinotopisopita imasapi. Imapachinara, Paono, Pirnapi catoari chachin a'chintantapi.

'Yosë inaora nohuanton, nosororinpoa',' ta'toma', imamiatoco',' itopi.

⁴⁴ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, ya'ipi ninanoquë ya'huëpisopita niyontonpi Yosë nanamën natanacaiso marë'. Caraíchín piyapi co pa'pihuë'. ⁴⁵ Cotioro'saso nipirinhüë' notohuaro' piyapi ni'sahuatona', no'huitona', apiratopi. "Isopitaso' nisha piyapi'sa' ni'ton, co canpoa pochin iráca pënëntërinso' natëpihuë'," ta'tona', no'huitopi.

"Paono co no'tëquën a'chininhüë'. Inaso' nonpintë'," itopi. ⁴⁶ Paonosso nipirinhüë' chiniquën cancantaton, co të'huarinhuë'. Pirnapinta' chiniquën cancantërin.

—Canpita'ton Yosë nanamën sha'huita'huanquëmaso' ya'huëpirinhüë', a'porama' ni'ton, canpitaora tēhuënēma quëran co nanpimiataaramahuë'. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintaraí. ⁴⁷ Sinioro sha'huitërincoi:

"Quëmaso' acoranquën nisha piyapi'sa' a'chintaton anohuitancoso marë'.

A'pintëréso pochin nanamëhuë anitotaran.

Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' a'chintëra'piapon cha'ëcaiso marë'," itërincoi, tēnin Paono.

⁴⁸ Nisha piyapi'sa' natanahuatona', pa'yatopi. "Ma noyacha Yosë sha'huitërinpoa paya," topi. A'naquën Yosëri huayonin ni'ton, natëtona', Quisoso imasapi ina nohuitatona', nanpimiatacaiso marë'. ⁴⁹ Ya'ipi ina parti Sinioro nanamën nahuinin. ⁵⁰ Cotioro'saso nipirinhüë' ninano' hua'ano'sa' nontopi. Sanapi'santa' chiniquën nanantopisopita nontopi, Yosë chinotopisopita nininso'. "Paono co noya quëmapihuë'. Pirnapinta' co noyahuë'. Co isëquë nohuantëraihuë'," toconpi. Napotatona', aparisitahuatona', a'papi. ⁵¹ "Nani sha'huitopiranquëmahüë', co nohuan-taramahuë' ni'ton, canpitaora tēhuënēmaquë nina'intarama'," itahuatona', Iconioquë pa'pi. ⁵² Patopirinahuë', nani a'chintopi ni'ton, Quisoso imapisopitaso' noya cancantopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin.

14

Iconioquë a'chinpiso'

¹ Paono, Pirnapi, inapita Iconioquë canconpachinara, inachachin inantapi. Inaquënta' chinoto tahuëri nanihuachina, cotio niyontonpiso pëiquë ya'conpi. Nóya a'chinpi ni'ton, na'a cotioro'sari natëpi. Na'a nisha piyapi'santa' Quisoso imápi. ² A'naquën cotioro'saso nipirinhüë', co yanatëpihuë'. Napoaton, nisha piyapi'sa' nontatona', anishacancantopi. "Quisoso imapisopita co noya piyapisahuë'," itopi. Napoaton a'naquën co yaimatonahuë', imapisopita no'huipi. ³ Hua'qui' inaquë Paono yacapatërin. Pirnapirë chachin inaquë ya'huëpi. Chiniquën cancantatona', Siniorori nosororinso' sha'huirápi. No'tëquën sha'huipi ni'ton, Siniorori catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. Ina ni'sahuatona', "Tēhuënchachin Yosë catahuarinquëma'," itopi. ⁴ Ya'huëhuano'saso' nisha nisha yonquipi. A'naquën cotioro'sa pochin cancantopi. A'naquënso nipirinhüë' Paono, Pirnapi, inapita natëpi. ⁵ Cato chachin noya

nipirinahuè', cotioro'saso' nisha piyapi'sarè' napopianachin yonquiatona', chinotopi ahuècaiso'. Hua'ano'sarinta' no'huipi. Na'piquè yatèpapirinahuè', ⁶ natantahuatona', ta'api. Niconia parti pa'pi. Inaquè cato' panca ninanoro'sa ya'huèrin. A'naso Nistra, a'nanta' Tirpi itopi. ⁷ Inatohua' paatona', noya nanan sha'huiantarapi. Ya'cariyanta' a'chinapi.

Paono na'piquè tè'yarapiso'

⁸ Nistraquè apia ya'huèrin. Co nanitèrinhuè' iratacaso'. Nasitèrin quèran huarè' co onporonta' huanirinhue'. ⁹ Paonori a'chintohuachina, nóya natanarin. Napohuachina, Paonori notèèrin. "Iso quèmapi noya natètèrin. 'Quisocristo nanitèrin anoyatiincoso,' téninso marè' anoyatarahuè," ténin yonquinenquè. ¹⁰ Napoaton chiniquèn itapon:

—No'tèquèn huaniquè' iyasha, itèrin.

A'naroáchin huanirahuaton, noya pa'sarin. ¹¹ Piyapi'sari ni'sahuatona', Niconia nananquè ninontopi:

—Yosèro'sa' isèquè o'matona', piyapi taraimapi, topi.

¹² "Pirnapi'so Sioso chinotèrèhuaso'," nitopi. Paono na'con na'con a'chinin ni'ton, "Inaso' Irimisè chinotèrèhuaso'," nitopi. (Inahuara nananquè ninontopi ni'ton, Paono, Pirnapi inapitaso' co natanpihuè'.) ¹³ Ninano intonquè Sioso moshapiso pèi' ya'huèrin. Ina hua'anènso', ohuaca' masahuaton, yancoro'sa' sihuirín, apè'pèconotacaso marè'. Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Ninano ya'coanaquè quèparahuaton, inaquè yatèparin moshacaiso marè'. ¹⁴ Naporo huarè' Pirnapi, Paono, inapita nitopi. Natanahuatona': "Tata Yosèichin chinotacaso' ya'huèrin," ta'tona', a'mopiso oshapi. Huancanachin ta'arahuatona', chiniquèn nontopi.

¹⁵ —¿Onpoaramata' iyaro'sa'? Ama moshacoisohuè'. Tèhuèenchachin co quiyaso' moshamacoiso ya'huèrinhuè'. Quiyanta' piyapicoi, canpita pochachin ninai. Noya nanan sha'huita'huanquèmaso marè' huè'nai. Quisoso nanamèn, iyaro'sa', a'chinchinquèma', natanco. Mamanshi topinan quèran mosharama'. Yosèso nipirinhue' nanpirárin. Ama huachi mamanshi moshacosohuè'. Inapita naniantatoma', Yosè imaco huachi. Isoro'pa', inápaquè ya'huèrinsopita, marèro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita inari ninin. ¹⁶ Iráca piyapi'sa' co Yosè nohuitopihuè' ni'ton, Yosèri tananpitèrin inahuara yonquipiso' imacaiso marè'. ¹⁷ Nipirinhue', nosoroatonpoa', nani ma'sha acotèrinpoa' ina nohuitacaso marè'. Ina nohuanton, o'nanin. Ina nohuanton, ma'sha papotèrin. Ina nohuanton, cosharo' ya'huètèrinpoa' ca'patèhua' noya cancantacaso marè'. Inapoaton, noya yonquirinpoaso' anitotèrinpoa', itopi.

¹⁸ Napotopirinahuè', co a'naroáchin natètopihuè'. Parisi quèran pochin natètona', co huachi ohuaca' tèpatona inapita moshapihuè'.

¹⁹ Napoaponahuè', cotioro'sari huècapairahuatona', anishacancantopi. A'naquèn Antioquia quèran huè'pi. A'napitanta' Iconio quèran huè'pi. Huè'sahuatona', Paono, Pirnapi, inapita sha'huirapipi ni'ton, no'huipi.

No'huirahuatona', Paono mapi. Masahuatona', na'piquè tè'yarahuachinara, chiminpirinhue'. Ohuararahuatona', ninano intonquè tè'yatonpi. "Nani chiminin," ta'tona' inaquè patopi. ²⁰ Quisoso imapisopitari tancapitahuatona', nocoaso', a'nanaya ni'tiintarahuaton, huaniantarin. Ninanoquè paantarin. Tahuèrinquè Tirpiquè pa'nin. Pirnapinta' pa'nin.

²¹ Inaquë noya nanan sha'huitohuachina', na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi. Nani a'chintohuachinara, Nistraquë ayamantapi. Ina quëran Iconioquënta' paantarahuatona', Antioquiaquë cancoantapi. ²² Cara ninanoquë chachin Quisoso imapisopita pënëna'piapi. "Ama iyaro'sa' Quisoso a'pocosohuë'. Imamiatoco'. A'napita aparisitarinënpoa'. Parisitacaso' ya'huërin. Parisitatëhua', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarëhua'. Napoaton noya ahuantoco'," itopi. Pënënpachinara, achinicancanpi. ²³ Yapa'pachinara, a'naya a'naya Quisoso imapisopitaquë ansiano'sa' acora'piapi. Noya nipisopitaráchin acora'piapi. Co coshatatonaraihuë', inapita marë' Yosë nontopi: "Ya'ipi isopita, Siniro, noya natërinënquën. Noya a'paiquë'," itopi. Cara ninanoquë chachin napopi.

Hua'qui quëran ya'huëpiquë paantapiso'

²⁴ Ina quëran paantapi. Pisitia parti na'huëtaantarahuatona', Panpiria parti cancoantapi. ²⁵ Pirihiquë Yosë nanamën sha'huiantarahuatona', Atariaquë pa'pi huachi. ²⁶⁻²⁷ Ina quëran nanchaquë huë'sahuatona', Antioquiaquë canquiipi. A'papi quëran chachin canquiantapi. Canquirahuatona', Quisoso imapisopita ayontonahuatona', ya'ipi sha'huitopi. "Thua chachin a'paramacoi. 'A'na parti ya'huëpisopita noya nanan sha'huitonco'. Insëquësona pa'patama', Yosë noya catahuainquëma', itohuatamacoi, pa'nai. Nani sha'huirai. Yosë noya catahuarincoi. Ina nohuanton, nisha piyapi'santa' Quisoso natëtona', Yosë huëntonënquë ya'conpi," itopi. ²⁸ Inaquë hua'qui' ya'huëantapi. Imapisopitarë' ninontatona', noya ya'huëpi.

15

Quirosarinquë anoyatopiso'

¹ Ina quëran a'naquën quëmapi'sa' Cotia parti quëran canquiipi. Quisoso imaponaraihuë', Moisésë pënëntërinsona' imasapi. Napoaton Antioquiaquë canquiuhachinara, imapisopita nisha a'chintopi. "Íraca Moisésë pënëninpoa' marca niacotacaso'. Co ina natëhuatamahüë', co Yosë anoyacancantarinquëmahuë'," itopi. ² Paonoso', co ina pochin yonquirinhuë'. "Co niacotacaso' ya'huërinhuë'," tënin. Pirnapinta' inachachin yonquirin. Napoaton canquipisopitarë' ninontopi. "Co no'tëquën a'chinamahuë'," nitatona', chiniquën ninontopi. Napoaton imapisopitari itapona': "Quirosarinquë paco'. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita natanco'. ¿Ma'tama' sha'huichinënquëmapi?" ta'tona', Paono, Pirnapi, inapita a'papi. A'napitanta' inapitarë' a'papi.

³ A'pahuachinara, pa'pi. Pinisia parti, Samaria parti, inaquëpita pa'sahuatona', sha'huira'piapi. "Nisha piyapi'santa' íraca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi huachi," itëra'piapi. Quisoso imapisopita natanahuatona', noya cancantopi.

⁴ Quirosarinquë canconpachinara, ya'ipi Quisoso huëntonënquë ya'conpisopita noya nontopi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapitanta' noya nontopi. Ina quëran Paonori ya'ipi sha'huitërin: "Aquë iyaro'sa' pa'nai Quisoso nanamën sha'huita'huaiso marë'. Yosë noya catahuarincoi. Nisha piyapi'santa' Quisoso imasapi. Nisha nisha ninanoquë niyontonapi," itërin. ⁵ Ina natanahuatona', a'naquën parisioro'sa' Quisoso imaponaraihuë', co noyahuë' natanpi. Napoaton huanirahuatona', taponá':

—Nisha piyapi'sa' yaimapachina', marca acotacaso' ya'huërin. Ya'ipi Moisésë iráca pënëntërinso' imacaiso' ya'huërin. Inapita a'chintoco' imaina', itopi.

⁶ Napoaton ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita niyontonpi nisha nisha yonqupiso' natanacaiso marë'. ⁷ Hua'qui' ninontohuachinara, Pitro huanirahuaton, itërin:

—Canta' iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Nani iráca Yosë acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso nanamën sha'huitërahuë. Inapitanta' natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Ina nitotërama' canpitanta'. ⁸ Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosë nitotërin. “Inapitanta' cancanëna quëran noya natërinaco,” ta'ton, Ispirito Santo aya'coancantërin. Canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin. ⁹ Ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. Nisha piyapi'santa' nosororin. “Quisocristoíchin imasarahué,” topachinara, cancanëna' anoyatërin. ¹⁰ Iráca Moisésë nisha nisha pënëntopirinhuë', shimashonënpoa' co nanitopihuë' ya'ipiya no'tëquën natëcaiso'. Canpoanta' co nanitaparëhuahuë'. ¿Ma'marëta' nipachin nisha piyapi'sa' imapachina', iráca pënëntopiso' a'chinacaso' nohuantërama'? tënahué. Yosëri noya ni'pachina, co canpoari nisha sha'huicaso' ya'huërinhuë'. Quisoso imapisopita tananpitahua', Yosë ana'intohuachinpoa'. ¹¹ Siniro Quisoso natëhuatëhua', inaora nohuanton, nicha'ësarinpooa'. Nosoroatonpoa', oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, anoyacancantërinpoa'. Inapochachin nisha piyapi'santa' anoyacancantërin, tënin Pitro.

¹² Ina natanahuatona', “No'tëquën nonin,” ta'tona', ta'tápi. Ina quëran Pirnapi, Paono, inapitanta' sha'huitantapi: “I'hua pa'patoira, Yosë na'con catahuarincoi. Quisoso nanamën sha'huitohuatoira, na'a nisha piyapi'sari natëpi. Inapitanta' caniohuachinara, Yosë nohuanton, anoyatëra'piarai. Ni'sahuatona', Tëhuëchachin Yosëri catahuarin,' topi,” tënin Paono.

¹³ Nani nontohuachina, Santiaconta' tapon:

—Natanco iyaro'sa'. ¹⁴ Iya Simon nani sha'huitërinpoa'. Yosë nohuanton, ina'ton nisha piyapi'sa' a'chintërin. A'chintohuachina, a'naquën imasapi, Yosëri huëntonënuë aya'conin. Inapitanta' piyapinënpita pochachin ni'sarin. ¹⁵ Inachachin pënëntona'piro'sa' ninshitërin. Iráca Yosë quiricanënuë ninshitaton, tapon:

¹⁶ “Yosë chachin naporin:

‘A'na tahuëri huëantarahuë.

Tapi shinpita catahuaantarahuë. Inapitaso' naniantërinaco ni'tona', pëi' mocarinso pochin nisapi.

Co noya cancantopirinahuë', cari anoyacancantaantarahuato, noya acoantarahuë.

¹⁷ A'napita piyapi'santa' nohuitiïnacoso marë' napoarahuë.

Nisha piyapi'santa' nohuitohuachinaco, chinotarínaco.

Ca nohuanto, a'naquën imasarinaco,'

¹⁸ tënin Yosë. Iráca quëran huarë' yonquirin nisha nisha piyapi'sa' nicha'ëcaso'.

Ina yonquiaton, anitotërinpoa',” tënin pënëntona'pi.

¹⁹ “Napoaton nisha piyapi'sa' Yosë imapachina', noya nia'ahua', tënahué. Co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' a'chintacaso ya'huërinhuë'.

²⁰ Nipirinhuë', pi'pian pënënacaso marë' ninshitahua'. Nisha piyapi'sa'

ma'sha tēpapi mamanshi moshacaiso marē'. Ina nosha Quisoso imapisopita tananpichina'. Naporahuatona', a'naquēn maconorahuatona', ma'sha tēpapi. Co huēnainēn noya inquitopihuē'. Ina noshanta' ama ca'inasohuē'. Naporahuatona', ama monshihuainasohuē', Inaichin pēnēanhuan'. ²¹ Iráca quēran huarē' Moisésē pēnētērinso' ya'huērin. Na'a ninanoquē a'chintapi. Nani chinoto tahuēri niyontopiso pēiquē nontopi. Napoaton ama inapita pinoinēnpoaso marēhuē' ina pochin quirica a'patahua' Quisoso imapisopita pēnēnacaso marē', itērin.

Pēnēnacaiso marē' ninshitopiso'

²² “Noyahua'. Ina pochin ninshitahua',” topi ya'ipiya. Ina quēran ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita yonquipi catoya'pi a'patacaiso marē'. “Paono, Pirnapi, inapita panantahuachina', inahuanta' ca'taina',” topachinara, “Inanta' noya,” topi ya'ipi imapisopita. Napoaton cato' quēmapi'sa' nóya nipisopita huayonpi paatona' sha'huitacaiso marē'. A'naso' Sirasē. A'nanta' Cotasē. Parsapasē itopi anta'. ²³ Ina quēran quirica ninshitopi Antioquiaquē ya'huēpisopita quētontacaiso marē'.

“Iyaro'sa'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya quiyanta' ya'huarai. Quiyaso' ca'tano'sanēnpitacoi ninshitarainquēma'. Ansiano'saro'coi chachin quirica a'patarainquēma', ni'co'. Co cotioro'sanquēmahuē' nipomarahuē', canpitanta' Quisoso imarama' ni'ton, iyahuēpita pochin ni'nainquēma'. Ya'ipi imaramasopita Antioquiaquē, Siria parti, Sirisia parti, inatohua' ya'huēramasopita iso nanan chachin a'patarainquēma' nitotacamaso marē'. ²⁴ I'hua a'naquēn isēquēran pa'pachinara, nisha a'chintērinēnquēma'. ‘Co Moisésē pēnētērinso' natēhuatamahuē', co Yosē huēntonēnquē ya'conaramahuē', itērinēnquēma'. Co quiyari a'papiraihuē', pa'pi. Natanahuatoma', nisha nisha yonquirama'. Pirnapi Paonorē chachin huēcaton, nani sha'huitirincoi. Ipora huarē' nitotatoi, ninshitarainquēma'. ²⁵ Napoaton niyontopatēira, catoya'pi sha'huitatoi, a'patarainquēma'. Pirnapi, Paonorē chachin ya'huēramaquē pa'pachina', inapitanta' pa'sapi. Pirnapi, Paono cato chachin nóya quēmapi'sa', tēnai, noya nosororai. ²⁶ Siniro Quisocriso nanamēn sha'huipiso marē' na'con aparisitopi. A'naquēni no'huitona', pi'pishachin shitēpapi. ²⁷ Napoaton Cotasē, Sirasē inapita a'patarainquēma' yonquiraiso' sha'huitinquēmaso marē'. ²⁸ Nani iyaro'sa' ninontērai. Ispirito Santonta' no'tēquēn anitotērincoi. Napopianachin yonquiatoi, ninshitarainquēma'. Co ya'ipi Moisésē pēnētērinso' natēcaso' ya'huērinhuē', tēnai. Pi'pisha sha'huichinquēma' natēcamaso marē'. ²⁹ A'naquēn ma'sha tēpapi mamanshi moshacaiso marē'. Ina nosha tananpitoco', tēnai. Naporahuaton, a'naquēn maconorahuatona', ma'sha tēpapi. Co huēnainēn noya inquipirinhuē', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohuē'. Naporahuaton, ama monshihuancosohuē'. Moisésē na'con pēnēntopirinhuē', inaichin natēcaso' ya'huērin, tēnai. Cotasē, Sirasē, inapitanta' inachachin pēnēnarinēnquēma'. Natēhuatama' iyaro'sa', noya nisarama'. Nani huachi,” topi quiricatatona'.

³⁰ Nani a'pahuachinara, pa'sahuatona', Antioquiaquē canconpi. Imapisopita niyontonpachinara, quirica quētopi. ³¹ Nani nontohuachinara: “Ma noyacha pēnēninpoa paya,” ta'ona', nóya cancantopi. ³² Cotasē, Sirasē, inapitaso' pēnēntona'piro'sa' ni'ton,

hua'qui' Quisoso imapisopita pënëmpi. Noya pënëmpi ni'ton, noya noya imasapi. ³³ Hua'quimiáchin inaquë yacapatopi. Ina quëran ya'huëpi'pa' yapanantahuachinara: "Osharan paco'. Yosë noya catahuainquëma'," itopi. [³⁴ Sirasëso nipirinhüë': "Co caso' pa'shatërapohüë'," ta'ton, co pa'ninhüë'.]

Naquërachin a'chinacaso marë' paantapiso'

³⁵ Paonosos' Pirnapirë chachin hua'qui' Antioquiaquë ya'huëpi. Sinioro nanamën sha'huirápi. A'napitarë chachin a'chinápi.

³⁶ Nani hua'quimiachin ya'huëhuachinara, Paonori itërin:

—Huëquë' pa'a iyasha. I'hua na'a ninanoquë Sinioro nanamën sha'huirë'. Paatë' Quisoso imapisopita nianta'a. ¿Onpoapita'mapa'? itërin.

³⁷ "Noyapa'. Pa'a nipachin. Coansha Marconta' quëpanta'a," itërin Pirnapiri.

³⁸ "Ama iya quëpa'asohüë'. I'hua pi'iquë Panpiriaquë canconpatëhuara, ya'huërin'pa' pa'mantarin. Co yacatahuarinpohüë'. Napoaton co nohuantërahuë'," itërin Paonori. ³⁹ Hua'qui' ninontopirinhüë', co napopi-anachin yonquiatonahuë', nisha nisha pa'pi. Pirnapiso' Coansharë chachin nanchaquë pa'sahuaton, Chipriquë canconpi. ⁴⁰ Paonosos' nipirinhüë' Sirasë nontërin ca'tanacaso marë'. Yapa'pachinara, Quisoso imapisopitari Yosë nontopi: "Isopita pa'pachina' Sinioro, a'paiquë' noya pa'ina'. Nosoroaton, catahuaquë' noya a'chiina'," itahuatona', a'papi. ⁴¹ Ya'ipi Siria parti pa'tatona', nisha nisha ninanoquë pa'pi. Quisoso imapisopita pënëna'piapi chiniquën cancantacaiso marë'. Sirisia partinta' paantatona', inachachin pënëantapi. Quisoso nanamën sha'huitatona', imapisopita achinicanconpi.

16

Timotionta' imatërinso'

¹ Ina quëran Tirpiquë pa'pi. Inaquë a'chinahuatona', paantapi. Paantarahuatona', Nistraquë canconpi. Inaquë a'na hui'napi quënanconpi, Timotio itopiso'. Inanta' Quisoso imarin. A'shinso' cotio sanapi. Quisoso imarin anta'. Pa'pinso' nipirinhüë' Crico piyapi.

² "Timotio nóya quëmapi," topi ya'ipi Quisoso imapisopita. Nistraquë ya'huëpisopita, Iconioquë ya'huëpisopitanta' napopi. ³ "Huëquë' api imaquico," itërin Paonori.

"Noyahua', pa'i canta'," tënin anta'. Inaquë na'a cotioro'sa' ya'huëpi ni'ton, Paonori sha'huitohuachina, marca acotopi. Pa'pinso' Crico quëmapi ni'ton, napopi. ⁴ A'na ninanoquë, a'na ninanoquë pa'sahuatona', pënëna'piapi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita Quirosarinquë ya'huëpisopita ninshitopiso' sha'huirapi imacaiso marë'. ⁵ Napohuachina, Quisoso huëntonënuë ya'conpispitona' natëtona', noya noya imasapi. Naporahuaton aquë aquëtë na'asapi.

Ispirito Santo nohuanton, hua'narinso'

⁶ Asia parti Yosë nanamën yasha'huipirinhüë', Ispirito Santo co nohuantërinhuë' inaquë a'chinacaiso'. Napoaton Piriquna parti, Carasia parti inapita na'huëtopi. ⁷ Misia parti ya'caritonahuatona', Pitinia parti yapa'sapirinhüë'. Naquëranchin Ispirito Santori ya'copirin. "Co Quisoso nohuantërinhuë' inaquë a'china'huaiso'," ta'tona', co inatohua' pa'pihuë'. ⁸ Napoaton Misia parti na'huërahuatona', Toroasëquë canconpi. ⁹ Inaquë

Yosë nohuanon, tashi' Paono hua'narëso pochin quënanin. Masitonia piyapi huaniarin, quënanin. "Huëquë' isëquë. Nosoroatoncoi, catahuacoï," itërin. ¹⁰ Ina natanahuaton, "Yosë nohuantërincoi inatohua' noya nanan sha'huica'huaiso'," ta'toi, manorai inatohua' paca'huaiso'.

Piriposëquë a'chinpiso'

¹¹ Marë yonsanquë ya'huërai ni'ton, nanchaquë ya'conai paca'huaiso marë'. Ya'conahuatoï, pipirai. Panca so'ton huancoanai' nininguë canconai, Samotrasia itopiso'. Inaquë huë'ëpatërai. Tahuëririnquë pantarahuatoï, Niaporisëquë canconai. Inaquë nonshirai. ¹² Nani Masitonia parti canconpatoira, ira pa'tatoï, Piriposëquë canconai. Inaso' panca ninano'. Copirnorï acorïnsó' ni'ton, inaquë na'a Nomaro'sa' ya'huëpi. Hua'quimiáchin inaquë ya'huërai. ¹³ Chinoto tahuëri nanihuachina, ninano quëran pipirahuatoï, ii' yonsanquë pa'nai. "Inaquë Yosë chinotapi," ta'toi, inaquë pa'nai. Sanapi'sa' nani niyontonpi, quënanconai. Inaquë huënsërahuatoï, a'chintërai. ¹⁴ A'na sanapi inaquë Yosë chinotërin, Niria itopiso'. Tiatira quëran huë'nin. Inaso' tintahuan. Ma'maro' në'mëtë' pa'ton ninïnsó' pa'anin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin ni'ton, Paonorï a'chintohuachina, nóya natanin. Yosë nohuanon, a'naroáchin cancanën quëran huarë' yaimarin. ¹⁵ Quisocristo imarin ni'ton, aporintërin. Pëinënquë ya'huëpisopitarë chachin aporihuanpi.

—Canta' Siniro imarahuë ni'ton, huëco' pëinëhuëquë yacapacoï, itërincoï. Na'con sha'huitohuachincoira, inaquë huachi yacaparai.

¹⁶ A'na tahuëri yonsanquë paantarai Yosë chinota'huaiso marë'. Paaso-coï, a'na nanon quënanconai. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, ninotërin. Ina sanapiso' a'napitari pa'anpi asacatacaïso marë'. Ninorïnsó marë' hua'anënpitaso', na'con canapi. ¹⁷ Nanonso' quënanahuatoncoï, imaquiari-coï. Imaritoncoï, chiniquën nonsarin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'.

—Isopita quëmapi'saso' Yosë piyapïnënpita. Yosë chini chiniquën nanantërinso' nohuitatona', natëpi. A'chintarinënuëma' canpitanta' nitotatoma' cha'ëcamaso marë', itëriarin.

¹⁸ Na'a tahuëri imatoncoï, naporárin. Pinatanaton, Paonosó' no'huitëriporin. Tahuëretahuaton, sopai itapon:

—Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, a'paaranquën. ¡Iso sanapi quëran pipimiatëquë! itërin. Naporo chachin pipimiatërin.

¹⁹ Hua'anënpitaso nipirinhüë' no'huitopi. "Co huachi ninorinhüë' ni'ton, co huachi canarëhuahuë'," ta'tona', Paono, Sirasëre chachin masahuatona', cachiquë quëpapi ninano hua'ano'sa' nontacaiso marë'.

²⁰ Inaquë quëparahuatona', coisëro'sa' itapona':

—Isopita quëmapi'saso' cotioro'sa' ni'ton, a'chinatona', ninano' tapiapi. Nisha a'chintohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. ²¹ Canpoaso nipirinhüë' Noma piyapïnpoa' ni'ton, co inachintopiso' natëcaso' ya'huërinhuë', itopi.

²² Huanipapisopitanta' no'huitatona', Paono, Sirasë inapita ahuëpi. Coisëro'sarinta' camaipi. "Ai'nanpiratahuatoma', naraquë ahuëpico'," itopi. Napohuachina inapotopi. ²³ Chiniquën ahuëpitona', tashinan pëiquë po'mopi. Po'mohuachinara, tashinan pëi' hua'an itapona': "Noya a'paiquë', ta'ahuachina'," itopi. ²⁴ Ina natanahuaton, huancánachin po'morin. Nantëna' nontëquë acatëntahuaton, catinaquë niahuitërin.

²⁵ Yono tashi' nisahuaso', parisitaponaraihué', co sêtopihué'. Cato chachin Yosé nontápi. Yosé chinotatona', cantarapi. Apiro'sa' natan-tapi. ²⁶ A'nanaya panca ocohua pa'nin. Tashinan pèi' achinicaso maré acotopiqué huaré', nacon nacontarin. Naporó' Yosé nohuanon, ya'coanaro'sa' nii'soatëra'piapi. Ya'ipi apiro'sa' catinanëna' nii'quiritopi. ²⁷ Tashinan pèi' hua'an capayatohuachina. Ya'coanaro'sa' nii'soatopinan ni'nin. "Ya'ipi apiro'sa' capa, nani ta'api," ta'ton, sahuëninën ocoirahuaton, yanitëparin. ²⁸ Paonoriso nipirinhué' a'naroáchin nontërin:

—¡Ama iyasha nitëpaquësohué'! ¡Co ta'araihué'! itërin chiniqué'n nontaton.

²⁹ Ina natanahuaton: "¿Naporin ti?" toshuaton, pa'yanin. "Nanparin quëshico ni'i," itohuachina, piyapinënpitari quëpatopi. Manorahuaton, ya'conin. Pa'yanaton, ropa ropátarin. Paono pirayan isonahuaton, mosharin. ³⁰ Ina quëran cato chachin ocoirahuaton:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpo'i cha'ëca'huaso maré'? itërin.

³¹ —Quisocristoíchin nicha'ërinpoa'. Ina natëhuatan, cha'ësan. Sa'an, hui'nanpita inapitaré'quën chachin cha'ësan. ³² Ina toshuaton, Quisocristo nanamën a'chintërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita natanpi. ³³ Tashinan pèi' hua'anso' noya natanahuaton, natërin. Tashi' nipirinhué', quëparahuaton, nicarotopiso' pa'mopirin. Napohuachina, Quisoso imapi huachi ni'ton, ya'ipiya aporintërin. ³⁴ Nani aporihuanpachinara, pëinënquë quëparin. Inaquë a'carin. Yosé natëtona', ya'ipiya noya cancantopi.

³⁵ Coisëro'saso' nipirinhué' co nitotopihué'. Tahuërihuachina, sontaro'sa' amatahuatona', itopi: "Tashinan pèi' hua'an sha'huitonco' catoya'pi i'huara po'moraiso' ocoi'in pa'ina'," itohuachinara, pa'pi sha'huitapona'. ³⁶ Ina natanahuaton, Paono itapon:

—Coisëro'sa' nanan a'patërinaco ocoia'huainquëmaso maré'. Napoaton noya pipico', itërin hua'ani.

³⁷ Paonosó' nipirinhué' sontaro'sa' itërin:

—Co po'oana quëran pa'saraihué'. Quiyaso' Noma piyapicoi nipiraihué', naraquë hui'tonpirinacoi. Co coisëquë sha'huirapiponaracoihué', cachiquë chachin napotërinacoi. Ina quëran tashinan pëiquë po'morinacoi. Noma piyapicoi ni'toi, co topinan ana'intinacoisohué' nipirinhué'. ¿Iporaso' po'oana quëran yaocoiantarinacoi ti? ¡Co'chi nohuantëraihué' paya! Sha'huitëquë' inahuara chachin hué'ina'. A'ninquëchin ocoi'inacoi, itërin.

³⁸ Sontaro'sa' paantarahuatona', coisëro'sa' sha'huitonpi: "Inapitaso' Noma piyapi'sa'," topachinara, pa'yanpi. Co topinan quëran Noma piyapi ahuëcasohué' nipirinhué', ahuëpi. ³⁹ Napoaton tashinan pëiquë pa'sahuatona', noya nontopi. "¿Canpitanta' Noma piyapinquëma' ti?" itohuachina, "Inacoi mini," tënin Paono. "Co'chi nitotëraihué' paya. Co nitotatoihué' ahuërainquëma', co ahuëca'huainquëmasohué' nipirinhué'," itërin. Ina quëran noya ocoirahuatona', "A'na parti paco'," itopi. ⁴⁰ Napotohuachinara, tashinan pëi quëran pipipi. Pipirahuatona', Niria pëinënquë paantapi. Quisoso imapisopita niyontonpachinara, pi'pian pënëantapi: "Chiniqué'n cancantatoma', imamiatoco'," itopi. Ina quëran pa'pi huachi.

17

Tisaronicaquë a'chininso marë' no'huipiso'

¹ Ina quëran Anpiporisë na'huëtahuatona', Aporonianta' na'huëtaantapi. Ina quëran Tisaronicaquë canconpi. Inaquë cotioro'sa' niyontonpiso pëi' ya'huërin. ² Inachintërin nichinapon chachin cara chinoto tahuëri inaquë Paono Yosë quiricanën a'chinin.

³ —Quisocriso imaco' canpitanta'. Inaso' inápa quëran o'marin, Yosëri a'paimarinso'. Ina nohuanton, oshanënpoa marë' chiminin. Chim-inpirinhuë', Yosë nohuanton, nantantarin. Iráca quiricanën quëran ninorinso chachin naporin. Inaso' Cristo, Yosëri acorinso', ténin.

⁴ A'naquën natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Na'a Crico piyapi'santa' imasapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Paono a'chininso' natanahuatona', Quisoso imasapi. Na'amiachin sanapi'santa' chiniquën nanantopisopita imasapi. ⁵ A'naquën cotioro'saso nipirinahuë', co yanatëpihuë'. “Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi,” ta'tona', apiratopi. Apiratatona', no'huipi. Cachiquë pa'sahuatona', no'huítërayaro'sa', chiro'tëro'sa', inapita itapona': “Huëco' Paono, Sirasëre chachin macatëhua' ana'intahua',” ta'tona', piyapi'sa' ayontonpi. No'huítëratona', Casono pëinënquë pa'pi. Inaquë Paono yacapatërin ni'ton, macacaiso marë' pa'pi. Ya'coana papaatahuatona', ya'conpirinahuë', ⁶ co Paono ya'huërinhuë'. Co ina quënanatonahuë', Casono mapi. A'napita Quisoso imapisopitanta' masahuatona', ninano hua'ano'saquë quëpapi.

—Paono ya'ipi parti pa'sárin. A'chintaton, notohuaro' piyapi'sa' anishacancantarin. Sirasënta' inachachin nisarín. Isëquënta' huë'pachinara, ⁷ Casonori pëinënquë aya'conin ni'ton, inaquë yacapapi. Isopitanta' imatona', co huachi Noma copirno natëtonahuë', nisha imasapi. “A'na copirno ya'huarin. Inaso' Quisoso,” toconpi, itopi.

⁸ Piyapi'sa' natanahuatona', aquë aquëtë' no'huítopi. Hua'ano'santa' no'huítatona', Casono, a'napita imapisopita inapita chiniquën pëinënpi. ⁹ Ina quëran coriqui ma'papi ama tashinan pëiquë po'mocaiso marëhuë'. Nani pahuëretohuachinara, a'papi.

Piríaquë Yosë quiricanën na'con nontopiso'

¹⁰ Quisoso imapisopita pipirahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi. Naporor' tashi' Paono, Sirasë, inapita Piríaquë a'papi. Inaquë canconahuatona', cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë pa'pi a'chinacaiso marë'.

¹¹ Inaquë ya'huëpisopitaso nipirinhuë' nóya yonquipi. Co Tisaronicaquë ya'huëpisopita pochinhuë'. Paonori a'chintohuachina, nóya natanpi. “Paonosor' no'tëquën a'chinamara,” ta'tona', nani tahuëri Yosë quiricanën noyásha nontapi no'tëquën nitotacaiso marë'. ¹² Naporahuatona', na'a cotioro'sa' natëpi. Na'amiachin Crico sanapi'santa' chiniquën nanantopisopita natëpi. A'naquën Crico quëmapi'santa' imasapi. ¹³ Napopiso', Tisaronicaquë nahuinin. Cotioro'saso' natantahuatona', “Piríaquënta' Paono Yosë nanamën a'chinarin,” ta'tona', inatohua' pa'pi. Canconahuatona', Paono sha'huirapitona', piyapi'sa' ano'huítopi. ¹⁴ Napohuachinara, Quisoso imapisopitari a'naroáchin Paono a'papi. A'naquëni ca'tanatina', marë yonsanquë'pa' quëpapi. Sirasë, Timotio, inapitaso nipirinhuë' co pa'pihuë'. ¹⁵ Atinasë'pa' Paono ca'tanpi. Yapanantahuachinara, —Sirasë,

Timotio, cato chachin sha'huitonco' manóton hué'ina', itèrin Paonori. Napotohuachina, ya'huèpi'pa' panantapi.

Atinasèquë nisha nisha moshapiso'

¹⁶ Paonoso nipirinhüè' Atinasèquë Sirasè, Timotio, inapita ninararin. Ninano' conitaton, notohuaro' mamanshi quènanin. Inapita quènanahuaton, sètèrin. Inapoaton, napion cancantèrin. ¹⁷ Napoaton na'con pènèntèrin. Niyontonpiso pèiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintèrin. Cotioro'sa' pochin chinotopisopitanta' natanapi. Quisoso nanamèn a'chintohuachina, ninontápi. Naporahuaton, nani tahuèriya cachiquë pa'nin. Inaquë a'naya a'naya huè'pachinara, nontarin. Nisha piyapi'santa' natanapi. ¹⁸ Inaquë nisha nisha yonquipiso' a'china'piro'santa' huè'pi. A'naquën ipicorioro'sa' itopi. A'naquëonta' istoicoro'sa' itopi. Paono quènanahuatona', ninontopi.

—Iso quëmapi pa'pi nona'pi. ¿Ma'ta' tēcapon naporin? itopi a'naquën.

—Ahuën. Nisha yosëro'sa' imacaiso marè' a'chinamara, topi a'naquën. “Quisoso chiminin. Ina quèran nanopiantarin,” tèninsò marè' napotopi. ¹⁹ A'naquënso natanahuatona', Ariopaco itopiquë quèpapi. Inaso' hua'ano'sa' niyontoyantopiquë. Paono inaquë quèparahuatona', itopi:

—¿Ma nisha nanan chachinta' a'chinan? Yanitotèrai quiyanta'. ²⁰ Co onporonta' natanchinaihuè'. A'chintocoi quiyanta' nitochii, itopi.

²¹ Inaquë ya'huèpisopita nasha nanano'sa' pa'yatopi. Nisha nisha a'chinpiso' yanatanpi. Nisha piyapi'sa' huè'pisopitanta' yanatanpi.

²² Paono inaquë huanirahuaton, Atinasèquë ya'huèpisopita itèrin:

“Natanco iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Canpitaso' ya'ipiniquëma' na'con moshatèrama', ténahuë. ²³ Cachiquë pa'patora, ya'ipi moshatèramaso' ni'nahuë. A'na artaro quènanahuë. Inaquë ninshitèrama'. 'ISOSO YOSÈ CO NOHUITOPIRÈhuahuë', MOSHAHUA,' tènama' ninshitatoma'. Co nohuitapomarahuë', mosharama'. Apira carinquëma' a'chinchinquëma', nohuitoco'.

²⁴ Ina Yosëso' chini chiniquën nanantèrin. Iráca isoro'pa', ya'ipi ma'sha isèquë ya'huèrinsonta' acorin. Inaso' hua'anènpoa'. Isoro'paquë ya'huèrinsopita, inápaquë ya'huèrinsopita, ya'ipimiáchin hua'anèntarin. Moshatopiso pèi' piyapi'sari nipiquë co Yosë ya'huèrinhuè'. ²⁵ Co piyapi ma'shanènpita nohuantèrinhuè'. Co manta' pahuantèrinhuè'. Inariáchin ya'ipi ma'shanènpoa' quètèrinpoa'. Ina nohuanton, nanopirèhua'. Ina nohuanton, cosharo', ma'sha, inapita ya'huètèrinpoa'.

²⁶ Iráca a'na quëmapi'ra' ninin. Inaya quèranchin ya'ipi piyapi'sa' na'api. Nisha nisha nipisopita na'api ya'ipiro'paquë ya'huècaiso marè'. Co'huara ya'huèyatèrasèhuahuë', yonquirinpoa'. Nisha nisha parti ya'huècaso marè' acorinpoa'. Onporosona nanopicahuasonta' yonquirin. Ina nohuanton, nanopirèhua'. ²⁷ Ya'ipinpoa' acorinpoa' ina nohuitacaso marè'. Co quènanarihuarahuë', ina na'con yonquicaso' ya'huèrin. Co inaso' aquë patèrinpoahuë'. Co naniantèrinpoahuë'. ²⁸ Ina nohuanton nanopiarèhua', pa'nèhua', ya'huèrèhua'. A'nara' cancan yonquina'pi ninshitaton, no'tèquën naporin: ‘Canpoaso' Yosë hui'ninpita pochin ninèhua', tènin.

²⁹ Napoaton Yosènta' canpoa' pochin nanopirárin anta'. Co inaso' mamanshi pochinhüè'. Mamanshiso nipirinhüè' piyapi'sari inahuara yonquinèna quèran nipi. Oro quèran, prata quèran, na'pi quèran, ina quèranpita nipi. Ama Yosëso' mamanshi pochin cancantocoso'huè'.

³⁰ Iráca co Yosë nohuitopihuë' ni'ton, co ana'intërinhuë'. Iporaso nipir-inhuë', ya'ipi piyapinpoa' pënëninpoa': 'Co noyahuë' yonquiramaso' naniantatoma', casáchin chinotoco,' itërinpoa' Yosë. ³¹ A'na tahuëri co noyahuë' nipsisopita no'tëquën ana'intarin. Nani Quisoso acorin coisë pochin nicaton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitacaso marë'. Inaso' piyapi chachin ni'ton, chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarín. Napoaton inaso', Yosëri acorinso', tënëhua', ténin Paono.

³² "Ananpitaantarín," téninso marë', "Tëhuëenchachin ta'ma' ananpitëca," ta'tona', tëhuapi a'naquën. A'naquënso nipirinhue' co tëhuapihuë'.

—A'na tahuëri a'chintaantacoi, itopi.

³³ Ina quëran Paono pa'nin. ³⁴ A'naquënso nipirinhue' natëtona', imapi. Quisoso natëpi. A'naso' Tionisio, Ariopaco hua'an nininso'. A'nanta' sanapi, Tamarisa itopiso'. A'napitanta' imasapi.

18

Corintoquë Paono a'chininso'

¹ Ina quëran Paono pipirahuaton, Corintoquë pa'nin. ² Inaquë a'na cotio quëmapi Aquiro itopiso' quënanconin. Inaso' Pontoquë nasitërin. Sa'inso' Pirisira itopi. I'huamiáchin Itaria parti ya'huëpi. Nomaquë chachin ya'huëpirinahuë', copirno Craotiori camaito huachina, ya'ipi cotioro'sa' pipipi. Aquiroso' ina quëran pipirahuaton, Corintoquë huë'nin. Ina pënënuquë Paono pa'nin ni'tapon. ³ Paonoso' në'mëtë' pëiro'sa' nina'pi. Aquironta' inaquë chachin sacatërin ni'ton, inaquë yacapatërin nicatahuacaiso marë'. ⁴ Nani chinoto tahuëri cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cricoro'santa' a'chintaton: "Quisoso natëco' canpitanta'," itërin.

⁵ Ina quëran Sirasë Timotiorë chachin Masitonia parti quëran canquipi. Canquihuachinara, Paono na'con na'con a'chinarin quënamapi. Nani tahuëri cotioro'sa' Quisoso nanamën a'chintárin. "Inaso Cristo, Yosëri a'paimarinso'," itaton na'con pënënin. ⁶ Inapitaso nipirinhue' no'huitona', Paono pinopi. Napoaton tananpitërin.

—Tëhuëenchachin Yosë ana'intarínquëma'. Nani ya'ipi a'chintopiranquëmahuë', co yanatëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuëñëmaquë nina'intarama'. Iporaso nisha piyapi'sa' a'chintarahuë huachi, ténin Paono.

⁷ Ina quëran co huachi cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë a'chintërinhuë'. Pipirahuaton, Tisio Costo pënënuquë pa'nin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Niyontonpiso pëi' pirayan ya'huërin. Ina pënënuquë pa'nin a'chinacaso marë'. ⁸ Cotio niyontonpiso pëi' hua'aonta' natanahuaton, natërin, Crispo itopiso'. Ina pënënuquë ya'huëpisopitanta' Quisoso imasapi. Na'a ya'huëhuano'sa' Quisoso nanamën natanahuatona', natëpi. Natëhuachinara, aporihuanpi. ⁹ A'na tashi' Yosë nohuanton, Paono hua'narëso pochin niantarin. Siniorori chachin itapon: "Ama të'huaton, copitëquësóhuë'. A'chináquë'. ¹⁰ Carínquën catahuaranquën. A'naquën no'huipirínënuquëonta', noya a'paiaranquën. Co insonta' nani-tapaponhuë' ma'sha onpotínquënso'. Na'a piyapi'sa' isëquë yaimarinaco. Napoaton a'chintáquë'," itërin. ¹¹ Napotohuachina, inaquë a'na pi'ipi miria ya'huaton, Yosë nanamën a'chinárin.

¹² Ina quëran Cariono Acaya parti hua'anëntohuachina, cotioro'sari Paono no'huitona', niyontonpi. Ina masahuatona', hua'ano'sataquë quëpapi ana'intacaiso marë'.

¹³ —Moisësë iráca pënënincoiso pochin Yosë chinotërai. Iso quëmapiso nipirinhüë' nisha a'chinarin. Piyapi'sa' anishacancantarin, itopì.

¹⁴ Paonori yanontapirinhüë', hua'ani itapon:

—Canpita cotioro'sanquëma' co yanatananquëmahüë'. Paso' quëmapi co noyahüë' ninin naporini, nata'intohüë'. Ihuatërin, ahüëtërin, inaporin naporini tēhuëncinso', natanacaso' ya'huë'itonhuë'. ¹⁵ Nipirinhüë', nisha nisha nanan cotioro'sanquëma' ya'huëtërinquëma'. Nipënënamaso' quiri-canta' ya'huëtërinquëma'. Co caso' nohuantërahuë' ina yonquica'huaso'. Canpita capini anoyatoco', itërin.

¹⁶ Itahuaton, a'parin. ¹⁷ Na'a piyapi'sari ni'sapi. Ni'sahuatona', cotio niyontontopiso pëi' hua'an mapi, Sostinisë itopiso'. Masahuatona', inaquë chachin ahüëpi. Carionori nicaponahuë', co manta' tēninhüë'. Co ina yonquirinhüë'.

Antioquiaquë paantapiso'

¹⁸ Hua'qui' Paono inaquë ya'huantarin. Ina quëran Quisoso imapisopita nontahuaton, pa'nin huachi. Aquiro sa'inë chachin pa'pi anta'. Nanchaquë Siria parti yapantapirinhüë'. Sincriaquë canconahuaton, Paono noyá niya'itërin. Yosë sha'huitërinso' nanirin ni'ton, naporin. Ina quëran nanchaquë ya'conpi. ¹⁹ Ipiisoquë canconpachinara, nonshipi. Aquiroso' sa'inë chachin inaquë quëparitërin. Paonosó' yapaantahuachina, cotio niyontontopiso pëiquë ya'conahuaton, a'chintërin. Cotioro'sarë' ninontopì. ²⁰ “Hua'qui' ya'huaton, a'chintaantacoi,” itopirinhüë', co nanitërinhuë'. ²¹ “A'na tahuëri Yosë nohuantohuachin, huëantarahuë,” tēnin.

Ina quëran nanchaquë ya'coantarahuaton, paantarin. ²² Sisariaquë nonshiconahuaton, Quirosarinquë pa'nin. Ya'ipi Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' nontërin. Ina quëran Antioquiaquë paantarin. ²³ Hua'quimiáchin inaquë ya'huërin. Ina quëran naquëranchin yonquirin paaton nasha imapisopita nicacaso marë'. Carasia parti pa'sahuaton, pënëna'piarin. Naporahuaton, Piriquia partinta' pa'sahuaton, pënëna'piarin. A'naya a'naya ninanoro'saquë Quisoso imapisopita achinicancana'piarin. Achinicancanpachina, noya noya imasapi.

Aporosë Ipiisoquë pënëntërinso'

²⁴ Naporo' tahuëri'sa' a'na cotio quëmapi Ipiisoquë pa'nin, Aporosë itopiso'. Aricantriaquë nasitërin. Noyá nitotërin a'chinacaso'. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' noya nitotërin. ²⁵ Siniro iranën anitotopì ni'ton, a'ninquëchin nanamën a'chintarin. Ya'ipi cancanën quëran a'chinin. Quisoso naporinso' no'tëquën a'chinaponahuë', Coansha aporintërinso'achin nitotërin. ²⁶ Cotioro'sa' niyontontopiso pëiquë ya'conahuaton, chiníquën cancantaton, a'chinpirinhüë'. Pisisira, Aquiro, inapitari natanahuatona': “Co ya'ipi Quisoso nanamën nitochátërarinhüë’,” ta'tona', pënënuquë quëpapi. Inaquë ya'ipi Quisoso nanamën a'chintopì no'tëquën nitotaton, Yosë iranën pa'tacaso marë'. Ina natanahuaton, natërin. ²⁷ Ina quëran Acaya parti yapa'sarin a'chinacaso marë'. “Acaya parti a'chinchì, topirahuë’,” topachina: “Noya iyasha. Noya paquë’,” itopì Quisoso imapisopitari. Naporahuatona',

quirica ninshitopi quêtontacaiso marë'. "Thuata, iyaro'sa'. Aporosë huë'pachin, noya nontoco'. Inanta' Quisoso imarin ni'ton, noya natanco'," itopi ninshitona'. Quirica ma'patahuaton, Acaya parti pa'nin. Inaquë Quisoso imapisopita quënanconin. Yosëri catahuarin ni'ton, Quisoso imapi. Inapita quënanconahuaton, noya a'chintaton, achinicananarin. ²⁸ Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë quiricanën a'chinárin. "Íráca quëran huarë' Cristo o'macaso' ninopi. Iporaso' nani o'marin. Inaso' Quisoso," ténin. Quiricanën quëran anitotërin. Noya noya a'chinin ni'ton, cotioro'sa' co nanitopihuë': "Nonpiánin" ta'caiso'.

19

Ipisoquë Paono a'chininso'

¹ Aporosë Corintoquë ya'huaso', Paono huancoro ira pa'tahuaton, Ipisoquë canconin. Inaquë na'amiáchin imapisopita quënanconin.

² —Quisoso natëhuatamara, ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? itërin.

—Co Ispirito Santo nohuitëraihuë'. Co ina a'chintërinacoihuë', itopi.

³ —¿Ma'ta' natëhuatamara aporihuanama'? itërin.

—Coansha pënëntërinso' natëtoi, aporihuanai, itopi.

⁴ —Coanshaso pënëntërin co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë'. Ina quëran aporintërin. Nipirinhue', co inasáchin sha'huirinhue'. "Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina imaco'," itërin anta'. Napoaton Quisoso imaco', itërin Paonori.

⁵ Ina natanahuatona': "Siniro Quisoso imasarai. Ina natëarai huachi," ta'tona', aporihuanpi. ⁶ Ina quëran Paonori së'huamotohuachina, Ispirito Santori ya'coancantimarin. Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonpi. Co nitotopirinahuë', a'naroáchin nonpi anta'. Naporahuaton, Ispirito Santori catahuarin Yosëri anitotërinso sha'huicaiso marë'. ⁷ Shonca catoya'pi pochin napopi.

⁸ Hua'qui' inaquë Paono ya'huërin. Cara yoqui pochin cotioro'sa' a'chintárin. Nani simana niyontonpiso pëiquë pa'nin. Co të'huatonhuë', a'chintárin. "Yosë yahua'anëntërinquëma'. Ina marë' Quisoso a'paimarin. Ina imaco'," itarin. ⁹ A'naquënso nipirinhue' co natantochináchinhuë' cancantatona', co yanatëpihuë'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, no'huitopi. No'huitatona', —Co Quisoso nanamën imacaso' ya'huërinhuë', toconpi. Napoaton Paonori patërin. Quisoso imapisopita quëparahuaton, iscoira pëiquë pa'nin. Tirano a'chinquë paaton, nani tahuëri a'chintárin. ¹⁰ Cato' pi'ipi inaquë ya'huaton, a'chinin. Siniro nanamën ya'ipi Asia parti nahuinin. Cotioro'sa' natantopi. Na'a nisha piyapi'santa' natantopi. ¹¹ Yosë nohuanton, Paono nani ma'sha nanitaparin. Cania'piro'sa' së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi. ¹² Panionën, a'morinso', inapita tëranta' quëparahuatona', cania'piro'sa' quëtonpachinara, a'naroáchin noyatopi. Sopairo'santa' pipipi.

¹³⁻¹⁴ A'naquën cotioro'santa', sopairo'sa' yaa'papi. Paono nicatona', yanonanpi. A'naquënso' Isipo corto hua'an hui'ninpita napopi. Canchisë hui'ninpita chachin napopi. Co Quisoso imaponaraihuë', sopairi ya'coancantërinso' itapona': "Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'paarainquën. Ina nanamën Paononta' a'chinarin. Napoaton pipiquë huachi," itopirinahuë', ¹⁵ sopairi a'panirin: "Quisoso

nohuitèrahuë. Paononta' nohuitèrahuë'. Canpitaso napoaponahuë', co nohuitèranquëmahuë', itèrin.

¹⁶ Ina toshahuaton, quëmapi hua'yantèrinsoari pashita'parin Inapoton, canchisëya'pi chachin manin. Chiníquën ahuëaton, pè'shara'piarin. A'naya'piáchin niponahuë', canchisëya'pi minsërin. A'mopisonta' oshato oshatotèrin. I'nanpirapi ta'api. ¹⁷ Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', inapita natanahuatona', pa'yanpi. "Sinioro Quisoso chini chiníquën nanantèrin," topi.

¹⁸ Ina quëran na'amiáchin Quisoso imapisopita huë'pi. "Quiyanta' pënotopirahuë'. Co noyahuë' ninaiso' a'poarai," itopi. ¹⁹ A'naquënso' pënoton quirica ya'huëtapi. Inapita a'porahuatona', quëntapi ahuiquitacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' nicasoi', ahuiquitopi. Pa'tèrinso pichi-huachinara: "A'natèrápo shonca huaranca coriqui prata quëran nininso pa'tèrin," topi. ²⁰ Pënotono'santa' pënotopiso' a'porahuatona', cancanëna quëran huarë' imasapi ni'ton, Sinioro nanamën ya'ipi parti nahuinin. Na'con na'con imasapi.

²¹ Ina quëran Paono yonquirin a'napita imapisopita ni'coantacaso marë': "Masitonia parti ni'coantarahuë. Acaya partinta' nisha nisha ninanoquë imapisopita niantarahuë. Nani pënëantahuato, Quirosarin-quë paantarahuë. Ina quëran Nomaquë'pa' paca'huaso' ya'huërin," tënin. ²² Timotio, Irasito, inapitari, inapitari nomaquë'catahuapirinahuë', Paonori a'parin Masitonia parti imapisopita a'chintacaiso marë'. Inaso nipirinhue', hua'quimiachin Asia parti quëparitantarin.

Artimisa moshapiso'

²³ Naporo' na'a piyapi'sa' Sinioro imasapi ni'ton, mamanshi moshana'piro'sa' no'huítapi. ²⁴ Inaquë moshapiso' Artimisa itopi. Na'a mamanshi nina'piro'sa' ya'huëpi. Mamanshi pëia'huaro'sa' prata quëran nonanpi. Ina pa'anatona', na'con canapi. A'nara' Timitirio itopi. ²⁵ Inari ya'ipi piyapinënpita ayontonin. A'napita ma'sha nina'piro'santa' amatèrin. Ya'ipi niyontonpachinara, itapon: "Ni'co', iyaro'sa'. Mamanshi ninëhua quëran na'con canarëhua'. ²⁶ Paonoso nipirinhue' isëquë huëcaton, pënëntarin. 'A'naichin Yosë ya'huërin. Piyapi'sari nipiso' co inaso' Yosëhuë', tosarín, natanama' canpitanta'. Ya'ipi Asia partinta' nahuinin. Na'a piyapi'sa' natanahuatona', natëpi. Natëtona', mamanshi a'popi. ²⁷ Napohuachina', co huachi noya ni'sarinënpohuë'. Co onpopinchin canarihuahuë'. Artimisaonta' naniantapi. Inaso' chini chiníquën nanantèrin. Ya'ipi asiario'sa' moshapiso'. Ya'ipi parti quëran nohuitopi. Aquëtë chachin Paono natëhuachina', co huachi moshato pëiquë huë'sapihuë'. Artimisa nóya nipirinhue', co huachi moshaapihuë'," itèrin.

²⁸ Natanahuatona', Paono chiníquën no'huipi. "¡Ma noyacha Artimisaso paya! Ina chinotèrëhuaso'," tosapi chiníquën nonatona'.

²⁹ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noncaropi. No'huítatona', Paono ca'taninsopita mapi, Acayo, Aristarico inapita itopiso'. Inapitaso' masitoniario'sa'. Chiníquën masahuatona', huëntëntèrahuatona', niyontonpiso' i'ratëquë quëpapi. ³⁰ Paononta' piyapi'sa' nontapon yapa'pirinhue', Quisoso imapisopitari to'shitëatona', ya'copipi. "Ama paquësohuë'," itopi. ³¹ A'naquën Asia parti hua'ano'santa' Paono amiconënpita ni'ton, nanan a'patopi. "Ama niyontonpiso' i'ratëquë pa'insohuë'," itopi. ³² Piyapi'saso'

noncaroápi. Nisha nisha nonsápi. Na'con na'con piyapi'sa' co nitotatonaraihué', "¿ma'marëcha niyontonëhua' nicaya?" topi. ³³ Ina quëran cotio hua'ano'saso', Aricantro itopiso camaipi piyapi'sa' nontacaso marë'. Napoaton huancánachin huanirahuaton, anquirarin piyapi'sa' ta'tacaiso marë': "Co quiya tëhuëraihué', ta'caso' vonquipirinhué', ³⁴ "inaso' cotio quëmapi," ta'tona', co yanatanpihué'.

"¡Ma noyacha Artimisasas paya! Ina chinotërehuaso'," tosapi chiniquën nonatona'. Cato' ora pochin naporápi.

³⁵ Parisi quëran ninshitona'pi hua'ani atonirin. Atonirahuaton, itapon: "Tëhuëenchachin iyaro'sa', Artimisasas' chini chiniquën nanantërin. Inaso ya'ipiya quëran nitotopi. Iráca inápa quëran anotimarin. Iso ninanonënpoaquë chachin anotimarin ni'ton, canpoari a'pairëhua'. ³⁶ Ya'ipiya nitotopi ni'ton, ama huachi no'huitocosohué'. Ama topinan quëran ahuëtocosohué'. ³⁷ Isopita quëmapi'sa' quëpiramahué'. Co Artimisa sha'huirapihué'. Co moshato pëiquë ihuatopihué'. ³⁸ Timitirio, mamanshi nina'piro'sa', inapitari yasha'huirapihuachina', coisëquë pa'ina'. Hua'ano'santa' ya'huëraipi. Inaquë quëparahuatona', sha'huirapiina'. ³⁹ Aquëtë huarë' nanan ya'huëhuachin, hua'ano'sa' niyontopiquë natanco'. ⁴⁰ Ipora tahuëri topinan quëran noncaroarama'. Co manta' onpocasohué' nipirinhué', naporama'. Ni'cona, copirno no'huihuachinpoa'. ⁴¹ Ya'huëramaquë paco'," topachina, yanquëëpi.

20

Masitonia parti, Crisia parti, inaquëpita a'chiantarinso'

¹ Piyapi'sa' nani yanquëëhuachinara, co huachi no'huitantapihué'. Ina quëran Paono yapaantararin. Ya'ipi imapisopita amatahuaton, achinicananin. Ina quëran "Pa'sarahué huachi," topachina, "Osharan paquë'," itohuachinara, Masitoniaquë pa'nin. ² Masitonia parti pa'taton, pënëna'piarin achinicananacaso marë'. Inapotaton, Crisia parti canconin. ³ Inaquë cara yoqui yacapatërin. Ina quëran Siria parti yapa'pirinhué'. Nanchaquë yaya'conaso', cotioro'sari yatëpapiso' natantërin. Napoaton co inaquë pa'ninhué'. "Masitonia parti paantarahué'," ta'ton, ira pa'tërin. ⁴ Na'a piyapi'sari ca'tanpi. Sopatiro (Pirro hui'nin, Piriaquë ya'huërinso'), Aristarco, Sicono, (Tisaronicaquë ya'huëpiso'), Acayo (Tirpiquë ya'huërinso'), Timotio, Tiquico, Tropimo (Asia parti ya'huëpiso') inapita Paono ca'tanpi. ⁵ Inapitaso' quëchitërahuatona', Troasëquë ninarinacoi. ⁶ Pita tahuëri nanihuachina, Piriposë quëran pipirai. Naporo' nisha pan ca'sapi, co ahuëpocatopisohué'. Nanchaquë ya'conahuatoí, marë pa'tërai. A'natërápo tahuëri quëran Troasëquë canconahuatoí, inapita quënanconai. Inaquë a'na simana ya'huërai.

Hui'napi inapa quëran anotërinso'

⁷ Tomio tahuëri nanihuachina, niyontonai Quisoso chimininso' yonquiatoi coshata'huaiso marë'. Naporo' Paonori a'chintarin: "Tashiraya pa'sarai," ta'ton, yono tashiquë huarë' a'chinin. ⁸ Inapa pë'satë' pëiquë niyontonai. Inaquë na'a nanparin orotarin. ⁹ A'na hui'napi Iotico itopiso', huintanaquë huënsëápirinhué', Paono hua'qui' a'chinpachina, inaso huë'ei' iquitaton, iquëtërarin quëran anotërin. Cara pa'cotë

quëran anotohuachina nohuararahuatona' nimapirinahuë', chiminin quënamapi. ¹⁰ Paononta nohuararahuaton, ipomarin.

—Ama pa'yancosohuë', nanpiarin, itërin piyapi'sa'.

¹¹ Ina quëran pëiquë nanpëonantarin. Quisoso chimininso' yonquiatona', coshatopi. Nani coshatohuachinara, ninontatona', tahuërianpitopi. Ina quëran pa'nin. ¹² Hui'napi nanpiantarinso' ya'huërinquë quëpantapi. Napoaton co sëtopihuë'. Noya cancantopi.

Miritoquë pa'naiso'

¹³ Nani Paono sha'huitërincoi: “Canpita'ton potiquë paco'. Asoquë ninataco,” itohuachincoira, pa'nai. Inaso nipirinhuë' ira pa'tërin. ¹⁴ Asoquë canconahuatoi, ninarai. Paononta' canconpachina, nanchaquë ya'conahuarincoi. Ina quëran Mitiriniquë canconai. ¹⁵ Tahuërinquë Quio notënanquë na'huërai. Ina tashiraya Samosëquë canconai. Ina huënihuaninquë Miritoquë nonshirai. ¹⁶ “Nanitohuato, Quirosarinquë Pinticostisë tahuëri yana'huërahuë,” ta'ton, co Paono nohuantërinhuë' Asia parti hua'quicaso'. Napoaton manorahuatoi, co Ipiisoquë nonshiraihuë'.

Ansiano'sa' Ipiisoquë ya'huëpisopita pënënahuaton, patërinso'

¹⁷ Miritoquë nonshirahuaton, Ipiisoquë nanan a'parin. “Ya'ipi ansiano'sa' sha'huitëquë' huë'ina',” itërin. Sha'huitonpachinara, a'naroáchin huë'pi Paono nicacaiso marë'. ¹⁸ Huë'pachinara, Paonori itapon: “Iporaso' iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma', noya natanco. Ya'nan Asia parti canquirahuë quëran huarë' nohuitëramaco. Ya'ipi ninahuëso' ni'nama'. Ya'ipiya nitotërama'. Co caso' chirorahuë'. Nani tahuëri pënënanquëma'. ¹⁹ Quisocristoíchin natëto, Yosë marë' sacatërahuë. Co a'napita nocanahuë'. ‘Caso' noya noyaco,’ co ténahuë'. A'na tahuëri sëtato, na'nërahuë. Cotioro'sa' na'con chinotërinaco tëpainacoso marë'. Chiníquën aparisitërinaco. ²⁰ Napotopirinacohuë', ahuantato pënënanquëma'. Co të'huato, ta'tërahuë'. Quisoso nanamën no'tëquën sha'huitëranquëma' noya imacamaso marë'. Niyontonpatamara, a'chintëranquëma'. Naporahuaton, a'naya a'naya pëinëmaquënta' paato, a'chintantaranquëma'. ²¹ Co cotioro'saráchin pënënahuë'. Cricoro'santa' pënënahuë. ‘Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'. Siniro Quisoso natëco huachi. Inasáchin anoyacancantërinpoaso', itëranquëma'. Ya'ipinquëma' a'chintëranquëma'. ²² Iporaso nipirinhuë' Ispirito Santo natëto, Quirosarinquë pa'sarahuë. Ma'sona onpotaponaco nimara, co caso' nitotërahuë'. ²³ Nisha nisha ninanoro'saquë pa'patoro, Ispirito Santo nohuanton, sha'huitëra'piarinaco: ‘Quirosarinquë pa'patan, tashinan pëiquë po'moarinënuquën, chiníquën aparisitarinënuquën,’ itërinaco. ²⁴ Yatëpapurinacohuënta', co caso' të'huatërahuë'. Co ina yonquirahuë'. Siniro Quisoso natëa'huasoáchin cancantërahuë. Iráca ina sha'huitërinco a'china'huaso marë'. ‘Yosëri ya'ipi piyapi nosoroaton, anoyacancantacaso' nohuantërin. Ina noya nanan chachin a'chintonquë', itërinco. Napoaton paato, a'chintárahuë. Co chimina'huaso' të'huatërahuë'.

²⁵ Hua'qui' ya'huëramaquë pa'sápato, Yosë hua'anëntërinpoaso' a'chintopiranquëmahuë', apira pa'sarahuë huachi. Co huachi quënanaramacohuë'. ²⁶⁻²⁷ Ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' nani sha'huitëranquëma'. Napoaton no'tëquën itëranquëma'. Insosona co

natèhuachinahuè', ina marè' co Yosè ana'intarincohuè'. Inahuara tèhuènénaquè nina'intapi. ²⁸ Canpitanta' ni'cona pi'pian tèranta' Yosè naniantotama'. Quisoso imapisopitanta' noya ni'co'. Ispirito Santo nani acorinquèma' hua'anèn pochin nicacamaso marè'. Inapitanta' Yosè huèntonènguè ya'conpi. Quisoso chiminaton, aya'coninpoa'. ²⁹ Nani pa'pato, co noyahuè' quèmapi'sa' huè'sapi. Canoniri ma'sha maninso pochachin yaocoiarinènguèma'. Pa'sápatona', anishacancantapi. Co nosoroarinènguèmahuè'. Ina nani nitotèrahuè. ³⁰ A'naquèonta' Quisoso imaponaraihuè', a'porahuatona', nisha a'chinapona'. Yanonpintarinènguèma'. Inahua' imacamaso marè' napotarinènguèma'. ³¹ Napoaton iyaro'sa', ni'cona nonpintochinènguèma'. Cara pi'ipi catahuanquèma'. Tahuèrìrè chachin, tashirè chachin pènènanquèma'. Na'con nosororanquèma' ni'ton, na'nèto, a'naya a'nayanquèma' pènènanquèma'. Ina yonquiatoma', nipènenco', nicatahuaco'.

³² Pa'pato, Yosè noya a'painquèma'. Quiricanèn quèran nontarinquèma'. Ina quèran nosororinpoaso' anitotarinpoa'. Ina natèhuatama', achinicananarinquèma'. Oshaquèran noya noya cancantarama'. Quisocristo imarèhua' ni'ton, anoyacancantèrinpoa'. Ina nohuanon, a'na tahuèri ya'ipi sha'huitèrinpoaso' noya acotarinpoa'. ³³ A'chintohuatènguèmara, co aquètè' coriqui yonquirahuè'. A'na piyapi coriquinèn co nohuantaparahuè'. Co a'mopiso tèranta' noyapatèrahuè'. ³⁴ Caora sacatonèhuè quèran coshatèrahuè, ma'sha pahuantèrincoso' pa'anahuè. Ca'tanincosopitanta' quètèrahuè. Ina nitotèrama'. ³⁵ Canpitanta' nonanco. Sacatatoma', pahuantèrinsopita ma'sha quètoco'. Siniro Quisoso noninso' yonquico'. 'A'napita ma'sha topinan quètòhuachinquèma', noya cancantèrama'. Nipirinhue', canpitarinta' nosoroatoma', topinan quètòhuatama', noya noya cancantarama', tènin Quisoso," itèrin Paonori.

³⁶ Ina toshuaton, inapitarè chachin isonin. Napohuachinara, Yosè nontèrin inapita catahuacaso marè'. ³⁷ Naporo' ya'ipiya sètatona', na'nèpi. Paono iporahuatona', apinopi. ³⁸ "Co huachi quènanaramacohuè'," tèninso marè' na'con sètopi. Ina quèran nanchaquè huarè' imapi.

21

Co tè'huatonahuè', Quirosarinquè paantarainso'

¹ Imapisopita nani nontahuato, panca nanchaquè pipirai. Cosèquè no'tèèrai. Tahuèrìrinquè Notasèquè canconai. Ina quèran Pataraquè canconahuato, nonshirai. ² Inaquè a'na nancha quènancoantarai, Pinisia parti yapa'sarinso'. Inaquè ya'conahuato, paantarai. ³ Chipri so'ton notèrahuato, ahuènan quèran na'huètèrai. Pa'sahuato, Siria parti canconai. Tiroquè ma'sha oshicaso' ni'ton, inaquè nonshirai. ⁴ Quisoso imapisopita quènanconahuato, inaquè a'na simana pochin yacapatonai. Ispirito Santo nohuanon, Paono pènèpi: "Ama Quirosarinquè paquèsòhuè', aparisitochinèn," itopirinhue'. ⁵ Simana nanihuachina, paantarai. Yapa'patèira, ninano yonsanquè huarè' imarinacoi. Sa'inarè chachin, hui'ninpitare chachin ca'taninacoi. Nonshinanquè isonconahuato, Yosè nontèrai. ⁶ Ina quèran imapisopita nontahuato, nanchaquè ya'coantarai. Ya'huèhuano'saso nipirinhue' ya'huèpi'pa' paantapi.

⁷ Tiro quëran pipirahuatoï, Torimaitaquë canconai. Imapisopita nontahuatoï, a'na tahuërira' i'huatonai. ⁸ Tahuëririnquë pipiantarahuatoï, Sisariaquë canconai. Inaquë nonshirahuatoï, Pinipi pëinëinquë yacapatonai. Inaso' iráca Quirosarinquë acopi ca'tano'sa' catahuacaso marë'. Canchisëya'pi acohuachinara, inanta' acopi. Iporaso huachi noya nanan sha'huirárin. ⁹ Catapini hui'ninpita ya'huëtërin. Nano'sa' nïponaraihuë', co so'yapihuë'. Ispirito Santori catahuarin Yosëri anitotërinso sha'huicaiso'. ¹⁰ Inaquë hua'quimiáchin ya'huasocoi, a'na pënëntona'pi Cotia parti quëran o'marin, Acapo itopiso'. ¹¹ Huë'sahuaton, Paono sintoronën ocoirahuaton, inaora tanpaquën nantën chachin nitonporin.

—Ispirito Santo nohuanton iyasha, ninorahuë. Quirosarinquë pa'patan, sintoronëinquë nitonporahuëso pochachin cotioro'sa' tonpoarinëinquën. Nisha piyapi'saquë yo'coaninëinquën ana'intinëinquënso marë', itërin. ¹² Natanahuatoï: “Ama Quirosarinquë paquësohuë’,” itopiraihuë'. Inaquë ya'huëpisopitarinta' inachachin napotopirinahuë', co yanatërincoihuë'.

¹³ —¿Onpoatonta' na'nëtoma' asëtaramaco? Ama huachi na'nëcosohuë'. Inatohua' pa'pato, yatonpoarinaco. Nipirinhüë', yapa'sarahüë. Sinioro Quisoso imarahüëso marë' yatëpapirinacohuënta', pa'sarahüë, itërincoi. ¹⁴ Hua'qui' nontopiraihuë', inachachin yonquirin ni'ton:

—Noyahua'. Sinioro nohuantohuachin, paquë nipachin, itërai.

¹⁵ Ina quëran ma'shanëhuëpita taparahuatoï, Quirosarinquë paantarai. ¹⁶ Pa'patoira, a'naquën imapisopita ca'taninacoi. Mason pëinëinquë quëparinacoi yacapata'huaiso marë'. Inaso' Chipri quëran huë'nin, iráca imarinso'.

Santiago nontërinso'

¹⁷ Quirosarinquë canconpatoira, imapisopita nóya nontërinacoi. Huë'naiso marë' noya cancantopi. ¹⁸ Tahuëririnquë Paono pa'nin Santiagonicapon. Quiyanta' pa'nai. Ya'ipi ansiano'sa' inaquë nani niyontonpi. ¹⁹ “Huë'cama, iyaro'sa',” itahuaton, Paonori itantapon: “Nani hua'qui' Quisocriso nanamën a'chinahuë. Nisha piyapi'sa' a'chintëra'piarahuë. Yosë catahuarincoi ni'ton, noya natanatona', na'a imasapi huachi,” itërin. Ya'ipi a'chininso' sha'huitërin.

²⁰ Natanahuatona', “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, nisha piyapi'santa' imasapi paya,” topi a'naya a'naya. Ina quëran itantapi:

—Noya iyasha nipirinhüë', isëquë na'a huaranca cotioro'sa' Quisoso imaponaraihuë', Moisésë iráca pënëntërinso' yanatëpi anta'. “Inanta' natëcaso' ya'huërin,” topi. ²¹ Inapitaso' nonpin nanan natantopi. “Paono nisha piyapi'sa' ya'huërinquë paaton, cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha a'chintërin. ‘Moisésë pënëntërinso' a'poco'. Ama huachi hui'namapita marca acotocosohuë', tënin Paono pënëntaton. Co nohuantërinhuë' iráca napopiso' natëcaiso',” topi, natantopi. ²² ¿Ma'ta' iporaso' onpoa'ahua' nonpintopiso' ama natëcaiso marëhuë'? Huë'nanso' onpopionta' piyapi'sa' nitotapona'. ²³ Nani yonquirai ni'ton, natancoi sha'huichinquën ma'sona nicamaso'. Catapini quëmapi'sa' isëquë ya'huëpi. Nani Yosë nontopi ma'sha nicacaiso'. ²⁴ Inapita quëparahuaton, catahuaquë' iráca pënëntërinso' natëcaiso marë'. Yosë chinotopiso pëiquë quëparahuaton, pahuërapitëquë' ma'sha Yosë marë' tëpacaiso'. Ina quëran niya'irapi. Inapotohuatan, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinëinquën. “Paononta' Moisésë pënëntërinso' natërin. Nonpin nanan natantërehua',”

tosapi. ²⁵ Nisha piyapi'saso nipirinhüè' nani ninshitèrai. "Quisocristo imapatama', co ya'ipi iráca pënëntèrinso' natëcamaso' ya'huërinhuè'. Isoíchin sha'huichinquëma' ama nicacamaso marèhuè'. A'naquën ma'sha tēpapi mamanshi moshacaiso marè'. Ina nosha tananpitoco'. Naporahuaton, a'naquën maconorahuatona', ma'sha tēpapi. Co huënainën noya inquipirinhüè', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohüè'. Naporahuaton, ama monshihuancosohüè'. Cotioro'sacoi pënëntèraiso' na'con ya'huëpirinhüè', inaíchin natëcamaso' ya'huërin," tēnai, nisha piyapi'sa' ninshitatoí, itèrin Santiacori.

Paono mapiso'

²⁶ Itohuachina, "Noyahua'. Napo'i nipachin," itèrin Paonori. Tahuëririnquë catapiniya'pi quëparin. Iráca pënëntèrinso' natèrahuatona', Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi. Ya'conahuatona', corto hua'an sha'huitopi: "Canchisë tahuëri huë'sápoi Yosë camaitèrinso' natètoi oshanëhuëi inquica'huaiso marè'. Tahuëri nanihuachin, ma'sha quësarai canpitari tēpatoma' ahuiquitamaso marè'," itopi.

²⁷ Canchisë tahuëri nanirihuachina, Yosë chinotopiso pëiquë paan-tapi. Inaquë a'naquën cotioro'sa Asia parti quëran huë'pisopitari quënanpi. Paono quënanahuatona', mapi. Ya'ipi piyapi'sa' ano'huitopi. ²⁸ "¡Huëco' iyaro'sa' catahuacoi! Iso quëmapi ya'ipi parti paaton, nisha a'chinarin. 'Cotioro'saso' co no'tëquën a'chinpihuè'. Moisésë pënëntèrinso' a'poco,'" tēnin. Naporahuaton, Yosë chinotopiso pèi' co huachi noya ni'ninhuè'. Ni'cochi. Crico piyapi'sa' isëquë chachin ichiya'conin ni'ton, Yosë pëinën tapiarin. Co inapitaso' ya'conacasohüè' nipirinhüè'," toconpi.

²⁹ I'hua Paonori Toropimo quëparahuaton, ninano' pa'tèrin, cotioro'sari quënanpi. Ipiisoquë ya'huërin ni'ton, Crico piyapi inaso'. "Nisha piyapi nipirinhüè', Yosë chinotopiso pëiquë ichiya'conin," tēcatona napopi.

³⁰ Natanahuatona', notohuaro' piyapi'sa' no'huitopi. Yosë chinotopiso pëiquë ta'arahuatona', Paono mapi. Masahuatona', ocoicaiso marè' ohuararachinpi. Nani ocoihuachinara, ya'coana oncotopi.

³¹ Paono yatēparapiso', capitan hua'anso' natantèrin. Ya'ipi Quirosar-inquë ya'huëpisopita yaniahuërapi, natantèrin. ³² Natantahuaton, sontaro'sa', capitano'sa', inapita amatahuaton, quëparin. Ta'arahuatona', piyapi'sa' niyontonpiquë pa'sapi. Sontaro'sa' ya'caritèrahuachinara, cotioro'sari quënanahuatona', co huachi Paono ahuëpihuè'. ³³ Capitan hua'ani canconahuaton, Paono maconin. "Cato' catinaquë tonpotan-patëquë'," itohuachina, a'na sontarori nitonpotanpatèrin. A'na tãpãin quëraonta' a'na sontarori inapotèrin. Inapotihuachinara, capitanso' piyapi'sa' natanin: "¿Ma'ninta' iso quëmapi? ¿Ma'ta' onporinso'?" tēnin. ³⁴ Napoaponahuè', chiníquën nonatona', nisha nisha sha'huitopi. Noncaroapi ni'ton, co nanitèrinhuè' no'tëquën natanacaso'. Napoaton: "Sontaro'sa' ya'huëpiquë quëpaco'," itèrin. ³⁵⁻³⁶ Quëpahuachinara, ya'ipi piyapi'sari imasapi. "Tēpachinaco'," itèrapi. Pèi' nanpënanquë canconahuatona', na'con na'con no'huitona', yaahuëpi. Napoaton sontaro'sari Paono inápaquë pitètèrahuatona', quëpapi.

No'huitona'piro'sa' nontèrinso'

³⁷ Pëiquë yaya'conpachinara, Paonori capitan itapon:

—Sinioro capitan, pi'pian nonchinquën topirahuè', itèrin.

—¿Crico nananquë nonan ti? itërin.

—Ina nananquë mini nonahuë, itërin.

³⁸ —Iquipito piyapinquën ta'ma topirahuë'. Inaso' i'huamiáchin copirno no'huiton, catapini huaranca tirocoro'sa', inotëro parti quëparin, itërin.

³⁹ —Co inacohuë'. Caso' cotio quëmapico. Tarsoquë nasitërahuë. Inaso' panca ninano', Sirisia parti ya'huërinso'. Ya'ipi piyapi'sa' nohuitopi. Isopita piyapi'sa' nonchi, topirahuë', itërin.

⁴⁰ “Inta nipachin, nontëquë',” itërin. Paono nanpënanquë huanirahuaton, anqui anquita'parin. Piyapi'sari ni'sahuatona', copica topi huachi. Napohuachinara, Paonori cotio nananquë itapon:

22

¹ “Natanco iyaro'sa', apiro'sa', pi'pian yanontëranquëma'. Caso co manta' onporahuë',” tënin. ² Cotio nananquë nonsarinso natanahuatona', aquë aquëtë ta'topi. Napohuachinara, itaantarin:

³ “Canta' iyaro'sa' cotio piyapico. Tarsoquë nasitërahuë. Sirisia parti nasitopirahuë', isëquë huëcato, hui'napitërahuë. Maistro Camariro a'chintërinco. Shimashonënpoa' pënëntërinso chachin ya'ipi a'chintërinco. Hua'huatapo quëran huarë' chiniquën Yosë yonquirahuë. A'naya tëranta' nisha yonquihuachinara, canpita pochachin no'huirahuë. ⁴ Iráca na'a Quisoso imapisopita aparisitërahuë. Yatëparahuë. Quëmapi'sa' tonporahuato, tashinan pëiquë po'morahuë. Sanapi'sa quëran huarë' inaquë po'morahuë. ⁵ Yanitotohuatama', corto hua'an chini chiniquën nanantërinsona' inachachin sha'huitarinquëma'. Cotio ansiano'santa' nitotopi. Inapitaso' quirica ninshitërinaco iyaro'sa' Tamascoquë ya'huëpisopita quëtona'huaso marë'. Inatohua' pa'nahuë Quisoso imapisopita maca'huaso marë'. ‘Tonporahuato, Quirosarinquë quëmaarahuë ana'intacaiso marë', ta'to,' pa'nahuë.

Quisosori ya'notërinso' sha'huiantarinso'
(Hechos 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Pa'sápatoi Tamascoquë ya'caritërarai. Camotëchin nisahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin a'pintërinco. ⁷ No'paquë anotahuato, inápa quëran nontërinco' natanahuë. ‘Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?’ itërinco. ⁸ ‘¿Inquënta' quëmaso' Siniro?’ itërahuë. ‘Ca Quisosoco, Nasaritoquë ya'huërahuëso'. Aparisitaranco,’ itërinco. ⁹ Ca'taninacosopitanta' a'pininso' ni'pi. Nipirinhuë', nontërinco' co natanpihuë'. ¹⁰ ‘¿Ma'ta' Siniro onpo'iso?’ itërahuë. ‘Huanirahuaton, ninanoquë paquë'. Inaquë a'na quëmapi sha'huitarinquën ma'sona nicamaso',’ itërinco. ¹¹ Huënaráchin huënaráchin a'pintërinco ni'ton, co manta' quënantërahuë'. Napoaton ca'tanincosopita matanparahuatonaco, Tamascoquë quëparinaco.

¹² Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Yosë noya chinotërinso'. Ananiasë itopi. Moisésë iráca pënëntërinso' no'tëquën natërin. ‘Inaso' noya quëmapi,' topi ya'ipi cotioro'sa'. ¹³ Huëcapairahuatonco, nontii Rinco. ‘Iya Saono. ¡Siniro nohuanton, noya ni'tantaquë!' itërinco. Naporo chachin noya ni'taantarahuato, ina quënanahuë. ¹⁴ Ina quëran itaantarinco: ‘Yosë chinotëréhuaso' nani huayoninquën nohuantërinso chachin nitotamaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso ya'notërinquën. Noya noya inaso'. Nontërinquënso'

natanan. ¹⁵ Yosë acorinquën ya'ipi piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Ni'nanso, natananso', inapita sha'huiaran. Ina marë' ya'notërinquën. ¹⁶ Napoaton ama hua'quiquësohuë'. Apiramiáchin huaniquë'. "Quisoso imasarahuë huachi," ta'ton, aporihuanquë'. Ina nontohuatan, oshanën inquitaringuën,' itërinco.

Nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë' a'parinso'

¹⁷ Ina quëran Quirosarinquë paantahuatëra, Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Inaquë Yosë nontasoco, hua'narëso pochin ni'nahuë. ¹⁸ Quisoso nontaantarinco. 'Manorahuaton, Quirosarin quëran pipiquë'. Ca nanamëhuë sha'huihuatan, co natëarinënguënhuë,' itërinco. ¹⁹ 'Inapita Sinioro nohuitërinaco. A'na parti a'na parti paato, ya'ipi niyontonpiso pëiro'saquë ya'conahuë. Inaquë imarinënguënsopita ahuërahuë. Tashinan pëiquë po'morahuë. ²⁰ Istipan quëma nanamën a'chininso marë' tēpahuachinara, canta' ni'nahuë. "Tēpaco'," itërahuë carinta'. Tēpatona'piro'sa' a'mopiso' ocoirahuatona', quëtërinaco, a'pairahuë. Ya'ipiya nohuitërinaco,' itërahuë. ²¹ 'Ina nipirinhüë', paquë'. Aquë yaa'paranquën nisha piyapi'sa' a'chintamaso marë',' itërinco. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarahüë," tēnin Paono.

Capitan hua'ani maninso'

²² Piyapi'sa' noya natanapirinhüë'. "Nisha piyapi'sa' a'chintarahüë," topachina, no'huitaantapi.

"Tēpachinaco'. ¡Pa'pi co noya quëmapihuë'! ¡Chiminchina'in!" itopi. ²³ Chiniquën nonsapi. No'huitatona', a'mopiso' pa'tan pa'tantahuatona', inápaquë mo'shiquëpita pa'satapi. Chiniquën no'huitohuachinara, cotioro'sa' inachintopiso'. ²⁴ Capitan hua'ani ni'sahuaton, sontaro'sa itapon: "Sontaro'sanpoa ya'huërëhuaquë quëparahuatoma', huihuico'. Ma'marësona no'huipiso', sha'huichinpoa'," itërin. ²⁵ Inaquë quëparahuatona', tonpopi huihuicaíso marë'. Tonpopirinhüë', capitan inaquë huaniarin ni'ton, Paonori itapon:

—Caso' Noma piyapico nipirahuë', yahuihuiramaco. Co napotamacoso ya'huërinhuë'. Co coisë nitotopirinhüë', ¿yahuihuiramaco ti? itërin Paonori.

²⁶ Ina natanahuaton, capitan hua'an sha'huitapon pa'nin.

—¿Ma'ta' ipora onpoapon? Paso' quëmapi Noma piyapi nipirinhüë', yahuihuitëran. Ni'quëna copirno no'huihuachinquën, itërin.

²⁷ Napotohuachina, capitan hua'ani huëcapairahuaton:

—¿Quëmaso' Noma piyapinquën ti? itiirin.

—Inaco mini, itërin Paonori.

²⁸ —Na'con pahuërëtrato, Noma piyapi ya'conahuë, itërin capitan hua'ani.

—Caso nipirinhüë' nasitërahuë quëran huarë' Noma piyapico. Tatahuë Noma piyapi ni'ton, canta' inapochachin ninahuë, tēnin Paono.

²⁹ Ina natanahuatona', co huachi huihuipihuë'. Capitan hua'aonta' pa'yanaton, tē'huarin. Noma piyapi nipirinhüë', catinaquë tonporinso marë' copirno tē'huatërin.

Cotio hua'ano'sa' Paonori sha'huitërinso'

³⁰ Tahuëririnque capitan hua'ani yanatantërin. "¿Ma'marëta' cotioro'sari sha'huirapipi?" ta'ton, sontaro'sa' sha'huitërin Paono ocoicaíso marë'. Naporahuaton, ya'ipi cotio hua'ano'sa' amatërin. Corto

hua'ano'sa' chini chiníquën nanantopisonta' amatërin. Nani niyonton-pachinara, inaquë Paono quëparin natanacaiso marë'.

23

¹ Paono ya'conahuaton, hua'ano'sa' notëërahuaton, itapon:

—Ipora iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma' natanco. Hua'huatapo quëran huarë' noya ninahuë. Yosë ni'sárinco, co manta' onporahuë', itërin.

² Naporo tahuëri'sa' Ananiasë itopiso', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' nisarin. Inari huanipapisopita itapon:

—Ahuëananco', itërin. Napohuachina, huaniparinsoari ahüëananin. Napotohuachina, Paonori itapon:

³ —Quëmaso' nonpintënquën. ¡Yosë ahüëarinquën quëmanta'! “Moisësë pënëntërinso' natëto, ana'intarahüë,” taponahuë', ¿onpoatonta' sha'huitëran ahüëincoso'? Moisësë chachin pënëninpoa' ama topinan quëran piyapi ahüëcaso marëhuë', itërin.

⁴ —Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso nipirinhüë', ¿no'huiton, nonapiran ti? itopi.

⁵ —Co'chi iyaro'sa' nohuitatorahuë', naporahuë paya. Tëhuëenchachin Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Co hua'anënpoa' nonapicaso' ya'huërinhuë',” tënin, itërin Paonori.

⁶ Cotio hua'ano'sa' huë'pisopita co napopianachin yonquipihuë'. Patoma satsioro'sa', patomaso', parisioro'sa'. Ina yonquiaton, Paonori itantarin:

—Caso' iyaro'sa', Parisioco. Shimashonëhuëpitanta' parisioro'sa chachin. “Yosë ananpitaantarinpoa',” tënhuëso marë' isopita sha'huirapirinaco, itërin.

⁷ Ina natanahuatona', parisioro'sa', satsioro'sa', inahua capini nino'huipi. Nisha nisha yonquipi. ⁸ Satsioro'saso' co natëtona'piro'sahuë'. “Co Yosë ananpitaantarinpoahuë'. Co hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoahuë'. Co anquëniro'sa tëranta' ya'huëpihuë',” toconpi. Parisioro'saso nipirinhüë' natëpi. “Hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoa' ni'ton, Yosë ananpitaantarinpoa'. Anquëniro'santa' ya'huërin,” topi. ⁹ Napoaton ninontatona', noncaroapi. Parisio maistro'sa' huanirahuatona', chiníquën nonpi.

—Iso quëmapiso' noya, tënai. Co manta' onporinhüë'. Anquëni noninso' natamara. Hua'yani a'na nontomara, tënin a'naquën. Napohuachinara, satsioro'sa' no'huitopi.

¹⁰ Chiníquën nino'huitona', niahuëraipi. Napoaton capitan hua'ani sontaro'sa' camairin.

—Maconco' tëpahuachina', itërin. Napotohuachina, sontaro'sa' pa'pi. Paono osëreconahuatona', sontaro'sa' ya'huëpiquë quëpaantapi.

¹¹ Naporo' tashi' Siniorori ya'notimarahuaton, Paono itapon: “¡Ama të'huatonhuë', chiníquën cancantëquë'! Quirosarinquë nanamëhuë nani sha'huiran. Inapochachin Nomaquënta' paaton, sha'huiantamaso' ya'huërin,” itërin.

Paono yatëpapiso'

¹² Tahuëririnquë a'naquën cotioro'sa' chinotopi Paono tëpacaiso'. “Ama huachi ca'ahuasohüë'. Ama o'oahuasohüë'. Paono tëpaquë huarë' ca'ahua'. Co tëparihuarahuë' ca'patëhua', Yosë ana'inchinpoa',” nitopi.

13 Catapini shoncaya'pi pochin napopi. 14 Naporahuatona', paatona', cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita nontopi.

—Nani huachi anoyatërai. Co huachi coshataraihuë'. Paono tēpaquë huarë' coshataantarai. Yoscoarë' tēpaarai, tēnai. 15 Napoaton capitán hua'an sha'huitoco' Paono quënta'in. “Tashiraya yanontantarai no'tëquën nitota'huaiso marë',” itoco'. Quiyaso nipirinhue' na'pitatoi, ninaarai. Ya'caritohuachin, a'naroáchin masahuatoi, tēpaarai, itopi.

16 Paono apia'huainso nipirinhue', yatēpapiso' natantërin. Inaso', os-hin hua'huin. Natantahuaton, sontaro'sa' ya'huëpique paaton, Paono sha'huitërin. 17 Sha'huitohuachina, a'na capitán amatërin.

—Iso hui'napi hua'anënquë quëpaquë' nanan sha'huichin, itërin.

18 Napohuachina, hua'anënquë quëparahuaton, itonin:

—Sontaro'sa' ya'huëpique Paono amatërinco. “Iso hui'napi hua'anënquë quëpaquë' nanan sha'huichin,” itërinco ni'ton, quënahüë, itërin.

19 Capitán hua'ani matanparahuaton, amashamiachin quëparin ama piyapi'sari natanacaiso marëhuë'.

—¿Ma'ta' yasha'huitërancoso'? itërin.

20 —Cotio hua'ano'sa' nani chinotopi Paono amatacaiso marë'. “Tashiraya Paono quënantaquë' nontanta'ii. Naporinso', aquëtë huarë' yanitotërai,” itarinënquën. 21 Nipirinhue', ama natëquësohue'. Catapini shonca na'con piyapi'sari chinotopi tēpacaiso marë'. Po'oana quëran ninarapi tēpacaiso marë'. Co huachi coshatapihuë'. Co o'osapihuë'. Paono tēpai huarë' coshatacaiso' yonquipi. Iporaso' quëma ninarinën nohuantopiso chachin nitamaso', itërin.

22 —Sha'huitërancoso' api, ama insonta' sha'huitëquësohue', itahuaton hui'napi a'parin.

Paono a'na parti quëpapiso'

23 Ina quëran cato' capitano'sa' amatërin.

—Apira ma'sha tapaco' Sisariaquë pacacamaso marë'. Cato pasa sontaro'sa' sha'huitonquë' pa'ina'. Cahuarioquë pa'na'piro'santa' canchisë shonca quëpaquë'. Nansahuano'sa' cato pasa quëpaquë'. Ya'ipi tapatëquë' yayonotashirahuaso' pacacamaquëma'. 24 Cato' cahuario quëpaco' Paono paacaso marë'. Noya a'pairahuatoma', hua'an Huirisë quëtonco', itërin. 25 Ina quëran quirica ninshitërin hua'an quëtacaiso marë'.

26 “Sinioro hua'an Huirisë. ¿Noyanquën quëmanta'? Ca Craotio Nisiasëco ninshitaranquën, ni'quë'. Quëmaso' chiniquën nanantëran ni'ton, pi'pian sha'huichinquën. 27 Iso quëmapi a'pataranquën, cotioro'sari mapiso'. Yatēpapurinahuë', quënanahuato, sontaro'sa' a'parahuë osërëtacaiso marë'. Inaso' Noma piyapi ni'ton, osërëtërahuë. 28 ‘¿Ma'marëta' sha'huirapipiso?’ ta'to, cotio hua'ano'saquë quëparahuë nitota'huaso marë'. 29 ‘Cotio pënëntërinso' co natërinhuë’, toconpi. Inaíchin sha'huirapipi. Co manta' onporinhue'. Co chiminacaso' ya'huërinhuë'. Coni tashinan pëiquë tëranta' po'mocaso' ya'huërinhuë'. 30 Ina quëran cotioro'sa' chinotopi tēpacaiso', natantërahuë. Napoaton a'naroáchin a'patëranquën. Cotioro'santa' nani sha'huitërahuë ya'huëranquë paatona' sha'huirapicaiso marë'. Nani huachi,” itërin, ninshitan.

31 Ina quëran sontaro'saso' natërahuatona', Paono quëpapi. Tashi' nipirinhue', Antipatërisë'pa' quëpapi. 32 Tahuërinquë sontaro'saso'

ya'huëpique panantapi. Cahuarioquë pa'na'piro'saichin Paono quëpapi.³³ Sisariaquë canconahuatona', quirica hua'an quëtonpi. Paononta' yo'conpi.³⁴ Hua'anso' quirica nontahuaton, itapon: "¿Inso partita' hua'huatëranso'?" itërin. "Sirisia parti hua'huatërahuë," itërin Paonori.

³⁵ —Sha'huirapirinënsopita canquihuachina', ya'ipiya natanarahuë, itërin. Ina tosahuaton, sontaro'sa' camairin Paono quëpacaiso marë'.

—Hua'an Irotisë pëinënquë quëparahuatoma', a'paico' ta'ahuachin, itërin.

24

Hua'an Huirisëquë sha'huirapipiso'

¹ A'natërápo tahuëri nanihuachina, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' canquirin, Ananiasë itopiso'. A'naquën cotio ansiano'sari ca'tanpi. Nonapina'pi hua'aonta' huë'nin, Tirotoro itopiso'. Huirisë ya'huërinquë huë'sahuatona', Paono sha'huirapipi. ² Paono quëntahuachinara, Tirotorori itërin:

—Ipora siniro hua'an, pi'pian nonchinquën natanco. Ma noya quëmaso' hua'anëntërancoi. Noya yonquiaton, na'con catahuanancoi ni'ton, sano ya'huërai. ³ Ina marë' ya'ipicoi noya ni'nainquën. "Yosparinquën," itërainquën. Quëmaso' tëhuëenchachin chiniquën nanantëran. ⁴ Apira pi'pisha yanontaranquën, noya natanco. Co hua'qui' nontaranquënhuë'. ⁵ Iso quëmapi Paono itopiso' pa'pi co noyahuë', tënai. Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' nisha nisha ayonquirin. A'chinpachina, cotioro'sa' nino'huipi. Ya'ipi parti naporin. Nisha imarin. Nasarinoro'sa' itopiso' imaton, na'a piyapi'sa' a'chintarin imacaiso marë'. ⁶ Yosë chinotopiso pëinta' yatapirin. Nisha piyapi'sa' inaquë ichiya'conin, co inapitaso' ya'conacasohuë' nipirinhüë'. Naporo' quiyari manai. [Quiya coisëquë yaquëpapiraihuë' ana'intacaso marë'. ⁷ Capitan hua'an Nisiasëso nipirinhüë', notohuaro' sontaro'sa' quësahuaton manin. Osëretërincoi. ⁸ "Noma hua'an ya'huërin'pa' paatoma', sha'huirapico'," itërincoi. Napoaton isëquë huë'nai.] No'tëquën sha'huirapiarai. Quëmari Paono natanquë' inachachin sha'huichinquën, itërin Tirotorori.

⁹ Cotioro'sa' huë'pisopitanta' inachachin napotopi. "No'tëquën sha'huitërinquën," itopi. ¹⁰ Ina quëran hua'ani imirin quëran tasatërin Paono nontacaso marë'. Napotohuachina, Paonori itërin:

—Na'a pi'ipi siniro hua'an quëma hua'anëntërancoi. Napoaton noya cancantato, nontaranquën. ¹¹ I'huamiáchin Quirosarinquë paantarahuë Yosë chinota'huaso marë'. Shonca cato' tahuërichin nisarin pa'nahuëso'. A'napita natanpatan, inachachin sha'huitarinëinquën. Co hua'quiyatërarahuë'. ¹² Yosë chinotopiso pëiquë pa'patora, co insona' no'huirahuë'. Niyontonpiso pëiquënta' noya pa'nahuë. Co cachiquë tëranta' chiniquën a'chinahuë'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, co sha'huitërahuë' nino'huicaiso'. ¹³ Topinan quëran nonpinapirinaco. Na'con sha'huirapipirinacohüë', ni'nincoso chachinso co ya'huërinhuë'. ¹⁴ "Nisha imarin," topi. Inaichin no'tëquën nonpi. Tëhuëenchachin Quisoso nanamën imarahuë. Nipirinhüë', Yosë no'tëquën chinotërahuë. Shimashonëhuëpita chinotopiso chachin chinotërahuë canta'. Ya'ipi Yosë quiricanëna natërahuë. Iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshitopiso', inapita yonquirahuë. ¹⁵ "Yosë no'tëquën nantërinpoa'," ta'to natërahuë. "A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ananpitaantarahuë. Noya

piyapi'sa', co noya piyapi'sahuë', ya'ipi ananpitaantarahuë," ténin Yosë. Ina tahuëri caso' ninarahuë. Isopitanta' ina ninarapi. ¹⁶ Napoaton nani tahuëriya Yosë no'téquën yanatërahuë. Piyapi'santa' co yanonpintërahuë'.

¹⁷ Iráca Quirosarinquë ya'huëpirahuë'. Na'a pi'ipi a'na parti pa'nahuë quëran i'huamiáchin inaquë paantarahuë. Sa'huaro'sa' nosoroato, coriqui quëta'huaso marë' pa'nahuë. Ma'sha Yosë quëta'huaso marënta' pa'nahuë. ¹⁸ Iráca pënëntërinso' natëto, Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpirahuë', co manta' onporahuë'. Co piyapi'sa' ayontonahuë'. Co ca nohuanto nino'huipihuë'. Inaquë cotioro'sa' Asia parti ya'huëpisopita quënaninaco. ¹⁹ Inapita mini isëquë huë'sahuatona', sha'huirapiitonacohuë', co huë'pihuë'. ²⁰ I'hua cotio hua'ano'sa' niyontonpachinara, amatërinaco. Isopita nataninaco. Ma'sona onporahuëso' sha'huichinën. ²¹ Naporo' isoíchin napotërahuë. "Yosë ananpitaantarinpoa' ténahuëso marë' ipora sha'huirapirinaco," itërahuë, ténin Paono.

²² Ina natanahuaton:

—Noyahua'. Nani natananquën. Capitan hua'an Nisiasë o'mahuachin, iso nanan yonquiantarahuato, sha'huichinquëma', ténin hua'an. Quisoso nanamën a'chinpiso' noya nitotaton, co aquëtë' yanataninhuë'.

²³ Ina quëran capitan sha'huitërin: "Paono noya a'paiquë' ama ta'ainsohuë'. Nipirinhue', ama tonpoquësohuë'. Nipayarinsopita huë'pachina', noya ya'coina'. Ma'sha pahuantohuachin, quëchina'," itërin.

²⁴ Hua'quimiáchin quëran Huirisë sa'inë chachin huëantarahuaton, Paono amataantarin. Sa'inso' cotio sanapi, Torosira itopi. Paono huë'pachina, itapon:

"Quisocriso imaranso' sha'huitocoi noya nitochii," itohuachina, "Tëhuëchachin Quisocriso imarahuë. ²⁵ Yosë sha'huitërinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina catahuarinpoa' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso'. A'na tahuëri coisë pochin nicon, ya'ipi piyapi'sa' natanarin. Co noyahuë' nipisopita ana'intarin," ténin Paono. Napotohuachina, hua'an pa'pi pa'yanin.

—Nani huachi. Iporaso' paquë'. A'na tahuëri yanontaantahuatënquën, amataantaranquën, itërin.

²⁶ "Paono pahuëreäponco pipicaso marë' nimara," ta'ton, hua'qui quëran hua'qui quëran amataantarin nontacaso marë'. Na'aro' Paono nontopirinhue'. ²⁷ Cato' pi'ipi nanihuachina, nisha hua'an ya'coantarin, Porsio Pisto itopiso'. Huirisëso' pipirin huachi. Pipiponahuë', co Paono ocoirinhue'. "Cotioro'sa' no'huihuachinaco," ta'ton, co ocoirinhue'.

25

Hua'an Pistoquë sha'huirapiantapiso'

¹ Nasha hua'an canquirin huachi, Pisto itopiso'. Sisariaquë huëcaton, cara tahuëri i'huatërin. Ina quëran Quirosarinquë pa'nin. ² Inaquë pa'pachina, cotio hua'ano'sa', corto hua'ano'sa', inapitari Paono sha'huirapipi.

³ "Quirosarinquë quënantaquë', natanta'ii, topiraihuë'," itopi. Nani chinotopi na'pirahuatona', iraquë tëpacaiso marë'. ⁴ Napotopirinhue', co hua'an nohuantërinhuë'.

"Inca. Co yaquëntarahuë'. Sisariaquë a'pairapi. Co hua'qui quëranhuë' inaquë canta' paantarahuë," ténin. ⁵ —Napoaton pa'pato, caraíchin

hua'anquëma' huëco' pa'ahua', ténahuë. Paono co noyahuë' nipachin, inaquë sha'huirapico', itërin.

⁶ Inaquë shonca tahuëri pochin i'huatantarahuaton, Sisariaquë paan-tarin. Tahuëririnquë coisë shiranëinquë huënsërahuaton, Paono amatërin. ⁷ Cotioro'sa' Quirosarin quëran nani o'mapi ni'ton, Paono huë'pachina, ahuanapanirahuatona', na'con sha'huirapiapi. Nisha nisha sha'huirapipirinahuë', co ni'ninso chachin ya'huërinhuë'. ⁸ Ina quëran Paonori itërin:

—Íraca quëran huarë', sinioro hua'an, noya ninahuë. Co manta' onporahuë'. Moisésë pënëntërinso' cotioro'sari natëhuachinara, co ina marë' no'huirahuë'. Yosë chinotopiso pëinta' co tapirahuë'. Co nisha piyapi ichiya'conahuë'. Noma copirnonta' natërahuë. Co onporonta' piyapi'sa' sha'huitërahuë' ina no'huicaiso'. Topinan quëran sha'huirapirinaco, itërin.

⁹ Noya natanpirinhuë', hua'an co nohuantërinhuë' cotioro'sari no'huicaiso' ni'ton, Paono itërin:

—¿Nohuantëran Quirosarinquë paacaso'? Inaquë sha'huirapihuachinën, cari natanpato, sha'huitaranquën, itërin.

¹⁰ —Co nohuantërahuë'. Quëmaso' Noma copirno acorinquën ni'ton, nontaranquën. Sha'huirapirinacoso' isëquë anoyatacaso' ya'huërin. Co manta' cotioro'sa' onpotërahuësohuë', nitotëran. ¹¹ Tëpatona'pi, copirno no'huina'pi, inapita tēpacaso' ya'huërin. Ina pochinco canta' naporini, tēpainacoso' nohuanchitohuë'. Nipirinhuë', nonpinapihuachinaco, co cotioro'saquë yocancoso' ya'huërinhuë', ténahuë. Noma copirno chachin yanontarahuë. Ina nataincoso' ya'huërin, itërin Paonori.

¹² “Noma copirnosos' chini chiniquën nanantërin ni'ton, co topinan a'parëhuë',” ta'ton, coisënënpita nontërin. Nani nontohuachina, Paono itantarin:

—Noma copirno chachin yanontëran ni'quëhuarë', ina ya'huërin'pa' a'paaranquën, nontonquë', itërin.

Acripa hua'an canquirinso'

¹³ Hua'quimiáchin quëran a'na hua'an chiniquën nanantërinso' canquirin, Acripa itopiso'. Sisariaquë huë'nin Pisto nicapon. A'na sanapinta' huë'nin, Pirinisa itopiso'. ¹⁴ Hua'qui' inaquë yacapatarin ni'ton, Pistori itërin:

—Tashinan pëiquë a'na quëmapi ya'huëarin, Paono itopiso'. Íraca Huirisëri po'morinso'. ¹⁵ I'hua Quirosarinquë ya'huasoco, cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari na'con sha'huirapiapi. “Chiniquën ana'intëquë',” itërinaco. ¹⁶ Ina itohuachinacora, cari itapo: “Noma piyapicoi co topinan quëran ana'intëraihuë'. Cato ya'pi ma'sha nionpotohuachinara, cato chachin coisëquë pa'sapi. Sha'huirapihuachina, a'nanta' a'panitacaso' ya'huërin. Ina quëran coisëri noya nitotaton, tēhuëna'pi no'tëquën ana'intarin. Ina pochin Noma piyapicoiso' ninai,” itërahuë. ¹⁷ Napoaton isëquë huë'pachinara, co hua'quirahuë'. Tahuëririnquë coisë shiranëinquë huënsërahuato, Paono amatërahuë. ¹⁸ Ina quëran cotioro'sari sha'huirapiapi. Panca tēhuëmara ni'ton, sha'huirapiapi, topirahuë', co ina pochin sha'huirapipihuë'. ¹⁹ “Paono co quiya pochin Yosë chinotërinhuë'. Nisha imarin. A'na quëmapi Quisoso itopiso' chiminaponahuë', nani nanpiantarin,” toconin, topi. Inaíchín sha'huirapiapi. ²⁰ Cotioro'sa' moshapiso' co

pi'pisha tēranta' nitotērahuē'. Napoaton Quirosarinquē yaquēpapirahuē' aquētē' natanta'huaso marē'. “Inaquē sha'huirapiinēn,” itopirahuē', co nohuantērinhuē' ²¹ “Noma copirno chachin yanontarahuē'. Ina nataincoso' ya'huērin,” tēnin. Napoaton tashinan pēiquē po'moantarahuē'. Nanitohuato, Noma copirno nontacaso marē' a'paarahuē', tēnin Pisto.

²² —Carinta' nata'in, tēnin Acripa.

—Noyahua'. Tashiraya chachin natanaran, itērin Pistori.

²³ Tahuērinqüē Acipaso' Pirinisarē chachin huē'pi. Noyasha nitarahuatona', natanacaiso pēiquē ya'conpi. Capitano'sa', ninano' hua'ano'sa', inapitanta' ya'conpi. Naporahuatona', Paononta' amatopi.

²⁴ Huē'pachina, Pistori itapon:

—Noya siniro hua'an huē'nan. Canpitanta' iyaro'sa', noya huē'nama'. Ya'ipinquēma' yanontaranquēma', natanco. Iso quēmapi ni'co'. Ma'sona onpomara. Ya'ipi cotioro'sari no'huipi. Quirosarinquē sha'huirapipi, iséquenta huēcato'na', sha'huirapipi, chiníquēn nonapitona'. “Co noya quēmapihuē'. Atēpatēquē',” itērinaco. ²⁵ Natanpirahuē', co manta' onporinhuē'. Co tēpacaso' ya'huērinhuē', tēnahuē'. “Noma copirno chachin yanontarahuē',” itērinco' marē' inaquē yaa'papirahuē', co nanitērahuē' topinan a'paca'huaso'. ²⁶ Quiricanta' yaa'papirahuē'. Co nitotērahuē' ma'sona onporinso' ninshita'huaso'. “¿Ma'ta' Noma copirno ichi?” ta'to, Paono amatērahuē' natanamaso marē'. Quēmarinta', siniro hua'an, noya natantariquē'. Nani natanpatan, catahuaco ninshichi, topirahuē'. ²⁷ Co topinan a'pacaso' ya'huērinhuē'. Ma'sona onporinso' ninshitahuato sha'huirapicaso' ya'huērin, tēnahuē', itērin.

26

Hua'an Acriparinta' Paono nataninso'

¹ Ina quēran hua'an Acripari Paono itapon:

—Inta noniquē nipachin. Ma'sona onporanso' sha'huitocoi pa'poyainquēn, itērin.

Itohuachina, Paonori anquitahuaton, itapon: ² “Noya siniro hua'anpa', noya cancantato, nonchinquēn natanco. Cotioro'sa' nani na'con sha'huirapirinaco ni'ton, cari no'téquēn sha'huitaranquēn.

³ Quēmaso' cotioro'sa' a'chininso' noyá nitotēran. Nisha nisha inachintopiso' ya'ipiya nitotēran. Ama no'huitatonhuē', noya natanco.

Co'huara imashatēraponhuē', Paono naporinso'

⁴ Hua'huatapo quēran huarē' ya'huērahuēso', Quirosarinquēnta' ya'huērahuēso', inapita ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. ⁵ Caso' Parisioco. Quiyaso' cotioro'sa' imapiso', no'tē no'téquēn natērai. Ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. Nohuantopi naporini, inachachin sha'huichitēnēnquēnahuē'.

⁶⁻⁷ Iráca shimashonēnpoapita nontaton, Yosēri itērin: ‘A'na tahuēri nicha'ésaranquēma', nanpimiatarama',’ itērin. Ya'ipi cotioro'sa' ina ninapi, shonca cato' huēnton chachin ninarapi. Nani tahuēri tashirē chachin ina chinotatona', naporapi. Canta' ina ninarahuē'. Ina marē' siniro hua'an, cotio hua'ano'sa' sha'huirapirinaco. ⁸ A'na tahuēri Yosē ananpitaantaripoa', tēnai. ¿Onpoatomata' canpitaso' co ina yanatēramahuē' tēnahuē'.

Paonori Quisoso imapisopita aparisitērinso'

⁹ Canta' iráca co Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' imarahuë'. Ina imapisopitanta' no'huirahuë. Aparisita'huaso' ya'huërin, topirahuë'.
¹⁰ Quirosarinquë ya'huasoco, Quisoso imapisopita tashinan pëiquë po'morahuë. Cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco po'moa'huaso marë'. Yatëpahuachinara, carinta': 'Tëpaco', itërahuë. ¹¹ Niyontonpiso pëiro'saquë ya'conahuato, na'aro' aparisitërahuë. Quisoso a'pocaiso marë' naporahuë. Chiniquën no'huito, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë huarë' paato, aparisitërahuë.

Paono ya'nan imarinsó'
(Hechos 9.1-19; 22.6-16)

¹² A'na tahuëri cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco Tamascoquë pacahuaso marë'. Quisoso imapisopita macahuaso marë' pa'sapirahuë', ¹³ camotëchin iratërasoco, inápa quëran chiniquën a'pintimarincoi. Pi'i quëran chini chiniquën a'pintërincoi. Huënaráchin huënaráchin ni'nahuë. Ca'tanincosopitanta' ni'pi. ¹⁴ Ya'ipicoi no'paquë anotasocoi, Quisoso nontërinco. Cotio nananquë nontërinco, natanahuë. 'Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco? Ni'quë'. Cahuario yaa'pahuatëra, nara'huaya inëshin nininguë ohuanë'. Cahuariori no'huitaton to'tahuachina, aquë aquëtë' iquitërin. Inapochachin quëmanta' no'huiranco ni'ton, aquë aquëtë' co noyahuë' cancantaran,' itërinco. ¹⁵ '¿Inquënta' quëmaso' Sinioro?' itërahuë. 'Ca Quisosoco, aparisitarancoso'. ¹⁶ Iporaso nipirinhue' huaniquë'. Nani acoranquën piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Nani ni'nanco. A'na tahuëri nohuantërahuëso' a'notaranquën. Ya'ipi sha'huiráquë'.
¹⁷ Cotioro'sa' yatëpahuachinënquën, nicha'ësaranguën. Nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë a'paaranquën. Inapitanta' yatëpahuachinënquën, nicha'ësaranguën. ¹⁸ Nisha piyapi'santa' a'chintëquë' nanamëhuë nitochina'. Somaraya pochin cancantatona', co nohuitërinacohuë'. Nanamëhuë a'chintohuatan, nohuitarinaco. Iporaso' tashi pochin cancantopi. Nohuitohuachinaco, tahuëri pochin cancantapi. Iporaso' sopai hua'ani camaihuachina, natëpi. A'na tahuëriso' Yosë natërapí. Natëtonaco, imapachinaco, oshanëna' Yosëri inquitarin. Ya'ipi natërinacosopita nasha cancan quëtërahuë. Yosë piyapinënpita chachin nisapi,' itërinco.

Paonori natërinso'

¹⁹ Napoaton, sinioro hua'an, Quisoso inápa quëran ya'notimarinco ni'ton, a'naroáchin imarahuë. Ya'ipi sha'huitohuachincora, no'tëquën natërahuë. ²⁰ Tamascoquë ya'huëpiso'ton sha'huitërahuë. Ina quëran Quirosarinquënta' sha'huiantarahuë. Ya'ipi Cotia partinta' inachachin sha'huiantarahuë. Nisha piyapi'santa' a'chintërahuë. 'Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtaantaco'. Tëhuënchachin imapatama', noya nisarama,' itërahuë. ²¹ Ina marë' cotioro'sa' no'huirinaco. Yosë chinotopiso pëiquë masahuatonaco, yatëpapirinacohuë', ²² Yosëso' catahuarinco, cha'ërahuë. Napoaton ipora huanta' natërahuë. Ya'ipi piyapi'sa' hua'ano'sa quëran huarë' sha'huitarahuë. Moisése, pënëntona'piro'sa', inapita ninopiso chachin a'chinarahuë: ²³ Yosë nohuanton, Cristo chiminapon. Chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarin. Ina'ton nantiantarin. Ina quëran a'chintapon tahuëri pochin cancantacaiso marë'. Co cotioro'saráchin nicha'ësarinhue'. Nisha piyapi'santa' nicha'ësarín, topi ninshitatona',” ténin.

Hua'aonta' imacaso' Paono nohuantërinso'

²⁴ Ina pochin nontahuachina, Pistori chiniquën itërin:

—¡Paono, quëmaso' hua'yantëran! Na'con quirica nontaton hua'yantëran, itërin.

²⁵ —Co'chi sinioro hua'an hua'yantërahuë' paya. No'tëquën nonahuë. Sano yonquiato, nontaranquëma'. ²⁶ Ya'ipi sha'huitëranquëmaso' hua'an Acripa nani nitotërin. Co po'oana quëran napopihuë'. Ya'ipi piyapi nitotopi. Inanta' nani natantërin. Napoaton co të'huatohuë', ina nontarahuë. ²⁷ ¿Quëmanta' sinioro hua'an, pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' natëran pa'? Natëran ténahuë caso', itërin Paonori.

²⁸ —Pi'pian nontopirancohuë' a'naromaréachin quëma pochin canta' Cristo ima'i, ¿topiranhuë' ti? itërin Acripari.

²⁹ —Pa'pi nohuantërahuë ca pochachin nicamaso'. Ya'ipinquëma' natanamacosopita ca pochachin nicacamaso' nohuantëpirahuë'. Cati-naquëachin tonpoinëmaso' co nohuantërahuë'. A'naroáchin imarama naporini, noya niitonhuë'. Hua'qui quëran imapatamanta', noya chachin niitonhuë', itërin Paonori.

³⁰ Ina natanahuaton, hua'an huanirin. Pisto, Pirinisa, ya'ipi inaquë huënsëpisopitarë chachin huanipi. ³¹ Pipirahuatona', inahuara capini ninotopi.

—Iso quëmapi co manta' onporinhuë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë'. Co tashinan pëiquë tëranta' po'mocaso' ya'huërinhuë', nitopi.

³² Ina quëran Acripari Pisto nontaton itapon:

Co Noma copirno chachin nontapon yapa'ninhuë' naporini, ocoicaso' ya'huë'itonhuë', itërin.

27

Nomaquë Paono a'papiso'

¹ Ina quëran Pisto yaa'parincoi. A'napita apiro'santa' yaa'parin. Noma copirno Itaria parti ya'huërin ni'ton, Noma sontaro'sa' capitán Orio itopiso' nontërin inatohua' quëpacaiso marë'. “Paono, apiro'sa', inapita quëpaco',” itohuachina, “Noyahua'. Quëpa'i nipachin,” tënin. ² Inaquë panca nancha ya'huërin, Atramitio quëran huë'ninso'. Asia parti yapa'sarin. A'naya a'naya ninanoquë yachinpirinso'. Inaquë ya'conahuato, pipirai. Aristarconta' ca'tanincoi. Inaso' Tisaron-icaquë ya'huërin, Masitonia parti nininso'. ³ Tahuërininquë Siton-quë nonshirai. Inaquë Paono nosoroaton, capitani itërin: “Nipayaransopita ya'huërinquë yapa'patan, noya paquë',” itërin. Pa'patoira, pahuantërincoisopita quëtërinacoi. ⁴ Ina quëran pipirahuato, Chipriquë canconai. Ihuan niquëran pitarincoi ni'ton, coninan pa'tërai. ⁵ Ina quëran Sirisia parti, Panpiria parti, inapita pirayan na'huërai. Inapoato, Nisia parti canconai. Miraquë nonshiconai.

⁶ Inaquë capitán a'na nancha quënanin, Aricantria quëran huë'ninso'. Itaria parti yapa'sarin ni'ton, inaquë ichiya'conincoi. Panca nancha inaso'. ⁷ Pipirahuato, sacai' pa'nai. Oshaquëran paato, na'a tahuëri quëran Quinitoquë canconai. Ihuan nacapiato, panca so'ton Crita itopiso' tahuitonai. Sarmona ya'cariya pa'nai. ⁸ Inaquë yonsai' pa'tërai. Sacai' pa'sahuato, Noya Nonshinano'sa' itopiquë canconai. Ya'cariya a'na ninano' ya'huërin. Nasia itopiso'.

⁹ Hua'quirai ni'toi, o'napi tahuëri'sa' naniriarin. Naporo quëran huaré' huëhuëpiro' maré pa'tacaso'. Napoaton Paonori itapon:

¹⁰ —Ama siniororo'sa' pa'ahuasohuë', ma'sha onpohuatëhua', ténahuë. Pa'patëhua', nancha tapiarëhua'. Ma'sharo'santa' a'paitarihua'. Piyapinpoanta' chimiitochináchin, itërin.

¹¹ Capitanso nipirinhüë' co natëtërinhuë'. Nancha hua'anën, nancha quëpana'pi, inapita manorapi: “Pa'ahua',” itohuachinara, “Noyahua', pa'ahua' nipachin,” ténin capitan. ¹² “Iso nonshinanquë co noyahüë' o'napi na'huëanatacaso'. Pinisiquë tëranta' canconamarëhua'. Inaquë o'napi na'huëanatahua',” topi. Napoaton manorapi. Pinisiso' Crita parti ya'huërin. Nonshinanën quëran pi'i pipirinsó parti notëërin.

Panca ihuani maninso'

¹³ Ihuan ahüënan quëran huisohuantahuachina, “Iporaso' noya pacacaso',” topachinara, pipirai. Crita yonsai' pa'tërai. Noya pa'sapiraihuë', ¹⁴ shiarahuaton, panca ihuan manincoi. Pi'i pipirinsó parti quëran huëcaponahuë', norti parti amasha yonsanin. ¹⁵ Chiniquën mapachincoira, co nanitëraihuë' no'tëca'huaiso'. Ihuansa' topinan quëpaconincoi. ¹⁶ Maré huancoanai' so'ton ya'huërin, Caota itopiso'. Co pancanayahüë'. Inataquëchin co ihuan chiniquën pa'ninhüë' ni'ton, ina yonsan yoranai. Ina pa'tasocoi, sacai' niponahuë', poti quëparaiso' a'sonai ama ihuani oshitëcaso marëhuë'. ¹⁷ Ohuararahuatona', nanchaquë po'mopi. Ina quëran caporinquë nancha so'quëtopi ama ya'quirapicaso marëhuë'. Ina ya'cariya panca sa'mairo' ya'huërin. Inotërachin ninin, Sirti itopiso'. Nohuitatona', ama inaquë pacacaso marëhuë' panca në'mëtë' ótënpiso', a'pamapi. Inapotohuachinara, ihuansa' topinan quëpaconincoi. ¹⁸ Tahuëririnquë co'sacairi chiniquën ayanpon yanpontárin. Chiniquën ihuai' ni'ton, pë'pëtoro'sa' quëpapiso' inquitopi. ¹⁹ Ina tashiraya nancha ma'shanënpitanta' inquitopi. ²⁰ Ina quëran na'a tahuëri co pi'i quënanaihuë'. Tayoranta' co ya'norinhüë'. Intohuaso' quëparincoi nimara. Co nitotëraihuë'. Chiniquën ihuantarin ni'ton: “Tëhuëenchachin chimiitarihua'; co cha'ësarihuahuë',” topiraihuë'.

²¹ Nani hua'qui' co coshatëraihuë'. Chiniquën ihuan manincoi ni'ton, co nanitëraihuë'. Co huachi chiniraihuë'. Paonosó huancánachin huani-rahuatón, itapon:

—Natanco iyaro'sa' no'tëquën sha'huichinquëma'. Ni'co'. Critaquë quëparitacaso maré' sha'huitopiranquëmahüë', co natëramacohüë' ni'ton, huë'nëhua'. Co huë'nëhuahuë' naporini, co ma'sha onpo'itërihuahuë'. Co ma'sha aya'itonhuë'. ²² Iporaso nipirinhüë' chiniquën cancantoco'. Co inquënpoa tëranta' chimiitarihuahuë'. Nanchasáchin ayatarihua'. ²³ Caso' Yosë natërahuë. Inasáchin imarahuë. Ina nohuanton, achin tashi' anquëninën ya'notimarinco. ²⁴ Ya'notimarahuatónco, itërinco: “Ama Paono të'huaquësohuë'. Co chimiitaranhuë'. Yosë nohuanton, a'na tahuëri Noma copirno ya'huërin'pa' cansaran copirno chachin nontamaso maré'. Yosë nontëran ni'ton, ya'ipi nanchaquë nisaramasopita nanpiarama'. Co a'nayanquëma tëranta' chiminapomahuë',” itërinco anquëni. ²⁵ Napoaton iyaro'sa' chiniquën cancantoco'. Tëhuëenchachin Yosë natërahuë. Co inaso' nonpintërinpoahuë'. Sha'huitërinco chachin co a'nayanpoa tëranta' chimiitarihuahuë'. ²⁶ Nipirinhüë', a'na so'tonquë ihuai' të'yatarinpoa', itërincoi Paono.

27 Nani cato' simana naniriahuasos', Atriatico marëquë yanponarai. Ipora huanta' ihuai' quëparárincoi. Yono tashi pochin nisahuasos': "No'pa' ya'cariarëhua'," topi nancha quëpana'piro'sa'. 28 Napoaton caporin quëran tantiarin. "Cara shonca saota mitro anpotërinso'," tënin. Amashamiachin pa'sahuato, inapochachin tantiantarin. "Cato shonca canchisë mitroíchin anpotërinso'," tënin. 29 "Na'piquë ya'parapihuatëhua'," ta'tona', huanconën quëran catapini hua'na moto' të'yaitopi ama pacacaso marëhuë'. "¿Onporohuarëcha tahuërirë'poya?" ta'tona', moshatopi. 30 Nancha quëpana'piro'saso nipirinhue' yata'ananpitanaco: "Hui'nimotën quëran a'na hua'na moto' të'yaitahua'," niitatona', ta'acaiso marë' poti i'quë yatë'yatantapi. 31 Napohuachinara, Paonori nicaton, capitán, sontaro'sa', inapita itapon:

—Isopita ta'ahuachina', co canpitanta' cha'ëpomahuë', itërin.

32 Napotohuachina, sontaro'saso' manorahuatona', caporin nishitëtopi. Inapotohuachinara, poti i'quë anotërin huachi.

33 Tahuëri ya'caritohuachina, Paono itantarincoi:

—Iporaso', iyaro'sa', nani cato' simana pa'yanatoma', co coshatëramahuë'. 34 Napoaton coshatoco huachi chiniamaquëma'. Co chimiitarihuahuë'. Co manta' onpoarihuahuë', itërincoi.

35 Itahuatoncoi, pan manin. Ya'ipiya ni'tërantapiquë, Yosë nontërin. "Yosparinquën Tata Yosë," itahuaton, së'panin. Ina quëran coshatarin. 36 Napohuachina, ya'ipicoi chiniquën cancantatoi, coshatërai. 37 Cato pasa canchisë shonca saotaya'picoi nanchaquë ya'huërai. 38 Nani ya'ipiya natëhuachinara, trico quëparaiso' inquitopi. Inapotohuachinara, nancha niotëintarin.

Nancha quëran cha'ëpiso'

39 Tahuërihuachina, no'pa' quënanpirinahuë', co nohuitopihuë'. Coninancuë inotë' quënanpi. "Nanitohuatëhua', paso' inotëquë chinpia'ahua'," nitopi. 40 Napoaton hua'na moto' nishitëtatona', i'quë a'paitopi huachi. Naporo chachin no'soratën i'shiritopi. Ina quëran hui'nin quëran panca në'mëtë' inapaquë pë'tënpi. Ihuan quëpahuachincoira, inotëquë pa'sarai. 41 Pa'sapiraihuë', sa'mairo' ni'ton, hui'nin quëran ya'tararin. Co huachi yapa'ninhuë'. Huanconën quëran co'sacairi chiniquën opotaton, nipaatërin huachi.

42 "Huëco' apiro'sa' tēpa'ahua', yonatona' ta'ahuachina'," topi sontaro'sa'. 43 Capitanso nipirinhue' nohuantërin Paono cha'ëcaso'. Napoaton "Ama tēpacosohue'. Ya'ipinpoa' pa'ahua'. Nitoyonpatama', canpita'ton niitatoma', yonsaiquë paco'. 44 Ina quëran a'naquëmanta' nontë' së'quërahuatoma', yonsaiquë paco'. Capa nontë' nipachin, nancha ma'shanënpitaquë tēranta' së'quërahuatoma', paco huachi," itërin capitani. Naporahuato, cha'ërai. Ya'ipicoi yonsaiquë canconai.

28

Paono Martaquë naporinso'

1 Ya'ipicoi cha'ërahuato, no'paquë nonshiconai. Ya'huëhuano'sa natana-to: "¿Ma'ninta' iso parti?" itohuatëira, "Marta," itopi, itërinaco. 2 Ya'huëhuano'sa' noya nosororinaco. O'natato, sëhuënai ni'ton, a'pëtopi. "Huëco' napëntiico'," itërinaco. 3 Paono ihuë masahuaton pënquë acoapirinhue', ya'huan pipirahuaton quëtëimirarin. 4 Naquëimirinso', ya'huëhuano'sari ni'pi. "Iso quëmapi tēpatona'pi ipora. Napoaton

yosëro'sa' nohuanton, ma'sha onpoarin i'huëretacaso marë'. Marë quëran cha'ëponahuë', chimianin," nitopi.

⁵ Paonoso nipirinhue' imirin pa'tanahuaton, ya'huan pënquë të'yatërin. Co manta' onporinhue'.

⁶ "Apira pomatarin. A'naroáchin anotahuaton, chiminapon," tëcatona' hua'qui' ni'sapirinhue', co manta' onporinhue'. Napoaton "Co ipora tëpatona'pihuë'. Yosë pochin niponahuë', piyapi taramara," nitopi.

⁷ Ina ya'cariya a'na hua'an ya'huërin, Popirio itopiso'. Noya quëmapi ni'ton, pëinënquë ahuë'ëtërincoi. Noya nontërincoi. Cara tahuëri cosharo' quëtërincoi. ⁸ Pa'pinso nipirinhue' chiniquéen caniorin. Apira apira saporin. Nani hua'qui' chi'chirárin. Paonori nicapon pa'nin. Së'huamotorahuaton Yosë nontohuachina, a'naroáchin noyatërin. ⁹ Napohuachina, na'a cania'piro'sa' huë'pi. Inapitanta' anoyatërin. ¹⁰ Ina marë' nóya ni'ninacoi. Naporahuaton, ma'sha nicanarinacoi. Hua'qui inaquë ya'huërai. Yapa'patëira, pahuantërincoiso' quëtërinacoi.

Nomaquë canconinso'

¹¹ Nani cara yoqui nisahuaso', yapa'nai huachi. Inaquë nisha nancha ya'huërin. Aricantria quëran huë'pirinhue', inatohua' o'napi na'huëanatërin. Ina hui'nin motënquë catopia'hua mamanshiro'sa' ya'huërin. Castoro, Porosi inapita itopiso'. ¹² Inaquë ya'conahuatoi, paantarai. Siracosaquë nonshirahuatoi, cara tahuëri inaquë i'huatërai. ¹³ Ina quëran yonsai' pa'tahuatoi, Niquioquë canconai. Tahuërinquë pinëhuëi parti quëran ihuan huë'sahuaton, quëparincoi. Cato' tahuëri quëran Potioriquë canconpatëira, nonshirai. ¹⁴ Inaquë imapisopita quënanconai. "Huëco' ni'quicoi," itohuachinacoira, inaquë a'na simana yacaparai. Naporahuatoi, Nomaquë ya'caritërai huachi. ¹⁵ Ya'caritohuatëira, Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' natantahuatona', huë'pi. "Apio niyontonpiso," itopiquë a'naquëen nacapirai. Naporahuaton, Tres Tapinaséquë canconpatëira, a'napitanta' quënancoantarai. Imasapi anta' ni'ton, nacapiaponacoi huë'pi. Inapita Paono quënanahuaton, Yosë nontërin: "Yosparinquëen," itërin. Naporahuaton, chiniquéen cancantërin. ¹⁶ Ina quëran Nomaquë chachin canconai. Capitanso' pa'sahuaton, prisoro'sa' quëparin tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Paonoso nipirinhue' co inaquë po'mopihuë'. "Nohuantohuaton, quëmaora ya'huëquë'," itopi. Napoaton a'na pëiquë ya'huërin. Nipirinhue', a'na sontarori a'pairarin ama ta'acaso marëhuë'.

Nomaquë Paono pënëntërinso'

¹⁷ Cara tahuëri quëran cotio hua'ano'sa' amatërin. Inaquë huë'pachinara, Paonori itërin:

—Nani iyaro'sa' isëquë huë'nahuë. Pi'pian nonchinquëma', ta'to, amatëranquëma' huë'nama'. Topinan quëran iyaro'sa' sha'huirapirinaco. Canta' cotio quëmapico ni'to, co a'napita cotioro'sa' no'huirahuë'. Shimashonënpoapita napopiso' yonquiato, co pinorahuë'. Nipirinhue', Quirosarinquë pa'patora, maninaco. Masahuatonaco, Noma hua'ano'saquë yo'coninaco ana'intinacoso marë'. ¹⁸ Hua'ano'sa' natanahuatonaco, "Co manta' onporinhue' ni'ton, co tëpacaso' ya'huërinhuë'. Ocoi'i," topi. ¹⁹ Cotioro'saso nipirinhue' co nohuantopihuë'. Napoaton "Noma copirno chachin yanontërahue'," itërahue'. Co yaocoirinacohue' ni'ton, isëquë huarë' huëca'huaso'

ya'huërin. Co cotioro'sa' sha'huirapica'huaso marë' huë'nahuë. Co no'huirahuë'.²⁰ Napoaton amatëranquëma'. Yanohuitëranquëma'. Huëco' ninontahua'. Ya'ipi israiro'sanpoa' ninarëhuaso marë' catinaquë tonpimiratërinaco, itërin.

²¹ —Co'chi iyasha manta' nitotëraihuë' quiyaso paya. Cotia parti ya'huëpisopita co quirica a'patiirinacoihuë'. Huë'pachinaranta', co a'naya tëranta' nonapirinënuënhuë'.²² Nipirinhue', yanatanainquën. “Quisoso imapisopita co noyahuë',” topi natantërai. Ya'ipi parti napopi. Napoaton sha'huitocoi. ¿Ma'ta' quëma a'chinan? ²³ A'na tahuëri huënantahuato, sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Noya iyaro'sapa'. Naporo' tahuëri huënantaco' ya'ipinquëma' sha'huichinquëma', itohuachina, pa'pi. Ina quëran tahuëri nanihuachina, na'aya'pi huë'pi. Paono ya'huërinquë niyontopni natanacaiso marë'. Tashiramiachin huë'pi. Huë'pachinara, Paonori a'chintárin.

—Yosë yahua'anëntërinpoa'. Na'con nohuantërin huëntonënuë chachin aya'coinpoaso'. Ina marë' hui'nin a'paimarin. Inaso' Quisoso itopi. Quiricanën quëran ina na'con ninopi. Moisésë pënëntërinso' ninshitaton, ninorin. Pënëntona'piro'santa' ninopi, itërin. Quiricanën quëran na'con a'chintërin. A'chintaton, chiniquën pënënin Quisoso natëcaiso marë'. A'chintochináchin i'huatërin.²⁴ Natanahuatona', a'naquën natëpi. A'naquënso nipirinhue' co natëpihuë'.²⁵ Nisha nisha yonquiatona', yapipipi. Yapipihuachinara, Paonori itaantarin:

—Ma no'tëquën iyaro'sa' Ispirito Santori nontërin shimashonënpoa' pënënacaso marë'. Ina nohuanton, Isaiasë ninshitaton, naporin:

²⁶ “Paaton, piyapi'sa' sha'huitonquë':

'Natanapomarahuë', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahuënta', co tēhuēnchachin quēnanaramahuë', itēquë'.

²⁷ Isopita piyapi'sa' co natantochináchinhuë' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihuë'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënanpihuë'.

Noya ni'pi naporini, quënantonahuë'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran natëchitonahuë'.

Co noyahuë' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini, anoyacancanchitohuë', itërin Yosëri,” tēnin.

²⁸ Napoaton sha'huichinquëma' nitotoco'. Yosëri nisha piyapi'sa' nani sha'huitërin cancanëna' anoyatacaso marë'. Inapitaso' natërap, tēnin Paono. [²⁹ Ina itohuachina, nisha nisha ninontahuatona', pipipi.]

³⁰ Ina quëran cato' pi'ipi Paono inaquë ya'huërin. A'nantërinso' pëiquë ya'huëhuachina, na'a piyapi'sari nicapona' huë'pi. Huë'pachinara, noya nontërin.

³¹ “Yosë hua'anëntërinquë ya'conco' canpitanta',” itërin. Sinioro Quisocristo naporinso' a'chintárin. Co tē'huatonhuë', na'con a'chinin. A'chinpirinhue', co insoari tëranta' atonirinhue' ni'ton, Quisoso nanamën nahuinin. Nani ninshitëranquën huachi.

Paonori Nomaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Paonori imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahüë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco paato nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, noya nanan a'chinárahüë.

² Co'huara Quisocristo o'mayatërasohüë', ina nanan chachin Yosë sha'huitërinpoa'. Quiricanën quëran anitotërinpoa', iráca ninshitopiso'. Ina nohuanton, na'a pënëntona'piro'sa' ninopi. ³ “Hui'nahuë a'paimarahüë,” ténin Yosë. Napoaton Quisocristo isoro'paquë o'marahuatón, piyapi chachin nasitimarin. Tapi shiin inaso'. ⁴ Yosë pochachin ni'ton, noyasáchin ninin. Chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarín. “Inaso' tēhuēnchachin Yosë hui'nin. Chini chiniquēn nanantarín,” tēnhua'. Ananpitaantarín ni'ton, nitotërēhua'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa' ni'ton, “Sinioro” itërēhua'.

⁵ Ina nosoroatonco, acorinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Inapitanta' nanamën natëcaiso marë' pënënarahuë. Natëhuachina', “Quisocristoso' noya noya,” tosapi. ⁶ Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahüë', Quisocristo imarama'. Yosë nohuanton, imarama'. ⁷ Napoaton Nomaquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë pa'pi nosororinquëma'. Nani acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso'. Ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. Inaso' hua'anëntërinpoa'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

⁸ Canpitaso' noya Yosë natërama', natantërahuë. Ya'ipi piyapi napopi. Ina natantato, “Yosparinquēn Sinioro,” itërahuë Yosë. Ina'ton napotërahuë. Quisocristo catahuarinco ina pochin Yosë nonta'huaso marë'. ⁹ Yosë ni'sárinco, no'tëquēn nontaranquëma'. Ya'ipi cancanëhuë quëran huarë' Yosë imarahüë. Hui'nin nanamën a'chinárahüë. Nani tahuëriya canpita yonquiatënnquëma', ¹⁰ Yosë nontarahüë. “Noya catahuaquë',” itërahuë. Iráca quëran huarë' nicapënnquëma' yapa'pirahuë', co nanitërahuë'. Ipora huanta' paca'huaso' yonquiarahuë. “Quëma nohuantohuatan, Sinioro, catahuaco onpopionta' pa'i,” tēnahuë, Yosë nontato. ¹¹ Yani'nanquëma'. Yacatahuanquëma' chiniquēn cancantamaso marë'. Ina quëran noya noya imasarama'. ¹² Canpitanta' noya imapatama', achinicancanaramaco canta'. Noya ninontatëhua', noya noya cancantarihua'.

¹³ Tēhuēnchachin iyaro'sa', iráca quëran huarë' nicapënnquëma' yapa'pirahuë'. Ipora huanta' co nanitërahuë' paca'huaso'. Nisha nisha parti a'chinpatëra, piyapi'sa' natëtona', Quisocristo imasapi. Canpitanta' yaa'chintëranquëma' noya noya imacamaso marë'. ¹⁴ Ya'ipi piyapi'sa' pënëna'huaso' ya'huërin. Quisocristo sha'huitërinco. “Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ya'ipi nananquë nonpisopita a'chintëquë'. Quirica nitotoro'sa', co nitotoro'sahuë', ya'ipiya pënënnquë',” itërinco. ¹⁵ Napoaton

canpitanta' yaa'chintëranquëma'. Nomaquë ya'huëramasopitanta' Quisocristo nanamën a'chinchinquëma' tënahüë.

Quisocristo nanamën

¹⁶ Co caso' tapanahuë' Quisocristo nanamën a'china'huaso marë'. Piyapi'sa' natëhuachina', Yosëri anoyacancantarín. Inaíchín nanitaparín nicha'ëinpoaso'. Cotioro'sari'ton natëhuachina', anoyacancantarín. Iporaso' nisha nisha piyapi'santa' anoyacancantarín. Napoaton pa'yatërahuë nanamën sha'huica'huaso'. ¹⁷ “Yosëíchin anoyacancantërinpoa',” topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', co huachi inapita yonquiarínhuë'. Quiricanën quëran ina anitotërinpoa'. “Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa' ni'ton, noya nanpimiataríhua',” tënín Yosë quiricanënuë. Co canpoara nanitërehuahuë' noya cancantacaso'.

Iráca quëran huarë' oshahuanpiso'

¹⁸ Yosë inápaquë ya'huaponahuë', cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. “Piyapi'sa' co noyahuë' nipi. Co ca pochín cancantopihuë'. Ina marë' no'huito, ana'intarahuë huachi,” tënín Yosë. No'tën nanan nitotaponaraihuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'. ¹⁹ Cancanëna quëran Yosë nohuitchináchín acopirínhuë', co yanohuitopihuë'. ²⁰ Isoro'pa' ninín quëran huarë' piyapi'sa' nitotopi. Yosëso co quënanpirëhuahuë', nani ma'sha ninín. Ina nicatona', “Tëhuëencháchín Yosë ya'huërin. Ya'ípiya nanitaparín ni'ton, ina chinotahua',” ta'caso nipirínhuë', co nohuantopihuë'. Napoaton na'inpi. ²¹ Yosë ya'huërinso' nitotaponaraihuë', co ina chinotopihuë'. Ina nohuanton, nani ma'sha ya'huëtopirínahuë', co ina marë' “Yosparínquën Sinioro,” co itopihuë'. Nisha nisha yonquiatona', chihuërinso pochín nipi. Tashi pochín cancantopi. ²² “Ya'ípiya nitotërai,” topirínahuë', co noya yonquipihuë'. ²³ Yosëso' noyasáchin ninín. Co onporonta' chiminaponhuë'. Inaso nipirínhuë', co ina yonquipihuë'. Ina naniantatona', mamanshi nipi moshacaiso marë'. Mamanshi piyapi nonanpiso' moshapi. Co piyapi ya'huëmiatopirínhuë', ina yamoshapi. Nisha nisha ma'sharo'santa' moshapi. A'naquën anpiantëhuano'sa', a'naquën no'paquë nohuaratërinso'pita, inapita moshapi.

²⁴ Napoaton Yosëri tananpitërin co noyahuë' yonquipisopita nicacaiso marë'. A'porín. A'pohuachina, pa'pi co noyahuë' nipi. Taparosáchin yonquiatona', nisë'huapi. Co ina pochín nisë'huacasohuë' nipirínhuë'. ²⁵ Yosëri no'tëquën anitotopirínhuë', ina a'porahuatona', nonpín nanan natëpi. Ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita moshatona', chinotopi. Yosëriáchín ya'ípiya ninín nipirínhuë', co inaso' chinotopihuë'. Tëhuëencháchín inasáchin chinotacaso' ya'huërin, tënahüë. Amen.

²⁶ Napoaton Yosëri tananpitërin pa'pi co noyahuë' cancantacaiso marë'. Sanapi'sa' co huachi so'ina' nohuantopihuë'. Sanapi capíní nisë'huacaiso' nohuantopi. Co ina pochín nicacasohuë' nipirínhuë'. ²⁷ Quëmapi'santa' co huachi sa'ina' nohuantopihuë'. Quëmapi capíní nisë'huapi. Ina marë' na'inpi ni'ton, Yosëri ana'intarín. Co no'tëquën yonquiatonaraihuë', nitapicancanpi. Nonënantá' tapiipi.

²⁸ Co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, inari a'porín co noyahuë' nicacaiso marë'. Nitapicancamiatopi. ²⁹ Pa'pi co noyahuë' nipi. Nimonshita-caisoráchín yonquiipi. Na'con oshahuanpi. A'na piyapi ma'shanënpita nohuantapapi. Piyapi chinotopi. Niapiratopi. A'naquën tëpatopi.

Nino'huipi. Nonpinápi. No'huitápi. A'napita nonpinapipi. ³⁰ Nipinopi. Yosé inimicotopi. Ma'tona ma'tona nonpi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita nocanpi. Yonquirápi co noyahué' nicacaiso maré'. Pa'pina', a'shina', co inapita tēranta' natēpihué'. ³¹ Co huachi noya yonquipihué'. Nonpinápi. Co quēmopinēnpita tēranta' nosoropihué'. No'huitochinachin cancantopi. ³² "Co noyahué' nipsisopita chiminpachinara, ana'intacaso' ya'huērin," tēnin Yosé. Ina nitotaponaraihué', inachachin niantapi. Naporahuatona', a'napitanta' co noyahué' nipachinara, pa'yatopi.

2

Yosēri no'tēquēn ana'intērinso'

¹ A'naquēma' iyaro'sa' piyapi'sa' yonquirapiratoma': "Paso' quēmapi co noyahué' ninin," tēnama'. Napoapomarahué', ina pochachin canpitanta' co noyahué' ninama'. Napoatoma', nina'intarama'. ² "Co noyahué' nipatama', ana'intaranquēma'," tēnin Yosé. No'tēquēn inaso' ana'intarin, nitotērēhua'. ³ "Pasopita oshahuanpi," tēnama'. Nipirinhué', canpitanta' co noyahué' nipatama', Yosé ana'intarinquēma co cha'ēsaramahué'. ⁴ Yosé nosororinpoaso' co no'tēquēn yonquiramahué'. "Co a'naroáchin no'huirinpoahué'," ta'toma', co noyahué' ninama'. Tēhuēnchachin co a'naroáchin ana'intērinquēmahué'. "Oshaquēran co noyahué' yonquipisopita naniantapona' nimara," ta'ton, ninarárin. ⁵ Canpitaso nipirinhué', co natantochináchinhué' cancantērama'. Co oshanēma' yaa'poramahué'. Napoaton ayaro' tahuēri chini chiniquēn ana'intarinquēma'. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' no'tēquēn ana'intarin. ⁶ Ya'ipi ninēhuasopita Yosé nitotērin. Ayaro' tahuēri ina yonquiaton, no'tēquēn sha'huitarinpoa'. Noya nipatēhua', noya acoarinpoa'. Co'so' noya nipatēhuahué', ana'intarinpoa'. ⁷ Noyasáchin nipatēhua', noya ni'sarinpoa'. Yosé yonquiatēhua', noya acoinpoaso maré' na'con nohuantohuatēhua', ananpitaantarinpoa'. Inarē'quēnpoa' ya'huēmiatarihua'. ⁸ Nipirinhué', canpoara nohuantērēhuasoráchin nipatēhua', no'huiarinpoa'. No'tēquēn anitotopirinpoahué' co natēhuatēhuahué', ana'intarinpoa'. Co noyahué' nipatēhua', chiniquēn ana'intarinpoa'. ⁹ Ya'ipi co noyahué' nipsisopita no'tēquēn ana'intarin. Naporo' chiniquēn parisitapi. Cotioro'sa' no'tēquēn chachin ana'intarin. Nisha piyapi'santa' co noyahué' nipachina, inapochachin ana'intarin. ¹⁰ Noya nipsisopitaso nipirinhué', noya ni'sarin. Noya noya acorarin. Asanocancanarin. Cotioro'sa' no'tēquēn chachin napotarin. Nisha piyapi'santa' inapochachin nitarin. Ya'ipinpoa' noya nipatēhua', nicha'ēsarinpoa'.

¹¹ Yosēso' ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. ¹² Iráca Moisēsēri cotioro'sa' pēnēnin nani ma'sha natēcaiso'. Cotioro'saráchin pēnēnin. Co ina natēhuachinahué', oshahuanpi. Ina maré' Yosēri ana'intarin. A'napitaso nipirinhué' co pēnētērinso' nitotopihué'. Co nitotatonahué', co ina natēcaiso' ya'huēpirinhué'. Co noyahué' nipachina', ana'intarin chachin inahuanta'. ¹³ Cotioro'saso' Moisēsē pēnētērinso' natanaponaraihué', co natētopihué'. Napoaton co Yosēri noya ni'ninhué'. No'tēquēn natēpi naporini, Yosēri noya ni'itonhué'. ¹⁴ Nisha piyapi'saso' co Moisēsē pēnētērinso' nitotopihué'. Co nitotaponaraihué', a'naquēn noya nipi. Inahuara cancanēna quēran nitotopi ni'ton, napopi. ¹⁵ Cancanēna quēran Yosēri anitotērin noya nicacaiso'. Co noyahué' nipachinara, inahuara

nitotopi. “Co inapocaso nipirinhue', inaporèhua',” topi yonquiatona'. Inapochachin noya nipachinara, inanta' cancanèna quèran nitotopi. ¹⁶ Ayaro' tahuèri ya'ipi co noyahuè' yonquirèhuasopita aipitarinpoa'. Po'oana quèran ma'sona tèranta' onporèhuasopita a'ninquèchin anitotar-inpoa'. Naporo' tahuèri Tata Yosè nohuanon, Quisocristo no'tèquèn sha'huitarinpoa'. Co noyahuè' nipatèhua', ana'intarinpoa'. Ina nanan ya'ipi parti sha'huirarahue'.

Co cotioro'sa' tèranta Yosè pènèntèrinso' natèpisohue'

¹⁷ A'naquèma' cotioro'sanquèma' ni'ton, a'napita nocanama': “Moisèsè pènèntèrinso' natèhuatoi, cha'èsarai,” tènama'. “Yosè na'con na'con nosororincoi,” tomantatoma', a'napita nocanama'. ¹⁸ Yosè nohuanterinso' nani nitotèrama'. Yosè quiricanèn a'chintèrinènguèma' ni'ton, nitotèrama' noya nicacamaso'. ¹⁹ Nisha piyapi'santa' yaa'chintèrama'. Inapitaso' co Yosè nohuitatonaraihuè', somaraya pochin niconpi. Tashi pochin cancantopi. ²⁰ Co Yosè nanamèn nitotopihuè' ni'ton, yaa'chintèrama'. “Yosè no'tèquèn pènènincoi ni'ton, noya noya nitotèrai. A'napitaso' co quiya pochin nitochàtèrapihuè',” tènama'. ²¹ A'napita a'chintopiramahuè', ¿onpoatomata' canpita chachinso' co yonquiramahuè'? “Ama ihuatocosohue',” tapomarahue', ¿onpoatomata' ihuatèrama'? ²² “Ama a'na quèmapi sa'in monshitocosohue',” tapomarahue', ¿onpoatomata' canpitanta' monshihuanama'? Piyapi'sa' mamanshi moshahuachinara, no'huirama'. “Yosèichin chinotacaso nipirinhue',” tènama'. Napoapomarahue', ¿onpoatomata' co cancanèna quèran huarè' chinotèramahuè'? Co mamanshi moshapiramahuè', moshatopiso pèiquè ihuatèrama'. ²³ “Quiyasáchin Moisèsè pènèntèrinso' nitotèrai,” tènama'. Napoapomarahue', co natèramahuè'. Ina marè' a'napitari Yosè pinopi. ²⁴ Co noyahuè' cancantèrama' ni'ton, nisha piyapi'santa' co Yosè noya ni'sapihuè'. Quiricanènguè chachin naporin:

²⁵ “Quiyaso' Yosè piyapinènpitacoi,” ta'toma', marca niacotèrama'. Moisèsè pènèntèrinso' noya natèhuatama', no'tèquèn niacotèrama'. Nipirinhue', co natèhuatamahuè', topinan quèran marca niacotèrama'. ²⁶ Nisha piyapi'santa' niponaraihuè', Yosè natèhuachina', piyapinènpita pochin ni'sarin. ²⁷ Co marca niacotaponaraihuè', Yosè natèhuachina', sha'huirapiaponènguèma'. Canpitaso' pènèntèrinso' nitotapomarahue', co natèhuatamahuè', Yosè ana'intaringuèma'. ²⁸ Cotioro'sanquèma' nipiramahuè', co ina marè' piyapinènpita pochin ni'ninquèmahue'. Inapochachin Yosè marcanènta' co topinan nonènpoaquè niacotacaso' ya'huèrinhuè'. ²⁹ Ya'ipi cancanènpoa quèran Yosè imapatèhua', tèhuèinchachin piyapinènpita pochin ni'sarinpoa'. Marcanèn cancanènpoaquè acotèrinpoa'. Co nonènpoaquè acotèrinpoahuè'. Ispirito Santo anoyacancantèrinpoa'. Ina quèran noya ni'ninpoa'. Co piyapi'sa' pa'yatopirinènpoaquè', Yosèsò' noya ni'sarinpoa'.

3

- ¹ Cotioro'sa' ni'tona', marca niacotopi. ¿Ma'ta' ina marè' canapi?
² Na'con canapi tènahuè. Yosèri na'con catahuarin. Inahua'ton iraca nontèrin. Nanamèn chachin aninshitèrin ya'huèmiatacaso marè'.
³ A'naquènso' co huachi ina natèpihuè'. Ina niponahuè', co nanitèrèhuè':

“Yosëso' co no'tëquën sha'huitërinhuë’,” ta'caso'. ⁴ Yosëriso' co onporonta nonpintarinhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' nonpinpirinahuë', Yosëso' no'tëquënáchin nonin. Quiricanën quëran naporin:
 “No'tëquënáchin nontërancoi ni'ton, a'naquën nonpinapipirinënguënhuë', co onporonta' minsëarinënguënhuë',” tënin.

⁵ A'naquën po'pin yonquipi: “Canpoa co noyahuë ninëhua ni'ton, Yosë noyasáchin nininso' a'ninquëchin anitotërinpoa'. Napoaton ana'intoshuachinpoa', co no'tëquën ana'intërinpoahuë',” toconpi. ⁶ ¡Co ina pochin yonquicaso ya'huërinhuë'! Yosëso' noya ni'ton, no'tëquën ana'intiinpoaso' ya'huërin. Co ana'intiinpoaso' ya'huërinhuë' naporini, co ayaro' tahuëri no'tëquën sha'huichitonpoahuë'.

⁷ A'naquëonta' taponá: “Caso' nonpinpirahuë', Yosëso' no'tëquënáchin nonin. Nonpinahuë ni'ton, Yosë no'tëquënáchin noninso a'ninquëchin anitotërinpoa'. Napoaton co oshahuan pochin Yosë ana'intincoso' ya'huërinhuë',” toconpi. Co no'tëquën yonquipihuë'. ⁸ A'naquënta napopi: “Huëco' manta tëranta' niahua' Yosë na'con na'con catahuainpoaso marë'. Paono chachionta' ina pochin a'chintërinpoa',” topi pinotonaco. Co no'tëquën yonquipihuë' ni'ton, napopisopita no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin.

Ya'ipinpoa' oshahuanëhuaso'

⁹ ¿Onpopinta' iporaso' yonquiarihua? Cotioro'sanpoa noya noya ninëhua', ¿tëcarihua ti? ¡Co naporinhuë'! Nani sha'huitëranquëma'. Cotioro'sanpoa', nisha piyapi'sa', ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. ¹⁰ Yosë quiricanënguë tapon:

“Ya'ipi piyapi'sa' co noyahuë' nipi.

Co a'naya tëranta' noya nininhuë'.

¹¹ Co no'tëquën yonquipihuë'.

Co inahuara nohuantopihuë Yosë chinotacaiso'.

¹² Co Yosë iranën pa'topihuë', pëshonpi.

Co a'naya tëranta' noya nininhuë'.

¹³ Chimipi pa'pitopiso' i'soatopinan pochin napoonin nonpi.

Nonpintatona', ya'huan tomain yanquëëtërinso pochin na'a piyapi'sa' aparisitopi.

¹⁴ No'huitatona', piyapi'sa' pinosápi.

¹⁵ A'naroáchin yaahuëtopi, yatëpatopi.

¹⁶ Insëquësona pa'pachinara, piyapi'sa' aparisitopi, asëtopi.

¹⁷ Piyapi'sa' ano'huitopi ni'ton, co noya nini'tona' ya'huëpihuë'. Co sano cancantopihuë'.

¹⁸ Yosë t'ëhuatacaso' ya'huëpirinhuë', co ina yonquipihuë',” tënin iráca Yosë quiricanënguë ninshitatona'.

¹⁹ Tëhuëenchachin co noyahuë' nicatëhua', ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Yosë pënëntërinso' nitotopirëhuahuë', co natërehuahuë' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huërin. ²⁰ “Pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” topirinahuë' a'naquën. Co ina marë' noya ni'ninpoahuë'. Pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' anitotërinpoa'. Ina natanpatëhuara, “Tëhuëenchachin oshahuanëhua'. Co noyahuë' ninëhua',” tënëhua'.

Quisocriso imapatëhua', anoyacancantërinpoaso'

²¹ Iporaso nipirinhue' Yosë anitotërinpoa' onporahuatësona cha'ëcaso'. Co iráca pënëntërinso' natërëhua quëran noya cancantarihuahuë'. Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita inachachin sha'huitërinënpoa'. ²² Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Insosona natëhuachin, anoyacancantarín. Co nisha nisha nontërinpoahuë'. ²³ Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Co a'nayanpoa tëranta' Yosë pochín cancantërëhuahuë'. ²⁴ Nipirinhue', inaora nohuanton, Yosë nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', Quisocristo a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. ²⁵ Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. "Ca marë' chiminin," topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Huëtainën quëran anoyacancantarínpoa'. Iráca piyapi'sa' oshahuanpirinahue', Yosëri co a'naroáchin ana'intërinhue'. "A'na tahuëri Quisocristo chiminpachin, oshanëna' inquitarahue," ta'ton, co ana'intërinhue'. ²⁶ Iporaso huachi Quisocristo chachin a'paimarin ya'huërenamënpoa' chiminacaso marë'. "Quisocristo oshanënpoa marë' chiminin," topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Noyápiachin cancan quëtarínpoa'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co canpoanta' ana'ntarinpoahuë'.

²⁷ Napoaton co inso tëranta nocanacaso' ya'huërinhue', ténahuë. Co pënëntërinso' natërëhuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo naporinso' natërëhuaso marë' nicha'ërinpoa' ni'ton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhue'. ²⁸ Nani sha'huitëranquëma'. Quisocristo imarëhuaso marë' anoyacancantërinpoa'. Co ya'ipi pënëntërinso' natëpirëhuahuë', noya ni'ninpoa'.

²⁹ Yosë ya'ipi piyapínpoa' nohuantërinpoa'. Co cotioro'saráchin nosororinhue'. Nisha piyapi'santa' nosororín. Ya'ipinpoa' nosororínpoa'. ³⁰ A'naíchín Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' napopianachín nosororínpoa'. Cotioro'santa', nisha piyapi'santa', Quisocristo imapachina', anoyacancantarín. ³¹ Quisocristo íchin anoyacantërinpoa' ni'ton, iráca pënëntërinso' ¿co huachi pa'tërinhue' pochín nitërëhua ti? ¿Co naporinhue'! Ina quëran oshahuanëhuaso' nitotarihua'. Quisocristo imapatëhua', catahuarínpoa' noya natëcaso'.

4

Apraan natëtërinso'

¹ Apraan naporinso' sha'huichinquëma'. Inaso' shimashonënpoa'. ¿Onporahuatonta' Yosëri noya ni'nin? ² Apraan inaora co nanitërinhue' no'tëquën Yosë natëcaso'. Inaora nanitërin naporini, "Caso' noyaco. No'tëquën natërahuë," chitonhue'. Napoaponahuë', co ina pochín Yosëri ni'ninhue'. ³ Yosë quiricanënuë naporin: " Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco,' topachina, Yosëri noya ni'nin. Oshanën inquitaton, noya ni'nin," ténin quiricanënuë. ⁴ Ni'co'. Piyapi'sa' sacatohuachinara, pahuërecaso' ya'huërin. Inapochachín no'tëquën natërëhua' naporini, Yosë noya nicainpoaso' ya'huë'itonhue'. ⁵ Yosëso nipirinhue', inaora nohuanton nosororínpoa'. "Co caora noya nipirahuë', Yosë chachín anoyacancantarínco," topatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa' noya ni'ninpoa'. ⁶ Co noyahuë' nipirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya ni'ninpoa'. Ina marë' noya cancantërëhua'. Iráca Tapi inachachín naporin. ⁷ Quiricanënuë ninshitërin:

“Oshanënpoa' Yosë inquitohuachinpoa', noya cancantarihua'. Ya'ipi oshanënpoa' ayatarinpoa'.

⁸ ¡Co huachi oshanënpoa marë' ana'intarinpoahuë'!

Napoaton noya cancantarihua',” ténin.

⁹ ¿Inpitata' ina pochin noya cantantapi? Co cotioro'saráchin ina pochin noya cancantacaso' ya'huëtópihuë'. Co marca niacotopirinahuënta' noya cantantapi. Apraan yonquico'. “Yosë no'téquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco,” topachina, Yosëri noya ni'nin. Nani sha'huitëranquëma'. ¹⁰ ¿Onporota' noya ni'nin? ¿Marca niacotërin piquëran noya ni'nin? Co naporó' naporinhuë'. Co'huara marca niacochatërasohuë', noya ni'nin. ¹¹ Yosë natërin ni'ton, inari noya ni'nin. Co'huara marca niacochatërasohuë', piyapinën pochachin ni'nin. Ina piquëran marca niacotërin imarinso' anitotacaso marë'. “No'téquën nontërinco,” topachina, noya ni'nin. Nisha piyapi'santa' ina pochachin natëtohuachinara, Apraan pochin cantantopi. Co marca niacotopirinahuë', Apraan hui'ninpita pochin nipi. ¹² Cotioro'santa' Apraan pochin natëtohuachinara, hui'ninpita pochin nipi anta'. Co marca niacotopiso marë' noya cantantopi huë'. Co'huara marca niacochatërasohuë', Apraanso' natëtërin. Anapitanta' ina pochin cantantohuachinara, Yosëri noya ni'sarin.

Yosëri Apraan sha'huitërinso'

¹³ Iráca Yosëri Apraan itapon: “Nosoroatëinquën, páncaro'pa' quëchinquën. Piyapinëhuë pochin ni'saranquën. Quëma shinparinpitanta' noya catahuaarahuë. A'na tahuëri ya'ípiro'pa' hua'anëntapona',” itërin. “Yosë co onporota' nonpintarincohuë',” téninso marë' Yosëri noya ni'nin. Co naporó' Moisésë pënëchátërarinhuë'. Napoaton co ina natërinso marë' Apraan noya ni'ninhuë'. ¹⁴ Pënëntërinso' natëpisopitaráchin noya ni'nin naporini, topinan cancanënpoa quëran natërehuasopitaso' co noya nicainpoaso' ya'huë'itonhuë'. Topinan quëran Yosëri Apraan sha'huichitonhuë'. ¹⁵ Moisésë pënëntërinso' co natëhuachinarahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Co pënëntërinso' ya'huërinhuë' naporini, co natëcaso' ya'huë'itonhuë'. Co ina marë' oshahuaintërihuahuë'.

¹⁶ Napoaton Apraaniso natëton: “Yosë no'téquën nontërinco,” topachina, Yosëri itërin: “Oshahuanpiranhuë', caora nohuanto, nosoroatëinquën catahuanranquën. Hui'nanpitanta' catahuaarahuë',” itërin Yosëri. Co cotioro'saráchin nosororinhuë'. Ya'ipi Apraan pochin cantantopisopitanta' nosororin. Ina hui'ninpita pochin ninëhua'. ¹⁷ Iráca Yosëri Apraan itërin: “Ca nohuanto, notohuaro' shiparinpita ya'huëtarinquën. Na'a nisha nisha piyapi'santa' quëma pochachin cantantapi,” ténin Yosë. Quiricanënuë naporin. “Yosë no'téquën nontërinco. Ya'ípiya nanitaparin. Chiminpisopitanta' nanitërin ananpitacaso'. Co ma'sha ya'huëpirinhuë', nani ya'huërinso pochin sha'huichanin,” ta'ton, Apraan natëtërin.

¹⁸ “Quëma shiparinpita notohuaro' na'asapi,” itërin Yosëri. Hua'qui' co a'na hui'nin tëranta' ya'huëtërinhuë'. Sacai' natëtacaso nipirinhuë', Apraan natëtërin. “Yosë nohuanton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco. Shihuëpitanta' na'asapi,” ténin Apraan. ¹⁹ Pasa pi'ipitaponahuë', co hui'nin ya'huëchátërarinhuë'. Co huachi chinirinhuë'. Sa'ionta' co hua'huana'pihuë'. Nani paiya.

Napoaponahuë', Yosë natërin. ²⁰ “Yosë nonpintërinco,” co téninhuë'. Co nisha nisha yonquirinhuë'. “No'tëquën nontërinco,” ta'ton, chiníquën cancantërin. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, co naniantarincóhuë'. ²¹ Yosë ya'ipiya nanitaparin. Sacai' niponahuë', nani sha'huitërinco ni'ton, catahuarinco. Sha'huitërinco chachin ya'huapon,” ténin. ²² Ina pochin yonquirinso marë' Yosëri nóya ni'nin.

²³ Apraan naporinsopita Yosë quiricanëncuë ninshitopi. Canpoanta' nitotacaso marë' ninshitopi. ²⁴ Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocriso chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarin. Ina hua'anëntërinpoa', ténëhua'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa' canpoanta'. ²⁵ Yosë nohanton, oshanënpoa marë' chiminin. Inari chachin ananpitaantarin oshanënpoa' inquitatonpoa', noya nicainpoaso marë'.

5

Yosë anoyacancantërinpoaso'

¹ “Sinioro Quisocrisoíchin nicha'ësarínpoa',” ta'tëhua', imarëhua'. Oshañënpoa' inquitërinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. Co inimiconënpita pochin ni'ninpoahuë'. ² Quisocriso cancanënpoa quëran natëhuatëhua', nicha'ësarínpoa'. Nosoroatonpoa', ipora huanta' catahuarinpoa' noya imacaso marë'. A'na tahuëri Yosë'pa' pa'patëhua', Yosë pochin nisarëhua'. Ina yonquiatëhua', nóya cancantarihua'. ³ Iporaso' parisitarihuarahuë', noya cancantarihua'. “Parisitohuatëhua', Yosë catahuarinpoa' imamiatacaso marë',” ta'tëhua', co sëtarihuahuë'. Chiníquën cancantatëhua', noya ahuantarihua'. ⁴ Noya ahuantohuatëhua', chini chiníquën cancantarihua' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. “Co naniantarínpoahuë',” ta'tëhua', inasáchin ninarihua'. ⁵ Inasáchin ninahuatëhua', tējuëenchachin co naniantarínpoahuë' ni'ton, co tapanarihuahuë'. Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoa': “Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya,” tarihua'. Ispirito Santo chachin Yosë nosororinpoaso' anitotërinpoa'.

⁶ Canpoara co nanitërehuahuë' cha'ëcaso'. Nipirinhuë', iráca o'macaso' nanihuachina, Quisocriso isoro'paquë o'marin. O'marahuatón, oshahuano'sa marë' chiminin. ⁷ Ni'co'. Piyapi noya niponahuë', co insonta' ya'huërenamën chiminacaso' nohuantërinhuë'. Noya noya nipachin, nicha'ëcaso marë' a'nara' ya'huëretapon nimara. ⁸ Quisocrisoso nipirinhuë' oshahuano'sa marë' chiminin. Oshahuanpirëhuahuë', ya'huëretërinpoa'. Yosë nohanton, canpoa marë' chiminin. Napoaton: “Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya,” ténëhua'. ⁹ “Corosëquë huënnainën pa'nin. Oshanënpoa marë' chiminin,” topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton ayaro' tahuërinta' catahuarinpoa'. Naporo' tahuëri co noyahuë' nipisopita chiníquën ana'intarin. Imarëhuasopitaso nipirinhuë', co ana'intarinpoahuë'. Quisocriso chachin nicha'ësarínpoa'. ¹⁰ Iráca oshahuanatëhua', Yosë inimicotopirëhuahuë', hui'nin chiminin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. Iporaso' noya nipayarëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, noya noya catahuarinpoa'. Nanpiantarin ni'ton, catahuarinpoa' noya cha'ëcahuaso marë'. ¹¹ Naporahuatón, “Yosë nosororinpoa',” ta'tëhua', ina pa'yatërehua'. Hui'nin chachin nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya cancantërehua'.

Atan, Cristo inapita napopiso'

¹² Atan'ton co noyahuë' nicator, oshahuanin. Ina marë' chiminacaso' ya'huërin. Ina quëran ya'ipinpoa' co noyahuë' nicatorhua', chiminëhua'. ¹³ Co'huara Moisésë pënëchatërasohuë', piyapi'sa' oshahuanpi. Oshahuanpirinahuë', co pënëntërinso' ya'huëyátërarinhuë' ni'ton, co ina marë' ana'intacaso' ya'huë'itonhuë'. ¹⁴ Nipirinhüë', Atan quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' chiminpi. Moisésë ya'huëaquë huarënta' chimina'piapi. Ya'nán isoro'pa' nipon, Yosëri pënënpirinhüë', Atan co natëtonhuë', oshahuanin. Ina quëran ya'ipi piyapi'santa' co noyahuë' nicatorna', oshahuanpi. Co Yosëri chachin pënënpirinhüë', inahuanta' oshahuanpi. Atan pochin cancantatona' ya'ipi piyapi'sa' oshahuanpi. Quisocristoso nipirinhüë' nanan anoyatinpoaso marë' o'marin.

¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' nosororinpoa'. Atanso nipirinhüë' co ina pochin nininhüë'. Co natërinso marëhuë' oshanën ya'huëtërin. Inapochachin ya'ipi piyapi'sa' oshahuanatona', chiminpi. Ina quëran ana'intacaso' ya'huërin. Yosëso nipirinhüë' inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin na'aquënpoa' anoyacancantoinpoaso marë'. ¹⁶ Atan co natërinhuë' ni'ton, osha ya'huërin. Anaíchin pënëninso' co natërinhuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nipirinhüë', Yosë nosororinpoaso' co ina pochin nininhüë'. Na'con oshahuanpirëhuahuë', Quisocristo chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'. ¹⁷ A'na ya'piíchin tëhuërin ni'ton, ya'ipi piyapinpoa' chiminacaso' ya'huërin. Aquëtë huarë' Yosëso', inaora nohuanton nosoroatonpoa' Quisocristo quëran nicha'ërinpoa' ni'ton, inarë'quënpoa' nanpimiataatëhua' hua'anëntarihua'.

¹⁸ Atan co noyahuë' ninin ni'ton, ya'ipinpoa' ana'intinpoaso' ya'huëpirinhüë'. Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitërehua' nanpimiatacaso'. Imapatëhua', co ana'intarinpoahuë'. ¹⁹ A'naíchin co Yosë natërinhuë' ni'ton, ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. A'naso nipirinhüë' Yosë natëton, chiminin. Ina marë' na'aquënpoa' anoyacancantërinpoa'.

²⁰ Iráca Moisésë pënëntërin oshahuanëhuaso' anitotinpoaso marë'. Ina quëran na'con oshahuanëhuaso' nitotërehua'. Na'con oshahuanpirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë na'con na'con nosororinpoa'. ²¹ Oshahuanëhua' ni'ton, chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huëpirinhüë'. Yosëso' inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Sinioro Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

6

Quisocristo imapatëhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'

¹ Yosë inaora nohuanton nosororinpoa' ni'ton, manta tëranta' niahua' inaora nohuanton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' ¿tëcarihua' ti? ² ¡Co naporinhüë'! Quisocristo imapatëhua', chiminëhuaso pochin cancantatëhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'. ³ “Quisocristo imarahüë huachi,” ta'tëhua', aporihuanëhua'. Ina noya chinpitacaso marë' aporihuanëhua'. Aporihuanpatëhua', Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua'. Ina chiminso pochachin co noyahuë' yonquirëhuasopita a'porëhua'. Nani ina nitotërama'. ⁴ Quisocristo chiminpachina, pa'pitopi. Aporintohuachinënpoa, canpoanta' pa'pitërinënpaso pochin co noyahuë' yonquirëhuasopita nianiantërehua'. Tata Yosë chiniquë

nanantaton, Quisocristo ananpitaantarín. Canpoanta' nasha cancan quëtërinpoa' nasha pochín nanpicaso marë'. Ina yonquiatëhua', aporihuanëhua'.

⁵ Quisocristo chiminaponahuë', nanpiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', nanpiantarëso pochín noya noya cancantarihua'. ⁶ Cato' cancan pochín ya'huëtërinpoa'. A'na cancanso' sopai yanatërin. Quisocristo imarëhua' ni'ton, co noyahuë' cancantërehuaso' corosëquë patanantëreso pochín nitërehua'. Ama huachi sopai natëcaso marëhuë' napotërehua'. Co noyahuë' cancantërehuaso' chiminso pochín nitahua'. ⁷ Chimipiso' co huachi yonquirinhuë' oshahuanacaso'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo imapatëhua', co huachi oshanënpoa hua'anëntërinpoahuë'. ⁸ Co noyahuë' cancanso' naniantohuatëhua', Quisocristo pochachin noyápiachin cancantarihua'. Ina nohuitatëhua', noya noya nanpiarëhua'. ⁹ Inaso' nanpiantahuachina, co huachi chimianinhuë'. Chimirin nani minsëaton, nanpimiataantarín. ¹⁰ Chiminpachina, oshanënpoa marë' chiminín. Naporo' oshanënpoa' minsërin. Iporaso' Yosëíchín natëcaso marë' nanpimiataantarín. ¹¹ Inapochachin canpitanta' ama huachi oshahuanacamaso' yonquicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosëíchín natëco'.

¹² Ama oshanëma hua'anëntatë pochín nitatëinquëma' camayápainquëmaso nohuantocosohuë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noyasáchin yonquico'. ¹³ Ni'co'. Imirama', nantëma', ya'pirama', huëratëma', nanamëma', inapita ya'huëtërinquëma'. Inapita quëran co noyahuë' nicacaso ya'huëpirinhuë'. Ama nohuantocosohuë'. Yosë natëcamasoáchin yonquico'. Chiminama quëran nanpiantëramaso pochín cancantatoma', ya'ipi nonëma quëran huarë' noyasáchin nico'. ¹⁴ Inapohuatama', co huachi oshanëma hua'anëntatë pochín nitaringuëmahuë'. Co ya'ipi pënëntërinso' natëpiramahuë', inaora nohuanon, Yosë anoyacantërinquëma'. Nosoroatëinquëma', catahuaringuëma' noya nicacamaso marë'.

Hua'anënpoa pochín nininso'

¹⁵ Tëhuëenchachin co huachi iráca pënëntërinso' natëcaso' ya'huërinhuë'. Yosë nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. A'naquënso nipirinhue' ina natanatona', co manta' yanatëpihuë'. "Noya oshahuanacaso'," toconpi. ¡Co ina pochín yonquicaso ya'huërinhuë'! ¹⁶ Inosona natëhuatëhua', inaso' hua'anëntarinpoa'. ¡Nani nitërama' ipora! Oshanënpoa natëhuatëhua', ina hua'anëntarinpoa'. Camaihuachinpoara, co noyahuë' ninëhua'. Oshanënpoa' co a'poasëhuahuë' chiminpatëhua', parisitopiquë pa'sarëhua'. Nipirinhue', Yosë natëhuatëhua', noya nicarihua'. ¹⁷ Iráca oshanëma natëtoma', co noyahuë' nipiramahuë'. Quisocristo nanamën a'chintohuachinëinquëmara, noya natanama'. Ya'ipi cancanëma quëran noya natërama'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën" itërehua' Yosë. ¹⁸ Iporaso', co huachi oshanëma camaiaringuëmahuë'. Nasha hua'anëma' ya'huëtërinquëma'. Quisocristo natëtoma', noya nisarama'. ¹⁹ Iso pochín a'chintaranquëma' noya noya nitotacamaso marë'. Canpitaora co nitotëramahuë'. Iracaso' ya'ipi nonëma quëran huarë' oshahuanacasoáchin pa'yatërama'. Inapohuatamara, pa'pi nishinahuën' cancantërama'. Iporaso' noyasáchin nico'. Inapohuatama', noyápiachin cancantarama'.

²⁰ Iráca oshanëma natëhuatamara, co noyahuë' ninama'. Co yonquiramahuë' noya nicacamaso'. ²¹ Inapohuatamara, ¿ma'ta' ina marë' canarama'? Co ina marë' canamiataramahuë'. Topinan quëran ya'huërama'. Ina pochin cancantohuatama', chiminpatama', parisitopiquë pa'sarama'. Iráca ina pochin nipiramahuë', iporaso ina marë' tapanama'. ²² Iporaso nipirinhüë' co huachi oshanëma hua'anëntërinquëmahüë'. Yosë nicha'ërinquëma' ama huachi oshahuanacamaso marëhuë'. Ina chachin hua'anëntërinquëma'. Napoaton noyápiachin cancantarama'. A'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'. ²³ Piyapi asacatohuatëra, pahuërerë'. Inapochachin co noyahuë' nipatëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarihua'. Yosëso nipirinhüë', inaora nohuanton nosororinpoa'. Quisocristo imapatëhua', ina nohuitatëhua', nanpimiatarihua. Inaso' hua'anënpoa'. Inasáchin natërehua'.

7

Sa'arinso pochin nininso'

¹ Canpitaso' iyaro'sa', pënëntopiso' nitotërama'. Nanpispitaráchin camaitërinso' natërapí. ²⁻³ Ni'co'. Sanapi so'yahuachina, so'in chinpitacaso' ya'huërin. So'in ya'huëtopirinhüë', a'na quëmapiri së'huahuachin, monshihuanin. Ina marë' oshahuanarin. Nipirinhüë', so'in chiminpachin, so'yaantahuachin, co ina marë' oshahuaninhüë'.

⁴ Inapochachin iyaro'sa', canpoanta' Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi iráca pënëntërinso' hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo chinpitacaso' ya'huërin. Inaso chiminaponahuë', nani nanpiantarin. Ina imamiatohuatëhua', noya nicarigua' a'napitanta' Yosë noya yonquicaíso marë'. ⁵ Iráca, canpoara nipa'yatacasoáchin yonquirëhua'. Co noyahuë' cancantërehua'. Pënënpachinënpoara, aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Ina marë' chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huërin. ⁶ Iráca nisha nisha pënëntërinso' ya'huërin natëcaso', Moisésëri ninshitërinso'. “Co ya'ipiya natëhuatëhuahuë', co onporonta' cha'ësarëhuahuë',” topi. Apina'pi tashinan pëiquë ya'huërinso pochin nipirëhuahuë'. Iporaso' co huachi Moisésë pënëntërinso' yonquiarëhuahuë'. Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëcaso'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Napoaton noya nisarëhua'.

Co noyahuë' yonquirëhuasopita yaminsërinpoaso'

⁷ Napoahuarë', “Moisésë pënëntërinso' aoshahuaninpoa' ni'ton, co noyahuë',” ¿tëcarigua' ti? ¿Co naporinhüë'! Napoaponahuë', pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' nitotërehua'. Iso pochin yonquia'ahua'. “Ama a'na piyapi ma'shanëna' noyapatocosohüë',” ténin iráca pënëntaton. Caso' ina natanato, “Tëhuë'nchachin a'napita ma'shanën noyapatato, co noyahuë' yonquirahuë. Ina marë' oshahuanahuë',” tënahüë. ⁸ “Ama ma'sha noyapatocosohüë',” itërinco. Ina natanato, aquë aquëtë' a'napita ma'shanëna' noyapatërahuë. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco. Iráca oshahuanpirahuë'. Co'huara pënëntërinso' nitochatërasocohüë', oshahuanahuëso' co nitotërahuë'. ⁹ Co'huara pënëntërinso' natayantërasocohüë', “Caso' noya piyapico,”

topirahuë'. Pënëntërinso' natanpatëra, "Tëhuëenchachin oshahuanco. Chiminpató, Yosë ana'intarinco," ténahuë. ¹⁰ Noya ya'huëca'huaso marë' pënënpirincóhuë'. Co ina natëtorahuë', oshahuanahuë'. Oshahuanato, parisotopiquë paca'huaso' ya'huërin. ¹¹ Pënëntërinso' natëhuato, noya cancantarahuë', topirahuë'. Co ina natërahuë' ni'ton, oshahuanahuë'. Chiminpató, ana'intincoso' ya'huërin.

¹² Yosë chachin pënëninpoa'. Sha'huitërinpoaso' nóya. No'tëquën nonin. ¹³ Napoahuarë' pënëntërinso' noya nipirinhüë', ina marë' ana'intarinco, ¿topiramahuë' ti? ¿Co pënëntërinso marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'! Oshahuanahuë' ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin. Pënëntërinso' noya nipirinhüë' natanahuë' quëran aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiato, co noyahuë' ninahuë'. Pënëninpoa quëran oshahuanahuëso' nitotërahuë'. Pa'pi co noyahuë' ninahuë', ténahuë'.

¹⁴ Noya yonquicaso marë' pënënpirincóhuë'. Caso' co noya yonquiatohuë', oshahuanahuë'. Oshahuanahuëso' hua'anëntatë pochin nitërinco. Co nanitërahuë' noya nica'huaso'. ¹⁵ Noya nisarahuë', topirahuë', a'naroáchin co noyahuë' yaninahuë'. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë'. Onpoatoso' napomaraco, co nitotërahuë'. ¹⁶ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë'. Ina marë' co noya cancantërahuë'. Yonquinëhuë' quëran nitotërahuë'. Tëhuëenchachin pënëntërinso' noya, ténahuë'. ¹⁷ Co nohuantopirahuë', caora co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë'. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco. ¹⁸ Caora co noyahuë' cancantërahuë'. Co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Inachinco. Yosë yanatëpirahuë', caora co nanitërahuë' natëca'huaso'. ¹⁹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë'. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë'. ²⁰ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë'. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco.

²¹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' nica'huasoráchin yonquiconahuë'. ²² Cancanëhuë' quëran Yosë pënëninpoaso' pa'yatato, yanatëpirahuë'. ²³ A'na cancan nohuantërin. A'na cancanso nipirinhüë', co nohuantërinhuë'. Co noyahuë' nicasóáchin yonquirin. Ina canarinco ni'ton, co noyahuë' ninahuë'.

²⁴ ¿Ma'huantacha caso' ninahuë' paya! ¿Incha ipora nicha'ëinco co noyahuë' yonquirahuëso' nanianta'huaso marë'? ténahuë'. ²⁵ ¿Yosëichin nanitaparín! Sinioro Quisocristo imarahuë' ni'ton, ina catahuarinco. Ina marë': "Yosparinquën Tata Yosë," itërahuë'. Tëhuëenchachin cancanëhuë' quëran Yosë yanatëpirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë'.

8

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

¹ Napoaton iporasó' Quisocristo imapatëhua', co huachi ana'intinpoaso' ya'huërinhuë'. ² Oshanënpoa natëhuatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Inapohuatëhua', chiminpatëhua', ana'intarinpoa'. Nipirinhüë', Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' nanopimiatacaso marë'. Naporahuaton, co huachi oshanënpoa natëcaso' ya'huërinhuë'. ³ Iráca Yosë pënënpirincóhuë'. Co noyahuë' cancantatëhua', co nanitërehuahuë' no'tëquën natëcaso'. Ina quëran hui'nin chachin isoro'paquë' a'paimarin. Piyapi chachin nasitimarín. Co oshahuanaponahuë', oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin.

Inapoaton, nicha'ërinpoa' ama huachi ana'intinpoaso marëhuë'. ⁴ Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', Ispirito Santo natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' hui'nin a'paimarin.

⁵ Co noyahuë' yonquihuatëhuara, co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatërehua'. Nipirinhüë', Ispirito Santo natëhuatëhua', Yosë nohuantërinsoáchin pa'yatarëhua'. ⁶ Co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatohuatëhuara, chimipi pochin niconëhua'. Co Yosë nohuitërehuahuë'. Nipirinhüë', Ispirito Santo pa'yatatëhua' natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. Noya yonquiatëhua', sano cantarihua'. ⁷ Co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatohuatëhua', Yosë inimicotarëhua'. Co Yosë pënëntërinso' natëcaso' nohuantarëhuahuë'. Co nanitarëhuahuë' ina natëcaso'. ⁸ Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'.

⁹ Canpitaso nipirinhüë' co noyahuë' yonquiramasopita naniantërama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', ina nohuantërinso' nisarama'. Co Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëmahuë', co tëhuë'nchachin Quisocristo imaramahuë'. ¹⁰ Oshahuanama' ni'ton, nonëmaso chiminacaso' ya'huërin. Napoaponahuë Quisocristo ya'coancantatënhinquëma', anoyacantatërinquëma'. Napoaton Yosë noya nicatënhinquëma' ispiritonëma' ananpitarin ni'ton, nanpimiatarama'. ¹¹ Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Yosë hua'yanën chachin ni'ton, achinicancaninpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. A'na tahuërinta' Yosë ananpitaantarinpoa'. Quisocristo ananpitaantarinso' pochachin ananpitaantarinpoa' canpoanta'. Nonënpoa' chiminacaso ya'huëpirinhüë', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, nanopiantarihua'.

¹² Napoaton iyaro'sa', Ispirito Santo natëcaso' ya'huërin. Co noyahuë' yonquirëhuasopitaso' naniantahua'. ¹³ Co noyahuë' ninëhuasopita co a'poasëhuahuë', chiminpatëhua' parisitomiatacaso' ya'huërin. Nipirinhüë', co noyahuë' ninëhuasopita tëpatë pochin nitohuatëhua', nanpimiatarihua'. Ispirito Santo catahuarinpoa' co noyahuë' ninëhuasopita tëpatë pochin nitacaso marë'.

¹⁴ Ispirito Santo nohuantërinso' natëhuatëhua', Yosë hui'ninpoa chachin nisarëhua'. ¹⁵ Iráca Yosë të'huatërama'. Iporaso nipirinhüë' Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, co huachi manta' të'huatacaso' ya'huërinhuë'. Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninpoa'. Ina nontohuatëhuara, "Tata," itërehua'. ¹⁶ Ispirito Santo chachin cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. "Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninquëma'," itërinpoa'. ¹⁷ Hui'ninpoa' ni'ton, na'con na'con catahuarinpoa'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' noya acoarinpoa'. Quisocristo noya acorinso pochin acoarinpoa' canpoanta'. Ina imarëhuaso marë' aparisitopirinënpoahuë', inapochachin inarë'quënpoa' noya noya ya'huëcontarihua'.

A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarinso'

¹⁸ Isoro'paquë pi'pian parisitarihuarahüë', ama ina yonquia'ahuasohüë'. Ama ina marë' sëthuasohüë'. A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua', nóya cancantahua' ténahuë'. ¹⁹ Naporo' Quisocristo imarëhuasopita noya noya ya'noarihua'. Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita' ina tahuëri ninarapi. ²⁰ Iporaso nipirinhüë' sharo'sa' co noyatopihuë'.

Ma'sharo'santa' chiminpi. Nipirinhuë', co inahuara nohuanton, napopihuë'. Yosë nohuanton, napopi. A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarin.
²¹ Naporo' co huachi ma'sha chanatarinhuë'. Yosë hui'ninpitampo ninëhuasopita noya noya acohuachinpoa', ma'sharo'santa' noya noya niantapi. Co huachi chiminaponahuë'.
²² Iráca quëran huarë' ma'sharo'sa' parisitopi. Sharo'santa' papotopirinhuë', co noyatërinhuë', chiminin. Ipora huanta' sanapi hua'hua iquitohuachina, iquitërinso pochin chiniquën parisitapi.
²³ Canpoanta' Ispirito Santo nani ya'coancantopirinpoahuë', parisitërehua'. Parisitatëhua', manorëhua' nasha nonënpoa' ya'huëtinpoaso marë'. Ina ninarëhua'. Nasha nonënpoa' quëtohuachinpoa', co huachi caniorihuahuë'. Co huachi chiminarihuahuë'. Naporo' Yosë hui'ninpita chachin nisarëhua'.
²⁴ Tata Yosë noya nicha'ërinpoa'. Napoaponahuë', co ya'ipi naniyatërarinhuë': "A'na tahuëri noya noya acoarinpoa'," ta'tëhua', ina ninarëhua'. Pahuanarin ya'ipi nanicaso'. Napoaton ninarëhua'. Nani nanirin naporini, co ninacaso' ya'huë'itonhuë'.
²⁵ "Tëhuë'nchachin noyá nicha'ësarinpoo'," ta'tëhua', co sëtërehuahuë'. Noya cancantatëhua', ninarihua'.

²⁶ Iporaso' co chiniquën cancantopirëhuahuë', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Yosë nontohuatëhuara, co nitotërehuahuë' ma'sona itacaso nipirinhuë', catahuarinpoa'. Cancanënpoa quëran inari Yosë nontërin. Tarëtarinso pochin ninin. Canpoaso' co natanpirëhuahuë', Yosëriso' natanin.
²⁷ Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosë nitotërin. Ispirito Santori nontohuachina, natanin. Yosë nohuantërinso chachin nitotaton, canpoa marë' noya nontërin.

Yosë nosororinpoo'

²⁸ Yosë nosorohuatëhua', noyasáchin yonquirinpoa'. Ma'sha onpohuatëhuara, na'con catahuarinpoa'. Pi'pian parisitapirëhuahuë', ina nohuanton, parisitërehua quëran noya noya pipiarëhua'. Achinicananinpoa' ni'ton, noya noya imarihua'. Nani huayoninpoa' ina nohuantërinso' nicacaso marë'.
²⁹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuitërinpoa'. Nohuitatonpoa', huayoninpoa' Quisocriso pochachin cancantacaso marë'. Quisocrisoso' noya noya ninin. Ina quëran na'aguënpoa' imapatëhua', ina pochin cancantarihua'. Yosë hui'ninpita pochin ni'sarinpoa' canpoanta'.
³⁰ Nohuantërinpoa' ni'ton, huëntonë'nquë chachin aya'coninpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri inápaquë noya noya acoarinpoa'.

³¹ Ina pochin Yosë yonquirinpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë minsëinpoaso'.
³² Yosë chachin nosoroatonpoa' co hui'nin tëranta' apiratërinpoahuë'. Isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Canpoa marë' chiminin. Ipora chachinta' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¡Quisocriso imarëhua' ni'ton, co manta' pahuantarinpoahuë' Yosë pochin cancantacaso marë'! Nóya nicha'ësarinpooa'.
³³ Yosë huayoninpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë sha'huirapinpooaso'. Yosë chachin noya ni'ninpoa'.
³⁴ Yosë noya ni'ninpoa' ni'ton, co insonta nanitërinhuë ana'intinpoaso'. Quisocriso oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Ina quëran nanpiantarin. Yosë inchinanën quëran ya'huaton, canpoa marë' Yosë nontárin.
³⁵ Tëhuë'nchachin Quisocriso nosororinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë ina quëran osëreïnpoaso'. A'na tahuëri parisitërehua'. Parisitatëhua', co napion cancantërehua'. Piyapi'sa' aparisitërinënpoa'.

Cosharo', ma'sha inapita pahuantërinpoa'. Ma'sha onpochináchin nis-arëhua'. Yatëparinënpoa'. Inapopirëhuahuë', ¡co inapita nanitapihuë' Quisocriso quëran osërëinpoaso'! ³⁶Yosë quiricanënué naporin:

“Imarainquënso marë' Sinioro, ya'ipi tahuëri yatëparinacoi.

Co manta' onpopiraihuë', ohuicarosa' yatëpapiso pochin yatëparinacoi,” ténin.

³⁷Ina nipirinhue', Quisocriso nosororinpoa'. Parisitapirëhuahuë', nani tahuëri catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'. Nöya cancantarëhua'. ³⁸Yosë nosoromiatërinpoa'. Nanpihuatëhuara, nosororinpoa'. Chiminpatëhuanta', co patarinpoahuë'. Anquëniro'sa', sopairo'sa', tanan hua'yanosa', inapita co nanitopihuë' Yosë quëran osërëinpoaso'. Ipora tahuëri'sa' ma'sha onpotopirinënpoahuë', co patarinpoahuë'. A'na tahuërinta' ma'sha onpotohuachinënpoa', co Yosë naniantarinpoahuë'. ³⁹Ma'sha inápaquë ya'huërinso, acoporoquë ya'huërinso inapita co nanitopihuë' Yosë quëran osërëinpoaso'. ¡Co insonta' nanitërinhuë' Yosë ananiantinpoaso'! Quisocriso hua'anëntërinpoa'. Ina imarëhua' ni'ton, Yosë nosoromiatërinpoa'.

9

Yosëri israiro'sa' huayoninso'

¹ Quisocriso imato, no'tëquën nonahuë. Co nonpinahuë'. Ispirito Santo ya'coancantërinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma', ténahuë.

² Tëhuëchachin israiro'sa' yonquiato, sëtërahuë. Cancanëhuë quëran huarë' sëtárahue'. ³ Inapitaso' quëmopinëhuëpita. Co Quisocriso imapihuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nanitërahuë naporini, inapita ya'huërenamën parisitopiquë pa'itohue'. Cha'ëcaiso marë' inaquë parisichitohue'. ⁴ Piyapinënpita nicacaiso marë' Yosëri acorin. Israiro shinpita nipi. Iráca quëran huarë' Yosëri nohuantërin ni'ton, hui'ninpita pochin nicacaiso marë' acorin. Huënaráchin huënaráchin a'pintohuachina, shimashonënpitari quënanpi. Iráca chachin piyapinënpita nicacaiso marë' inapitarë' anoyatërin. Naporahuaton, pënëntërinso nanan sha'huitërin. Noya chinotacaiso marënta' a'chintërin. Na'con sha'huitërin nicha'ëcaso marë'. ⁵ Shimashonënpitaso' Yosëri chachin huayonin. Ina quëran Cristo isoro'paquë o'mahuachina, Israiro sanapi quëran nasitërin. Inaso' Yosë chachin. Ya'ipiya hua'anëntërinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! tënëhua'. Amen.

⁶ Na'con nitotaponaraihuë', notohuaro' israiro'sa' co Yosë natëpihuë'. Napoaponahuë', Yosëri co topinan quëran sha'huitërinhuë' nicha'ëcaso marë'. Co ya'ipi israiro'sa' piyapinënpita pochin ni'ninhuë'. ⁷ Apraan cato' hui'ninpita ya'huëtopirinhue', a'naíchin Yosëri acorin Apraan ya'huëretacaso marë'. “Isaco huayonahuë. Shinpitanta' piyapinëhuëpita pochin ni'sarahue,” ténin Yosë. ⁸ Napoaton co ya'ipi Apraan hui'ninpita Yosë piyapinënpita nipihuë'. Yosëri sha'huitërinso chachin nasitohuachina, piyapinën pochin ni'nin. ⁹ Iráca Yosëri Apraan itapon: “A'na pi'ipi quëran nicaponquën huëantarahuë. Naporosa' ca nohuanto, sa'an hua'huanarin,” itërin. Naporinso chachin tahuëri nanihuachina, Isaco nasitërin, Yosëri acorinso'.

¹⁰ Naporahuaton, Tata Isaconta' cato' hui'nahuanin. Sa'in Nipica itopiso' yahuaihuachina, Yosëri itapon: ¹¹⁻¹³ “Hua'hua nininso' chini chiniquën nanantarin. Paninanso' co onpopinchin chiniquën

nanantaponhuë' itërin. Ina quëran itantarin: "Cacopo nosoroato, huayonahuë. Isaoso nipirinhüë' co onpopinchin nohuantërahuë'," ténin Yosë quiricanënhüë. Co'huara nasichátërasoihuë', naporin. Co ya'huëyátërasoihuë', yonquiaton, huayonin. "Noya nininso marë' Yosëri huayonin," topiramahuë', co ina marë' huayoninhüë'. Inaora nohuanton, huayonin.

¹⁴ Naporin ni'quëhuarë' ¿ma'ta' tëcarihua? "Yosëso' co napopináchin ni'ninpoahuë'," ¿tëcarihua tí? ¿Co naporinhüë'! ¹⁵ Iráca Yosëri Moisésë itërin: "Caora nohuanto, nosororahuë. Insosona nohuantohuato, huayonahuë," itërin. ¹⁶ Napoaton co canpoara nohuanton, Yosë huëntonënhüë ya'conëhuahuë'. Noya nipirëhuahuënta', co canpoara nanitërehuahuë' ya'conacaso'. Inaora nohuanton, Yosë aya'coninpoa'. Nosoroatonpoa', aya'coninpoa'. ¹⁷ Iráca Iquipito copirnosó' co noyahuë' cancantopirinhüë', Yosëri huayonin hua'anëntacaso marë'. "Piyapinëhuëpita hua'anëntopiranhüë', nicha'ësarahuë noya pipicaiso marë'. Ina quëran na'a piyapi'sa' nicatona', 'Ma noyacha Yosëso' nanitaparín paya. Copirno co nohuantopirinhüë', piyapinëpita nicha'ërin,' tosapi," ténin. Quiricanënhüë quëran sha'huitërinpoa'. ¹⁸ Inaora nohuanton, a'naquën nosororin. A'naquënso' nipirinhüë' tananpitërin. Tananpitohuachina, co natanochináchinhüë' cancantopi.

¹⁹ Ina natanatoma', a'naquëma' co noyahuë' yonquirama': "Yosë nohuanton, a'naquën natëpi. Co ya'ipiya natëpihuë'. Ma'sona Yosë nohuantërinsoichin nipirëhuahuë'. ¿Onpoatonta' nipachin ana'intarinpoa'? ¿Co insonta' nanitërinhuë' Yosë nohuantërinso' canpiacaso'!" toconama'. ²⁰ ¿Maquëma cháchinta' ni'toma', nanitërama' Yosë chachin pinocamaso'? Ni'co'. Piyapi tëshitohuachina, minë', huë'ëta, inapita ninin. Nipachina, co tëshiri hua'anën no'huirinhüë'. "¿Onpoatonta' naponin ninanco?" co itërinhuë'. ²¹ ¿Co'ta tëshitona'pi no'pa' mapachina, ma'sona nohuantohuachina, ninin! Nohuantohuachina, a'naquën ninshirayarin. A'naquënso' topinanaya. Inapochachin Yosëso' yonquirinpoa'.

²² A'naquën co natëpihuë' ni'ton, Yosëri no'huirín. No'huipiro' nipirinhüë', co a'naroáchin ana'intërinhuë', ninararin. Co a'naroáchin ana'intohuachinahuë', co ina marë' Yosë no'huicaso' ya'huërinhuë'. Oshaquëran ana'intarin. Ina ni'pachina', "Tëhuënhachin Yosë no'tëquën yonquirin. Hua'qui' tananpitopirinhüë', iporaso' no'tëquën ana'intërin. Chini chiniquën nanantërin inaso'," tosapi. ²³ A'naquënpoaso' nipirinhüë', nosoroatonpoa' nicha'ësarínpoa'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Iráca chachin yonquirinpoa' nicha'ëinpoaso' marë'. Anoyacantohuachinpoa', piyapi'sa' na'con Yosë yonquiapi. "Ma noyacha catahuarin paya," tosapi. ²⁴ A'naquën cotio piyapi'sacoi huayonincoi. A'naquëma' nisha piyapi'sanquëmanta' Yosë nohuanton, imarama' canpitanta'. ²⁵ Inapochachin iráca Osiasë ninshitërin.

"A'naquën iráca co piyapinëhuëpitahuë' nipirinhüë', iporaso' piyapinëhuëpita pochin ni'nahuë.

Iráca co nosoropirahuë', iporaso' nosororahuë huachi," ténin Yosë, itërin.

²⁶ Ina quëran itantarin: "Canpitaso' co piyapinëhuëpitanquëmahuë'," itopirinhüë',

iporaso' inaquë itapona': "Inapitaso' Yosë hui'ninpita chachin nisapi. Inaso' nanpimiatarin," tosapi.

27 Isaiasēnta' ninoton, ninshitērin. “Hua'huayatērahuē' israiro'sa' ya'huēpirinahuē', co ya'ipiya cha'ēsapihuē'. Marē yonsanquē inotēra'huaya ya'huērinso nápo' ya'huēpirinahuē', caraíchín Yosēri nicha'ēsarin. 28 Co hua'quiya quēranhuē' na'a piyapi'sa' no'tēquēn ana'ntarin,” tēnin. 29 Co'huara ina ninshichtārasohuē', Isaiasē ninoton, tapon:

“Sinioro ya'ipinpoa' hua'anēntērinpoa'. Iráca ina nohuanton, ya'ipi Sotomaquē ya'huēpisopita ta'huantopi huachi. Comoraquē ya'huēpisopitanta' ta'huantopi.

Canpoanta' caraíchín nipirēhuahuē' nosoroatonpoa', nicha'ērinpoa'. Co nosororinpoahuē' naporini, canpoanta' ya'ipinpoa' ta'huanchitērihuahuē',” tēnin.

Israiro'santa' noya nanan natēcaso' ya'huērinso'

30 Napoahuarē' ¿ma'ta' tēcarihua? tēnahuē yonquiato. Nisha piyapi'sa' hua'qui' co Yosē yonquipirinahuē', inari anoyacancantērin. “Yosē no'tēquēn nonin,” ta'tona' natēpi. Napoaton noya ni'nin.

31 Israiro'saso nipirinhuē' tapona': “Moisēsē pēnētērinso' natēhuatēhua', Yosē noya ni'sarinpoa',” topirinahuē'. Co nanitopihuē' no'tēquēn natēcaso' ni'ton, co Yosēri noya ni'ninhuē'.

32 ¿Onpoatonta' co noya ni'ninhuē'? “Pēnētērinso' nanan no'tēquēn natēhuatēhua', nóya cantarēhua’,” topirinahuē', co nanitopihuē'.

“Yosēíchín nanitērin anoyacancantinpoaso',” ta'caiso nipirinhuē', co Quisocristo nohuantopihuē'. Inapoatona', pancara'pi i'patēreso pochín ni'pi. Ina marē' Yosēri co noyahuē' ni'nin. 33 Yosē quiricanēn quēran naporin:

“Sionquē Cristo a'papirahuē', co nohuantopihuē'.

Inapoatona' pancara'pique' i'parēso pochín ni'pi. Co nohuantopihuē' ni'ton, anotēreso pochín nipi.

Nipirinhuē', insosona Cristo nohuantohuachín, co onporonta' atapanarahuē'. Noya ni'sarahuē huachi,” tēnin Yosē.

10

1 Pa'pi nohuantērahuē israiro'sa' cha'ēcaso'. Ina marē' iyaro'sa', chiniquēn Yosē nontárahue. 2 Tēhuēnchachín Yosē yachinotopirinahuē', co nanamēn no'tēquēn yonquipihuē'. 3 Yosēíchín anoyacancantērinpoa'.

Nipirinhuē', co nohuantopihuē' ina nanan imacaiso'. “Pēnētērinso' natēhuatēhua', Yosē noya ni'sarinpoa',” toconpi. “Quēma Sinioro anoyacancantocoi,” co itopihuē'. 4 Iráca Moisēsē pēnētērin. Iporaso nipirinhuē' co ina natērehuaso marē' Yosē noya ni'ninpoahuē'. Quisocristo nani o'marin oshanēnpoa' inquitinpoaso marē'. “Quisocristoíchín anoyacancantarinpoa',” topatēhua', Yosē noya ni'sarinpoa'.

5 Moisēsēri ninshitērin pēnētērinso nanan imacaiso marē'. “No'tēquēn natēhuatama', Yosē noya ni'sarinquēma'. Ya'ipiya natēcaso' ya'huērin,” tēnin ninshitaton. 6 Canpoaso nipirinhuē' Quisocristo imapatēhua', Yosē noya ni'sarinpoa'. Quisocristo nanamēnso' co sacaiyahuē' nitotacaso'. “¿Inta inápaquē pantapon Quisocristo quēmacaso marē'?” co ta'caso' ya'huērinhuē'. Nani o'marin. 7 “¿Inta' chimipiro'sa' ya'huēpique' papon ina quēran Cristo quēnantacaso marē'?” co ta'caso' ya'huērinhuē'. Nani nanpíantarin.

8 ¿Ma'ta' quiricanēn quēran anitotērinpoa'? “Ina nananso', co sacaihuē' nitotacaso'. Nanamēnpoa quēran sha'huicaso ya'huērin. Cancanēnpoa quērantaca', natēcaso ya'huērin,” itērinpoa'. Inasáchin natēco', itēranquēma'

canta'. ⁹ Tata Yosë nohuanton, Quisocristo tëhuënchachin nanpianarin. Ina cancanënpoa quëran natëhuatëhua', "Quisocristoíchin imarahüë," topatëhua', Yosë anoyacancantarinpoa'. ¹⁰ "Yosë co onporonta' nonpintarinpoahuë'," ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa'. "Caso' Quisocristo imarahüë," topatëhua', naporo chachin anoyacancantarinpoa'.

¹¹ "Insosona Quisocristo natëhuachin, co sëtarinhuë'. Co a'poarahüë'," tënin Yosë quiricanënquë. ¹² A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Co cotioro'saráchin na'con nosororinhuë'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ina nontohuatëhua', nóya catahuarinpoa'. ¹³ "Oshanëhuë Siniro inquitoco," topatëhua', anoyacancantatonpoa' nicha'ësarinpoa'. ¹⁴ Napoaponahuë', co a'chintohuatëhuahuë', co nitotapihuë'. Co nitotohuachinahuë', co nanitapihuë' natëtacaiso'. Co natëtöhuachinahuë', co nanitapihuë' Yosë nontacaiso'. Napoaton a'chintacaso' ya'huërin. ¹⁵ Co Yosëri a'china'piro'sa' a'pahuachinhuë', ¿onpo nitotaponata? Yosë quiricanën quëran naporin: "Ma noyacha ni'ton, noya nanan sha'huitaonpoa' huë'sarin paya," tënin.

¹⁶ A'naquënso nipirinhuë', noya nanan natanpirinahuë', co nani-topihuë' natëtacaiso'. "Nanamën Siniro, sha'huitopirahuë' co insonta natëtërinhuë'," tënin Isaiasë iráca. ¹⁷ Quisocristo nanamën natanacaso' ya'huërin. Natanpatëhua': "No'tëquën nonin," topatëhua', natëtarihua'.

¹⁸ ¿Co natanpihuë' ti? ¡Nani mini natanpi! tënahuë. Yosë quiricanënquë naporin:

"Nisha nisha parti nanamën sha'huitopi.

Ya'ipi parti nahuinin," tënin Yosë quiricanënquë.

¹⁹ Naquëranchin natainquëma'. Israiro'saso' natanaponaraihuë', ma'sona tapon naporinso' ¿co nitotopihuë' ti? Nitotaponaraihuë', co natëpihuë'. Moisésë ninshitaton, naporin:

"Nisha piyapi'sa' co yonquipirinacohüë' catahuararahüë ni'ton, can-pitariso' a'pitarama'.

Ina marë' no'huitarama', tënin Yosë," itërin.

²⁰ Isaiasënta' co të'huatonhuë', Yosë noninso' sha'huirin.

"Nisha piyapi'sa' co yanohuitopirinacohüë', iporaso' imasarinaco.

Co iráca nohuantopirinacohüë', iporaso' nohuitarinaco, tënin Yosë," itërin.

²¹ Israiro'saso nipirinhuë' co yanatëpihuë'. Inapita yonquiaton, Isaiasë quëran taantarin: "Íráca quëran huarë' yacatahuarahuë. Imirahuë ihuëtatë pochin nitato: 'Huëco' catahuainquëma', itopirahuë', co yanatërinacohüë'. Co natantochináchinhuë' cancantopi, tënin Yosë," itërin.

11

Israiro'sa' huayoninso'

¹ Napoaton natananquëma': ¿Israiro'sa' co natëtöpiso marëhuë' Yosëri a'pomiatërin ti? Co a'porinhuë'. Ipora huanta' piyapinënpita ni'ton, nosororin. Canta' Israiro piyapico. Tata Apraanso' shimashonëhuë. Mincamin huëntonquë nasitërahuë. ² Inapitaso', iráca Yosëri huayonahuaton acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Co a'porinhuë'. Íráca Iniasë naporinso' Yosë quiricanënquë ninshitopiso' nitötërama'. Inariso pënënpirinhuë', israiro'sari no'huipi. Napoaton Yosë nontohuachina, inapita sha'huirapirin. ³ "Na'amiachincoi Siniro

pënëntopiraihuë'. Co nohuantatonaraihuë', a'naquëncoi tēparinacoi. Artaroro'sa' chinota'huainquënso marë' a'mitëraisonta' tē'yatopi. Casáchin pënëntapirahuë', yatēparinaco canta'," itërin. ⁴ Napotopirinhüë', ¿ma'ta' Yosëri itantarin? "A'naquën mini mamanshi moshapi, Paaro itopiso'. Nipirinhüë', ca nohuanto, canchisë huaranca quëmapi'sa' chintarinaco. Co mamanshi moshapihuë'," itërin. Nani ina nitotërama'. ⁵ Inapochachin iporanta' caraya pochin Yosë huëntonëncuë ya'conpi. Inaora nohuanton, nosoroaton, Yosëri aya'conin. ⁶ Inaora nohuanton, catahuarin. Co noya nipiso marë' catahuarinhüë'. Noya nipiso marë' huayonin naporini, co huachi inaora nohuanton, catahuacaso' ya'huë'itonhuë'.

⁷ Napoahuarë', ¿ma'ta' nipachin tēcarihua'? Na'a israiro'sa' Yosë huëntonëncuë yaya'conpirinhüë', co inahuara nanitopihüë' noya cancantacaiso'. A'naquën huayoninsopitaso' Yosë nohuanton, ya'conpi. A'napitaso nipirinhüë' co natantochináchinhuë' cancantopi. ⁸ "Yosëri tananpitërin ni'ton, huë'ërëso pochin cancantopi. Ya'pirahuanaponaraihuë', co quënantërëso pochin nipihüë'. Huëratëhuanaponaraihuë', co natantërëso pochin nipihüë'. Ipora huanta' ina pochin nisapi," tënin Yosë quiricanëncuë. ⁹ Iráca Tapinta' tapon: "Yosë no'huipi ni'quëhuarë', ana'inchin. Nani ma'sha ya'huëtopirinhüë', co Yosë yonquipihüë'.

Coshatata', capa cancantapirinhüë', ina quëran chachin nitapican-caina'. Yosëri ana'inchin.

¹⁰ Somaraya pochin cancantopi ni'quëhuarë', ama quënantërëso pochin cancanchinasohüë'.

Yosë nohuanton, chiníquën parisitomiachina'," tënin iráca. Inapochachin ipora huanta' nisapi.

Nisha piyapi'sa' ya'conpiso'

¹¹ Napoaton natanaranquëma'. ¿Israiro'sa' co yanatëpihuë' ni'quëhuarë' Yosëri a'pomiatërin ti? Co Yosëri a'pomiatërinhuë'. Nipirinhüë', co imapihuë' ni'ton, nisha piyapi'santa' Yosëri anoyacancantarin. Ina quëran israiro'saso', apiratona' yonquiapi: "Canpoanta' inapita pochin cancan-tohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," tosapi. ¹² Inapita co imatonahuë' tēhuëpiso marë', iporasos' ya'ipi piyapi'sa' nanitopi Yosë huëntonëncuë ya'conacaiso'. Nisha nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosëri noya ni'sarin. A'na tahuëri na'a cotioro'sa' imaantahuachina', noya noya nisarin.

¹³ A'naquëmaso' nisha piyapi'sanquëma'. Yosë a'parinco a'chinta'huancuëmaso marë'. Ina marë' noya cancantërahüë. Pa'sápato, a'chintaranquëma'. ¹⁴ Na'acquëma' imapatama', a'naquën israiro'santa' nohuantapi imacaiso' nimara. Inapitanta' Yosëri anoyacancantarin. ¹⁵ Iporaso Yosëri tananpitërin ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' ina nohuitapi. A'na tahuëriso nipirinhüë' israiro'santa' imaantahuachina', noya noya nisapi. ¿Ma pochinta' nisapi? Chimipi nantiantarinso pochin nisapi, tēnahuë. ¹⁶ Ni'co'. Pan nipachinara, ya'nan nipiso' Yosë marë' acohuachina, ya'ipi chachin noya ninin. Nara itënta' noya nipachina, sē'paquëonta' noya nisarin.

¹⁷ Nara quëran a'chinchinquëma'. Oripo nara sē'pa' co noya nito-huachinhüë', nishitëtahuatë', tē'yatërë'. Ina quëran apinapinsos' oripo sē'paquën tēranta' achinpitërë' papotacaso marë'. A'naquën israiro'saso' oripo nara sē'pa pochin nipi. Co natëpihuë' ni'ton, Yosëri tananpitërin. Canpitasos' nisha piyapinquëma' nipiramahuë', huëntonëncuë

aya'coninquëma'. Piyapinënpita pochachin ni'ninquëma'. ¹⁸ Nipirinhuë', ama israiro'sa' nocancosohuë'. Ama: "Quiyaso' noya noyacoí," tocosohuë'. Së'paquëni co nara achinirinhue'. Itëni achinirinsó'.

¹⁹ "Quiyanta' imaca'huaiso marë' israiro'sa' tananpitërin," tënama' nimara. ²⁰ Yosëri tananpitërin mini. Nipirinhuë', co ina marë' tananpitërinhuë'. Co Quisocristo nohuantopihuë' ni'ton, tananpitërin. Canpitanta' imarama' ni'ton, noya ni'ninquëma'. Napoaton ama inapita nocancosohuë'. Ni'cona canpitanta' Quisocristo naniantotama'. ²¹ Israiro'sa'ton piyapinënpita pochin ni'pirinhue', ana'intërin. Quisocristo naniantohuatama', ana'intarinquëma' canpitanta'.

²² Ma noyacha Yosëso' nosororinpoa paya. Co natëpisopitasohuë' nipirinhuë', chiniquën ana'intarin. Inasáchin imapatama', nosoromiatarinquëma'. Nipirinhuë' naniantohuatama', ana'intarinquëma' canpitanta'. ²³ Naporahuaton israiro'santa' imaantahuachina', Yosëri piyapinënpita pochin niantarin. Nara së'para'huain achinpitantarëso pochin acoantarin. Yosë ni'ton, nanitaparin. ²⁴ Nani a'chintëranquëma'. Canpitaso' apinapin nara pochin ninama'. Apinapinsó' nara së'para'huain nishitëhuatë', oripo nara së'para'huain achinpihuatëra, papotërin. Aquëtë huarë' së'para'huain chachinsó' achinpitaaantahuatëra, a'naroáchin papotaantarin. Inapochachin israiro'sa' noya imapachina', Yosëri noya niantarin.

Na'a israiro'sa' imaantapiso'

²⁵ Yosë yonquirinsó' iyaro'sa' sha'huichinquëma', no'tëquën nitocamaso marë'. A'napita co nitotopirinhue', ama nocantamaso marëhuë' sha'huitaranquëma'. "Quiyasáchin no'tëquën yonquirai," ama tocosohuë'. Iporaso' na'a nisha piyapinquëma' Yosë huëntonënnquë ya'conarama'. Ya'ipi Yosë nohuantërinquëmasopita ya'conamaquë huarë' na'a israiro'sa' co natantochináchinhue' cancantapi. ²⁶ A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipi israiro'santa' cha'ësapi huachi. Yosë quiricanënnquë ninorinsó pochachin imaantapi. Iráca ninshitatón, naporin:

"A'na tahuëri a'nara' Israiro quëmapí Quirosarin quëran o'mararin piyapi nicha'ëcaso marë'.

Cacopo shinpita co noyahuë' yonquipiso' ananiantarin.

²⁷ Oshanëna' inquitahuato, piyapinëhuëpita pochin ni'sarahuë.

Apraan sha'huitërahuëso chachin napotarahuë," tënin Yosë.

²⁸ Iporaso' israiro'sa' co Quisocristo nanamën natëpihuë'. Yosë inimicotopirinhue', canpitaso' imarama'. Napoaponahuë', israiro'sa'ton acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Iráca Apraan, Isaco, Cacopo, inapita sha'huitërin ni'ton, ipora huanta' shinpita nosoroarin. ²⁹ Nani Yosëri sha'huitoahuachin, inachachin nisarín. Co onporonta' nisha nontarinhuë'. Huëntonënnquë aya'compachin, co onporonta' naniantarinhuë'. ³⁰ Iráca co canpitaso' natëpiramahuë', co israiro'sa' nohuantopihuë' ni'ton, Yosë nosoroatënnquëma', catahuarinquëma'. ³¹ Iporaso' israiro'sa' co natëpihuë'. Co natëhuachinarahuë', Yosë catahuarinquëma'. Ina ni'pachina', yonquiantapona' ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' nosoroaton, catahuaantarin. ³² Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tananpitërin ni'ton, co natëtochináchinhue' cancantapi. Ya'ipinpoa' nosoroinpoaso marë' naporin.

³³ ¡Ma noyacha Yosëso' catahuarinpóa paya! ¡Ma noyacha yonquirin paya! Ya'ipiya nitotërin. Yonquirinsopita co nitotochináchinhue'

ninin. Naporahuaton, ina pochin cancantacaso' co onporonta' nani-tarihuahué'. ³⁴ “Co insonta inaora Yosé yonquirinso' nitotërinhué'. ¿Co incari tëranta' nanitërinhué' noya noya ayonquicaso'! ³⁵ ¿Incarita' ma'sha Yosé quëtërin ni'ton, i'huëretacaso' ya'huërin? Co incari tëranta',” tënin quiricanënguë. ³⁶ Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Ina nohuanton, co ta'huantarëhuahué'. Yosëíchin pa'yatacaso marë' ya'huërehua'. Inaora nohuanton, anoyacancantërinpoa'. Ma noyacha Yosëso paya, itahua'. ¡Inasáchin chinotahua! Amen.

12

Yosë marë' sacatërehuaso'

¹ Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran, iyaro'sa', ina imaco'. Iráca Yosé chinotihuachinara, ma'sha tëpapi. Canpitaso nipirinhue' Yosë marë' nanpitoma', nohuantërinso'ráchin nico'. Ina yonquiatoma', nani tahuëri noyasáchin nico'. Ina Yosë nohuantërin. Inapohuatama', Yosë noya chinotarama'. ² Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' co Yosë natëpihué'. Ma'sharáchin yonquiatona', co Yosë yonquipi hué'. Ama inapita nonancosohué'. Nani tahuëri Yosë nontoco' yonquirinso chachin quëchinquëma'. Ina yonquihuataama', nohuantërinso chachin anitotarinquëma'. Ina quëran noya noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'.

³ Yosë nosoroatonco, acorinco piyapi'sa' a'chinta'huaso'. Nani tahuëri catahuarinco. Napoaton pënënananquëma'. Ya'ipinquëma' sano yonquico'. Ama a'napita nocancosohué'. Yosë nisha nisha acorinpoa'. Nisha nisha catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' nicacaso'. Napoaton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhué'. No'tëquën yonquiatoma', ma'marësona acorinquëmaso' nitotoco'. A'naya a'nayanquëma' anitotarinquëma'. ⁴ Ni'co'. Imira, nantë', ya'pira, inapita ya'huëtërinpoa'. Imira ya'huëtërinpoa' së'quëtacaso marë'. Nantë' ya'huëtërinpoa' iratacaso marë'. Nisha nisha ya'huëtërinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Co ya'ipiya inachachin nipihué'. ⁵ Inapochachin ya'ipi Quisocristo imarëhuasopita a'naíchin nonënpoa pochin ninëhua'. Ya'ipinpoa' ina imarëhua' ni'ton, ina pochin ninëhua'. Nisha nisha nitotërehuaso' niri-huarahué', nicatahuarëhua'. A'na huëntonaca ninëhua'.

⁶ Yosë nosoroatonpoa', acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Ma'marësona acohuachinpoa', noya niahua'. A'naquën, yonquirinso chachin anitotërin sha'huicaíso marë'. Anitotohuachinquëma', ya'ipiya no'tëquën sha'huico'. ⁷ Ina nohuanton, a'naquën nitotërin catahuatacaso'. Nitocatahuatohuatama', noya catahuatoco'. A'naquën nitotërin a'chinacaso'. Nitoa'chinpatama', noya a'chincó'. ⁸ A'naquëonta' nitotopi achinicanacaso'. Nitotohuatama', noya cancantatoma' achinicananco' imamiachina'. A'naquëonta' ina nohuanton, coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtopi. A'napita quëtohuatama', ama piyapi'sa' noya nicainënguëmaso marë' quëtocosohué'. Yosë yonquiatoma', quëtoco'. “Ina nosororinco ni'ton, carinta' nosoro'i,” ta'toma', quëtoco'. A'naquëonta' ina nohuanton chachin, chiniquën nanan ya'huëtopi. Ansianohué nipon, huahuanhué nipon ya'conpatama', ama chirotomarahué', noya pënëntoco'. Noya nonco'. A'naquëonta' ina nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuario'sa', inapita catahuapi. Inapita nicapoma' pa'patama', noya cancantatoma', catahuaco'.

Ma'pitasona nicacaso' ya'huërinso'

⁹ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'. Cancanëma quëran huarë' nosoroco'. Co noyahuë' ninamasopita a'poco'. Noyasáchin nico'. ¹⁰ Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin nini'co'. Ama "Caso' noya noyaco," tocosohuë'. A'napita noya noya ni'co'. ¹¹ Ama chirotomarahuë', noya sacatoco'. Ya'ipi cancänëma quëran noya yonquiatoma', Yosë marë' sacatoco'. ¹² "Yosë ananpitaantaripoa," ta'toma', noya cancantoco'. Ma'sha onpohuatama', ama no'huitocosohuë'. Chiniquën cancantatoma', ahuantoco'. Apira apira Yosë nontoco'. ¹³ Imapisopita pahuan-tohuachina', ma'sha quëtoco'. Ni'toro'sa' ya'notohuachinënquëma', noya nontatoma', a'caco'.

¹⁴ Piyapi aparisitohuachinënquëma', ama no'huitomarahuë', noya nontoco'. Yosë nontoco' inahuanta' catahuacaso marë'. Ama Yosëri ana'intacaso' yonquirapicosohuë'. ¹⁵ A'napita na'con yonquico'. Canpitaora ninatanamasa pochin cancantoco'. Noya cancantohuachina', ina marë' canpitanta' noya cancantoco'. Sëtohuachina', sétoco'. ¹⁶ Noya ninicatoma' ya'huëco'. Ama a'na piyapi tëranta' nocancosohuë'. Topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipiya catahuaco'. Ama: "Caso' na'con na'con nitotërahüë," tocosohuë'. Ama ina pochin yonquicosohuë'.

¹⁷ A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', ama i'huëretocosohuë'. Noya nico' a'napitanta' catahuacaso marë'. ¹⁸ Ama piyapi'sa' no'huicosohuë'. No'huihuachinënquëma', ama canpitariso' no'huicosohuë'. Onpopionta' nanan anoyatoco'. ¹⁹ Nosoroatënquëma' iyaro'sa', oshaquëran pënënanquëma'. Ama i'huëretocosohuë'. Tananpitoco' Yosëri ana'inchin. Quiricanën quëran naporin: "Co noyahuë' nipsisopita cari ana'intarahuë. No'tëquën ana'intarahuë," tënin Yosë. ²⁰ Napoaton "Inimiconëma' tanahuachin, a'caco'. Yamorohuachin, o'shitoco'. Inapotohuatama', inimiconëma' atapanarama'," tënin anta'. ²¹ Ama sopai natëcosohuë'. Nani ma'sha ayonquirinquëmaso' a'pomiatoco'. Yosë yonquiatoma', noyasáchin nico'. Inapohuatama', sopai minsëarama'.

13

¹ Copirno acorinsopita natëco'. Yosë nohuanton, copirno, chirinchi, coisë, hua'an, inapita ya'huërin. Co Yosë nohuantërinhuë' naporini, co inapita ya'cointonahuë'. Napoaton natëco'. ² Co copirno acorinsopita natëhuatamahüë', Yosënta' co natëaramahuë'. Ina marë' ana'intarinquëma'. ³ Noya nipatama', co hua'ano'sa' no'huiarinënquëmahüë'. Co natëhuatamahüë', no'huiarinënquëma' ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. ¿Nohuantërama' hua'ano'sa' noya nicainënquëmaso'? Noya nico' nipachin noya ni'inënquëma'. ⁴ Yosëri acorin a'painënpaso marë'. Nipirinhuë', co noyahuë' nipatama', të'huatoco'. Co topinan quëran chiniquën nanan quëtërinhuë'. Yosëri acorin co noyahuë' nipsisopita ana'intacaso marë'. ⁵ Napoaton hua'ano'sa' natëco' ana'intochinënquëma'. Isonta' yonquicaso' ya'huërin: "Yosëri acorin natëcaso marë'," ta'toma', natëco'. ⁶ Ina nohuantu, hua'ano'sa' ya'huërin noya nicacaiso marë'. Ina marë' nani tahuëri sacatapi. Napoaton pahuëretacaso' camaitërinso' pahuëretarama'.

⁷ Ya'ipiya no'tëquën pahuëretoco'. Hua'ano'sa' catahuacaso marë' pahuëretacaso' ya'huëhuachina', quëtoco'. Chiniquën nanantopi ni'ton, noya nicatoma', natëco'.

⁸ Nihuitohuatama', a'naroáchin pahuërétoco'. Ya'ipi piyapi nosoroco'. Inaso' na'con na'con Yosë nohuantërin. Nosorohuatama', iráca pënëntërinso' noya natëarama'. ⁹ Iráca pënëntohuachina, itërin: "Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi së'huacosohuë'. Ama tëpatocosohuë'. Ama manta' ihuatocosohuë'. Ama nonpinapicosohuë'. Ama a'na piyapi ma'shanënpita nohuantapatocosohuë'," tënin. Ninosorohuatëhua', ya'ipi Yosë pënëninpoaso' natëarëhua'. "Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquë'," tënin Yosë. ¹⁰ A'napita nosorohuatama', co no'huiaramahuë'. Co pinosaramahuë'. Nóya catahuarama'. Napoaton nosorohuatama', Yosë nóya natëarama huachi.

¹¹ Ya'nán imarihua': "Pahuanarin Quisocriso o'mantacaso'," tënëhua'. Iporaso nipirinhüë' nani o'mantacaso' tahuëri ya'caritëriarin. Naporo' nicha'ësarínpoa'. Napoaton ama huë'ërëso pochin yonquicosohuë'. Yosë no'tëquën natëco'. ¹² Hua'qui' piyapi'sa' co noyahuë' nica-tona', tashi pochin cancantopirinahuë'. Iporaso' Sinioro tahuërinën ya'caritëriarin. Napoaton ama tashi pochin cancantahuasohuë'. Sontaro'sa' hua'na quëran a'mopiso pochin tahuëri pochin cancantatëhua', noyasáchin niahua'. ¹³ Tahuëri nipachina, a'ninquëchin ni'ton, noyasáchin ninë'. A'naquënso nipirinhüë' pitasachin pa'yatopi. Na'a tahuëri nansarápi, o'osápi, coshatápi, no'piápi. Ama pitaso' pa'yatocosohuë'. Ama no'piscosohuë'. Ama pi'pisha tëranta' nimonshítacamaso' yonquicosohuë'. Ama nino'huicosohuë'. Ama a'na piyapi noyapatoma', no'huicosohuë'. ¹⁴ Sontaro'sa' hua'na a'mopiso pochin Quisocriso ya'copirínpoa' ama sopai minsëinpoaso marëhuë'. Napoaton Quisocriso na'con yonquiatoma', ina pochachin cancantoco'. Ina natëtoma', ama pi'pian tëranta' yonquicosohuë' co noyahuë' nicacamaso marë'.

14

Co ninocanacaso' ya'huërinsohuë'

¹ A'naquënso' Quisocriso imasapirinahuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihüë'. "Pënëntërinsonata' natëcaso' ya'huërin," topi. Inapitanta' huë'pachina', noya nontoco'. "Huëco' iyaro'sa' Yosë chinotahua'," itatoma', cortoquë ichiya'conco'. Ama ninocanacamaso marë' ninontocosohuë'. ² A'naquënso' "Quisocrisoíchin nicha'ërinpoa' ni'ton, ya'ipi cosharo' noya capacaso'," ta'tona' ya'ipi ca'pi. A'napitaso nipirinhüë', "Nosha ca'patëhua', oshahuanëhua'," ta'tona' ya'ipi nosha a'popi. ³ Nosha ca'patama', ama nosha a'poro'sa' nocancosohuë'. Nosha a'pohuatamanta' "Nosha ca'nama' ni'ton, co noyahuë' ninama'," ama itocosohuë'. Cato chachinquëma' Yosë noya ni'ninquëma' ni'ton, ama ninapotocosohuë'. ⁴ Co a'napita piyapínën nocanacaso ya'huërinhuë'. Piyapínën noya nipachina, co noyahuë' nipachinanta' hua'anëni nitotarínso'. Yosëíchin ya'ipínpoa' hua'anëntërinpoa' ni'ton, no'tëquën sha'huitarínpoa'. Inasáchin nanitërin achinicancaínpoaso'. Co canpoa capíniso' ninocanacaso' ya'huërinhuë'.

⁵ Inapochachin a'naquën: "Cotio chinoto tahuëri noya noya," topi. Naporo' tahuëri chinotatona', Yosë chinotopi. A'napitaso nipirinhüë' "Nani tahuëri noya Yosë chinotacaso'," topi. Co tahuëri imarëhuahuë'. Quisocriso imarëhuaso'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. A'naya a'nayanquëma' cancanëma quëran na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. ⁶ Ma tahuërisona

chinotohuatama', Yosë yonquiatoma', ina chinotarama'. Inapochachin nosha ca'patama', Yosë yonquiatoma', coshatërama'. “Yosparinquën, Sinioro,” itërama'. Co nosha ca'na'pinquëmahuënta' Yosë yonquiatoma', coshatërama'. “Yosparinquën, Sinioro,” itërama' canpitanta'. ⁷ Co canpoara nipa'yatacaso marë' ya'huërëhuahuë'. Chiminpatëhuanta' co canpoara marë' chiminarihuahuë'. ⁸ Sinioro piyapinënpoa' ninëhua'. Ina natëcaso marë' nanpitëhua', ya'huërëhua'. Ina yonquiinpita chiminarihua'. Nanpihuatëhuanta', inasáchin hua'anëntarinpoa'. Ina quëran chiminacaso' nipachin, ina yonquiatëhua', chiminarihua'. Inasáchin imarëhua'. ⁹ Ya'ipinpoa' hua'anëntinpoaso marë' Quisocristo chiminin. Nani chimirin minsërahuaaton, chiní chiníquën nanantaton, nanopiantarin. Napoaton nanpirëhuasopita, chiminpisopitanta', ya'ipinpoa' hua'anëntarinpoa'.

¹⁰ Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' natanarinpoa' co noyahuë' nipsisopita ana'intacaso marë'. ¿Onpoatonta' nipachin iyaparin nocanan? Co ina pochin nicacaso' ya'huërinhuë'. Yosëíchin no'tëquën anitotarinpoa'. ¹¹ Iráca quiricanënguë naporin:

“Caso' Yosëco ni'to, co nonpinahuë'.

A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' isonahuatona', chinotarinaco.

‘Quëmasáchin Yosënguën,’ itarinaco,” tënin Yosë.

¹² Ayaro' tahuëri nanihuachin, ya'ipinpoa' Yosë natanarinpoa'. Ma'marësona ma'sha ninëhuaso' natanarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Noya noya imacaso marë' nicatahuahua'

¹³ Napoaton ama huachi ninocancosohuë'. A'napita imapisopita catahuaco' noya cancanchina'. Ni'cona anishacancantotama'. ¹⁴ Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Sinioro Quisoso imato, naporahuë. Napoaton nitotërahuë. A'naquënso nipirinhüë': “Co Yosë nohuantërinhuë' nosha capacaso',” taponaraihuë', ca'pachina', tëhuëenchachin oshahuanpi. ¹⁵ Isonta' yonquico'. A'naquëma' ya'ipi cosharo' noya ca'nama'. A'naquënso nipirinhüë' co nosha ca'pihuë'. “Huëco' ina ca'ahua',” itohuatama', co noyahuë' cancantapona' nimara. “Co noyahuë' capacaso',” taponaraihuë', ca'pachina', co huachi noyahuë' cancantapi. Napoaton inapita nosoroatoma', ama napotocosohuë'. Ama cosharoachin yonquiatoma', a'napita anishacancantocosohuë'. Inapita marënta' Quisocristo chiminin. ¹⁶ Ma'sona tëranta' noya nicacaso' ya'huëpirinhüë', a'napita co noyahuë' ni'pachinënguëma', ama napocosohuë'. Ni'cona co noyahuë' nicatënënguëma' nonapichinënguëma'. ¹⁷ Yosë noya hua'anëntërinpoa'. Ina imapatëhua', noya nisarëhua'. Asanocancanarinpoa' ni'ton, co nino'huicaso' ya'huërinhuë'. Yosëso', ca'nëhuaso', o'orëhuaso', inapita co onpopinchin yonquirinhüë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' noya cancantahuaso'. Catahuahuachinpoa', capa cantarinhua'. ¹⁸ Ina pochin Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Piyapi'santa' noya ni'sarinpoa'.

¹⁹ Napoaton noya ninicatëhua', ya'hua'ahua'. Nicatahuahua' noya noya imacaso marë'. ²⁰ Ama ca'namaso marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso ya'huërinhuë'. Nipirinhüë', a'naquën co ina natëtonahuë', ca'pachina',

co noyahuë' cancantapi. Napoaton co yaca'pachinahuë', naporos' canpitanta' tananpitoco' nisha cancantohuachina'. ²¹ Ama manta' a'napita anishacancantacamaso' yonquicosohuë'. Ca'namaso marë', o'oramaso marë', ama inapita marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Iyaparin pochin nosoroatoma', catahuaco' noya noya imacaiso marë'. ²² Ma'sona tēranta' nipatama', "Yosë nohuantērinsos' nisarahuë," ta'toma', noya nico'. Cancanēnpoa quēran huarë': "Noya nisarahuë," topatēhua', noya cancantarihua'. ²³ Napoaponahuë': "Co Yosë nohuantērinhue' iso cosharo capacahuaso'," tarihuarahuë', ca'patēhua', oshahuanarihua'. Ina pochin yonquiarihuarahuë' ma'sona tēranta' nipatēhua', oshahuanarihua'. Nipirinhue', "iso cosharo noya capacaso'," tēcaton ca'patan, co oshahuanaranhuë'.

15

Nicatahuacaso' ya'huērinsos'

¹ Canpoaso' ya'ipi cancanēnpoa quēran imarēhua'. "Quisocristoíchichin nicha'ērinsopoa'," ta'tēhua', co nisha nisha yonquirēhuahuë'. A'naquēnsos' nipirinhue' co ya'ipi cancanēna quēran natēyâtērapihuë'. Inapitanta' oshaquēran pēnēnatēhua', catahuahua' noya imaina'. Ama canpoara nohuantērēhuasoráchichin yonquia'huasohuë'. ² A'napita yonquiatēhua', catahuahua' noya cancanchina'. Catahuahuatēhua', noya noya imasapi. ³ Quisocristos' co inaora nohuantērinsos' yonquirinhue'. Yoséichin natērin. Ina nontaton, itērin: "Quēma inimiconēnpita Tata, no'huirinēnquēn. Natēranquēn ni'ton, no'huirinaco canta'," itērin. Quiricanēnquē naporinsos' chachin ninin. ⁴ Iráca Yosë quiricanēnquē na'con ninshitopi. Canpoanta' yonquicaso marë' napopi. "Iráca imapisopitanta' ma'sha onpoaponaraihuë', Yosë yonquiatona', ahuantopi. Yosēri noya catahuahuachina, imamiatopi. Inapochachin Yosë noya catahuarinsopoa' canpoanta'," ta'caso marë' ninshitopi. ⁵ Yosēso' catahuarinsopoa' ya'ipiya ahuantacaso'. Ina achinicancaninsopoa', ina pochin cancantacaso marë'. Ina catahuainquēma' noya ninicatomaa' ya'huēcamaso marë'. Quisocristo naporinsos' pochachin nico'. ⁶ Ina quēran co nisha nisha yonquiaramahue'. Napopináchichin cancantatoma', nóya Yosë chinotarama'. Hui'nin chachin hua'anēntērinpoa', Quisocristo imarēhuaso'. "Ma noyacha Yosēso' catahuarinsopoa' paya," tosarama'.

Nisha piyapi'santa' Yosë imacaiso ya'huērinsos'

⁷ Quisocristo co nocaninsopoa'huë'. Ina pochin canpitanta' ninosoroatoma', ama ninocancosohuë'. Nisha nisha piyapinsopoa' ni'tēhua', pi'pisha nisha inachintērēhua'. Nisha nisha nirihuarahuë', noya ninontahua'. Ina quēran "Ma noyacha Yosēri catahuarin ni'ton, ninosoropi paya," tosapi. ⁸ Iráca cotioros' sa' shimashonēna' nontaton, Yosēri itērin: "A'na tahuēri Cristo a'paimarahuë," itērin. Napoaton Quisocristo a'paimarin cotioros' sa' catahuacaso marë'. Sha'huitērin ni'ton, a'paimarin. Co onporonta' nonpininhue'. ⁹ Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' o'marin. Achintohuachinara, inahuanta' Yosë chinotapi. "Ma noyacha nosororinsopoa' paya," tosapi. Quiricanēnquē ninshitopi.

"Nisha nisha piyapi'sa' ya'huērinqüē, Sinioro, chinotaranquēn.

Yonquiatēnquēn, cantararahuë," tēnin.

¹⁰ Ina quēran taantarin:

“Cotioro'sa' Yosë chinotatona', noya cancantopi. Canpitanta' nisha piyapi'sanquëma' nipomarahuë', jina chinotatoma', noya cancantoco'!” ténin.

¹¹ Naquëranchin taantarín:

“Tata Yosë chinotatoma': ‘Ma noyanquëncha quëmaso paya,’ itoco'.

Nisha nisha piyapi'saquëmanta' ina chinotoco',” ténin.

¹² Isaiasënta' Quisocristo ninoton, ninshitërin.

“A'na tahuëri Quisi shiin nasitimapon.

Cotio piyapi niponahuë', mashotohuachin, ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntarin.

Nisha nisha piyapi'sarinta' ina natëtona', ninarapi,” ténin.

¹³ Yosëichin tëhuënchachin catahuarinpoa' chiniquën cancantacaso'. Canpitanta' catahuainquëma' nóya cancantacamaso marë'. Asanocancainquëma'. Inasáchin yonquihuatama', catahuarinquëma'. Ispirito Santo ya'ipi nanitaparin. Catahuahuachinquëma', chini chiniquën cantatoma', noya ninarama'.

¹⁴ Canpitaso' iyaro'sa', nóya piyapinquëma'. Yosë nanamën noya nitotërama'. Napoaton nipënënamaso' nanitarama', ténahuë.

¹⁵ Napoaponahuë', chiniquën miachin pënënatënquëma', ninshitaranquëma' na'con na'con ayonquica'huanquëmaso marë'. Yosë nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso marë'. ¹⁶ Quisocristo chachin a'parinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Nanamën a'chintarahuë inapitanta' imacaiso marë'. A'chinato, Yosë marë' sacatarahuë. Nisha piyapi'santa' imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarín. Noyápiachin cancan quëtarín. Ina marë' Yosëri noya ni'sarin.

¹⁷ Quisocristo catahuarinco ni'ton, nóya a'chinahuë. Napoaton noya cancantërahuë. ¹⁸ Quisocristo noya catahuahuachincora, nisha nisha piyapi'sa' a'chintërahuë. Ina nohuanton, noya ninahuë ni'ton, natëpi. Co catahuarincohuë' naporini, co imaitonahuë'. Napoaton inasáchin sha'huitaranquëma'. ¹⁹ Tëhuënchachin Ispirito Santo ananitërinco ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë Yosë natëcaiso marë'. Ina ni'sahuatona', natëpi. Ispirito Santori ya'coancantërin ni'ton, imapi. Quirosarinquë a'chintërahuë. Ina quëran pa'sápato, Iriricoquë huarë' Quisocristo nanamën a'chintëra'piarahuë. Ya'ipi parti pënëntërahuë. ²⁰ Insëquësona a'na piyapiri a'chintohuachina, co inaquëso' a'chinahuë'. Co Quisocristo nohuítopi quëhuë' pa'nahuë. Ina marë' acorinco ni'ton, inaporinqueráchin a'china'huaso' nohuantërahuë. ²¹ Yosë quiricanënquë ninorin:

“Nisha nisha parti co Yosë nanamën natanaponaraihuë', natanapi.

Co nitotopirinhahuë', a'na tahuëri nitotapi,” ténin.

Ipora huarë' nisha nisha parti a'chintërahuë.

Nomaquë yapa'ninso'

²² Napoaton hua'qui' nicapënuëma' yapa'pirahuë', pa'sápato, co nanitërahuë'. ²³ Isëquë nani ya'ipi a'chintërahuë. Naporahuaton, ya'nipishahuë' yani'nanquëma ni'ton, iporaso' nicapënuëma' pa'sarahuë. ²⁴ Nani yonquirahuë Ispania'pa' a'china'huaso marë'.

Inatohua' pa'pato, nirapënuëma'. Naporo huarë' ninohuitarihua'. Hua'quimiáchin yacapatënuëma', pi'pian tëranta' a'chintaranquëma'. Ina quëran yapa'pato, catahuaco noya pa'i,

topirahuë'. ²⁵⁻²⁶ Iporaso nipirinhüë' Quirosarinquë'ton pa'sarahüë. Inatohua' na'a imapisopita ya'huëpirinahuë'. Ma'sha pahuantopi ni'ton, parisitapi. Ina natantahuatona', Masitoniaquë imapisopitari inahuara nohuanton yacatahuapi. Acayaquë imapisopitarinta' yacatahuapi. Pahuantërsopita nosoroatona', coriqui yontonpiso' quëtërinaco. Ina quëtontahuasos marë' pa'sarahüë. ²⁷ Inahuanta' Quisocristo imapi ni'ton, catahuatacaiso' pa'yatopi. "Cotioro'sa' imapisopita Yosë nanamën nitotatona', a'chintërinënpoa' ni'quëhuarë', canpoarinta' ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nisha piyapinpoa' nipirëhuahuë', Yosë nohuitacaso marë' catahuarinënpoa' ni'ton, canpoarinta' catahuahua' ama ma'sha pahuanchinasohuë'," nitopi. ²⁸ Napoaton cari coriqui quëtapo pa'sarahüë. Huënantahuato, nicapënuëma' pa'sarahüë. Ina quëran Ispaniaquë pa'sarahüë. ²⁹ Canpitataquë pa'pato, Quisocristo noya catahuarinco nanamën a'chinta'huanquëmaso marë', tënhuë.

³⁰ Canpitanta' iyaro'sa' Quisocristo imarama'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ninosoroarëhua'. Napoaton chiniquën Yosë nontoco' catahuainco. ³¹ Cotia parti na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Inatohua' pa'pato, Yosë nontoco' ama macainacoso marëhuë'. Naporahuaton, coriqui quëtontahuato, Yosë nontoco' cotioro'sa' imapisopita Quirosarinquë ya'huëpiso' noya nicainacoiso marë'. ³² Ina quëran Yosë nohuanton, canpitataquë pa'sarahüë. Noya cancantato, nontaranquëma'. Noya ninontohuatëhua', chiniquën cancantarahuë. ³³ Yosëichin asanocancaninpoa'. Canpitanta' noya catahuainquëma', tënhuë. Amen.

16

Nipayarinsopita yonquirinso'

¹ Imoya Huipi noya sanapi, tënhuë. Inanta' noya imarin. Sincriaquë ya'huaton, tiacona ya'conin. Inaquë imapisopita na'con catahuarin ni'ton, noya ni'co'. ² Canpitataquë canconpachin, Quisocristo imarama' ni'ton, noya nontoco'. Ma'sha pahuantohuachin, quëtoco'. Ina sanapi na'a piyapi'sa' catahuarin. Canta' catahuarinco.

³ Pirisira, Aquiro, inapita yonquiato, saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinaco Quisocristo nanamën a'chinaca'huaso marë'. ⁴ Iráca a'napita yatëpapirinacohuë', inapita co chimirin të'huatatonaraihuë', catahuarinaco. Ina marë' pi'pishachin shichiminaponaraihuë', catahuarinaco ni'ton, cha'ërahuë. Ina marë' "Yosparinquën," itërahuë. Nisha piyapi'sa' imapisopitarinta' "Yosparinquën," itopi inahuarinta'. ⁵ Aquiro pëinënuë chachin a'naquën niyontonpi Yosë chinotacaiso marë'. Inapitanta' yonquiato, saludos a'patarahuë. Ipinitonta' saludos a'patarahuë. Asia parti pa'patëra, ina'ton Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁶ Marianta' saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinquëma'. ⁷ Antronico, Coniasë inapitanta' saludos a'patarahuë. Inapitaso' ca pochin cotio piyapi nipi. Quisocristo imapi anta'. Imaraiso marë' napopináchin tashinan pëiquë po'morinacoi. Yosë nohuanton, iráca inahuanta' acopi a'chinacaiso marë'. Noya a'chinpi. Co'huara ca imayatërasocohuë', imapi.

⁸ Anpriasënta' saludos a'patarahuë. Inanta' Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁹ Orpanonta' saludos a'patarahuë. Inanta' noya catahuarincoi Quisocristo nanamën a'china'huaiso marë'. Istaquisënta' noya nipayarai ni'ton, saludos a'patarahuë. ¹⁰ Apirisënta'

saludos a'patarahuë. Ya'ipi cancanën quëran Quisocristo natërin. A'napitari aparisitopirinahuë', co a'porinhuë'. Aristoporo pëinënquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahuë. ¹¹ Irotiononta' saludos a'patarahuë. Inanta' cotio piyapi. Narsiso pëinënquë ya'huëpisopitanta' Quisocristo imapisopita saludos a'patarahuë. ¹² Imoya Tripina, Imoya Triposa, inapitanta' saludos a'patarahuë. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuapi Yosë imacaiso marë'. Imoya Pirisitanta' noya ni'nahuë. Inanta' na'con piyapi'sa' catahuarin ni'ton, saludos a'patarahuë. ¹³ Noponta' saludos a'patarahuë. Nóya Quisocristo marë' sacatërin. A'shionta' yonquirahuë. Mamahuë pochin ni'nahuë carinta'. ¹⁴ Asincrito, Priconti, Irimasë, Patropasë, Irimisë, ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso', inapitanta' saludos a'patarahuë. ¹⁵ Piroroconta' Coniarë chachin saludos a'patarahuë. Nirionta' oshinë chachin yonquiato, saludos a'patarahuë. Orinpasënta' yonquiarahuë. Ya'ipi imapisopita inapitarë' niyontonpiso' saludos a'patarahuë.

¹⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. A'napita Quisocristo imarinsopitanta' nisha nisha parti ya'huëpisopita saludos a'patarinënguëma'.

¹⁷ Quisocristo nanamën nóya a'chintërinënguëma'. A'naquënso nipirinhuë' co no'tëquën a'chinpihuë'. Yaanishacancantopí. Ni'cona, iyaro'sa', nonpintochinënguëma'. Insëquësona a'chintohuachinara, nisha nisha yonquiapi. Ama inapita natancosohuë'. Tananpitoco' pa'ina'. ¹⁸ Quisocristoso' hua'anënpoa' nipirinhuë', co inapitariso' natëpihuë'. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiapi. Noyasha nonaponaraihuë', co no'tëquën nonpihuë'. Co noya nitotopiquëhuë' a'chintohuachinara, a'naroáchin nonpintopi. ¹⁹ Canpitaso nipirinhuë' noya natërama' ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' natantopi. Ina marë' noya cancantërahuë. Na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Ama oshahuanamaso marë' yonquicosohuë'. ²⁰ Yosëichin catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Sopai yanonpintopirinquëmahuë', Yosë catahuarinquëma' ni'ton, a'naroáchin sopai minsëarama'. Canpita marë' Yosë nontarahuë. Inaora nohuan-ton, Siniro Quisocristo noya catahuainquëma', ténahuë. ²¹ Timotionta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' catahuarinco a'china'huaso'. Nosiso, Cason, Sosipatro, inapitanta' saludos a'patarinënguëma'. Inapitasto' cotio piyapi'sa'. ²² Ca Tirsioico iso quírira ninshitaranquëma'. Paono sha'huitërinco' ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë imarama' ni'ton, saludos a'pataranquëma'. ²³ Acayonta' yonquiatënguëma', saludos a'patarinquëma'. Ina pëinënquë yacapatërahuë. Inaquë chachin imaraisopita niyontonai Yosë chinota'huaiso marë'. Irasitonta' saludos a'patarinquëma'. Iso ninanoquë coriqui tapana'pi inaso'. Iya Coartonta' saludos a'patarinquëma'. [²⁴ Inaora nohuan-ton, Siniro Quisocristo na'con catahuainquëma'. Amen, ténahuë.]

Ma noyacha Yosëso paya, itahua'

²⁵ Nani tahuëriya Yosë chinotahua'. Ya'ipi nanitaparín. Ina achinicancaninquëma' imamiatacamaso marë'. Nanamën téninso pochachin catahuarinquëma'. Ina nanan chachin a'chintëranquëma'. Quisocristo nanamën inaso'. Iráca quëran huarë' co nanamën nitotopirinahuë', iporasó Yosë anitotërinpoa'. ²⁶ Quiricanën quëran anitotërinpoa'. Iráca a'naya a'naya ninotona', Yosë nohuan-ton, ninshitopi. Iráca quëran huarë' Yosë

ya'huërin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Nanpimiatarin. Ina nohuan-ton, nanamën ya'ipi parti sha'huiarëhua'. Nisha nisha piyapi'sa' anito-tarëhua' natëcaiso marë'. ²⁷ Yosëichin chinotacaso' ya'huërin. Inaichin ya'ipi nitotërin. Quisocristo catahuarinpoa' noya noya ina chinotacaso marë'. Ipora quëran huarë' inasáchin chinotahua'. Ama onporonta' naniantahuasohué'. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, quirica a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Sostinisëro'co nanan a'patarainquëma'. ² Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë huëntonëñquë ya'conama'. Quisocristo imapatama', anoyacancantërinquëma' ni'ton, noyápiachin cancantërama'. Yosë acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso marë'. Nisha nisha parti a'napitanta' Quisocristo imapi. Ya'ipinpoa' ina hua'anëntërinpoa'. A'na huënton pochin ninëhua'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Yosë catahuarinpoaso'

⁴ Quisocristo imapatama', Yosë nosoroatëñquëma', catahuarinquëma'. Ina marë', "Yosparinquën," itërahuë Yosë. ⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, na'con catahuamiatërinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya yonquiatoma' noya nia'chintarama'. Yonquirinso chachin anitotërinquëma'. ⁶ Quisocristo nanamën a'chintohuatëñquëma', Yosë catahuarinquëma' natëcamaso marë'. "No'tëquën sha'huitërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁷ Canpitaora co nanitëramahuë' Yosë pochin cancantacamaso'. Nipirinhüë', Yosë ananitarinquëma'. Co manta' pahuantarinquëmahuë' noya nicacamaso marë'. Catahuarinquëma' ni'ton, noya canantatoma', Siniro Quisocristo o'mantacaso' tahuëri ninarama'. ⁸ O'mantaquë huarë' inaso' achinancanarinquëma'. Oshanëma' inquitatëñquëma', noyápiachin cancan quëtërinquëma'. Imami-atarama' ni'ton, o'mantahuachin, co insonta' ana'intarinquëmahuë'. ⁹ Yosë co naniantarinquëmahuë'. Sha'huitërinquëmaso chachin catahuarinquëma'. Nani acorinquëma' hui'nin nohuitacamaso marë'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa huachi.

Nisha nisha imapiso'

¹⁰ Apira iyaro'sa' Siniro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënanranquëma'. Ina imarama' ni'quëhuarë', noya ninontoco'. Ama nisha nisha yonquiatoma', a'na' a'na' imacosohüë'. Napopináchin yonquiatoma', noya nini'toma' ya'huëco'. ¹¹ A'naquëma', iyaro'sa', canpita capini nino'huirama', natantërahuë. Croi quëmopinënpita sha'huitiirincó. ¹² Nisha nisha nonama': "Paono imarai," tënama' a'naquëma'. "Quiyaso' Aporosë imarai," tënama' a'naquëma'. A'naquëmanta': "Pitro imarai," tënama'. A'naquëmaso nipirinhüë': "Cristo imarai quiyaso'," tënama'. ¹³ A'naíchin Cristo ya'huërin imacaso'. ¿Onpoatomata' nipachin nisha nisha imarama'? ¡Caso' co canpita oshanëma marë' corosëquë patanantërinacohüë! Aporintohuachinëñquëmara, ¿ma'ta' tënama'? "Paono imarahuë," co tënamahuë pora. ¹⁴ Co na'aquëma' aporintëranquëmahuë'. Crispo, Acayo, inaíchinquëma' aporintëranquëma'. Ina marë' noya cancantërahuë. ¹⁵ Na'aquëma'

aporintëranquëma' naporini, "Paono aporintërincoi ina imaca'huaiso marë'," ichtomacohuë'. Co napotamacoso' nohuantërahuë'. ¹⁶ I'yan, Istipanasënta', sa'in, hui'ninpita, inapitarë chachin aporintërahuë'. Inaíchin aporintërahuësò', topirahuë'. Co huachi a'na yonquirahuë'. ¹⁷ Nanamën a'china'huaso marë' Quisocristo acorinco. Co aporinta'huaso marë' acorincohuë'. A'chintohuatënquëmara, co na'con nitotoro'sa pochin nontëranquëmahuë'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë', tënahuë. Inaíchin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. Napoaton inasáchin a'chinahuë. Nisha nisha a'chinahuë naporini, Quisocristo nanianchitomahuë'. Inaíchin yonquihuatëhua', tëhuënchachin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo chiniquën nanantaton, nicha'ërinpoaso'

¹⁸ A'chinpatëra, "Quisocristo corosëquë chiminin nicha'ëinpoaso marë'," itërahuë. A'naquën natanpachinara, tëhuapi. Naporinsopita chiminpachina', parisitomiatapi. Canpoaso nipirinhüë' noya natanëhua'. Nani Yosë anoyacancantërinpoa'. Yosëíchin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. ¹⁹ Quiricanën quëran itapon:

"A'naquënso' nani ma'sha nitotaponaraihuë', co noya yonquipihuë'. Inahuara cha'ëcaiso' yonquipirinhüë', co nanitapihuë'.

Nani ma'sha yonquiaponaraihuë', napoonin yonquipi," tënin Yosë.

²⁰ A'naquën inahuara yonquinëna quëran nani ma'sha nitotopi. A'naquënta' nitoa'chinapi. A'naquëonta' miso nonpi. Inapopirinhüë', ¿ma'ta' ina marë' canapi? Co manta' canapihuë'. "Co nanamëhuë imatomahuë', napoonin yonquirama'," itërin Yosëri. ²¹ Ina nohuanton, piyapi inahuara yonquinëna quëran co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso'. Quisocristo chimininsò' a'chinárai. A'naquënso' ina natanpachinara, tëhuapi. Canpoaso nipirinhüë' natëhuatëhua', anoyacancantërinpoa'. Ina Yosë nohuantërin.

²² Cotioro'saso' co yanatëtopihuë'. "Yosë pochin niquë'. Ina ni'patoi, natëarainquën," toconpi. Nisha piyapi'santa' co yanatëtopihuë'. Na'con na'con nitotacasaráchin yonquipi. "Quiyaora yonquinëhuëi quëran nitotaraí," topi. ²³ Quiyaso nipirinhüë' Quisocristo nanamënáchin a'chinai: "Corosëquë canpoa marë' chiminin," tënai. Cotioro'saso' co natëtopihuë': "Inaso' Yosë hui'nin naporini, co chimiintonhuë'," toconpi. Nisha piyapiro'sarinta' co nohuantatonaraihuë', tëhuapi. ²⁴ Canpoaso nipirinhüë' Yosë huayoninpoa' ni'ton, Quisocristo imarëhua'. Inaso' no'tëquën yonquirin. Ya'ipiya nitotaton, no'tëquën anitotërinpoa'. Inasáchin nanitaparin anoyacancantinpaso', tënëhua'. Quiyanta' cotio piyapicoi nipirinhüë', canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahüë', Yosë nohuanton, imarëhua'. ²⁵ A'naquën Quisocristo nanamën tëhuapi. "Quiyaso' na'con na'con nitotërai," topirinhüë', Yosëso' noya noya yonquiaton, no'tëquën anitotërinpoa'. A'naquëonta' "Co inaso' chiniquën nanantërinhuë'," ta'tona', co natëtopirinhüë'. Yosëso' ya'ipi nanitapaton, anoyacancantërinpoa'. ²⁶ Ni'co' iyaro'sa'. Na'quëma' co na'con nitotopiramahuë', Yosë huayoninquëma'. Co chiniquën nanantona'piro'sa pochin nipiramahuë', nohuantërinquëma'. Caraíchín ma'huano'saso' imasapi. ²⁷ Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. A'naquënso' nipirinhüë' na'con nitotaponaraihuë' co imapihuë'. Chiniquën nanantopirinhüë', co Yosëri nicha'ërinhuë'. Inapita atapanacaso marë' Yosë

nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. ²⁸ Iporaso' a'naquën no-caninënpoa'. "Canpitaso' topinan piyapi'sanquëma'. Co manta' nitotëramahuë'. Napoonama'," itopirinënpoahuë', Yosëso' nohuantërinpoa'. Inapitaso' chiniquën nanantaponaraihuë', co imapihuë' ni'ton, ya'ipi Yosëri ayatarin. ²⁹ Co insonta' inaora cha'ëponhuë'. Yosë'pa' huanihuatëhua', co inquënpoa tëranta' nanitarihuahuë': "Caso' noyaco," ta'caso'. ³⁰ Yosë nohuanton, Quisocriso imarëhua'. Imapatëhua', ya'coancantërinpoa' ni'ton, yonquínahuan pochin Yosë ni'ninpoa'. Naporahuaton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Oshanënpoa' inquitohuachinpoa', noya huachi ni'ninpoa'. Nasha cancan quëtërinpoa' noya nicacaso marë'. Quisocriso chachin nicha'ërinpoa'. ³¹ " 'Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa' paya,' nitahua'. 'Quiyaso' noya noyacoai,' ama tocosohuë'," ténin Yosë quiricanënquë.

2

Quisocriso nanamën sha'huirinso'

¹ Canpitataquë pa'patëra, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Co iyaro'sa' míso nona'pi pochin nontëranquëmahuë'. Co na'con na'con nitotërinso pochin a'chintëranquëmahuë'. ² Co'huara pa'shatërapohuë', yonquirahuë. "Quisocriso naporinsoáchin a'chinarahuë. Corosëquë oshanënpoa marë' chimininsó' a'chinchí," ta'to, inaíchin sha'huitëranquëma'. Inasáchin imacamaso marë'. ³ Canpitataquë ya'huasoco, co chiniquën cantërahuhé'. "Co caora nanitërahuhé' noya a'china'huaso'," ta'to, naporahuë'. ⁴ Co na'con nitotona'pi pochin nontëranquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarinco nanamën nóya a'china'huaso marë'. Inaso' ya'ipi nanitaparín. Natanpatama', "Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁵ Napoaton co piyapi yonquirinso' imaramahuë'. "Yosëíchin ya'ipi nanitaparín," ta'toma', natërama'.

Yosë anitotërinpoaso'

⁶ Napoaponahuë', chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoí, ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' a'chintërai. Co piyapi'sa' yonquipiso' a'chinaihuë'. Co hua'ano'sa' yonquipiso tëranta a'chinaihuë'. Inapitaso' inahuara yonquipisoáchin yonquiatona', co Yosë pochin yonquipihuë' ni'ton, ta'huantapi. ⁷ Co inapita pochin a'chinaihuë'. Yosë yonquirinso chachin a'chinai. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huéyátërasohuë', Yosë ninotonpoa', yonquirinpoa' anoyacancantínpoaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. Iráca co insonta' nitotopirinahuë', iporaso huachi Yosë anitotërinpoa' ni'ton, a'chintërainquëma'. ⁸ Hua'ano'saso' co nitotopihuë'. Nitotopi naporini, co Quisocriso tēpa'itonahuë'. Inaso' Yosë chachin. Noya noya nipirinhuë', tēpapi. ⁹ Napoaponahuë', Yosë quiricanënquë naporin: "Yosë nosorohuatëhua', noya noya catahuarinpoa'. Noya nininsopita nani tapatërinpoa'.

Co inso tëranta' ina pochin ni'chininhuë'. Co incari tëranta' nataninhuë'. Yosë noya yonquirinpoaso', co insonta' inaora nitotërinhuë'," ténin quiricanënquë.

¹⁰ Imarëhuasopitaso nipirinhuë', nitotërehua'. Yosë nohuanton, Ispirito Santo anitotërinpoa'. Ya'ipi Yosë yonquirinsopita Ispirito Santo nitotërin.

¹¹ Co insonta' piyapi yonquirinso' nitotërinhuë'. Ispiritonën tēhuënchinso nitotërin. Inapochachin Ispirito Santonta', Yosë

ispiritonèn ni'ton, yonquirinso chachin nitotërin. ¹² Imarëhuasopitaso' co piyapi yonquipiso' imarëhuahuë'. Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. A'chintinpoaso marë' a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoara, Yosë yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. ¹³ Quiyanta' ina nitotatoi, a'napita a'chintarai. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chinaihuë'. Ispirito Santo ayonquirincoi noya a'china'huaiso marë'. Chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoira, ma'sona tapon naporinsopita a'chintarai.

¹⁴ A'naquënso nipirinhüë' piyapi yonquirinsoráchin nitotatona', co nohuantopihuë' Yosë nanamën natanacaiso' ni'ton, tëhuacnpi. Ispirito Santoráchin catahuarinpoa' natëtacaso'. Napoaton co imarinsopitasohüë' natanaponaraihuë', co nanitopihuë' no'tëquën yonquicaiso'. ¹⁵ Ispirito Santo catahuahuachinpoa', no'tëquën yonquiarihua'. A'napitaso' co canpoa pochin yonquipihuë'. Co nitotatonaraihuë': "¿Onpoatomata' ina pochin yonquirama?" itërinënpoa'. ¹⁶ Quiricanënquë naporin: "¡Co insonta' Yosë yonquirinso' nitotërinhuë'! ¡Co incari tëranta' nanitërinhuë' ina a'chintacaso'!" tënin. Canpoaso nipirinhüë' Quisocristo imapatëhua', yonquirinso chachin ayonquiarinpoa huachi.

3

Inpriatoro'sa pochin nipiso'

¹ Ya'ipi Yosë nanamën iyaro'sa' yaa'chintopiranquëmahuë', co ipora nanitërahüë'. Ispirito Santo cancanëma quëran huarë' natërama' naporini, na'con a'chinchitënquëmahuë'. Co noyahuë' yonquiramasopita co nanianchátëramahuë'. Quisocristo imapiramahuë', hua'huishin pochin cancantërama'. ² Ni'co'. Hua'huishin sho'shoíchin nanpitërin. Co coshachatërarinhüë'. Inapochachin canpitaso' ninama'. Ya'nan a'chintaponquëma', pi'pian a'chintëranquëma'. Aquëtë' yaa'chintopiranquëmahuë', co nanichátëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Iporahuanta' co nanitëramahuë'. ³ Co noyahuë' yonquiramasopita co nanianchátëramahuë'. Canpita capini ninoyapatoma', nino'huirama'. ¿Onpoatonta' canpitaora nohuantëramasoachin yonquiconama'? Nisha nisha yonquiatoma', co imapisopitahuë pochin cancantërama'. ⁴ "Paono imarai quiyaso'," tënama' a'naquëma'. "Quiyaso' Aporosë imarai," tënama' a'naquëmanta'. Ina pochin nonatoma', co imapisopitahuë pochin yonquirama'.

⁵ Co ca imamacoso' ya'huërinhuë'. Aporosënta' co imacaiso' ya'huërinhuë'. Quiyanta' topinan piyapicoi nipiraihuë', Yosë sha'huitërincoi ni'ton, a'chintërainquëma'. Natanpatama', Yosë imasarama'. ⁶ Ni'co'. Iminpatëra, a'naso' sha'tërin. Ina quëran a'nanta' pacarapiton, i'shaquë oporapitërin noya papotacaso marë'. Nipirinhüë', Yosëriíchin apapotërin. Inapochachin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. Ina quëran Aporosënta' a'chintantarinquëma'. A'chintopirainquëmahuë', Yosëso' anoyacancantërinquëma'. ⁷ Napoaton co ca imamacoso' ya'huërinhuë'. Aporosënta' co imacaiso' ya'huërinhuë'. Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, inasáchin yonquicamaso' ya'huërin. ⁸ Sha'tërëso pochin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. A'nari i'shaquë oporapitërinso pochin Aporosënta' a'chintantarinquëma'. Catocoi chachin Yosë inpriatonèn pochin ninai. Inpriatoro'sa' sacatohuachinara, hua'anëni pahuëërin. Onpopinsona

sacatohuachinara, no'tèquèn pahuèrèrin. Inapochachin quiyaso' Yosè marè' sacatarai ni'ton, ina acanarincoi. ⁹ Quiyaso' Yosè a'parincoi ina marè' sacata'huaiso'. Canpitaso nipirinhue' Yosè sha'tèrinso pochin ninama'. Naporahuaton, Quisocristo imarama' ni'ton, Yosè pèinèn pochin ninama'.

¹⁰ Natèricho quèran yapèihuatèra, acopo' ihuatahuatè', siminto acorè'. Ina'ton acorèso pochin carinquèma'ton a'chintèranquèma'. Yosè catahuarinco no'tèquèn a'china'huaso'. Ina quèran a'napitanta' a'chintantarinènuquèma'. Napoaponahuè', a'naya a'naya noya yonquiaton pèirinsò pochin a'napita noya a'chintacaso' ya'huèrin. ¹¹ Quisocristosò' ina siminto pochin ninin. Yosè nohuanton, ya'huèrin. Co a'na ya'huèrinhuè'. Co ina imapatèhuahuè', co onporonta' Yosè nohuitarihuahuè'. ¹² Siminto nani acohuachina, nisha nisha quèran pèipi. A'naquèn oro, prata, inapita quèran pèipi. Nisha nisha na'piro'sa' pa'ton nininsopita quèran pèipi. A'naquènso nipirinhue' nara, panpè, piquira, inapita quèran pèipi. ¹³ Tachiton nininso quèran pèipatèra, noya ninin, co huiquitèrinhuè'. Nipirinhue', nara, panpè, piquira inapita quèran pèipatèra, a'naroáchin huiquitèrin. Inapochachin ayaro' tahuèri Yosè ya'ipinpoa' ninèhuasopita pèn quèran tèniarin. Naporò' ya'ipi piyapi'sa' nitotapi. ¹⁴ Noya nipatèhua', tachiton quèran pèirinsò pochin nisarèhua'. Inaso' co huiquitèrinhuè' ni'ton, Yosè noya ni'sarinpoa'. A'napita catahuarèhua' noya imacaiso marè'. Napoaton inápaquè acanaarinpoa'. ¹⁵ A'naquènso nipirinhue' Yosè imaponaraihuè', co ya'ipi cancanèna quèran imapihuè'. Co a'napita catahuapihuè' noya imacaiso marè'. Napoaton pèi' huiquitèrinso pochin nisapi. Yosè'pa' paponaraihuè', co ina marè' sacatopihuè' ni'ton, inápaquè co manta' canaapihuè'.

¹⁶ Yosè imapatèhua', ina pèinèn pochin ninèhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', cancanènpoaquè ya'huèrarin. ¿Co ina nitotèramahuè' ti? ¹⁷ Canpitaso' Yosè pèinèn pochin ninama' ni'ton, a'na piyapi atapicancanpachinquèma', Yosèri chiniquèn ana'intarin. Yosè pèinènquèsò' noyasáchin nicacaso' ya'huèrin.

¹⁸ Ama inquèma tèranta' isoro'paráchin yonquiatoma', ninonpinto-cosohuè'. “Caora noya noya nitotèrahuè,” co ta'caso' ya'huèrinhuè'. Ama ina pochin yonquicosohuè'. “Caora co no'tèquèn yonquirahuè'. Catahuaco Sinioro noya yonqui'i,” topatama', Yosè catahuarinquèma' noya noya yonquicaso'. ¹⁹ Co imapisopitasohuè' nani ma'sha nitotaponaraihuè': “Co no'tèquèn yonqui'pihuè,” tènin Yosè. Quiricanèn quèran anitotèrinpoa'. “Na'con nitotatona', piyapi'sa' nonpintopirinahuè', co nanitopihuè' Yosèsò' nonpintacaiso'. Inari na'con na'con nitotaton, minsèarin,” tènin. ²⁰ Yosèsò' ya'ipi nitotèrin. “Piyapi'sa' na'con yonquipirinahuè', napoonin yonqui'pi,” tènin anta'. Quiricanèn quèran naporin. ²¹ Napoaton ama piyapi'sa' pa'yatocosohuè'. “Paso' quèmapi noya noya a'chintèrincoi,” ama tocosohuè'. Yosèichin pa'yatacaso' ya'huèrin. Inari ya'ipi acorin canpita marè'. ²² Ina nohuanton, carinquèma' a'chintèranquèma'. Aporosè, Pitro, inapitanta' Yosèri a'parin a'chintinquèmaso marè'. Nani ma'sha isoro'paquè quètèrinpoa' noya ya'huècaso marè'. Anoyacancantèrinpoa' Yosè nohuitatèhua' noya noya nanopicaso marè'. Chiminpatèhua', ya'huèrin'pa' noya noya ya'huècontarihua'. Ipora tahuèri'sa' noya catahuarinpoa'.

O'mantacaso' tahuërinta' co naniantarinpoahuë'. Noyasáchin yonquirinpoa'. ²³ Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, inasáchin imacaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'. Tata Yosëri chachin a'paimarin.

4

Yosë marë' sacatëraiso'

¹ Hua'qui' piyapi'sa' co Yosë nanamën nitotopihuë' ni'ton, Yosë a'parincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Quisocristo inprietonen pochin ninai. Ina yonquico'. ² Inprietonpo' nipatëra, hua'anënpo' no'tëquën natëcaso' ya'huërin. Inapochachin Yosë hua'anëntërincoi ni'ton, inasáchin natëcaso' ya'huërin. ³ Napoaton sha'huirapihuatamaco, co ina yonquirahuë'. Piyapi yonquirincoso' co yonquirahuë'. Co caora tëranta' nisha'huirapica'huaso' yonquirahuë'. ⁴ Noya mini natërahuë, topirahuë', co caso' Yosë pochin nitotërahuë'. “Noyaco,” ténahuëso marë' co Yosë noya ni'sarincohuë'. Inaíchín ya'ipi nitotaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. ⁵ Napoaton iporaso' ama nisha'huirapiahuasohuë'. A'na tahuëri Siniro o'mantahuachin, ya'ipi piyapinpoa' téniarinpoa'. Ya'ipi ninëhuasopita anitotarínpoa'. Po'oana quëran ninëhuasopitanta' a'ninquëchin sha'huitarinpoa'. Yonquirëhuasopitanta' nitotërin. Ma'marësona tëranta' naporëhuaso' anitotarínpoa'. Naporó ya'ipinpoa' no'tëquën nontarinpoa'. Noya nipatëhua', noya ni'sarinpoa'.

⁶ A'chintohuatëinquëmara iyaro'sa', Yosëíchín yonquirai. Aporosëré'coi a'chintëranquëmaso' ninshitëranquëma' canpitanta' quiya pochin yonquicamaso marë'. Yosë quiricanënáchin natëcaso' ya'huërin. A'na quëmapi noya noya a'chintohuachinquëma', ama inasáchin pa'yatocosohuë'. ⁷ Yosë nohuanton, nisha nisha nitotërehua'. Co canpoara nohuanton, nitotërehuahuë'. Yosëíchín catahuarinpoa' noya noya nicacaso'. Co catahuarinpoahuë' naporini, co manta' nitochitërihuahuë'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'.

⁸ Canpitaso' naporama': “Nani ya'ipi nitotërai. Co manta' pahuantërincoihuë' noya cancanta'huaiso marë'. Quiyaora noya nitotatoi, hua'an pochin chiniquën nanantërai,” topiramahuë'. ¡Tëhuënachin chiniquën nanantërama' naporini, quiyanta' isoro'paquë chachin chiniquën nananchitoihuë'! ⁹ Co ina tahuëri naniyatërarinhuë'. Yosë nohuanton, co piyapi'sa' noya ni'ninacoihuë'. Nanamën a'china'huaiso marë' a'paporincoihuë', na'a piyapi'sa' co nohuantopihuë'. Apiro'sa pochin ni'ninacoi. Chimirin quihuitërinacoi. A'ninquëchin aparisitërinacoi ni'ton, anquëniro'santa' nicatona', pa'yanpi. ¹⁰ Quisocristo natëtoi, nanamën a'chinarai. Ina marë' quiyaso' tëhuarinacoi. Canpitaso nipirinhue' noya nitotona'piro'sa pochin nicatënënuëma', co tëhuarinënuëmahuë'. Quiyaso' co chiniquën nanantëraihuë'. Canpitaso nipirinhue' chiniquën nanantërama'. Piyapi'sa' noya ni'pirinënuëmahuë', quiyaso' co noyahuë' ni'ninacoi. ¹¹ Iporahuanta' parisitarai. A'na tahuëri tana natanai. Yamororai. A'moca'huaisonta' pahuantërincoi. Ahuërinacoi. Pa'sápatoi, co huachi ya'huëmiatëraihuë'. ¹² Chiniquën sacatatoi, canotërai. No'huiquirinacoihuënta', noya nontërai. Aparisitohuachinacoiranta', co no'huiraihuë'. Ahuantërai. ¹³ Pinopachinacoiranta', sanoan quëran nontërai. “Nanan anoyachi,” ta'toi, noya nontërai. No'huitonacoi, iporahuanta' co quë'yarinacoihuë'. Amoro pochin ni'ninacoi.

14 Co no'huiranquémahuë'. Nosororanquëma'. Co nohuantërahuë' atapana'huanquëmaso'. Pënëna'huanquëmaso marë' ninshitaranquëma'. Hui'nahuëpita pochin nicatënquëma', napotaranquëma' noya yonquicamaso marë'. 15 Notohuaro' piyapi'sa' Quisocristo nanamën a'chintopirinënquémahuë', carima'ton pënënanquëma' ni'ton, imarama'. Quisocristo nanamën sha'huitohuatënquëmara, natërama'. Napoaton tataparima pochin ni'co. 16 Ina pochin cancantatomaco, nonanco, tënahuë.

17 Ina marë' Timotio a'patëranquëma'. Inaso' noya ni'nahuë. A'chintohuatëra, Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuë pochin ni'nahuë. Nóya Siniro imarin. Ya'ipi naporahuëso' ayonquiarinquëma' noya noya imacamaso marë'. Insëquësona pa'patëra, Quisocristo nanamënsáchin a'chinahuë. Imapisopita niyontonpachinara, a'chintërahuë. 18 A'naquëmaso nipirinhüë' nocanatomaco, "Quiyaso' Paono quëran na'con na'con nitotërai. Napoaton co huachi yahuë'ninhüë'," topiramahuë'. 19 Tëhuënchachin nicaponquëma' yapa'sarahuë. Yosë nohuanton, co hua'quiya quëranhuë' pa'sarahuë. Naporo' nocaninacosopita ni'sarahuë. Na'con nonpirinahuë', co nimara nanitapapihuë' Yosë marë' noya sacatacaiso'. 20 Co topinan quëran nonacaso' ya'huërinhuë'. Yosë hua'anëntohuachinpoa', piyapi'sa' catahuarëhua' noya noya imacaiso'. 21 Nosororanquëma' ni'ton, sanoanan quëran yapënënpiranquémahuë'. Co Yosë natëhuatamahuë', pa'pato ana'inta'huanquëmaso' ya'huërin. Canconpato, ¿ma'cha onpochinquëma nicaya? tënahuë.

5

Quisocristo imaponahuë', oshahuaninso'

1 A'naquënso' co noyahuë' nicaton, monshihuanin, topi natantërahuë. Inaso' pa'pin sa'in monshitërin. Inapoaton, pa'pi co noyahuë' ninin. Co imapisopitahuë' tëranta' co onporonta' ina pochin nipihuë'. 2 Canpitanta' nitotapomarahüë', co ina marë' tapanamahuë'. Ina oshanën yonquiatoma' sëtacamaso nipirinhüë', iporahuanta' "Quiyaso' nóya imarai," toconama'. Nani ocoicaso nipirinhüë', co ocoiramahuë'. 3 Co canpitataquë ya'huaporahuë', canpitataquë ya'huëarahuëso pochin cancantato, yonquiranquëma'. Ina quëmapi no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, tënahuë. 4-5 Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonco'. Niyontonpatama', ca pochin cancantatoma', ina quëmapi chiníquën pënenco'. "Siniro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'painquënsohuë', tënai. Sopai natëran ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itoco'. Inapotohuatama', a'na tahuëri yonquiapon nimara. "Co noyahuë' yonquirahuëso' naniantato, Yosë imanta'í," tapon nimara. Napo-huachin, Siniro Quisoso o'mantahuachin, nicha'ësarín huachi.

6 Iporaso nipirinhüë' "Nóya imarai," topiramahuë', co ya'ipinquëma' noya ninamahuë'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ni'co'. "Pan nipatëra, pi'pian ahüëpocatërinso' acohuachina, ya'ipi së'cotërin," topi. Nani ina nitotërama'. Inapochachin a'nayanquëma tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', ya'ipinquëma' nitapicananarama'. 7 Iráca Pascoa cosharo' ca'pachinara, co pi'pian tëranta' ahüëpocatërinso' nohuan-topihuë'. Ya'ipiya të'yatopi. Pascoaquë carniroa'hua tëpapiso pochin Quisocristo nani chiminín canpoa marë'. Ina imarama' ni'ton, nasha

cancan quëtërinquëma'. ⁸ Pascoa pita na'huasoi', ya'ipi ahuëpocatërinso' tē'yatopi. Inapochachin canpoanta' ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita a'poatëhua', noyasáchin niahua'. Ama huachi co noyahuë' niahuasohuë'. Noyápiachin cancantatëhua', no'tëquénáchin yonquia'ahua'.

⁹ I'huinta' nani ninshitëranquëma'. "Ama monshihuaninso-pitarë'quëma' nipayacosohuë'. Ama inapita noya ni'cosohuë'," itëranquëma'. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosë imatonahuë', monshihuanpi, apirapi, ihuatopi, mamanshi moshapi, inapopi. Hua'huayatërahuë' piyapi ina pochin nipi ni'ton, inapitaso' nontacaso' ya'huërin. Co nontëréhuahuë' naporini, co nanichitërihuahuë' isoro'paquë ya'huëcaso'. ¹¹ A'naquënso nipirinhuë'. "Canta' imarahuë'," taponahuë', monshihuanárin. A'nanta' apirarin. A'naquëonta' ipora huanta' mamanshi moshararin. A'napitanta' pinotapi, no'pirapi, ihuatapi, naporapi. Napoaponaraihuë': "Quiyanta' imarai," topi. Ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë'. Yosë nonpintapi ni'ton, ama inapitarë'quëma' coshatocohuë'. ¹²⁻¹³ Co Yosë imapisopitasohuë' co canpoari ana'intacaso' ya'huërinhuë'. Tananpita'hua' Yosëri ana'inchin. Imarëhua capiniso nipirinhuë' nipënëahuan' noya yonquicaso marë'. Co noyahuë' nina'pi, niyontonama quëran ocoico', ténahuë'.

6

Imarëhuasopita capini nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

¹ Canpita capini nanan ya'huëhuachin, ama nino'huicosohuë'. Ma'sha nionpotohuatamara, ¿onpoatomata' coisëquë niquëparama'? Co inaso' imarinhuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonpatama', no'tëquën pënënco' nanan anoyachina'. ² A'na tahuëri Quisocristo o'mahuachin, imarëhuasopita acoarínpoa' inarë'quënpoa' hua'anëntacaso marë'. Coisë pochin nicatëhua', ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarihua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotatoma', ipora nanan ya'huëhuachin, anoyatacaso' ya'huërin. ³ Ayaro' tahuëri anquëniro'santa' hua'anëntatëhua', coisë pochin no'tëquën sha'huitarihua'. Nani inanta' nitotërama'. ¡Nanan isëquë co onpopinchin sacaihuë' anoyatacaso'! ⁴ Napoaton nanan ya'huëhuachina, co coisëquë nisha'huirapicamaso ya'huërinhuë'. Co inaso' Yosë imana'pihuë' ni'ton, co canpoa pochin no'tëquën yonquirinhuë'. ⁵ Tapanacamaso marë' pënënanranquëma'. ¿Co a'naya tëranta' niyontonamaquë noya yonquina'pi ya'huërinhuë' ti? ¡Ya'huërin mini, ténahuë! Nanan ya'huëhuachin, inari anoyachin. ⁶ Canpitaso nipirinhuë' imaramaso capini nipinotoma', nisha'huirapirama'. Naporahuaton, coisëso' co Yosë natëpirinhuë', inaquë niquëpahuatamara, co noyahuë' ninama'.

⁷ Nisha'huirapihuatamara, co imapisopitahuë pochin niconama'. Ma'sha onpotohuachinëinquëma', ¿onpoatonta' co ahuantëramahuë'? Ma'shanëma' matohuachinëinquëma', tananpitërama' naporini, noya noya niitomahuë'. ⁸ Canpitaso nipirinhuë' co noyahuë' cancantatoma', imaramasopita capini niihuarama'. Naporahuaton, ninonpinapitoma', nii'huëretërama'.

⁹ Co noyahuë' nipisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¡Nani ina nitotërama' ipora! Ama ninonpintocohuë'. A'naquën co Yosë natëtonahuë', monshihuanapi. Mamanshi moshapi. Sa'ina' ya'huëtopirinahuë', a'na sanapi së'huapi. Quëmapi capini nisë'huapi.

Taparosachin yonquipi. Inapita pochin nipisopitaso', co Yosë'pa' pa'sapihuë'. ¹⁰ A'naquëonta' ma'sha ihuatopi, apirapi, no'pipi, pino-topi. A'naquën a'napita ahuëatona', ma'shanëna' matopi. Ya'ipi co noyahuë' nipisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¹¹ Iráca a'naquëma' ina pochin nipiramahuë'. Siniro Quisocristo imapatamara, oshanëma' inquitërinquëma'. Nani anoyacancantërinquëma' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' noya cancantacaso'.

Ma'marësona nonënpoa' Yosë acotërinpoaso'

¹² "Ma'sona tëranta' yanipatëhua', noya nicacaso'," topi a'naquën. Napoaponahuë', co ya'ipi ninëhuasopita catahuarinpoahuë' noya cancantacaso marë'. Napoaton ma'sona tëranta' anishacancantohuachinco, co nisarahuë'. Ano'quihuachinco. ¹³ A'naquën napopi: "Cosharo' ya'huërin anpopitë marë'. Anpopitënta' ya'huërin coshoro marë'," topi. Inaso nipirinhüë', a'na tahuëri Yosë nohuanton, coshoro', anpopitë', inapita ta'huantarin. Ni'ton, co coshatëréhuaso marë' oshahuanëhuahuë'. Napoaponahuë', monshihuanacaso' pa'pi co noyahuë'. Co Yosë nohuantërinhuë' monshihuanacaso'. Co ina marë' nonënpoa' acotërinpoahuë'. Siniro natëcaso marë' acotërinpoa'. Nonënpoanta' nicha'ërin. ¹⁴ Yosë nohuanton, Siniro Quisoso nanpiantarin. Inari chachin chiniquën nanantaton, nonënpoa' ananpitaantarinpoa'.

¹⁵ Quisocristo imapatëhua', ina nonën pochin ninëhua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotapomarahuë', ¿noya ipora monshihuana'pi monshitacaso' to? ¡Co onporonta! ¹⁶ Yosë quiricanënuqué naporin: "Quëmapiri sanapi mapachina, cato' piyapi ni'ponahuë', a'naíchín pochín Yosëri ni'nin," ténin. Canpitaso' monshihuana'pi ichihuë'ëpatama', ina pochin cancantarama'. Inapohuatama', co Quisocristo imamiataramahuë'. ¹⁷ Quisocristoíchín imapatëhua', ina pochin cancantarëhua'.

¹⁸ Napoaton ama pi'pisha tëranta' monshihuanacosohuë'. Ihuatacaso', no'picaso', inapita nicacaso' co noyahuë', nipirinhüë', co atapicancaninpoahuë'. Monshihuanapatama', nitapicancanarama'. Nonëmanta' tapiarama'. ¹⁹ Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Nani ina nitotërama'. Yosë a'patamarinpoa' ni'ton, cancanënpoaquë chachin ya'huërarin. Napoaton co huachi canpoara nohuantëréhuasopita nicacaso' ya'huërinhuë'. Yosë chachin hua'anëntërinpoa'. ²⁰ Quisocristo chiniquën parisitaton, chiminin nicha'ëinpoaso marë'. Nicha'ërinpoa' ni'ton, ya'ipi nonënpoa quëran huarë' hua'anëntinpoaso' ya'huërin. Napoaton noyasáchin nico' a'napitanta' nicatënenquëma' Yosë chinochina'.

7

Yasa'arinsopita pënëninso'

¹ I'hua chachin ninshitatomaco, nisha nisha natanamaco ni'ton, sha'huichinquëma'. Quëmapi co yasa'apachinhüë', noya inaora ya'huëcaso', ténahuë. ² Napoaponahuë', na'a piyapi'sa' monshihuanapi ni'ton, na'con na'con quëmapi'sa' sa'aina'. Ama monshihuanacaiso marëhuë' sa'aina'. Quëmapi'sa' sa'inaráchin yonqui'ina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ináchin yonqui'ina'. ³ Quëmapi'sa' sa'ina' noya nosoroatona', ichihuë'ëina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' nosoroatona', huë'ëpaina'. ⁴ Sanapi nani so'yahuachina, co inaora

nohuantërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. So'in nohuantërinson'ta' yonquicaso' ya'huërin. Quëmapinta' co inaora nohuantërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sa'in nohuantërinson'ta' yonquicaso' ya'huërin. ⁵ Ama nia'po'inasohuë', niichihuë'ëina'. Ana tahuëriso nipirinhüë' quëmapi sa'inë chachin inahuara yonquinëna quëran nohuantohuachina', na'con na'con Yosë nontacaiso marë' nisha huë'ëina'. Ina quëran naquëranchin nihuë'ëpanta'ina' ama nisha yonquicaiso marëhuë'. Ama hua'qui' nisha huë'ëcosohuë', Satanasë minsëchinquëma'.

⁶ Napoaton yasa'apatama', sa'aco', tënahüë. Co yasa'apatamahuë', noyatapon. Co Yosë ina pochin camaipirinpoahuë', ayonquirinco ni'ton, sha'huitaranquëma'. ⁷ Caso nipirinhüë' co sa'ahuancohuë'. Co manta' sanapi së'huarahüë'. Yosë catahuarinco ahuanta'huaso'. Pa'sápato, a'chinárahüë. Na'a quëmapi'sa' ca pochin nipi naporini, noya niitonahuë', topirahuë'. Co ya'ipi nanitopihuë' ca pochin nicacaiso'. Yosë catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. A'naquën ina nohuanton, sa'arin. A'naquënso nipirinhüë' ina nohuanton, noya inaora ya'huërin.

⁸ Co yasa'apatamahuë', noya nisarama'. Inapochachin quëyorono'sa' co yaso'yantahuachinahuë', noya nisapi. Canta' caora ya'huarahüë. ⁹ Napoaponahuë', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. A'naquën co sa'apachinahuë', nisha nisha yonquipi. Sanapi së'huacaisoachin nohuantopi. Ina pochin cancantohuachina', sa'aina'. Ina noya, tënahüë.

¹⁰ Nani sanapi mapatama', inarë'quëmáchin ya'huëco', tënahüë. Co casáchin naporahuë'. Quisocristo sha'huitërinpoa' ni'ton, natëcaso' ya'huërin. Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' chinpitomiatacaso' ya'huërin. ¹¹ Nipirinhüë', co chinpitoahuachinhüë', ama huachi a'na quëmapi so'yachínsohuë'. So'in chachin chinpitantahuachin, noya nisarin. Quëmapi'santa' sa'apachina', ama sa'ina' të'yachinasohuë'.

¹² Isonta' pënëantaranquëma'. Quisocristo isoro'paquë nipon, co napopirinhüë', noya pënënaranquëma', tënahüë. A'naquëma' co'huara Quisocristo imashatërapomahuë', sa'arama'. Iporaso' imapiramahuë', sa'amaso' co yaimarinhüë'. Noya yacapahuachinquëma', ama të'yatocosohuë'. ¹³ Canpitanta', imoyaro'sa', a'naquëma' imapomarahuë', co so'yamaso' yaimarinhüë'. Co yatë'yatohuachinquëmahuë', ama ta'anapicosohuë'. Noya yacahuatoma', chinpitoco'. ¹⁴ Anaíchin imaponahuë', noya ichiya'huë'in. Sa'in imapachina, so'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Oshaquëran imapon nimara. Inapochachin quëmapi imana'pi nipachina, sa'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Hui'ninpitanta' noya yonquiarin. Co ichiya'huëhuachinhüë', hui'ninpita co onporonta' Yosë imaponahuë' nimara. ¹⁵ Nichinpitacaso' noya noya nipirinhüë', quëmapihuë' nipon, co imatonhuë' yapa'pachin, noya pa'in. Sanapinta' co imatonhuë' yapa'pachin, noya inanta' pa'in. "Noya nini'toma', ya'huëco'," itërinpoa' Yosë. ¹⁶ Sanapi noya imaponahuë', so'inso' co onporonta' imaponhuë' nimara. Quëmapinta' noya imaponahuë', sa'inso' co imaponhuë' nimara. Co nitotërehuahuë'.

¹⁷ Yosë nohuanton, nisha nisha ninëhua'. Co napopináchin ninëhuahuë'. Onptonsona nicasëhua' Yosë imapatëhua', inachachin niahua'. Ya'huërehuahuë' chachin sano yonquiatëhua', imahua'. Paato, ya'ipi imapisopita inachachin pënënarahuë. ¹⁸ A'naquëma'

co'huara imashatërapomahuë', marca acotërinëinquëma'. Quisocristo imapatama', ama ina marë' tapancosohuë'. Naporahuaton, co marca ya'huëtohuachinquëmahuë', ama niacotocosohuë'. ¹⁹ Co marca yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë natëcasorachin yonquico'. ²⁰ Ya'nan Quisoso imapatama', onpopinsona nicasëma' imapatama', inachachin nisáco'. Ama a'na' a'na' pochin yonquicosohuë'. ²¹ A'naquëma' patron marërachin sacatohuatama', ama ina marë' sëtocosohuë'. Nipirinhüë' nanitohuatama', pipimiatatoma', canpitaora marë' sacatoco'. ²² Patron marë' sacatapomarahuë', Yosë huayonpachinquëma', oshanëma' inquitatëinquëma', nicha'ërinquëma'. Ina yonquiatoma', co huachi sëtacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin a'naquëma' co patron asacatopirinquëmahuë'. Yosë nicha'ërinquëma' ni'ton, ina na'con na'con natëcamaso' ya'huërin. Yosë piyapinënpita ninama'. ²³ Quisocristo chiminatón, nicha'ërinquëma'. Inasáchin natëtoma', yonquico'. Ama piyapi'sa marëáchin sacatatoma', Yosë naniantocosohuë'. ²⁴ Napoaton iyaro'sa' ya'nán imapatama', onpopinsona nicasëma' imaramaso chachin nisáco'. Yosë ni'sarinquëma'.

²⁵ Iporaso' co sa'arinsopitahuë', co so'yarinsopitahuë', inapita ma'sona onpocaso' sha'huichinquëma'. Quisocristo isoro'paquë nipón, co ina a'chinpirinhüë', catahuarinco no'tëquën pënëna'huaso'. Nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Napoaton nanitërama' natëamacoso', ténahuë'. ²⁶ Ipora tahuëri'sa' sacai' imacaso', na'con aparisitarinënpoa'. Napoaton onporamasona ya'huapoma', inachachin ya'huëco'. ²⁷ Sa'ahuanpatama', ama të'yatocosohuë'. Co sa'ahuanpatamahuë', noya canpitaora ya'huëco'. ²⁸ Napoaponahuë', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. Inapochachin nano'santa' yaso'yahuachina', noya nisapi. Co ina marë' oshahuanapihuë'. Nipirinhüë', sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa' inapitaso' saca sacai' ya'huapona'. Co nohuantërahuë' canpitaso' ina pochin nicacamaso'.

²⁹ Ni'co', iyaro'sa'. Yosë nohuantón, co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Napoaton sa'ahuanpatama', ama sa'amachin yonquicosohuë'. Yosë na'con na'con yonquico'. ³⁰ A'na tahuëri sëtapomarahuë', ama sëtacamasorachin yonquicosohuë'. Yosë yonquiatoma', noya cancantoco'. A'na tahuërinta' capa cancantapomarahuë', ama inasáchin yonquicosohuë'. Ma'sha pa'anacasona' ya'huëtopirinquëmahuë', ama inasáchin yonquicosohuë'. ³¹ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinsopita a'na tahuëri ta'huantarin. Napoaton ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', ama inapita na'con na'con yonquicosohuë'.

³² Nani ma'sha yonquihuatëra, sacai' Yosë marë' sacatacaso'. Co nohuantërahuë' canpitaso' nisha nisha yonquiatoma', napion cancantamaso'. Quëmapi co sa'in ya'huëtohuachinhüë', co nani ma'sha yonquicaso' ya'huërinhuë'. Nanitërin Sinioroáchin yonquicaso'. ³³ Sa'ahuano'saso nipirinhüë' nani ma'sha yonquicaiso' ya'huërin. Sa'ina' noya ya'huëcaiso marë' na'con yonquiapi. ³⁴ Co nanitopihuë' Yosëáchin yonquicaiso'. Inapochachin sanapi'santa' co so'yahuachinahuë', nanitopi ya'ipi cancanëna quëran Yosëíchin yonquicaiso'. Inasáchin yonquihuachina', na'con Yosë marë' sacatapi. So'yahuano'saso nipirinhüë', na'con ma'sha

yonquicaiso' ya'huërin. So'ina', hua'huinpita, inapita noya nocomacaiso' ya'huërin.

³⁵ Ina pochin a'chintëranquëma' yonquicamaso marë'. Co caso' camairanquëmahué'. Noya yonquico' Yosë nohuantërinso' ayonqui'inquëma'. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë na'con na'con yonquiatoma', ina marë' sacatoco'.

³⁶ Hui'nama' nani nanontohuachin, quëmapiri nohuantohuachin, ama apiratocosohué'. Noya macacaso' nipachina', "Maquë'," itoco'. Noya so'yain. Co ina marë' oshahuaninhuë'. ³⁷ Nipirinhüë', co quëtacaso' nohuantohuatamahuë', noya inanta'. Hui'naonta' co yaso'yahuachinhuë', quëma pëinënquë chachin ya'huë'in. Yaso'yahuachin, acoantoco'. ³⁸ Nanon aso'yacaso' noya. Co'so' nohuantohuachinahuë', inanta' noya. Co so'yahuachinhuë', noya noya, topirahuë'.

³⁹ Sanapi so'yahuachin, so'in chinpitacaso' ya'huërin. Napoaponahuë', so'ini ayananpihuachin, yaso'yantahuachin, noya so'yanta'in. Yosë imana'pi so'yachin. ⁴⁰ Co huachi so'yantahuachinhuë', noya inanta'. Noya noya cancantarin, topirahuë'. Ispirito Santo catahuarinco no'tëquën pënënta'huaso' tënahué'.

8

Cosharo' mamanshi marë' acopiso'

¹ A'naquën ma'sha tëparahuatona', nosha acopi mamanshi chinotacaiso marë'. "¿Noya ipora ina nosha pa'angatë' capacaso' ti?" itëramaco ni'ton, sha'huichinquëma'. Tëhuënychachin iyaro'sa' co mamanshiso' nanpirinhüë', nitotërehua'. Nani na'con nitotarihuarahuë', co a'napita nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nitotatëhua', ninocanarihua'. Nipirinhüë', piyapi nosorohuatëhua', catahuarëhua' noya noya Yosë imacaiso marë'. ² A'naquënso': "Ya'ipi nitotërai" topirinhüë', na'con pahuantarin no'tëquën yonquicaiso'. ³ Napoaponahuë', Yosë nosorohuatëhua', ina pochin cancantarihua'. Ina quëran Yosë nohuitatonpoa', noya ni'sarinpoa'.

⁴ Nosha mamanshi chinotacaiso marë' acopiso' a'chinchinquëma' nitotoco'. Co mamanshi nanpirinhüë'. Co ina chinotacaso' ya'huërinhuë'. Tata Yosëichin chinotacaso' ya'huërin, tënëhua'. ⁵ A'naquënso' nipirinhüë' nisha nisha ma'sha isoro'paquë ya'huërinsopita moshapi. Inápaquë ya'huërinsopitanta' moshapi. Nisha nisha ya'huërin, "yosë" ta'tona', moshapi. "Inapita natëcaso' ya'huërin," topi. ⁶ Canpoaso nipirinhüë' Tata Yosëichin chinotërehua'. Ya'ipi ma'sha ninin. Ina marë' acorinpoa'. Quisocristoíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nininpoa'. Nani nicha'ërinpoa' ina nohuitatëhua' nanpicaso marë'.

⁷ Napoaponahuë', a'naquënso' co ina nitochátërapihuë'. Iráca mamanshi chinotopirinhüë', Quisocristo imapachinara, mamanshi a'popi. A'popirinhüë', ipora huanta' co cancanëna quëran natëyátërapihuë'. "Nosha mamanshi marë' tëpapiso' ca'patëhua', mamanshi chachin chinotarëhua'," taponaraihuë' ca'pachina': "Oshahuanëhua'," ta'tona', co huachi noyápiachin cancantopihuë'. ⁸ Tëhuënychachin ca'patëhua', co ina marë' oshahuanëhuahuë'. A'pohuatëhua', co ina marë' Yosë noya noya ni'ninpoahuë'. Co inaso' cosharo' yonquirinhüë'. Cancanënpoa quëran noya yonquicaso' na'con na'con nohuantërin. ⁹ Nipirinhüë', ya'ipi

nosha ca'patama', ni'cona a'napita anishacancantotama'. A'naquën imasapirinahuë', co Quisocristoíchin natéyätêrapihuë'. Nisha nisha të'huatapi. ¹⁰ “Ya'ipi nosha noya capacaso',” ta'toma', noya ca'nama'. A'na tahuëriso nipirinhue' mamanshi moshapiso' pëiquë pa'patama', inaquë coshatarama'. Inaquë coshatasëma', të'huatona'pi nicanatënuëma': “Mamanshi marë' acopiso' noya capacaso',” tapon nimara. Ina quëran: “Canta' nipachin ca'i,” ta'ton, ina nosha capon. Ina ca'pachin, “Oshahuanahuë caso huachi,” ta'ton, co noyahuë' cantararin. ¹¹ Canpitaso' nitotatoma', noya capomarahue', të'huatona'pi atapicanarama'. Ina marënta' Quisocristo chiminin. ¹² Të'huatona'pinta' imaponahuë', co ya'ipi cancanën quëran imarinhuë' ni'ton, nisha nisha të'huatarin. Nonanatënuëma', ca'pachin, co noyahuë' cantatapon. “Ma'cha onpo'iya. Co noyahuë' ninahuë,” tapon. Ina aoshahuanpatama', Quisocristonta' co noyahuë' ni'sarinquëma'. Ina marë' canpitanta' oshahuanarama'. ¹³ Ya'ipi cosharo' noya capacaso' nipirinhue', a'na tahuëri nosha capacaso' iyahuë nicanonco nishacancantohuachin, co huachi ina nosha ca'sarahue'. Iyahuë nosoroato, co pi'pian tëranta' nohuantërahuë' anishacancanta'huaso'.

9

Quisocristori acorinsopita

¹ Co inso piyapi tëranta' camairincohuë'. Quisocristo chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Inápaquë panantarinso' piquëran cari ni'nahue'. Ina catahuarinco a'china'huaso'. A'chintohuatënuëmara, canpitanta' imarama'. ² “Co Quisocristo chachin acorinquënhue',” itërinaco a'naquën. Canpitaso' nipirinhue' co naptotaramacohue'. A'chintohuatënuëmara, Quisocristo imarama' ni'ton, acorincoso' nitotërama'.

³ Nocanpachinacora, no'tëquën iso pochin sha'huitërahuë: ⁴ A'chintohuatënuëmara, a'camacoiso' ya'huërin. Yamorohuatoi, o'shitamacoisonta' ya'huërin. Nohuantërai naporini, noya ma'paitënuëmahuë'. ⁵ A'napita Quisocristori acorinsopitaso', sa'atona' sa'inarë' iratopi. Nanamën a'chinacaiso marë' pa'pachinara, sa'inë chachin pa'pi. Quisocristo iinpita, Pitro, inapitanta' inapopi. Nohuantërai naporini, quiyanta' Quisocristo imarinso' macatoi, inaro'coi chachin irachitoihuë'. ⁶ Pirnapirë'co a'chintarainquëma' ni'ton, a'camacoiso' ya'huëpirinhue'. Quiyaora sacatatoi, coshatërai. Ma'shanta' pahuantohuachincoira, quiyaora pa'anai. A'napitaso' topinan ma'parinënuëma'. ⁷ Ni'co', iyaro'sa'. Sontaro ya'conpachinara, co cosharonën pa'anacaso' ya'huërinhuë'. Capacaso', a'mocaso', inapita topinan quëtopi. Inapochachin opa sha'pachina, hua'anëni inaora macaton, irorin. Co ina marë' pahuëretacaso' ya'huërinhuë'. Ohuica pë'tahuana'pinta' nohuantohuachina, ohuica sho'shoi' shi'shiaton, o'orin. ⁸ Co piyapi'saráchin ina pochin yonquipihuë'. Yosë quiricanënuënta' Moisésë naporin: ⁹ “Toro asacatohuatama', a'caco'. I'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocosohue'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin,” ténin iráca ninshiaton. Co toroáchin yonquiaton, Yosë naporinhue'. ¹⁰ Canpoanta' yonquiatonpoa', quiricanënuë aninshitërin. Quëmapi iminpachina, co topinan sha'ninhue'. “Nitohuachin, masarahue',” ta'ton, sha'nin. Ina quëran sha'ninso'

cayahuachina, manin. ¹¹ Inapochachin quiyanta' Yosë nanamën a'chintërainquëma' noya noya cancantacamaso marë'. Ina marë' ma'sha pahuantohuachincoi, topinan quëtëramacoï naporini, noya niitonhuë'. ¹² A'napitaso' a'chintohuachinquëmara, ma'sha topinan quëtërama'. Quiyaso' na'con na'con a'chintërainquëma' ni'ton, na'con na'con quëtamacoïso' ya'huëpirinhuë'.

Napoaponahuë', co manta' topinan ma'parainquëmahuë'. Ma'sha pahuantopirincoihuënta', ahuantërai. Piyapi'sa' noya noya Quisocristo nanamën natanacaiso marë' co manta' ma'patëraihuë'. A'chinahuë quëran canarahuë naporini, co onpopinchin noya ni'itonacoihuë' ni-mara, tënhuë. ¹³ Iräca a'naquën Yosë chinotopiso pëiquë sacatohuachinara, inaquë chachin coshatopi. Ma'sha Yosë chinotacaiso marë' tëpahuachinara, patoma ca'pi. Topinan quëtohuachinara, noya ca'pi. Nani ina nitotërama'. ¹⁴ Inapochachin Quisocristonta' sha'huitërinpoa'. "Nani tahuëri nani tahuëri Yosë nanamën a'chinpachina', natanpisopitari ma'sha quëchina' nanpicaïso marë'," tënin. ¹⁵ Ina nipirinhuë', co manta' ma'paranquëmahuë'. Co ina marë' ninshitëranquëmahuë'. Co manta' nohuantërahuë'. Caora sacatato, a'chinarahuë. Ina marë' noya cancantërahuë. A'chintëranquëmaso marë' pahuëramacoso' ya'huërin naporini, chimina'huaso' noya noya niitonhuë'. Topinan nohuantato, a'chintaranquëma', tënhuë.

¹⁶ A'naquën: "Yosë nanamën a'chinahuëso marë' caso' noya noyaco," topi. Caso nipirinhuë' co caora nohuanto a'chinahuë'. Co ina marë' noya noyacoahuë'. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co'so' a'chinpatohuë', jma'huantacha nisarahuë paya! ¹⁷ Caora nohuanto, a'chinahuë naporini, ina marë' canaitohuë'. Nipirinhuë', ina sha'huitërinco ni'ton, a'china'huaso' ya'huërin. ¹⁸ Napoaton nanamën a'chinpatëra, co manta' ina marë' ma'patërahuë'. Cosharo', ma'sha, inapita quëtinacoso' ya'huëpirinhuë', co manta' ma'patërahuë'. Topinan a'chinahuë. Ina marë' nóya cancantërahuë.

¹⁹ Co insonta' pahuëërincohuë' ni'ton, co insonta' camaincoso' ya'huërinhuë'. Nipirinhuë', caora nohuanto, ya'ipi piyapi'sa' catahuarahuë. Na'con na'con piyapi'sari Quisocristo imacaiso marë' a'chinarahuë. ²⁰ Cotioro'sa' a'chintohuatëra, inapita pochin ninahuë inapitanta' imacaiso marë'. Co Moïesë pënëntërinso' natëca'huaso' ya'huëtopirincohuë', cotioro'sa pochin ninahuë natainacoso marë'. Inapitanta' Quisocristo natëcaïso' nohuantërahuë. ²¹ Nisha piyapi'saso' co Moïesë pënëntërinso' natëpihuë'. Napoaton inapita a'chintohuatëra, co ya'ipi Moïesë pënëntërinso' natërahuë'. Co ina natëpirahuë', Quisocristo natëto, noya ninahuë. Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo nanamënächin a'chintërahuë. ²² A'naquëonta' imaponahuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. Inapitanta' co nocanahuë'. "Caso' noya noya imarahuë," co itërahuë'. Inapita pochin ninahuë natanatonaco, noya noya Quisocristo imacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoroato, sanoanan quëran a'chintarahuë caraya tëranta' cha'ëcaïso marë'. ²³ Ina pochin Yosë nanamën a'chinpato, na'con na'con piyapi'sari ina nohuitapi anta'. Ina marë' canta' noya cancantërahuë.

²⁴ Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, a'naïchin canatërin. Nani ina nitotërama'. A'napitaso' co chiniquën ta'atonahuë', co canatopihuë'. Canpitanta' chiniquën ta'apiso pochin cancantatoma',

na'con yonquico' noya noya cancantamaso marè'. ²⁵ Quëmapi'sa' yanicanahuachinara, nani tahuëri ta'arápi noya noya no'quicaiso marè'. Ta'acaisoráchin yonquipi. Canatohuachinara, yancotè' huëron quëran nipiso' quëtopyrinahuè', inaso' a'naroáchin ahuirin. Canpoaso nipirinhue' noya nipatèhua', Yosè'pa' acanarinpoa'. Inatohua' co manta' mocsarinhuè'. ²⁶ Caso' co nisha nisha yonquirahuè'. Noya ni'tatè' ta'arëso pochin Yosè natëca'huasoráchin yonquirahuè. Co topinan ya'huërahuè'. Co papinanquë ahuëtèrëso pochin ninahuè'. Yosè nohuantèrinsoráchin ninahuè. ²⁷ Co noyahuè' yonquihuatëra, a'naroáchin naniantèrahuè. Co nohuantèrahuè' pi'pian tëranta' oshahuanaca'huaso'. Nohuantaso' Yosè marè' sacatarahuè. A'napita na'con pënënpirahuè', co caso' noya nipatohuè', co Yosè noya ni'sarincohuè', co acanaarincohuè', tènahuè.

10

Ama mamanshi moshacaiso marèhuè' pënënsinso'

¹ Iráca napopisopita iyaro'sa', yonquico'. Iráca cotio mashocoro'sa' Iquipito quëran pipirahuatona', Moisésè imapi. Yosè nohuanton, chitoro' ya'norin imacaiso marè'. Naporahuatona', Quèhuai' marè pëntonahuatona', ya'ipiya cha'èpi. ² Marè quëran cha'èrahuatona', Moisésè imapi. Chitoronta' quëchitèrarin. (Inapochachin iporaso' Quisocristo natèrèhua' ni'ton, aporihuanatèhua', imarèhua'.) ³ Iráca inotëro parti pa'pachinara, Yosè nohuanton, nani tahuëri no'paquë coshoro' ya'nohuachina, ya'ipiya coshatopi. ⁴ Inaquëso' co i'sha ya'huëpirinhue', Yosè nohuanton, na'pi quëran pipirin, ya'ipiya o'opi. Quisocristoso' ina na'pi pochin ninin. Pa'pachinara, co quënanpirinhue', inari na'con catahuarin cha'ècaiso marè'. ⁵ Inapotopirinhue', cotioro'saso' co noyahuè' cancantopi. Na'con na'con co natèpihuè' ni'ton, Yosëri co noyahuè' nicaton, ana'intèrin. Ina nohuanton, inaquë chachin chiminpi.

⁶ Pënëinpoaso marè' iráca ina ninshitèrin. Inapitaso' co noyahuè' yonquipi. Nani ma'sha noyapatopi. Ama inapita nonahuansohue'. ⁷ Inapitaso' mamanshi moshapi. "Moshatacaiso marè' pita nipi. Huënsèrahuatona', coshatopi, o'opi. Ina quëran nansarahuatona', capa cancantopi," ténin Yosè quiricanënquë. Canpitaso nipirinhue' ama inapita pochin nicosohue'. ⁸ Ina quëran a'napita monshihuanpi. Ina marè' Yosëri ana'intèrin. Ina nohuanton, cato shonca cara huaranca piyapi'sa' chiminpi. A'na tahuëríchin nipirinhue', inanapo chiminpi. Ina yonquiatoma', ama manta' monshihuanacamaso' yonquicosohue'. ⁹ Naporahuatona' Sinioronta ténipi: "Co nimara ana'intarinpoahuè'," ta'tona', co noyahuè' nipi. Ina marè' ya'huanatona', na'a chiminpi. ¹⁰ Ama Yosè no'huitèhua' tarètahuasohue'. "Co Yosè noya catahuarinpoahuè'," topi a'naquën. Napoaton Yosëri anquëni a'paimarin inapita tēpacaso marè'.

¹¹ Yosè nohuanton, iráca napopisopita quiricanënquë ninshitopi pënëinpoaso marè'. Inapita pochin nipatèhua', ana'intarinpoa' canpoanta'. Nani ana'intacaso' tahuëri naniriarin. ¹² A'naya a'nayanquëma' ni'cona oshahuantama'. "Caso' noya piyapico. Co onporonta' Yosè a'poarahuè'," ama tocosohue'. ¹³ Sopai ya'ipi piyapinpoa' sha'huitèrinpoa' co noyahuè' nicacaso marè'. Yosëso nipirinhue' catahuarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' co nanitèrèhuasohue'

nitotaton, ni'sarinpoa'. "Tananpitèquè'," itohuachina, co sopai nanitèrinhuè' aquètè' tèninpoaso'. Cancanènpoa quèran huarè' Yosè natèhuatèhua', co sopai minsèarinpoahuè'. Ma'sha onpopirèhuahuènta', Yosè ananitarinpoa' ahuantacaso'. Yosè chachin catahuarinpoa' sopai minsècaso marè'.

¹⁴ Napoaton iyaro'sa' ama pi'pisha tèranta' mamanshi moshacosohuè'. Nosororanquèma' ni'ton, pènènanquèma'. ¹⁵ Canpitaso' nitoyonquirama'. Sha'huitèranquèmaso' yonquico' no'tèquèn nitotacamaso marè'. ¹⁶ Niyontonpatèhuara, Quisocristo chimininsò' yonquirèhua'. "Quiya marè' Siniro huènnainèn pa'nin ni'ton, 'Yosparinquèn' tènai," itatèhua', huènnainèn pochin nininsò' o'orèhua'. Cancanènpoa quèran huarè' yonquiatèhua', o'opatèhua', huènnainèn napopináchin yonquirèhua'. Ina quèran cosharo' ina nonèn pochin nininsò' sè'panahuatèhua', ca'nèhua'. "Tèhuènnachin canpoa marè' Quisocristo nonèn ohanpi," ta'tèhua', napopináchin yonquirèhua'. ¹⁷ Quisocristo yonquiatèhua', ina cosharo' ca'nèhua'. Na'aquènpoa' niriuhuarahuè', Quisocristo imarèhua' ni'ton, a'na huèntona pochin ninèhua'. Napopináchin yonquirèhua'.

¹⁸ Israiro'sa' napopisonta' yonquico'. Ma'sha Yosè chinotacaso marè' tèparahuatona', ahuiquitopi. Pi'pian nosha acopiso' ca'pi. Yosè yonquiatona', coshatopi. Inapoatona', Yosè chinotopi. ¹⁹ Mamanshiso' co nanpirinhuè'. Co chinotacaso huè' nipirinhuè', a'naquèni moshapi. Ma'sha inapita chinotacaso marè' tèpahuachinara, topinan quèran napopirinahuè', co mamanshiri ni'ninhuè', co nataninhuè'. ²⁰ Nisha piyapi'saso nipirinhuè' mamanshi moshacaiso marè' ma'sha tèpahuachinara, co Yosè yonquipihuè'. Sopairo'sa' yonquipi. Co caso' nohuantèrahuè' canpitanta' sopairo'sa' yonquicamaso'. ²¹ A'naquèn mamanshi moshacaiso marè' pita nipi. Sopairo'sa' yonquiatona', napopi. Siniro yonquihuatama', co sopairo'sa' yonquicamaso' ya'huèrinhuè'. Napoaton amatohuachinènnquèma', ama pacosohuè'. Quisocristo chimininsò' yonquiatoma', coshatèrama', o'orama'. Napoaton ama sopairo'sa' yonquiatoma', coshatocoso huè', o'ocoso huè'.

²² Sopairo'sa' yonquihuatama', Yosè a'pitatènnquèma', no'huiarinquèma'. ¿Ina nohuantèrama' ti? ¡Inaso' chini chiniquèn nanantèrin! Canpoaso' co ina pochin chiniquèn nanantèrèhuahuè'.

A'napita nosorocaso' ya'huèrinso'

²³ "Ma'sona tèranta' yanipatèhua', noya nicacaso'," topi. Napoaponahuè', co ya'ipi ninèhuasopita catahuarinpoahuè' noya cancantacaso'. Tèhuènnachin ya'ipi noya nicacaso nipirinhuè', co ya'ipi catahuarinpoahuè' a'napita achinicanacaso'. ²⁴ Napoaton a'napitanta' noya noya imacaiso marè' catahuaco'. Canpitaora costaramaso' ama aquètè' yonquicosohuè'. A'napita na'con na'con yonquico'.

²⁵ Nosha mircatoquè ya'huèhuachin, pa'anatoma', ca'co'. Ama manta' natantapomarahuè', ca'co'. "¿Mamanshi chinotopiso pèiquè ma'patèran?" ama itocosohuè'. Ama nisha nisha yonquiapomarahuè', ca'co'. ²⁶ Tata Yosèri ya'ipiro'pa' ninin. Ya'ipi ma'sharo'santa' noya ninin.

²⁷ A'na tahuèri coshatapatarama'. Co imarinsohuè' amatohuachiniquèma', nohuantohuatama' paco'. Nosha acotohuachinènnquèma', "Mamanshi marè' acopiso' nimara," ama tapomarahuè', ca'co'. ²⁸ Nipirinhuè', a'na piyapi sha'huitohuachiniquèma', "Iso nosha mamanshi chinotacaso marè' acopiso'," itohuachiniquèma', ama

ca'cosohuë'. Sha'huitërinquëmaso' nosoroatoma', ama ca'cosohuë'.²⁹ Ca'patama', co ina marë' oshahuanaramahuë'. A'naquënso nipirinhüë' ni'pachinënquëma', nisha nisha yonquiamara. Ina nosoroatoma', ama ca'cosohuë'.

A'naquëmaso nipirinhüë', itaramaco: “¿Ma'marëta' a'napita yonquiato cosharo' a'poca'huaso' ya'huërin? ³⁰ ‘Yosparinquën Sinioro,’ itahuato, noya caso' ca'nahuë. ¿Onpoatonta' ina marë' co noyahuë' ni'ninaco?” topiramahuë'. ³¹ Ma'sona tëranta' nipatama', Yosë yonquiatoma', noya nico' a'napitanta' Yosë noya yonquicaiso marë'. Napoaton coshatohu-atama', o'opatama', ma'sona tëranta' nipatama', ina yonquico'. ³² Ama insonta' anishacancantocosohuë'. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', Quisocristo imapisopita, ya'ipiya nosorocaso' ya'huërin. ³³ Caso' ya'ipi piyapi'sa' yonquirahuë. Catahuarahuë noya Yosë imacaiso marë'. Co caora costarahuëso' yonquirahuë'. A'napitanta' yacatahuarahuë inahuanta' Quisocristori anoyacancantacaso marë'.

11

¹ Caso' Quisocristo noya nonanahuë. Canpitanta' nonanatomaco, noya nico'.

Sanapi'sa' Yosë imapisopita

² Ma noyanquëma' iyaro'sa' ni'ton, na'con yonquiramaco. Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, noya natëramaco. ³ Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' nitotoco'. Co insonta' inaora nohuanton ya'huërinhuë'. Tëhuënchachin natëcaso' ya'huërin, ténahuë. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Quëmapi'santa' Quisocristo natëina'. Quisocristoso' Tata Yosë natërin. ⁴ Quëmapinpoa' niyontonëhuaquë Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohuë'. Niimomotohuatëhua', co Quisocristo natërëhuaquë'. Inapochachin pënëntohuatëhua', ama niimomototahuasohuë'. ⁵ Canpitanta', imoyaro'sa', niyontonëhuaquë Yosë nontohuatama', so'yama' natëtoma', niimomototoco'. Yosë anitotërinquëmaso' sha'huihuatamanta', niimomototoco'. Co niimomototohuatamahuë', noyá niya'itopiso pochin ya'noarama'. Ina pochin nipatama', so'yama' atapanarama'. ⁶ Ni'co'. Sanapi'sa' co quëmapi'sa' pochin niya'itopihuë'. Ya'ipi noyá niya'itopi naporini, tapaintonahuë'. Napoaton imoyaro'sa' niimomototoco'. ⁷ Quëmapinpoaso nipirinhüë' Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohuë'. Yosë nininpoa' ina pochin hua'anëntacaso marë'. Inasáchin, iyaro'sa', natëhuatëhua', nóya cancantarihua'. Ina marë' acorinpoa'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' noya natëhuachina', nóya cancantapi. ⁸ Quëmapi'ton Yosëri ninin. Ina quëran ahuë'ëtahuaton, a'na nininpitëraca' ocoitërin. Ina ocoitahuaton, ina quëran chachin sanapi ninin. ⁹ Quëmapi'ton ninin. Ina piquëran sanapi ninin so'in catahuacaso marë'. ¹⁰ Napoaton quëmapi'sa' chini chiniquën nanantopi. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Natëtona', motëna' niimomotochina'. Napohuachina', so'ina' natëpi ni'ton, anquëniro'sarinta' noya ni'sapi. ¹¹ Napoaponahuë', Yosë napopináchin nosororinpoa'. Co quëmapi'saráchin nohuantërinhuë'. Sanapi'santa' nohuantërin. Quisocristo imapatëhua', napopináchin ni'ninpoa'. ¹² Ya'ipinpoa' Yosë nininpoa'. Quëmapi'ton nisahuaton, quëmapi nininpitën quëran sanapi ninin. Naporo quëran huarë' quëmapinpoanta' sanapi'sa' quëran nasitërëhua'. Yosë nohuanton naporin.

¹³ Iporaso' iyaro'sa', imoyaro'sa', cancanëma quëran yonquico' noya nicamamaso marë'. Niyontonpatama', ¿noya ipora sanapi'sa' co ni-imomototaponaraihuë' Yosë nontacaiso' to? ¹⁴ Ni'co'. Quëmapinpoa' niya'itërehua'. Co ain a'pamacaso' nohuanterëhuahuë'. ¹⁵ Sanapi'saso nipirinhue' ainën a'pamapi. A'pamahuachinara, noya ya'nopi. Yosëri naporopi ain quëtërin noyá niimomototacaiso marë'. ¹⁶ A'naquëma' nisha yonquihuatama', isoíchin sha'huitaranquëma': Quiyaso' co nisha nisha a'chinaihuë'. Ya'ipi parti imapisopitanta' inachintopi.

Niyontonpachinara, a'naquën co noyahuë' nipiso'

¹⁷ Niyontonpatama' iyaro'sa', noya nicacaso' ya'huëpirinhue', a'naquëma' co noyahuë' ninama'. Co ina marë' noya ni'nanquëmahue'. Napoaton pënenaranquëma'. ¹⁸ Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, a'na huënton a'na huënton nicatoma', nino'huirama', natantërahuë. No'tëquën sha'huitërinaco, topirahuë'. ¹⁹ Co ya'ipi cancanëma quëran imapatamahue', nisha nisha yonquiarama'. Co napopináchin yonquiaramahue'. Ina quëran Yosë cancanën manëhuasopita nohuitërinënpoa'. Co ya'ipinpoa' nisha nisha yonquirëhuahuë'. A'napitaso nipirinhue' co noya yonquiatonahuë', co no'tëquën imapihuë'. ²⁰ Quisocriso yonquicaso marë' niyontonatoma', coshatapomarahue', co tëhuënachin chiminso' yonquiaramahue'. ²¹ A'naquëma' co ninosoroatomahuë', niapiratërama'. A'naroáchin canpitaora cosharonëma' ca'nama'. Co nipatomatëramahuë'. Inapotohuatamara, a'naquën tanapi. A'naquënso nipirinhue' na'con o'otona', no'pipi. Napoatoma', co nanitëramahuë' Quisocriso chiminso' yonquiatoma' coshatacamaso'. ²² ¿Co'na pëinëma' ya'huëtërinquëmahue' inaquë coshatamaso', o'ocamaso'? ¿Onpoatonta' corto pëiquë chachin pahuantërinso'pita atapanarama'? ¿Ma'ta' ina marë' ichinquëma'? Co ina marë' noya ni'nanquëmahue'.

Quisocriso chiminso' yonquiatëhua', ca'nëhuaso'

(Mateo 26.26-29; Marcos 14.22-25; Lucas 22.14-20)

²³ Sinioro sha'huitërinco' chachin nani sha'huitëranquëma'. Iráca Cotasëri Quisocriso sha'huirapirin. Sontaro'sari yamapachinara, naporos' tashi' ca'tano'sanënpitarë' coshatopi. Cosharo' masahuaton, ²⁴ "Yosparinquën Tata Yosë," itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, a'naya a'naya quëtërin. "Ca nonëhuë pochin iso'. Ca'co'. Canpita marë' chiminarahuë. Niyontonpatama', chiminahuëso' yonquiatomaco, pi'pian coshoro' ca'co'," itërin. ²⁵ Nani coshatohuachinara, minëa'hua manin. "Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahue' ni'ton, anoyacancantaranquëma'. Ca yonquiatomaco, o'oco'. Ipora quëran huarë' inapoatoma', yonquico," itërin Quisosori. ²⁶ Onporosona coshoro' ina nonën pochin nininso' ca'patama', huënainën pochin nininsonta' o'opatama', Quisoso chiminso' a'napita anitotarama'. Sinioro o'mantaquë huarë' inapoarama'.

Onpopinsona Quisoso chiminso' yonquicaso' ya'huërin

²⁷ Ina marë' niyontonpatama', ama topinan quëran ca'cosohue'. Ama nisha nisha yonquiatoma', o'ocosohue'. Co Sinioro nonën, huënainën

inapita noya yonquihuatamahuë', oshahuanarama'. ²⁸ Napoaton canpitaora yonquinëma quëran no'tëquën yonquico'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', naniantoco'. Noyapiachinsáchin cancantatoma', ca'co', o'oco'. ²⁹ Quisoso chiminso' no'tëquën yonquicaso' ya'huërin. Topinan quëran ca'patama', topinan quëran o'opatama', na'con oshahuanarama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. ³⁰ Napoaton na'anquëma' caniorama'. A'naquëmanta' co chiniramahuë'. A'naquënso' ina marë' chiminin. ³¹ Ya'ipi cancanënpoa quëran huarë' nitantiacaso' ya'huërin ni'ton, yonquia'ahua'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', co Yosë ana'intarinpohuë'. ³² A'na tahuëri oshahuano'sa' ana'intomiatarin. Imarëhuasopitaso nipirinhüë', ipora chachin pi'pian ana'intarinpohuë' noya noya yonquicaso marë'. Ina quëran ayaro' tahuëri co ana'intomiatarinpohuë'.

³³ Napoaton iyaro'sa' noyápiachin cancantatoma', Quisocristo chiminso' yonquicaso marë' niyontonco'. Ina marë' niyontonpatama', ama a'naroáchin ca'cosohuë'. Nininaco'. Ya'ipi nanihuatama', napopináchin ca'co'. ³⁴ A'naquën tanahuachina', inahuara pëinënaquë coshachina'. Ina quëran noya niyontonpatama', co Yosë ana'intarinquëmahuë'. A'na tahuëri pa'sarahuë' nicaponquëma'. Naporo' na'con na'con a'chinchinquëma'.

12

Ispirito Santo nisha nisha catahuarinpoaso'

¹ Apira Ispirito Santo naporinso' iyaro'sa', a'chinchinquëma' no'tëquën nitotacamaso marë'. Ina tëhuënhachin catahuarinpoa' nohuantërinso' nicacaso'. A'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa'.

² Iráca co Yosë natëyatërapomahuë', nisha nisha yonquiatoma', mamanshi mosharama'. Co nanpitan natanpirinquëmahuë', sopai nohuan-ton, inapita chinotërama'. ³ Iporahuinta' a'naquëni co noyahuë' yonquirapitona' Quisocristo no'huipi. Inapitaso' co Ispirito Santo natëpihuë'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', catahuarinpoa' Quisocristo natëcaso'. "Quisocristoíchin natërahuë. Inaso' hua'anëntërinco," tënëhua'. Ispirito Santo nohuan-ton, naporëhua'.

⁴ Yosë acorinpoa' nisha nisha nitotacaso marë'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya nicacaso'. ⁵ Siniro nohuan-ton, nisha nisha ninëhua' a'napita catahuacaso marë'. Nisha nisha niriuhuarahuë', ya'ipinpoa' Siniro natërehua'. ⁶ A'naya a'nayanpoa' ananitërinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' Yosë chachin catahuarinpoa'. ⁷ Co canpoara nanitopirëhuahuë', Ispirito Santo ananitërinpoa' ma'sona ina nohuantërinso' nicacaso'. Catahuarinpoa' ni'ton, a'napitanta' catahuarihua' noya noya imacaiso marë'. ⁸ Ispirito Santo nohuan-ton, a'naquën noyá nitotërin pënëntacaso'. No'tëquën yonquiaton, pënëntarin. A'naquëonta' noya noya nitotaton, a'chinarin. ⁹ A'naquëonta' catahuarin chiniquëni Yosë natëcaso marë'. "Yosë ya'ipiya nanitaparin," ta'ton ina nontërin. Nontohuachina, Yosëri na'con catahuarin. A'nanta' Ispirito Santori catahuarin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'. ¹⁰ Ispirito Santo nohuan-ton, a'naquëonta' nanitërin sacai nininso' nicacaso'. A'naquën Yosë yonquirinso chachin cancanën quëran anitotërin

a'napita sha'huitacaso marè'. A'naquèonta' Ispirito Santo nohuan-ton, macarisona catahuarinso' nintoninorin. Co Ispirito Santoachin ya-catahuarinpoahuè'. Sopairinta' piyapi'sa' catahuarin nonpintinpoaso marè'. Napoaton a'napita pènènpachinpoa', ninocaso' ya'huèrin. Nonpin nanan nipachina, sha'huètèrinpoa' ama natècaso marèhuè'. A'naquèonta' Ispirito Santo nohuan-ton, nisha nananquè nonpiso pochin nonpi. A'napitanta' catahuarin ma'sona nisha nananquè topiso' sha'huicaiso'.¹¹ Ya'ipi imarèhuasopita catahuarinpoa'. A'naíchin Ispirito Santo nipon-ahuè', catahuarinpoa' nisha nisha nitotacaso'. Inaora nohuantèrinso' ananitàèrinpoa'.

A'na huèntona pochin ninèhuaso'

¹² Nonènpoa' a'naíchin nipirinhue', nisha nisha ya'huètèrin. Ya'piranpoa', nantènpoa', imiranpoa', inapita ya'huètèrinpoa'. Inapochachin Quisocriso imarèhuasopita nisha nisha nirihuarahuè', a'na huèntoinchin ninèhua'. Nonèn pochin Quisocriso ni'ninpoa'.¹³ Ispirito Santo chachin Quisocriso huèntonènquè aya'coninpoa'. Cotioro'sahuè nipon, nisha piyapi'sahuè nipon, napopináchin Yosè ni'ninpoa'. A'naquèma' canpitaora marè' sacatèrama'. A'naquèma' nani tahuèri patronèma' asacatèrinènquèma'. Nisha nishanpoa' nipirihuahuè', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Quisocriso imarèhua' ni'ton, huèntonènquè aya'coninpoa'. Aporintohuachinènpoa, a'na huèntoinchin ninèhua'. Ya'ipi imarèhuasopita Ispirito Santo ya'coancantèrinpoa'.

¹⁴ Nonènpoa' a'naíchin nipirinhue', nisha nisha ya'huètèrin. Nantènpoa', imiranpoa', ya'piranpoa', inapita pochin nininsopita ya'huètèrinpoa'.¹⁵ Nantèhuè nontèrinco naporini, "Caso' co imirancohuè'." itèrinco naporini, co no'tèquèn nonchitoncohuè'. Nantèhuènta' nohuantèrahuè. ¹⁶ Huèratèhuènta' nontèrinco naporini, "Caso' quèma huèratèncó. Co ya'pirancohuè'." Napoaton co nohuantancoso' ya'huèrinhuè'," itèrinco naporini, co no'tèquèn nonchitoncohuè'. Huèratèhuènta' nohuantèrahuè. ¹⁷ Ya'piranpoáchin ya'huèrin naporini, ¿ma quèranta' natanchitèrihuahuè'? Huèratènpoaáchin ya'huèrin naporini, ¿ma quèranta' imèchitèrihuahuè'? ténahuè. ¹⁸ Yosèso nipirinhue' nisha nisha acotèrinpoa'. Ina nohuan-ton, imiranpoa', nantènpoa', ya'piranpoa', inapita ya'huètèrinpoa'. A'naya a'naya nohuantèrinquè chachin acotèrinpoa'. ¹⁹ A'naíchin ya'huètèrinpoa' naporini, co nonènpoa' inaichitonhuè'. Napoaton nisha nisha acotèrinpoa'. ²⁰ Nisha nisha ya'huètopirinpoahuè', a'naíchin nonènpoa' ya'huèrin.

²¹ Isonta' yonquico'. Ya'pirari imira nocanin naporini, "Quèmaso' napoonan. Co nohuantèranquènhue'," itèrin naporini, co no'tèquèn nonchitonhuè'. Motènpoa' co nantènpoa' nocanacaso' ya'huèrinhuè'. Ya'piranpoa', imiranpoa', motènpoa', nantènpoa', ya'ipi nohuantèrèhua'.²² Ni'co'. Ninopinènpoa', sa'poronènpoa', inapita pochin nininsopita co a'ninquèchin ya'noponahuè', na'con na'con nohuantèrèhua' nanpicaso marè'. Inapitaso' noya noya ananpirinpoa'. Co inapita ya'huètèrinpoahuè' naporini, chimiintèrihuahuè'.²³ A'naquèn nonènpoaquè ya'huèrinso' co onpopinchin pa'yatèrèhuahuè'. Nipirinhue', inaso' noya noya a'motèrèhua'. Taparonènpoa' nisha nisha imotèrèhua'.²⁴ Imiranpoa', ya'piranpoa', inapita co imotèrèhuahuè'. Nisha nisha ya'huètopirinpoahuè', ya'ipi nohuantèrèhua'. Yosè nohuan-ton, co

a'ninquëchin nininsopitahuë' na'con na'con yonquirëhua'. ²⁵ Nonënpoa' a'naïchin nipirinhüë', nisha nisha ya'huëtërin. Co nino'huitonahuë', nicatahuapí. ²⁶ Maquënpoa tëranta' iquin nipachina, ya'ipi ninatanë'. Inapochachin maquënpoa tëranta' pa'yatohuachinënpoa', ya'ipi nonënpoa' capa cancantërin.

²⁷ Canpoanta' imarëhua' ni'ton, a'na huëntoínchin ninëhua'. Nonën pochin Quisocristo ni'ninpoa'. A'naya a'nayanpoa' nohuantërinpoa'. ²⁸ Yosë nisha nisha acorinpoa' imarëhuasopita capini nicatahuacaso marë'. Quisocristo isoro'paquë nipon, a'naquën acorin paatona' nanamën a'chinacaiso marë'. Inapita'ton Yosëri acorin. Ina quëran a'napitanta' acorin pënëntacaiso marë'. Naporahuaton, a'naquëonta' acorin Quisocristo nanamën a'chinacaiso marë'. Yosë nohuanton, a'naquën sacai' nininso' nanitaparín. A'naquën acorin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'. A'naquën acorin a'napita catahuacaso marë'. A'naquën acorin hua'an pochin nicacaso marë'. A'naquën Yosë nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonin. ²⁹ Co ya'ipinpoa' acorinpoahuë' paatëhua' a'chinacaso marë'. Co ya'ipinpoa' nitopënëntërehuahuë'. Co ya'ipinpoa' Quisocristo nanamën a'chinacaso' ananitërinpoahuë'. Co ya'ipinpoa' sacai' nininsopita nanitaparëhuahuë'. ³⁰ Co ya'ipinpoa' ananitërinpoahuë' cania'piro'sa' anoyatacaso'. Co ya'ipinpoa' nisha nananquë nonëhuahuë'. Nisha nanan natanpatëhuara, co ya'ipinpoa' nanitërehuahuë' ma'sona téninso' sha'huicaso'. Co ya'ipinpoa' inachachin nicacaso' acorinpoahuë'. Ispirito Santo nohuanton, nisha nisha ninëhua'. ³¹ Yosë nontoco' Ispirito Santo catahuainquëma' noya noya nininsopita nitotatoma' a'napita catahuacaso marë'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

Napoaponahuë', piyapi nosorocaso' noya nóya ténahuë'. Ina a'chinchinquëma'.

13

¹ Nisha nananquë nonpiso pochin nitononarihuarahüë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nonarihua'. Anquëni pochachin nonarihuarahüenta', co nosorohuatëhuahuë', hua'na, canpana inapita irinino pochin Yosë nataninpoa'. ² A'naquënpoa' Yosë yonquirinso chachin nitotatëhua', sha'huitarëhua'. Ya'ipi nitotarihuarahüë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nitotarihua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Yosë chiniquën natëtëhua', nontohuatëhua', motopi chi'huincacaso pochin nanitapapirëhuahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran natërehua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. ³ Ya'ipi ma'shanënpoa' sa'ahuaros'a' quëtopirëhuahuë', co tëhuëinchachin nosorohuatëhuahuë', topinan quëran quëtarihua'. "Pën quëran yatëpapirinacohüenta', imamiatarahuë," tarihuarahüë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', co manta' Yosë'pa' canarihuahuë'.

⁴ Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co yano'huirihuahuë'. Noya nontatëhua', catahuarihua'. Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co noyapatëhua', no'huiarihuahuë'. Co nocantarihuahuë'. "Caso' noya noyaco," co tarihuahuë'. ⁵ Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co pi'pisha tëranta' atapanarihuahuë'. Co canpoara nohuantërehuasoachin yonquiarihuahuë'. Tëhuëinchachin nosorohuatëhua', no'huipirinënpoahuënta' co

no'huirihuahué'. Pinopirinénpoahuénta', co ina yonquiarihuahué', naniantarihua'. ⁶ Piyapi'sa' co noyahué' nipachina', tēhuēnchachin sētarihua'. No'tēquēn yonquihuachina', canpoanta' noya cancantarihua'. ⁷ Co noyahué' nanan natantohuatēhua', co a'naroáchin natētarihuahué'. Noya yonquiatēhua', natēarihua'. “Yosē nohuanton, oshaquēran noya cancantapon,” ta'tēhua', ninarēhua'. Ma'sha onpotopirinénpoahuénta', ya'ipi ahuantarihua'.

⁸ Ipora quēran huarē' ninosoromiatacaso' ya'huērin. A'naquēn ipora Yosē yonquirinso chachin piyapi'sa' sha'huitapirinahué', a'na tahuēriso' co huachi ina sha'huitacaso' ya'huaponhué'. A'naquēonta' nisha nananquē nonpiso pochin nonpi. A'na tahuēriso nipirinhué' co huachi ina pochin nonacaso' ya'huaponhué'. Iporaso' a'naquēn nitotērin a'chinacaso'. A'na tahuēri co huachi ma'sha anitotacaso' ya'huaponhué'. Inapitaso' co ya'huēmiatarinhué'. Nipirinhué', ninosorocasoso' ya'huēmiatarin. ⁹ Iporaso' co ya'ipi nitotērēhuahué'. Co inquēnpoa tēranta' no'tēquēnáchin nitopēnētērēhuahué'. ¹⁰ A'na tahuēriso nipirinhué' Yosē'pa' ya'ipi nitotarihua'. Naporo' co a'chinacaso' ya'huaponhué'. Co huachi nipēnēnacaso' ya'huaponhué'. Ya'ipi noya nisapi.

¹¹ Iráca hua'huatarihua', hua'huasha pochin nonēhua', hua'huasha pochin yonquirēhua'. Iporaso nipirinhué' nani mashotērēhua'. Co huachi hua'huasha pochin nonēhuahué'. Co huachi hua'huasha pochin ninēhuahué'. ¹² Hua'na huēnaratērinquē sacóshin hua'yanēnpo' quēnané'. Inapochachin iporaso' pi'pisha Yosē nohuitērēhua'. Yosē'paso nipirinhué' a'ninquēchin Yosē nohuitarihua'. Iporaso' co Yosē pochin ya'ipi nitotarihuahué'. Inatohuaso nipirinhué' ya'ipiya nitotarihua'. Yosē noyá nohuitērinpoa'. A'na tahuēri canpoanta' inapochachin ina noya nohuitontarihua'. ¹³ Cancanēnpoa quēran huarē' Yosē natēcaso' ya'huērin. “Co onporonta' nonpintarinpoahué’,” ta'tēhua', inasáchin ninacaso' ya'huērin. Ninosorocasonta' ya'huērin. Yosēso' na'con na'con nohuantērin ninosorocaso'.

14

Nisha nisha nananquē nonpiso'

¹ Napoaton iyaro'sa', noya ninosoroco'. Ina quēran Yosē nontoco' Ispirito Santo catahuainquēma' ma'sona nohuantērinso' nicacamaso'. Yosē nanamēn sha'huicaso' na'con na'con nohuantoco'. ² A'naquēn Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquē nonpiso pochin nonpi. Co natanchináchinhué' nonpi ni'ton, co piyapi'sa' natanpihué'. Yosēíchin natanin. Yosēri ayonquirinso' nonsapirinahué', co a'napitari natanpihué'. ³ Napoaponahué', Yosē nanamēn sha'huitohuatēhuaso', noya nataninēnpoa'. Ina yonquihuachina', noya noya imasapi. Sha'huitohuatēhua', achinicancanarihua'. Sētopirinahué', natanatēnēnpoa', chiníquēn cancantapi. ⁴ Nisha nananquē nonpiso pochin nonpachina', inahuara Yosē yonquiatona', chiníquēn cancantapi. Nipirinhué', Yosē nanamēn sha'huitohuachinēnpoa', ya'ipi imarēhuasopita natanpatēhua', chini chiníquēn cancantarihua'.

⁵ Nisha nananquē pochin nonacaso' noya nipirinhué', Yosē nanamēn sha'huicaso' noya noya, tēnahué. Ina na'con na'con Yosē nohuantērin. Nisha nananquē nonpachina, ina piquēran ma'sona tapon naporinso' sha'huichinēnquēma'. Imaramasopita natanatoma', noya yonquicamaso marē' sha'huichinēnquēma'. ⁶ Yosē a'chintohuachincora, inachachin

iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Ina anitotohuachincora, nanamën chachin a'chintëranquëma'. Inapotato, catahuanquëma' noya noya imacamaso marë'. Nisha nananquë nonpiso pochin nontëranquëma' naporini, co nataintomacohuë'. Co ina quëran noya noya imaitomahuë'. Canpita nananquë chachin no'tën nanan pënënpatënanquëma', tëhuëenchachin catahuanquëma'.

⁷ Ni'co'. Quina co noya pihuihuachinahuë', napoonin natanpi. Quitaranta' co noya pi'nihuachinahuë', napoonin natanpi. ⁸ Tronpitanta' nisha nisha pihuipi sontaro'sa' nitotacaiso marë'. A'na tahuëri inimicoro'sa' huë'pachinara, tronpita pihuipi sontaro'sa' përacaiso marë'. Co no'tëquën pihuihuachinahuë', co sontaro'sa' niyontoanpihuë' inimicoro'sa' ahuëcaiso marë'. ⁹ Inapochachin canpitanta' nisha nananquë nonpiso pochin nonpatama', co natanarinënuëmahuë'. Topinan quëran nonsarama'. ¹⁰ Tëhuëenchachin iyaro'sa' nisha nisha nanan ya'huërin. Nisha nisha piyapi'sa' ninontacaiso marë' ya'huëpirinhuë', ¹¹ co nitotohuatëhuahuë', co natanarihuahuë'. “Nisha piyapi ni'ton, nisha nananquë nonin,” tënëhua'. Co ninontacaso' nanitarihuahuë'. ¹² Na'con nohuantërama' Ispirito Santo catahuainquëmaso'. Nisha nisha nicacamaso' nohuantërama' ni'quëhuarë' ma'sona tëranta' nipatama', a'napita imapisopita catahuaco' noya noya cancantacaiso marë'.

¹³ Napoaton nisha nananquë nonpiso pochin yanonpatama', Yosë nontoco' ma'sona tapon nonamaso' nitotamaquë. Ina quëran nitotatoma', canpita nananquë chachin piyapi'sa' sha'huitoco'. ¹⁴ Nisha nananquë Yosë nontohuato, ispiritonëhuë quëran nontopirahuë', ma'sona tapo naporahuëso' co nitotërahuë'. ¹⁵ Napoahuarë', ¿onpocasota ya'huërin? Ispiritonëhuë quëran Yosë nontarahuë', cantarahuë, napoarahuë. Napoarahuë', ma'sona tapo naporahuësona' yonquiato, Yosë nontarahuë, cantarahuë napoarahuë, tënahuë. ¹⁶ Niyontonpatama', a'naquëma' Yosë chinotatoma', “Yosparinquën,” itohuachina, napopináchin yonquiatoma', “Amen,” tënama'. Napoaponahuë', nisha nananquë nonpiso pochin nontërama' naporini, a'napitaso' co nitotatonahuë', co “Amen” ta'caiso' nanichitonahuë'. ¹⁷ Noya Yosë nontopiramahuë', a'napitaso' topinan quëran natanpi ni'ton, co catahuaramahuë'. ¹⁸ Canta' nisha nananquë nonpiso pochin nitononahuë. Canpita quëran na'con na'con nitotërahuë. Ina marë' “Yosparinquën” itërahuë Yosë. ¹⁹ Napoaponahuë', Yosë chinotacaso marë' niyontonpatëhua', a'chinacaso' noya noya tënahuë. Nisha nananquë pochin nonato, shonca huaranca nanan nonahuë naporini, topinan quëran nointohuë'. Canpoa' nananquë cara nanaínchin tëranta' nonpato, natanama' ni'ton, noya noya ninin, tënahuë.

²⁰ Canpitato' iyaro'sa' chinotono'sa pochin yonquico'. Ama hua'huaro'sa pochin yonquicosohuë'. Napoaponahuë', hua'huaro'sa pochin noyápiachin cancantatoma', noyasáchin nico'. Inapitaso' co yonquiyatërapihuë' oshahuanacaiso'. ²¹ Yosë quiricanënuë iráca ninshitërin: “Cotioro'sa' hua'qui' pënënpirahuë', co yanatërinacohuë'. Napoaton nisha piyapi'sa' inaquë a'parahuë. Nisha nananquë nontapirinahuënta', co natëarinacohuë',” tënin Yosë. ²² A'naquën nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. Co imapisopitasohuë' ayonquicaiso marë' napopi. “Yosë nohuanton, naporin,” ta'tona', yonquiapona' nimara. Imarëhuasopitaso nipirinhuë', canpoara nanamënpoaquë

chachin Yosë nanamën sha'huitohuachinënpoa', noya cancantarihua': "Ma noyacha catahuarinpoa paya," tarihua'. ²³ Yosë chinotacaso marë' niyontonëhuaquë, a'naquën co Yosë imana'piro'sahuënta' ya'conpi. Nisha nananquërachin nonpatama', co natanatonaraihuë': "Hua'yantomarai'," taponá'. ²⁴ Nipirinhuë', Yosë nanamën a'chintohuatama', co imarinsopitahuënta' noya natanapi. Pënëntërinso' natanahuatona', yonquiapi: "Tëhuëenchachin canta' co noyahuë' nicato, oshahuanahuë," tosapi. ²⁵ Cancanëna quëran yonquipisopita a'ninquëchin sha'huitapi ni'ton, ina yonquiatona', oshanëna marë' sëtapi. Isonahuatona', Yosë chinotapi: "Tëhuëenchachin Yosë catahuarinquëma'," itarinëinquëma'.

Niyontonpachinara Yosë chinotopiso'

²⁶ Napoaton iyaro'sa' niyontonpatama', noyasáchin yonquico'. A'naquëma' cantarama'. A'naquëma' Yosë nanamën a'chinarama'. A'naquëma' Yosë anitotërinquëmaso' sha'huitarama'. A'naquëmanta' nisha nananquë nonpiso pochin nonsarama'. Ina piquëran a'naquëmaso' ma'sona tapon nonamaso' canpita nananquë sha'huitarama'. Ma'sona tëranta' nipatama', nicatahuaco' ya'ipinquëma' noya noya imacamaso marë'. ²⁷ Nisha nananquë pochin yanonpachina', a'naya a'naya noina'. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon, inaíchin noina'. Naporahuaton, a'nanta' ma'sona tapon noninso' sha'huiin. ²⁸ Co insoari tëranta' sha'huitacaso' nanitohuachinhuë', niyontonpiquë ama ina pochin noinasohuë'. Ina pochin yanonpachin, inaora paaton, noin Yosëíchin natanacaso marë'. ²⁹ Niyontonpatama', catoya, caraya nimara Yosëri anitotërinso' sha'huiina'. A'napitaso' nataina'. No'tën nanan nipachin, noya natanatoma' yonquico' no'tëquën natëcamaso marë'. Yosë nanamënáchin imacaso' ya'huërin. ³⁰ A'nanta' inaquë huënsërinso' Yosëri nanan anitotohuachin, inanta' sha'huiin. Yasha'huihuachin, ya'nan nona'pi ta'taton, nata'in. ³¹ Inapoatoma', a'naya a'nayanquëma' pënëntoco'. Ya'ipinquëma' noya noya yonquicamaso marë' nipënëncó'. Napohuatama', canpita capini niachinicanarama'. ³² Nipënënpatëhua', a'naya a'nayanpoa' pënëntacaso' ya'huërin. A'na'ton tonihuachin, a'nanta' pënëntanta'in. Ina toniantahuachin, a'nanta' pënëntanta'in. ³³ Yosëso' co nisha nisha ayonquirinpoahuë'. Catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Niyontonëhuaquënta' catahuarinpoa' a'naya a'nayanpoa' pënëntatëhua' noya Yosë chinotacaso marë'.

Ya'ipi Yosë imarëhuasopita nisha nisha niyontonëhuaquë, ³⁴ sanapi'saso' ta'tatona', nataina'. Ama pënënychinasohuë'. "Quëmapi'sa' natëina'," tënin Yosë pënëntërinquë. ³⁵ Ma'sona yanitotohuachina', pënënaquë so'ina' nataina'. Yosë chinotacaso marë' niyontonpatama', sanapi'saso' co nonacaiso' ya'huërinhuë'.

³⁶ Isonta' yonquico'. Co canpita'ton Yosë nanamën nitotëramahuë'. Naporahuaton, co canpitaráchin a'chintërainquëmahuë'. ³⁷ Yosë nanamën chachin no'tëquën a'chintëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Insosona yapënëntohuachin, natëinco. Ispirito Santo tëhuëenchachin catahuahuachinquëma', ina nanan chachin natëarama'. ³⁸ Nisha a'chintohuachinëinquëma', ama natëtocosohuë', tënhuë.

³⁹ Napoaton iyaro'sa', Yosë anitotërinquëmaso' sha'huicamaso' na'con na'con nohuatoco'. A'naquën nisha nananquë nonpiso pochin yanonpachina, tananpitoco' noin. ⁴⁰ Nipirinhuë', ama noncarocosohuë'.

A'naya a'nayanquëma' nonco'. Noyápiachin cancantatoma', Yosë yonquico'.

15

Quisocristo nanpiantarinso'

¹ Yosë nanamën iyaro'sa', nani a'chintëranquëma'. “No'tëquën nontërincoi,” ta'toma' natërama'. Natëtoma', imamiatarama'. Ina nanan chachin sha'huitaantaranquëma' yonquicamaso marë'. ² Ina natëmiatohuatama', Yosë nicha'ësarinquëma'. A'naquënso nipirinhüë': “Imarahüë,” taponaraihuë', topinan quëran napopi. Co cancanëna quëran natëpihuë'. Inapitaso' co nicha'ësarinhuë'.

³ Ya'nan a'chintaponquëma', Yosë anitotërincooso chachin sha'huitëranquëma': “Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' Quisocristo chiminin,” itëranquëma'. Iráca Yosë quiricanën quëran ninorinso chachin chiminin. ⁴ “Chiminpachina, pa'pitopi huachi. Pa'pitopirinhüë', cara tahuëri quëran nanpiantarin,” itëranquëma'. Quiricanënnquë ninorinso chachin nanpiantarin: ⁵ Nanpiantarahuatón, Pitro ya'notërin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'notërin. ⁶ Ina quëran na'a imapisopita niyontonasoi', ya'notaantarin. A'natërâpo pasa na'con ni'pi. Ipora huanta' nampirapi. Caraáchin nani chiminpi. ⁷ Santiaconta' ya'notërin. Naporahuatón, ya'ipi a'chinacaso marë' acorinsopita ya'notaantarin. Ina quëran inápaquë panantarin.

⁸ Piquëran huarë' canta' ni'nahuë. Ana'huaya pochin nipirahuë', inápa quëran ya'notimarinco. Naporó huarë' imarahüë. ⁹ Imapisopita aparisitërahüë ni'ton, co acoincoso' ya'huërinhuë', topirahuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopirahuë', anoyacancantatonco, acorinco paato a'china'huaso marë'. ¹⁰ Inaora nohuantón, Yosë catahuarinco. Co catahuarincohuë' naporini, co manta' nanichitohüë'. Catahuahuachincora, pa'nahuë nanamën a'chinapo. Co topinan quëran catahuarincohuë'. Caso' na'con na'con Yosë marë' sacatërahüë. Co cariso' piyapi'sa' anoyacancantërahüë'. Yosë achinicancaninco a'china'huaso marë'. Ina catahuarinco ni'ton, a'chinpatëra na'a piyapi'sa' imasapi. ¹¹ Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Quisocristo ca'tano'sanënpitanta' a'chinpi. Ina nanansáchin a'chintërainquëma', natërama'.

Quisocristo imarëhuasopita nanpiantacaso' ya'huërinso'

¹² “Quisocristo nanpiantarin huachi,” itërainquëma' ni'ton, ¿onpoatomata' a'naquëmaso' co no'tëquën yonquiramahüë'? “Co Yosë ananpitaantarinpoahuë,” toconama'. ¹³ Co nanpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocristo tëranta' nanpiantaitonhuë'. ¹⁴ Co nanpiantarinhuë' naporini, topinan quëran a'chinchitënnquëmahüë'. Canpitanta' topinan quëran natëitomahuë'. ¹⁵ Co nanpiantarinhuë' naporini, nani nonpinchitënnquëmahüë'. Nipirinhüë', co iyaro'sa' nonpin nanan a'chintërainquëmahüë'. “Yosëri chachin ananpitaantarin,” itohuatënnquëmara, no'tëquën nontërainquëma'. ¹⁶ Co ananpitaantainpoaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocristo tëranta' nanpiantaitonhuë'. ¹⁷ Co nanpiantarinhuë' naporini, topinan quëran imaitërihuahuë', co oshanënpoa' inquichitonpoahuë'. ¹⁸ Co nanpiantarinhuë' naporini, a'naquën imapisopita nani chiminpi ni'ton, parisitopiquë pa'itonahuë'. ¹⁹ Isoro'pa marëáchin Quisocristo imarëhua' naporini, pa'pi nosorochitërihuahuë'.

²⁰ Nipirinhüè', Quisocristo tēhuēnchachin nani nanopiantarin. Ya'nan cayarinso' sēnarēso pochin ina'ton nanopiantaton, nanopimiatarin. Ina quēran canpoanta' chiminarihuahuè', nanopiantarihua'. ²¹ Atan'ton co Yosē natētonhuè', chiminin ni'ton, canpoanta' chiminēhua'. Inapochachin Quisocristos' chiminaponahuè', nanopiantarin ni'ton, canpoanta' nanopiantarihua'. ²² Atan pochin cancantatēhua', ya'ipinpoa' chiminēhua'. Napoaponahuè', Quisocristo imapatēhua', ya'ipinpoa' ananpitaantarinpoa'. ²³ Co napopináchin nanopiantarihuahuè'. Quisocristo'ton nanopiantarin. A'na tahuèri o'mantahuachin, imarēhuasopitanta' ananpitaantarinpoa'. ²⁴ Ina quēran ya'ipiya naniarin. Iporaso' nisha nisha hua'ano'sa', copirnoros'a', inapita chiniquēn nanantatona', camairinēnpoa'. Sopairo'santa' yacamairinēnpoa'. Quisocristo o'mantahuachin, ya'ipiya minsēarin. Nani minsēhuachin, Tata Yosēichin ya'ipiya hua'anēntarinpoa'. ²⁵ Ina nohuanton, Quisocristo chiniquēn nanantarin. Ya'ipi hua'anēntarin. A'na tahuèri ya'ipi inimicoros'a' minsēarin. ²⁶ Ina quēran huachi chimirionta' ayatarin. Ananpitaantahuachinpoa', chimirin minsēarin huachi. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhuè'. ²⁷ "Yosē nohuanton, ya'ipiya minsēarin huachi," tēnin Yosē quiricanēnquē. Napoaton Quisocristo ya'ipiya hua'anēntarin. Tata Yosēichin co hua'anēntarinhuè'. Inari Quisocristo chiniquēn nanan quētērin. ²⁸ Ina nohuanton, Quisocristo ya'ipiya minsēarin. Nani minsēhuachina, inanta' Yosē hui'nin ni'ton, pa'pin natēmiatarin. Naporo quēran huarè' Yosēáchin ya'ipiya hua'anēntomiatarin.

²⁹ ¿Onpoatomata' ipora huanta' a'naquēma' co natēyátēramahuè'? "Co Yosē ananpitaantarinpoahuè'," toconama'. Co no'tēquēn yonquiramahuè'. A'naquēn chiminpisopita yonquiatona', inapita ya'huērēnamēn aporihuanpi. Co nanopiantacaso' ya'huērinhüè' naporini, ¿ma'marēta' inapitanta' napo'itonahuè'? ³⁰ ¿Ma'marēta' quiyanta' parisitaporaihuè', a'chinárai? Nani tahuèri yaahuērínaco. Co nanopiantahuatēhuahuè', topinan quēran parisitērai. ³¹ A'naquēn yatēparinaco. Nani tahuèri "Chiminapo nimara," tēnahuè. Tēhuēnchachin no'tēquēn nontēranquēma'. Quisocristo catahuarinco ni'ton, a'chintohuatēnquēmara, noya imarama'. Ina marè' nóya cancantērahuè. ³² Ipositoquē a'chinahuēso marè' chiniquēn no'huirínaco. Ni'ni pochin cancantatona', yatēparinaco. Ahuantaporahuè', ¿ma'ta' ina marè' canarahuè? Isoro'paquēráchin ya'huērēhua' naporini, co manta' canaitērihuahuè'. Co nanopiantacaso' ya'huērinhüè' naporini, co Yosē yonquicaso' ya'huè'itonhuè'. "¡Huēco' coshatahua'. Huēco' o'oahua'. Co hua'quiya quēranhuè' chiminarihua' ni'ton, capa cancantahua'!" topiso pochin nichitērihuahuè'.

³³ Ama ina pochin yonquicosohüè'. Ni'cona a'napita anishacancan-tochinēnquēma'. "Co noyahuè' nipisopitarē'quēma' nipayahuatama', canpitanta' nitapicancanarama'. Inapita nonanpatama', co huachi noyápiachin cancantaramahuè'," topi iráca. No'tēquēn napopi. ³⁴ No'tēquēn yonquiatoma', noyasáchin nico'. Ama huachi tēhuēcosohüè'. A'naquēma' co Yosē nohuichátēramahuè'. Ina yonquiatoma', tapanacamaso' ya'huērín, tēnahuè.

Nasha nonēnpoa' quētarinpoaso'

³⁵ A'naquëma' yanitotërama'. "Chiminpatëhua', ¿onporahuatëhuata' nanpiantarihua'? ¿Onpopinta' nonënpoa' ya'huëtaponpoaso'?" tënama'. ³⁶ ¿Co canpitaso' nitoyonquiramahuë'? Ni'cochi. Ya'pirin sha'patëra, ya'pirin chachinso' chiminso' pochin ninin. Acopo' ya'pira'huainso' nipirinhue', noya papotërin. ³⁷ Tricoraya yonquia'ahua'. Ina sha'patamara, aipi noshinënso' co papotërinhuë'. Ya'pira'huain papotohuachina, nisha ya'norin huachi. ³⁸ Yosë nohuanton, ma'sha papotërin. Nisha nisha ya'pirin sha'patëra, nisha nisha papotërin. Co napopináchin papotërinhuë'. Yosë nohuanton, naporin. ³⁹ Ma'sharo'santa' nisha nisha noshatopi. Piyapinpoanta' nonënpoa' nisha. Ohuacaro'sa', inairaro'sa', samiro'sa', inapitanta' nisha nisha noshatopi. Co napopináchin noshatërehuahuë'. Nisha nisha acorinpoa'. ⁴⁰ Nisha nisha ma'sha isoro'paquë ya'huërin. Inápaquë ya'huëpisopitanta' nisha nisha ya'nopi. Co napopináchin noyápiachin ya'nopihuë'. ⁴¹ Pi'iso' huënaráchin huënaráchin a'pinin. Yoquinta' nisha a'pinin. Tayoraro'santa' nisha nisha a'pinpi. Co napopináchin a'pinpihuë'.

⁴² Inapochachin canpoanta' nanpiantahuatëhua', nisha ya'noarihua'. Chiminpatëhuara, nonënpoa' chanatopirinhue', nanpiantahuatëhua', nasha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co onporonta' chanatarinhue'. ⁴³ Iporaso' nonënpoa' co onpopinchin noyahuë'. Chiminpatëhua', pa'pitarinënpoa'. A'na tahuëriso' nipirinhue', noyápiachin nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Iporaso' co chinipirëhuahuë'. Nanpiantahuatëhua', chiniarihua'. ⁴⁴ Isoro'pa maréachin nonënpoa' ya'huëtërinpoa' ni'ton, chiminëhua'. Pa'pitopirinënpoahuë', ananpitaantahuachinpoa', nisha nonënpoa' quëtarinpoa' Yosë'pa' ya'huëcaso marë'. Iporaso' nonënpoa' Yosë acotërinpoa' isoro'paquë ya'huëcaso marë'. A'na tahuëriso' nipirinhue' noya noya nonënpoa' quëtarinpoa' inápaquë ya'huëcontacaso marë'.

⁴⁵ Yosë quiricanënuquë tapon: "Íráca Yosëri ya'nan quëmapi nininso' Atan itërin. Inaso' nonën quëtërin isoro'paquë nanpicaso marë'," tënin. Iporaso' Quisocristonta' Atan pochin nicaponahuë', Yosë chachin ni'ton, catahuarinpoa' canpoanta' Yosë pochin nanpicaso marë'. ⁴⁶ Napoaponahuë', ya'nan nipon, nonënpoa' quëtërinpoa' isoro'paquë nanpicaso marë'. Ina piquëran nasha nonënpoanta' quëtarinpoa' inápaquë nanpimiatacaso marë'. ⁴⁷ Atanso' no'pa quëran ninin isoro'paquë nanpicaso marë'. Quisocristoso' nipirinhue' Yosë ya'huërin quëran o'marin ni'ton, noya noya ninin. ⁴⁸ Ya'ipi piyapinpoa' Atan pochin nicatëhua', ina nonën pochin ya'huëtërinpoa'. Napoaponahuë', Quisocristo' imapatëhua', a'na tahuëri ina nonën pochachin ya'huëtarinpoa'. ⁴⁹ Iporaso' Atan pochin ya'norëhua'. A'na tahuëriso' nipirinhue' Quisocristo' pochin ya'noarihua'.

⁵⁰ Nonënpoa' ipora ya'huëtërinpoaso' co nanitërinhuë' Yosë hua'anëntërinquë paacaso'. Chiminpatëhua', nonënpoa' chanatarin, co ya'huëmiatarinhue'. ⁵¹ Noya natanco iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinhue', sha'huitaranquëma'. Co ya'ipi imarëhuasopita chiminarihuahuë'. Napoaponahuë', Yosë nohuanton, ya'ipi imarëhuasopita nisha ya'noarihua'. ⁵² A'nanaya nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, tronpita pihuirarin. Pihuihuachin, chiminpisopita nanpiantarapi. Quisocristo' imapi ni'ton, ananpitaantarinhua' huachi. Naporos' ya'ipi imarëhuasopita nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵³ Nonënpoa'

ipora ya'huëtërinpoaso' chanatarin. A'na tahuëriso nipirinhüë' nisha nonënpoa' ya'huëtöhuachinpoa', co chanatarinhüë'. Nasha a'morëso pochin nisarihua'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵⁴ Nisha nonënpoa' quëtöhuachinpoa', nãpiantarihua'. Yosë quiricanën quëran ninoton, naporin: "A'na tahuëri Yosëri chimirin minsëarin. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhuë'. ⁵⁵ ¿Onporahuatonta' chimirin minsëarinpoa'? Co huachi nanitarinhüë'. Ya'huan quëtëhuachinpora chiminëso pochin chiminacaso' ya'huëpirinhüë', co huachi chiminacaso' të'huatarihuahuë'," tënin. ⁵⁶ Yosë iráca pënëntërinso' co natëtatëhuahuë', oshahuanëhua'. Oshahuanëhua' ni'ton, chiminacaso' ya'huërin. ⁵⁷ Ya'huëpirinhüë', jma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, nicha'ërinpoa paya! Ina nohuanton, Quisocriso ya'huëretërinpoa'. Corosëquë chiminaton, sopai minsërin. Nãpiantarahuaton, chimirionta' minsërin. Ina marë': "Yosparinquën," itahua'.

⁵⁸ Napoaton iyaro'sa' chiniquën cancantoco'. Nosororanquëma' ni'ton, pënënanarquëma': Ama nisha nisha yonquicosohüë'. Naporahuaton, paatoma' a'napita a'chintëra'piaco'. Siniro catahuahuachinquëma', co onporonta' topinan quëran a'chinaramahuë'. A'chinpatama', Yosëri nohuantërinso'pita imasapi huachi.

16

Pahuantërinso'pita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ A'nanta' sha'huichinquëma', yonquico'. A'naquën imapisopita ma'sha pahuantarin ni'ton, parisitapi. Inapita catahuacaso marë' coriqui yaa'parama'. Carasiaquë imapisopitanta' coriqui a'parapi. Inapita nani sha'huitërahuë coriqui yontonacaiso marë'. Inapochachin canpitanta' sha'huitaranquëma'. ² Nani Tomio tahuëri niyontopatama', coriqui acoco'. Nanitëramaso' acoco'. Na'con canahuatama', na'con quëtoco'. Pi'pian canahuatama', pi'pian quëtoco'. Nani simana inapohuatama', nicaponquëma' pa'pato, coriqui yontonamaso' quënanconarahüë. ³ A'naquëma' noya ni'namasopita huayonco' coriqui quëpacaiso marë'. Canconpato, quiricatarahuë huayonamasopita nohuitacaiso marë'. Nani quiricatarahuë, inarë chachin huayonamasopita a'paarahüë. Quirosarinquë quëparapi pahuantërinso'pita quëtacaiso marë'. ⁴ Nanitohuato, canta' pa'samaraco. Pa'patoso', napopináchin pa'sarai.

Nicapon yapa'ninso'

⁵ Nicaponquëma' yapa'pirahuë', iporaso' co nanitërahuë'. Masitonia parti paca'huaso' ya'huërin. Nani ni'tontahuato, ya'huëramaquë pa'sarahüë. ⁶ Canpitataquë hua'quimiáchin yacapanarquëma'. O'napi tahuëri inaquë na'huëanatapo nimara. Ina quëran catahuaramaco a'na parti paca'huaso', topirahuë'. ⁷ Co topinan niraponquëmahuë'. A'na tahuëri Yosë nohuantohuachin, hua'qui' yacapanarquëma'. ⁸ Iporaso nipirinhüë' Ipiisoquë ya'huato, a'chinárahüë. Pinticostisë tahuëri huarë' isëquë ya'huapo. ⁹ Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' isëquë yaimapi ni'ton, a'chintárahüë. A'naquënso' no'huipirinacohüë', pënëntárahüë. Na'amiachin imasapi.

¹⁰ Iya Timotio cantonpachinquëma', noya nontoco' noya cancanchin. Ca pochachin inanta' Yosë nanamën a'chinarin. ¹¹ Hui'napi nipirinhüë',

ama nocancosohuë', noya natanco'. Noya nontatoma', catahuaco' isëquë huënanta'in. Ina ninarahuë. A'napita iyaro'sarë' canquimapon, ténahuë.

¹² Iya Aporosënta' sha'huitopirahuë'. "Iyaro'sa' pa'pachina', quëmanta' paquë'," itopirahuë', co ipora nohuantërinhuë'. Nanitohuachin, nicapon-quëma' pa'sarin.

Tiquiapon pochin pënëinso'

¹³ Ama huë'ërëso pochin cancantatomarahuë', noya yonquico'. Ya'ipi cancanëma quëran natëmiatoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', chiniquën cancantoco'. Niachinicancanco'. ¹⁴ Ma'sona tëranta' nipatama', noya ninosoroatoma', nico'.

¹⁵ Istipano sa'inë chachin nohuitërama'. Iráca Acaya parti a'chinpatëra, inapita'ton Quisocristo imapi. Pëinënquë ya'huëpisopitanta' imasapi. Imatona', na'con catahuarinënquëma'. Ya'ipi imapisopita catahuapi. ¹⁶ Inapitaso' noya natëco', ténahuë. A'napitanta' chiniquën catahuarinquëma' noya imacamaso marë'. Insosona ina pochin a'chintohuachinquëma', noya ni'co'.

¹⁷ Istipanasë, Portonato, Acaico, inapita isëquë cantihuachinacora, nóya cancantërahuë. Canpitaso' aquë ya'huatoma', co ni'namacohuë'. Inapitaso' ya'huërama quëran huëcatona', catahuarinaco. ¹⁸ Noya nontatonaco, achinicancaninaco. Canpitanta' achinicancaninënquëma', ténahuë. Cancoantahuachina', noya nicatoma', natanco'.

¹⁹ Ya'ipi imapisopita Asia parti ya'huëpiso' yonquiatënquëma', saludos a'patarinënquëma'. Aquira sa'inë chachin na'con yonquiatënquëma', saludos a'patarinquëma'. Pëinënquë niyontonpisopitanta' yonquirinënquëma'. Canpitanta' Siniro imarama' ni'ton, na'con yonquirinënquëma'. ²⁰ Ya'ipicoi saludos a'patarainquëma'. Noya iyaro'sa' ya'huëco', ténai. Noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²¹ Ca Paonoco na'con yonquiranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitaranquëma'.

²² Insosona co Siniro Quisocristo nosorohuachinhuë', Yosëri ana'inchin. ¡A'naroáchin Siniro o'mantaquë!' ténahuë.

²³ Inaora nohuanton, Siniro Quisoso catahuainquëma'.

²⁴ Ya'ipinquëma' Quisocristo imarama' ni'ton, nosororanquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitantaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'pataranquëma'. Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënuë ya'conama'. Acaya parti nisha nisha ninanoro'saquë imaramasopita yonquiatënuëma', ninshitaranquëma'. ² Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Paono parisitaponahuë', Yosëri achinicancaninsó'

³ —Ma noyacha Tata Yosëso paya. Siniro Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosororinpoa' ni'ton, catahuarinpoa' chiniquën cantatahuaso'. Nani tahuëri inasáchin achinicancaninpoa'. ⁴ Ma'sona tëranta' onpohuatëhua', ina catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Achinicancaninpoa' ni'ton, canpoanta' nanitarihua' a'napita catahuacaso'. Inapitanta' ma'sha onpohuachina', achinicancanarihua'. Yosë catahuarinpoaso pochachin inapitanta' catahuarihua'. ⁵ Quisocristo imarëhuaso marë' a'napita aparisitërinënpoa'. Aparisitohuachinënpoara, Quisocristo chachin achinicancaninpoa'. Na'con na'con aparisitohuachinënpoa', na'con na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. ⁶ Canpitanta' Yosë nohuitacamaso marë' a'chintërainquëma'. Ina marë' aparisitërinacoi. Parisitapiraihuë', Yosë achinicancanincoi ahuanta'huaiso marë'. Yosë catahuarinquëma' canpitanta', tënai. Parisitopiramahuë' achinicancanarinquëma' quiya pochachin ahuantamaso marë'. ⁷ Canpitanta' aparisitohuachinënquëma', Yosë catahuarinquëma' chiniquën cancantacamaso marë'. Napoaton co Yosë a'poaramahuë'. Chiniquën cancantatoma', imamiatarama', tënai. Ina marë' noya cancantërai.

⁸ Parisitëraisó' sha'huichinquëma', canpitanta' nitotoco'. Asiaquë ya'huasocoi, na'con ma'sha onpotërinacoi. Co ahuantochináchinhuë' cancantërai: ⁹ “Chiminapoi nimara,” topiraihuë', co chiminaihuë'. Yosë nohuanton, ma'sha onporai ina na'con na'con yonquica'huaiso marë'. Napoaton “Quiyora nanitërai,” co tënaihuë'. “Catahuacoi Siniro, co quiyaso' nanitërai huë',” itërai. Yosëichin ya'ipi nanitaparin. Chimpinpisopitanta' ananpitaantarin, tënai. ¹⁰ Pi'pishachin shichimnpiraihuë', Yosë na'con catahuarincoi ni'ton, cha'ërai. Nani tahuëri ni'sárincoi. “Co onporonta' naniantarincoihuë'. A'na tahuëri parisitaantapiraihuë', nicha'ësarincoi,” ta'toi noya cancantërai. ¹¹ Canpitanta' quiya marë' chiniquën Yosë nontoco' catahuaincoi. Na'anquëma' quiya marë' Yosë nontohuatama', Yosë catahuarincoi. Ina quëran canpitanta' noya cancantarama'. “Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,” ta'toma', “Yosparinquën Siniro,” tosarama'.

Paono Corintoquë yapa'ninsó'

¹² Yosë ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën sha'huitarainquëma'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahuë'. Noyápiachin cancantatoi, ya'ipi parti

a'chinai. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahuë'. Yosë inaora nohuanon, catahuarincoi ni'ton, noya ninai. Ina marë' noya cancantërai. ¹³ No'tëquënáchin ninshitërainquëma'. Co nisha nisha yonquirahuë'. Co yanonpintërainquëmahuë'. Iso quirica nontohuatama', yonquiraiso chachin nitotarama'. Oshaquëran ya'ipi nitotarama huachi, tënahuë'. ¹⁴ Ipora noyamiachin nitotërama'. Sinioro Quisoso o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, noya cancantatoi, noya ni'sarainquëma'. Naporo tahuëri canpitanta' noya ni'saramacoi, tënai. "Paono noya a'chintërincoi ni'ton, imarai," tosarama'. Ina yonquicamaso' nohuantërai.

¹⁵⁻¹⁶ "Noya ni'sarinaco," ta'to, i'hua nicaponquëma' yapa'pirahuë'. Masitonia parti pa'pato, nira'inquëma'. Ina quëran o'mantahuato, nirimanta'inquëma', topirahuë'. Inaporahuë naporini, canpita catahuaitomacohuë' Cotia parti paca'huaso'. Catoro' ni'nanquëma' naporini, noya noya canchitomahuë', tënahuë yonquiato. Napopirahuë', co pa'nahuë'. ¹⁷ Napoaton: "Paono nisha nisha yonquirin," ¿topiramahuë' ti? Co nisha nisha yonquirahuë'. A'naquënso' ma'sona tëranta' sha'huipirinhüë', co tëhuënchachin naporinhüë'. Co caso' ina pochin cancantërahüë'. ¹⁸ Yosë ni'sárinco no'tëquën nontëranquëma'. Yosë no'tëquënáchin nonin ni'ton, canta' co nonpintëranquëmahuë'. Co nisha nisha nonahuë'. ¹⁹ Iráca Siripano, Timotio, ca, caracoi a'chintërainquëma'. Quisocriso nanamën a'chintërainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Co onporonta' nonpintërinpoahuë'. No'tëquën nontërinpoa'. ²⁰ Ya'ipi Yosë sha'huitërinpoaso' Quisocriso acotarinpoo'. Napoaton "Quisocrisoso' no'tëquën nonaton, catahuarinpoo'. Ma noyacha Yosëso paya," tënëhua'. ²¹ Yosë chachin huëntonënpitë aya'coninpoo' Quisocriso imacaso marë'. Huayonatonpoo', acorinpoo' piyapinënpita nicacaso marë'. ²² Hui'nin pochin nicatonpoo', sichoquë marca acorëso pochin Ispirito Santo aya'coancantërinpoo'. Hua'yanën chachin aya'coancantërinpoo' ni'ton, anitotërinpoo'. "Ya'ipi sha'huitërinpoaso' chachin quëtarinpoo'," tënëhua'.

²³ Ya'ipi yonquirahuëso' Yosë nitotërin. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën nontëranquëma'. Co nohuantërahüë' canpitataquë chiniquën pënëna'huanquëmaso'. Napoaton co i'hua ni'conanquëmahuë'. Naporo' pa'nahuë naporini, co noyahuë' ninamaso marë' chiniquën pënëna'huanquëmaso' ya'huë'itonhuë'. ²⁴ Co quiyaso' hua'an pochin chiniquën pënëntërahüë'. Sanoanan quëran pënëna'inquëma'. Yosë nanamën noya natërama'. Yacatahuarainquëma' noya cancantacamaso marë'.

2

¹ I'hua nicaponquëma' yapantapirahuë', co pa'nahuë'. Pa'nahuë naporini, asëchitënuëmahuë'. ² Chiniquën pënënpatënuëma', sëtarama'. Co nohuantërahüë' asëta'huanquëmaso'. Canpita sëtohuatama', co huachi nanitaramahuë' acapacancanamacoso', tënahuë yonquiato. ³ Napoaton i'hua ninshitëranquëma' pënëna'huanquëmaso marë'. Ina quëran canpitataquë pa'pato, co sëtarahuë'. Noya imaantahuatama', noya cancantërahüë. Noya cancantohuato, canpitanta' noya cancantarama', tënahuë. ⁴ Chiniquën sëtato, i'hua ninshitëranquëma'. "Co yanatërinacohüë'," ta'to, sëtërahüë. Na'nëchináchin cancantërahüë. Co nohuantërahüë' chiniquën asëta'huanquëmaso'. Co no'huiranquëmahuë'. Na'con nosororranquëma'. Ina nitotacamaso marë' ninshitëranquëma'.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

⁵ I'hua a'nara' co noyahuë' nininso marë' sëtërahuë. Co casáchin sëtërahuë'. Canpitanta' pancamiachin sëtërama'. Nipirinhuë', co nohuantërahuë' nanan apancatacaso' ni'ton, napotëranquëma'.
⁶ Tëhuëna'pi nani ana'intërama'. Na'anquëma' ana'intërama' ni'ton, co noyahuë' nininso marë' inanta' sëtárin. Co huachi aquëtë' ana'intacaso' ya'huërinhuë'.
⁷ Iporaso' nanan anoyatoco'. Noya nontaantaco' chiniquën cancanchin. Iporahuanta' sëtárin. Napoaton catahuaco' ama aquëtë' sëchinsohuë', sëtori ya'coancantohuachin.
⁸ Niyontonahuatoma', noya nontoco'. "Nosoroatënquën iyasha nanan anoyatarainquën," itoco'. Ina quëran tëhuënhachin nosoroatoma', noya nontaantaco'.
⁹ Napoaton i'hua ninshitëranquëma'. "Ya'ipi natëarinaco," ta'to, pënënanquëma'. Tënia'huanquëmaso marë' ninshitëranquëma'.
¹⁰ Nanan anoyatohuatama', canta' nanan anoyatërahuë pochin cancantarahuë. Canpita yonquiatënquëma', nanan anoyatërahuë. "Quisocriso nani tahuëri ni'sarinpoa," ta'to, cancanëhuë quëran huarë' nanan anoyatërahuë.
¹¹ Co nanan anoyatohuatëhuahuë', Satanasë minsëarinpoa'. Inaso' nisha nisha yanonpintërinpoaso' nitotërhua'.

Troasëquë Paono na'con yonquirinso'

¹² I'hua Troasëquë pa'nahuë Quisocriso nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' nohuantopi ni'ton, a'chintërahuë.
¹³ Napoaponahuë', i'hua chachin iya Tito canpitataquë a'pahirahuë'. Co huënantarinhuë ni'ton, co sano cancantërahuë'. "¿Onpoatoncha co iyasha huëntarinhuë nicaya?" ta'to, piyapi'sa' noyasha nontahuato, Masitoni-aquë pa'nahuë.

Quisocriso catahuarinpoa' minsëtacaso'

¹⁴ Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënëhua'. Quisocriso imarëhua' ni'ton, nani tahuëri ina catahuarinpoa' inimiconënpoapita minsëcaso'. Inapitaso' co nohuantopihuë' Quisocriso nanamën a'china'huaiso'. Co nohuantopirinahuë', nisha nisha parti paatoi, nanamën a'chinárai. Pimóton hua'sai' pimoanahuaninso pochin Quisocriso nanamën nahuinarin. A'chintatoi, na'a piyapi'sa' anitotërai.
¹⁵ Quisocristos' pimóchin nininso' a'përahuaton, Yosë chinotërin. Ina pimoanahuaninso pochin ya'ipi parti nanamën a'chinai. A'chinpatëira, Yosëri nohuantërinso pita noya natanpi ni'ton, nisha'ësarín. Co nohuantërinso pita huënta' natanpirinahuë', topinan quëran natanpi ni'ton, parisitopiquë pa'sapi.
¹⁶ Inapitaso' chimipi anarinso pochin nicatonacoí, co natëtopihuë' ni'ton, chiminpachina', parisitomiatapi. Natëpisopitaso nipirinhuë' pimóchin imërëso pochin nicatonacoí, cha'ësahuatona', nanpimiatapi. ¿Incarita' nanitërin ina pochin noya a'chinacaso'? Co insonta' nanitërinhuë' inaora a'chinacaso', tënhuë.
¹⁷ A'naquën nonpinatona', inahuara canacaiso marë' a'chinapi. "Yosë nanamën a'chintërainquëma'," topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Quiyaso nipirinhuë' no'tëquën sha'huitërainquëma'. Yosë a'parincoi ni'ton, ina nanansáchin a'chinarai. Yosë ni'sárincoi ni'ton, Quisocrisoíchin natëarai.

3*Nasha quëran anoyatërinso'*

1 “Ina pochin nonpatama', naquëranchin a'napita nocanarama',” jiteramacoi ti? Co insonta' nocanaihuë'. A'naquënso' carta a'napitari ninshitërinso' a'notërinqüema' nohuitacaso marë'. “Iso quëmapiso' noya. A'chintohuachinquëma', noya natanco',” tënin quiricaquë. Inanpi quirica co ma'parainquëmahuë'. Co ina pochin nohuantëraihuë'. Nani noyá nohuitëramacoi. 2 Canpitaso' cartanëhuëi pochin ninama', cancanëhuëiquë Quisocristori ninshitërinso'. Nanamën chachin a'chintohuatëinquëmara, noya imarama'. Ya'ipi piyapi'sa' ni'ninëinquëma'. “Paono ca'taninsopitarë chachin a'chintërin ni'ton, noya cancantopi,” ta'tona', noya ni'ninacoi. 3 A'chintohuatëinquëmara, noya natanatoma' Quisocristo imarama' ni'ton, noya carta pochin ninama'. Quisocristo chachin ninshitërinso'. Ina cartaso' co napisëquë ninshitërinhuë'. Co na'piquë tëranta' ninshitërinhuë'. Yosëso' nanpimiatarin ni'ton, Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' nóya nicacamaso marë'.

4 Quisocristo catahuarincoi ni'ton, noya a'chintërainquëma'. Ina marë' Yosë noya ni'sarincoi, tënai. 5 Quiyaora co pi'pisha tëranta' nanitëraihuë' noya a'chinta'huainquëmaso'. Yosëichin ananitërincoi. Co catahuarincoihuë' naporini, co canpitanta' cancanëma quëran imaitomahuë'. 6 Ina nani acorincoi a'china'huaiso marë'. Acohuachincoira, catahuarincoi nasha quëran anoyatërinso a'chinta'huainquëmaso marë'. Ina imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' Yosë nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. Iráca anoyatërinso Moisésëri ninshitopirinhuë'. Ina imapatëhua, co onporonta' noya cancantërehuahuë'. “Co natëhuatamahuë', chiminpatama', ana'intacaso' ya'huërin,” tënin. Co ina a'chintërainquëmahuë'.

7 Iráca Yosë pënëntërinso' sha'huihuachina, na'piquë ninshitërin. Yosëso' noya noya ni'ton, huënaráchin ya'norin. Moisésë ya'pirionta' huënaratarin ni'ton, co israiro'sa' nanitopihuë' hua'qui' nirayacaiso'. Huënarataponahuë', oshaquëran sacorayarin. Pënëntërinsona' noya niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Co ya'ipi natëhuachinahuë', chiminpachina', ana'intacaso' ya'huërin. 8 Iporaso nipirinhuë', nasha quëran anoyatërinso a'chinarai. ¡Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' ni'ton, inaso' noya noya! 9 Iráca pënëntërinso' nanan noya nipirinhuë', co natëhuachinahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Quisocristo nanamënso nipirinhuë', noya noya. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton noya noya, tënahuë. 10 Iráca Moisésë noya pënëntopirinhuë', iporaso' noya noya ya'huëtërinpoa'. 11 Iráca pënëntërinso sha'huitohuachina, huënaráchin pochin ya'nopirinhuë', sacorin huachi, co ya'huëmiatarinhuë'. Iporaso' nasha quëran anoyatërinso', ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishatarinhuë' ni'ton, noya noya, tënëhua'.

12 “Inaso co ta'huantarinhüë',” ta'toi, inasáchin a'chinarai. Co të'huatoihuë', ya'ipi parti a'chinarai. 13 Iráca Moisésë pënëntohuachina, ya'pirin huënaratopirinhuë', oshaquëran sacorayarin. Napoaton nipa'copirayatërin ama sacorayarinsó' quënanacaiso marëhuë'. Quiyaso' co ina pochin a'chintërainquëmahuë'. 14 Israiro'saso nipirinhuë' co natantochináchinhuë' cancantopi. Ipora huanta' Yosë quiricanën iráca ninshitopiso' nontopirinahuë', co no'tëquën yonquipihuë'. Nipa'copirayatërinso pochin cancantatona', co nanitopihuë' Yosë quiricanën no'tëquën nitotacaiso'. Quisocristoichin catahuarinpoa'

no'tèquèn nitotacaso'. ¹⁵ Ipora huanta' Moisésë ninshitërinso' nontopirinhue', co no'tèquèn yonquipihue'. ¹⁶ Quisocriso imapatèhua', co huachi nipa'copirayatèreso pochin cancantarihuahué'. Sinioro noya nohuitarihua'. ¹⁷ "Sinioro" topatèhua', Ispirito Santo tapon naporèhua'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi iráca pënëntërinso' imacaso' ya'huërinhué'. Ispirito Santo nicha'ërinpoa' no'tèquèn yonquicaso marè'. ¹⁸ Sinioro imapatèhua', co huachi nipa'copirayatèreso pochin cancantarihuahué'. Isihuicoquë ma'sha a'notèreso pochin ninèhua'. Yosë nóya nininso' piyapi'sa' anitotèrèhua'. Apira apira ina yonquihuatèhua', oshaquëran Yosë pochachin cancantarihua'. Ina nohuanton, Ispirito Santo catahuarinpoa' noya noya cancantacaso marè'.

4

¹ Yosë nosoroatoncoi, acorincoi ina nanamën a'china'huaiso marè'. Ina yonquiatoi, co yaa'poraihué'. ² A'naquënso' co noyahué' yonquiatona', a'chinapi. Noyasha nonpirinhue', nonpinacaiso marè' napopi. Quiyaso nipirinhue' co manta' po'oana quëran ninaihué' ni'ton, co tapanahuaiso' ya'huërinhué'. Co nisha nisha a'chinaihué'. Ya'ipi Yosë nanamën no'tèquèn a'chintarainquëma'. Yosë ni'sárincoi ni'ton, inasáchin a'chinarai. A'ninquëchin a'chinai ya'ipi piyapi'sa' yonquicaiso marè'. ³ Quisocriso nanamën noya a'chintopiraihué', a'naquën co yanatètopihue'. Parisitopiquë pacacaiso nipsisopita co nohuantopihue' natètacaiso'. ⁴ Sopai nohuanton, co nanitopihue' no'tèquèn yonquicaiso'. Ma'sha a'pintèreso pochin nanamën quëran Yosë anitotërinpoa' Quisocriso nohuitacaso marè'. Inaso' Yosë chachin ninin. Inapitaso nipirinhue' somaraya pochin cancantatona', co nanitopihue' natètacaiso'. ⁵ Co quiya imancoiso marè' a'chintèrainquëmahue'. Quisocriso nanamënáchin sha'huitèrainquëma'. "Sinioro ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin," tënai. Quiyanta' ina natëtoi, nani tahuëri yacatahuarainquëma'. ⁶ Ya'nán isoro'pa' acoapon ya'ipi parti tashipirinhue': "Nii'sohuanchin huachi," tënin Yosë. Napohuachina, tahuëri ya'huërin. Inapochachin iporaso' cancanënpoaquë a'pintërinpoa' ina nohuitacaso marè'. Inaso' noya noya. Quisocriso ya'pirin quëran a'pintërinpoaso pochin ninin. Ina yonquihuatèhua', Yosë chachin anohuitarinpoa huachi.

Yosë natëtona', chiniquën cancantopiso'

⁷ Co quiyaso' chiniquën nanantopiraihué', Yosë nohuitatoi, a'napitanta' catahuarai ina nohuitacaiso marè'. Ni'co'. Yonsha, hué'ëta, inapita no'pa quëran nipi ni'ton, co ya'huëmiatërinhué'. A'naroáchin ya'quihuachina, co noyatërinhué'. Napoonin. Inapochachin quiyanta' co chiniquën cancantopiraihué', Yosë catahuarincoi nanamën a'china'huaiso'. A'napitanta' natanatonacoi, yonquiapi. "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya. Co catahuarinhue' naporini, co ina pochin nanichitonahué'," tosapi. ⁸ Nani ma'sha onpopiraihué', Yosë catahuarincoi ahuantahuaiso marè'. "Oshaquëran nicha'ësarincoi," ta'toi, imarai. "¿Onpoatoicha ma'sha onporai paya?" tapoiraihué', co pa'yanaihué'. ⁹ A'chinoiso marè' chiniquën no'huipirincoihué', co Yosë naniantërincoihué'. A'parisitopirincoihué', co ata'huantërincoihué'. ¹⁰ Iráca Quisocriso chiniquën aparisitahuatona', tëpapi. Quiyanta' Quisocriso marè' parisitarai. A'naquën yatëparinacoi. Napoaponahué'

Quisocristo nanpiantarin ni'ton, catahuarincoi ina pochin nica'huaiso marè'. ¹¹ Quisocristo nanamèn a'chinois marè' yatèparinacoi. Quiyaora co nanitopiraihuè', nani tahuèri ina achinicancanincoi ina pochachin yonquica'huaiso marè'. Ipora huanata' nanpitoi, Quisocristo pochin cancantarai. ¹² A'chintèrainquèmaso marè' aparisitonacoi, yatèpapirinacoihuè', canpitaso' imarama'. Quisocristo anoyacancantèrinquèma' ni'ton, nanpimiatarama', ténahuè'.

¹³ Yosè quiricanènquè ninshitopi. “Yosè natèrahuè ni'ton, sha'huirahuè,” tènin. Quiyanta' inapochachin cancantèrai. “Yosè catahuarincoi,” ta'toi, nanamèn a'chinarai. ¹⁴ Tèpapirinacoihuènta', Quisocristo imarai ni'toi, Yosè ananpitaantarincoi, tènai. Iráca Quisocristo ananpitaantarinsó' pochin quiyanta' ananpitaantarincoi. Yosè'pa' quèpantarincoi. Canpitaro'coi chachin ya'huècontarihua huachi. ¹⁵ Canpitanata' imacamaso marè' parisitèrai. Inaora nohuanton, Yosè na'con nosororincoi. Na'con na'con piyapi'sa' ina nohuitohuachina', noya cancantatona', Yosè nontapi. “Ma noyanquèncha, Sinioro, paya. Nosoroatoncoi, nicha'èsarancoi ni'ton, Yosparinquèn, Sinioro,” itapi.

¹⁶ Napoaton co a'pochináchinhuè' cancantèrai. Parisitatoi, co huachi chinipiraihuè', nani tahuèri achinicancanincoi noya noya cancanta'huaiso marè'. ¹⁷ Tèhuèenchachin iporasó' pi'pian parisitapirèhuahuè', co hua'qui' isoro'paquè ya'huarihuahuè'. Yosè'pa' pa'patèhua', co onporonta' pipiarèhuahuè'. Imarèhuaso marè' parisitapirèhuahuè', inapaquèso' noya noya cancantarihua'. Yosè pochachin cancantarihua'. ¹⁸ Isoro'paquè ya'huèrinsopita co na'con na'con yonquirèhuahuè'. Iporaso' parisitarihuarahuè', co ina marè' sètarihuahuè'. Yosè na'con na'con yonquiarèhua'. Ina nohuitacasoáchin cancantarihua'. Isoro'paquè ya'huèrinsopita quènanpirèhuahuè', co ya'huèmiatarinhuè'. Ta'huantarin. Yosè noya yonquirinpoasoso' co quènanpirèhuahuè', ya'huèmiatarin.

5

¹ Ni'co'. Pèi' nè'mètè quèran nipachinara, co hua'quirinhuè'. Inapochachin nonènpoanta' co ya'huèmiatarinhuè'. Chiminpatèhua', Yosè'pa' pa'patèhua', nasha nonènpoa' Yosè quètarinpoa'. Noya noya nininsó' quètarinpoa'. Inaso' co onporonta' chanatarinhuè'. ² Iporaso' parisitapirèhuahuè', a'na tahuèri nasha a'morèhuaso pochin nasha nonènpoa' ya'huètarinpoa'. Ina na'con nohuantèrèhua'. ³ Chiminpatèhua', co hua'yanènpoarachin inápaquè ya'huèmiatarinhuè'. Nasha nonènpoa' quètarinpoa'. ⁴ Iporaso' isoro'paquè ya'huatèhua', co chinirèhuahuè', sètèrèhua', naporèhua'. Napopirèhuahuè', co chiminacaso' nohuantèrèhuahuè'. Nasha nonènpoa' tèhuèenchinsó' na'con nohuantèrèhua'. Isoro'paquè ta'huantopirèhuahuè', Yosè'pa' noya noya nanpimiatarihua'. ⁵ Yosè acorinpoa' nasha nonènpoa' ya'huètinpoaso marè'. Tèhuèenchachin inápaquè noya ananpitaantarinpoa', tènèhua'. Sichoquè marca acorèso pochin nani Ispirito Santo aya'coancantèrinpoa' ni'ton, nitotèrèhua'.

⁶ Napoaton chiniquèn cancantèrèhua'. “A'na tahuèri Yosè'pa' pa'sarèhua’,” ta'tèhua', noya cancantarèhua'. Tèhuèenchachin isoro'paquè nanpihuatèhua', co Quisocristo nirayarihuahuè'. ⁷ Co ipora quènanpirèhuahuè', “Yosè no'tèquèn nontèrinpoa’,” ta'tèhua',

natèrèhua'. "Co onporonta' nonpintarinpoahuè'," tènèhua'. ⁸ Napoaton chiniquèn cancantèrèhua'. "Chiminpatèhua', Quisocristorè'quènpoa' ya'huècontarihua'. Inaso' noya noya," tènèhua'. ⁹ Ma'sona tēranta' nipatèhua', Yoséichin natèrèhua' noya nicainpoaso marè'. Nanpihuatèhua', chiminpatèhuanta', Sinioro nohuantèrinsoáchin nohuantèrèhua'. ¹⁰ A'na tahuèri Quisocristo o'mantahuachin, ya'ipinpoa' coisè pochin sha'huitarinpoa'. Ya'ipi ninèhuasopita yonquiaton, a'naya a'nayanpoa' no'tèquèn nontarinpoa'. Co noya nipatèhuahuè', co Yosè'pa' acanaarinpoahuè'. Noya nipatèhua', acanaarinpoa huachi.

Nanan anoyatèrinpoaso'

¹¹ Napoaton Yosè tè'huatacaso' ya'huèrin. Ina yonquiatoi, ya'ipi piyapi'sa' pènénarai. Co pi'pian tēranta' nonpintèrainquémahuè'. Yosè ni'sárincoi ni'toi, no'tèquèn nontèrainquéma'. Noya ninaiso' canpitanta' nitotèrama', topiraihuè'. ¹² "Quiyaso' noya noyacoí," co tènaihuè'. Co a'napita nocanaihuè'. Nisha nanan a'china'piro'sa' noya pochin ya'noponaraihuè', co cancanèna quèran huarè' imapihuè'. Pinopachincoi, sha'huitoco': "Paono tēhuénchachin no'tèquèn nontèrincoi. Ya'ipi cancanèn quèran huarè' Quisocristo imarin," itoco'. Ina pochin a'panicamaso marè' sha'huitaranquéma'. ¹³ A'naquèn na'con pènènpatèira, "Hua'yantopi," itèrinacoí. Napopirinahuè', Yosè yonquiatoi, naporai. A'na tahuèrinta' sanoanan quèran pènèninquéma'. Yosè yonquicamaso marè' ina pochin nontèrainquéma'. ¹⁴ "Quisocristo na'con nosororinpoa'," ta'toi, nanamèn a'chinárai. Canpoa marè' inaso' chiminin. Ina imapatèhua', canpoanta' chiminèhuaso pochin ni'ninpoa'. ¹⁵ Tēhuénchachin canpoa marè' chiminin noya noya cancantacaso marè'. Co huachi canpoara costarèhuaso' pa'yatacaso' ya'huèrinhuè'. Inasáchin yonquicaso marè' chiminin. Chiminaponahuè', nanopiantarin ni'ton, inasáchin yonquirèhua'. ¹⁶ Iráca quiyaora yonquinèhuèi quèran yonquiatoi, aipi ya'norinsoráchin yonquirai. Quisocristonta' iráca co no'tèquèn yonquirapiraihuè'. "Co inaso' Yosè hui'ninhuè'," topiraihuè', iporaso' no'tèquèn yonquirai. ¹⁷ Quisocristo imapatèhua', Yosè anoyacancantaripoa'. Nasha cancan ya'huètarinpoa huachi. Iráca yonquirèhuasopita naniantèrèhua'. Nashamiachin pochin cancantatèhua', noya noya yonquiarihua huachi.

¹⁸ Co canpoara noya cancantèrèhuahuè'. Yoséichin anoyacancantèrinpoa'. Iráca oshahuanatèhua', Yosè inimicotopirèhuahuè', inaora nohuanton, hui'nin isoro'paquè a'paimarin chiminaton nanan anoyatinpoaso marè'. Ina quèran quiyanta' acorincoi nanamèn a'china'huaiso marè'. Insosona natèhuachin, nanan anoyatarin. ¹⁹ Yosè nohuanton, hui'nin chiminin anoyacancantipoaso marè'. Anoyacancantohuachinpoa', co huachi oshanènpoa' yonquirinhuè', inquitèrinpoa huachi. Nani nanan anoyatohuachinpoara, quiyanta' acorincoi paatoí a'napita sha'huita'huaiso marè'. ²⁰ Quisocristo chachin acorincoi a'napita anitota'huaiso marè'. Ina ya'huèrenamèn pochin sha'huitarainquéma'. "Yosè nontoco' nanan anoyachinquéma'," itárainquéma'. ²¹ Iráca Quisocristo co manta' oshahuanaponahuè', Yosè nohuanton, ya'huèrètèrinpoa'. Oshahuan pochin nicaton, Yosèri chiniquèn ana'intèrin. Canpoa marè' chiminin ni'ton, co huachi oshahuan pochin ni'ninpoahuè'. Quisocristo imapatèhua', Yosè nōya ni'sarinpoa'.

6

1 Yosë acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Acoatoncoi, catahuarincoi a'chinta'huainquëmaso marë'. "Yosë nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'," itërainquëma'. Ama topinan quëran natancosohuë'. Imaco huachi. 2 Iráca quiricanën quëran Yosë naporin: "Ipora chachin yacatahuanquëma'. Nontohuatamaco, natanaranquëma'.

Yanicha'ëranquëma' ni'ton, catahuanquëma' cha'ëcamaso marë'," tënin. Ipora tahuëri chachin yacatahuanpoa'. Nontohuatëhua', anoyacancan-tarinpoa', tënahuë'.

3 Napoaton noyasáchin ninai ama a'na piyapi tëranta' nisha can-cantacaso marëhuë'. Co noyahuë' ninai naporini, a'napitanta' nica-tonacoi, co Yosë imaitonahuë'. 4 Ma'sona tëranta' nipatoira, Yosëichin natërai piyapi'sa' niconacoi ina yonquicaiso marë'. Aparisitopirina-coihuë', co i'huërëtëraihuë'. Ma'sha, cosharo', inapita pahuantopirin-coihuë', ahuantatoi, chiniquën cancantërai. Ma'sha onpoapoiraihuë', co pa'yanaihuë'. 5 A'chinaiso marë' tëhuë'nchachin huihuirinacoi, tashinan pëiquë po'morinacoi. Chiniquën no'huitatona', ahüërinacoi. A'chinapoi pa'sápatoi, co huachi chiniraihuë'. Na'a tashi' Yosë marë' sacatápatoi, huë'ëi' natanai. A'na tahuërinta' co coshatatoihuë', tana natanai. 6 "Quisocriso imarai," ta'toi, noyasáchin ninai. Yosë nanamën noya nitotërai. Ma'sha onpotopirinacoihuë', co no'huiraihuë', ahuantërai. Ya'ipi piyapi'sa' nóya nontatoi, catahuarai. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, catahuarincoi noya nica'huaiso'. Tëhuë'nchachin cancanëhuëi quëran huarë' piyapi'sa' nosororai. 7 No'tëquën a'chinai. Yosë na'con catahuarincoi ni'ton, a'chinpatoira, na'a piyapi'sa' natanatona', imasapi. Ni'co'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' hua'na quëran a'morin ama inimicori paquitacaso marëhuë'. Inapochachin Yosë achinirin-coi ama sopai minsëincoiso marëhuë'. Yosë nohuanton, noyasáchin ninai. Noya catahuarincoi ni'ton, sopai minsëarai. 8 A'naquën noya ni'ninacoi. A'naquënso nipirinhüë' no'huirinacoi. A'na tahuëri: "Paono nóya a'chinin," topi. A'na tahuëriso nipirinhüë' pinorinacoi. No'tëquën a'chintopiraihuë': "Nonpiánpi," topi a'naquënta'. 9 Na'a piyapi'sa' no-huitopirinacoihuë', a'naquënso' nisha pochin niconacoi, co yanatani-nacoihuë'. Pi'pianchin shichimipiraihuë', nanpiárai. Chiniquën aparisi-topirinacoihuë', co tëparinacoihuë'. 10 Sëtopiraihuë', Yosë yonquiatoi, noya cancantërai. Co na'con ma'sha ya'huëtopirinacoihuë', Yosë nanamën a'chintërai ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtonacoi, noya noya cancantapi. Co manta' ya'huëtopirinacoihuë', Yosë nohuitatoi, sano cancantërai. Co manta' noya nininso' pahuantërincoihuë'.

11 Corintoquë ya'huëramasopita, na'con ninshitarainquëma'. Nani ya'ipi yonquiraiso', iyaro'sa', sha'huiterainquëma'. Na'con nosororainquëma'.

12 Quiyaso' ya'ipi cancanëhuëi quëran nosoromiatërainquëma'. Noy-asáchin yonquipirainquëmahüë', canpitaso' co a'na nosororamacoihuë' nimara, tënai. 13 Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma' ni'ton, inapochachin nosorocoi quiyanta', topiraihuë'. Ina na'con nohuantërai.

Nipayarëhuasopita

14 Co Yosë imapisopitasohuë' nipirinhüë', ama inapitarë'quëma' na'con na'con nipayacosohuë'. Co canpita pochin cancantopihuë'. Noya cancantohuatama', co nohuantaramahuë' oshahuanacamaso'.

Ni'co'. Tahuëri, tashi' co inachachinhuë'. Nisha nisha ya'nopi.
 15 Quisocristo sopairë' co napopináchin yonquipihuë'. Naporahuaton,
 canpoaso' Quisocristo imarëhua' ni'ton, co oshahuano'sa pochin
 cancantërehuahuë'. 16 Yosë chinotërehuahuë' noyasáchin nicacaso'
 ya'huërin. Co inaquëso' mamanshi moshacaso' ya'huërinhuë'.
 Inapochachin canpoanta' Yosë imapatëhua', ya'coancantarinpoa' ni'ton,
 ina pëinën pochin ninëhua'. Yosëso' nanpiárin. Quiricanën quëran
 naporin:

"Imapatamaco, ya'coancantaranquëma'. Canpitaro'co ya'huarahuë.

Chinotohuatamaco, noya a'paiaranquëma'.

Piyapinëhuëpita pochin ni'saranquëma'," ténin.

17 Ina quëran Siniorori itantarín:

"A'naquën co noyahuë' cancantohuachina', ama inapitarë'quëma' nipay-
 acosohuë'.

Co noyahuë' yonquipiso' tananpitoco'.

Inapotohuatama', noya ni'saranquëma'.

18 Tataparinquëma' pochachin noya nosoroaranquëma'.

Hui'nahuëpita pochin cancantëranquëma',

itërinpoa' Tata Yosë. Chini chiniquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntërin,"
 ténin quiricanënuë'.

7

1 Iyaro'sa na'con nosororranquëma'. Ina pochin Yosë yonquirinpoa
 ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantahua'. Ya'ipi co
 noyahuë' ninëhuasopitanta' a'poa'ahua'. Yosë të'huatatëhua', noyasáchin
 niahua'.

Noya cancantantapiso'

2 Cancanëma quëran huarë' nosorocoi. Co a'nayanquëma tëranta'
 ma'sha onpotërainquëmahuë'. Co anishacancantërainquëmahuë'. Co non-
 pintërainquëmahuë'. 3 Co nocanatënuëma' pënënanquëmahuë'. Na'con
 nosororainquëmaso' nani sha'huitërainquëma'. Chimina'huaiquë huarë'
 nosoromiatarainquëma'. 4 Tëhuëenchachin nóya ni'nanquëma'. "Corinto-
 quë ya'huëpisopita noya imapi," itërahuë ya'ipi piyapi'sa'. Parisitapo-
 rahuë', canpita yonquiatënuëma', nóya cancantërahuë'.

5 Masitoniquë canconpatoira, na'con ma'sha onpoatoi napion can-
 cantërai. Na'a piyapi'sa' no'huirínacoi ni'ton, parisitërai. Naporahuaton,
 cancanehuëi quëran na'con yonquirápatëinquëma', sëtërai. 6 Sëtohuatëhua',
 Yosë achinicancaninpoa' ni'ton, quiyanta' achinicancanincoi. Ina no-
 huanton, Tito huë'nin. 7 Napoaton noya cancantërai. Noya nanan
 sha'huitiiríncoi. Noya yonquiantarama' ni'ton, inanta' noya can-
 cantërin. I'hua ni'conpachinquëmara, napotërama': "Hua'qui' co Paono
 ni'nincoihuë'. Sha'huitëquë' manóton huë'in. Co noyahuë' ninaiso marë'
 sëtërai. Paono pënënpachincoi, noya natanai," tënama', itërincoi. Ina
 natanato, nóya cancantërahuë'.

8-9 I'hua quirica ninshitatënuëma', chiniquën pënënanquëma'. Ina quir-
 ica nontohuatamara, pa'pi sëtërama'. Ina natanato, canta' sëtopirahuë'.
 Co nohuantërahuë' chiniquën asëta'huanquëmaso'. Iporaso nipirinhüë'
 noya cancantërahuë'. Co hua'qui' sëtëramahuë'. Oshanëma marë'
 sëtatomá, na'con na'con Yosë yonquirama'. Co noyahuë' ninamasopita
 a'porama'. Pënënanquëma' ni'ton, co ana'intinquëmaso' ya'huërinhuë'.

¹⁰ Oshanēnpoa marē' sētātēhua', Yosē nontohuatēhua', catahuarinpoa' co noyahuē' yonquirēhuasopita naniantacaso marē'. Ina pochin sētacaso' noya, tēnahuē. Ina quēran anoyacancantarinpoa'. Co imapisopitasohuē' nipirinhue' topinan quēran sētopi. Co oshanēna' naniantohuachinahuē', chiminpachina', Yosēri ana'intarin. ¹¹ Canpitaso' sētātoma', na'con na'con Yosē yonquirama'. Ina quēran "Tēhuēnchachin co noyahuē' nicatēhua', oshahuanēhua'. Co noyahuē' ninēhuasopita naniantahua', Yosē ana'intohuachinpoa'," tēnama'. Canta' noya yonquiramaco. "Manóton Paono huē'in catahuainpoaso marē'. Chiniquēn cantatēhua', no'tēquēn natēhua'," tēnama'. Oshahuanapi co noyahuē' nininso marē' ana'intērama' noya nicacaso marē'. Ya'ipi co noyahuē' yonquiramasopita naniantatoma', noya cancantaantarama'. ¹² I'hua ninshitaponquēma', co tēhuēna'pi yonquiato, ninshitēranquēmahuē'. Co inari aparisitērinso tēranta' yonquirahuē'. Ya'ipinquēma' noya yonquiantamacoisso' nohuantērahuē. "Paonoso catahuarinsopitarē chachin, no'tēquēn pēnēninpoa'. Yosē ni'sarinpoa' ni'quēhuarē', natēhua'," ta'camaso marē' ninshitēranquēma'. ¹³ Naporama' ni'ton, co huachi sētēraihuē'.

Tito cantonpachinquēmara, co pi'pian tēranta' no'huiramahuē'. Noya nontērama' ni'ton, noya cancantērin. Quiyanta' ina natanatoi, nóya cancantērai. ¹⁴ Co'huara Tito pa'shátērasohuē', sha'huitērahuē: "Corintoquē ya'huēpisopita noya imatona', natēarinēnquēn," itērahuē. Canpita no'tēquēn nontērainquēmaso pochachin Titonta' no'tēquēn nontērahuē. Pa'pachina, tēhuēnchachin noya natērama' ni'ton, co tapanahuē'. ¹⁵ Pēnēnpachinquēmara, itērama': "No'tēquēn pēnēnancoi. Tēhuēnchachin co noyahuē' ninai. Yosē tē'huata'huaiso' ya'huērin," ta'toma', natērama'. Ina natanahuaton, Titonta' na'con nosororinquēma'. ¹⁶ Carinquēmanta' yonquiatēnquēma', nóya cancantērahuē. Noya noya imasarama huachi, tēnahuē.

8

Pahuantērinsopita catahuacaso' ya'huērinso'

¹ Isonta' iyaro'sa' yasha'huitēranquēma'. Masitonia parti na'a piyapi'sa' Quisocriso imasapi. Nisha nisha ninanoquē niyontonatona', Yosē chinotapi. "Yosē na'con nosororinpoa'," ta'tona', a'napita noya nosoroapi. Yosēri chachin catahuarin ina pochin cancantacaiso marē'. ² Ma'sha onpotohuachinara, chiniquēn parisitaponaraihuē', noya cancantopi. Naporahuaton, pi'pisha ya'huētopirinhahuē', a'napita imapisopita pahuantohuachinara, na'con coriqui quētopi. ³ Co apiratonahuē', na'con quētopi. Pahuantaiquēhuarē' quētopi, cari ni'nahuē. Co sha'huitopiraihuē', inahuara nohuantatona', quētērinacoi pahuantērinsopita quētaca'huaiso marē'. ⁴ "Quiyarinta' a'napita imapisopita catahua'ii, topiraihuē'. Cotia parti na'con pahuantopi ni'ton, iso coriqui quētonquē'," itērinacoi. Na'con ina pochin nontērinacoi. ⁵ Co coriqui quētacasoachin yonquipihuē'. Ya'ipi cancanēna quēran Yosē imapi. Ina'ton yonquipi. Ina pochin cancantacaso' noya noya, tēnahuē. Ina quēran coriqui, ma'sha, inapita quētopi. Quiyanta' yanatērinacoi. "Ma'sona Yosē nohuantohuachin, sha'huitocoi natē'i," itērinacoi. ⁶ I'hua chachin Tito sha'huitērinquēma' ni'ton, canpitanta' yonquirama' coriqui yontonacamaso'. "Imapisopita pahuantopi ni'ton, a'patahua'," tēnama'. Napoaton i'huamiachin Tito itērai: "Naquēranchin

paantaton, pënëantaquë' ya'ipi coriqui yaa'papiso' ananiina'," itërai. ⁷ Canpitaso' nóya imarama' ni'ton, Quisocristo natërama'. Na'con nitotatoma', a'chinama'. A'napita yacatahuarama'. A'chintëranquëmaso pochachin a'napita nosoroarama'. Napoaton iporaso' pahuantopisopita nosoroatoma', catahuaco', tënahüë.

⁸ Co camairanquëmahuë'. A'napita na'con Yosë marë' acopiso' sha'huitëranquëma' yonquicamaso marë'. Tëhuënchachin a'napita nosorohuatama', ama topinan quëran nontocosohüë'. Catahuaco' ama pahuanchinasohüë'. ⁹ Siniro Quisocristo nosoroatonpoa', catahuarinpoaso' nani nitotërama'. Iráca noya noya inápaquë ya'huëpirinhuë', isoro'paquë o'marin nicha'ëinquëmaso marë'. Co manta' isëquë ya'huëtërinhuë'. Parisitërin quëran nicha'ërinquëma' noya noya cancantacaso marë'. Parisitaton, na'con catahuarinquëma'.

¹⁰ I'hua pi'iquë yonquirama' a'napita catahuacamaso'. Naporos' caniaritërama' coriqui yontonacaso'. Iporaso' naquëranchin yontoantoc', tënahüë. Inapohuatama', noya nisarama'. ¹¹ Naporos' pa'pi nohuantopiramahuë', iporaso' coriqui ya'huëtihuachinquëma', noya cancantatoma', yontonco' ananicaso marë'. ¹² Ya'ipi cancanëma quëran quëtohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Co na'a coriquihuanpatamahuë', Yosë nitotërin. Co nanitëramahuë' na'a quëtacaso'. Co apiratomahuë', pi'pian tëranta' quëtohuatama', noya ni'sarinquëma'.

¹³ Nanitinpichin acocaso' ya'huërin. Co nohuantërahüë' pahuantinquëmaso'. ¹⁴ Noya nicatahuacaso' nohuantahua'. Iporaso' ya'huëtëranquëma' ni'ton, pahuantërin SOPITA quëtoco'. A'na tahuëriso' canpita ya'huërë' ma'sha pahuantohuachinquëma', inahuanta' i'huërëtarinëinquëma'. Ninapotohuatëhua', ya'ipi imarëhuasopita noya ya'huarihua'. Co pahuantarinpoahuë'. ¹⁵ Iráca Yosë quiricanëinquë naporin: "Mana mapachinara, a'naquënso' na'a maponaraihuë', co ya'sotopihuë'. A'naquënso nipirinhuë' pi'pian maponaraihuë', co pahuantopihuë'," tënin.

Tito Corintoquë a'parinso'

¹⁶ Titonta' na'con yonquiringuëma'. Ina marë' noya cancantato, "Yosparinquën, Siniro," itërahüë. ¹⁷ "Naquëranchin paantaquë'," itohuatëra, "Noyahua'. Nani canta' yonquirahuë paanta'huaso'. Na'con nohuantërahüë," itërinco.

¹⁸ A'na iyayanta' a'paarai. Titorë' pa'sarin. "Inanta' nóya imaton, Quisocristo nanamën noya a'chinin," topi ya'ipi imapisopita. ¹⁹ Nisha nisha ninano quëran imapisopita niyontohuatona', ina quëmapi chachin huayonahuatona', acopi ca'tanaincoiso marë'. Coriqui yoca'huaiso marë' pa'patoi, inanta' pa'sarin. Coriqui quëtonpatoi, noya cancantapona huachi. "Ma noyacha Tata Yosë nosororinpoa paya. Ina nohuanton, iyaro'sa' noya cancantatona', catahuarinënpoa'," taponá. ²⁰ Na'a coriqui quëparai ni'ton, co nohuantërahüë' a'napita pinoínacoiso'. Napoaton ina napocoi pa'sarai. ²¹ Noyasáchin nisaraí Yosë noya nicaincoiso marë'. Piyapi'santa' noya nicaincoiso' nohuantërai.

²² A'na iyayanta' a'parai nicainquëmaso marë'. Inanta' na'con catahuarincoi a'china'huaiso marë'. Piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin, a'chintërin, naporin. Noya quëmapi, tënai. Ipora canpitaquë pa'sarin. "Corintoquë imapisopita na'con nohuantopí pahuantërin SOPITA catahuacaiso'," ta'ton, pa'sarin catahuainquëmaso marë'.

23 “¿Inta' Titoso?” itohuachinênquëma', sha'huitoco'. “Co'ta Paonorë' a'chininso'. Inanta' piyapi'sa' catahuarin noya imacaiso marë',” itoco'. “¿Ma'marëta' a'napitanta' huë'pi?” itohuachinênquëma', “Nisha nisha ninano quëran a'paipiso'. Quisocriso noya imapi inapitanta',” itoco'. 24 Inapita cantonpachinquëma', noya nontoco'. Ina quëran coriqui pahuantërinsoyita marë' yontonamaso' quëtohuatama', noya ni'sarinênquëma'. “Paono no'tëquën nontërinpoa'. Corintoquë imapisopitaso' pahuantopisopita nosoropi mini,” tosapi. Ina quëran ya'huëpiquë chachin paantahuachina', sha'huirapi anta'. Ya'ipi imapisopita nitotapi huachi.

9

Imapisopita catahuacaso marë' coriqui yontonpiso'

1 Tëhuëenchachin a'napita imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nani nitotërama' ni'ton, co na'con ninshitaranquëmahuë'. 2 Piyapi'sa' yacatahuaramaso' nitotërahuë. Ya'ipi Masitonia parti pa'pato, sha'huitëra'piarahuë. “Thua pi'iquë chachin Acaya parti imapisopita na'con yonquipi pahuantërinsoyita catahuacaiso',” itërahuë. Masitoniaro'sa' natantahuatona', inahuanta' nohuantopi. “Inapita pochin quiyanta' catahuachi, topirahuë',” itërinaco na'aya'pi. 3 Nipirinhüë', “Co ya'ipi coriqui yontonchätërapihüë',” ta'to, isopita iyaro'sa' a'pataranquëma' nontinquëmaso marë'. “Nani yontonapi huëshirahuë,” itopirahuë', ipora huanta' pahuanamara. Co topinan quëran napota'huaso' ya'huërinhuë', tënahüë. 4 Co hua'quiya quëranhuë' canpitataquë pa'sarahuë. A'naquën Masitoniaquë ya'huëpisopita imasarinaco nimara. Canpitataquë canconpatoi, nani coriqui yontontopinan quënanconarai, topirahuë'. Co ya'huëhuachinhüë', tapanarahuë. “Corintoquë imapisopitaso' noyaro'sa',” itërahuëso marë', co coriqui ya'huëhuachinhüë', tapanarama' canpitanta'. 5 Napoaton iyaro'sa' aquëchitërahuë. I'hua yonquirama' a'napita catahuacaso'. Inapitaso' catahuarinênquëma' coriqui yontonacamaso marë'. Nani yontonpatama', noya quënanconarai. Canpitaora nohuanton, quëtoco'. Co quiyaora nohuanton, yama'parainquëmahuë'.

6 Isonta' yonquico': “Pi'pian sha'tohuatera, pi'pian manë'. Pancana sha'tohuatëra, na'con manë',” topi. 7 Ya'ipinpoa' canpoara nohuanton, quëtahua'. Onposona yaquëtohuachin, quëchin. Ama nisha nisha yonquia'huasohüë'. Co apiquëran quëtacaso' ya'huërinhuë'. Noya cancantatëhua', quëtahua'. Ina pochin quëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. 8 Yosë ya'ipi nanitaparín. Nosoroatênquëma', na'con catahuarinquëma' noya nicacamaso'. Nani tahuëri catahuarinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya cancantarama'. Ina nohuanton, ya'huëtarinquëma' a'napitanta' quëtacaso marë'. 9 Iráca Yosë quiricanênquë naporin: “Noya cancantopisopita co apirapihüë'. Sa'ahuario'sa' pahuantohuachina', quëtapi.

Noya nipiso', ya'huëmiatarin,” tënin.

10 Ni'co'. Yosë nohuanton, ya'pirin ya'huërin shacacaso marë'. Sha'patëra, ina nohuanton, na'a papotërin capacaso marë'. Inapochachin ina nohuanton, ma'sha ya'huëtarinquëma'. A'napita topinan quëtohuatama', Yosë catahuarinquëma' noya noya cancantacamaso marë'. 11 Noya catahuahuachinquëma', a'napitanta' catahuarama'.

Co apiratatomahuë', quëtarama'. Pahuantërinso'pita quëtonpatoi, "Yosparinquën, Sinioro," tosapi. ¹² Imapisopita catahuahuatama', co huachi pahuantapihuë'. Naporahuaton, na'con na'con Yosë yonquiapi. "Yosparinquën, Sinioro," itapi. ¹³ Catahuarama' ni'ton, noya cancantapi. "Ma noya Quisocriso nanamën natëtona', catahuarinënpoa'. Ma noyacha Yosëso' ni'ton, ina nohuanton, na'a piyapi'sa' catahuapi paya," tosapi. ¹⁴ Yosë nohuanton, na'con nosororama' ni'ton, inapitanta' nosoroatënuëma', canpita marë' Yosë nontapi huachi. ¹⁵ Yosëso nipirinhüë' na'con na'con quëtërinpoa'. Hui'nin chachin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Inaso' noya nóya ni'ton, "Yosparinquën, Sinioro," itahua'.

10

Yosëri nanan quëtërinso'

¹ Ca Paonoco sanoanan quëran pënënanquëma'. A'naquën napopi: "Paono aquë quëran ninshitohuachinpoara, chiniquën nanan a'patirino'poa'. Isëquë chachin ya'huapon, tē'huatatonpoa', co chiniquën pënëninpoahuë'," topi natantërahuë. Quisocrisoso' chiniquën nanantaponahuë', co no'huirino'poahuë'. Sanoanan quëran pënëninpoa'. Ina pochin cancantato, canta' sanoanan quëran pënënanquëma'. ² A'naquënso' pinorinaco. "Paonoso' co Yosë pochin yonquirinhüë'. Inaora nohuantërinso'áchin yonquirin," topirinhüë'. Pa'pato, inapita chiniquën pënënarahuë'. Canpitaso nipirinhüë', noya yonquihuatama', co chiniquën pënëna'huanquëmaso' ya'huaponhuë', tēnahuë. ³ Piyapicoi quiyanta' nipiraihuë', co a'napita pochin yonquiraihuë'. Co natëpisopitahuëso' inimicotopirinacoihuë', co quiyaora yonquinëhuëi quëran yaminsëraihuë'. ⁴ A'naquënso' inimiconënpita minsëcaiso marë' nisha nisha quihuipi. Quiyaso nipirinhüë' co quiyaora yonquinëhuëi quëran minsëtaraihuë'. Sacai' nipirinhüë', Yosë ananitërincoi nonpin nanano'sa' minsëca'huaiso'. ⁵ A'naquën nisha nanan imasapi. "Quiyaora noya nitotërai," toconpi ni'ton, co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso'. Nipirinhüë', Yosë catahuarincoi inapitanta' minsëca'huaiso'. No'huipirinacoihuë', no'tën nanan a'chintarai Quisocriso'íchin natëcaiso marë'. Ya'ipino'poa' co noyahuë' yonquipirëhuahuë', Yosë nanitërin ananiantinpoaso' Quisocriso'íchin natëcaso marë'. ⁶ Canpita noya natëhuatama', noya cancantarai. Ina quëran canconpatoi, co natëpisopitahuë' no'tëquën ana'ntarai.

⁷ Canpitaso' ya'pirama quëran quënanamasoráchin yonquirama'. Co cancanëma quëran huarë' yonquiramahuë'. A'naquën "Quisocriso chachin imarai," topachinara, isonta' yonqui'ina'. Quiyanta' Quisocriso imarai mini. ⁸ Yosë chachin chiniquën nanan quëtërincoi nanamën a'chinta'huainquëmaso marë', itohuatënuëmara, co ina marë' tapanahuë'. Noya noya imacamaso marë' a'chintërainquëma'. Co nisha cancantamaso marë' a'chintërainquëmahüë'. ⁹ Chiniquën nanantopirahuë', co apa'yana'huanquëmaso marë' ninshitaranquëmahüë'. ¹⁰ A'naquën itërinënuëma': "Paono na'con ninshitatonpoa', chiniquën pënënpirino'poahuë'. Huë'pachinaso', co chiniquën nanantona'pi pochin nontërinpoahuë'. Sanoanayan quëran a'chintërinpoa' ni'ton, co chiniquën nanantërinhuë'," toconpi.

¹¹ Napopirinahuë', co nisha nisha nontaraihuë'. Inapitanta' sha'huitoco' nitochina'. Ninshitoquatênquëmara, chiniquën pënënanquëma mini. Canpitataquë canconpatoi, inachachin nontarainquëma'. Insosona co yanatëhuachinhuë', chiniquën pënënatoi, ana'ntarai huachi.

¹² Inapitaso' co no'tëquën yonquipihuë'. "Quiyaso' noya noyacoï. A'napita quëran noya noya nitotërai," toconpi. Co ina pochin nonacasohuë' nipirinhüë', napopi. Inahua capini ninocanatoná', ninapotopi. Co quiyaso' inapita pochin cancantëraihuë'. ¹³ Co quiyaora nohuanton, chiniquën nanantëraihuë'. Yosë chachin acorincoï na'a piyapi'sa' a'chinta'huaiso marë'. Insëquësona a'china'huaisonta' sha'huitërincoï. Ina nohuanton, Corintoquë ya'huëramasopitanta' a'chintërainquëma'. ¹⁴ Yosë sha'huitërincoïsoráchin natërai. Ina nohuanton, canpitataquë pa'nai. Quiyarima'ton Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. ¹⁵ Co a'na piyapi a'chinquë paatoï, a'chinaihuë'. Yosë a'parincoï noya a'chinta'huainquëmaso marë'. Na'con nohuantërai noya noya imacamaso'. Noya noya natëhuatama', aquëtë huarë' a'chintarainquëma'. ¹⁶ Ina quëran a'napita ya'huërinquënta' yaa'chinai. Inapitanta' Yosë imacaso marë' a'chintarai. A'na piyapi a'chinquë co nohuantëraihuë' a'china'huaiso'.

¹⁷ Yosë quiricanënuë naporin: " 'Noya noya ninahuë,' co ta'caso' ya'huërinhuë'. 'Ma noyacha Yosë catahuarinco paya,' ta'caso' ya'huërin," ténin. ¹⁸ "Caso' noyaco," topatëhua', co ina marë' Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Noya cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina na'con na'con yonquia'ahua'.

11

Nisha a'china'piro'sa'yanonpinpiso'

¹ Noya nipatëhua', co ina marë' a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'. Nipirinhüë', pi'pian hua'yantërinso pochin nonchinquëma' natanco. No'tëquën yonquicamaso marë' sha'huitaranquëma'.

² Yosë nohuanton, na'con nosororanguëma'. Nosoroatënuëma', a'pitëranquëma'. Co nohuantërahuë' nisha cancantacamaso'.

Nanon so'yarinso pochin ninin. Ni'co'. Quëmapiri mapachina, so'ináchin yonquicaso' ya'huërin. Inapochachin carinquëmanta' a'chintëranquëma' Quisocristoíchin yonquicamaso marë'. ³ A'naquënso nipirinhüë' yaanishacancantërinënuëma'.

Iráca ya'huaní Ipa nonpintërinso pochin yanonpintërinënuëma' ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhuë'.

⁴ Quisocristo imacaso' a'chintëranquëma'. Natëhuatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'.

Inapitaso nipirinhüë' nisha a'chintërinënuëma'. "Quisocristo nanamën chachin a'chintarainquëma'," itopirinënuëmahüë', nisha nanan a'chintërinënuëma'. Nisha ispiritonta' ya'huërin, itërinënuëma'. Nisha nisha natëcaso' a'chintohuachinquëmara, a'naroáchin yaimarama'.

⁵ "Quiyaso' noya noyacoï," itopirinënuëmahüë', inapitaso' co ca quëran noya noyahüë', tënahüë'. ⁶ Co míso nona'picohüë' niporahuë', noya noya nitotërahuë. Ya'ipi no'tëquën a'chintëranquëmaso' nani nitotërama'. Nani ma'sha ninahuësonta' nani ni'nama'.

⁷ Yosë nanamën a'chintohuatënuëmara, co pi'pisha tëranta' coriqui ma'paranquëmahüë'. Sacatato, ma'sha pahuantërincoï pa'anahuë. Topinan a'chintëranquëma' canpita noya noya imacamaso marë'.

¿Ina marè' co noyahuè' ni'namaco ti? ⁸ A'chintèranquëmaso marè' co manta' ma'paranquëmahuè'. A'napita imapisopita coriqui a'patèrinaco catahua'huanquëmaso marè'. Naporo' co inapita a'chintopirahuè', a'patèrinaco. ⁹ Canpitataquë ya'huasoco, ma'sha pahuantopirincuhuè', co pi'pisha tèranta' ma'paranquëmahuè'. Masitonia parti quèran huëcatona', quëtirinaco. Quisocristo imapi ni'ton, topinan ma'sha quëtirinaco nanpica'huaso marè'. Canpita ma'shanëma' co ma'paranquëmahuè'. Co onporonta' nohuantaparanquëmahuè'. ¹⁰ Quisocristo catahuarinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. Co a'chinato canarahuè'. Ya'ipi Acaya parti topinan a'chinarahuè. Napoaton noya cancantèraruè. Co insonta' nanitarinhuè' nisha ayonquiincoso'. ¹¹ “Co nosororinquëmahuè' ni'ton, ma'shanëma' co ma'parinquëmahuè',” itopirinënuquëmahuè', co no'tëquën nonpihuè'. Yosë ni'sárinco, na'con nosororinquëma', ténahuè.

¹² Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinënuquëmara, coriqui ma'parinënuquëma'. Caso nipirinhue' a'chinahuëso marè' co coriqui ma'patèraruè'. Ipora huanta' topinan a'chináruhuè ama pinoinacoso marèhuè'. Inapita pochin canta' ma'paranquëma' naporini, “Paono pochachin a'chintèrainquëma'. Yosë a'parincoi quiyanta',” ichitënënuquëmahuè'. ¹³ Inapitaso nipirinhue' na'con nonpintèrinënuquëma'. “Quisocristo a'parincoi,” itopirinënuquëmahuè', co tèhuëchachin a'parinhue'. Nonpintatënënuquëma', a'chintarinënuquëma'. ¹⁴ Co ina marè' pa'yanacaso' ya'huèrinhuè'. Ni'co'. Satanasënta' nohuantohuachin, Yosë anquëninën pochin ya'norarin piyapi'sa' nonpintacaso marè'. ¹⁵ Napoaton Satanasë natëpisopitanta' ina pochachin nisapi. “Yosë a'parincoi. No'tëquën natëcamaso marè' a'chintarainquëma',” topirinhue'. Nonpinapi ni'ton, a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'ntarin.

Paono parisitërinso'

¹⁶ Naquëranchin sha'huitanta'inquëma'. “Paonosos' hua'yantèrin,” toconpi a'naquën. Ama inapita natëcosohue'. Nipirinhue', pi'pian ina pochin nontohuatënuquëma', ahuantatoma', natanco, topirahuè'. Caso' noya noya ninahuëso' sha'huitaranquëma' yonquicamaso marè'. ¹⁷ Co Sinioro nohuantèrinhuè' a'napita nocanacaso'. Nocantohuatëra, hua'yantërinso pochin nonëhua'. ¹⁸ Nipirinhue', nisha a'china'piro'sa' ina pochin nonpi ni'ton, canta' pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. ¹⁹ Inapitaso' nocanpirinënuquëmahuè', noya natanama' ni'quëhuarë', canta' pi'pian tèranta' natanco, topirahuè'. ²⁰ Inapitaso' chiniquën camairinënuquëma'. Ma'shanëma' topinan mapi. Nocaninënuquëma', yaahuërinënuquëma'. Inapotopirinënuquëmahuè', ¿ma'marëcha noya natanama nicaya? ténahuè, yonquiato. ²¹ Quiyaso nipirinhue' co ina pochin ninaihuè'. Co chiniquën nontèrainquëmahuè'. Ina marè' tapanai.

Nipirinhue', inapitaso' nocaninacoi ni'quëhuarë', canta' hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian nonantapatarahuè. ²² “Quiyaso' Iprio piyapicoi,” topachinara, canta' mini Iprio. “Israiro piyapicoi,” topachinara, canta' inachachin ninahuè. “Apraanso' shimashonëhuë chachin,” topachinara, inaso' shimashonëhuë canta'. ²³ “Quisocristo sha'huitèrincoi ni'toi, natërai,” itopirinënuquëmahuè'. ¿Caso' na'con na'con natèraruè! Inapitaso' nocaninaco ni'ton, hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian inapita pochin nonchinquëma' no'tëquën yonquicamaso marè'. Yosë

marë' caso' chini chiniquën sacatërahuë. Pa'sápato, Yosë nanamën a'chinahuë. Ina marë' na'con na'con parisitaporahuë', ahuantërahuë. Inanta' sha'huichinquëma'. A'chinahuëso marë' na'aro' tashinan pëiquë po'morinaco. Na'aro' ahüërinaco. Shitëparinaco. ²⁴ Cotio hua'ano'sa' ana'intonaco, chiniquën huihuirinaco. Cara shonca iscono' huihuirinaco. Nisha nisha ninanoquë a'natëraporo' inapotëra'piarinaco. ²⁵ Copirno sontaro'sanënpita naraquë chiniquën ahüërinaco. Cararo' inapotatonaco, ana'intërinaco. A'na tahuëri na'piquë të'yararinaco tëpainacoso marë'. Naporahuaton, cararo' pi'pishachin shichimiitërahuë. Nanchaquë marë pa'taporahuë', nancha yancominahuaton, acopoi' pa'nin. Cararo' inaporahuë. A'na tashi' nara yanponinquë matato, marëquë chachin tahuërianpitërahuë. I'huaraya huarë' cha'ërahuë. ²⁶ A'chinaca'huaso marë' pa'sárahüë. Iiro'sa' panca pamatohuachina, shichimiitërahuë. Ihuatëro'santa' yatëparinaco. Canta' cotio piyapico nipirahuë', cotioro'sa' no'huitonaco, yaahuërinaco. Nisharo'santa' no'huirinaco. Panca ninanoro'saquë a'naquën yaahuërinaco. Co piyapi ya'huërinquëonta' ma'sha onporahuë. Marë pa'tohuatëra, parisitërahuë. A'naquën: "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', chiniquën no'huirinaco. ²⁷ Chiniquën sacatápato, parisitërahuë. Tashinta' co huë'ëtorahuë', ni'tárahüë. Na'a tahuëri capa cosharo' ni'ton, tanarahuë, yamororahuë. Co coshataporahuë', a'chinárahüë. A'moca'huaso' pahuantërinco ni'ton, sëhuën natanahuë.

²⁸ Yosë nohuanton, ina pochin parisitárahüë. Naporahuaton, ya'ipi imaramasopita nosoroatëinquëma', yonquiáranquëma'. Noya noya imacamaso' na'con nohuantërahuë. Nani tahuëri yonquiatëinquëma' napion cancantërahuë. ²⁹ A'naquën co chiniquën cancantohuachinahuë', canta' ina pochin ninatanahuë. A'na piyapi anishacancantohuachinquëmara, nosororanquëma' ni'ton, ina no'huirë pochin cancantërahuë. ³⁰ A'naquënso' na'con nonsapi. "Quiyaso' noya noyaco," topi. Caso nipirinhüë' co ina pochin nonahuë'. Co caora nanitërahuëso' sha'huichinquëma'. Na'con ma'sha onpotopirinacohüë', Yosëichin achinicananinco ahuanta'huaso marë'. ³¹ Yosë ni'sárinco, co nonpintaranquëmahüë'. Inaso' Quisocristo pa'pin chachin, ya'ipiyari chinochina'. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. ³² Iráca Tamascoquë ya'huasoco, ninano hua'an yamaninco, copirno Aritasëri acorinso'. Tashinan pëiquë yapo'morinco ni'ton, sontaro'sa' a'parin. Nani tahuëri ninano ya'coana ni'sapi macainacoso marë'. ³³ Yamapirinacohüë', imapisopita catahuarinaco cha'ëca'huaso marë'. Inapa pairatopiquë huintana ya'huërin. Ina quëran nantipiquë anohuaraimarinaco. Napotohuachinacora, cha'ërahuë. Co caora nanitopirahuë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë.

12

Paono inápaquë quënaninso'

¹ Co nohuantërahuë' a'napita nocana'huaso'. "Caso' noya noya piyapico," co taporahuë', pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. Iráca Yosë nohuanton, hua'narëso pochin ma'sha ni'nahuë. Quisocristo chachin anitotërinco'. ² Napororo' inápaquë Yosë ya'huërinquë chachin quëparinco. Nani shonca catapini pi'pitarin quëparinco'. Hua'yanëhuëichin a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na'

pa'maraco. Co caso' nitotërahuë'. Yosëichin nitotërin. ³ Tëhuënychachin pantarahuë. Hua'yanëhuëichin a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotërahuë'. Yosëichin nitotërin. ⁴ Yosë'pa' ya'huasoco, na'con natanpirahuë', co nanitërahuë' sha'huica'huaso'. Co Yosë nohuantërinhuë'. ⁵ Noya noya nininso' anitotërinco ni'ton, nocantochináchin cancantopirahuë', tananpitërahuë. Co caora nohuanto, chiníquën nanantërahuë'. Co caora nanitërahuë' noya nica'huaso', tënahüë. ⁶ "Na'con na'con nitotërahuë," itëranquëma' naporini, no'tëquën nonchitënguëmahuë', co nonpinchitënguëmahuë'. Nipirinhüë', co ina pochin nontëranquëmahuë'. Nani nohuitëramaco. A'chintohuatënguëmara, natanamaco. Naporahuësopita ni'nama'. Inaichin yonquiatoma', noya ni'co topirahuë'. Napoaton co aquëtë' sha'huitaranquëmahuë'.

⁷ Yosë na'con na'con anitotërinco. Ina quëran ama a'napita noca'huaso marëhuë' ina nohuanton, ma'sha onporahuë. Nahuan aco posha ohuanincoso pochin natanahuë. Co oshahanaporahuë', Satanasë na'con aparisitërinco. ⁸ Ina marë' chiníquën Sinioro nontërahuë. "Catahuaco ama parisichisohüë'," itërahuë. Cararo' ina pochin nontopirahuë'. ⁹ Sinioro sha'huitërinco: "Ca nohuanto, ipora huanta' parisitapiranhuë', nosoroatënguën, na'con catahuanquën. Carinquën achinicananaranquën noya ahuantamaso marë'. Co quëmaora nanitohuatanhüë', na'con na'con catahuanquën. Ma'sona tëranta' onpohuatan, co onporonta' pataranquënhüë'," itërinco. Napoaton co huachi sëtërahuë'. "Co caora nanitohuatërahuë', Quisocristo na'con na'con catahuarinco," ta'to, noya cancantërahuë. ¹⁰ Napoaton co chiníquën cancantopirahuë', co pa'yanahuë'. Pinopachinacora, co no'huitërahuë'. Ma'sha pahuantopirinhüë', co ina yonquirahuë'. Quisocristo imarahuëso marë' aparisitohuachinacora, ahuantahuë. Sacai' nipirinhüë', nóya cancantërahuë. "Co caora nanitohuatërahuë', na'con na'con catahuarinco," ta'to, chini chiníquën cancantërahuë'.

Imapisopita yonquirinso'

¹¹ Nisha a'china'piro'sa' pa'yatërama' ni'ton, hua'yantërinso pochin nontëranquëma'. "Paono nóya a'chintërincoi," itërama' naporini, co ina pochin canta' nonaca'huaso' ya'huë'itonhuë'. "Quiyaso' noya noyaco," itopirinënguëmahuë', co ca quëran noya noyahuë' inahuaso'. Co caora nanitaporahuë', Quisocristo catahuarinco ni'ton, noya ninahuë. ¹² Iráca isoro'paquë nipon, a'naya a'naya huayonaton, acorin nanamën a'chinacaiso marë'. Inapitaso' na'con catahuarin. Ina nohuanton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi. Inapopi quëran acorinsopita nohuitëréhua'. Canta' acorinco ni'ton, inapochachin catahuarinco. Canpitataquë ya'huapo, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Aparisitopirinacohüë', ahuantato, a'chintëranquëma'. "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya," ta'toma', imarama'. ¹³ A'naquënso nipirinhüë' sha'huitërinënguëma'. "A'napita imapisopita noya noya ni'nin," itopirinënguëmahuë', ya'ipinquëma' napopináchin ni'nanquëma'. A'na parti a'chinpató, cosharo', coriqui, inapita ma'patërahuë capato, nanpica'huaso marë'. Canpitaichin co ma'pachinanquëmahuë'. ¿Ina marë' no'huiramaco ti? No'huihuatamaco, jnaniantoco'!

¹⁴ Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' yapa'sarahuë. Cantonpatënguëma', co manta' ma'paaranquëmahuë'.

Co ma'shanëma' nohuantërahuë'. Canpita noya noya imacamaso' nohuantërahuë'. Hui'nahuëpita pochin ni'nanguëma'. Hui'nanpoa' co nocomarinpoahuë'. Canpoari catahuacaso' ya'huërin. ¹⁵ Napoaton co manta' ma'paranquëmahuë'. Noya cancantato, sacatarahuë cosharo' pa'ana'huaso marë'. Ina quëran parisitaporahuë', a'chintaranquëma' noya imacamaso marë'. Carimaso' na'con na'con nosoropiranquëmahuë', canpitato' co onpopinchin nosororamacohuë' topirahuë'.

¹⁶ A'naquëonta' nonpinapirinaco. "Paono co ma'sha ma'papinginquëmahuë', nonpintatënguëma', canarin," itërinënguëma'. Co napopirahuë', napotërinënguëma'. ¹⁷ I'hua mini a'naquën a'papingirahuë', co manta' ina quëran canarahuë'. ¹⁸ "Inta, quëmari ni'coniquë' iyaro'sa," itahuato, Tito a'parahuë. Inarë' a'na iyayanta' a'parahuë. Cantonpachinquëma', co Tito nonpintërinquëmahuë'. Canta' ina pochachin cancantërahuë. Co pi'pisha tëranta' canaraihuë'.

¹⁹ Co noya nicamacoiso marë' ninshitarainquëmahuë'. A'naquëma' nimara ina pochin yonquipiramahuë', co quiyaso naporaihuë'. Nosororainquëma' iyaro'sa'. Noya noya imacamaso marë' ninshitarainquëma'. Quisocristo imarai ni'ton, Yosëichin yonquirai. Ina ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën ninshitarainquëma'. ²⁰ Conconpato, co noya ni'saranquëmahuë' nimara. Canpitanta' co noya ni'saramacohuë' nimara. Napoaton sëtato, yonquiáranquëma'. Ipora huanta' a'naquëma' nimara nino'huirama', nia'pitarama', iquianan quëran ninontarama', nipinosarama', ninocanarama', nisha nisha yonquiarama' nimara, tënahuë yonquiato. ²¹ Iráca a'naquëma' co noyahuë' yonquirama'. Monshihuanama', sanapirachin yonquirama'. Ipora huanta' a'naquëma' inapoarama' nimara. Co ina naniantohuatamahuë', canconpato, pa'pi sëtarahuë. Carinquëma' a'chintëranquëmaso' ni'ton, Yosë atapanarincó. Co oshanëma' a'pohuatamahuë', chiníquën asëtaramaco.

13

Piquëran pënëntërinso'

¹ Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' pa'sarahuë. Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. "Ama topinan quëran ana'intocosoahuë'. Natantacaso' ya'huërin. Cato' piyapihuë nipon, cara piyapihuë nipon, inachachin sha'huitohuachinpoa', naporo huarë' ana'intacaso' ya'huërin," topi. Napoaton pa'pato, ina pochin natantarahuë no'tëquën nitota'huaso marë'. ² I'hua ni'conpatënguëmara, pënënanquëma'. "Co oshanëma' naniantohuatamahuë', a'na huë'pato, no'tëquën ana'intaranquëma huachi," itëranquëma'. Iporaso' co inatohua' ya'huëpirahuë', inachachin pënëntaranquëma'. Co i'hua oshahuaninsoachin yonquirahuë'. Ya'ipinquëma' pënëntaranquëma'. ³ "Chiníquën nanantëranso' a'notocoi nitochii," itopiramacohuë'. Pa'pato, no'tëquën ana'intohuatënguëma', nitotarama'. "Quisocristori a'parin ni'ton, chiníquën nanantërin," tosarama'. Quisocristo co topinan quëran nontërinpoahuë'. Chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. ⁴ Isoro'paquë nipon, co aquëtë' chinirinhüë'. Corosëquë patanantopi. Chiminaponahuë', Tata Yosëri chiníquën nanantaton, ananpitaantarin. Quiyanta' Quisocristo pochin cancantatoi, co quiyaora chiniraihuë'. Ina

acorincoi ni'ton, Yosë achinicananincoi no'tëquën pënëna'huainquëmaso marë'.

⁵ Canpitaso nipirinhüë' nitantiaco'. Canpitaora yonquinëma quëran yonquico'. A'naquëma' co cancanëma quëran huarë' imashatëramahuë' nimara. Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Quisocriso ya'coancantërinquëma'. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? A'naquëmaso nipirinhüë' co tëhuëenchachin imamaranquëmahüë'. ⁶ Tëhuëenchachin imapatama', co topinan quëran a'chintërainquëmahüë', tënahuë. Ina quëran canpitanta' inachachin yonquiarama'. “Tëhuëenchachin Quisocristori acorin pënënaipoaso marë',” tosarama'. ⁷ Canpita marë' Yosë nontarai. “Catahuaquë' noyasáchin niina',” itërai. Co a'napita noya nicainacoiso marë' naporaihuë'. Canpita noya noya imacamaso marë' naporai. A'napita co noyahuë' yonquiarapipirinacoihuë', co ina yonquiraihuë'. ⁸ No'tën nanan natëcamaso marë' catahuarainquëma'. Co nohuanteraihuë' nisha a'chinta'huainquëmaso'. ⁹ Co chiniquën nanantona'pi pochin nipiraihuë', co ina marë' sëtëraihuë'. Noya imapatama', nóya cancantarai. Ipora huanta' Yosë nontarai. “Catahuaquë', Siniro, noya noya cancanchina',” itërai. ¹⁰ Napoaton co inaquë ya'huaporahuë', ninshitaranquëma' pënëna'huainquëmaso marë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', canconpato, co ana'inta'huainquëmaso' ya'huaponhuë'. Siniro chachin chiniquën nanan quëtërinco catahua'huainquëmaso marë'. Co anishacancanta'huainquëmaso marë' napotaranquëmahüë'. Noya noya imacamaso marë' napotaranquëma'.

¹¹ Nani iyaro'sa' ninshitëranquëma'. Noya cancantoco', tënahuë. Ya'ipi cancanëma quëran Yosë imaco'. Pënënanquëmaso' noya natëtoma', niachinicananco'. Napopináchin yonquico'. Noya nini'toma', ya'huëco'. Inapohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Inasáchin nosoroatonpoa', catahuarinpoa' sano cancantacaso marë'. ¹² Noya ninosoroatoma', imaramasopita capini nisë'quëco'. ¹³ Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso', saludos a'patarinëinquëma'.

¹⁴ Inaora nohuanon, Siniro Quisocriso catahuainquëma'. Tata Yosë nosoro'inquëma'. Ispirito Santo chachin nani tahuëri noya ayonquiquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Carasiaquë ya'huëpisopita ninshitérinso'

Carasiaquë imapisopita quirica a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co piyapi'sa' inahuara nohuanton a'parinacohuë' a'china'huaso marë'. Co inapita acorinacohuë'. Tata Yosë chachin acorinco. Ina nohuanton, Quisocristo nantiantarin huachi. Nani nantiantohuachina, ina chachin nanan quëtërinco a'china'huaso marë'. ² Ya'ipicoi isëquë imaraisopitaro'coi chachin nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Carasia parti ya'huëramasopita imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'. ⁴ Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' Quisocristo chiminin. Inaora nohuanton, ya'huërëterinpoa'. Notohuaro' piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. Ama inapita pochin cantacaso marëhuë' chiminatón, anoyacancantërinpoa'. Tata Yosë nohuanton, nicha'ërinpoa'. ⁵ “Ma noyacha Tata Yosëso paya!” itahua'. Ama onporonta' ina nantiantahuasohuë'. Amen.

Quisocristoíchín imacaso' ya'huërinso'

⁶ Yosë ayonquirinquëma' imacamaso marë'. Quisocristo inaora nohuanton nosoroatëinquëma', catahuarinquëma' ni'ton, imarama'. Imapiramahuë', a'naroáchin ina nantiantatoma', nisha nanan yaimarama'. Ina yonquiato, pa'yanahuë. ⁷ Co a'na nanan, iyaro'sa', ya'huërinhuë' cha'ëcaso marë'. Quisocristoíchín anoyacancantërinpoa'. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Inasáchin yonquipiramahuë', a'napita huëcatona', nisha nanan a'chintarinëinquëma'. Napoaton nisha nisha yonquiarama'. Yanonpintërinëinquëma'. “Co Quisocristoráchin yonquicaso' ya'huërinhuë',” itërinëinquëma'. ⁸ Quiyanta' nisha nanan a'chinai naporini, Yosë ana'inchitoncoihuë'. Anquëni tëranta' nisha nanan a'chinin naporini, Yosëri ana'inchitonhuë'. “Quisocristoíchín nicha'ërinpoa',” itëranquëma'. ⁹ Iráca inachachin sha'huitërainquëma'. Iporaso' naquëranchin sha'huitantarinquëma'. “Quisocristoíchín anoyacancantërinpoa',” ta'toma', imarama'. Inso tëranta' nisha nanan a'chintohuachinquëma', Yosëri chiniquën ana'inchin, tënahuë.

¹⁰ Co piyapi'sa' noya nicainacoso marë' a'chinahuë'. Yosë noya nicainacoso marë' a'chinahuë. Piyapi'sa' pa'yatinacoso marë' na'con na'con yonquirahuë naporini, co Quisocristo natëitohuë'.

Paono ya'nan imarinso'

¹¹ No'tëquën iyaro'sa' sha'huitaranquëma'. Iráca quëran huarë' co piyapi yonquirinso' a'chintëranquëmahuë'. ¹² Quisocristo chachin nanamën anitotërinco. Co a'na piyapi sha'huitërincohuë'. Co insonta' ina nanamën a'chintërincohuë'. Inaora chachin anitotërinco.

¹³ Iráca naporahuëso' nani natantërama'. Co'huara Quisocristo imashatërapohuë', cotio nanan imarahuë. Ina imato, Quisocristo imapisopita no'huirahuë. Chiniquën aparisitërahue. Ata'huanta'huaso' yonquipirahuë'. ¹⁴ Cotioro'sa' napopiso' chiniquën imato, inasáchin

yonquirahuë. Carë napopináchin pi'ipitopiso' noya natëpirinahuë', caso' na'con na'con natërahuë. Nani na'sha shimashonëhuëpita a'chinpiso' yanatëpirahuë'.¹⁵⁻¹⁶ Yosë nosoroatonco, nohuatërinco hui'nin imaca'huaso marë'. Co'huara nasichátërapohuë', yonquirinco nanamën a'china'huaso marë'. Inaora nohuanon, nosororinco ni'ton, hui'nin anohuitërinco nisha piyapi'sa' pënëna'huaso marë'. Ina marë' acohuachincora, co piyapi'sa' paaparahuë' a'chintinacoso marë'.¹⁷ Ca'tano'sa' Quirosarinquë ya'huëpirinahuë', co inatohua' pa'nahuë' nonta'huaso marë'. Inapita'ton acopirinhuë', Yosë nani sha'huitërinco ni'ton, co inapita tëranta' natanconahuë'. Co hua'qui quëranhuë' Arapia parti paato, Quisocristo nanamën yonquiarahuë. Ina quëran Tamascoquë paantarahuë.

¹⁸ Cara pi'ipi quëran Quirosarinquë pa'nahuë Pitro nohuita'huaso marë'. Cato simana pochin pëinënquë yacaparahuë. ¹⁹ Naporo' Santiaconta' nohuitërahuë. Quisocristo iin inaso'. Inapitasáchin nontërahuë. A'napita ca'tano'saso' co ni'nahuë'. ²⁰ Yosë ni'sárinco, no'tëquën ninshitaranquëma'. Co nonpintaranquëmahuë'.

²¹ Ina quëran Siria parti pa'nahuë a'chinapo. Sirisia partinta' pa'nahuë. ²² Cotia parti ya'huëpisopitasa nipirinhuë' co nohuichatërarinacohuë'. Inatohua' na'a Quisocristo imapisopita ya'huëpirinahuë', co nohuitërinacohuë'. ²³ Topinan natantërinaco. "Íráca Paono aparisitërinpoa'. Yatëpapirinpoahuë', iporaso' inanta' imarin. Quisocristo nanamën a'chinarin huachi," topi, natantopi. ²⁴ Ina natantahuatona', "¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, Paononta' imarin paya!" topi.

2

Quisoso ca'tano'sanënpitarë' ninontopiso'

¹ Shonca catapini pi'ipi quëran naquëranchin Quirosarinquë paantarahuë. Pirnapi ca'taninco. Titonta' quëparai. ² Yosë ayonquirinco paca'huaso' ni'ton, pa'nahuë imapisopita nonta'huaso marë'. Ansiano'sarachin niyontonpachinara, sha'huitërahuë. "Caso' nisha piyapi'sa' a'chintohuato, Quisocristoíchin imacaiso' ya'huërin, tënhuë. Íráca pënëntërinso' imacaiso' co a'chintërahuë'," itërahuë. "Co no'tëquën a'chinanhuë'," itërinaco naporini, topinan quëran a'chinchitënquëmahuë', tënhuë yonquiato. Ansiano'saso nipirinhuë' "Noya a'chinan," itërinaco. ³ Titonta' nisha piyapi nipirinhuë', inatohua' quëparahuë. Co marca ya'huëtopirinhuë', ansiano'sari noya ni'pi. "Marca niacotëquë'," co itopihuë'. ⁴ A'naquën cotioro'saso nipirinhuë', "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', co Quisocristoráchin imapihuë'. Íráca pënëntërinsona' imapi. Yasha'huirapitonacoi, niyontonpiso pëiquë ya'conpi Quisocristo imatoi naporaisopita nicacaiso marë'. "Íráca pënëntërinsona' natëcaso' ya'huërin," ta'tona', yaanishacancantërinacoi nisha nisha natëca'huaiso marë'. ⁵ Napotopirinacoihuë', co pi'pian tëranta' nohuantëraihuë'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," itërai. Canpitanta' no'tëquën yonquicamaso' nohuantërai. Napoaton nisha a'chintohuachinacoira, co manta' natëraihuë'.

⁶ Ansiano hua'ano'saso' nipirinhuë', co nisha sha'huitërinacohuë'. Chiniquën nanantopirinahuë', co të'huatërahuë'. Napopináchin Yosë ni'ninpoa'. ⁷⁻⁸ "No'tëquën a'chinan," itërinaco. Pitrori a'chintohuachina, Yosë nohuanon, na'a cotioro'sa' Quisocristo imasapi. Carinta'

a'chintohuato, Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa', nisha nisha niponaraihuë', imasapi inahuanta'. Napoaton ansiano'santa' noya nontërinaco. "Yosëri Pitro acorin cotioro'sa' a'chintacaso marë'. Quëmaso nipirinhuë' acorinquën nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë'," itërinaco.

⁹ Santiago, Pitro, Coansha, inapitaso' chini chiniquën nanantopi ni'ton, sha'huitërinacoi. "Yosë na'con catahuarinquën. Ina acorinquën nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë'," ta'tona', së'quërinaco. Pirnapinta' së'quëpi. "Canpitaso' nisha piyapi'sa' a'chintoco'. Quiyaso nipirinhuë' cotioro'sa' a'chintarai," itohuachinacoira, "Noyahua'," itërai. ¹⁰ "Ama sa'ahuaros' nianiantocoso huë'. Imapisopita a'chintoco' ma'sha quëtacaso'," itërinacoi. "Co'chi nianiantaraihuë' paya. Nosororai quiyarinta'," itërahuë'.

Paonori Pitro pënëinso'

¹¹ Ina quëran Pitro Antioquiaquë pa'pachina, Quisocristoíchin anoyacancantërinpoaso' nitotaponahuë', tëhuërin. Napoaton niyontonpiquë chachin pënënahuë. Ina sha'huichinquëma' nitotoco'. ¹² Inaquë nisha piyapi'sa' ya'huëpi. A'naquën Quisocristo imapi. Inapitaso' co cotio piyapihuë' ni'ton, ya'ipi cosharo' ca'pi. Cotioro'santa' inaquë ya'huëpisopita Quisoso imapachinara, co huachi cosharo' a'popihuë'. Napopináchin coshatopi. Pitronta' inapitarë' coshataton, co ma'sha a'porinhuë'. Ina quëran a'napita cotioro'sa' Quirosarin quëran canquipi. Santiago imarinsopita inahuaso'. "Quiyanta' Quisocristo imarai," taponaraihuë', iráca pënëntopiso' yonquiatona', ma'sha a'popi. Inapita huë'pachinara, Pitro co huachi nisha piyapi'sarë' coshatërinhuë'. Marca pa'yatopisopita të'huataton, nisha coshatërin. ¹³ Ya'huëhuano'santa' cotioro'sa' nipsisopita Pitro nicatona', nisha coshatopi. Pirnapinta' Pitrorë chachin nisha coshatërin. Quisocristo nanamën nitotaponaraihuë', co no'tëquën imapihuë'. ¹⁴ Ina ni'sahuato, ya'ipi piyapi ni'tërantapaiquë Pitro chiniquën pënënahuë. "Cotio piyapinquën niponahuë', Quisocristo imaton, iráca pënëntërinso' nianiantëran. Nisha piyapi'sarë'quën coshataponahuë', iporasos' naquëranchin ma'sha a'poantaran. Ina pochin nica-ton, piyapi'sa' anishayonquiaran. 'Co Quisocristoíchin nicha'ërinpoahuë' nimara. Iráca pënëntërinso' natëcaso' ya'huërin,' ta'tona', nonanarinëinquën. ¿Nisha piyapi'santa' cotioro'sa pochin yaatarantëran ti?

Quisocristo natëhuatëhua', Yosë nicha'ërinpoaso'

¹⁵ Canpoaso' hua'huatërehua quëran huarë' cotioro'sanpoa' ninëhua'. Co nisha piyapinpoahuë'. 'Co oshahuano'sanpoahuë', nitërehua'. ¹⁶ Napopirëhuahuë', Moisésë pënëntërinso' natëhuatëhua', co ina marë' Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quisocristoíchin imapatëhua', noya ni'sarinpoa'. Napoaton canpoanta' Quisocristo natërehua' oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Co inso tëranta' pënëntërinso' natërinso marë' Yosë'pa' pa'sarinhuë'. Quisocristoráchin nicha'ërinpoa'.

¹⁷ 'Quisocristo nicha'ësaripoa', ta'tëhua', imarihuarahué', iráca pënëntërinso' imaantahuatëhua', ¿Quisocristo napoahuarë' aoshahuaninpoa' ti? Co onporonta' ina pochin yonquicaso' ya'huërinhuë'. ¹⁸ Iráca pënëntërinso' nani nianiantërehua'. Naquëranchin ina yonquiantahuatëhua', co Yosë natëarihuahuë'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. ¹⁹ Iráca canta' pënëntërinso' imapirahuë', co nanitërahuë' no'tëquën natëca'huaso'. Co ina imato noya cancantërahuë'. Oshahuanato, chimipi pochin cancantërahuë'. Napoaton iráca

pënëntërinso' naniantërahuë Yosëichin yonquica'huaso marë'.²⁰ Quisocristo corosëquë chiminin. Ina imato, canta' corosëquë chiminahuëso pochin ninahuë. Iráca yonquirahuëso' naniantërahuë. Napoaton co huachi oshahuanaca'huaso' ya'huërinhuë'. Iporaso' Quisocristoíchin yonquirahuë. Co huachi caora nohuanto ma'sha ninahuë'. Quisocristo ya'coancantërinco ni'ton, catahuarinco noya nica'huaso'. 'Nani tahuëri Yosë hui'nin chachin catahuarinco,' ta'to, noya cancantërahuë. Inaso' pa'pi nosororinco. Nosoroatonco, ya'huërenamëhuë chiminin.²¹ Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin chiminacaso marë'. Co ina naniantërahuë'. Inasáchin imarahuë ni'ton, Yosë noya ni'sarinco huachi. Iráca pënëntërinso' natërehuaso marë' noya ni'ninpoa' naporini, topinan quëran Quisocristo chimiintonhuë', itërahuë.

3

Iráca nanan naniantatëhua', nasha nananáchin imahua'

¹ Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. ¿Inta' ahua'yantatëinquëma', anishacantantërinquëma'? tënahuë yonquiato. "Quisocristo corosëquë patananotopi. Canpoa marë' chiminin," itërainquëma'. A'ninquechin quënanëso pochachin sha'huitohuatëinquëmara, natanama'. "Ina pochin chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'," ta'toma', Quisocristo imarama'.² Isoíchin yanitotërahuë. ¿Ma'ta' imarama' ni'ton Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'? Iráca pënëntërinso' natëhuatama', ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? ¡Co'ta, Quisocristo nanamën natanatoma' natëhuatama', ya'coancantërinquëma'! "No'tëquën nontërinpoa'," ta'toma', natërama'. Ina imapatama', Ispirito Santo ya'coancantatëinquëma', na'con catahuarinquëma'.³ ¿Onpoatomata' iporaso' co huachi no'tëquën yonquiramahuë'? Naquëranchin iráca pënëntopiso' yanatëantarama'. Ya'nán imapoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë huëntonëinquë ya'conacamaso'. Ispirito Santo aya'coninquëma'. Ipora huanta' co canpitaora nanitaramahuë' noya noya imacamaso'.⁴ Imaramaso marë' Ispirito Santo na'con catahuapirinquëmahuë'. Quisocristo naniantohuatama', topinan quëran catahuarinquëma'. Napoaponahuë', co Quisocristo naniantaramahuë', topirahuë'.⁵ "Quisocristoíchin anoyacantantërinco," topatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapotohuachinquëma', achinicananinquëma'. Catahuarinquëma' ni'ton, nani ma'sha nanitaparama'. Co iráca pënëntërinso' natëramaso marë' catahuarinquëmahuë'.

⁶ Isonta' yonquico': iráca Apraan Yosë natërin. "No'tëquën nontërinco. Sacai' nininsonta' nanitaparin," topachina, Yosëri noya ni'nin.⁷ Iporaso' canpoanta': "Yosë no'tëquën nontërinpoa' ni'ton, imasarahuë," topatëhua', Apraan pochin cancantarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Inanta' iyaro'sa' nitotoco'.⁸ Co cotioro'saráchin Yosëri nohuantërinhuë'. Nisha piyapi'santa' imapachina', noya ni'sarin. Noya nicaton, co oshanëna marë' ana'ntarinhuë'. Iráca iso noya nanan ninoton, Apraan itapon: "Nisha nisha piyapi'santa' quëma pochin cancantohuachina', na'con catahuaarahuë," itërin Yosëri. Quiricanën quëran naporin.⁹ Apraan Yosëri sha'huitërinso' topinan natëcharinso marë' Yosëri na'con

catahuarin. Inapochachin canpoanta' Quisocristo nanamën topinan natëcharëhuaso marë' catahuarinpoa'.

¹⁰ Moisésë iráca pënëntërinso' yaimapatama', ana'intinquëmaso' ya'huërin. Co ya'ipi natëramahuë' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma'. Iráca quiricanën quëran naporin: “Co ya'ipimiáchin natëhuatamacohuë', chiníquën ana'intaranquëma'. Parisitopiquë a'paranquëma',” tënin. ¹¹ “Pënëntërinso' natëto cha'ësarahuë,” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quiricanën quëran no'tëquën sha'huitërinpoa': “Cancanënpoa quëran huarë' natëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa ni'ton, noya nanpimiatarihua',” tënin quiricanënquë. ¹² Cato' nanan ya'huërin. Co cato chachin imacaso' ya'huërinhuë'. Iráca pënëntërinso' natëhuachina', inasáchin natëcaso' ya'huërin. Moisésë sha'huitërinpoa': “No'tëquën natëcaso' ya'huërin. No'tëquën natëhuatëhua', noya nanpimiatarihua',” tënin. Ina nanan imapatama', co Quisocristo nanamën imaramahuë'.

¹³ Co nanitërehuahuë' no'tëquën natëcaso' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristo nipirinhuë' nicha'ërinpoa'. Canpoa' ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina, Yosëri ana'intërin. Quiricanën quëran naporin: “Piyapi pa'pi co noyahuë' nipachina, naraquë achinpirahuatë', chiníquën ana'intëre'. Nani Yosëri a'porin,” tënin quiricanënquë. Canpoaso' ana'intinpoaso' ya'huëpirinhuë', naraquë chachin Quisocristo apatanantohuachinara, oshanënpoa marë' parisitërin. Inaquë parisitaton, nicha'ërinpoa'. ¹⁴ “Yosë no'tëquën nontërinco,” tënin Apraan. Ina tëninsó marë' Yosëri noya ni'nin. Nisha piyapiro'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo chiminin. Ina natëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantarinpoa'. Iráca Yosë sha'huirinsó pochachin ya'coancantarinpoa'.

Yosë sha'huirinsó'

¹⁵ Ni'cochi iyaro'sa'. Iso pochin sha'huichinquëma' yonquicamaso marë'. Ma'sha mapatëra, quirica quëtërinënpo'. Quëtöhuachinënpora, hua'ani nininën acorahuaton, hui'sharin. Ina quëran co insonta' nanitërinhuë' canpiacaso'. Co aquëtë' ninshitacaso' ya'huërinhuë'. Naporahuaton, co tapicaso' ya'huërinhuë'. Ya'nán ninshitërinso'ráchin ya'huëmiatarin. ¹⁶ Inapochachin iráca Yosëri nontaton, Apraan sha'huitërin: “Caora nohuanto, nóya catahuananguën. Quëma shiparionta' catahuarahuë' ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantacaso marë',” itërin. A'naíchin shiin yonquiaton, naporin. Quisocristo ninoton, napotërin. ¹⁷ Iráca Apraanë' anoyataton, itapon: “A'na tahuëri quëma shiparin ya'huëhuachin, ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantarin. Caora nohuanto, nicha'ësarahuë. No'tëquën nontaranquën. Co onporonta' naniantarahuë',” itërin Yosëri. Ina quëran catapini pasa cara shonca pi'ipi na'huëhuachina, cotioro'sa' pënënin nani ma'sha natëcaiso marë'. Pënënpirinhuë', Apraanë' iráca anoyatërinso' co naniantërinhuë'. Yosëri nani sha'huitöhuachina, co onporonta' nonpininhuë'. ¹⁸ Iráca Yosëri sha'huitërin. “Caora nohuanto, piyapi'sa' nicha'ësarahuë,” itërin. Iráca pënëntërinso' natëtë' cha'ëcaso' ya'huërin naporini, co inaora nohuanton Yosë nicha'ëitonpoahuë'.

¹⁹ ¿Ma'marëta' nipachin pënëntërinso' nanan ya'huërin? Co topinan quëran cotioro'sa' pënëninhuë'. Oshahuanëhuaso' anitotinpoaso marë' pënënin. Quisocristo nasitaquë huarë' pënëntërinsoachin ya'huërin

imacaiso'. Quisocristo nasitohuachina, iráca Apraan sha'huitérinso chachin o'marin. Yosë pënëntohuachina, anquëniro'sa' a'paimarin Moisësë sha'huitacaso marë'. Ina quëran Moisësëri piyapi'sa' sha'huitërin. ²⁰ Nipirinhüë', Apraan nontohuachina, co anquëni a'paimarinhuë'. Co piyapi tëranta' a'parinhüë' sha'huitacaso marë'. Inaora chachin no'tëquën sha'huitërin.

Maistro pochin nininso'

²¹ Ina pochin ni'quëhuarë' Moisësë pënëntërin ni'ton, ¿Yosëri Apraan sha'huitérinso' tapirin ti? Co naporinhüë'. Pënëntërinso' noya noya nicaton, anoyacancantërinpoa' naporini, ina natërëhuaso marë' Yosë noya ni'itonpoahuë'. ²² Nipirinhüë', co insonta' nanitërinhuë' no'tëquën natëcaso'. Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso' ya'huërin, ténin Yosë quircanën quëran. Napoaton Quisocristoráchin nanitaparín anoyacancantínpoaso'. Inasáchin imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

²³ Co'huara Quisocristo imacaso' tahuëri naniyatërasohüë' Moisësë pënëntërinso' hua'anëntatë pochin nitërinpoa' ama aquëtë' oshahuanacaso marëhuë'. Oncorapirinpoaso pochin nitërinpoa'. Quisocristo nasitaquë huarë' pënëntërinsoachin ya'huërin ama Yosë naniantacaso marëhuë'. ²⁴ Ni'cochi. Hua'huaro'sa' co yonquihuë' ni'ton, na'con pënënacaso' ya'huërin. Inapochachin iráca Moisësë na'con pënëninpoa'. Maistro pochin pënëninpoa' oshahuanëhuaso' ayonquínpoaso marë'. Co pënëntërinso' natëcaso' nanitërehuahuë' ni'ton, Quisocristo huachi yonquiarëhua'. Ina imapatëhua', anoyacancantarinpoa'. ²⁵ Iporaso' nani Quisocristo o'marin ni'ton, co huachi maistro pochin nininso' nohuan-tarihuahuë'.

²⁶ Iporaso' Quisocristo imapatëhua', hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. ²⁷ Ya'ipinpoa' Quisocristo natëhuatëhua', huëntonënuquë chachin aya'coninpoa'. Ya'conpatëhuara, "Quisocristoíchin imasarahüë huachi," ta'tëhua', aporihuanëhua'. Nasha a'morëso pochin ninëhua' ni'ton, Quisocristo pochin yonquiaríhua'. ²⁸ Yosëso' co nisha nisha yonquirinpoahuë'. A'naquënpoa' cotio piyapinpoa', a'naquëonta' nisha piyapi'sa'. A'naquëonta' patrono'sa', a'naquënsó' piyapinënpita. A'naquën sanapi'sa', a'naquënpoa' quëmapinpoa' nipirëhuahuë', ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. ²⁹ Quisocristo imapatëhua', Apraan shinpitanpoa' ninëhua' canpoanta'. Apraan sha'huitérinso pochachin na'con catahuarinpoa'.

4

¹ Ni'cochi. Ma'huan chiminpachina, ya'ipi ma'shanënpita, coriqui, inapita ayananpirin. Hui'nin mashotohuachina, inari ya'huëretërin. Hua'huataponso nipirinhüë', co a'naroáchin maninhüë'. Inaora ma'shanënpita nipirinhüë', piyapinën pochin nicaton, co a'naroáchin hua'anëntërinhuë'. ² Hui'napitaquë huarë' a'napitari a'pairin. Hua'huasha ni'ton, natëcaso' ya'huërin. Ina quëran hui'napitohuachina, ya'ipi hua'anëntarin. Pa'pin sha'huirinso tahuëri chachin nanihuachin, hua'anëntarin. ³ Inapochachin canpoanta' co'huara Quisocristo nanamën nitochatëraríhuahuë', hua'huaro'sa pochin yonquirëhua'. Nani ma'sha natëcaso' yonquiconëhua'. Ma'sha a'pocaso', ma'sha nicacaso', inapita sha'huitërinënpoa'. Inasáchin yonquipirëhuahuë'. ⁴ Ina quëran

tahuërinën nanihuachina, Yosëri hui'nin a'paimarin. Sanapi quëran nasitaton, piyapi chachin ninin. Cotio quëmapi ni'ton, iráca pënëntërinso' natëcaso' ya'huërin. ⁵ Iráca pënëntërinso' natëtoi, piyapinën pochin nipiraihuë', Quisocriso nicha'ëinpoaso marë' o'marin. Ina imarëhua' ni'ton, iporaso' hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. ⁶ Hui'nin pochachin nicatonpoa', Ispirito Santo aya'coancantërinpoa'. Ina quëran Yosë nontohuatëhua', Ispirito Santo nohuanton, "Tata" itërehua'. ⁷ Napoaton co huachi pënëntërinso' hua'anëntërinpoahuë'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa' ni'ton, na'con catahuarinpoa'. Inaora nohuanton, ya'ipi sha'huitërinpoaso' acotarinpoa'.

Iráca pënëntopiso' co natëcaso' ya'huërinhuë'

⁸ Iráca co Yosë nohuitëramahuë'. Nisha nisha ma'sha, mamanshi, inapita tē'huatatoma', mosharama', co inapita yonquicasohuë' nipirinhue'. ⁹ Iporaso' Yosë nohuitërama'. Inanta' hui'ninpita pochin nicatēnquëma', noya nohuitërinquëma'. Nani nicha'ëpirinquëmahuë', ¿ma'marëcha naquëranchin iráca pënëntërinso', a'napita piyapi'sa' natëtopiso', inapita natëtoma', tē'huachinachin cancantantarama'? tēnahuë. Inapita natëapomarahuë', co ina marë' noyápiachin cancantëramahuë'. ¹⁰ Cotioro'sa pochin sahuato tahuëri chinotërama', yoquia'huarai tahuëri'santa', chinotantarama'. Nani pi'ipi nisha nisha niyontonpiso tahuëri'sa' na'huërama'. "Ina marë' Yosë noya ni'ninpoa'," topiramahuë', co ina marë' noya ni'ninquëmahuë'. ¹¹ No'tëquën iyaro'sa' a'chintopiranquëmahuë', nianitërama' nimara, tēnahuë. "Topinan quëran a'chintërahuë nimara," ta'to sëtërahuë.

¹² Canta' iráca ya'ipi pënëntërinso' natëpirahuë', Quisocriso imaca'huaso marë' co huachi ina yonquirahuë'. Ca pochin cancantatoma', canpitanta', iyaro'sa', "Co iráca pënëntërinso' nicha'ësarinpohuë'," ta'toma', Quisocrisoíchin imaco huachi. Iráca nicapēnquëma' pa'patëra, co no'huiramacohuë', noya nontëramaco. ¹³ Ya'nan a'chintapēnquëma', caniorahuë. Canioto, hua'qui' yacapatēnquëma', a'chintëranquëma'. Ina nitotërama'. ¹⁴ Chiniquën caniopirahuë', co nocanamacohuë'. Noya natanamaco. "Anquëni pochin Yosë nanamën a'chintërancoi," itëramaco. Quisocriso noninso pochachin natanamaco. ¹⁵ A'chintohuatēnquëmara, pa'yatërama'. Na'con nosororamaco. Nanitërama' naporini, ya'pirama chachin quëchitomacohuë'. ¿Onpoatomata' iporaso nisha yonquirama'? ¹⁶ No'tëquën pënënanquëma' ni'ton, ¿no'huiramaco ti?

¹⁷ Nisha a'china'piro'saso canpitataquë paatona' noyásha nontopirinēnquëmahuë', co tēhuēnchachin yacatahuarinēnquëmahuë'. Yaocoiarinēnquëma' inapita pa'yatamaso marë'. "Ama Paono natëcosohuë'," itërinēnquëma'. ¹⁸ Noyasha yonquiatona', a'chinpachina', a'china'pi pa'yatacaso' ya'huërin. Nipirinhue', co noyahuë' yonquiatona', a'chinpachina', co pa'yatacaso' ya'huërinhuë'. Canpitataquë ya'huasoco, noya nontëramaco. Iporanta' co ya'huëpirahuë', noya yonquirapico, topirahuë'. ¹⁹ Na'con iyaro'sa' nosororanquëma'. Hui'nahuëpita pochachin ni'nanquëma'. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, chiniquën parisitërin. Inapochachin canta' na'con yonquiatēnquëma', chiniquën parisitarëso pochin cancantërahuë. Canpitanta' Quisocriso pochachin cancantacamaso' na'con nohuantërahuë. Quisocristoráchin imapatama', oshaquëran ina pochachin cancantarama'. Ina marë'

na'con yonquiáranquëma'. ²⁰ Ma'cha inatohua' aco'incoya, topitërarahuë. ¡Inaquë ya'huërahuë naporini, ninontërhua' noya noya niitonhuë! Aquë ya'huërama' ni'ton, "¿Ma'ta' onpochi anoyata'huaso' marë' nicaya?" tënahué yonquiato.

Acara, Sara inapita pochin nipiso'

²¹ Natanco iyaro'sa' Moisésë pënëntërinso' yanatëramasopita. ¿Co ya'ipi Moisésë ninshitërinso' natanamahuë' ti? ²² Apraan cato' hui'nin ya'huëtërin. A'naso' cosonanën hua'huin. A'naso' nipirinhue' sa'in chachin hua'huin, tënin. ²³ Cosonanënso' a'napita sanapi'sa' pochin hua'huanin. Sa'in chachinso' nipirinhue' Yosë nohuanton, hua'huanin. Co'huara hua'huayantëraponhuë', Yosëri itërin: "Ca nohuantonëhuëquë hua'huanaran," itërin. Yosëri catahuanin ni'ton, hua'huanin. ²⁴⁻²⁵ Iso cato' sanapi'sa' yonquiato'ma', nitotoco'. Cato' sanapi'sa' ya'huërin. Inapochachin cato' anoyatërinso' ya'huërin. A'naso' iráca pënëntërinso', itopi. A'naso' nipirinhue', Quisocriso quëran anoyatërinpoaso'. Iráca pënëntërinso' cosona pochin ninin, Acara itopiso'. Iráca cotioro'sa' Arapia parti pa'topi. Ina parti pa'taso', Moisésë pënëntërin. Sinai motopiquë canconpachinara, pënëntërin nani ma'sha natëcaiso'. "Co no'tëquën natëhuatëhuahuë', Yosë ana'intarinpoa'," ta'tona', të'huatopi. Ipora huanta' cotioro'saso' Quirosarinquë ya'huatona', pënëntërinso' nanan imasapi. "Ana'into huachinpoa'," ta'tona', të'huarë'na' ya'huapi. ²⁶ Apraan sa'inso' nipirinhue' co ina pochinhue'. So'ini noya noya ni'nin. Co hua'anën pochin camairinhue'. Inapochachin inápaquë nasha Quirosarin ya'huërin. Inatohua' co nisha nisha natëcaso' ya'huërinhuë'. Quisocriso imapatëhua', Sara hua'huin pochin ninëhua'. ²⁷ Iráca Yosë quiricanënuquë ninshitaton, naporin:

"Co hua'huana'pinquënhue' niponahuë', nóya cancantëquë'.

Co hua'huanaton iquitaponahuë', capa cancantëquë'.

A'na'ton so'yaton, hua'huanin.

Quëmaso' nipirinhue', na'con na'con amiparinpita ya'huëtarinquën. Ina marë' capa cancantëquë'," itërin.

²⁸ Apraan hui'nin chachin Isaco itopiso'. Yosë nohuanton, ya'huëtërin. "No'tëquën Yosë nontërinco," topachina, ina nohuanton, Isaco nasitërin. Canpoanta' Quisocriso imapatëhua', Yosë nohuanton, huëntonënuquë ya'conarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. ²⁹ Apraan hui'ninpitaso' co noyahuë' nini'tona', ya'huëpi. Ispirito Santo nohuanton, Isaco nasitërin. Cosona' hua'huinso' nipirinhue', apiraton Isaco aparisitërin. Inapochachin ipora huanta' iráca pënëntërinso' nanan imapisopita aparisitërinënpoa'. ³⁰ Cosona' hua'huinso' nipirinhue', co ya'huëmiatërinhuë'. Ina'ton nasitaponahuë', Yosë co nohuantërinhuë' pa'pin ma'shanënpita hua'anëntacaso'. Apraan nontaton, itapon: "Isaco ya'ipi hua'anëntapon. Napoaton cosonaso', hua'huinë' chachin a'paquë' pa'ina'," tënin. ³¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocriso nanamën imapatëhua', co pënëntërinso' nanan imacaso' ya'huërinhuë'. Yosëso' co patron pochin piyapitërinpoahuë'. Huëntonënuquë' chachin aya'coninpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'.

5

Quisocriso ocoirinpoaso'

1 Quisocristo nicha'ërinpoa' inasáchin yonquiatêhua' noya cancantacaso marê'. Ina imapatêhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Napoaton ama naquêranchin iráca pënëntêrinso' imahuasohuê'. Quisocristoráchin yonquia'ahua'.

2 Ca Paonoco no'têquên sha'huitêranquêma'. Marca niacotohuatama', co Quisocristoíchin yonquiamahuê'. Ina quêran co anoyacancantarinquêmahuê'. 3 Naquêranchin sha'huitantaranquêma'. Marca niacotohuatama', ya'ipi cotio pënëntêrinso' natêcaso' ya'huêrin. 4 "No'têquên natêhuatêhua', Yosê noya ni'sarinpoa'," topatama', co Quisocristo imaramahuê'. Yosê inaora nohuanton, nosoropirinquêmahuê', Quisocristo naniantohuatama', co huachi catahuarinquêmahuê'. 5 Nipirinhue', ina imapatêhua', Ispirito Santo catahuarinpoa'. "Quisocristoíchin anoyacancantêrinpoa'," topatêhua', Yosê noya ni'sarinpoa', tènêhua'. Oshanênpoa' inquitatonpoa', têhuênchachin noyápiachin cancan quêtarinpoa'. Ina ninarêhua'. 6 Quisocristo imapatêhua', co marca yonquiarihuahuê'. A'naquênso' nani niacotopi. A'naquênso nipirinhue' co niacotopihuê'. Co ina yonquicaso' ya'huêrinhuê'. Cancanênpoa quêran huarê' imacaso' ya'huêrin. "Quisocristo catahuarinpoa'. Co nonpintarinpoahuê'," ta'têhua', ya'ipi cancanênpoa quêran natêahua'. Ina natêhuatêhua', catahuarinpoa' nóya ninosorocaso'. Ina pochin cancantohuatêhua', Yosê noya ni'sarinpoa'.

7 Canpitaso noya imasapiramahuê', ¿inta nonpintatênquêma', nisha ayonquirinquêma'? ténahuê. 8 Co ina pochin Yosê a'chintêrinpoahuê'. Huêntonênquê aya'coninpoa' ni'ton, cancanênpoaquê nontarinpoa'. No'têquên yonquicaso' nohuantêrin. 9 Ni'co' iyaro'sa'. Pan nipatêra, pi'pian ahuepocatêrinso' acotohuachinara, ya'ipi sê'cotêrin. Inapochachin pi'pian têranta' nonpin nanan yonquihuatama', co hua'quiya quêranhuê' ya'ipinquêma' nitapicancanarama'. 10 Caso nipirinhue' natêranquêma'. No'têquên yonquiamama', ténahuê. Siniro catahuarinquêma' ama nisha nisha yonquicamaso marêhuê'. Nipirinhue', inso têranta' nisha a'chintohuachinquêma', Yosêri ana'intarin. Chiníquên nanantopirionta', nonpintohuachinquêma', Yosêri ana'intarin.

11 A'naquên nonpinapirinaco. —Paononta' quiya pochin a'chinin. "Marca niacotoco'. Co iráca pënëntêrinso' natêhuatamahuê', co Yosê noya ni'sarinquêmahuê'," ténin Paononta', toconpi. Co napopirahuê', nonpinapirinaco. Ina pochin a'chinahuê naporini, co cotioro'sa' no'huiitonacohuê'. "Quisocristo corosêquê chiminin. Inasáchin imapatêhua', anoyacancantarinpoa'," itêrahuêso marê' ipora huanta' aparistarinaraco. 12 Marca niacotacaiso' na'con na'con yonquipi ni'quêhuarê', ya'ipi niyashitêtochinapi naporini, noya noya niitonahuê'.

13 Ina pochin, iyaro'sa', nontaranquêma'. Canpitaso' Quisocristo nohuantêrinquêma'. Nicha'ërinquêma' ama huachi tê'huarê'quêma' ya'huêcamaso marêhuê'. Co huachi ya'ipi iráca pënëntêrinso' imacaso' ya'huêpirinhue', co Yosê nohuantêrinhuê' oshahuanacamaso'. Quisocristo imapatama', co noyahuê' yonquiramaso' naniantacaso' ya'huêrin. Ninosoroatoma', nicatahuaco' noya cancantacamaso marê'. A'napita na'con na'con yonquico'. 14 Iráca Yosê pënëntohuachina, ninosorocaso' na'con na'con nohuantêrin. "Quêmaora ninosororanso

pochachin a'napitanta' nosoroco," ténin. ¹⁵ Nino'huihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Tanan ni'niro'sa' niquëté'piso pochin cancantarama'. Nipinocason'ta' co noyahuë'. Ina pochin nipatama', ni'cona ya'ipinquëma' nitapincantama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

¹⁶ Ispirito Santo natëco' catahuainquëma', ténahuë. Ina catahuahuachinquëma', co noyahuë' yonquiramaso' naniantarama'. Inapita naniantatoma', nóya nisarama'. ¹⁷ Ispirito Santo noyasáchin ayonquiiinpoaso' nohuantopirinhue', ipora huanta' co noyahuë' yonquirëhua'. Ispirito Santoso nipirinhue' pënëninpoa' ama ina pochin cancantacaso marëhue'. Co noyahuë' yonquihuatëhua', co nanitërehuahuë' Ispirito Santo natëcaso'. Cato' cancan pochin ya'huëtërinpoa'. Itohuara capini nipatëtatë pochin nipi. Noya cancantacaso' nohuantopirëhuahuë', canpoara co nanitërehuahuë' noya nicacaso'. ¹⁸ Cancanënpoaquë Ispirito Santo nontërinpoa' ma'sona noya nicacaso'. Ina natëhuatëhua', co huachi iráca pënëntërinso' camairinpoahuë'. Ispirito Santo nohuantërinso chachin yonquiarihua'.

¹⁹ Piyapi'sa' inahua' co nanitopihuë' Yosëichin yonquicaiso'. Co noyahuë' yonquipisopita nitotërehua'. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Yamonshihuanpi, taparo' nonpi, sanapi së'huachinachin cancantopi. ²⁰ Co noyahuë' yonquihuachinara, mamanshi moshapi, pënotopi, co nanan anoyatopihuë', co napopianachin yonquipihuë'. A'pitatona', a'naroáchin no'huitopi, nipinopi. A'na huënton a'na huënton co noyahuë' ninicatona' ya'huëpi. Nisha nisha yonquiatona', ya'huëpi. ²¹ Co noyahuë' yonquihuachinara, a'napita ma'shanënpita noyapatona', no'huipi. No'pipi, pítaro'saquë ca'miatopi, o'omiatopi, a'naratipita nipi. Iráca pënënanquëma'. Iporanta' pënëantaranquëma'. Inapohuatama', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Ina pochin nipisopita co Yosë'pa' pantarapihuë'.

²² Nipirinhue', Ispirito Santo natëhuatëhua', catahuarinpoa' ninosorocaso'. Catahuahuachinpoa', Yosë nohuitatëhua', capa cancantarihua'. "Yosë noya ni'sarinco," ta'tëhua', sano cancantarihua' ni'ton, noya ninicatëhua' ya'huarihua'. Piyapi'sa' no'huipirinpoahuënta', co yano'huirihuahuë'. Ma'sha onpohuatëhuanta', ahuantarihua'. Nosoroatëhua', nóya nontarihua'. Ispirito Santo catahuahuachinpoa', noya nicarihua'. No'tëquën nontarihua'; co pi'pisha tëranta' nonpintarihuahuë'. ²³ Ispirito Santo natëhuatëhua': "Caso' noya noyaco," co tēcarihuahuë'. Sano piyapi nicarihua'. Co noyahuë' nicacaso' yonquipirëhuahuë', ina catahuarinpoa' naniantacaso'. Inapohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co pënëinënpoaso' ya'huaponhuë'. ²⁴ Quisocristo corosëquë chiminatón, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Napoaton canpoanta' ina imapatëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita corosëquë patanantatë pochin nitatëhua', naniantacaso' ya'huërin. Co huachi nohuantarihuahuë' sopai pochin cancantacaso'. ²⁵ Ispirito Santo ya'coancantatonpoa', catahuarinpoa' noya nicacaso' ni'quëhuarë', ma'sona tëranta' sha'huitohuachinpoa', noya natëahua'.

²⁶ Ama noya ninëhuaso marë' a'napita nocahuansohuë'. Ninocanpatëhua', a'naroáchin nino'huarihua'. Itohuara capini ninoyapatëhua', nino'huarihua'. Ama ina pochin cancantahuasohuë'.

6

Nicatahuacaso' ya'huérinso'

¹ Ispirito Santo natëtoma' noya cancantohuatama', a'napitanta' catahuaco' ina pochin cancanchina'. A'nasó' co noyahué' nipachin, ama no'huicosohué'. Sanoanan quëran pënënatoma', catahuaco' co noyahué' yonquirinsopita nanianchin. Ni'cona canpitanta' sopai minsëchinquëma'. ² Ya'ipinpoa' a'na tahuëri ma'sha onporëhua'. A'na tahuërinta' sopai yanonpintërinpoa' co noyahué' nicacaso marë'. Napoaton nicatahuahua' noya yonquicaso marë'. Panca pë'pëto nicatahuarëso pochin catahuahua'. Inapohuatëhua', Quisocriso natëarihua'. “Ninosoroco,” itërinpoa'.

³ “Caso' noya piyapico,” topatan, quëmaora ninonpintaran, co no'tëquën yonquiranhué'. Co insonta' Yosë pochachin cancantërinhué'. Co Yosë catahuarinpoahué' naporini, co manta' noya niitërihuahué'. ⁴ Ama a'napita napopiso' nicatora', nitantiacosohué'. Quëmaora naporanso yonquiaton, nitantiaquë'. Noya cancantohuatan, Yosë noya ni'sarinqüën. Ina quëran “Yosë noya ni'sarinco,” ta'ton, capa cancantaran. ⁵ A'naya a'nayanpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. Canpoara pë'pëtonënpoa' quëparëso pochin niahua'. A'na tahuëri sacai' nipurinhué' ahuantatëhua', imamiatahua'.

⁶ A'naquën paatona', nani tahuëri Yosë nanamën a'chinápi. A'chintohuachinquëma', ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasohué'.

⁷ Ni'cona sopai nonpintochninquëma'. Co Yosë tëhuacaso' ya'huërinhué'. Co insoari tëranta' nanitërinhué' Yosë nonpintacaso'. No'tëquën yonquico'. Ma'sha sha'patëra, inachachin nitërin. Co nisha nitërinhué'. ⁸ Inapochachin co noyahué' yonquirápatëhua', co noyahué' nisarëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso' ya'huërin. Nipurinhué', Ispirito Santo natëhuatëhua', nani tahuëri catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina quëran Yosë'pa' noya nanopicontarihua'. ⁹ Ama Yosë naniantatëhuahué', noya niahua'. Noya nicacaso' ama amiahuasohué'. Chiníquën cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' tahuëri nanihuachin, acanarinpoa'. ¹⁰ Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'. Nanitohuatëhua', catahuahua'. Quisocriso imarëhuasopita capini na'con na'con nicatahuahua'.

Piquëran huarë' pënëntërinso'

¹¹ Ca Paonoco apira pi'pian tëranta' caora imirahué quëran ninshitaranquëma'. Panca ninshiquë ninshitaranquëma'. ¹² A'naquën ipora huanta' marca yaacotarínënpoa'. Anapita cotioro'sari noya nicacaiso marë' inapopi. “Quisocriso corosëquë chiminatón, anoyacancantërinpoa'. Inasáchin nicha'ërinpoa', topatëhua', cotio hua'ano'sa' aparisitarínënpoa',” topi. Ama inapitari no'huicaiso marëhué' napopi. ¹³ Co inapita tëranta' ya'ipi pënëntërinso' natëpirinahué', marca yaacotarínënpoa'. Niacotohuatama', pa'yatapi. “Ni'co'. Nisha piyapi'santa' natëtënpoa', marca niacotopi,” tosapi. ¹⁴ Caso nipurinhué' piyapi'sa' pa'yatahuaso' co yonquirahué'. Quisocriso chiminínsoáchin yonquirahué'. Corosëquë chiminatón, anoyacancantërinpoa'. Ni'ton, inaro'co chiminahuëso pochin co ma'sha isoro'paquë ya'huërinso' yonquirahué'. Naporahuaton, isoro'paráchin pa'yatopisopita co huachi noya ni'ninacohué'. ¹⁵ Marcaso' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhué'. Co ina marë' Yosë noya ni'ninpoahué'. Quisocriso

imapatéhua', nasha cancan quëtèrinpoa'. Ina marë' tëhuënchinso' noya ni'ninpoa'. ¹⁶ Nani no'tëquën a'chintëranquëma'. Ina imapatama', Yosë piyapinën chachin nisarama'. Yosë nosoroatënuëma', noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma', tënahuë.

¹⁷ Quisocristo no'tëquën natërahuë ni'ton, ahuërinaco. Ipora huanta pë'sharinaco ni'ton, cariro'sa' ya'huëarin. Napoaton ama insonta' aquëtë huarë' asëchincosohuë' tënahuë.

¹⁸ Ya'ipinquëma', iyaro'sa', yonquiáranquëma'. Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo catahuainquëma'. Amen. Nani huachi.

Paono

Paonori Ipiquoë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitanta' Quisocristo noya imarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ipiquoë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. ² Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Iráca quëran huarë' Tata Yosë yonquirinpoaso'

³ Ma noyacha Tata Yosëso paya. Siniro Quisocristo pa'pin inaso'. Inápa quëran noya noya yonquirinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, na'con catahuarinpoa' noya noya cancantacaso marë'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Ina quëran nani tahuëri catahuarinpoa' nohuantërinso chachin nicacaso'. Co inápaquë ya'huëyatërihuarahüë', inatohua' ya'huëarëhuaso pochin Yosë nohuitërehua'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën Siniro," itahua'. ⁴ Co'huara isoro'pa' ya'huëyatërasohüë', yonquiatonpoa', huayoninpoa' nóya cancantacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë nóya ni'ninpoa'. ⁵ Iráca quëran huarë' nosoroatonpoa', acorinpoa' huëntonënuë ya'conacaso'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'. Inaora nohuanton, noya yonquirinpoa'. ⁶ Hui'nin na'con nosororin. Ina imapatëhua', canpoanta' na'con nosoroarinpoa'. Ina yonquiatëhua', "Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, inaora nohuanton, nosororinpoa paya," tosarëhua'. ⁷ Quisocristo corosëquë chiminaton, nicha'ërinpoa'. Huënainën pa'nin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororinpoa'. ⁸ Nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Yonquinën chachin anitotërinpoa'. ⁹ Inaora nohuanton, nóya yonquirinpoa'. Co canpoara nitotopirëhuahüë', yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. Iráca quëran huarë' yonquirin Quisocristo a'paimacaso'. ¹⁰ Ina tahuërinën nanihuachin, Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Isoro'paquë ya'huërinsopita, inápaquë ya'huërinsopita inapita hua'anëntarin. A'na huëntoínchin pochin acoarin. Ina Yosë na'con nohuantërin.

¹¹ Inaora nohuanton, acorinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', hui'nin pochin ni'sarinpoa'. Napoaton a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya acoarinpoa'. Iráca chachin yonquirinpoa' ni'ton, huëntonënuë aya'coninpoa'. ¹² Quiya'ton imarai. "Quisocristo nicha'ësarínpoa'," ta'toi imarai. Noya imapatoi, a'napitanta' nicatonacoi, Yosë yonquiapi inahuanta': "Ma noyacha Tata Yosëso paya," tosapi. Ina ta'caiso marë' acorincoi. ¹³ Canpitanta' Yosë nanamën natanama'. "Quisocristo anoyacancantohuachinquëma', nicha'ësarínquëma'," itërainquëma'. Natanpatamara: "No'tën nanan inaso'," ta'toma', natërama'. Quisocristo imapatama', hui'nin pochin Yosë ni'ninquëma'. Napoaton Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'.

Sichoquë marca acopiso pochin aya'coancantërinquëma' huëntonënguë aya'coninquëmaso' nitotacaso marë'. Iráca sha'huirins chachin napotërinquëma'.¹⁴ Quisocriso imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantomiatërinpoa'. Ina'ton quëtërinpoa' ni'ton: "Tëhuëinchachin a'na tahuëri Yosë'pa' quëpantarinpoa'," tënëhua'. Nani Yosë nicha'ërinpoa' ni'ton, o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, ya'huërin'pa' quëpantarinpoa'. Inaquë noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua': "Ma noyacha Tata Yosëso yonquirinpoa paya," tënëhua'.

Inapita marë' Paonori Yosë nontërinso'

¹⁵ "Quisocriso anoyacancantërinpoa'," ta'toma', inasáchin imarama'. Ina imatoma', ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroarama', natantërahuë. Ina natantato, nóya cancantërahuë. ¹⁶ Na'con canpita marë' Yosë nontërahuë. "Noya imarinënguën ni'ton, 'Yosparinquën, Sinioro,' " itërahuë, Yosë nontato. ¹⁷ Tata Yosëso' noya noya ninin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. Quisocriso isoro'paquë o'maton, Yosë anohuitërinpoa'. Ina yonquiato, canpita marë' Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Sinioro no'tëquën yonqui'ina'. Noya noya nohuichinënguën. Noya nohuitoahuachinënguën, quëma yonquiranso chachin nitotapi. ¹⁸ Ya'ipi nanamën Sinioro noyá anitotëquë'. Quëma huëntonënguë chachin aya'conancoi noya cancanta'huaiso marë'. Catahuaquë' ina yonquiatona', noya cancanchina'. A'na tahuëri ya'huëranquë chachin noya noya ya'huëcontarai. Ina na'con yonqui'ina'. ¹⁹ Quëmaso' ya'ipi nanitaparan. Natërainquën ni'ton, nani tahuëri catahuanancoi. Chini chiniquën nanantaton, nicha'ërancoi. Catahuaco'i ina yonquiatoi, chiniquën cancanchii. ²⁰ Iráca chiniquën nanantaton, Quisocriso ananpitaantaran. Inápaquë quëpantarahuaton, inchinan quëran ahuënsëran ni'ton, chini chiniquën nanantarin," itërahuë, Yosë nontato. ²¹ Isoro'paquë nisha nisha hua'ano'sa', chirinchiro'sa', copirnoros'sa', inapita chiniquën nanantopi. Inapaquënta' chiniquën nanantopisopita ya'huëpi. Quisocrisoso nipirinhue', inapita quëran chini chiniquën nanantërin. Co incari tëranta' nanitërinhuë' ina minsëcaso'. Co onporonta' a'napitari ina minsëapihuë'. ²² Yosëri chachin Quisocriso nanan quëtërin ya'ipi ya'huërinsopita hua'anëntacaso marë'. Naporahuaton, ya'ipi imarëhuasopita catahuainpoaso marë' acorin. Na'aquënpoa' nipurëhuahuë', a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. Inaso' motënpoa pochin nicateon, ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. ²³ Inaora nonën pochin ni'ninpoa'. Napoaton na'con yonquirinpoa'. Nani ya'coancantërinpoa' noya noya imacaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', ya'ipi cancanënpoa quëran ina yonquiarihua'. Ina marë' nininpoa'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin.

2

Inaora nohuanton nicha'ërinpoaso'

¹ Iráca canpitaso' co noyahuë' nicateoma', oshahuanama'. Co Yosë nohuitatomahuë', chimipi pochin cancantërama'. ² Co'huara Quisocriso imashatërapomahuë', sopai hua'an natëtoma', co noyahuë' ninama'. Inaso' ihuan ya'huërinquë ya'huaton, ya'ipi sopairo'sa' hua'anëntarin. Co quënanpirëhuahuë', isoro'paquë sacatárin minsëinpoaso marë'. Yonquinëmaquë camairinquëma' ni'ton, co Yosë natëramahuë'. ³ Iráca ya'ipinpoa' co Yosë natërhuaahuë'. Co noyahuë'

yonquiatèhua', co noyahuè' ninèhua'. Canpoara nohuantèrèhuasoráchin ninèhua'. Yano'huitohuatèhuara, no'huitèrèhua'. Yano'pihuatèhuara, no'pirèhua'. Yaahuètòhuatèhuara, ahuètèrèhua'. Ina marè' ya'ipinpoa' ana'intinpoaso' ya'huèrin. ⁴ Yosèso nipirinhué' na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', yanicha'èrinpoa'. ⁵ Oshahuanèhua' ni'ton, chimipi pochin ni'pirinpoahuè', oshanènpoa' inquitèrinpoa'. Iporaso huachi Quisocristo imarèhua' ni'ton, nanopiantarinso pochin Yosè ni'ninpoa'. Anoyacancantèrinpoa' noya noya cancantacaso marè'. Nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'èrinpoa'. ⁶ Iráca Quisocristo pa'pitopirinhué', Yosèri ananpitaantarahuaton, inápaquè quèpantarin. Canpoanta' imarèhua' ni'ton, inarè'quènpoa' nanopiantarèhuaso pochin anoyacancantèrinpoa'. Quisocristo ya'coancantèrinpoa' ni'ton, ipora chachin inápaquè ya'huarèhuaso pochin Yosè ni'ninpoa'. ⁷ Yosè inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Quisocristo imapatèhua', noya catahuarinpoa'. A'na tahuèri a'napitanta' nicatènènpoa', Yosè chinotapi: "Ma noyacha Yosèri nosororin paya," tosapì. ⁸ Nosoroatonpoa', inaora nohuanton nicha'èrinpoa'. "Quisocristoíchin anoyacancantèrinpoa'," topatèhua', oshanènpoa' inquitatonpoa', nicha'èrinpoa'. Co canpoara nanitèrèhuahuè' Yosè imacaso'. Ina catahuarinpoa' cancanènpoa quèran natècaso'. ⁹ Co canpoara nanitèrèhuahuè' cha'ècaso'. Napoaton co nocantacaso' ya'huèrinhuè'. "Caso' noyaco ni'to, Yosè'pa' pa'sarahué," co ta'caso' ya'huèrinhuè'. ¹⁰ Yosè anoyacancantèrinpoa'. Anoyacancantahuatonpoa', acorinpoa' nóya nicacaso marè'. Quisocristo catahuahuachinpoa', noya nisarèhua'. Iráca quèran huarè' yonquirinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marè' nicha'èrinpoa'.

Quisocristo nanan anoyatèrinpoaso'

¹¹ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. Iráca co pi'pian tèranta' Yosè nohuitèramahuè'. Canpitaso' nisha piyapi'sanquèma' ni'ton, cotioro'sa' nocaninènquèma'. "Quiyaso' Yosè piyapinènpitacoi. Canpitaso' co marca tèranta' nonèmaquè niacotèramahuè'," itèrinènquèma'. ¹² Tèhuèenchachin co'huara imashatèrapomahuè', co Quisocristo nohuitèramahuè'. Iráca Yosèri isairro'sa' huayonin piyapinènpita nicacaso' ni'ton, "Nicha'èsanquèma'," itèrin. Co inapita pochin ni'ninquèmahué'. Shimashonènapitarè' anoyatèrinso' sha'huitopirinhué', co nitotèramahuè'. Topinan quèran ya'huèrama'. Co Yosè'pa' pacamaso' ninaramahuè'. Co pi'pian tèranta' Yosè nohuitèramahuè'. ¹³ Co Yosè nohuitatamarahuè', áquè pochin nisapiramahuè'. Iporaso' Quisocristo imatoma', nohuitèrama huachi. Oshanèma marè' huènnainèn pa'nin ni'ton, Yosè anohuitèrinquèma'. Ya'caritèramaso pochin ninama'. ¹⁴ Quisocristo chiminin ni'ton, nanan anoyatèrinpoa'. Iráca cotioro'sacoi co noyahuè' ni'nainquèma'. Nisha piyapinquèma' ni'ton, inimicoro'sa pochin ni'pirainquèmahué'. Inaso' chiminaton, paira pochin ya'copirinpoaso' nani chi'huincarín. Iporaso' ya'ipinpoa' Quisocristo imarèhuasopita a'na huèntoínchin ninèhua'. ¹⁵ Quisocristo nasha nanan quètèrinpoa'. Co huachi iráca pènèntèrinso' yonquicaso' ya'huèrinhuè'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatèhua', nasha huèntonquè aya'coninpoa'. Quisocristo huèntonènquè ya'conatèhua', co huachi nisha chinotèrèhuahuè'. Nisha nisha piyapinpoa' niriuharahué', noya ninitèhua' ya'huèrèhua'. ¹⁶ Naporahuaton, co huachi Yosè inimicotèrèhuahuè'. Quisocristo

corosëquë chiminaton, nanan anoyatërinpoa'. Cato' huënton pochin nipirëhuahuë', Quisocristo imapatëhua', noya ninicatëhua' ya'huërëhua'. A'na huëntoíchin ninëhua'.

¹⁷ Quisocristo isoro'paquë o'maton, noya nanan sha'huitërinpoa'. "Ya'ipinquëma' nicha'ësaranguëma'," itërinpoa'. Canpitaso' co pi'pisha tëranta' Yosë nohuitatomarahuë', áquë pochin nipiramahuë', nanan anoyatërinquëma'. Cotioro'sacointa' ya'carisha pochin ninaiso' nanan anoyatërincoi.

¹⁸ Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitërehua' Tata Yosë nontacaso'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ina nontohuatëhuara, noya nataninpoa'. ¹⁹ Napoaton iporaso' iyaro'sa, Yosë nohuitërama'. Co Yosë'pa' pa'shatërapomarahuë', nani huëntonënuë aya'coninquëma'.

Ya'huëhuano'sa pochin nisarama'. Co huachi nisharo'sa pochin ni'ninquëmahuë'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imarëhuasopita hui'ninpita pochachin nóya ni'ninpoa'.

²⁰ Ya'ipi imarëhuasopita ina naponpoa chachin a'na pëi pochin ninëhua', na'pi quëran nipiso'. Na'pi quëran yapëihuatëra, acopo' ihuatahuatë', siminto'ton acorë'.

Inapochachin canpoanta' Yosë pëinën pochin ninëhua'. Siminto acopiso pochin, ca'tano'sa'ton nanamën a'chintërinënpoa'. Ina quëran pënëntona'piro'santa' no'tëquën a'china'piapi. Na'pi quëran yapëihuatëra, pëi' taconoringuë na'pi noya noya nininso' acorë' tantiacaso marë'. Ina acohuatëra, a'napita na'piro'sa' no'tëquën apanshinë'. Na'pi noya noya nininso pochachin Quisocristoso' achiniripoa'.

²¹ Quisocristo imapatëhua', Yosë acoaripoa' ina pëinën pochin nicacaso marë'. Catahuahuachinpoa', noya nini'tëhua' ya'huërëhua'. A'napitanta' a'naya a'naya Quisocristo imapachina', ya'conapi anta'. Nóya pëi' Yosë chinotacaso marë' acorëso pochin nisarëhua'.

²² Canpitanta' Quisocristo imatoma', ya'conama'. A'naya a'nayanpoa' na'pi pochin ninëhua' pëi' nanicaso marë'. Ya'ipi imarëhuasopita Yosë pëinën pochin ninëhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', Yosë chachin canpoarë' ya'huërarin huachi.

3

Nanamën a'chinacaso marë' acorinso'

¹ Napoaton isonahuato, canpita marë' Yosë nontarahuë'. Nisha piyapi'sanguëma' nipomarahuë', Quisocristo nanamën a'chintëranquëma' ni'ton, tashinan pëiquë po'morinaco.

² Inaora nohuanton, Yosë chachin acorinco a'chinta'hanquëmaso marë'. Na'con catahuarinco ni'ton, nanamën sha'huíarahuë', natantërama'.

³ Iráca quëran huarë' Yosë yonquirin nicha'ëinquemaso'. Napoaponahuë', co piyapi'sa' anitotërinhuë'.

Iporaso nipirinhue' inaora nohuanton, anitotërinco ni'ton, nani pi'pian ninshitëranquëma'.

⁴ Ina nontohuatama', Quisocristo nanamën anitotërinco' canpitanta' nitotarama'.

⁵ Iráca co iso nanan nitotopihuë'. Iporaso' Quisocristo acorincoisopita nitotërai. Pënëntona'piro'santa' nitotopi. Ispirito Santo anitotërincoi a'china'huaiso marë'.

⁶ Na'a pi'ipi cotioro'saráchin Yosë chinotopi. "Nicha'ësaranguëma'," itaton, Yosëri na'con catahuarin. Iporaso nipirinhue' nisha piyapi'sanguëmanta' catahuarinquëma'. Noya nanan natanatoma', Quisocristo imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Napoaton a'na huëntoínchin pochin ninëhua'.

⁷ Yosë nosoroatonco, acorinco ina nanan a'china'huaso marë'. Co acoincosohuë' nipirinhue', acorinco. Na'con catahuarinco ni'ton, noya

a'chinárahue. ⁸ Caso' a'napita imapisopita quëran na'con na'con co noyahuë' nipirahuë', anoyacancantërinco. Ina quëran nosoroatonco, acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso marë'. Quisocristo nanamënso' noyápiachin. Ma inacha ni'ton, nosoromiatërinpoa paya, ténahuë yonquiato. ⁹ Iráca Yosëri ya'ipi ma'sha ninin. Naporo chachin yonquirinpoa' anoyacancantinpooaso marë'. Napoaponahuë', co ya'ipi piyapi'sa' sha'huitërinhuë'. Ipora huarë' anitotërinco ni'ton, sha'huitëranquëma'. ¹⁰ Na'con Yosë yonquirinpoa'. Ina nohuanton, oshaquëran a'naya a'nayanpoa' imarëhua'. Iporaso' na'acquënpoa' imapatëhua', Quisocristo huëntonënhquë ya'conëhua'. Inápaquë chiniquën nanantopisopitanta' nicatënënpoa': "Ma noya Yosë yonquirin ni'ton, anoyacancantaton, huëntonënhquë chachin aya'conin paya," tosapi. ¹¹ Iráca quëran huarë' Yosë yonquirinpoa' imacaso marë'. Quisocristo o'maton, huëntonënhquë aya'coninpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. ¹² Ina imarëhua ni'ton, natëtëhua', Yosë nontarihua'. "Anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya natarinpoa'," ta'tëhua', co të'huatarihuahuë'. Noya cancantatëhua', ina nontarëhua'. ¹³ A'chintëranquëma' ni'ton, tashinan pëiquë po'morinaco. Parisitapirahuë', chiniquën cancantoco'. Canpitanta' Quisocristo imacamaso marë' parisitërahue. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin.

Quisocristo nosororinpooaso'

¹⁴ "Ma noyacha Yosë yonquirinpoa paya," ta'to, isonahuato, Tata Yosë nontërahue. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'naquën inápaquë ya'huërapi. A'naquënpoanta' isoro'paquë chachin ya'huëarëhua'. ¹⁶ Napoaton canpita yonquiatënhquëma', Yosë nontërahue. "Quëmaso' Sinioro chini chiniquën nanantëran. Noya noyanquën ni'ton, imarinënsopita nosoroaton, catahuaquë' chiniquën cancanchina'. Ispirito Santori achinicancaïn noya noya imainënhquën. ¹⁷ Ya'ipi cancanëna quëran natëtatona', Quisocristoichin yonqui'ina'. 'Cancanëhuëquë ya'huërarin,' ta'tona', noya noya nohuichinën. Catahuaquë' noya nosoro'inën. Ya'ipi piyapi'santa' nosoro'ina', Nara itëquën acopo' pa'pachina, co inpaninhuë'. Inapochachin inapitanta' 'Quisocristo na'con nosororincoi,' ta'tona', a'napitanta' nosoro'ina'. Noya ninosorohuachina', Ispirito Santori catahuararin chiniquën cancantacaiso'. ¹⁸⁻¹⁹ Inapohuachina', Quisocristo nosoromiatërincoiso' nitotapi. Pi'iro'të' pancantërinso', naporopitërinso', inaparinso', acoporinso' inapita co naninahuanhuë' yonquirai. Inapochachin Quisocristo nosoromiatërincoisonta' co nitotchináchinhuë' nipirinhue', nitotapi. Ina nitotohuachina', ya'ipi quihuitërancoisopita ya'huëtapi. Ya'ipi imapisopita ina yonqui'ina'," itërahue.

²⁰ Tata Yosëso' chini chiniquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. Hua'yanën chachin nani ya'coancantërinpoa' ni'ton, noya catahuarinpoa'. Nani tahuëri achinicancaïnpoa' ni'ton, cancanënpoa quëran huarë' Yosë yonquia'ahua'. Ina nontohuatëhua', "Catahuaco," itohuatëhua', na'con catahuarinpoa'. Na'con nohuantopirëhuahuë', na'con na'con inaso' nanitaparin nicacaso'. Co nitotërhueasohuënta' nanitaparin. ²¹ "Ma noyacha Tata Yosëso paya," itahua'. Quisocristo noya imapatëhua', a'napitanta' nicatënënpoa', Yosë yonquiapi. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohue'. Ipora quëran huarë' inasáchin yonquia'ahua'. Amen.

4

A'na huënton pochin ninëhuaso'

¹ Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'mopirinacohuë', iporahuanta' pënënarinquëma'. Yosë nicha'ëtënnquëma', huëntonënnquë aya'coninquëma'. Napoaton noyasáchin nico'. ² "Yosëíchin catahuarinpoa' noya nicacaso'," ta'toma', ama a'napita nocancosohuë'. Sanoanan quëran nontatoma', ama no'huicosohuë'. A'napita ma'sha onpotohuachinënnquëma', ama ya'huërëtosohuë'. Co noyahuë' nipirinahuë', nosoroatoma' noya nontoco'. ³ Na'con yonquico' iyaparima pochachin ninosorocamaso'. Ispirito Santo catahuarinquëma' napopináchin yonquicamaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co pi'pian tëranta' nino'huíaramahuë'. Noya nini'toma', ya'huarama'. ⁴ Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. A'naíchin Ispirito Santo ya'huërinso' ya'coancantërinpoa'. Imarëhuasopita nicha'ësarínpoa' ya'huërinquë chachin quëpanta'inpoaso marë'. Inasáchin ninarëhua'. ⁵ Quisocristoíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nanamënáchin natërëhua'. "Quisocristo imarahuë," ta'tëhua', aporihuanëhua'. Co nisha nisha imacaso marë' aporintërinënpohuë'. ⁶ Tata Yosëíchin chinotërëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Inaso' chini chiníquën nanantaton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipinpoa' catahuarinpoa' ina marë' sacatacaso'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'.

⁷ Quisocristo catahuarinpoa' ma'sona tëranta' noya nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayinpoa' catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' noya nitotacaso marë'. ⁸⁻⁹ Iráca inápaquë nóya ya'huëpirinhuë', isoro'paquë chachin o'marin. Na'con parisitaton, chiminin. Pa'pitopirinahuë', nanpiantaton, inápaquë panantarin. Iráca quiricanënnquë naporin:

"Ya'ipi minsërahuaton, inápaquë panantarin huachi.

Naporahuaton, ma'sha topinan nicanarëso pochin piyapinënpita catahuarin nóya nicacaso'.

Nisha nisha nicacaso' catahuarin," tënin.

¹⁰ Quisocristo chachin isoro'paquë o'marahuatón, inápaquë panantarin. Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, hua'yanën chachin a'patimarinpoa' ya'coancantínpoaso marë'. Ya'ipi parti ya'huaton, ya'ipi hua'anëntarin. ¹¹ Naporahuaton, nisha nisha acorinpoa' nicatahuacaso marë'. A'naquënta' Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin sha'huirín. A'naquënta' nisha nisha parti paaton, Yosë nanamën a'china'piarin. A'naquënta' ina nohuanton, ya'huëpíquë ya'huëhuano'sa' nani tahuëri catahuapi noya imacaiso marë'. A'naquënta' ya'ipi Yosë nanamën a'chintapi. ¹² Nisha nisha acorinpoa' noya nicatahuacaso marë'. Inaora nonën pochin ni'ninpoa' ni'ton, ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa' noya ina marë' sacatacaso'.

¹³ Inapohuatëhua', ya'ipinpoa' imarëhuasopita napopináchin yonquiaríhua'. Yosë hui'nín chachin nóya nohuitaríhua'. Ina quëran noya noya cancantarihua'. So'sorëso pochin oshaquëran Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin. ¹⁴ Ina quëran no'tëquën yonquiaríhua'. Co huachi hua'huaro'sa pochin cancantarihuahuë'. Hua'huaro'saso' co yonquiyatërapíhuë' ni'ton, nisha nisha natëtopi.

Canpoaso nipirinhüè' chinotênpoa pochin no'téquên yonquia'ahua'. Ni'co'. Panca ihuan huè'pachina, poti niquèran niquèran ohuèrèrin. Co no'téquên yanponinhüè'. Inapochachin a'naquên nisha nisha nanan natanpachinara, nisha nisha yonquipi. Co Quisocristo nanaménáchin yonquipihüè'. A'naquên nisha nisha a'chinapi. Noyá nitotopi nonpinacaiso'. Nonpin nanan imatona', yanonpintopirinénquémahuè', ama pi'pian tēranta' natēcosohuè'. ¹⁵ Quisocristo nanaménso nipirinhüè' no'tên nanan. Noya ninosoroatēhua', inasáchin nia'chintahua'. Inapohuatēhua', oshaquèran Quisocristo pochin cantarinhua'. Inaso' na'con nosoroatonpoa', hua'anéntarinpoa'. Inaora nonèn pochachin ni'ninpoa'. Inaso' motênpoa pochin ni'ton, natēcaso' ya'huèrin. ¹⁶ Ina natēhuatēhua', noya nini'tēhua', ya'huarinhua'. Ya'ipinpoa' nicatahuacaso' ya'huèrin. Nisha nisha nicatahuarinhua' noya noya imacaso marè'. Quisocristo chachin catahuahuchinpoa', noya nicatahuarinhua'. Ina quèran ninosoroatēhua', ya'ipinpoa' noya noya cantarinhua'.

Nasha cancan quètèrinpoaso'

¹⁷⁻¹⁸ Quisocristo nanan quètèrinco ni'ton, pēnēnaranquēma'. Na'a piyapi'sa' co imatonaraihuè', topinan quèran ya'huèrapi. Somaraya pochin cantantatona', nisha nisha yonquipi. Co natantochináchinhüè' cantantopi ni'ton, co Yosè nanamén nitotopihüè'. Co Yosè yonquiatonaraihuè', co manta' Yosè nohuítopihüè'. Ama inapita pochin nicosohüè'. ¹⁹ Inapitaso' nitotaponaraihuè', co nohuatopihüè' noya nica-caiso'. Co noyahuè' nisáponaraihuè', co nitotapanpihuè'. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. Co noyahuè' yonquiatona', a'naratipita nipi. ²⁰ Co ina pochin Quisocristo a'chintèrinpoahuè'. ²¹ Inaso' no'téquên antotèrinpoa'. Nanamén nani natanama'. ²² Iráca pa'pi co noyahuè' ninama'. No'pirama', monshihuanama', nisha nisha yonquirama'. Inapohuatamara, "noya cantarēhua'," topiramahuè', ninonpintèrama'. Co tēhuénchachin noya cantantèramahuè'. Iráca naporamaso' chanatèrinso pochin Yosè ni'ninquēma'. Iporaso' ya'ipi co noyahuè' yonquiramasopita naniantoco huachi. ²³ Ina naniantatoma', nóya cantantoco' noya noya yonquiamaso marè'. ²⁴ Nasha cancan Yosè quètèrinpoa' ina pochin cantantacaso marè'. Napoaton nasha a'morèso pochin nasha cantantoco'. No'téquên yonquiatoma', noyasáchin nico'.

²⁵ Ya'ipi imarēhuasopita Yosè huèntonénquē chachin ya'conēhua'. Iyanpoa pochin ninēhua'. Napoaton ama ninonpintahuasohüè'. No'téquénáchin ninontahua'.

²⁶ A'na piyapi no'huihuatama', ni'cona oshahuantama'. Co'huara pi'i ya'coyantérasohüè', nanan anoyatoco'. ²⁷ Hua'qui' no'huihuatama', a'naroáchin sopai minsēarinquēma'.

²⁸ A'naquēma' iráca ihuatèrama'. Ama huachi ihuatocosohüè'. Ama chirotomarahuè', noya sacatoco'. Ina quèran nanitèrama' pahuantèrinso pita quètacamaso'.

²⁹ Ama taparo' noncosohüè'. Ama ma'toma ma'toma noncosohüè'. Sano yonquiatoma', noya nonco' a'napita natanaténquēma', Yosè yonqui'ina'. Noya noya imacaso marè' catahuaco'. ³⁰ Co noyahuè' nipatama', Ispirito Santo sètarin. Quisocristo imapatamara, sichoquē marca acotèrèso pochin Ispirito Santo aya'coancantèrinquēma'. Ayaro' tahuèriqué huarè' a'paiarinquēma'. Naporo' noyá nicha'èsarinquēma'. Napoaton ama Ispirito Santo asètocosohüè'.

³¹ Ama a'napita no'huitoma', yonquirácosohuë'. A'naroáchin nanan anoyatoco'. Ama no'huitacamaso' nohuantocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama icuianan quëran ninontocosohuë'. Nipinoca-sonta' co noyahuë'. Ama pi'pian tëranta' co noyahuë' nicosohuë'. ³² Ya'ipi piyapi noya nontoco'. Nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha onpotohuach-inë'nquëma', ama ina yonquicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë oshanëma' inquitërinquëma'. Canpita marë' chiminin ni'ton, nanan anoy-atërinquëma'. Inapochachin canpitanta' a'napita ma'sha onpotohuach-inë'nquëma', nanan anoyatatoma', noya nontoco'.

5

Yosë imatëhua', noyasáchin niahua'

¹ Yosë nosoroatonpoa', hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Tatanpoa' ni'ton, ina nonahuan'. ² Quisocristo nosoroatonpoa', canpoa marë' chiminin. Oshanënpoa marë' chiminpachina, Yosëri noya ni'nin. Napoa-ton canpoanta' nani tahuëriya inapochachin ninosoroa'ahua' Yosë noya ni'inpoa'.

³ Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, ama iyaro'sa' monshi-huancosohuë'. Ama a'na quëmapi sa'in noyapacosohuë'. Ama ma'sharáchin cancantatoma', apiracosohuë'. Ama a'napita tëranta ina pochin nipiso sha'huitocosohuë'. ⁴ Ama taparo' ninontocosohuë'. Ama narinacasoachin yonquicosohuë'. Co topinan quëran ninontacaso' ya'huërinhuë'. Yosë catahuarinpoaso' na'con na'con nisha'huitatëhua': "Yosparinquën Sinioro," itahua'. ⁵ Monshihuanpatama', co Quisocristo huëntonë'nquë ya'conamahuë'. Taparo' nininso' nipatama', co imaramahuë'. Ma'sharáchin yonquihuatama', co tëhuë'nchachin Yosë yonquiaramahuë'. Nani ma'sha nohuantohuatama', mamanshi moshapiso pochin niconama'. Ina nitotatoma' iyaro'sa' yonquico'. ⁶ A'naquën yanonpintatë'në'nquëma', napopi: "Quisocristo imapomarahuë', ma'sona nohuantëramaso' nico', co ana'intarinquëmahuë'," itopirinë'nquëmahuë', ama pi'pian tëranta' natëcosohuë'. Co Yosë natëpisopitahuë' chiníquën ana'intarin. ⁷ Napoaton ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë'.

⁸ Iráca tashi pochin cancantopiramahuë', iporaso' Yosë imarama' ni'ton, anoyacantërinquëma' tahuëri pochin nicacamaso marë'. Napoa-ton tahuëri pochin nico'. ⁹ Tahuëri pochin cancantohuatama', nóya nisarama'. No'tëquënáchin yonquiatoma', noyápiachin cancantarama'. ¹⁰ Noya yonquiatoma', Yosë nohuantërinso' nitotoco'. Ina nitotohu-atama', ya'ipiya natëco'. ¹¹ A'naquën tashi pochin cancantatona', co noyahuë' nipi. Topinan quëran ya'huë'rapi ni'ton, ama inapita pochin cancantocosohuë'. No'tëquën sha'huitoco' co noyahuë' nipiso-pita naniantacaiso marë'. ¹² Pa'pi co noyahuë' nipi. Po'oana quëran a'naratipita nipi. Napopiso a'ninquëchin sha'huirahuë' naporini, pa'pi tapaintërihuahuë'. ¹³ Noyasáchin nipatëhua', oshahuano'sa' oshaquëran yonquiapi. "Tëhuë'nchachin co noyahuë' ninëhua'," tosapi. ¹⁴ Tahuëri nipachina, ya'ipi quënanë'. Ninshitatona napopiso chachin ninin. "Co noyahuë' nipatama', huë'ërëso pochin cancantarama'. Ama ina pochin cancantohuarahuë', Yosë yonquico'. Chimipi pochin cancantohuatama', Yosë nontoco' nasha cancan quëchinquëma'. Ina quëran naniantaráso pochin cancantarama'.

Quisocristo chachin a'pintarinquëma' noya nicacamaso marë'," topi.

¹⁵ Napoaton iyaro'sa' noya yonquiatoma' ya'huëco'. A'naquën co manta' yonquihuë'. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. No'tëquën yonquico'. ¹⁶ Ama tahuëri chiniacosohuë'. Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantopi. Napoaton apira apira a'napita catahuaco' Yosë yonquicaiso marë'. Onpotionta' nanamën anitotoco'. ¹⁷ Ama topinan quëran ya'huëcosohuë'. Yosë nohuantërinso' nitotatoma', natëco'. ¹⁸ A'naquën no'picasoáchin cancantopi. "Huëco' no'piahua'. Capa cancantahua'," nitopirinahuë'. Ama canpitaso' no'picasohuë', nishacancantotama'. Yosë nontoco' Ispirito Santo noyá ya'coancanchinquëma'. Nani tahuëri ya'coancantomiachinquëma'. Ina quëran co no'pipomarahuë', tëhuëenchachin capa cancantomiatarama'. ¹⁹ Yosë quiricanënguë cantapiso' yonquiatoma', nisha'huítoco'. Yosë cantanën cantaco'. Nisha nisha cantanën cantatoma', ya'ipi cancanëma quëran Yosë chinotoco'. ²⁰ Nani tahuëri Tata Yosë nontatoma': "Yosparinquën," itoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', noya cancantoco'. "Sinioro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, nontaranquën," ta'toma' Yosë nontoco'.

Quëmapi'sa' sa'inarë chachin pënëninso'

²¹ Quisocristoso' hua'anëma' ni'ton, ina yonquiatoma', imaramasopita capini nicatahuaco'. Ya'ipinquëma' nipënënatoma', ninatanco'. ²² Sanapi'sa' Sinioro natëtona', so'inanta' natëina'. ²³ Imarëhuasopitaso' Quisocristo nonën pochin ninëhua'. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, camairinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita nicha'ësarinpoa'. Napoaton inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inapochachin quëmapi'sa' sa'ina quëran chini chiniquën nanantërin. Napoaton sanapi'sa' so'ina' natëina'. ²⁴ Imarëhuasopita Quisocristo natërehuaso pochachin sanapi'santa' so'ina' natëina'.

²⁵ Quëmapi'santa' sa'ina' nosoro'ina'. Quisocristoso' imarëhuasopita na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina nosororinpaso pochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'. ²⁶ Quisocristo chiminin anoyacancantinpoaso marë'. Nanamën natëhuatëhuara, noyápiachin cancan quëtërinpoa'. I'quë amarëso pochin oshanënpoa' inquitërinpoa'. ²⁷ Ya'ipi imarëhuasopita noya noya acoinpoaso marë' naporin. Co pi'pian tëranta' në'huëtërinso pochin cancantacaso' nohuantërinhuë'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita inquitërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa' ni'ton, noya ni'sarinpoa'. ²⁸ Inapochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'. Inahuara nonëna pochin nicatona', nosoro'ina'. Insosona sa'in nosorohuachin, inaora ninosoroarin. ²⁹ Co insonta' inaora nino'huirinhüë'. Tanahuachina, coshatërin. Canotohuachina, chinotërin. Noya ina pochin ninosororin. Quisocristo imarëhuasopita nosororinpaso pochin ninin. ³⁰ Imarëhuasopitaso' inaora nonën pochin ni'ninpoa' ni'ton, a'naya a'nayanpoa' nosororinpoa'. ³¹ "Napoaton quëmapi sa'apachina, co huachi pa'pin, a'shin, inapita na'con na'con yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sa'in na'con na'con yonquiaton, chinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirinhüë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin," ténin quiricanënguë. ³² Inaso' sacai' nitotacaso'. Caso nipirinhüë' Quisocristo noya yonquirinpoaso' sha'huitaranquëma'. Ya'ipi imarëhuasopita inarë'quënpoa' nichinpitërehua' ni'ton, a'naíchin pochin Yosë ni'ninpoa'. ³³ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' na'con

nosoroco'. Canpitaora ninosororamaso pochachin sa'ama' nosoroco'. Sanapi'sanquëmanta' so'yama' noya ni'co'. Noya nicatoma', natëco'.

6

Hua'huaro'santa' pënëninso'

¹ Canpitanta' apia'huaro'sa', pënënanquëma'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco'. Quisocristo imarama' ni'ton, inapita natëcamaso' ya'huërin. ²⁻³ Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. "Tatama' noya nicatoma', natëco'. Mamamanta' natëco'. Natëhuatama', Yosë na'con catahuarinquëma'. Hua'qui' noya ya'huarama'," tënin quiricanënuë. Ina pochin nicacaso' Yosë na'con na'con nohuantërin.

⁴ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' noya pënënc'o'. Ama apira apira no'huicosohuë'. Apira apira no'huihuatama', co natantochináchinhuë' cancantapona'. Co noyahuë' nipachina', sanoanan quëran pënënc'o' noya nicacaiso marë'. Yosë nanamën noya a'chintoco' Quisocristo imaina'.

Sacatoro'sa' pënëninso'

⁵ Patron marë' sacatohuatama', noya nicatoma', natëco'. Ama nonpin-tocosohuë'. Quisocristo marë' sacatarëso pochin cancantatoma', noya sacatoco'.

⁶ A'naquëns'o' patroni ni'pachina', chiniquën sacatërin. Co ni'pachinahuë', chiroton co sacatërinhuë'. Canpitaso nipirinhuë' patron co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco' Quisocristo noya ni'inquëma'. Yosë natëtoma', ya'ipi cancanëma quëran noya nico'. ⁷ Co piyapi marëáchin sacataramahuë'. Sinioro imarama' ni'ton, ina marë' sacatarama'. Napoaton ya'ipi cancanëma quëran sacatoco'. ⁸ Noya nipatëhua', Yosë'pa' acanaarinpoa'. Ma'huano'sahuë nipon, piyapinënpitahuë nipon, ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Insosona noya nipachin, acanararin. Ina yonquiátoma', noya nico'.

⁹ Patrono'saquëmanta', piyapinëmapita noya nontoco'. Ama no'huiana quëran camaitocosohuë'. Yosë ni'sarinquëma' canpitanta'. Inaso' inápaquë ya'huaton, hua'anëntërinpoa'. Napopianáchin ni'ninpoa'. Co ma'huano'sa' noya noya ni'ninhuë'.

Yosë catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'

¹⁰ Nani iyaro'sa' pënënanquëma'. Yosë imatoma', nani tahuëri ina nontoco' achinicanainquëma'. Inaso' chini chiniquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin ni'ton, catahuarinquëma'. ¹¹ Sopai hua'an noyá nitotërin nonpinacaso'. Nani tahuëri yanonpintërinpoa'. Yosëso nipirinhuë' chini chiniquën nanantaton, yacatahuarinpoa'. Ina nontohuatëhua', catahuarinpoa' sopai minsëcaso'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinpoa' ama sopai minsëinpoaso marëhuë'. ¹² Inimiconënpoa' co piyapi pochin quënanëhuahuë'. Sopai hua'anso' yaminsërinpoa'. Na'a sopairo'santa' inápaquë ya'huatona', yacamairinënpoa'. Co quënanpirëhuahuë', yonquinënpoa quëran yacamairinënpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' tashi pochin cancantatona', sopai natëpi. Inari camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquipi. ¹³ Sopai chiniquën sacatarin minsëinpoaso marë'. Napoaton Yosë nontoco' catahuainquëma'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinquëma'. Ina masahuatoma', a'moco' sopai minsëcaso marë'. Noya nitaparëso pochin nico'. Inapoaatoma', chinitoco'.

14 Napoaton chiniquèn cancantatoma', panca sintonquë nitonpotopiso pochin no'tèn nanan na'con nohuantoco'. Ina imatoma', no'tëquën nonco'. Co pi'pisha tëranta' nonpinacaso' ya'huërinhuë'. Hua'na cotton a'mopiso pochin noyasáchin nico' Yosë catahuainquëmaso marë'.¹⁵ Sho'shorahuan sapatë' pochin nininso' po'mohuachinara, co to'coitopihuë', noya noya iratopi. Inapochachin canpitanta' Yosë nanamën sha'huitoco' a'napitanta' nitochina'. Noya nanan yonquihuatëhua', sano cancantarihua'.¹⁶ Sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Inimicoro'sa' panca shinërë masahuatona', yaqui' noya orotërinso' ninqüë pashitahuatona', i'chinpitopi. I'chinpitahuatona', pë'chinanquë aquë të'yatopi. Napoaton sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Ina quëran inimicori të'yanantohuachina, shinërë inaquë tacopiquirin. Panca shinërë orotërarinso pochachin sopai apira apira yanonpintërinpoa' Yosë nianiantacaso marë'. Napoaton na'con Yosë yonquico'. "Yosë ni'sárinco. Co onporonta' nianiantarincohuë'," topatama', achinicananarinqüëma'. Co pi'pian tëranta' sopai natëaramahuë'. Iscoto quëpapiso pochin Yosëso' noya ya'copiarinpoa'.¹⁷ Sontaro'sa' co casco hua'na quëran nininso' yancopihuë' naporini, a'naroáchin inimiconënpitari motën acochitonahuë'. Inapochachin canpoanta' co Yosë anoyacancantërinpoahuë' naporini, co cha'ëitërihuahuë'. Yosë quiricanënta' ya'huëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ninshitërinënpoa' sopai minsëcaso marë'. Napoaton nani tahuëri ina nontatoma', yonquico'. Sontaro'sari sahuëninëna quëran inimico minsëpi. Inapochachin canpoanta' Yosë quiricanën quëran sopai minsëarihua'.

¹⁸ Apira apira Yosë nontoco'. Ma'sha onpohuatamanta', ina nontoco' catahuainquëma'. Noya yonquiatoma', chiniquën nontoco'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' noya nontacaso'. Ama amiatomahuë', ni'sáco' ama a'nanaya sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Ya'ipi imarëhuasopita marë' Yosë nontoco'.¹⁹ Ca marënta' Yosë nontoco' catahuainco nanamën noya a'chinchí. Chiniquën cancantato, a'chinchí. Yosëso' yanicha'ëpirinpoahuë', na'a piyapi'saso' co nitochátërapihuë'.²⁰ Quisocristo chachin a'parinco a'chinta'huaso marë'. Ina marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Po'mopirinacohuë', Yosë nontoco' ama të'huaisohuë'. Chiniquën cancantato, a'ninqüëchin a'chinta'huaso' ya'huërin.

Piquëran huarë' sha'huirinso'

²¹ Iya Tiquico ya'ipi naporahuëso' sha'huitarinqüëma' nitotamaso marë'. Inaso' na'con nosoroato, iyahuë pochin ni'nahuë. Siniro nanamën noya a'chinarin.²² Canpitataquë a'paarahuë onpohuinsona ya'huëraiso' sha'huitinqüëmaso marë'. Ina natanpatama', chiniquën cantarama'.

²³ Quisocristo imarama' ni'ton, iyaro'sa', Tata Yosë asanocancainquëma'. Nosoro'inquëma'. Catahuainquëma' sha'huitërinpoaso' noya natëcamaso marë'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.²⁴ Quisocristo hua'anëntarinpoa'. Ina nosoromiatohuatama', inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma', ténahuë. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paonori Piriposëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. Quisocristo hua'anëntërincoi. Inasáchin natërai. Ya'ipi Quisocristo imaramasopita Piriposëquë ya'huëramaso', ninshitaranquëma'. Ansiano'sanquëma' na'con yonquiranquëma'. Tiacono'sanquëmanta' yonquiranquëma'. ² Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

³ Co naniantëranquëmahuë'. Canpita yonquiatëinquëma', Yosë nontáruhuë. "Piriposëquë ya'huëpisopita noya imarinëinquën ni'ton, 'Yosparinquën, Siniro,' " itërahuë, Yosë nontato. ⁴ Noya cancantato, canpita marë' Yosë nontërahuë. ⁵ Iráca Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, a'naroáchin imarama'. Naporo quëran huarë' catahuaramaco a'napitanta' a'chinta'huaso marë'. Iporahuanta' a'napita a'chintarama' Yosë imacaiso marë'. Ina yonquiato, noya cancantërahuë. ⁶ "Quisocristo imasarahuë huachi," topatama', naporo tahuëri chachin Yosë anoyacancantërinquëma'. Co naniantarinquëmahuë', tënahuë. Ipora huanta' catahuarinquëma' noya noya nicacamaso marë'. Quisocristo o'mantaquë huarë' catahuarinquëma'. Naporo' Quisocristo pochachin cancantarama'. ⁷ Na'con nosororanquëma' ni'ton, ina pochin noya yonquiranquëma'. Iráca Quisocristo nanamën a'chinpatëra, catahuaramaco. Tashinan pëiquë po'mohuachinacoranta', co naniantëramacohuë'. Inaquënta' catahuaramaco. Imarahuëso marë' sha'huirapirinaco. Coisëquë quëpapirinacohuë', co tapanatohuë', Yosë nanamën no'tëquën sha'huitërahuë. Canpitanta' "Yosë catahuarinpoa," ta'toma', co tapanaramahuë'. Napoaton canpita yonquiatëinquëma', noya cancantërahuë. Iyahuëpita pochachin ni'nanquëma'. ⁸ Quisocristo nosororinpoaso pochachin carinquëmanta' nosororanquëma'. Pa'pi yani'nanquëma'. Yosë ni'sárinco no'tëquën nontaranquëma'. ⁹ Canpita marë' ina nontërahuë. "Catahuaquë', Siniro, noya noya ninosoro'ina'. Quëma nohuanton, nanamën nóya nitochina'. Catahuaquë', Siniro, no'tëquën yonqui'ina'," itërahuë Yosë nontato. ¹⁰ Yosë nanamën na'con yonquihuatama', noya noya nitotatoma', noya nisarama'. No'tëquën yonquihuatama', noyápiachin cancantarama'. Noyasáchin nipatama', Quisocristo o'mantahuachina, nóya ni'sarinquëma'. Co ana'ntarinquëmahuë'. ¹¹ Quisocristo catahuahuachinquëma', noyasáchin nisarama'. Ina quëran a'napitanta' nicatëinquëma', Yosë yonquiapi. "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi. Ma noyacha Yosëso paya," tosapi.

Parisitërin quëran Yosë nanamën nahuininso'

¹² Ma'sha onpotopirinacohuè', inanta' noya, ténahuè. Ina sha'huichinquèma'. Tashinan pèiquè po'mopirinacohuè', ina marè na'con na'con piyapi'sa' Yosè nanamèn natanapi. ¹³ Ya'ipi sontaro'sa' isèquè ya'huèpisopita natanapi. “Paono co manta' onpopirinhuè', Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pèiquè po'mopi,” topi. Ya'ipi piyapi'sa' ina nitotopi. ¹⁴ Tashinan pèiquè po'mopirinacohuè', chiniquèn cancantèrahuè. Ina natanatona', na'a imapisopita co huachi aquètè' tè'huapihuè'. “Quisocristo catahuarincoi quiyanta’,” ta'tona', chiniquèn cancantapi. Chiniquèn cancantatona', Yosè nanamèn na'con na'con a'chinapi.

¹⁵⁻¹⁷ A'naquèn noya nosororinaco ni'ton, noya cancantatona', a'chinapi. “Paono tashinan pèiquè ya'huèpirinhuè', Yosè nohuanton, inaquè po'mopi Quisocristo nanamèn no'tèquèn sha'huicaso marè’,” ta'tona', noya a'chinapi. A'naquènso nipirinhuè', co nosororinacohuè'. Apiratatè pochin nitèrinaco. “Quiyaso' noya noya a'chinarai’,” toconatona', co noyahuè' ni'ninaco. “Paono tashinan pèiquè ya'huaso', quiyaso' a'chinpatèira, na'con na'con piyapi'sa' pa'yatatona', nataninaco. Ina quèran Paonori apiratè pochin nicon, aquè aquètè' sètarin,” topi natantèrahuè. ¹⁸ Ina niponahuè', co no'huirahuè'. Co apiratatè pochin ninahuè'. A'naquèn noya cancantatona', Quisocristo nanamèn a'chinapi. A'naquènso' co noya cancantaponaraihuè', a'chinapi anta'. Na'con na'con piyapi'sari natanapi ni'ton, noya cancantèrahuè.

¹⁹ Nani tahuèri ca marè' Yosè nontèrama'. Naporahuaton, Ispirito Santo nani tahuèri catahuarinco. Napoaton co pa'yanahuè'. Ocoiarinaco nimara. Co caso' nitotèrahuè'. Yosèichin nitotèrinso'. Ma'sona tèranta' onpotohuachinaco, inanta' noya, ténahuè. Noyasáchin Yosè yonquirinpoa'. Ina marè' noya cancantarahuè. ²⁰ Co nohuantèrahuè' pi'pian tèranta' Yosè nanianta'huaso'. Inaso' noyasáchin yonquirinpoa' ni'ton, co atapanarincohuè', ténahuè. Coisè ocoiaponco nimara. Tèpaponco nimara. Co ina nitotèrahuè'. Co ina yonquirahuè'. Ocoihuachinco, chiniquèn cancantato, a'chiantarahuè a'napitanta' imacaso marè'. Tèpahuachinaco, piyapi'sa' niconaco, na'con na'con Quisocristo yonquiapona', ténahuè. Quisocristo natèca'huasoráchin yonquirahuè. ²¹ Co tèpahuachinacohuè', Quisocristo natèto noya cancantarahuè. Tèpahuachinacos' nipirinhuè', canamiatarahuè. ²² Co chiminpatohuè', Yosè nanamèn a'chiantarahuè. Ina quèran na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi. Napoaton co nitotèrahuè'. ²³ ¿Ma'cha noya noya nicaya? ténahuè yonquiato. Co caso' nitotèrahuè'. A'na cancan nohuantèrin chimina'huaso'. Chiminpato, Quisocristoro'co ya'huècontarahuè. Inaso' noya noya. ²⁴ Nipirinhuè', chiminpato, ¿incha a'chintèrè'ponquèmaya? ténahuè yonquiato. Canpita a'chinta'huanquèmaso' nohuantèrahuè. ²⁵ Napoaton co tèparinacohuè', ténahuè. Yosè nohuanton nanpihuatoso', a'chiantarahuè. Noya noya Quisocristo imacaso marè' a'chinchinquèma'. Nóya natètohuatama', noya noya cancantarama'. ²⁶ Ocoihuachinaco, nicaponquèma' pa'sarahuè. Pa'pato, capa cancantarama huachi. “Ma noyacha Quisocristoro' ni'ton, Paono a'pairin paya,” tosarama'.

²⁷ Iporaso' iyaro'sa' nóya nico'. Quisocristo nanamèn yonquiato, ina pochichin cantantoco'. Yosè huèntonènuè ya'conama' ni'ton, ina pochin cantantacaso' ya'huèrin. Nicaponquèma' pa'samarahuè.

Co a'na nanitapohuè' nimara. Ina niponahuè', nani tahuèri noya nico' noya nanan natanchi. Ya'ipinquèma', iyaro'sa', imamiatoco'. Ama a'nayanquèma tēranta' nisha yonquicosohuè'. Napopináchin yonquiatoma', Quisocristo nanamèn a'chináco'. Inapohuatama', natantohuato, nóya cantarahuè huachi. ²⁸ A'naquèn co Quisocristo imatonahuè', no'huiarinènguèma', aparisitarinènguèma'. No'huipirinènguèmaonta', ama tè'huatocosohuè'. Chiníquèn cantantohuatama', yonquiapi. “Ma inacha Yosè imapisopitaso paya. Yosèri catahuarin ni'ton, cha'èsapi. Co imarèhuasopitasohuè' nipirinhuè', co nisha'èsaripoahuè',” tosapi. Yoséichin catahuarinpoa' chiníquèn cantantacaso'. ²⁹ Yosè nosoroatonpoa', noyasáchin yonquirinpoa'. Ina nohuanton, Quisocristo imarèhua'. Ina quèran imarèhuaso marè' parisitarèhua'. “Ca marè' chiníquèn parisitèrin ni'ton, canta' imarahuèso marè' parisichi,” ta'tèhua', noya cantantahua'. Inanta' Yosè nohuantèrin. ³⁰ Iráca canpitataquè ya'huapo, imarahuèso marè' aparisitèrinaco, ni'nama'. Ipora huanta' ina marè' parisitarahuè. Canpitanta' imaramaso marè' aparisitarinènguèma'. Niponahuè', chiníquèn cantantatoma', imamiatoco'.

2

Quisocristo nonanacaso' ya'huèrinso'

¹ Quisocristo achinicananinquèma'. Na'con nosororinquèma' ni'ton, noya cantantarama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquèma', catahuarinquèma'. Catahuahuachinquèma', noya ninosoroarama'.

² Napoaton ya'ipinquèma' nóya nini'toma', ya'huèco'. Noya noya ninosoroco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohuè'. Napopináchin cantantoco'. Ina pochin cantantohuatama', noya noya cantarahuè'.

³ A'naquèn chiníquèn nanan nohuantopi. Inasáchin yonquiatona', a'napita nocanpi. “Caso' noya noyaco,” topi yonquinèna quèran. Canpitaso nipirinhuè' ama ina pochin cantantocosohuè'. A'napita noya noya ni'co'. ⁴ Ama canpitaora nohuantèramasoráchin yonquicosohuè'. A'napita nohuantèrinsonta' yonquiatoma', catahuaco'.

⁵ Noya ninicatoma', Quisocristo pochachin cantantoco'.

⁶ Inaso', iráca quèran huarè' Yosè'pa' ya'huèrin. Yosè chachin niponahuè', co inaora nipa'yatacaso' yonquirinhuè'. Nosoroatonpoa', yonquirinpoa'.

Inápaquè chini chiníquèn nanantaponahuè', co ina na'con na'con nohuantèrinhuè'.

⁷ Noya noya ya'huèrinso' huèshimarahuaton, isoro'paquè o'marin.

Piyapi chachin nasitimarin. Nani mashotohuachina, co hua'an pochin chiníquèn nanantacaso' nohuantèrinhuè'.

Topinan piyapi pochin cantantaton, a'napita catahuacasoráchin yonquirin.

Canpoa pochachin ninin.

⁸ Isoro'paquè ya'huèhuachina, Yoséichin natèrin.

Ina nohuanton, canpoa marè' chiminin.

Yosè hui'nin niponahuè', corosèquè patanantohuachinara, chiminin.

⁹ Yoséichin natèrin ni'ton, inari ananpitaantarahuaton, inápaquè quèpantarin.

Inaquè chini chiníquèn nanan quètèrin. Yosè nohuanton, ya'ipiya hua'anèntarin. “Sinioro” itarèhua'.

¹⁰ Napoaton Quisocristo yonquiatona', ya'ipi piyapi'sari isonahuatona' chinochina'. Inápaquë ya'huërsopita, isoro'paquë ya'huërsopita, no'paanaquë ya'huëpisopita, inapitarinta' chinochina'.

¹¹ “Quisocristoso' Yosë hui'nin ni'ton, ya'ipiya hua'anëntarin,” tëcapona'. Ina quëran Tata Yosë na'con na'con yonquiarëhua huachi.

Tashi' a'pininso pochin ninëhuaso'

¹² Iráca canpitataquë ya'huapo, noya natanamaco. Noya natanatomaco, Yosë natërama'. Iporanta' iyaro'sa' nosororinquëma' ni'ton, co inatohua' ya'huaporahuë', noya noya natëco'. Ya'nan imapoma', Yosë anoyacancantërinquëma'. Napoaton noya cancantatoma', imamiatoco'. “Catahuaco Sinioro noya imainquën. Co caora nanitërahuë',” ta'toma' imamiatoco'. Ni'cona Yosë naniantotama'. ¹³ Co noyahuë' cancantatoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë natëcamaso'. Nipirinhüë', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma' nohuantacaso'. Ina quëran Yosë yanatëhuatama', inari chachin catahuarinquëma' no'tëquën natëcamaso'. Inaso' noya noya ayonquiarinquëma'.

¹⁴ Noya ninicatoma' iyaro'sa' ya'huëco'. Ama nino'huicosohuë'. Ma'sona tëranta' nipatama', noya cancantatoma', nico'. ¹⁵ Noyasáchin nico' a'napita nicatëinquëma', Yosë yonqui'ina'. Ina hui'ninpita pochin nicatoma', noyápiachin cancantoco'. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë' co Yosë nohuitatonahuë', co noyahuë' cancantopi. Nino'huipi, monshihuanacaisoráchin yonquipi, nonpinápi. Co noyahuë' yonquiatona', tashi pochin cancantopi. Canpitaso nipirinhüë', tayoraro'sa' tashi' a'pintërinso pochin piyapi'sa' catahuaco' no'tëquën yonquicaiso marë'. ¹⁶ Quisocristo nanamën chachin a'chintoco'. Ina imapatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, co atapanaramacohuë'. “Parisitaporahuë', co topinan quëran Yosë nanamën a'chintërahuë', noya imamiatopi,” ta'to, nóya cancantarahuë huachi. ¹⁷ Iráca ma'sha Yosë marë' tēpahuachina', huinonta' opotopi. Inapochachin canta' canpita noya noya imacamaso marë' tēpahuachinaconta', noya nisarín, co sētarahuë'. A'chintëranquëma' ni'ton, noya imarama'. Napoaton noya cancantërahuë'. ¹⁸ Tēpahuachinaco, ama sētocosohuë'. Ca pochachin noya cancantoco'.

Timotio, Ipapirotito inapita yaa'parinso'

¹⁹ Hua'quí' iyaro'sa' canpitata quëran co nanan natantërahuë' ni'ton, yonquiáranquëma'. Napoaton Timotio yaa'parahuë natantacaso marë'. Quisocristo nohuantohuachin, co hua'quí quëranhuë' a'paarahuë. Ina quëran sha'huitintahuachinco, noya cancantarahuë. ²⁰ Inaso' na'con nosororinquëma'. Cancanën quëran huarë' yacatahuarinquëma'. Ca pochachin nosororinquëma'. Inasáchin ina pochin cancantërin. ²¹ A'napitaso' inahuara nohuantopisoráchin yonquipi. Co Quisocristo na'con yonquipihuë'. ²² Timotioso nipirinhüë' nohuitërama'. “Inaso' noya quëmapí,” topi ya'ipi piyapi'sa'. Hui'nahuë pochin ni'ton, catahuarinco Yosë nanamën a'china'huaso marë'. Inanta' nitotërama'. ²³ Ma'sona coisë onpotaponco nimara, co caso' nitotërahuë'. Nitotohuato, Timotio a'parahuë sha'huitinquëmaso marë'. ²⁴ Yosë nohuanton, tashinan pëi quëran ocoiarinaco, topirahuë'. Ocoihuachinco, canta' nicaponquëma' pa'sarahuë. Co hua'quí quëranhuë' pa'sarahuë, tēnahuë.

²⁵ Iporaso nipirinhüë' Iya Ipapirotito a'patantaranquëma'. I'hua chachin a'patiramaco catahuaincoso marë'. Canquihuachina, nóya catahuarinco. Achinicananinco. Naporahuaton, inanta' Quisocristo nanamën a'chinin. Ina marë' parisitaponahuë', noya ahuantërin. Iporaso nipirinhüë' canpitataquë pananta'in, ténahuë. ²⁶ I'huamiáchin chiníquën caniorin, natantërama'. Nani noyatahuaton, ya'huërin'pa' yapanantarín. Yani'ninquëma'. "Caniorahuëso' natantatona', pa'yamarai'," ta'ton, manorarin. Napoaton "Noyahua'. Panantaquë' nipachin," itërahuë. ²⁷ Tëhuëenchachin chiníquën caniorin. Pi'pishachin shichiminin. Nipirinhüë', Yosëri nosoroaton, anoyatërin. Canta' nosoroatonco, iyahuë anoyatërinco. Ama aquëtë' sëtaca'huaso marëhuë' Yosë nohuanton, co chimininhuë'. ²⁸ Napoaton manoton a'parahuë. Ina quënanpatama', nóya cancantarama huachi. Noya cancantohuatama', canta' noya cancantarahuë. Co huachi aquëtë' sëtarahuë'. ²⁹⁻³⁰ Canconpachin, noya cancantatoma', nontoco'. "Ma noyacha Sinioro catahuaringuën ni'ton, noya huëntaran paya," itatoma', noya nontoco'. Co canpitaso' nanitëramahuë' isëquë huëcacasas'. Napoaton ina a'patiramaco. Isëquë huëcaton, shichiminin. Chiníquën parisitërin catahuaincoso marë'. Ina pochin cancantopisopita nóya ni'co'.

3

Yosëri noya ni'ninsopita

¹ Iporaso' iyaro'sa' Quisocristo yonquiatoma', nóya cancantoco'. Iráca quëran huarë' inachachin inachachin pënënapiranquëmahuë', co amirahuë'. Naquëranachachin natantahuatama', yonquiantarama'. Ina quëran noya noya imasarama', ténahuë. ² A'naquëns'o' nonpin nanan a'chinapi. "Co marca niacotohuatamahuë', co Yosë piyapínëinquëma' nisaramahuë'," topi nonpinatona'. Ni'nira pochin pa'pi co noyahuë' cancantatona', napopi. Ni'cona, nonpintochinëinquëma'. Inapitaso' co noyahuë' nisapi. ³ Yosë marcanën co nonënpoaquë niacotërehuahuë'. Cancanënpoa' Yosë anoyacancantërinpoa'. Cancanënpoa quëran ina chinotarëhua'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya chinotacaso marë'. Co canpoara nanitërehuahuë' noya cancantacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantohuachinpoa', nicha'ësarínpoa', tënëhua'. Napoaton canpoaso' Yosë piyapínënpita ninëhua'. ⁴ "Moisësë pënëntërinso' no'tëquën natërahuë ni'ton, Yosë noya ni'sarinco," topi a'naquën. Caso nipirinhüë' na'con na'con natërahuë. Ina marë' Yosë nicha'ërinpoa' naporini, ca noya noya cha'ëitohuë'. ⁵ Caso' Israiro piyapico. Mincamin huënton quëmapico. Posa tahuëritahuaso', marca acotërinaco. Tatahuë, mamahuë Israiro piyapiráchin. Co nishahuë'. Israiro hua'an ya'conahuë, parisioro'sa' itopiso'. Ya'conato, ya'ipi Moisësë pënëntërinso' imarahuë. ⁶ Inasáchin imato, Quisocristo imapisopita chiníquën aparisitërahuë. "Íráca pënëntërinso' no'tëquën natërahuë," ta'to, noya piyapico, topirahuë'. ⁷ Ina marë' Yosë noya ni'sarinco, ténahuë iráca. Iporaso nipirinhüë' iráca yonquirahuëso' a'porahuë Quisocristo imaca'huaso marë'. ⁸ Ina na'con na'con nohuantato, inasáchin yonquirahuë. Iráca cotioro'sa' noya ni'ninaco. Hua'ano'saquë huarë' noya ni'pirinacohuë', Quisocristo imapatëra,

a'porinaco. No'huipirinacohuë', co ina yonquirahuë'. Iráca yonquirahuëso' amoro pochin nicato, co pi'pisha tēranta' nohuantērahuë'. Quisocristo nohuita'huasoráchin nohuantērahuë'. Ina nohuitacaso' noya noya, tēnahuë'. Inasáchin hua'anēntērinco. ⁹ Quisocristoíchin imasarahuë huachi. Co caora noya nicato cha'ērahuë'. Co pēnētērinso' natēto, cha'ērahuë'. Quisocristoíchin anoyacancantērinco, ta'to, ina imarahuë. Imapatora, oshanēhuë inquitatonco, anoyacancantērinco. Ina quēran Yosē catahuarinco noya nica'huaso'. Ina marē' noya ni'ninco. ¹⁰ Aquē aquētē' Quisocristo yanohuitērahuë. Iráca nanpiantarahuatōn, chini chiniquēn nanantērin. Ya'ipi nanitaparín ni'ton, catahuaincoso' nohuantērahuë. Noya noya nica'huaso marē' catahuainco, tēnahuë. Iráca Yosē natēton, parisitērin. Canpoa marē' chiminin. Iporaso' canta' aparisitopirinacohuë', Quisocristo pochin Yosē natēi. Chimininso pochin ya'ipi co noyahuë' yonquirahuëso' naniantato, noyápiachin cancanchi, tēnahuë. ¹¹ Ina pochin cancantato, imamiachi a'na tahuērinta' ananpitaantaincoso marē'.

Chini chiniquēn imacaiso' ya'huērinso'

¹² Co ya'ipi cancanēhuë quēran noya noya cancanchatērahuë'. Ipora huanta' pi'pian pi'pian co noyahuë' yonquirahuë. Co Yosē pochachin cancantopirahuë', Quisocristo nani acorinco ina pochin cancanta'huaso marē'. Napoaton nani tahuēri yonquiárahue' noya noya nica'huaso marē'. ¹³ Co iyaro'sa' Yosē pochachin cancanchatērahuë'. Nipirinhuë', inasáchin nohuantērahuë. I'hua naporahuēsopita naniantērahuë. Iporaso' chiniquēn Yosē imasarahuë noya noya cancanta'huaso marē'. ¹⁴ Co nisha nisha yonquirahuë'. Quēmapi'sa' nicanatona' ta'apiso pochin cancantato, Quisocristoíchin yonquiárahue' ina pochin cancanta'huaso marē'. Nani tahuēri nani tahuēri napoarahuë. Ina quēran a'na tahuēri Yosē'pa' cancontahuato, noya ni'sarinco. Quisocristo anoyacancantērinco ni'ton, inápaquē quēpantarinco.

¹⁵ Ya'ipi Yosē imarēhuasopita chinoton pochin cancantohuatēhua', ina pochin yonquiarehua'. Nisha yonquiuhuatēhua', Yosē anitotarinpōa'. “Catahuaco no'tēquēn yonqui'i,” itohuatēhua', anitotarinpōa'. ¹⁶ Anitotohuachinpōa', ama topinan quēran natahuansohuë'. Na'con yonquia'ahua' natēcaso marē'. Ya'ipi cancanēnpōa quēran huarē imahua'.

¹⁷ Ya'ipinquēma' iyaro'sa' nonanco. Nicatahuaco' ca pochachin imacamaso marē'. A'naquēn nani quiya pochin cancantapi. Inapitanta' nicatora', nonanco'. ¹⁸ A'naquēnso nipirinhuë' “Yosē imarahuë,” taponaraihuë', co noyahuë' cancantopi. Quisocristo oshanēnpōa' inquitinpoaso marē' corosēquē chiminin. Nipirinhuë', co inapitaso' ina yonquipihuë'. Ina nanan a'chinpatora, no'huitopi. Iporanta' inapita yonquiato, chiniquēn sētato, na'nērahuë. Co inapita nonanacaso' ya'huērinhuë'. ¹⁹ Inapitaso' co Quisocristo nanamēn imapihuë'. Ma'sona tēranta' yanipachinara, nipi. Ina marē' tapanacaso' ya'huēpirinhuë', co tapanpihuë'. “Nohuantato, napoarahuë,” toconpi. Isoro'paquē ya'huērinsopitaráchin yonquiipi. A'na tahuēri pēnquē parisitomatapi. ²⁰ Canpoaso nipirinhuë', inápaquē ya'huērinso' na'con na'con yonquia'ahua'. Inatohua' ya'huēmiatarihuaso'. Sinioro Quisocristo nicha'ērinpōa' ni'ton, ina ninarēhua'. A'na tahuēri inápa quēran o'mantararin. ²¹ Iporaso' nonēnpōa' co chinirinhuë'. Yacaniorehua'.

Chiminacaso' ya'huërin. Nipirinhue', Quisocristo o'mantahuachin, nonënpoa' anishatarin. Ina pochachin ya'noarihua'. Nanitaparin ni'ton, ya'ipi minsërahuaton, ananpitomiatarinpoa', noya noya acoarinpoa'.

4

Quisocristo yonquiatëhua', noya cancantërehuaso'

¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo imamiatoco'. Na'con nosororanguëma'. Ya'nipishahuë' yani'nanquëma'. Canpita yonquiatënguëma', nóya cancantërahuë. Noya imarama' ni'ton, co topinan quëran a'chintëranquëmahuë', tënahue'.

² Imo Ipotia, imo Sintiquia, inapitaso' co noya ninontopihue', natantërahuë. Ama huachi imoyaro'sa' nino'huicosohue'. Catonquëma chachin Quisocristo imarama' ni'ton, noya nini'toma', ya'huëco'.

³ Quëmanta' iyasha na'con catahuaranco ni'ton, inapita catahuaquë' noya ninonchina'. Cato chachin nóya sanapi'sa'. Na'con catahuarinaco Quisoso nanamën a'china'huaso marë'. Iya Crimintinta' noya catahuarinco. A'napitanta' catahuarinaco a'china'huaso marë'. Co nininënpita isëquë ninshitopirahuë', Yosëri nohuitërin. Nanpirin quiricaquë nininënpita nani ninshitërin. Inaquë ninshitohuachinpoa', nannimiatarihua'.

⁴ Nani tahuëri Quisocristo yonquiatoma', noya cancantoco'. Naquëranchin inachachin sha'huichinquëma'. Ma'sha onpoapomarahue', noya cancantoco', tënahue'. ⁵ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noyasha nontoco'. Quisocristo ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quëranhuë' o'mantararin. Ina yonquiatoma', ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'.

⁶ Ma'sha onpohuatama', ama pa'yancosohue'. Ama nisha nisha yonquicosohue'. Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ma'sha pahuantohuachinquëma', nitoco'. "Ma noya catahuarancoi ni'ton, 'Yosparinquën, Siniro,' " itoco'. ⁷ Apira apira Yosë nontohuatama', asanocancanarinquëma'. Co imapisopitasohue' nipirinhue' co sano cancantopihue'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin pa'yanpi. Canpoaso nipirinhue' Quisocristo imarëhua' ni'ton, ina yonquiatëhua', sano cancantarihua'.

Yonquirëhuasopita

⁸ Isoíchin iyaro'sa' pënënanranquëma'. No'tën nanansáchin yonquico'. Noya imatona', noya nipisopita yonquico'. Ama nonpin nanano'sa' natëtocosohue'. Noyápiachin cancantoco'. A'napita noyasáchin yonquirapico'. Noya nahuininsoráchin yonquico'. A'napita noya nipiso' yonquiatoma': "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya," itoco'. Ina pochin yonquihuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

⁹ Na'con Yosë nanamën sha'huitëranquëma', natanama'. Ya'ipi a'chintëranquëmaso' noya natëco'. Canpitataquë ya'huapo, noya ninahuë, ni'námaco. Ca pochachin noya nico'. Noya nipatama', Yosë noya catahuarinquëma'. Ina nohuanon, noya nini'toma', ya'huarama'. Inasáchin asanocancaninpoa'.

Paono catahuapiso'

¹⁰ Canpitaso' yonquiramaco ni'ton, noya cancantërahuë. I'huamiáchin ma'sha a'patiramaco ama pahuantincoso marëhuë'. Ina marë' "Yosparinquën," itërahuë Yosë. Iráca ma'sha a'patëramaco. Ina quëran yacatahuantapiramacohue', co insonta' huë'ninhue' ni'ton, co

nanitëramahuë'. Iporaso nipirihuë' catahuantaramaco. ¹¹ Co ma'sha pahuantërinco marë' napotëranquëmahuë'. Yosë nohuanton, nani nitotërahuë ya'ipi ahuenta'huaso'. Ma'sha pahuantopirincohuënta', noya cancantërahuë. ¹² Ma'sha ya'huëtohuachinco, noya ya'huërahuë. Capanta' nipachina, co ina marë' sëtërahuë'. Sacai' ahuantacaso nipirihuë', Quisocriso catahuarinco ni'ton, noya ahuantërahuë. A'na tahuëri cosharo' ya'huërin, noya ca'nahuë. A'na tahuëriso nipirihuë' capa ni'ton, tana natanahuë. Ma'sha ya'huëhuachina, noya cancantërahuë. Capanta' nipachina, ahuantato, noya cancantërahuë. ¹³ Co caora nanitapapirahuë', Quisocriso achinicananinco ni'ton, ya'ipiya nanitaparahuë. Ma'sha onpoaporahuënta', noya ahuantërahuë. ¹⁴ Inaso nipirihuë', ma noyanquëma' canpitaso' ni'ton, catahuaramaco. Isëquë ya'huato parisitopirahuë', noya catahuaramaco.

¹⁵ Iráca Masitonia parti pacapo, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Ina marë' a'na parti yapa'patëra, canpita catahuaramaco. "Ma noya quëmaso' catahuarancoi Quisocriso ima'huaiso'," itomaco, coriqui a'patëramaco. Canpitasáchin inapotëramaco. ¹⁶ Ina quëran Tisaronicaquë ya'huasoco, ma'sha pahuantohuachincora, naquëranchin coriqui a'patantaramaco. Catoro' a'patëramaco. ¹⁷ Ina marë' noya cancantërahuë. Co coriqui quëtëramacoso marëáchin noya cancantërahuë'. Catahuaramacoso marë' Yosë'pa' canaarama' ni'ton, noya noya cancantërahuë. ¹⁸ Iporaso' nóya i'huëretëramaco huachi. Napoaton noya ya'huarahüë. Co manta' pahuantërincohuë'. I'hua Ipapërotito huë'pachina, coriqui a'patëramaco ni'ton, ma'sha ya'huëtërinco. Ina marë' "Yosparinquëma'," itëranquëma'. Yosë nosoroatoma', a'patiramaco. Yosë chinotacaiso marë' pimóchin nininso' a'pëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Inapochachin canpitanta' coriqui a'patëramaco ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. ¹⁹ Canpitanta' ma'sona pahuantohuachinquëma', Yosë chachin quëtërinquëma'. Ya'ipi hua'anëntaton, nanitaparin. Quisocriso imarama' ni'ton, catahuarinquëma'. Co huachi pahuantarinquëmahuë'. ²⁰ Ma noyacha Tata Yosë chinotërëhuasoso paya. Ipora quëran huarë' ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Amen.

Amiconënpita yonquirinso'

²¹ Ya'ipi Quisocriso imaramasopita noya yonquiatënuëma', saludos a'pataranquëma'. Ca'taninacosopitanta' yonquiatënënuëma', saludos a'patarinënuëma'. ²² Ya'ipi Yosë imapisopita isëquë ya'huëpiso' saludos a'patarinënuëma'. Copirno inpriatonënpitanta' na'con yonquiatënënuëma', saludos a'patarinënuëma'.

²³ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocriso noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corosasëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahué. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. ² Ya'ipi imaramasopita Corosasëquë ya'huaramaso', ninshitaranquëma'. Canpitanta' Quisocristo imamiatarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ina imarama' ni'ton, iyahuëi pochin ni'nainquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Imapisopita marë' Yosë nontërinso'

³⁻⁴ Canpita yonquihuatëinquëmara, na'con Yosë nontarai. Inaso' Siniro Quisocristo pa'pin. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanta' nosororama', natantërai. Ina natantatoi, noya cancantërai. "Noya imarinënuën ni'ton, 'Yosparinquën Siniro,' itërai. ⁵ Iráca noya nanan natanama'. "Oshanënpoa' inquitatonpoa', Quisocristo anoyacancantërinpoa'," itohuachinënuëma', no'tëquën a'chintërinënuëma'. A'chintohuachinënuëma', natërama'. "A'na tahuëri Yosë'pa' noya ananpitaantarinpoa'," ta'toma', Quisocristo imarama'. Ina imatoma', ina tahuëri ninarama'. ⁶ Noya nanan chachin ya'ipi parti a'chinapi. A'na parti a'na parti piyapi'sa' natëtatona', noya imasapi. Canpitanta' noya imasarama'. Ya'nan natantapoma', natërama'. "Yosë nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ësarinpoo'," itërinënuëma'. Napotohuachinënuëmara, "No'tëquën sha'huitërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁷ Ipapërasë a'chintërinquëma', inaro'coi nóya ninosororaiso'. Quiya pochachin natëton, Quisocristo nanamën a'chinarin. Co quiyaso' nanitëraihuë' canpitataquë paca'huaiso' ni'ton, ina a'parahuë a'chintinquëmaso marë'. Co chirorinhuë' a'chinacaso'. ⁸ Ina sha'huitirincoi. "Ispirito Santori catahuarin ni'ton, noya ninosoroapi," itirincoi.

⁹ Naporo quëran huarë' canpita yonquiatëinquëma', Yosë nontërai. Nani tahuëriya nontatoi, itërai: "Quëmaso' Siniro tēhuēnchachin anitotërancoi no'tëquën natëca'huainquënso marë'. Corosasëquë imarinënsopita na'con catahuaquë'. Ya'ipi nohuantëranso' anitotëquë'. Ispirito Santori catahuain no'tëquën yonqui'ina'. ¹⁰ Catahuaquë' Siniro quëma nohuantëranso chachin niina'. Inapohuachina', noya noya ni'saran. Catahuaquë' noyasáchin niina'. Na'con na'con nohuichinënuën. ¹¹ Quëmaso', Siniro, chini chiniquën nanantëran ni'ton, catahuaquë' chiniquën canchchina'. Ma'sha onpohuachina', catahuaquë' noya cancantatona', ahuanchina'. A'napitari aparisitohuachina', catahuaquë' ama no'huinasohué'," itërai, Yosë nontatoi. ¹² Nani anoyacancantohuachinpoara, huëntonënuë chachin aya'coninpoa'. Hui'ninpita pochin ni'sarinpoa'. Iporaso' ina catahuahuachinpoa', tahuëri pochin cancantarihua'. Naporahuatëhua', ya'huërinquë chachin ya'huëcontarihua'. Ina marë' noya cancantatëhua' "Yosparinquën

Sinioro," itarihua'. ¹³ Iráca sopai camairinpoa'. Ina natëtëhua', tashi pochin cancantopirëhuahuë', nani Yosë nicha'ërinpoa'. Co huachi sopai natëcaso' ya'huërinhuë'. Yosë nohuanton, hui'nin hua'anëtërinpoa'. Hui'nin na'con nosoropirinhue', isoro'paquë a'paimarin. ¹⁴ Ina chiminin ni'ton, nicha'ërinpoa'. Oshanënpoa' inquitërinpoa huachi.

Quisocristo chiminaton, nanan anoyatërinpoaso'

¹⁵ Tata Yosëso' co quënanëhuë'. Nipirinhue', hui'nin isoro'paquë o'maton, pa'pin anohuitërinpoa'. Inanta' Yosë chachin ni'ton, nóya anohuitërinpoa'. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', hui'nionta' inápaquë ya'huërin. ¹⁶ Yosë nohuanton, inarë chachin ya'ipi ma'sha ninin. Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, inapita acorin. A'naquën quënanë'. A'naquënso co quënanëhuë'. Anquëniro'sa', inápaquë chiniquën nanantërinso'pita, nisha nisha nininsopita, inapitanta' ninin. Quisocristo'chin chinotacaiso marë' ya'ipiya ya'huërin. Ina marë' acorin. ¹⁷ Co'huara ma'sha ya'huëyátërasohuë', Quisocristo ya'huërin. Ina nohuanton, piyapi'sa', ma'sharo'sa', ya'ipiya ya'huërapa. Ipora huanta' co yonquirinpoahuë' naporini, ya'ipinpoa' ta'huanchitërihuahuë'. Ya'ipi ma'sharë'quënpoa chachin ta'huanchitërihuahuë'. ¹⁸ Ya'ipi imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. Inaora nonën pochachin Quisocristo ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin nica-ton, hua'anëtërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nanopiantarin. Napoaton ya'ipinpoa' inasáchin natëcaso' ya'huërin huachi. ¹⁹ Quisocristoso' Yosë hui'nin ni'ton, Yosë chachin anta'. Co pi'pisha tëranta' pahuantërinhuë' pa'pin pochin nicacaso'. Tata Yosë nohuanton, naporin. ²⁰ Iráca oshahuanëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' Yosë inimicotopirëhuahuë'. Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin nanan anoyatinpoaso marë'. Isoro'paquë ya'huërinso'pita, inápaquë ya'huërinso'pita, ya'ipiya nohuantërin anoyatacaso'. Canpoa marë' huënin pa'nin. Corosëquë chiminin ni'ton, co huachi Yosë inimicotacaso' ya'huërinhuë'.

²¹ Iráca canpitaso' co Yosë yonquiramahuë'. Co noyahuë' cancantatoma', Yosë inimicotërama'. Co noyahuë' ninama'. ²² Iporaso nipirinhue' nanan anoyatërinquëma'. Quisocristo isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Corosëquë chiminin nanan anoyatinpoaso marë'. Nanan anoyatatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa'. O'mantahuachin, co ana'intarinpoahuë'. Noya cancantacaso marë' nanan anoyatërinpoa'. ²³ Imamiatohuatama', Yosë noya ni'sarínquëma huachi. Noya nanan natanama'. "Nicha'ësarínpoa'," ta'toma', natërama huachi. Natëmiatoco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohuë'. Ama pi'pian tëranta' a'pocosohuë'. Ya'ipi parti noya nanan chachin a'chinapi. Inachachin canta' a'chinarahuë'.

Imapisopita catahuacaso marë' Yosëri acorinso'

²⁴ Imarëhuasopita marë' Quisocristo chiniquën parisitërin. Parisitaton, huëntonëinquë aya'coninpoa'. Ina quëran imarëhuasopitanta' parisitacaso' ya'huërin a'napitanta' imacaiso marë'. Napoaton ipora canta' parisitarahuë canpitanta' imacamaso marë'. Parisitaporahuë', noya cancantërahuë'. ²⁵ Yosë acorinco imapisopita catahua'huaso marë'. Canpitanta' a'chintaranquëma'. Ya'ipi nanamën a'china'huaso marë' acorinco. ²⁶ Iráca iso nanan co nitotopihuë'. Iporaso nipirinhue' imarëhuasopita anitotërinpoa'. Yonquirinso chachin anitotërinpoa'.

27 “Quisocristo chachin aya'coancantaranquëma',” itërinpoa'. Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipiramahuë', ya'coancantërinquëma'. Ya'ipinpoa' ya'coancantërinpoa' ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huë'contarihua'. Iraca co manta' ina nitotopirinhahuë', nani anitotërinpoa huachi. Quisocristo nohuitatëhua', ina ninarëhua'. Ma noyacha Tata Yosëso' yonquirinpoa paya, tënëhua'.

28 Napoaton Quisocristo nanamën a'chinárai. Ya'ipi piyapi pënënárai. Noya yonquiatoi, a'chintarai Quisocristo imacaiso marë'. Ina imapatama', noya noya cancantarama'. 29 Ina marë' pa'sápato, a'chinárahue'. Quisocristo chachin catahuarinco. Achinicancaninco ni'ton, chiniquën cancantato a'chinárahue'.

2

1 Na'con iyaro'sa' yonquiranquëma'. Naotisiaquë ya'huë'pisopitanta' yonquirahuë. Na'aquëma' inatohua' ya'huëramasopita co nohuitaponquëmarahuë', na'con yonquiranquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantërahue' nisha cancantacamaso'. Napoaton ninshitaranquëma'.

2 Ya'ipinquëma' yonquiatëinquëma', Yosë nontárahue. “Catahuaquë' Sinioro chiniquën cancanchina'. Noya ninosoro'ina'. Ina quëran a'na huëntoínchin pochin nisapi. Ma noyacha quëmaso' yonquirancoi paya. Catahuaquë' quëma nanamën noya yonqui'ina'. Quisocristo chachin nohuichina'. Iracaso' co piyapi'sari nohuitopirinhahuë'. Iporaso nipirinhue' anohuitërancoi. Ina nohuitatoi, tëhuë'nchachin noya cancantarai,” itërahue', Yosë nontato. 3 Quisocristo ya'ipi nitotërin. No'tëquën yonquirin. Inasáchin catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Ina na'con yonquihuatëhua', noya noya nitotarihua'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinhahuë', Yosë anitotërinpoa' Quisocristo pochin yonquicaso marë'. 4 A'naquënso nipirinhue' nisha a'chinpi. Ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhuë' noyásha nontarinëinquëma'. Ni'cona nonpintochinëinquëma'. 5 Co canpitataquë ya'huaporahuë', nosoroatëinquëma', nani tahuëri yonquiranquëma'. Noya nini'toma', ya'huarama'. Co nisha nisha yonquiramahuë'. Ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natërama'. Ina marë' nóya cancantërahue'.

Quisocristo nisha'ërinpoaso'

6 Ya'nan imapoma', Quisocristo anoyacancantërinquëma'. Inasáchin hua'anëntërinquëma'. Iporahuanta' inasáchin natëtoma', imamiatoco'. 7 Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, itën acopo' no'paquë pa'pachina, noya huanirin. Inapochachin canpitanta' Quisocristo noya chinpitoco'. Inasáchin yonquico' achinicancainquëma'. Nani iyasha no'tëquën a'chintërinquëma' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natëco'. “Yosë na'con nosororinpoa',” ta'toma', nani tahuëri “Yosparinquën Sinioro,” itoco'.

8 A'naquënso nipirinhue' nisha a'chinpi. Ni'cona oshaquëran anishacancantochinquëma'. Nonpin nanan inahuara yonquipiso' a'chinapi. Piyapi'sa' yonquipisoráchin imasapi. Quisocristo a'chininso' co imapihuë'. Nisha nisha isoro'paquë chiniquën nanantopisopita yonquiatona', nisha pënëntapi. Yaocoirinëinquëma'. Canpitaso nipirinhue' ama inapita natëcosohue'.

9 Quisocristoíchin natëcaso' ya'huërin. Piyapi chachin niponahuë', Yosë chachin ninin anta'. Co manta' pahuantërinhuë' Yosë

pochin nicacaso'. ¹⁰ Canpoanta' ina imapatêhua', co manta' pahuantarínpoahué' noya noya cancantacaso maré'. Yosé chachin nohuitarêhua'. Hua'ano'sa', anquêniro'sa', sopairo'sa', inapita chiniquéen nanantopirinahué', Quisocristoso' chini chiniquéen nanantêrin. Co ina nohuantohuachinhué', co manta' nanitapihué' nicacaiso'. ¹¹ Iráca Yosé chinotopisopita marca niacotopi. Iporaso nipirinhué' Quisocristo imapatêhua', nisha acotêrinpoa'. Co nonênpoaqué acotêrinpoahué'. Cancanênpoa' anoyatêrinpoa'. Co noyahué' yonquirêhuasopita inquitatonpoa', anoyacancantêrinpoa' ni'ton, nóya cancantarihua'. ¹² Aporihuanpatêhua', Quisocristo pochin ninêhua'. Chimpinachina, pa'pitopirinahué'. Yosé nohuanton, nanopiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahué' yonquirêhuasopita naniantarihua'. Ina quêran Quisocristo nanopiantarinso pochin ninêhua'. "Yosé ya'ipiya nanitaparin," topatêhua', catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. ¹³ Iráca canpitaso' oshahuanatoma', chimipi pochin ninama'. Co noyahué' nicacasaráchin yonquirama'. Co Yosé piyapinênpita ninamahué'. Iporaso nipirinhué' Quisocristo imarama' ni'ton, anoyacancantêrinquéma'. Oshanêma' inquitatênquéma', nanopiantarinso pochin ni'ninquéma'. ¹⁴ Iráca Moisésé pênentêrin nani ma'sha natêcaso maré'. Co inquênpoa têranta' nanitaparêhuahué' ya'ipi natêcaso' ni'ton, oshahuanêhua'. Ina maré' ana'intinpoaso nipirinhué', Quisocristo coroséqué chiminatón, nicha'êrinpoa' ni'ton, Yosé noya ni'ninpoa'. ¹⁵ Quisocristoso' chini chiniquéen nanantêrin. Coroséqué chiminatón, ya'ipi sopai hua'ano'sa', sopairo'sa', inapita a'ninquêchin minsêrahuaton, atapanin. Co huachi inapita nanitapihué' sha'huirapiinpoaso'.

Inápaqué ya'huêrinsopita yonquicaso' ya'huêrin

¹⁶ Napoaton nisha pênênpachinênquéma', ama natêcosohué'. "Nani ma'sha ca'patêhua', o'opatêhua', oshahuanarêhua'," topi a'naquên. Nani sahuato tahuéri chinotopi. Nani yoquia'huaraiqué chinotopi. Nisha nisha niyontopiso tahuéri'sa' na'huépi. "Co quiya pochin nipatamahué', co no'téquên imaramahué'," itarinênquéma'. Nipirinhué', ama inapitaso' natêcosohué'. ¹⁷ Iráca Yosé ina pochin pênênin. Quisocristo o'maqué huaré' napopirinhué'. Iporaso' nani o'marin ni'ton, co huachi inapita nohuantêrêhuahué'. Quisocristoíchin natêcaso' ya'huêrin. ¹⁸ Nisha a'china'piro'saso nipirinhué' taponá: "Quiyaso' anquêniro'sa' chinotêrai. Hua'narêso pochin quênanaí. Co canpitaso' quiya pochin nipatamahué', co noya cancantaramahué'," itohuachinênquéma', ama pi'pisha têranta' natêcosohué'. Inapitaso' nonpinatona', "Nani ma'sha Yosé anitotêrincoi ni'ton, noya noyacoí," topirinahué', inahuara yonquinêna quêran napopi. ¹⁹ Inapitaso' co têhuênchachin Quisocristo imapihué'. Inasáchin motênpoa' pochin nica-ton, hua'anêntarinpoa'. Ni'co'. Nonênpoa' nisha nisha ya'huétêrin. Motênpoari ya'ipi camairin noya sacatacaiso maré'. Inapochachin imarêhuasopitanta' Quisocristoíchin noya camairinpoa'. Achinirinpoa' so'sorêso pochin nicacaso maré'. Ina pochin nicacaso' Yosé nohuantêrin.

²⁰⁻²¹ Iráca Quisocristo chiminin. Canpitanta' ina imapatama', inarê'quéma' chiminamaso pochin ninama' ni'ton, co huachi a'napita pochin nisha nisha chiniquéen nanantopisopita imaramahué'. Inapitaso' inahuara yonquinêna quêran nisha a'chinpi. "Nani ma'sha natêhuatoi, cha'êsarai," ta'tona', "Ama ina ca'cosohué'. Ama pi'nicosohué'. Ama

sê'huayâtêracosohuë," itarinênquëma'. ¿Ma'marêta' ipora huanta' ina natêcamaso' yonquirama'? ténahuë yonquiato. ²² Co ina pochin Yosë pênêninpoahuë'. Cosharo', ma'sha, inapitaso' co ya'huëmiatêrinhuë'. A'na tahuëri ta'huantarin ni'ton, co inapitaso' aquêtê' Yosë yonquirinhuë'. Piyapi'sa' inahuara yonquinëna quëran ina pochin nipênênpi. ²³ Ina pochin nipênênpachina', yonquínahuan pochin ya'nopirinahuë'. "Ma'sha a'porahuatoi, parisitërai. Parisitopiraihuë', ahuantërai. Ina marê' Yosë noya noya ni'nincoi," topirinahuë', co no'tëquën yonquipihuë'. Ina pochin nipirinahuënta', co pi'pian tëranta' nanitopihuë' co noyahuë' yonquippisopita naniantacaiso'.

3

¹ Quisocristo chiminpachina, Yosëri ananpitaantarin. Canpitanta' imarama' ni'ton, anoyacantêrinquëma' noya noya yonquicamaso marê'. Napoaton Quisocristo yonquirinso chachin nohuantoco'. Nani tahuëri yonquiráco' ina pochin cancantacamaso marê'. Inaso' inápaquë ya'huërarin. Yosë inchinan quëran huënsëaton, ina pochachin chini chiniquën nanantarin. ² Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Yosë'pa' ya'huërinsoyapa yonquiráco'. ³ Ni'co'. Chimipiso' co huachi isoro'pa' yonquirinhuë'. Inapochachin canpitanta' Quisocristorê'quëma' chiminamaso pochin cancantatoma', co ma'sharáchin yonquiamahuë'. A'na tahuëri huachi Quisocristorê'quënpoa' Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. ⁴ Quisocristo chachin ya'coancantêrinpoa' Yosë yonquicaso marê'. A'na tahuëri o'mantahuachin, noya noya ya'noarin. Naporo' inarê'quënpoa' ya'huërihua' ni'ton, canpoanta' noya noya acoarinpoa'.

Co noyahuë' yonquirêhuasopita naniantatêhua', noyápiachin cancantahua'

⁵ Napoaton pi'pian tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', a'naróachin naniantoco'. Ama monshihuanacosohuë'. Ama taparo' yonquicosohuë'. Ama a'na sanapi sê'huacamaso' yonquicosohuë'. Ama a'na quëmapi sa'in noyapacosohuë'. Ama nani ma'sha nohuantapatocosohuë'. A'naquënso' ma'sha na'con nohuantatona', mamanshi moshapiso pochin niconpi. ⁶ Ina pochin nipisopita co natêpihuë'. Ina marê' Yosëri chiniquën ana'ntarin. ⁷ Iráca canpitanta' co noyahuë' cancantatoma', co noyahuë' ninama'. ⁸ Iporaso nipirinhuë' isopitanta' co noyahuë' cancantatoma' naporamasopita a'poco'. Ama no'huitocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama piyapi naponin yonquirapicosohuë'. Ama yanpitosohuë'. Ama taparo' noncosohuë'. ⁹ Ama ninonpintocosohuë'. Co noyahuë' yonquiramaspita nani a'porama' ni'ton, co ina yonquicaso' ya'huërinhuë'. Mocarinsó' tē'yatêrëso pochin iráca naporamasopita a'poatoma', naniantomiatoco'. ¹⁰ Nasha a'morëso pochin nasha cancan manama'. Yosë nininpoa' ni'ton, nani tahuëriya catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marê'. Ina quëran noya noya ina nohuitarama'. Ina marê' nasha cancan quëtêrinquëma'. ¹¹ Quisocristo imapatêhua', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. A'naquën cotioro'sa', a'naquënso nipirinhuë' cricoro'sa'. A'naquën marca niacotopiso', a'naquënso nipirinhuë' co niacotopihuë'. A'naquën nisha piyapi'sa', a'naquënta' quëmaro'sa'. A'naquën patron piyapinênpi, a'naquënso nipirinhuë' inahuara marê' sacatopi. Nisha nisha nicarihuarahuë', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristoíchín yonquicaso' ya'huërin. Ina imapatêhua', ya'ipinpoa'

ya'coancantërinpoa'. Co manta' pahuantarinpoahuë' noya cancantacaso marë'.

¹² Yosë nosoroatonpoa', huayoninpoa' noya nicacaso marë'. Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noya nontoco'. Nasha a'morëso pochin noyápiachin cancantoco'. Ama nocantocosohuë'. Nani tahuëriya yonquico' a'napita catahuacaso marë'. Sano nicatoma', noya nontoco'. Ma'sha onpoapomarahuë', ahuantoco'. ¹³ Ama yai'huërëtosohuë'. A'napita nõ'huihuachinquëma', nanan anoyatoco'. Ma'sha onpotopirinquëmaonta', naniantoco'. Siniro oshanëma' nani inquitërinquëma'. Ina nonanatoma', canpitanta' nanan anoyatoco'. ¹⁴ Nóya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Noya ninosorohuatëhua', noya noya nisarëhua'. Inapohuatëhua', tëhuënychachin nóya cancantarihua'. ¹⁵ Quisocristoíchin asanocancaninpoa'. Ina yonquihuatëhua', noya nini-catëhua', ya'huarëhua'. Ina marë' a'na huënton pochin Yosë acorinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi pa'yanarihuahuë'. Napoaton inasáchin yonquico' asanocancainquëma'. Nani tahuëri: "Yosparinquën Siniro," itoco'.

¹⁶ Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquiráco'. Na'con ina yonquico'. Noya nitotatoma', nia'chintoco', nipënëncó'. Yosë cantanën nisha nisha ninin-sopita cantaco'. Sarmo quirica nontatoma', inanta' cantaco'. Canpitaora yonquinëma quëraonta' ocoirahuatoma', cantaco': "Ma noyanquëncha Tata ni'ton, catahuancoi paya," itatoma', cancanëma quëran huarë' cantaco'. ¹⁷ Ma'sona tëranta' yanipatama', Siniro Quisoso yonquiatoma', nico'. Ina yonquiatoma', noya nonco'. Quisoso catahuarinquëma' ni'ton, "Yosparinquën," Tata Yosë itoco'.

Sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa', inapita pënëninso'

¹⁸ Canpitaso' imoyaro'sa', so'yama' natëco'. Siniro Quisocristo imarama' ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁹ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroco'. Ama nõ'huicosohuë'. Sanoanan quëran nontoco'. ²⁰ Hua'huaro'santa' pa'pina' natëina'. A'shinanta' natëina'. Ya'ipi pënënpiso' natëina'. Inapohuachina, Siniorori noya ni'sarin. ²¹ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' sanoanan quëran pënëncó'. Apira apira nõ'huihuatama', co huachi nohuantapihuë' natëcaiso'. "Natëpirahuë', nõ'huiárinco," ta'tona', co huachi natërapihuë'.

²² Patron marë' sacatohuatama', noya natëco'. Ama nonpintocoso-huë'. Co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco'. Co patronachin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sinioronta' ni'sarinquëma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi cancanëma quëran natëco'. ²³ Ma'sona tëranta' nipatama', noya nico'. Co piyapi marëáchin sacatëramahuë'. Yosë imarama' ni'ton, ina marë' sacataramaso pochin cancantatoma', nóya sacatoco'. ²⁴ Inaso' nõ'tëquën acanaarinpoa'. Inápaquë noya noya acoarinpoa'. Quisocristo tëhuënychinso' hua'anëntërinpoa'. Napoaton noya natëco'. ²⁵ Yosëso' ya'ipinpoa' napopináchin ni'ninpoa'. Noya nipatëhua', acanaarinpoa'. Co'so' noya nipatëhuahuë', ana'intarinpoa'.

4

¹ A'naquëma' patronquëma' ninamaso'. Piyapinëmapita nosoroatoma', nõ'tëquën pahuërëco'. Ama topinan quëran ana'intocoso-huë'. Canpitanta' hua'anëma' ya'huëtërinquëma'. Yosë inápaquë ya'huaponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'.

Piquëran huarë' pënëntërinso'

² Nani tahuëri Yosë nontoco'. Ama amiatomahuë', nontáco'. Ama topinan nontocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' noya yonquiatoma', nontoco'. “Yosparinquën Sinioro,” itoco'. ³ Quiya marënta' Yosë nontoco'. Pa'sápató, Quisocristo nanamën a'chinpirahuë'. Ina marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Na'a piyapi'sa' co nanamën nitochátërapihuë'. Inahuanta' nitochina'. Napoaton Yosë nontohuatama', quiya marënta' nontoco' catahuaincoi a'chintohuatoira, Yosë nanamën nohuanchina'. ⁴ Yosë nontoco' noya a'chinchí no'tëquën nitotacaiso marë'. Ina pochín a'china'huaso' ya'huërin.

⁵ Co imarinsopitasohuë' huë'pachina', noya nontoco'. Ama tapanatomahuë', noya a'chintoco'. Onpopionta' noya nanan sha'huitoco'. ⁶ Noya yonquiatoma', sanoanan quëran pënëntoco' noya natainënquëma'. Yashín yashín nontoco'. A'naya a'naya natanpachinquëma', noyasha a'panico'. Ina pochín nontacaso marë' na'con yonquico'.

Nipayarinsopita napopiso'

⁷ Iya Tiquico a'pataranquëma'. Inaso' nóya ni'nahuë. Iyahuë pochachín nosororahuë. Noya catahuarínco. Inanta' Sinioro natëton, noya nanan a'chinarín. Onpopinsona ya'huërahuëso' sha'huitarínquëma'. ⁸ Canpitanta' onporaisona nitotacamaso marë' a'pataranquëma'. Achinicancaínquëmaso marënta' a'pataranquëma'. ⁹ Iya Onísimonta' pa'sarin, canpitataquë ya'huërinso'. Inanta' iyahuë pochín nosororahuë. Yosë natëton, noya imarín. Inapita canconpachina', ya'ipi isëquë ya'huëraisopita ma'sona onporaiso' sha'huitarínquëma'.

¹⁰ Aristarconta' isëquë ya'huërarín. Quisocristo imarínso marë' tashinan pëiquë po'mopi anta'. Inanta' yonquiarínquëma', saludos a'patarínquëma'. Marconta' saludos a'patarínquëma'. Inaso' Pirnapi quëmopinën. Canpitataquë pa'pachín, noya nontatoma', catahuaco' ténahuë. Nani ina sha'huitëranquëma'. ¹¹ Quisoso Costo itopisonta' yonquiatënnquëma', saludos a'patarínquëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa' niponaraihuë', Quisocristo imasapi. Ca pochín a'chinapi a'napitanta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina marë' nóya cancantërahuë. Inapitaso' achinicancanínaco. A'napita catioro'saso nipirínhuë' co catahuarínacohuë'. ¹² Ipapërasënta' canpitataquë ya'huërinso' saludos a'patarínquëma'. Inanta' Quisocristo natëton, noya nanan a'chinarín. Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontárin. “Catahuaquë' Sinioro ya'ipi nohuantëranso' nitochina'. Noya nitotatona' imamiachínën,” itárin. ¹³ Na'con yonquirínquëma'. Co chirorínhuë' Yosë nontacaso'. Naotisiaquë, Iraporisëquë inaquëpita ya'huëpisopitanta' yonquiaton, Yosë nontárin. Noya Yosë marë' sacatarín. Cari ni'nahuë. ¹⁴ Nocasënta' saludos a'patarínquëma'. Inaso' notoro. Inanta' iyahuë pochín nosororahuë. Tímasënta' inapochachín yonquirínquëma'.

¹⁵ Imapisopita Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahuë. Ninpanta' yonquirahuë. Ina pëinënquë Quisocristo imapisopita niyontonpi. Inapitanta' saludos a'patarahuë. ¹⁶ Iso quirica nontoco' ya'ipi imapisopita nataina'. Nani nontohuatama', Naotisiaquë a'patoco' imapisopita nonchina'. Inapitanta' nisha ninshitato, a'patërahuë. Ina quiricanta' canpitari nontoco'. ¹⁷ Arquipo sha'huitoco': “Ama chirotonhuë', ya'ipi Sinioro camairínquënso' natëquë,” itoco'.

18 Ca Paonoco na'con yonquiatēnquēma', saludos a'pataranquēma'. Caora imirahuē quēran isoíchin ninshitaranquēma'. Tashinan pēiquē ya'huarahuē. Ama naniantocosohuē'. Yosē inaora nohuanton, noya catahuainquēma'. Nani ninshitēranquēma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaranquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Tata Yosë chinotatoma', Siniro Quisocristo imarama'. Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapoc-hachin catahuainquëma', tënahuë.

Cancanëna quëran huarë' imapiso'

²⁻³ Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai. Tata Yosë natëtoma', noya ninama'. Ninosoroatoma', na'con nicatahuarama'. “Siniro Quisocristo co onporonta' naniantarinpoahuë'. Inasáchin ninarëhua,” ta'toma', chiniquën cancantërama'. Napoaton yonquiatëinquëma', Tata Yosë nontërai: “Ma noya Tata catahuan ni'ton, cancanëna quëran huarë' imasarinëinquën. Ina marë' 'Yosparinquën,' itërainquën,” itërai Yosë nontatoi. ⁴ Tata Yosë na'con nosororinquëma', iyaro'sa'. Nani huayoninquëma' huëntonëinquë ya'conacaso marë'. Nani ina nitotërai. ⁵ Quisocristo nanamën a'chintohuatëinquëmara, co topinan quëran a'chintërainquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarincoi a'china'huaiso'. Canpitanta' catahuarinquëma' noya natanacamaso marë'. “No'tëquën nontërinpoa,” ta'toma', ya'ipi cancanëna quëran natërama'. Ina nicatoi: “Tëhuëenchachin Yosëri huëntonëinquë aya'conin,” tënai. Canpitataquë ya'huapoi, noya imarai canpitanta' noya imacamaso marë'.

⁶ Ina marë' aparisitopirinacoihuë', noya cancantërai. Canpitanta' Yosë nanamën noya natanama'. Imaramaso marë' aparisitopirinëinquëmahuë', Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, nóya cancantërama'. Quiya pochin cancantatoma', chiniquën cancantërama'. Nonanpatamacoi, Quisocristo chachin nonanarama'. ⁷ Parisitapomarahué', co a'poramahuë'. Nóya imarama' ni'ton, a'napita imapisopitanta' natantopi. “¡Ma noyacha inapitaso' imapi paya! Ina pochin Quisocristo imacaso' ya'huërin,” topi. Ya'ipi Masitonia parti, Acaya parti, inaquëpita napopi. ⁸ Noya imarama' ni'ton, ya'ipi inaquë ya'huëpisopita nicatënenquëma', yonquipi. Naporahuaton, ya'ipi ina parti nahuinin. Co quiyari sha'huíttopiraihuë', ya'ipiya nitotopi. ⁹ Inapita chachin canpita naporamaso' sha'huiantapi: “Paono ni'quihuachincoira, noya a'chintërincoi. Noya natanatoi, a'naroáchin natërai. Mamanshi a'porahuatoi, Tata Yosëíchin chinotërai. Ina imarai huachi. Yosëso' nanpirárin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. ¹⁰ Ina chinotatoi, hui'nin chachin ninarai. Canpoa marë' Quisocristo chiminin. Ina quëran Yosëri ananpitaantarín. A'na tahuëri inápa quëran o'mantahuachin, nicha'ësarinpoa'. Co imapisopitasohué' nipirinhuë', Tata Yosëri no'huítan ana'ntarin huachi, tënama',” topi, natantërai.

2

Paonori noya a'chintërinso'

¹ Canpitataquë ya'huapoi iyaro'sa', co topinan quëran a'chintërainquëmahuë', nitotërama'. ² Piriaposëquë a'chinapiraihuë', no'huitonacoi, chiniquën aparisitërinacoi. Inapotopirinacoihuë', canpitataquë canconpatëira, co të'huaraihuë'. “Yosë catahuarincoi,” ta'toi, Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. A'napita no'huipirinacoihuë', chiniquën cancantatoi, pënërainquëma'. ³ Co nonpin nanan a'chintërainquëmahuë'. Co nisha nisha nicacaso marë' a'chintërainquëmahuë'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahuë'. ⁴ Yosë chachin acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. “No'tëquën a'chinapona,” ta'ton, a'parincoi. Napoaton co piyapi'sa' noya nicainacoiso marë' a'chinaihuë'. Yosë noya nicainacoiso marë' a'chinárai. Ya'ipi yonquirëhuasopita nitotërin. Ma'marësona sacatërehuasonta' nitotërin. ⁵ Co noyasha nonatoi, yanonpintërainquëmahuë'. Co canaca'huaiso marë' napotërainquëmahuë'. Yosë ni'sárincoi, no'tëquën nontërainquëma'. ⁶ Co piyapi'sa' noya nicainacoiso' yonquiatoi a'chinaihuë'. ⁷ Quisocristo a'parincoi ni'ton, chiniquën nanan quëtërincoi. Napoaponahuë', co chiniquën nontërainquëmahuë'. Co inso tëranta' hua'an pochin camairaihuë' natëinacoiso marë'. Sanoanan quëran nontërainquëma'. Sanapi hua'huinpita nosoroaton, noya nocomarinso pochin quiyarimanta' ni'nainquëma'. ⁸ Na'con nosoroatëinquëma', Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Ina marë' parisitopiraihuë', co ina yonquiraihuë'. Ya'ipi cancanëhuëi quëran nosororainquëma' ni'ton, na'con catahuarainquëma'. ⁹ Canpitataquë ya'huasocoi, chiniquën sacatatoi, a'chintërainquëma'. Tahuërirë chachin tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'sha ma'paca'huainquëmaso marëhuë'. Quiyaora sacatonëhuëi quëran coshatërai. Naporahuatoi, Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Co ina naniantëramahuë', ténahuë'.

¹⁰ No'tëquën Yosë natëtoi, noyasáchin ninai. Co manta' onpotërainquëmahuë'. Ya'ipi imaramasopita ni'namacoi. Yosënta' ni'nincoi. ¹¹ Ya'ipinquëma' pënërainquëma', nitotërama'. A'naya a'nayanquëma' nontërainquëma' noya imacamaso marë'. Quëmapi hui'ninpita a'chintërinso pochin a'chintërainquëma'. ¹² Achinicancanainquëma'. “Yosë imarama' ni'ton, noyasáchin nico' Yosë noya ni'inquëma',” itërainquëma'. Ina acorinquëma' hua'anëntërinquë ya'conacamaso'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantahuachinquëma', noya noya ya'huëcontarama'.

¹³ Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, noya natanama'. “Co piyapi yonquirinso' a'chintërinpoahuë'. Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa',” ténama'. Tëhuëinchachin Yosë nanamën ni'ton, ina natëhuatama', nanamën quëran anoyacancantarinquëma'. Ina marë' nani tahuëri “Yosparinquën,” itërai Yosë. ¹⁴ Iráca Cotia parti na'a piyapi'sa' Quisocristo imatona', natëpi. A'napita cotioro'sariso nipirinhüë', no'huitona' chiniquën aparisitopi. Iporaso' iyaro'sa' canpitanta' parisitërama'. Ya'huëhuano'sa' inapochachin aparisitarinëinquëma'. ¹⁵ Iráca cotioro'sari pënëntona'piro'sa' no'huitona', tëpapi. Ina quëran Sinioro Quisocristo chachin o'mahuachina, inanta' tēpaantapi. Quiyanta' aparisitonacoi, a'parinacoi. Napopiso marë' Yosëri co noyahuë' ni'nin. Tëhuëinchachin co ya'ipi piyapi'sa' nosoropihuë'. ¹⁶ Nisha piyapi'sa' cha'ëcaiso marë' yaa'chintopiraihuë', cotioro'saso' co nohuantopihuë'.

“Ama a'chintocosohuë',” ta'tona', no'huirinacoi. Ina marë' aquë aquëtë' oshahuanpi. Napoaton Yosëri chiniquën no'huirin. No'tëquën ana'intarin huachi.

Paonori nicapon yapaantarinso'

¹⁷ Hua'quimiáchin iyaro'sa' co ni'pirainquëmahuë', co nantërainquëmahuë'. Yonquiatëinquëma', na'con nohuantërai nica'huainquëmaso'. ¹⁸ Canpitataquë yapa'piraihuë', ipora huanta' co nanitëraihuë'. Ca Paonoco cararo' yapa'pirahuë', Satanasë ya'copirincó ni'ton, co nanitërahuë' paca'huaso'. ¹⁹ Na'con yonquiatëinquëma', nóya cancantërai. ¿Ma'marë chachinta' ina pochin cancantërai? Imarama' ni'ton, Yosë ya'huërin'pa' canpitanta' pa'sarama', tënai. A'na tahuëri Sinioro Quisocriso o'mantararin. Naporo': “Quiyari a'chintërai ni'ton, imapi,” ta'toi, noya cancantarai. ²⁰ Tëhuëenchachin noya imarama': “¡Ma noyacha Yosë catahuarinquëma paya!” ta'toi, capa cancantërai.

3

¹ Hua'qui' co ni'nainquëmahuë'. Co nanan tëranta' natantëraihuë'. Napoaton co huachi ahuantatoihuë', “Quiyaora Atinasëquë quëparichii,” ta'toi, ² Timotio a'patërainquëma' nitotacaso marë'. Inanta' noya imarin. Yosëri acorin Quisocriso nanamën a'chinacaso marë'. Achinicancainquëmaso marë' a'patërainquëma'. ³ Canpitanta' parisitapiramahuë', co nohuantëraihuë' nisha nisha yonquicamaso'. Co ina marë' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Quisocriso imapatëhuara, aparisitërinënpoa'. Yosë nohuanton, ina marë' parisitarëhua', nani nitotërama'. ⁴ Canpitataquë ya'huasocoi, sha'huitërainquëma'. “Imarëhuaso marë' aparisitarinënpoa',” itërainquëma'. Napotërainquëmaso pochachin iporaso' aparisitarinënquëma'. ⁵ Napoaton caso' co huachi ahuantatohuë', Timotio a'patëranquëma' onpopinsona imaramaso' nitota'huaso marë'. Sopai yanonpintërinpoa' Yosë a'pocaso marë'. Minsërinquëma' naporini, topinan quëran a'chinchitëinquëmahuë'. “Co huachi noya imamaraihuë',” ta'toi, Timotio a'patërainquëma'.

⁶ Iporaso' nani huënantaton, nanan sha'huitiirincoi. “Ipora huanta' noya imasapi. Inahua capini noya ninosoroapi,” itiiirincoi. Na'con yonquiramacoi. Quiya pochin cancantatoma', canpitanta' yani'namacoi. ⁷ Inanta' sha'huitiirincoi. Ina natantatoi, nóya cancantërai. Ipora huanta' ma'sha onpotërinacoi. Parisitapiraihuë', noya imarama' ni'ton, noya cancantarai. ⁸ Quisocriso imamiatarama' ni'ton, co huachi sëtëraihuë'. Chiniquën cancantarai. ⁹ Capa cancantërai ni'ton, ¿onporahuatëicha noya noya: “Yosparinquën Tata Yosë,” ichii? ¡Co'chi nanitëraihuë' paya! ¹⁰ Nani tahuëri tashirë chachin Yosë nontarai canpitataquë paca'huaiso marë'. Co ya'ipi Yosë nanamën nitochätëramahuë'. Pahuantarinquëma' ni'ton, ina a'chinchinquëma' noya noya imacamaso marë', tënahuë'.

¹¹ Tata Yosë chachin catahuaincoi onpopionta' pa'ii. Sinioro Quisosonta' catahuahuachincoi, pa'sarai nicapoinquëma'. ¹² Na'con nosororainquëma'. Inapochachin canpita capininta' ninosorocamaso' ya'huërin. “Catahuaquë' Sinioro noya noya ninosoro'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoro'ina',” itërahuë', Yosë nontato. ¹³ Noya ninosorohuatama', Quisocriso achinicancanarinquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Catahuahuachinquëma', noyápiachin cancantarama'.

Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, Yosë noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri ya'ipi piyapinënpitarë chachin o'mantararin.

4

Yosëri noya ni'ninsopita

¹ Iporaso' iyaro'sa' Sinioro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, pënëantarainquëma'. Iráca pënënainquëma' noya nicacamaso marë'. "Noya nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'," itërainquëma', natëramacoi. Iporaso' aquë aquëtë' natëtatomá', noyasáchin nico', ténahuë.

² Sinioro Quisoso a'chintërincoiso chachin sha'huitërainquëma', natanama'. ³ Yosë nohuantërin noyasáchin nicacaso'. Ama pi'pian tëranta' monshihuancohuë'. ⁴ Sanapi nohuantohuatama', ama monshitocosohuë'. Nitatoma', noya sa'aco'. Yosë yonquiatoma', noya ichiya'huëco'. Nani sa'apatama', inasáchin yonquicaso' ya'huërin. ⁵ A'naquën co Yosë nohuitatonahuë', ichihuë'ëcaisoachin yonquiatona', a'naroáchin mapi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Tëhuëinchachin nosoroatoma', maco'. ⁶ A'na quëmapi sa'in ama së'huacosohuë'. Ama ina pochin ni'toma', so'in nonpintocosohuë'. Sé'huahuatama', Yosë no'tëquën ana'intarainquëma'. Iráca inachachin chiniquën pënënainquëma'. ⁷ Co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacaso'. Acorinpoa' noyasáchin nicacaso marë'. ⁸ Co quiyaora yonquinëhuëi quëran pënënainquëmahuë'. Co natëhuatamahuë', Yosë chachin co natëaramahuë'. Ina nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' noya nicacaso marë'. Inaso' noyasáchin ninin.

⁹ Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Nani nitotërama' ni'ton, co aquëtë' sha'huita'huanguëmaso' ya'huërinhuë'. Yosë chachin cancanëmaquë anitotërainquëma' ninosorocamaso'. ¹⁰ Nani huachi imapisopita nosoroarama'. Ya'ipi Masitonia parti ya'huëpisopita aquë ya'huëpirinahuë', Quisocristo imapachinara, nosoroarama'. Iporaso', iyaro'sa', na'con na'con ninosoroco', ténai. ¹¹ Nani tahuëri yonquico' sano piyapi nicacamaso marë'. Ama topinan ya'huëcosohuë'. Ya'ipinquëma' noya sacatoco' ama pahuanchinquëmasohuë'. Iráca inachachin pënënainquëma'. ¹² Inapohuatama', noya ya'huarama'. Co imapisopitahuënta' noya ni'sarinëinquëma'. Napohuatama', co manta' pahuantarinquëmahuë'. Co topinan ma'patacaso' ya'huëaponhuë'.

Chiminpisopita nantantarinso'

¹³ Chiminpisopita ma'sona onpocaiso' a'chinchinquëma', nitotoco'. Quisoso imarëhuasopita chiminpatëhua', nantantarihua'. Co imapisopitasohuë' nipirinhue', quëmopinënpita chiminpachinara, sëtopi. "Co onporonta' quënantarihuahuë'," ta'tona' sëtápi. Ama inapita pochin sëtacaso marëhuë' canpitaso' a'chinchinquëma'. ¹⁴ Quisososo' chiminaponahuë', nantantarinso' nitotërhua'. Inapochachin imapisopita chiminpachina', Yosëri ananpitaantarin. Quisoso isoro'paquë o'mantahuachin, ananpitaantarin.

¹⁵ O'mantahuachin, co nanpirëhuasopitaráchin pantarihuahuë'. Chiminpisopita'ton nantantarápi. Sinioro Quisoso sha'huitërinpoaso chachin sha'huichinquëma'. ¹⁶ Chiniquën nanantaton, o'mantararin. Anquëni hua'aonta' chiniquën sha'huirarin. Yosë nohuanton, tronpita

pihuirarin. Naporo' Quisocristo imatona' chiminpisopita'ton nantantantari. ¹⁷ Ina quëran a'naroáchin nanpirëhuasopitarë'quënpoa' chitoro' ya'huërinquë quëpantarinpoa'. Inaquë Sinioro nacapiarihua'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ¹⁸ Inapita yonquiatoma', nisha'huitoco' noya cancantacaso marë'. Ama sëtacaso marëhuë' ina pochin niachinincanco'.

5

¹ Onporosona o'mantacaso' tahuëri nanicaso', co ina iyaro'sa' a'chintaranquëmahuë'. ² Iráca sha'huitërinpoaso' nani nitotërama'. Co nitotasëhuahuë', o'mantararin. Ni'co' iyaro'sa'. Yono tashi' co nitotasëhuahuë', ihuatona'pi pëinënpoaquë ya'conin. Inapochachin a'nanaya Quisocristo o'mantararin. ³ Co imapisopitasohuë' o'mantacaso' tahuëri co yonquipihuë'. “Noya ya'huarëhua', co manta' onpoarihuahuë',” topirinahuë'. A'nanaya chiniquën ana'intacaso' naniarin, co cha'ësapihuë'. Sanapi yahuaihuachina, onporosona iquitacaso' co nitotërinhuë'. A'nanaya iquitërin. Inapochachin a'nanaya Yosëri ana'intarin. ⁴ Canpitaso nipirinhüë', co tashi pochin cancantëramahuë'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, co pa'yanaramahuë'. Ihuatona'pi a'nanaya huë'pachina, apa'yaninpo'. Inapochachin Quisocristosó' a'nanaya o'mahuachin, na'a piyapi'sa' pa'yanapona'. Canpitaso nipirinhüë' ina tahuëri ninaarama'. Nanihuachin, co pa'yanaramahuë'. ⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, tahuëri pochin cancantatoma', nitotarama'. Ya'ipinpoa' imarëhuasopita co tashi pochin cancantërhëhuahuë'. ⁶ Napoaton o'mantacaso' tahuëri yonquiatëhua', noya ninahua'. A'naquënso' huë'ërëso pochin cancantatona', co ina tahuëri yonquipihuë'. Canpoaso nipirinhüë' no'tëquën yonquiatëhua', sano cancantahua'. ⁷ Yahüë'ëpachinara, tashi' huë'ëpi. Yano'pihuachinaranta', tashi' no'pipi. ⁸ Canpoaso nipirinhüë' tahuëri pochin cancantacaso' ya'huërin. Napoaton noya yonquiatëhua', Yosë imamiatahua'. Ni'co' iyaro'sa'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' co topinan pa'pihuë'. Coton hua'na quëran nininso' a'mopi. Casconta' hua'na quëran nininso' yancopi ama inimicori ohuanacaso marëhuë'. Noya nitapahuachinara, co inimicori minsërinhuë'. Hua'na a'mopiso pochin canpoanta' Yosë natëahua' catahuainpoa'. Ina natëtëhua', noya ninosoroa'ahua'. “Yosë a'paiarinpoa'. O'mahuachin, noyá nicha'ësarínpoa',” ta'tëhua' noya ninahua'. ⁹ Co ana'intinpoaso marë' Yosë acorinpoahuë'. Sinioro Quisocristo imarëhua' ni'ton, nicha'ësarínpoa'. Ina nohuanton cha'ësarëhua'. ¹⁰ Canpoa marë' inaso' chiminin. A'naquënpoa' nanpiarëhua', a'naquënpoa' chiminarihuarahuë', o'mantahuachin, ya'ipi imarëhuasopita quëpantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ¹¹ Napoaton nani tahuëri nicatahuaco' chiniquën cancantacamaso marë'. O'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', na'con ninontoco' noya noya imacamaso marë'. Nani noya nicatahuarama'. Aquëtë chachin niachinincanco'.

Piquëran huarë' pënëninso'

¹² Ansiano'sa' iyaro'sa' noya ni'co', ténahuë. Sinioro nohuanton, ansiano ya'conpi pënëninquëmaso marë'. Co chirotonahuë', a'chintarinëinquëma'. Pëshonpatama', otërarinëinquëma' ni'ton, noya

ni'co'. ¹³ Na'con catahuarinênquëma' noya noya Yosë imacamaso marë'. Napoaton nosoroatoma', noya yonquirapico'. Ya'ipinquëma' noya nini'toma', ya'huëco'.

¹⁴ Canpita capini iyaro'sa' nipênênco'. A'naquën co yasacatopihuë'. Inapita pênênco' ama chiroinasohuë'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, Yosë yananiantopi. Inapitanta' noya nontoco' chiniquën cancanchina'. A'naquëonta' cancanëna quëran co chinipihuë'. Catahuaco' ama Yosë nanianchinasohuë'. Inapohuatama', ama insonta' no'huicosohuë'. Sanoanan quëran pênênco'.

¹⁵ A'napita ma'sha onpotohuachinênquëma', ama yai'huërëtosohuë'. Nani tahuëri noya nontoco'. No'huipirinênquëmaonta', nosoroatoma', catahuaco'. Canpita capini ninosoroatoma', a'napita piyapi'santa' catahuaco'.

¹⁶ Ama sëtocosohuë'. Yosë yonquiatoma', nani tahuëri noya cancantoco'. ¹⁷ Apira apira Yosë nontoco'. Ama a'na tahuëri tëranta' pahuan-cosohuë'. ¹⁸ Ma'sha onpotopirinênquëmahuë', ama sëtocosohuë'. Nani tahuëri "Yosparinquën Sinioro," itoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', noya cancantoco'. "Inanta' Sinioro noya," itoco'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, ina pochin cancantacaso' Yosë nohuantërin.

¹⁹ Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Cancanëmaquë nontohuachinquëma', a'naroáchin natëco'. Ni'co'. Pën noya orotohuachina, noya napëntërë'. Inapochachin Ispirito Santo yacatahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ama pën atacopitërëso pochin nitocosohuë'. ²⁰ "Yosë anitotërinco' sha'huichinquëma'," itohuachinênquëma', noya natanco'. ²¹ Napoaponahuë', ni'cona nonpintochinênquëma'. A'naquën "No'tëquën a'chintaranquëma'," itohuachinênquëma', ama a'naroáchin natëtocosohuë'. Ya'ipi napopiso' Yosë quiricanën quëran tantiaco'. "Inaora yonquinën quëran a'chinamara," ta'toma', tantiaco'. Yosë nanamënsáchin natëcaso' ya'huërin. ²² Ya'ipi aoshahuaninquëmasopita a'poco'.

²³ Yosëichin asanocancaninpoa'. Canpita marë' ina nontarahuë noyásha anoyacancanchinquëma'. "Catahuaquë' Sinioro, ya'ipi cancanëna quëran noyápiachin yonqui'ina'. Naporahuaton, ya'ipi yonquinëna quëran noya nininsopitaráchin nohuanchina'. Quëma nohuanton, ya'ipi nonëna quëran huarë noyasáchin niina'," itërahuë. Ina quëran Sinioro Quisocristo o'mantahuachin, nóya ni'sarinquëma'. ²⁴ Yosë nani nontërinpoa' imacaso marë'. Huëntonênquë chachin aya'coninpoa'. No'tëquën sha'huitërinpoa'. Co onporonta' nonpintarinpoahuë' ni'ton, noya catahuarinpoa'.

²⁵ Quiya marënta' iyaro'sa' Yosë nontoco'.

²⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²⁷ Niyontonpatama', iso quirica nontoco' imapisopita nataina'. Sinioro nanan quëtërinco' ni'ton, nontoco' ya'ipiya nataina', tënahuë.

²⁸ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo nosoroatênquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'pataantarinsó'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaantarinquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Tata Yosë natëtoma', Siniro Quisocriso imarama'. Huëntonënuquë chachin aya'coninpoa' ni'ton, "Tata" itërëhua'. ² Inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocrisonta' inapochachin catahuainquëma', ténahuë.

Oshahuano'sa' ana'intarinsó'

³ Iporaso' iyaro'sa' noya noya imasarama'. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Na'con na'con ninosororama' ni'ton, nani tahuëri "Yosparginquën," itërai Yosë. Ina na'con catahuarinquëma' ni'ton, ina pochin nontacaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuantërin. ⁴ Ya'ipi parti Yosë imapisopita sha'huitërai. "Tisaronicaquë ya'huëpisopita noya imasapi. Imapiso marë' na'con aparisitopirinahuë': 'Yosë co naniantarinpohuë', ta'tona', ahuantapi. Co yaa'popihuë'. Ma'sha onpoaponaraihuënta', chiniquën cancantapi," itërai. Noya natërama' ni'ton, noya cancantërai. ⁵ Imaramaso marë' parisitapomarahuë', noya ahuantërama' ni'ton: "Tëhuëchachin Yosë catahuarinquëma'," tënai. Inaso' no'tëquën yonquirin. Yosë nohuanton, ipora parisitarama' noya noya cancantacaso marë'. Ina quëran noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma'.

⁶ Iporaso' a'napita no'huirinënuquëma'. Aparisitapirinënuquëmahuë', a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin. Co naniantarinhüë'. "Oshahuano'sa' ana'intacaso' ya'huërin," tënin. ⁷ Quisocriso o'mantahuachin, co huachi parisitaramahuë'. Noya ya'huarama'. Quiyanta' ipora aparisitapirinacoihuë', naporo' ya'ipi imarëhuasopita nóya cancantarihua'. Siniro Quisocriso chachin inápa quëran o'mantararin. Pën huënaratërinso huáncana ya'noarin. Anquëniro'santa' chiniquën nanantatona', o'mantararin. Inapitarë chachin o'mantararin. ⁸ O'mantarahuaton, co Yosë nohuitopisopitahuë' ana'intarin. Co Siniro Quisoso nanamën natëpihuë' ni'ton, chiniquën ana'intarin. ⁹ No'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. Aquë a'pahuachin, chiniquën parisitomiatapi, co cha'ësapihuë'. Inatohua' paatona', co onporonta' Quisocriso nohuitapihuë'. Inaso' chini chiniquën nanantaton, noyasáchin niponahuë', inapitaso' co onporonta' nirayarapihuë'. ¹⁰ O'mantahuachin, imarëhuasopitaso' quënanarihua'. "Ma noyacha Quisocrisoso paya. Anoyacancantërinpoa'. Inasáchin ya'ipiya chinochina'," tosarëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita napoarëhua'. A'chintohuatëinquëmara, canpitanta' natërama' ni'ton, noya ni'sarama'.

¹¹ Napoaton nani tahuëri canpita marè' Yosè nontèrai: “Quëma nohuanton Sinioro imarinënguën. Napoaton, catahuaquë' noyasáchin niina'. Noya noya yaimarinënguën ni'ton, catahuaquë' noyápiachin cancanchina'. Quiyaora co nanitèraihuë'. Quëmasáchin Sinioro ananitaparancoi. Catahuaquë' ya'ipi cancanëna quëran natëinënguën,” itërahuë, Yosè nontato. Noya nipatama', Yosè noya ni'sarinquëma'. ¹² Ina quëran a'napitanta' nicatënënguëma': “Ma noyacha Sinioro Quisoso ni'ton, ina imatona', noya nisapi paya,” tosapi. Canpitanta' ina nohuitërama' ni'ton, noya noya cancantarama'. Inaora nohuanton, Yosè nosoroatënguëma', catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marè'. Sinioro Quisocristonta' catahuarinquëma'.

2

Yosè inimiconën ya'nocaso' ya'huërinso'

¹ Apira iyaro'sa' o'mantacaso' tahuëri pi'pian a'chinchinquëma'. Sinioro Quisocristo o'mantahuachin, nacapirahuatëhua', pantarihua'. ² A'naquënsó nipirinhue' co no'tëquën nitotopihuë'. “O'mantacaso' tahuëri nani nanirin,” itohuachinquëma', ama pa'yancosohuë'. Ama nisha nisha yonquicosohuë'. A'naquën tapon: “Cari ninorahuë. O'mantacaso' tahuëri nani nanirin,” itohuachinquëma', ama natëcosohuë'. A'nanta' tapon: “Nanirin mini. Paono chachin naponinshitërincoi,” itopirinënguëmahuë', ama ina natëcosohuë'. ³ Ni'cona nonpintochinënguëma'. Co'huara Quisocristo o'mayatërasohuë', notohuaro' piyapi'sa' Yosè a'poapi. Co pi'pian tëranta' yanatërapihuë'. Naporo' a'na quëmapi ya'huapon. Ya'ipi piyapi'sa' nonpintarin ama Yosè imacaiso marëhuë'. Pa'pi co noyahuë' nisarin. Sopairi noyá ya'coancantërin ni'ton, chiniquën ana'intacaso' ya'huërin. Ayaro' tahuëri Yosëri ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. ⁴ Inaso' Yosè inimicotërin. “Ama Yosë chinotocosohuë'. Ama manta' moshacosohuë'. Casáchin natëco. Yosë ya'huëretarahuë,” tosarín. Yosë chinotopiso pëiquë chachin huënsëapon piyapi'sari chinotacaiso marè'. Pa'pi co noyahuë' nisarin. Chiniquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' yacamaiaapon.

⁵ Canpitataquë ya'huapo, nani sha'huitëranquëma'. ¿Ina naniantarama' ti? ⁶ Tahuëri nanihuachin, ina quëmapi huë'sarin. Yosë inimiconën inaso'. Yosë nohuanton, macarisona ya'copiarin ni'ton, co iporasó huë'shatërarinhue'. Ina nitotërama'. ⁷ Co Yosë inimiconën ya'noyatëraponahuë', ipora chachin co incari tëranta' nitotopirinhue', nani sacatapi Yosë inimiconën hua'anëntacaso marè'. A'na tahuëriso nipirinhue', Yosë nohuanton, ya'copirínso' capa nipachin, Yosë inimiconën ya'norarin. ⁸ Ya'nohuachin, piyapi'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Inari camaihuachin, notohuaro' piyapi'sari natëapi. Ayaro' tahuëriso nipirinhue', Sinioro Quisosori ana'intarin. Huënaráchin huënaráchin o'mantahuachin, minsëarin. Topinan noncharapirinhue', ata'huantarín. Co huachi nanitarinhue' piyapi'sa' nonpintacaso'. ⁹ Nipirinhue', co'huara ina o'mayatërasohuë', notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Satanasëri catahuarin ni'ton, nani ma'sha nanitapaarin nicacaso'. Piyapi inaora co nanitërinhuë' ina pochin nicacaso'. Nonpintaton, nani ma'sha sacai' ninínso' a'notohuachina, natërapí. Ni'pachina', pa'yanapi. ¹⁰ Co noyahuë' nicanon, na'a piyapi'sa' nonpintarin. Co no'tën nanan nohuantopihuë' ni'ton, Yosë inimiconën natëapi, parisitopiquë

pa'sapi huachi. Yosë nanamën nohuantopi naporini, cha'ëitonahuë'.
 11 Napoaton, Yosëri tananpitarin nonpin nanan natëcaiso marë'. Sopai nohuanton, natëapi. 12 Co no'tëquën yonquiatonahuë', co noyahuë' nicacaiso' pa'yatapi. Ina pochin cancantopi ni'ton, Yosëri ana'intarin.

Yosëri huayonin nicha'ëcaso marë'

13 Canpitaso nipirinhüë' iyaro'sa', imarama'. Siniro nosororinquëma'. Iráca quëran huarë' Yosë huayoninquëma' huëntonênquë ya'conacamaso marë'. No'tën nanan natëhuatama', Ispirito Santo anyoacancantërinquëma' Yosë nohuantërinso chachin nicacamaso marë'. Ina yonquiatoi, Yosë nontërai: "Ma noya Siniro inapitaso' nicha'ëran ni'ton, 'Yosparinquën,' " itërai, Yosë nontatoi. 14 Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, canpitanta' imarama'. Yosë acorinquëma' Siniro Quisocriso pochin nicacamaso'. A'na tahuëri o'mantahuachin, ina pochin ya'noarama'.

15 Napoaton iyaro'sa', chiníquën cancantatoma', ya'ipi cancanëma quëran imaco'. Canpitataquë ya'huasocoi, no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina quëran quirica a'patëranquëma' na'con na'con nitotacamaso marë'. No'tën nanansáchin imamiatoco'. 16 Siniro Quisocriso catahuainquëma' chiníquën cancantacamaso marë'. Inaora nohuanton, Tata Yosënta' nosoroatonpoa', achinicancomiatërinpoa'. A'na tahuëri ya'huërinquë chachin quëpantarinpoa'. Sha'huitërinpoa' ni'ton, ina ninarëhua'. 17 Ina yonquiatoi, canpita marë' Yosë nontarai. "Nani tahuëriya Siniro catahuaquë', chiníquën cancanchina'. Achinicancanquë' noyasáchin niina'. Catahuaquë' noyásha noina'," itërai.

3

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

1 Iporaso' iyaro'sa', quiya marënta' Yosë nontoco' nanamën noya a'china'huaiso marë'. Ya'ipi parti nahuinacaso ya'huërin. Canpitaso' natanatomacoi, noya imarama'. A'napitanta' a'chintohuatoi, noya nohuanchina'. Canpita pochachin noya imaina'. Ina marë' Yosë nontoco'. 2 A'naquënso nipirinhüë' co yaimapihuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopi. No'huitonacoi, yaahuërinacoi ama a'china'huaiso marëhuë'. Yosë nontoco' inapita quëran nicha'ëincoi. 3 Tata Yosëso nipirinhüë' co onporonta' naniantërinpoahuë'. Achinicancaninpoa'. Sopai yaminsëpirinpoahuë', ina ni'sarinpoa'. Catahuarinpoa' sopai minsëcaso'. 4 Pënënpatëinquëmara, noya natëramacoi. Co a'poatomahuë', imamiatarama'. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, noya imasarama', tënahüë. 5 Yosë catahuainquëma' ina nosororinpoaso' na'con yonquicamaso marë'. Parisitopiramahuë', achinicancainquëma' Quisocriso pochin ahuantacamaso marë'.

Sacatacasonta' ya'huërinso'

6 Siniro Quisocriso nanan quëtërincoi ni'ton, no'tëquën iyaro'sa' pënërainquëma'. A'naquëmaso' imapomarahüë', co sacatatomahuë', nisha nisha yonquirama'. Yosë nanamën no'tëquën a'chintopirainquëmahüë', co natëramacoihuë'. Insosona inapohuachin, ama inapitarë'quëma' nipayacosohüë'. 7 Nani nitotërama' noya nicacamaso'. "Nonancoi," itërainquëma'. Canpitataquë ya'huasocoi, co quiyaso' topinan ya'huërainhuë'. Co chiroraihuë'. 8 Co a'na piyapi

cosharonën topinan ma'paraihuë'. Nani tahuëri chiníquën sacatërai. Tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'pata'huaiso marëhuë'.⁹ Hua'qui' a'chintërainquëma' ni'ton, noya topinan ma'patacaso nipirinhüë', co topinan ma'parainquëmahuë'. Sacatatoi, ma'sha pa'anai. Noya sacatërai nonanamacoiso marë'.¹⁰ Canpitataquë ya'huasocoi, pënërainquëma'. “Insosona co yasacatohuachinhüë', ama coshachinsohüë',” itërainquëma'.¹¹ Nanan nani natantërahuë. A'naquëma' co yasacatomahuë', topinan pa'sárama'. Naporahuaton, ma'toma ma'toma nonatoma', piyapi'sa' chinotërama', natantërahuë.¹² Siniro Quisocriso nanan quëtërinco ni'ton, pënënaninquëma': Ama huachi iyaro'sa' ina pochin cancantocosohüë', ténahuë. Sano yonquiatoma', noya sacatoco' pahuanterinquëmaso' pa'anacaso marë'.

¹³ Na'aquëma' iyaro'sa' noya nisarama'. Ama amiatoma', nisha cancantocosohüë'. Nani tahuëri noya nico'.¹⁴ Nani ninshitatoi, pënërainquëma'. Inso tëranta' co yanatëhuachincoihuë', pënëncó'. Co natëtohuachinahuë', ama inapitarë'quëma' nipayacosohüë' oshanëna marë' tapaina'.¹⁵ Napoaponahuë', ama inimico pochin nicatoma', no'huicosohüë'. Iyaparima pochin nicatoma', sanoanan quëran pënëncó'.

Asanocancaninpoaso'

¹⁶ Siniroíchin asanocancaninpoa'. Ina catahuainquëma' sano cancan-tacamaso marë'. Ma'sona onpopiramahuënta', nani tahuëri catahuainquëma' ama pa'yanacamaso marëhuë'. Nani tahuëri noya a'painquëma'.

¹⁷ Ca Paonoco caora imirahuë quëran pi'pian ninshitaranquëma' saludos a'pata'huanquëmaso marë'. Nani quirica ninshitërahuëquë iso pochin ninshitërahuë. Ina nicatoma', nitotarama': “Paono mini ninshitërinpoa',” tosarama'.¹⁸ Siniro Quisocriso inaora nohuanton, nosoroatëinquëma', ya'ipinquëma' catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitérinso'

Timotio yonquiaton, nanan a'patérinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquén, ni'qué'. ¿Noya, ya'huaran? Noya canta' ya'huarahué. Yosé nohuanton, Quisocristo acorinco nanamén a'china'huaso maré'. Yosé chachin anoyacancantérinpoa'. Oshanénpoa' inquitatonpoa', nicha'érinpoa'. Quisocristo imatéhua', ina ninaréhua'. A'na tahuéri inápaqué quépantarinpoa'. ² Timotionquén ninshitaranquén. A'chintéranquén ni'ton, Quisocristo natéton, ina imaran. Napoa-ton hui'nahué pochachin ni'nanquén. Na'con nosororanquén. Tata Yosé inaora nohuanton, catahuainquén. Noya nosoroinguén. Nani tahuéri asanocancainquén. Quisocristonta' inapochachin catahuainquén. Inasáchin natéhua'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ I'hua Masitoniaqué yapa'patéra, sha'huitéranquén. “I'pisoqué ya'huétaqué' pénéntamaso maré',” itéranquén. Iporanta' inachachin sha'huitaranquén. Inaquéranchin ya'huaton, pénéntáqué'. A'naquén nisha nisha nanan a'chinapi. Inapita sha'huitéqué' ama ina pochin a'chi'inasohué'. ⁴ Shimashonénpita iráca napopiso' yonquiápi. Inahuara yonquinéna quéraonta' nisha'huitopiso' yonquirápi. Ama huachi inapita yonquicaiso maréhué' sha'huitéqué'. Ina pochin a'chinpachina', topinan quéran a'chinapi. Piyapi'sa' nisha nisha nonsapi. Co catahuapihué' Yosé nohuitacaiso'. Yoséichin natéhuatéhua', catahuarinpoa' noya noya imacaso maré'.

⁵ No'tén nanansáchin imapatéhua', catahuarinpoa' noya ninosorocaso'. Noyápiachin cancantohuatéhua', co nisha nisha yonquiarihuahué'. Ina quéran cancanénpoa quéran huaré' natéarihua'. Ina pochin cancantohuatéhua', noya nosoroarihua'. Ina Yoséso' nohuantérin. ⁶ Nisha a'china'piro'saso nipirinhué', co ina pochin yonquipihué'. Yosé nohuantérinso' naniantatona', topinan quéran nonsapi. ⁷ “Quiyaso' maistrocoi. Ya'ipi pénéntérinso' nitotérai,” topirinahué', co no'téquén nitotopihué'. Chiníquén nonpirinahué', co nitotopihué'.

⁸ Moisésé pénéntérinso' noya niponahué', ma'maré chachinsona pénéntérinso' nitotatéhua', no'téquén sha'huitacaso' ya'huérin. ⁹ Noya nipisopita co pénénacaso' ya'huérinhué'. A'napitaso nipirinhué' pénénacaso' ya'huérin. Co Yosé natétonahué', co insonta' yanatépihué'. Co natantonhué' niconpi. Pa'pi co noyahué' nipi, oshahuanpi. Yosénta' téhuapi. Co ina chinotopihué'. A'naquénso' pa'pina', a'shina' inapita co qué'yatonahué', yatépapi. A'naquéonta' tépatopi. ¹⁰ Nisha nisha nicacaiso' yonquipi. Sa'ina', so'ina' inapita ya'huétaaponaraihué', monshihuanpi. Quémapi capini, sanapi capini nisé'huapi. Piyapi'sa chachin ihuatopi pa'anacaiso maré'. Nonpintopi. “Téhuénchachin no'téquén nonahué’,” taponaraihué', nonpinpi. Yoséso' noya nicacaso' a'chintopirinpoahué', co nohuantopihué' natécaiso'. Ina pochin nipisopita téhuénchinsó' pénénacaso' ya'huérin. ¹¹ Yosé nanaménso' noya nóya. Ina quéran nicha'érinpoa'. “Ma noyacha Yoséso paya,” itéhua'. Ina chachin acorinco nanamén sha'huica'huaso maré'.

Quisocristori catahuarinso'

12 Ina marë' Siniro Quisocristo achinicancaninco. "No'tëquën natëarincó," ta'ton, acorincó a'china'huaso marë'. Napoaton: "Yosparinquën Siniro," itërahuë. 13 Iráca caso' nisha cancantërahuë. Quisocristo pinorahuë. Imarinsopita no'huito, aparisitërahuë. Quisocristoso nipirinhüë' nosororincó. Co nohuitatohüë', co natëyatërarahuë' ni'ton, nosororincó. 14 Siniro chachin inaora nohuanton, nosoroatonco, na'con catahuarincó. Catahuahuachincora, "Quisocristoíchin anoyacancantarincó," ta'to, ina natërahuë. Ina imato, nosororahuë canta'. 15 No'tëquën sha'huitaranquëma'. Ya'ipi piyapi'sa' natëina'. Quisocristo isoro'paquë o'marin oshahuano'sa' anoyacancantacaso marë'. Caso' na'con na'con oshahuanpirahuë', anoyacancantërinco. 16 Yosë nosororincó. Hua'qui co noyahuë' nipirahuë', nosororincó. Anapitanta' natëcaiso marë' napotërinco. "Paono pa'pi co noyahuë' nipirinhüë', hua'qui ahuantaton, Quisocristori nosororin. Nosoroarincó canta'," ta'tona', natëtapí. Natëtohuachina', Yosë nohuitatona', noya nanpiapi. A'na tahuërinta' inápaquë nanpimiatapi. 17 Napoaton Yosëíchin natëahua'. Nani tahuëriya: "¡Ma noyacha Yosëso paya!" itahua'. Inaso' co onporonta' ta'huantaponhuë'. Co quënanpirëhuahuë', hua'anëntomiatërinpoa'. Inaíchin chinotacaso' ya'huërin. Ama onporonta' ina naniantahuasohüë'. Amen.

18 Hui'nahuë pochin api, ni'nanquën. I'hua chachin ansiano'sa' Yosë nontatona', acorinënquën Yosë nanamën a'chinamaso marë'. Naporo' Yosëri anitotërinso' sha'huitatënën, pënëninënquën. "Yosë nohuanton, api, nanamën noya a'chinaran. Ina marë' acorinquën. Parisitaponahuë', catahuarinquën. Napoaton Quisoso a'chininso chachin a'chinquë'," itërinënquën. Iporanta' inachachin pënënanquën. Quisoso nanamën chachin a'chinquë' sopai minsëcaso marë'. Tëhuëenchachin sopai yacanapirinpoahuë', Quisocristo catahuarinpoa' minsëcaso marë'. 19 Inasáchin natëton, pënëntëquë'. Quisocristo nohuantërinso'ráchin yonquiaton, noya niquë'. Noyápiachin cancantaton, piyapi'sa' a'chintëquë'. A'naquënso nipirinhüë' cananëna quëran noya nicacaiso' nitotopirinahuë', co yanatëpihuë'. Nani Yosë naniantatona', co huachi yonquipihuë'. Quisocristo a'poatona', co huachi imapihuë'. 20 A'naso' Iminio itopi. A'nanta' Aricantëro itopi. I'hua niyontonpatëira, inapita chiníquën pënënahüë. "Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'paiinquëmasohüë'. Satanasë natërama' ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itërahuë. Ama huachi Yosë pinocaiso' marëhuë' chiníquën pënënahüë. "Oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', Yosë pochin cancantantapona' nimara," ta'to napotërahuë.

2

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

1 Ya'ipi piyapi marë' Yosë nontacaso' ya'huërin. Niyontonpatama', na'con nontoco' Yosëri catahuain. "A'paniarinpoa' mini," ta'toma': "Yosparinquën Siniro," itoco'. Ina'ton pënënanquëma'. 2 Copirnoros'a marë' Yosë nontoco' noya hua'anëntacaiso marë'. Ya'ipi hua'ano'sa marë' Yosë nontoco' noya nicacaiso marë'. Noya hua'an nipachin, co aquëtë' piyapi'sa' nino'huiapihuë'. Sano yonquiatëhua', noya ya'huaríhua'. Ina

quëran Yosë yonquiatëhua', noya nisarihua'. ³ Ina pochin Yosë nontacaso' nóya. Inaso' nicha'ërinpoa'. Nontohuatëhua', noya nataninpoa'. ⁴ Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ëcaso' nohuantërin. Nanamën no'tëquën nitochina'. ⁵ Yosëichin chinotacaso' ya'huërin. Oshahuanëhua' ni'ton, inimicotopirëhuahuë', Quisocriso nanan anoyatërinpoa'. Inasáchin Yosë anohuitërinpoa'. Inaso' Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitimarin. ⁶ Quisocriso inaora nohuanton, nicha'ëinpoaso marë' chiminin. Chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Tahuëri nanihuachina', Yosë yanicha'ërinpoaso' anitotërinpoa'. ⁷ Ina nanan sha'huica'huaso marë' Yosë acorinco. A'parinco nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. "Yosë no'tëquën nontërinpoa'. Ina natëco'," itërahuë. Tëhuëenchachin no'tëquën nonahuë, co nonpinahuë'.

⁸ Napoaton nani parti niyontonpachina', quëmapi'sa' Yosë nonchina', tënahuë. Ama no'huichinasohuë'. Ama nisha nisha ninonchinasohuë'. Noyápiachin cancantatona', Yosë nonchina'. ⁹ Sanapi'santa' noya niina'. A'naquën sanapi'sa' nitapacaisoráchin yonquipi. Na'con na'con yanco nitonpomototopi, notohuaro' miyo pé'pépi, nisha nisha a'sontanpapi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso' pa'yatopi. Ainën tapacaisoráchin yonquipi. Yosë imarinsopitaso nipirinhue', ama inasáchin yonquiatonahuë', sano yonqui'ina'. Ama piyapi'sari pa'yatacaiso marëáchin nitapainasohuë'. ¹⁰ A'mopiso' ama na'con na'con yonqui'inasohuë'. Noya nicacaiso' na'con na'con yonqui'ina'. Yosë imapi ni'ton, inaíchin chinochina'. ¹¹ Yosë nanamën a'chinpachina', sanapi'sa' ta'tatona', noya nataina'. Natanahuatona', noya natëina'. ¹² Niyontonpatama', quëmapi'sa' pënëchina'. Sanapi'saso nipirinhue', co pënëntacaso' ya'huërinhuë'. Ama quëmapi'sa' camaiinasohuë', tënahuë caso'. Ta'tatona' nataina'. ¹³ Atan'ton Yosëri ninin. Ina quëran Ipa ninin Atan catahuacaso marë'. ¹⁴ Naporahuaton, sanapi'ton co noyahuë' ninin. Sopairi nonpintohuachina, ina natëton oshahuanin. Co Atan nonpintërinhuë'. ¹⁵ Sanapi'saso nipirinhue' hua'huinpita noya aso'sohuachina', Yosëri noya ni'sarin. "Yosë catahuar-inco," ta'tona', imamiachina'. Piyapi'sa' noya nosoro'ina'. Noyasáchin ni'ina'. Sano yonqui'ina'. Inapohuachina', nicha'ësarín.

3

Ansiano'sa' acocaso' ya'huërinso'

¹ No'tëquën sha'huitaranquën. Ansiano yaya'conpachina', noya yonquiapi. Ansiano'sa' tēhuëenchachin catahuarínënpoa'. ² Napoaton yaya'conpachina', nóya nipisopitaráchin ya'coina'. Ama piyapi'sari pinocaiso marëhuë' noyasáchin niina'. A'na sa'ináchin ya'huëchina'. Co monshihuanacaiso' ya'huërinhuë'. Sano yonqui'ina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imaina'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. A'chinacaiso' noya nitochina'. ³ Ama no'piinasohuë'. Ama yaahuëchinasohuë'. Sano yonqui'ina'. Ama yano'huichinasohuë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohuë'. ⁴ Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita noya a'paiatona', a'chinchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso marë'. Sanoanan quëran pënënpachina', noya natërapí. Pa'pina' noya ni'sapi. ⁵ Co hui'ninpita tërant'a' pënënpachinhue', a'napitarinta co yanatëponhuë'. Napoaton co nanitërinhuë' Yosë imapisopita noya catahuacaso'. ⁶ Hua'qui imapisopitaráchin ansiano ya'coina'.

Nasha imarinso' ya'compachin, co noyahuë' yonquiamara: “Caso' ansianoco ni'ton, noya noyaco,” tapon nimara yonquinënguë. Iráca sopai hua'an ina pochin yonquihuachina, Yosëri ana'intërin. Ni'cona inapochachin ana'intochinquëma'. ⁷ Noya nininsoráchin ya'coina'. Noya nipachina', co imapisopitarihuënta' noya ni'sapi: “Inaso' noya quëmapí,” tosapi. Co noyahuë' nicaponahuë', ya'compachin, sopai hua'ani nonpinaton, minsëarin. Piyapi'sarinta' tëhuapi.

Tiacono'sa' acocaso' ya'huërinso'

⁸ Ansiano'sa' catahuarinsopitaso' tiacono'sa' topi. Inapitanta' natëtono'sa' niina'. No'tëquënáchin noina'. Ama nisha nisha noinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Ama nonpinatona', coriqui canainasohuë'. ⁹ Yosë anitotërinpoaso' nóya nitochina'. Nitotatona', cancanëna quëran huarë' natëina'. Inapohuachina', noyápiachin cancantapi. ¹⁰ Ama a'naroáchin aya'concosohuë'. Pi'pian tënitoma', ni'co'. Noya nipachina', ya'coina'. ¹¹ Tiaconaro'santa' natëtono'sa' niina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohuë'. Ama pinochinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Noyasáchin niina'. ¹² Tiacono'saso', a'naíchin sa'ina' ya'huëchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso marë'. Ya'ipi pëinënguë ya'huëpisopita noya a'paitona', a'chinchina'. Ina pochin cancantërinsoptarachin ya'coina'. ¹³ Tiacono'sa' noya nipachina', imapisopitari noya ni'sapi. Noya Yosë marë' sacatohuachina', chini chiníquën cancantapi. Quisocriso noya natëtona', nanamën a'chinapi.

Yosë huëntonënguë ya'conpisopita

¹⁴⁻¹⁵ Na'con yonquiatënguën api, nicaponquën yapa'sarahuë. “Co hua'quiya quëranhuë' pa'sarahuë topirahuë'. Hua'qui quëran a'na' pa'samarahuë,” ta'to, iso quirica ninshitaranguën pënëna'huanquënso marë'. Yosë huëntonënguë ya'conpatëhua', onpopinsona nicacaso' sha'huitaranguën. Yosëso' nanpiárin. Canpoarë chachin ya'huëarin. Nanamën no'tëquën anitotërinpoa'. Imarëhuasopita niyontonpatëhua', no'tëquën a'chinarihua'. ¹⁶ Iráca co Yosë nohuitopirëhuahuë', iporaso' Quisocriso anohuitërinpoa': “Ma noyacha inaso paya,” tënëhua'. Yosë hui'nin isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Ispirito Santo chachin anitotërinpoa' Yosë hui'nin nininso'. Nanpiantahuachina, anquëniro'sarinta' quënanpi. Imapisopitari ya'ipi parti paatona', nanamën sha'huirapi. Na'a piyapi'sa' natëpi. Iporaso' Yosë'pa' noya ya'huërin. Inatohua' Yosëri quëpantarin.

4

Yosë nanamën a'porapiso'

¹ Tëhuëinchachin Ispirito Santo ninoton, a'ninquëchin sha'huitërinpoa': “A'na tahuëri a'naquën piyapi'sa' Yosë nanamën a'porapi. Sopai natëtona', nonpin nanan a'chinpachina', imasapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, naporapi,” tënin. ² Naporo' nonpina'piro'sa' ya'huapona' piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. “Quiyanta' Yosë imarai,” topirínahuë', co no'tëquën nonsapihuë'. Nitotaponaraihuë', co cancanhuanhuë pochin nicatona', co natëtochináchinhuë' cancantapi. Hua'qui' sopai natëtona', co huachi nanitapihuë' Yosë natëcaiso'. Inapitaso' nisha a'chinapi. ³ “Ama sanapi macosohuë'. Nisha nisha

cosharo' a'poco huachi," tosapi. Napopirinahué', Yosé ya'ipi coshoro' ninin capacaso maré'. Nanamén nitotatèhua', Yosé natèhuatèhua', co a'poarihuahué'. "Yosparinguén, Sinioro," itatèhua', caparihua'. ⁴ Ya'ipi ma'sha Yoséri ninin. Napoaton nóya. Co manta a'pocaso' ya'huérinhué'. "Yosparinguén, Sinioro," itatèhua', ya'ipiya noya caparihua'. ⁵ Yosé quiricanén yonquiatèhua', Yosé nontohuatèhua', noya capacaso', ténin Yosé.

Quisocristo maré' noya sacatacaso' ya'huérin

⁶ Nani pènénanquén. Ina nanan a'chinpatan, noya nisaran. Quisocristo noya ni'saringuén. Cosharo' achinirinposo pochin Yosé nanamén natèhuatan, achinicananaringuén. No'tèquén a'chintèrainquén ni'ton, noya imasaran.

⁷ Nonpin nanano'saso nipirinhué' tananpitèqué'. Inahuara yonquinèna quèran naporapi ni'ton, tananpitèqué'. Inapitaso' topinan quèran a'chinapi. Quémaso nipirinhué' nani tahuéri yonquiqué' Yosé noya imacaso maré'. ⁸ Nani tahuériya sacatohuatèhuara, chinipirèhuahué', noya noya Yosé imacaso' yonquihuatèhua', achinicananinpoa'. Achinicananpachinpoa', noya noya nisarèhua', ténahué'. Noya noya imapatèhua', isoro'paqué' noya nanpiarèhua'. A'na tahuérinta' Yosé'pa' nanpimiatarihua'. ⁹ Caso' no'tèquén pènéntèrahué', ya'ipi piyapi'sa' natèina'. ¹⁰ Ina maré' paatèhua', Yosé nanamén sha'huiràrèhua'. Parisitarihuarahué', a'chinàrèhua'. Yosé'chin ninarèhua'. Inaso' nanpiarin ni'ton, ya'ipi piyapi nicha'ècaso' nohuantèrin. Natèhuatèhua', anoyacancantatonpoa', nicha'èsarinpao'.

¹¹ Nani a'chintèranquén ni'ton, inachachin api a'chinqué'. A'chinaton, pènéntèqué' natèina'. ¹² Co mashonquénhué' niponahué', noya pènéntèqué' mashoro'santa' natèinèquén. Ya'ipi piyapi'sa' noya nontèqué'. Nosoroaton, catahuaqué'. Cancanén quèran huaré' Yosé natèqué'. Sano yonquiaton, noyápiachin cancantèqué'. Noyasáchin niqué' imapisopita nonainèquénso maré'. ¹³ Niyontonpachina', Yosé quiricanén nontèqué'. Ina nontaton, pènéntèqué'. Quisocristo nanamén a'chintèqué'. Ca cancona'huaré' inapoqué'. ¹⁴ Iráca ansiano'sa' niyontonahuatona', acorinèquén Yosé nanamén a'chinamaso maré'. Sè'huamotorahuatènèquén, nanan quètèrinèquén a'chinamaso maré'. Ina quèran Yosé catahuaringuén nóya a'chinamaso'. Ama ina naniantaton, topinan ya'hué'quésosuhé'.

¹⁵ Yosé nanamén na'con yonquiaton, a'chináqué'. Ya'ipi cancanén quèran huaré' imaqué'. Ina quèran pènénpatan, a'napita noya ni'sarinèquén. "Ma noya Yoséri catahuarin ni'ton, noya noya pènéntèrin," tosapi. ¹⁶ Nani tahuéri yonquiqué' nóya imacamaso maré'. Naporahuaton, no'tèquén a'chinqué'. Inapohuatan, Yosé catahuaringuén imamiataton cha'ècaso maré'. A'napitanta' natanpachinguén, cha'èsapi.

5

A'naya a'naya pènéncaso ya'huérinso'

¹ Mashoro'sa' co noyahué' nipachina', ama no'huiquésosuhé'. Tata pochin nicon, sanoanan quèran pènénué'. Napopináchin pi'ipitéramaso', iyaparin pochin ni'qué'. Inapitanta' nosoroaton, sanoanan quèran pènénué'. ² Sanapi'santa' pènéncaso' ya'huérin.

Payaro'sa' nipachin, mama pochin nicaton, sanoanan quèran pènènuè' noya cancanchina'. Imoyaro'santa' napopináchin pi'ipitèramaso' oshiparin miáchin pochin ni'què'. Ama inapita pi'pian tèranta' narintèquèsuhuè'. Noyasáchin yonquiaton, nontèquè'.

Quèyoronos'a' napopiso'

³ Isonta' api, imapisopita sha'huitèquè' nitochina'. “Quèyoronos'a' noyá sa'ahuamia nipachina', nosoroatoma' catahuaco',” itèquè'.
⁴ Nipirinhuè', hua'huinpita ya'huètohuachin, inapita pènènuè' a'shina catahuaina'. Aminpitarinta' catahuaina'. Aso'sorin ni'ton, inahuarinta' i'huèrèntanta'ina'. Nosoroatona', nocomanta'ina'. Ina Yosè na'con nohuantèrin.
⁵ A'naquèn quèyoronos'aso nipirinhuè', co hua'huinpita ya'huètèrinhuè'. Yosèichin yonquiarin. “Ina catahuarinco,” ta'ton, nani tahuèri Yosè nontarin. Tashirè chachin nontarin. Inapitaso' catahuahua'.
⁶ A'naquèn quèyoronos'aso nipirinhuè', nipa'yatacasoáchin yonquipi. Nanpiaponahuè', chimipi pochin cancantopi. Co huachi Yosè yonquipihuè' ni'ton, co inapita catahuacaso' ya'huèrinhuè'.
⁷ Nani api sha'huitèranquèn. Ya'ipi imapisopita pènènuè' natèina'. Ama a'napitari pinocaiso marèhuè' noya niina'.
⁸ Quèmopinèna' tèhuèenchachin nosorocaso' ya'huèrin. Pahuantohuachina', catahuaina'. A'shina', pa'pina', hui'ninpita, inapita na'con na'con nosorocaso' ya'huèrin. Catahuaina', nocoma'ina'. Insoarisona co nocomahuachinahuè', co huachi Yosè natèapihuè'. Co quèmopinèna' nosorohuachinarahuè', na'con na'con oshahuanapi.

⁹ A'naya a'naya niyontonpiguè quèyoronos'a' nininènpita ninshichina' catahuacaiso marè'. Payaro'saráchin acoina', saota shonca pi'ipitèrinso'. A'naichin so'yatèrinso'.
¹⁰ Noya nininsoráchin aco'ina'. Iso pochin nipisopita: Hua'huinpita noya aso'sorinsó'. Ni'toro'sa' huè'pachinara, o'shitèrinso'. Co manta' apirarinsohuè'. Piyapinèn pochin cancantaton, imapisopita catahuarinso'. Parisitopisopita nosororinsó'. Noyasáchin nininsó'. Ina pochin nipisopita aco'ina'.

¹¹⁻¹² Nanon quèyoronos'aso nipirinhuè', ama acoinasohuè'. “Quisocriso marèáchin sacatarahuè', co so'yantapohuè',” taponahuè', oshaquèran ina naniantaton, naquèranchin so'yaantacaso' yonquiantapon nimara. So'yaantacaso' noya nipirinhuè', ma'sona Quisocriso sha'huitèrinso' co naniantacaso' ya'huèrinhuè'. Naniantohuachin, ina marè' oshahuanarin ni'ton, ama inapitaso' acoinasohuè'.
¹³ A'naquèonta' topinan ni'tapona' pa'sápatona', chiropi. Naporahuaton, ma'tona ma'tona nonsapi, pinotapi, co napocasohuè' nipirinhuè'.
¹⁴ Napoaton nano'sa' so'inari ayananpihuachina', so'yanta'ina', ténahuè. So'yantatona', hua'huaanta'ina'. So'ina', hua'huinpita, inapita nocomahuachina', noya nisapi. Napohuachina', co a'napitari pinosapihuè'.
¹⁵ Ni'què' api. A'naquèn quèyoronos'a' nani nisha cancantopi. Quisocriso a'porahuatona', sopai natèpi.

¹⁶ Quisocriso imapatèhua', noya niahua'. Quèyoron quèmopinènpoa' ya'huèhuachin, canpoari chachin catahuahua' noya nanpicaso marè'. Ina quèran a'napita imapisopitarinta' sa'ahuamiaro'sarachin catahuaina'.

Ansiano'sa' nininsó'

¹⁷ A'naquèn ansiano'sa' noya noya Yosè marè' sacatopi. Paatona', nani tahuèri a'chinápi, pènèntápi. Inapita noya noya ni'co'.
¹⁸ Yosè quiri-canèn quèran sha'huitèrinpoa'. “Toro asacatohuatama', a'caco'. Trico

i'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocosohuë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin," ténin. "Piyapi asacatohuatama', pahuërëco'," ténin anta'. Napoaton ansiano'sa' Yosë marë' sacatopi ni'ton, catahuaco'. Ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasohuë'.

¹⁹ Nanan natantohuatan, ama a'naroáchin natëquësohuë'. A'na piyapiriachin ansiano sha'huirapihuachin, co natëcaso' ya'huërinhuë'. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon, inachachin sha'huirapihuachina', naporu huarë' natëtëquë'.

Nisha nisha pënëntërinso'

²⁰ Ansiano tëhuëinchachin co noyahuë' nipachina, pënënacaso' ya'huërin. Ya'ipi imapisopita ayontonahuaton, chiniqué' pënënuë'. A'napitanta' të'huataton', noya nicacaiso marë' pënënuë'.

²¹ Tata Yosë Quisocristorë chachin ni'sarinpoa'. Anquëniro'sa' acorinsopitanta' ni'sarinënpoa'. Napoaton api, ya'ipiya no'tëquën pënënuë'. Ama a'naroáchin ana'intëquësohuë'. Noya natantëquë' no'tëquën nitotacaso marë'. Ina quëran no'tëquën yonquiaton, pënënuë'. Inso tëranta' co noyahuë' nipachina, pënënacaso' ya'huërin. ²² Ansiano yaacohuatan, noya yonquiaton, oshaquëran acoquë'. A'naroáchin acohuatan, co noyahuë' nipachina, quëmanta' na'ianan. Noyasáchin niquë'.

²³ Apira apira yacanioran ni'ton, ama api i'sharáchin o'oquësohuë'. Pi'pian huinonta' o'oquë', aquëtë' caniotan.

²⁴ A'naquën co noyahuë' nipachina, ya'ipi piyapi'sari nitotopi. "Inaso' oshahuanin. Ina marë' Yosëri ana'intarin," topi. A'naquënso nipirinhuë' oshahuanaponahuë', co a'naroáchin nitotërëhuahuë'. Nipirinhuë', co cancanën quëran imarinhuë' ni'ton, oshaquëran nitotarihua'. ²⁵ Inapochachin a'naquën noya nipachina, ya'ipi piyap'sa' nitotopi. A'naquënso' noya niponahuë', co a'naroáchin nitotërëhuahuë'. Oshaquëranchi inanta' nitotarihua'.

6

¹ Patron marë' sacatopisopita, pënënuë' patronëna' noya nicatona' natëina'. Co natëhuachinahuë', no'huitatona', Yosë pinopona' nimara. "Yosë nanamënso' napoonin ni'ton, ina imatona' co yanatërinacohuë'," taponá' nimara. Co ina Yosë nohuanterinhuë'. ² "Patronënanta' Quisocristo imapachin, ama ina marë' chiroinasohuë'. Iyaparin pochin nicatona', noya noya sacachina'. Imarinso' catahuarapi ni'ton, noya sacachina'. Inanta' Yosëri nosororin ni'ton, noya catahuaina'," itëquë'. Ya'ipi carinquën pënënanquënso', a'chinquë'. Onpopionta' pënënuë' natëina'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ Quisocristo no'tëquën a'chintërinpoa'. Natëhuatëhua', noya noya cancantarihua'. A'naquënso nipirinhuë' Siniro nanamën co natëtonahuë', nisha a'chinpi. Nonpin nanano'sa' a'chinapi. ⁴ "Ya'ipiya nitotërai," topirinahuë', co yonquipihuë'. Topinan quëran nonsápi. Nisha nisha nanano'sa' yonquiatona', nonconpi. Pa'yatopi piyapi'sa' ano'huitacaiso'. Inapita natanpachinara, niapiratopi, nino'huipi, nipinopi. "Nonpintërinco nimara," ta'tona', co huachi natërapihuë'. ⁵ Nitopicancantatona', co niquë'yapihuë'. Iráca Yosë nanamën nitotopirinahuë', ina naniantatona', co huachi no'tëquën yonquipihuë'.

Ma'sha canacaiso marë' Yosë yaimaconpi. Co ina marë' imacasohuë' nipirinhüë', napopi. Ama inapitaso' natanquësohuë'.

Canamiatërëhuaso'

⁶ No'tëquën Yosë imapatëhua', tëhuëenchachin canamiatarihua'. Co na'a ma'sha ya'huëtopirinpoahuë', sano cancantohuatëhua', nóya ya'huarigua huachi. ⁷ Nasitohuatëhua', co manta' ya'huëtërinpoahuë'. Naporahuaton, chiminpatëhuanta', ya'ipi ma'shanënpoa' patarihua'. ⁸ Napoaton capacaso', a'mocaso' inapita ya'huëtohuachinpoa', sano cancantahua'. ⁹ Anaquënso nipirinhüë' coriqui canacasoáchin yonquipi. Inasáchin cancantatona', sopai natëpi. Nani ma'sha nohuantatona' huënsonquë ma'sha manëso pochin nisapi. Inasáchin yonquiatona', aquë aquëtë' nohuantapona'. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin. ¹⁰ Coriquiráchin pa'yatohuatëra, nisha nisha yonquirë'. Co noyahuë' ninë'. Nonpinë', ihuatërë', no'huitërë', ina pochin yonquirë'. Anaquën coriquiráchin yonquiatona', Yosë a'popi. Ina quëran cancanëna quëran co huachi noya cancantopihuë'. Sëtatona', chiníquën parisitapi.

Imamiatacaso' ya'huërin

¹¹ Quëmaso nipirinhüë' api Yosë imaran ni'ton, ama coriquiráchin yonquiquësohuë'. Noya nicacasoáchin yonquiquë'. Cancanën quëran huarë' Yosë chinotëquë'. "Inaso' nosoroatonco, catahuarinco," ta'ton, noya natëquë'. Naporahuaton, ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ma'sha onpoaponahuë', chiníquën cancantëquë'. Sano piyapi niquë'. ¹² Iráca imapisopita niyontonpachinara, chiníquën cancantaton, "Caso' Quisocristo imarahuë'," itëran. Napoaton "Yosë catahuarinco," ta'ton, sopai minsëquë'. Yosë nani huëntonënquë aya'coninquën ni'ton, imamiatëquë'. Ina quëran a'na tahuëri inápaquë nanpimiataran. ¹³ Yosë chachin ananpirinpoa'. Inaso' ni'sarinpoa'. Quisocristonta' ni'sarinpoa'. Iráca inanta' chiníquën cancantaton, Ponsio Pirato no'tën nanan sha'huitërin. ¹⁴ Ina yonquiaton, Quisocristo noninso chachin natëquë'. Ama a'napita pinocaiso marëhuë' no'tëquën a'chinquë'. Siniro Quisocristo o'mantaquë huarë' noya natëquë'. ¹⁵ Tahuëri nanihuachin, Yosë nohuanton, o'mantararin. Yosëíchin hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi hua'ano'sa' ina natëina'. Copirno' sarinta' natëina'. "Ma noyacha Yosëso paya," ichina'. ¹⁶ Inasáchin co ta'huantarinhüë'. Nanpirápon inaso'. Noya noya ni'ton, huënaráchin pochin ya'norin. Co ya'carichinachinhüë'. Iráca quëran huarë' co insonta' Yosë quënaninhüë'. Ipora huanta' co quënanarihuarahüë', ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ya'ipiya nanitaparin. Amen.

¹⁷ Anaquën na'con coriqui ya'huëtërin. Inapitanta' api pënënquë': "Ama a'napita nocancosohüë'. Ama coriquinëmáchin pa'yatocosohüë'. Inaso' co ya'huëmiataponhuë'. Yosë na'con na'con pa'yatoco'. Inaso' co apiratërinpoahuë'. Nani ma'sha quëtërinpoa' nóya cancantatëhua, ya'huëcaso marë'. ¹⁸ Na'a coriqui ya'huëtohuachinquëma', a'napita nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha pahuantohuachina, quëtoco'. Ama manta' apiracosohüë'. Noya nico'. ¹⁹ Inapohuatama', Yosë'pa' canamiatarama'. Inaquë noya noya nanpimiatarama," itëquë'.

Tiquinamën pochin pënëninso'

²⁰No'tèquën api Quisocristo nanamën a'chintëranquën. Ama nanianta-tonhuë', noya imaquë'. Nonpin nanano'saso nipirihuë' ama natanquësohuë'. Nisha nisha nonpi. "Ya'ipiya no'tèquën nitotërai," topirinahuë', co no'tèquën nitotopihuë'. ²¹A'naquën nisha nanan imatona', Yosë a'popi. Ama inapita natèquësohuë'.

Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquën. Nani ninshitëranquën huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitaantarinsó'

Timotio yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' isëquë ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. ² Timotionquën ninshitaranquën. Nosoroatënguën, hui'nahuë pochin ni'nanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Noya nosoro'inquën. Nani tahuëri asanocancainquën. Quisocristonta' inachachin catahuainquën. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, inasáchin natërehua'.

Timotio noya imarinsó'

³ Iráca shimashonëhuëpita Yosë chinotopi. Inapochachin canta' chinotërahüë. Yosë nanamën no'tëquën natëto, chinotërahüë. Ina marë' noyápiachin cancantërahüë. Nani tahuëri tashirë chachin Yosë nontato, quëma yonquiranquën. Noya imaranso marë': "Yosparinquën Sinioro," itërahüë. ⁴ Iráca yapatohuatënguëna, sëtatón na'nëran. Ina yonquiato, na'con yani'nanquën. Onpopionta' nicato noya cancanchi, tënahüë. ⁵ Cancanën quëran huarë' Quisocristo natëran. Mamapaya'ton natërin. Noita inaso'. Ina quëran mama Ionisanta' natëton, a'chintërinquën. Ipora quëmanta' imaran, tënahüë. Ina yonquiarahüë.

⁶ Iráca së'huamotorahuatënguën, acoranquën pënëntamaso marë'. Naporo' Yosë chachin ananitërinquën ni'ton, nóya pënëntëran. Imapisopita noya a'chintëran. Iporanta' api, ina yonquiaton chiniquën cancantëquë'. Ni'quë'. Pënsha yatacopihuachina, pishitohuatëra noya orotaantarín. Inapochachin chiniquën cancantaton, pënëntaantaquë', tënahüë. Napoaton ninshitaranquën achinicancana'huanquënso marë'. ⁷ Yosë co nohuantërinhuë' të'huacaso'. Ispirito Santo chachin achinicancaninpoa' sopai minsécaso marë'. Inasáchin ananitërinpoa' piyapi'sa' nosorocaso'. Catahuarinpoa' cancänënpoa quëran no'tëquën yonquicaso'. ⁸ Ama tapanatonhuë', Sinioro nanamën a'chináquë'. Ina a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Ama ina marënta' tapanquësohüë'. Quëmanta' a'chinanso marë' aparisitohuachinënguën, chiniquën cancantëquë'. Napohuatan, Yosë catahuarinquën noya ahuantamaso'. ⁹ Yosë chachin anoyacancantërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatónpoa', acorinpoa' nóya nicaso marë'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Co noyahuë' nipirëhuahuë', nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Co'huara isoro'pa' acoyátërasohüë', ninotonpoa', nosororinpoa'. Naporo' chinotërin Quisocristo a'paimacaso'. Ina imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. ¹⁰ Nosororinpoaso' nani anitotërinpoa'. Quisocristo o'marin ni'ton, nitotërehua'. Quisocristo chachin nicha'ërinpoa'. Nanpiantarahuatón, chimirin minsërin. Nanamën natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'. Chiminarihuarahüë', nanpiantarihua'. Nanamën quëran anitotërinpoa'.

¹¹ Yosë acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'. Pënënta'huaso marë' a'parinco. Ina nohuanton, nisha piyapi'sa' a'chintarahüë'. ¹² Ina marë' aparisitopirinacohüë', co tapanato yaa'porahüë'. Quisocristo imamitarahüë. Ina nohuitato, inasáchin natërahüë. Ya'ipi nanitaparin.

Nani sha'huitërinco nanamën a'china'huaso' ni'ton, noya a'pairinco. O'mantaquë huarë' nanamën ya'huëmiatarin, ténahuë.

¹³ No'tëquën api a'chintëranquën. Inachachin quëmanta' a'chinquë'. "Quisocristoichin anoyacancantërinpoa'," ta'ton inasáchin natëquë'. Ina nosoroaton, a'napitanta' nosoroquë'. ¹⁴ Yosë nohuanton, nanamën no'tëquën nitotëran. Ama manta' nisha a'chinquësohuë'. Ispirito Santo catahuarinquën no'tëquën yonquicamaso'. Nani ya'coancantërinpoa' catahuainpoaso marë'.

¹⁵ Tashinan pëiquë po'mohuachinaco, ya'ipi Asiaquë imapisopita patërinaco. Huiquiro, Imoquinisi, inapita quëran huarë' napotërinaco. Nani nitotëran, ténahuë. ¹⁶⁻¹⁷ Onisiporoso nipirinhuë', co naniantërincohuë'. Nomaquë huë'sahuaton, yonisápatonco, quënaninco. Co tapanatonhuë', tashinan pëiquë ni'quirinco. Na'aro' achinicananinco. Ina marë' ya'ipi pëinënquë ya'huërinso' Siniorori na'con catahuain, ténahuë. ¹⁸ Ipišoquënta' na'con catahuarincoso' nani nitotëran. Ina marë' Yosë nontërahuë. "Na'con nosororinco ni'ton, Sinioro o'mantahuachin, inanta' nosoroquë'," itërahuë, Yosë nontato.

2

Sontaro pochin nininso'

¹ Quëmanta' api: "Quisocristo catahuarinco," ta'ton chiníquën cantëquë'. Ina imapatëhua', inaora nohuanton catahuarinpoa' chiníquën cantacaso'. Hui'nahuë pochin nicanatëquën, pënënananquën.

² Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë nanamën a'chintërahuë. Quëmanta' natanan. Inapochachin quëmanta' caraíchin quëmapi'sa' huayonahuaton, ina nanan chachin a'chintantaquë'. Noya natërinso' a'chintëquë'. Inahuanta a'napita a'chintacaiso marë' inapotëquë'.

³ Noya sontaro pochin niquë'. Inaso' parisitohuachina, ahuantërin. Inapochachin quëmanta' Quisocristo marë' parisitohuatan, ahuantëquë'.

⁴ Sontaro ya'conpatëra, co huachi a'na sacato yonquirëhuë'. Capitanáchin natëre'. Ina nohuantërinsoáchin ninë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristoachin natëcaso' ya'huërin.

⁵ Isonta' yonquiquë'. Canatacaso marë' ya'nipihuatëra, ya'nipi hua'an sha'huitërinpo' ma'sona noya nicacaso'. Co natëhuatërahuë', co canatërehuë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo noninso' natëahua'.

⁶ Iminquë chiníquën sacatërinso pochin Yosë marë' chiníquën sacatacaso' ya'huërin. Sha'tona'pi noya sacatohuachina, cosharo' ya'huëtërin. Cayahuachina, inari'ton manin.

⁷ A'chintaranquënso' api yonquiráquë'. Quisocristo catahuaarinquën noya noya yonquicamaso marë'.

⁸ Quisocristo na'con yonquiquë'. Isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Tapi shiin inaso'. Chiminaponahuë', nanpianarin. Ina nanan chachin a'chinárahuë. Ina imapatëhua', nicha'ësarínpoa'.

⁹ Ina a'chinahuëso marë' parisitërahuë. No'huitonaco, tashinan pëiquë po'morinaco. Apina'pi pochin nicanonaco, catinatërinaco. Inapotopirinacohuë', Yosë nanamënso' co nanitopihuë' inapotacaiso'. Nisha nisha parti a'chinapi ni'ton, nahuinin.

¹⁰ "Yosë nohuanton, huayoninso' pita oshaquëran imasapi," ta'to, ya'ipiya ahuantërahuë. Quisocristo imapachina', nicha'ësarín. Oshanëna' inquitahuaton, anoyacancantarin ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' nanpianatarapi. Inatohua' noya noya ya'huëcontapi. Co onporonta' pipiapihuë'.

11 No'tèquèn itèranquèn.

Yatèpapurinènpohuènta', imamiatohuatèhua', inarè'quènpoa' nanpimi-atarihua'.

12 Parisitapirèhuahuè', noya ahuantohuatèhua', a'na tahuèri inarè'quènpoa' hua'anèntarihua'

Nipirinhue', ina a'pohuatèhua', inanta' a'poarinpoa'.

13 Co no'tèquènachin imapirèhuahuè', inaso' no'tèquèn nontèrinpoa' ni'ton, noya a'pairinpoa'.

Nani sha'huitèrinpoa' ni'ton, co nanitèrinhue' nonpintinpoaso'. Co onporonta' nisha cancantarinhue'.

Yosè marè' sacatèrèhuaso'

14 Ina nanan chachin api ya'ipi piyapi'sa' sha'huitaantaquè' yonqui'ina: "Yosè ni'sarinpoa' ni'ton, ama nisha nisha ninontocosohuè'," itèquè'. Inahuara yonquinèna quèran nisha nisha ninontohuachinara, topinan quèran nonsapi. Insosona inapita natanpachina', co huachi noya Yosè imasapihuè'. Nisha cancantatona', yaa'poapi. 15 Noyasáchin niquè' Yosè noya ni'inquèn. Yosè nanamèn ma'sona tapon naporinsopita noya nitotaton, no'tèquèn a'chinquè'. Ina marè' noya sacatohuatan, co Yosè'pa' tapanaranhuè'. 16 Nonpin nanano'saso nipirinhue' tananpitèquè'. Ama natanquèsohuè'. Topinan quèran ninontapi. Inapita imapatèhua', co huachi Yosè pochin yonquiarèhuahuè'. 17 Ni'què'. Panca yonitohuatèra, nohuarotèrè'. Inapochachin nonpin nanano'saso', yatapicananinpoa'. Iminio, Huirito inapitaso', nonpin nanan a'chinapi. 18 Yosè no'tèquèn a'chintopirinpoahuè', co huachi natèpihuè'. "Yosè nani piyapi'sa' ananpitatè pochin nitèrin. Co huachi a'na tahuèri ananpitaantarinhpoahuè'," toconpi. Napopi ni'ton, co huachi a'naquèn imapihuè'. 19 Yosè nanamènso nipirinhue' ya'huárin, Yosè chachin acorinso'. Natèricho pèi' achinirinsó' pochin ni'ton, ya'huèmiatarin. Cato quèran chachin ninshitopi. "Ya'ipi imapisopita Yosèri nohuitèrin," ténin. "Quisocriso imapisopita nóya cancanchina'. Ya'ipi co noyahue' yonquipisopita nanianchina'," ténin anta'.

20 Panca pèiquè nisha nisha ma'sha ya'huèrin inaquè o'shitacaso marè'. Ni'toro'sa' huè'pachinara, nasha minè' ninshirayáchin masahuatè', o'shitèrè'. Minètè', pa'chitè', inapitaso' nipirinhue' co ina marè' ya'huèrinhuè'. Nè'huèi' acocaso marè', hui'sècaso marè', inapita marè' ya'huèrin. 21 Inapochachin co noyahue' yonquiramasso' naniantohuatama', ninshiraya minè' pochin nisarama'. Noyasáchin cancantohuatama', Yosè nohuantarinquèma'. Acoarinquèma' noya nicacaso marè'.

22 A'naquèn hui'napi'saso' nisha nisha yonquiatona', pa'sápi. Ama ina pochin yonquiquèsohuè'. Noyasáchin nicacaso' yonquiquè'. Ya'ipi cancanèn quèran Quisocriso natèquè'. Ya'ipi piyapi nosoroquè'. Ya'ipi imarèhuaso capininpoa' noya nini'tèhua', ya'hua'ahua'. Noyápiachin cancantatèhua', Siniro nontèrèhua' catahuainpoaso marè'. 23 A'naquèn co Yosè yonquiatonahuè', nisha nisha ninontapi. Topinan quèran ninontatona', nino'huiapi. Quèmaso nipirinhue' ama inapitarè'quèn chiniquèn ninontocosohuè'. 24 Siniro piyapinènpoa' nipatèhua', co piyapi'sa' no'huicaso' ya'huèrinhuè'. Noya nontacaso' ya'huèrin. Noya nitotatèhua', a'chintahua'. No'huipirinpoahuè', ama no'huiahuasohuè', ahuantahua'. Sanoanan quèran nontahua'. 25 Nisha nanan imapachina, oshaquèran pènèanhan'. Ama no'huitatèhuahuè', a'chintahua'. Yosèri

catahuahuachin, oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita nanianta-tona', no'tëquën yonquiapona' nimara. ²⁶ Yonquicaiso marë' sanoanan quëran pënëanhuan'. Huënsonquë ma'sha manëso pochachin sopairi nani manin. Camaihuachina, natëpi. Nipirinhuë' pënënpatëhua', sopai quëran cha'ëpona' nimara.

3

Aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapisopita

¹ Isonta' api pënëanta'inquën. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, co huachi noya ya'huapihuë'. ² Piyapi'sa' niapiratatona', co huachi a'napita yonquiapihuë'. Coriquiráchin cancantapi. A'napita nocanapi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita co noyahuë' ni'sapi. Nipinosapi; Yosënta' pinosapi. A'shina, pa'pina', inapita co natërapihuë'. Nani ma'sha quëtöpirinahuë', ina marë' "Yosparinquën," co itopihuë'. Co Yosë chinotapihuë'. ³ Co pi'pisha tëranta' ninosoroapihuë'. Co niquë'yaapihuë'. Ninonpinapitona' nisha'huirapiapi. Nimonshitapi. Ni'ni pochin cancantatona' niahuëapi. Noya nininsopita co pi'pisha tëranta' nohuantapihuë'. ⁴ Iina niponaraihuë', nonpinapitona' sha'huirapiapi. Co huachi yonquiapihuë': "Quiyasáchin nitotërai," tosapi. Nipa'yatacasoáchin yonquiapitona', co huachi Yosë nohuantapihuë'. ⁵ "Quiyanta' Yosë imarai," topirirahuë', co tëhuënchachin imapihuë'. Chinotopirinahuë', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co Yosëri catahuarinhuë' ina pochin cancantacaiso'.

Ama inapita natanquësokuë'. Tananpitëquë' pa'ina'. ⁶ Na'a piyapi'sa' anishacantapi. A'naya a'naya pëiquë paatona', sanapi'sa' nonpintopi. Nonpintatona', a'chintapirinahuë', a'naquënso' noya natanpi. "Oshahuanco ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin," ta'tona', co chiniquën cantopihuë'. Nani ma'sha nohuantatona', co sano yonquiapihuë' ni'ton, a'naroáchin natëtopi. ⁷ Nisha nisha nanan yanatanapona'. Yosë no'tëquën noninsoso nipirinhuë', co yanatëpihuë'. Napoaton co Yosë nohuitopihuë'. ⁸ Iráca catö' pënotono'sari Moisésë chinitopi. Canisë, Canprisë inapita itopiso'. Moisésë no'huitona', copirno nonpintopi ama natëcaso marëhuë'. Inapochachin ipora nisha a'china'piro'sa' co noyahuë' yonquiapitona', co Yosë nohuantopihuë'. No'tëquën noninsö' co yanatanpihuë'. Nisha nanan imatona', co Yosë imasapihuë'. ⁹ A'chintohuachina, a'naquën natëpirinahuë', oshaquëran co huachi natërapihuë'. "Nonpinápi," ta'tona', co huachi imasapihuë'. Inapochachin iráca ina pënotono'sari nonpintopirinahuë', piyapi'sari oshaquëran no'tëquën nitotahuatona', a'popi huachi.

Paonori Timotio pënëninso'

¹⁰ Quëmaso nipirinhuë' noya cancantaton, hua'qui' ca'tananco. Yosë nanamën a'chinpatëra, noya natanan. Ya'ipi naporahuëso' ni'nán. Yosëíchin yonquiato, imamiatarahuë. Cancanëhuë quëran huarë' natërahuë. Co piyapi'sa' no'huirahuë', nosororahuë. Ma'sha onpoaporahuë', chiniquën cantantërahuë. ¹¹ Aparisitopirinacohuë', ahuantërahuë. Ya'ipi ni'nán ni'ton, nitotëran. Antioquiaquë, Iconioquë, Nistraquë, inaquëpita chiniquën parisitaporahuë', Sinioro catahuarinco ni'ton, cha'ërahuë. ¹² Ya'ipi cancanënpoa quëran Quisocristo imapatëhua', aparisitarinënpoa'. ¹³ Co noyahuë' nipisopita, nonpintëro'sa', inapitaso'

aquè aquètè' co noyahuè' nisapi. Na'con piyapi'sa nonpintopi quèran, a'napitarinta' nonpintapi.

¹⁴ Quèmaso nipirinhüè', Yosè nanamèn imamiatèquè'. Nani iráca mama, mama paya, ca, a'napitanta' a'chintèrainquèn, cancanèn quèran huarè' natèran. Noya nohuitèrancoi ni'ton: "No'tèquèn a'chintèraincoi," ta'ton, imamiatèquè'. ¹⁵ Hua'huatapon quèra huarè' Yosè quiricanèn nohuitèran. Ina quèran Yosè nontèrinpoa' nicha'èinpoaso marè'. Ina nitotohuatèhua', Quisocristo natèhuatèhua', cancanènpoa' anoyacancantèrinpoa'. ¹⁶ Ya'ipi Yosè quiricanènso' nóya. Yonquirinso chachin Yosèri aninshitèrin. Quiricanèn quèran a'chintèrinpoa'. Pèneninpoa' co noyahuè' ninèhuasopita naniantacaso marè', nóya ayonquirinpoa'. Anitotèrinpoa' no'tèquèn Yosè natècaso'. ¹⁷ Quisocristo imapatèhua', quiricanèn quèran catahuarinpoa' noya nicacaso marè'. Nitotatèhua', natèhuatèhua', nóya nisarèhua'. Ina marè' quiricanèn quètèrinpoa'.

4

¹ Yosè ni'sárinpoa ni'ton, pènènanranquèn. Quisocristonta' ni'sárinpoa ni'ton, "nanamèn a'chináquè'," ténahuè. A'na tahuèri inaso' o'mantararin isoro'pa' hua'anèntacaso marè'. Naporo' chiminpisopita, nanpirèhuasopita, ya'ipinpoa' coisè pochin no'tèquèn sha'huitarinpoa'. Oshahuano'sa' ana'intarin. Natèrèhuasopitaso' noya acoarinpoa'. Napoaton Yosè marè' noya sacatèquè'. ² Nanamèn a'chináquè'. Piyapi'sa' yanatanpachina', a'chintèquè'. Sacai' a'chinacaso nipirinhüè', onpopionta' a'chináquè'. A'naquènso' co yaimapachinahüè', no'tèquèn sha'huitèquè' natèina'. Co noyahuè' nipachina', pènènuquè'. Noya nontèquè' chiníquèn cancantatona', imaina'. Ya'ipi piyapi'sa' a'chintèquè' noya nicacaso marè'. Nipirinhüè', ama no'huiquèsohuè'. Sanoanan quèran pènènuquè'. ³ A'na tahuèri piyapi'sa' co nohuantapihuè' Yosè nanamèn natanacaso'. Nonpin nanano'sa' nisha nisha a'chinpachina', pa'yatapi. Inahuara costapisorachin yanatanapi. ⁴ Yosè no'tèquèn noninso' a'porahuatona', piyapi yonquirinso' natèapi. ⁵ Quèmaso nipirinhüè', yonquínahuan niquè'. Aparisitohuachinènuquèn, ama no'huitatonahuè', ahuantèquè'. A'naya a'naya Yosè nanamèn a'chintèra'piaquè'. Co imapisopitahuènta' nitochina'. Ya'ipi imapisopita catahuaquè' noya noya imaina'.

⁶ Ma'sha Yosè marè' tēpapiso pochin co hua'quiya quèranhuè' a'chinahuèso marè' tēpaarinaco. Nani tahuèri naniriarin chimina'huaso'. ⁷ Iráca Yosè sha'huitèrinco a'napita a'chinta'huaso'. Nani tiquirahuè. Chiníquèn sacatèrahuè pochin Quisocristo nóya natèrahuè. Co pi'pian tēranta' a'porahuè'. ⁸ Napoaton Yosè'pa' acanaarinco. Quisocristo o'mantahuachin, coisè pochin nicaton, no'tèquèn sha'huitarinpoa'. Naporo' noya ninahuèso marè' acanaarinco. Co casáchin acanaarincohuè'. A'napitanta' Quisocristo nosoroatona', "Manóton o'manta'in," topisopitanta' Yosè'pa' canaapi.

Timotio huēcacaso' nohuantèrinso'

⁹ Manóton api huèquè' ni'quico. Ama hua'quiquèsohuè'. ¹⁰ Timasèso' isoro'paráchin yonquiaton, patèrinco. Tisaronicaquè pa'nin. Crisinti Carasiaquè pa'nin. Titonta' Tarèmasiaquè pa'nin. ¹¹ Nocaséichin isèquè ya'huèrarin. Marconta' macaton, quèquè'. Inaso' noya catahuarinco. ¹² Tiquicoso' ya'huèpirinhüè', Ipiquoquè a'parahuè. ¹³ Aipi

a'morahuëso tanontën nininso' Troasëquë huëshirahuë. Carpio pëinënquë ya'huëarin. Huë'patan, quëshico. Quiricarosanta' quëshico. Quiricanëhuë so'nanpinan nininsopita na'con na'con nohuantërahuë.

¹⁴ Aricantëro hua'naquë sacatërinso' chiniquën sha'huirapirinco. Ina marë' Siniorori ana'intarin. ¹⁵ Yosë nanamën a'chinahuë ni'ton, chiniquën no'huirinco. "Nonpiánin," ténin. Napoaton ni'quëna quëmanta inapotochinquën.

¹⁶ Ya'nan coisëquë sha'huirapiponaco, co insonta' catahuarincohuë'. Ya'ipiya tē'huatona', ta'ananpirinaco. Nipirinhuë', co no'huirahuë'. "Ama ina marë' Sinioro ana'intëquësokuë'," itërahuë Yosë nontato. ¹⁷ Ta'ananpipirinacokuë', Quisocriso catahuarinco. Co patërincohuë'. Achinicananinco ni'ton, inaquënta' ya'ipi Yosë nanamën sha'huirahuë'. Nisha nisha piyapi'sa' nani natanpi. Pa'pini' yamaninposo pochin yatëpapirinacokuë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë'. ¹⁸ Pa'pi co noyahuë' yonquirapihuachinaconta', onpopionta' nicha'ësarinco. Quisocriso anoyacancantërinco ni'ton, a'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinco. ¡Ma noyacha Quisocrisoso paya! Ipora quëra huarë' inasáchin chinotahua'. Amen.

Tiquiapon pochin sha'huirinso'

¹⁹ Pirisica, Aquira, Onisiporo, sa'in, hui'ninpita, inapita saludos a'patërahuë. ²⁰ Irasito Corintoquë quëparitërin. Tropimo caniorin ni'ton, Miritokuë huëshirahuë. ²¹ Ama api hua'quiquësokuë'. Co'huara o'napi naniyatërasokuë', huëquë'. Ioporo, Potinti, Nino, Craotia, ya'ipi imapiso-pita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënëinquën, saludos a'patarinëinquën.

²² Sinioro Quisocriso achinicanainquën. Ya'ipinquëma' imaramasopita inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Tito ninshitérinso'

Tito yonquiaton, ninshitérinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya ya'huaran? Noya canta' ya'huarahüë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë huayoninpoa' ni'ton, huëntonënguë ya'conëhua'. Nóya natëcaiso marë' a'chinarahuë. No'tën nanan a'china'huaso marë' acorinco. Ina natëhuatëhua', no'tëquën imasarëhua'. ² Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. Ya'huërin'pa' ya'huëmiatarihua'. "Ananpitaantaripoa'," ta'tëhua', ina ninarëhua'. Yosë iráca co'huara isoro'pa' acoyátërasohuë', ninotonpoa' yonquirinpoa'. Inaso' co onporonta' nonpintërinpoahuë'. ³ Iporaso huachi tahuëri nanihuachina, inaora nohuanton, nanamën anitotërinpoa'. Yosë sha'huitérinco ni'ton, ina nanan chachin pënënanquëma'. Inaso' nicha'ësaripoa'. ⁴ Titonquën ninshitaranquën. A'chintohuatënguëna natëton, imaran ni'ton, tëhuënychachin hui'nahuë pochin ni'nanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Asanocancainquën. Quisocristonta' inachachin catahuainquën. Inaso' nicha'ësaripoa'.

Ma'sona Tito nicacaso' ya'huërinso'

⁵ Crita parti ya'huarihua', a'naya a'naya ninanoquë a'chintopirëhuahuë', pahuanarin ya'ipi a'chinacaso' ni'ton, inaquë huëshiranquën: "Imapisopita ya'ipi a'chintacaso ya'huërinso a'chintëquë'. Naporahuaton, ya'ipi ninanoro'saquë ansiano'sa' acora'piaquë'," itëranquën. ⁶ Ansiano'sa' yaacohuatan, noya imapisopitaráchin acoquë'. A'naíchin sa'in ya'huëtërinso'. Hui'ninpitanta' Quisocristo imaina'. A'naquënso' ansiano yaya'conpirinahüë', hui'ninpita co noya cancantopihuë'. Co yonquinahuan nipihuë'. Co pa'pina' yanatëpihuë'. Co hui'ninpita tëranta' pënënpachinahüë', a'napitarinta' co yanatëponahuë'. Napoaton co inapita acocaso' ya'huërinhuë'. ⁷ Yosë nohuanton, ansiano'sa' ya'huëpi imapisopita catahuacaiso marë'. Yosëri acorin ni'ton, noyasáchin niina'. Ama nocanchinasohuë'. "Casáchin no'tëquën nitotërahuë," topachina', ama acoquësohuë'. Ama yano'huichinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Ama yaahuëchinasohuë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohuë'. Ama pi'pian tëranta' nonpinatona', canainasohuë'. Insosona ina pochin cancantohuachin, ama ansiano acoquësohuë'. ⁸ Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. Pahuantërinso'pita nosoro'ina'. Noyasáchin ni'tona', a'napita catahuaina'. Sano yonqui'ina'. Yosë natëtona', ina pochin cancanchina'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuachina', a'naroáchin nanianchina'. Ina pochin cancantohuachina', noya ansiano ya'conacaso', tënahüë. ⁹ Yosë nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina nanansáchin ansiano'sa' imaina'. Ina na'con yonquihuachina', noya pënëntapona', no'tëquën a'chinapona'. A'napitasa nisha nanan a'chinpirinahüë', ansiano'sariso' Yosë nanamënáchin a'chinchina'. Ama imapisopita nonpin nanan natëtacaiso marëhuë' inapochina'.

¹⁰ Na'a quëmapi'sa' co natëtochináchinhuë' cancantopi. Inahuara yonquinëna quëran a'chinapi ni'ton, topinan quëran nonsápi. Cotioro'sa'

pënëntërinso' imatona', napopi. Nisha nisha nonatona', yanonpinapi.
¹¹ Yapënëntohuachina', sha'huitëquë' ama pënëncinasohuë'. Ma'sha canacaisoáchin yonquiatona', a'chinapi. Nisha a'chintohuachinara, a'naquën Yosë nanamën yaa'popi. Quëmopinënpitarë chachin nisha imasapi.

¹² Tëhuëncachin Crita parti na'a nonpina'piro'sa' ya'huëpi. A'na Crita quëmapi chachin iráca tapon: "Critaro'sa' yanonpinpi. Ni'ni pochin cancantopi. Chirotëro'sa' nicatona', cosharoachin cancantopi," ténin pënëntona'pi. ¹³ No'tëquën nonin. Na'a piyapi'sa' inatohua' ina pochin cancantopi. Napoaton chiniquën pënënuquë' ama nonpin nanan a'chinacaiso marëhuë'. No'tëquën natëhuachina', noya cancantapi. ¹⁴ Ama cotioro'sa' iráca napopiso' natëinasohuë'. A'naquën no'tën nanan a'porahuatona', inahuara yonquinëna quëran a'chinapi. Ama inapita natëinasohuë'.

¹⁵ Noyápiachin cancantohuatëhua', ya'ipiya noya yonquiarëhua'. A'naquënso nipirinhüë' co yaimapihuë'. Taparosáchin yonquipi. Co noyahuë' cancantohuachinara, nisha nisha yonquipi. No'tën nanan nitotaponaraihuë', co yanatëpihuë'. Napoaton co huachi no'tëquën yonquipihuë'. Nitapicancanaton', co huachi nanitopihuë' noya yonquicaiso'. ¹⁶ "Yosë nohuitërahuë'," topirinahuë', co noyahuë' nipi. Ina marë' co tëhuëncachin imapihuë', ténahuë. Co Yosëri noya ni'ninhüë'. "Napoonpi," ténin. Co manta' yanatëpihuë'. Yosë a'poatona', co pi'pisha tëranta' nanitopihuë' noya nicacaiso'.

2

Quëmapi'sa', sanapi'sa' inapita pënëninso'

¹ Quëmaso nipirinhüë' Yosë nanamën no'tëquën a'chinguë'. Ina a'chinton, pënënuquë' noya nicacaiso marë'. ² Quëmapi'sa' quëmá quëran mashomiachin nipisopita pënënuquë' natëtono'sa' niina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohuë'. Noya yonquiatona ya'huë'ina'. Yosë nanamën no'tëquën imaina'. Ya'ipi piyapi nosoro'ina'. Aparisitopirinahuënta', ama yai'huërëchinasohuë', ahuanchina'. ³ Sanapi'sa' payamiachin nipisopitanta' a'chintëquë' sano yonquiatona' ya'huë'ina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohuë'. Ama no'picaiso' pa'yachinasohuë'. Noya niina' a'napita sanapi'sarinta' nicatona' nonanacaiso marë'. Naporahuatona', noya nicacaiso' a'chiina'. ⁴ Ina quëran sanapi'saso' nanitopi nasha so'yahuano'sa' a'chintacaiso'. So'ina', hua'huinpita inapita nosorocaiso marë' pënëina'. ⁵ Noya yonquicaiso marë' pënëina'. Ama manta' so'ina' tēhuananpitacaiso' yonqui'inasohuë'. So'ina' noya nocoma'ina'. Ya'ipi piyapi noya nonchina'. So'ina' noya natëina' ama a'napitari Yosë nanamën nonapicaiso marëhuë'.

⁶ Hui'napi'santa' pënënuquë' sano yonqui'ina'. ⁷ Quëmanta' api, noyasáchin niquë' a'napita nonanainquënso marë'. Noya cancantaton, Yosë nanamën no'tëquën a'chinguë'. Ya'ipi yonquinën quëran huarë' a'chinguë'. ⁸ Noyasáchin nonquë' ama a'napita nonapiinquënso marëhuë'. Ina quëran no'huipirinënuquënhuënta', tapanapi. Co manta' pinoinpoaso' ya'huaponhuë'.

⁹ Patron marë' sacatopisopitanta' pënënuquë' patronëna' noya nicatona', natëina'. Natëtona', noya sacachina'. Camaihuachina', natëina'. Co a'panicaso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Ama ihuachinasohuë'. No'tëquën natëtona',

ama pi'pian tēranta' nonpiinasohuē'. Noya nipachina', a'napitarinta' noya ni'sapi. "Tata Yosē imatona', noya nipi. Ma noyacha Yosē nanamēso paya," tapona'. Inaso' tēhuēnchachin nicha'ēsarinpoa'.

¹¹ Inaora nohuanton, Yosē nosororinpoa'. Ni'ton, hui'nin chachin a'paimarin nanamēn anitotinpoaso marē'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' nicha'ēinpoaso' nohuantērin. ¹² Nosoroatonpoa', pēnēninpoa' ya'ipi co noyahuē' yonquirēhuasopita naniantacaso marē'. Ama ma'sharáchin nohuantahuasohuē'. Co monshihuanacaso' ya'huērinhuē'. Sano ya'huatēhua', nóya yonquia'ahua'. Yosē yonquirinsoráchin imahua'. Nani tahuēri Yosē chinotatēhua', noyasáchin niahua'. Ina marē' pēnēninpoa'. ¹³ Noya cancantatēhua', Quisocristo ninarēhua'. A'na tahuēri chiniquēn nanantaton, o'mantararin. Inaso' Yosē chachin ni'ton, huēnaráchin huēnaráchin ya'noarin. Ina quēnanpatēhua', nóya cancantarihua'. Chiniquēn nanantaton, noyá nicha'ēsarinpoa'. ¹⁴ Iráca canpoa marē' chiminin oshanēnpoa' inquitinpoaso marē'. Anoyacancantērinpoa' piyapinēnpita nicacaso marē'. Huēntonēnquē chachin ya'conpatēhua', noya nicacasaráchin nohuantarihua'.

¹⁵ Ina nanan a'chintáquē'. Noya nontaton, achinicancanquē'. Co noyahuē' nipachina', chiniquēn nanantaton, pēnēnquē'. Co mashonquēnhuē' niponahuē', Quisocristo nanamēn a'chintēran ni'ton, natēinēnquēnso' ya'huērin.

3

Imapisopita noya niina'

¹ Imapisopita nani nitotopirinahuē', inachachin quēmarinta' pēnēantaquē'. "Copirno natēco'," itēquē'. Ya'ipi copirno acorinsopitanta' natēcaso' ya'huērin. Noya nicacaiso' yonqui'ina'. ² Ama pinochinasohuē'. Ama nino'huiinasohuē'. Noya ninicatona' ya'huē'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nicatona', sanoanan quēran nonchina'.

³ Iráca canpoanta' co noyahuē' cancantērēhua'. Co'huara Yosē nanamēn nitochatērarihuahuē', co yonquirēhuahuē'. Co yanatērēhuahuē'. Sopai nonpintērinpoa' ni'ton, nisha nisha nicacaso' nohuantērēhua'. Ma'pitasona pa'yatacasoáchin yonquirēhua'. A'na piyapi ma'shanēnpita noyapatērēhua'. Nino'huitēhua', co niquē'yarēhuahuē'. No'huípiro' ninēhua'. Inapoatēhua', topinan quēran ya'huērēhua'. ⁴ Yosēso nipirinhue' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Inaso' noya ni'ton, hui'nin a'paimarin nicha'ēinpoaso marē'. ⁵ Co canpoara noya ninēhuaso marē' nicha'ērinpoahuē'. Inaora nohuanton, Yosē nosoroatonpoa', nicha'ērinpoa'. Amatēreso pochin ya'ipi oshanēnpoa' inquitērinpoa'. Oshanēnpoa' inquitatonpoa', anasitaantarēso pochin nasha cancan quētērinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ina pochin cancantērēhua'. ⁶ Quisocristo anoyacancantērinpoa' ni'ton, Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantinpoaso marē'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa'. ⁷ Napoaton iporaso' Yosē noya ni'ninpoa'. Iráca oshahuanpirēhuahuē', inaora nohuanton, nosoroatonpoa', nanan anoyatērinpoa'. "Huēntonēnquē aya'coninpoa' ni'ton, a'na tahuēri ya'huērin'pa' ya'huēcontarihua'," ta'tēhua', ninarēhua'. Inatohua' nanpimiatarihua'.

⁸ No'tēquēn sha'huitēranquēn. Quēmanta' inachachin a'chintēquē', tēnhuē. Pēnēnáquē' ya'ipi imapisopita noya nicacaiso marē'.

A'chintëranquënsoso' nóya imacaso'. Natëhuatëhua', noya noya ya'huarigua'. ⁹ A'naquën co noyahuë' yonquiatona', nisha nisha nonpi. Cotio mashocoro'sa' yonquiatona', inahuara yonquinëna quëran nisha nisha a'chinpi. Cotioro'sa' iráca pënëntopiso' nisha nisha a'chinatona', nino'huiipi. Ama inapita natancosohuë'. Ina pochin ninontohuachinara, topinan quëran ninontopi. Co manta' catahuarinpoahuë'. Yosë nanamënáchin imacaso' ya'huërin.

¹⁰ A'na piyapi nisha nanan a'chinpachin, imapisopita nisha nisha ayonquirin. Inaso' pënënuquë' no'tëquën a'chinchin. Co yanatëhuachinquënhuë', naquëranchin pënëantaquë'. Ina quëran co yanatëantahuachinquënhuë', sha'huitëquë' ta'chin. Ama insoari tëranta' ina natëinasohuë'. Ama huachi imarinso pochin ni'cosohuë'. ¹¹ Nisha nisha yonquiaton, nitapicananarin. Co noyahuë' cancantaton, inaora nina'intarin.

Nisha nisha pa'pisopita

¹² Artimasë a'pataranquën. Co ina nanitohuachinhuë', Tiquico pa'sarin. Cantonpachinquën, manoton Nicoporisëquë huëcaton, ni'quico. Inaquë o'napi na'huëanatarahuë. ¹³ Sinasë, Aporosë, inapita cantonpachinquën, noya nontëquë'. Sinasëso' coisë catahuana'pi. Yapa'pachina', catahuaquë' noya pa'ina'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtëquë' ama pahuanchinasohuë'. ¹⁴ Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitëquë' noya nina'. Pahuantërinso'pita catahuaina'. Inapotohuachina', co topinan ya'huapihuë'.

Tiquiapon pochin sha'huirinso'

¹⁵ Ca'taninacosopita yonquiatënënuquën, saludos a'patarinënuquën. Ya'ipi imaramasopita yonquiarainquëma'. Noya ya'huëco' canpitanta', tënai. Quisocristo imarama' ni'ton, nosororamacoi. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Pirimon ninshitërinso'

Tashinan pëi quëran ninshitaton a'patërinso'

¹ Iya Pirimon, ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahüë. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquën. Nosororainquën iyasha. Quëmanta' catahuarancoi a'china'huaiso marë'. ² Imoya Apianta' yonquiato, ninshitaranquëma'. Arquiponta' yonquirai. Yosë nanamën a'chinpatora, inanta' na'con catahuarincoi. Parisitaponahuë', noya ahuantërin. Ya'ipi imapisopita quëma pëinënquë niyontonpiso' na'con yonquirai. Iso quirica nontëquë' inapitanta' nataina'. ³ Tata Yosë inaora nohuanton, na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Imarinso marë' noya cancantërinso'

⁴⁻⁵ Nani tahuëri iyasha quëma marë': Yosë nontërahuë. Quisocristo noya natëran. Naporahuaton, ya'ipi imapisopita nosororan, natantërahuë. Ina marë' "Yosparinquën Siniro," itërahuë. ⁶ Quisocristo imaton, a'napitanta' catahuaran imacaiso marë'. Napoaton ina yonquiato, Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Siniro Quisocristo imaton, noya noya yonqui'in. Ya'ipi ina yonquirincoiso' nitochin," itërahuë. ⁷ Ya'ipi imapisopita nosoroaton, quëmari achinicananan. Noya noya cancantapi. Ina natantahuato iyasha, canta' noya cancantërahuë. Achinicanananco canta'.

Onisimo marë' nontërinso'

⁸ Iporaso' pi'pian sha'huichinquën ma'sona noya nicamaso'. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Chiniquën nanan quëtërinco ni'ton, nohuantërahuë naporini, camai'tëinquënhuë'. Nipirinhuë' co nohuantërahuë'. ⁹⁻¹⁰ Nani caso' mashotërahuë. Quisocristo imarahüëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Napoaton iyasha nosoroatanco, Onisimonta' nosoroquë', tënahüë. Tashinan pëiquë ya'huasoco, inaso' ni'quirinco. Co hui'nahuë chachinhuë' nipirinhuë', pënënpatëra, inanta' Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuë pochin ni'nahuë.

¹¹ Iráca Onisimo pa'an an asacatacaso marë'. Hua'anëntopiranhuë', co noya catahuarinquënhuë'. Ta'ananpirinquën. Iporaso nipirinhuë' Quisocristo imaton, noya catahuarinco. Quëmanta' noya catahuaarinquën huachi, tënahüë. ¹² Noya catahuapirincuhuë', apira a'pataranquën. Na'con nosoropirahuë', quëma piyapinën ni'ton, nani sha'huitërahuë ya'huëranquë panantacaso marë'. Ca pochachin cancantaton, noya ni'quë'. ¹³ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', a'pataranquën. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë ya'huarahüë. Quëmanta' isëquë ya'huaran naporini, catahuaïtoncohuë', tënahüë. Onisimo quëma ya'huërenamën pochin catahuarinco ni'ton, co yaa'paporahuë', a'pataranquën. ¹⁴ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', co quëma nohuantomaranhuë' ta'to, a'pataranquën. ¹⁵ Yosë nohuanton, ta'ananpirinquën nimara Quisocristo nohuitacaso marë', tënahüë. Co hua'qui' patërinquënhuë'.

Iporaso' paahuamantarinquën inaquë ya'huëmiatacaso marë'. ¹⁶ Quëma marë' sacatopirinhüë', ama huachi piyapinën pochin ni'quësohuë'. Piyapinën niponahuë', iporaso' noya noya ni'quë'. Quisocriso imarin ni'ton, iyanpo pochachin nosoroquë'. Cariso' na'con nosororahuë. Quëmaso' aquëtë huarë' na'con na'con nosoroquë', ténahuë.

¹⁷ Canposo' Quisocriso imatë', noya nipayarë'. Napoaton Onisimo cantonpachinquën, noya nontëquë'. Ca nosororancoso pochin inanta' nosoroquë'. ¹⁸ Tëhuëhuachinhüë nipon, nihuihuachinquënhüë nipon, sha'huitoco carinquën pahuërë'inquën. ¹⁹ Caora imirahuë quëran no'tëquën ninshitaranquën. Tëhuënhachin pahuërëaranquën. Isonta' iyasha yonquiquë'. Co a'chintëranquënhüë' naporini, co Yosë anoyacancanchitënhüë'. Napoaton quëmanta' nihuirancoso pochin nipi-ranhuë', co manta' ma'paranquënhüë', ténahuë. ²⁰ Napoaton iyasha ninshitaranquën. Quisocriso imaran ni'ton, Onisimo nosoroquë'. Noya nontohuatan, canta' nóya cancantarahuë. Inapoaton, achinicananco topirahuë'.

²¹ “Yosë natëton, Onisimo noya nontarin,” ta'to, ninshitaranquën. Pi'pian sha'huitopiranquënhüë', quëmariso' na'con na'con catahuaaran, ténahuë. ²² Naporahuaton, quëma pëinënuë a'na patoana tapatoco. Ca marë' Yosë nontërama' ni'ton, ocoiarinaco nimara, ténahuë. Tashinan pëi quëran pipihuato, nicaponquën pa'sarahüë.

Tiquiapon pochin sha'huirinso'

²³ Iya Ipapërasë saludos a'patarinquën. Inanta' Quisocriso imarin ni'ton, tashinan pëiquë ya'huarin. ²⁴ Marco, Aristarco, Timasë, Nocasë, inapitanta' yonquiatënhüë, saludos a'patarinënhüë. Inapitaso' catahuarinaco Yosë nanamën a'chinacaso'. ²⁵ Inaora nohuanton, Siniro Quisocriso noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Paono

Cotioro'sa' Quisocristo imapisopita a'na piyapiri ninshitërinso'

Yosë nanamën anitotërinpoaso'

¹ Iráca quëran huarë' Yosëso' nanamën anitotërinpoa'. Shimashonënpoopita, pënëntona'piro'sa quëran na'aro anitotërin. Naporahuaton nisha nisha quëran anitotërin. Co a'naromaráchin ya'ipi anitotërinhuë'. ² Iporaso nipirinhue', hui'nin quëran nontërinpoa'. Iráca Yosëri sha'huitohuachina, Quisocristori isoro'pa', inápaquë ya'huëriinsopita, ya'ipi ninin. A'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'ipi hua'anëntarin. ³ Inaso' pa'pin pochachin noya nóya ninin. Ina pochachin ni'ton, inasáchin Yosë no'téquën anohuitërinpoa'. Chiníquën nanantërin ni'ton, ipora huanta' ina nohuanton, ma'sha ya'huërin. Co yonquirinpoahuë' naporini, ya'ipiya ta'huanchitërihuahuë'. Iráca oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Chimpinpirinhue', nanopiantarahuatón, inápaquë panantarin. Inaquë panantarahuatón, Yosë inchinanën quëran huënsërin. Chiníquën nanantaton, hua'anëntarin.

Quisocristoso' noya noya ninin

⁴ Yosë hui'nin ni'ton, anquëniro'sa quëran chini chiníquën nanantërin inaso'. Yosëri acorin ni'ton, inaso' noya noya. ⁵ Iráca Yosëri sha'huitërin. Quiricanënuquë naporin:

“Quëmaso' hui'nahuënuquën. Ipora chachin noya nicatënuquën, acoaranquën piyapi'sa' hua'anëntamaso marë',” itërin. Ina quëran taantarin: “Ca hui'nahuë inaso'. Caso' ina pa'pinco,” tënin. Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhuë'.

⁶ Hui'nin chachin nipirinhue' isoro'paquë a'paimahuachina, chini chiníquën nanan quëtatón, tapon:

“Ya'ipi anquëniro'sarinta' ina chinochina',” tënin.

⁷ Anquëniro'sa' yonquiatoón, quiricanën quëran Yosë tapon:

“Anquëniro'saso' comisionëhuëpita. Cari camairahuë. Camaihuatëra, ihuan pochin a'naroáchin pa'pi.

A'naquën ca nohuanto, pën pochin nipi,” tënin.

⁸ Hui'ninso nipirinhue', noya noya acorin. Ina nontaton, itapon:

“Quëmanta' Yosënuquën ni'quëhuarë', ya'ipi hua'anëntaran. Co onporonta' pipiaranhue'.

Piyapiro'sa' no'téquënáchin pënënanan ni'ton, noya nicaponën.

⁹ Noyasáchin yonquiaran. Co pi'pisha tëranta' oshahuanamaso' yonquiaranhuë'.

Napoaton noya ni'nanquën. Noya noya acoranquën ni'ton, ya'ipi nipayaransopita quëran noya noya cancantaran,” itërin Yosëri. Quiricanënuquë ninshitopi.

¹⁰ Ina quëran itantarin:

“Quëma Siniro iráca isoro'pa' acoran. Pi'iro'të', tayora, yoqui, inapitanta' acoran.

¹¹ A'na tahuëri ya'ipi inapitaso' ta'huantarin.

A'morëso mocarinsó pochin nisapi.

Quëmaso nipirinhue' ya'huëmiataran.

12 A'morëso si'pirahuatë', të'yatërëso pochin ya'ipi ata'huantaran.

Nasha a'morëso pochin, ya'ipi nasha acoantaran.

Quëmaso nipirinhue' co onporonta' ta'huantaranhue'.

Co nishataranhue'. Inachachin ya'huërápon," itërin.

13 Ina quëran hui'nin itantar:

"Chiniquën nanantaton, inchinanëhue quëran huënsëquë'

ya'ipi inimiconënpita carinquën minsëchinquën," itërin Yosëri.

Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhue'. 14 Inapitaso' inpriatonënpita pochin ni'ton, Yosëri camairin. A'paimarin imarëhuasopita catahuainpoaso marë'. Yosë chachin nicha'ësarinpoa'. Nani ina nitotërama'.

2

Ama Quisocristo nanamën a'poahuasohuë'

1 Nani no'tën nanan natanëhua' ni'ton, nanamën na'con na'con yonquia'ahua', ama pëshonacaso marëhue'. Ni'cona canpitanta' ina naniantotama'. 2 Iráca Yosëri anquëniro'sa' a'paimarin nanan sha'huitacaiso marë'. Natëcaso' ya'huërin ni'ton, co piyapi'sari natëhuachinahuë', Yosëri no'tëquën ana'intërin. 3 Iporaso nipirinhue', Quisocristo a'paimarin noya nanan sha'huitiinpoaso marë'. Na'con nosoratonpoa', yanicha'ërinpoa'. Hui'nin chachin ni'ton, co ina natëhuatëhuahuë', na'con na'con ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristo chachin noya nanan sha'huirin. Ina quëran ca'tano'sanënpitari natanahuatona', inachachin sha'huitaantarinënpoa'. 4 Yosëri catahuarin ni'ton, ca'tano'sanënpita nani ma'sha nanitapapi. Ina nohuanton, Ispirito Santori catahuarin nisha nisha nitotacaiso marë'. A'naya a'naya catahuarin Yosë nohuantërinso' nicacaiso'. A'naquën catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. A'naquëonta' catahuarin Yosë yonquirinso chachin nitotacaiso marë'. Ina nicatëhua': "¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Ina nohuanton, no'tëquën Yosë nanamën sha'huitërinënpoa'," tënëhua'.

Quisocristo isoro'paquë o'marinso'

5 Iráca quëran huarë' Yosë yonquihuachinpoara, co nohuantërinhue' anquëniro'sa' hua'anëntinpoaso'. A'na tahuëri nasharo'pa' nipachin, co inapita hua'anëntarinënpoa'huë'. Ina sha'huitaranquëma'. 6 Iráca a'na piyapi naporinso' Yosë quiricanënuë ninshitopi:

"Topinan piyapicoi Siniro nipiraihuë', na'con yonquirancoi. ¿Onpoatonso' nimara na'con nosororancoi? tënai yonquiatoi.

7 Quëma nohuanton, co anquëniro'sa pochin chiniquën nanantopiraihuë', co hua'quiya quëranhue' chiniquën nanan quëtarancoi.

Noya noya acoarancoi.

8 Ya'ipi ma'sha hua'anëntarai," itërin. "Ya'ipimiáchin hua'anëntarai," topirinhue', iporaso' co piyapinpoa' ya'ipi ma'sha hua'anënhátërarëhuahuë'.

9 Quisososo nipirinhue' yonquia'ahua'. Inaso' isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitamarin. Parisitaton, canpoa marë' chiminin. Napoaton Yosëri chiniquën nanan quëtërin ya'ipi hua'anëntacaso marë'. Inaora nohuanton, Yosë nosoratonpoa', hui'nin a'patimarinpoa' ya'huëretinpoaso marë'. Ya'ipi piyapinpoa marë' chiminin.

Quisocristo parisitërinso'

10 Yosëri ya'ipiya ninin. Inasáchin yonquicaso maré' nininpoa'. Ina nohuanton, hui'nin parisitërin huëntonênquë aya'coinpoaso maré'. Na'aquênpoa' imarëhua'. Imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristo parisitërin ni'ton nanitërin nicha'ëinpoaso'. Napoaton, “noya parisichin,” tënin Yosë. Nosoroatonpoa', naporin. 11 Anoyacancantohuachinpoara, hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Canpoarinta' “Tata” itërëhua'. Napoaton Quisocristo co tapanatonhuë', iinpita pochin ni'ninpoa'. 12 Quiricanênquë naporin: “Piyapi'sa' iyahuëpita pochin ni'nahuë. Quëma nanamën, Siniro, a'chintarahuë. Niyontonpatëira, yonquiatëinquën, cantarai,” tënin.

13 Inanta' piyapi ni'ton, itaantarin:

“Canta' Tata Yosë natërahuë. Co naniantarincohuë', tënahuë,” tënin.

Ina quëran itaantarin:

“Yosë nohuanton, a'naquën piyapi'sa' imasarinaco. Inapitanta' Yosë hui'ninpita pochin ni'nahuë,” tënin.

14 Piyapinpoa' ni'ton, nonênpoa' ya'huëtërinpoa'. Napoaton Quisocristonta' o'mahuachina, piyapi chachin nasitimarín. Inanta' nonën ya'huëtërin. Piyapi chachin niqumaton, chiminin. Canpoaso' sopai natëtëhua', oshahuanëhua' ni'ton, chiminarëhua'. Quisocristoso nipirinhue' oshanênpoa maré' chiminin. Canpoa maré' chiminatón, sopai minsërin. 15 Iráca quëran huaré' chimirin tē'huatërëhua'. “Chiminarihua' nimara,” ta'tëhua', tē'huarë'quênpoa chachin ya'huápirëhuahuë', Quisocristoso' nicha'ërinpoa'. Ina imapatëhua', co huachí tē'huatëcaso' ya'huërinhuë'. 16 Co anquëniro'sa' catahuacaso maré' o'marinhuë'. Piyapinpoa' catahuarinpoa' cha'ëcaso maré'. Apraan pochin noya cancantohuatëhua', catahuarinpoa'. 17 Napoaton isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Co piyapi pochin nasitërinhuë' naporini, co catahuainpoaso' nanichitonhuë'. Piyapi pochachin inanta' ni'ton, noyá nohuitërinpoa'. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin nicaton, canpoa maré' Yosë nontarin nanan anoyatinpoaso maré'. Nosoroatonpoa', chiminin oshanênpoa' inquitinpoaso maré'. Inaso' co nonpintërinpoahuë'. 18 Inanta' sopairi tēnihuachina, parisitërin ni'ton, yanonpintërinso' ninatanin anta'. Napoaton sopai yaminsëhuachinpoa', ina nanitërin catahuainpoaso'. Catahuarinpoa' ama sopai natëcaso marëhuë'.

3

Moisësë quëran noya noya nininso'

1 Imarama' ni'ton, Yosë anoyacancantërinquëma'. Huëntonênquë aya'coninquëma'. Napoaton iyaro'sa' Quisocristo na'con yonquico'. Yosëri a'paimarin nanamën a'chintinpoaso maré'. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin acorin. Ina nohuanton, imarëhua'. 2 Yosëri acohuachina, no'tëquën natërin. Iráca Moisësënta' Yosë natëton, ya'ipi piyapinënpita catahuarin. 3-4 Quisososo nipirinhue', Moisësë quëran chini chiniquën nanantërin. Ni'co'. Yapëihuachinara, co pëi' inaora ya'huërinhuë'. Piyapiri nipachina, inari hua'anëntërin. Inapochachin Yosëri ya'ipiya ninin ni'ton, ya'ipi hua'anëntërin. Quisocristonta' Yosë hui'nin ni'ton, chiniquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntërinpoa'. 5 Moisësëso' inpriatonën pochin ninin. Yosëri acorin cotioro'sa' pënëncasos maré'. Ma'sona tëranta' sha'huitohuachina, inachachin

piyapi'sa' sha'huitantarín. ⁶ Quisocrísto nipurínhuë' co inpríatohuë'. Yosë hui'nín chachín ni'tón, chíní chiníquën nanantërin. Pa'pín natëtón, nóya hua'anëntarínpoa huachi. Napoatón chiníquën cancantatëhua', chimínaguë huarë' Quisocrísto natëahua'. "Co naniantarínpoahuë'," ta'tëhua', noya cancantahua'. Imamíatohuatëhua', piyapínënpíta chachín nisarihua'.

Asanocancanínpoaso'

⁷ Napoatón iyaro'sa' yonquico'. Iráca Ispiríto Santo nohuantón, Yosë nonínso' quiricanënguë ninshitopi:

"Ipora tahuëri Yosë nontarínquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

⁸ Ama naniantocosohuë'. Iráca Moisésëri israiro'sa' quëpahuachína, shímashonënpoa' co natëtóchináchinhuë' cancantopi.

Inotëro partí ya'huasoí', na'con catahuapírahuë', co natërinacohuë'.

⁹ Tënihuachínaconta', ahuantërahuë'.

Catapíní shonca pi'ipi nani ma'sha sacai' ninínso nipurahuë', co yanatërinacohuë'. 'Co Yosë catahuarínpoahuë',' ta'tona', a'naquën a'porínaco.

¹⁰ Napoatón inapíta no'huito, napotërahuë':

Isopíta co onporónata' natërinacohuë'.

Co yanohuitërinacohuë'. Co iranëhuë' pa'topíhuë' ni'tón,

¹¹ no'tëquën sha'huitërahuë'. Noyaro'paquë ya'huëcaiso marë' yaquëtópirahuë', co imarínacohuë' ni'tón, co huachí nohuantërahuë'.

Co onporónata' inaquë ya'huëcontapíhuë'. Co inaquë sano cancantapíhuë'," ténín Yosë.

¹² Canpítanta' iyaro'sa' a'nayanquëma tëranta' co cancänëma quëran huarë' natëhuatamahuë', co noya cancantaramahuë'. Ni'cona Yosë chachín a'potama'. Inaso', íporahuanta' nanpítón ni'sárinpoa'.

¹³ Napoatón nani tahuëri nipënëncó'. Ipora chachín co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohuë', nicatahuaco' ama oshahuanacaso marëhuë'. Ni'cona oshanëma' ano'quihuachínquëma'. Inapotóchináchinhuë', oshaquëran Yosë naniantarama' ni'tón, co natëtóchináchinhuë' cancantarama'. ¹⁴ Iráca Quisocrísto natërehua'. Chimínaguë huarë' noya imahua'. Co a'pohuatëhuahuë', Quisocrístorë' quënpoa' ya'huëcontaríhua'.

¹⁵ Quiricanënguë naporín:

"Ipora tahuëri Yosë nontarínquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

Iráca shímashonëmapíta co natëtóchináchinhuë' cancantopi. Ama inapíta pochín cancantocosohuë'," ténín.

¹⁶ ¿Inpítata' natanaponaríhuë', co yanatëpíhuë'? Co'ta cotíoro'sa chachín napopí. Moisésëri Iquipíto quëran ocoirahuatón, quëpapírínhuë', co yanatëpíhuë'. ¹⁷ ¿Insopítata' catapíní shonca pi'ipi Yosëri co noyahuë' ni'nín? Co'tana inapíta chachín oshahuanpí ni'tón,

no'huitón, ana'intërin. Inotëro partí chachín ya'ípiya chimínpi.

¹⁸ Co'huara chimiyantërasoihuë', Yosëri sha'huitërin: "Noyaro'pa' yaquëtópiranquëmahuë', co natëramacohuë' ni'quëhuarë', co onporónata' inaquë ya'huëcontaramahuë', Co inaquë sano cancantaramahuë'. Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma'," ténín. ¹⁹ "Co Yosë nanitërinhuë' nicha'ëinpoaso'," topíso marë' co Yosëri catahuarínhuë'. Co ya'conpíhuë' ni'tón, co sano cancantopíhuë'.

4

1-2 Yosë nani sha'huitërinpoa'. "Ipora huanta' yacatahuanquëma' sano cancantacamaso marë'," itërinpoa'. Noya nanan nani natanëhua'. Iráca natanpirinahuë', co natëpihuë'. "Yosë no'tëquën nontërinpoa'," co topihuë'. Topinan quëran natanpi ni'ton, co Yosëri anoyacancantërinhuë'. Ni'cona canpitanta' topinan quëran natantama'. Co natëhuatamahuë', co sano cancantaramahuë'. 3-4 Iráca Yosëri itërin:

"Co cancanëma quëran huarë' yaimaramacohuë' ni'ton, no'huiranquëma'. Co onporonta' sano cancantaramahuë', ténahuë. Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma'," itërin.

Canpoaso nipirinhüë' cancanënpoa quëran huarë' imapatëhua', huëntonënquë chachin aya'coninpoa'. Ina quëran sano cancantarihua'. Sano cancantohuatëhua', co huachi nisha nisha yonquiarihuahuë'. Yosëso' isoro'pa' ténirahuatón, chinotërin. Quiricanënquë sha'huitërinpoa': "Iráca Yosëri isoro'pa' ninin. Saota tahuëri quëran nani ya'ipi tiquihuachina, tahuëririnquë sano cancantaton, chinotërin," tënin.

5 Naquëranchin quiricanën quëran tantarin:

"Co onporonta' ya'conatona', ca pochin sano cancantapihuë'," tënin.

6 Cotioro'sa'ton noya nanan natanaponaraihuë', co natëpihuë' ni'ton, co ya'conpihuë'. Napoaton ipora huanta' Yosë yonquiarin piyapi'sa' asanocancantacaso'. Iráca quëran huarë' yonquirinpoa' asanocancainpoaso'. 7-8 Moisésë chiminpachina, Cosoiri israiro'sa' hua'anëntantarin. Noyaro'paquë quëpaporinhüë'. "Ya'conpatoi, sano cantarai huachi," topirinahuë', co sano cancantopihuë'. Iráca Yosëri sha'huitërin. "Piyapi'sa' asanocancantarahuë'," itopirinhuë', co cotioro'sa' ina pochin cancantopihuë'. Ina quëran na'a pi'ipi na'huërin piquëran Tapi tapon:

"Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'. A'naquën co natëtchináchinhuë' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'," tënin.

Cosoiri asanocancantërin naporini, co ina pochin Yosëri pënëintonhuë'.

9 Napoaton ipora huanta' Yosë nohuantërin asanocancainpoaso'. Yosë anoyacancantohuachinpoa', sano cancantarihua'. 10 Iráca isoro'pa' tiquihuachina, Yosë chinotaton, sano cantantërin. Canpoanta' cancanënpoa quëran imapatëhua', inapochachin sano cantantarihua'. Yosë noya nohuitarihua'. 11 Napoaton na'con yonquia'ahua' Yosë huëntonënquë ya'conacaso marë'. Iráca co natëtonahuë', co imamiatopihuë'. Ama inapita pochin cancantahuasohuë'.

12 Yosë nanamën chiniquën nanantërin. Yosë nanpiárin ni'ton, ipora huanta' quiricanën quëran nontarinpoa'. Noya natëhuatëhua', nanamën quëran chachin catahuanrinpoa' noya noya imacaso marë'. Co'so' natëhuatëhuahuë', aquë aquëtë' co noyahuë' cancantarihua'. Sahuëni cato quëran chachin to'nahuatëra, inëshin ni'ton, niahuëpatëra, a'naroáchin nansë acopoquë huarë' nipë'sharë'. Inapochachin Yosë nanamënso' chini chiniquën ya'coancantërinpoa'. Ina yonquihuatëhua', no'tëquën nitotarihua'. Ya'ipi yonquirëhuaso chachin anitotërinpoa'. Yonquinënpoaquë ma'marësona naporëhuasopitanta' anitotarinpoa'. 13 Ya'ipi ninëhuasopita Yosëso' nitotërin. Po'oana quëran nipirëhuahuë', ya'ipi ni'ninpoa'. Co pi'pisha tëranta' inaso' nonpintarihuahuë'. Ya'ipi yonquirëhuasopitanta' noyá nitotërin. Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' ninëhuasopita

aipitarinpoa'. Naporo' coisè pochin nontarinpoa'. Nontohuachinpoa', no'tèquèn sha'huitacaso' ya'huapon.

Corto hua'an chini chiniquèn nanantërinso pochin nininso'

¹⁴ Iporaso' Quisoso imarëhua'. Yosë hui'nin chachin inaso'. Nani inápaquë panantarahuatón, Yosë'pa' ya'huarin. Corto hua'an chini chiniquèn nanantërinso pochin Yosëri acorin catahuainpoaso marë'. Napoaton ama ina naniantatëhuahuë', imamiatahua'. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' noyá nohuitërinpoa'. Sopai yaminsërinpoasonta' nitotërin. Co chiniquèn cancantërehuahuë' ni'ton, sopai sha'huitarinpoa' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Quisosonta' isoro'paquë nipon, sopairi na'con yanonpintaton, nisha nisha sha'huitopirinhuë' minsëcaso marë', co inaso' sopai natërinhuë'. ¹⁶ "Tëhuënychachin nosoroatonpoa', catahuarinpoa'," ta'tëhua', apira apira Yosë nontahua'. Nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', ina nontohuatëhua', inaora nohuantón, catahuarinpoa' noya ahuantacaso marë'.

5

¹ Iráca Yosëri a'naya a'naya corto hua'an chini chiniquèn nanantërinso' acorin ina marë' sacatacaso'. Inanta' piyapi niponahuë', a'napita piyapi'sa marë' Yosë nontërin. Co noyahuë' nipachinara, chinotopiso pëiquë ma'sha quëpapi. Inaquë corto hua'ani tëparin oshanëna marë'. Ama Yosëri ana'intacaso marëhuë' inaporin. ² A'naquën piyapi'sa' co aquëtë' nitotatonahuë', co noyahuë' nipi. Inapita huë'pachinara, corto hua'ani co chiniquèn nontërinhuë'. Inanta' piyapi ni'ton, sopairi yaminsërin. Napoaton sanoanan quëran pënënin. ³ Inanta' oshahuanin ni'ton, inaora oshanën marë'ton ma'sha tëpacaso' ya'huërin. Ina quëran a'napita oshanëna marënta' ma'sha tëpaantarin.

⁴ Co inaora nohuantón, corto hua'an ya'coninhuë'. Yosë nohuantón, ya'conin. Iráca Aaron'ton Yosëri acorin. ⁵ Quisocristonta' co inaora nohuantón, corto hua'an chini chiniquèn nanantërinso' ya'coninhuë'. Yosëri noya nicaton, itapon:

"Quëmaso' hui'nahuë chachinquën.

Ipora chachin acoaranquën piyapi'sa' anohuitancoso marë'," itërin. Quiricanënuë chachin naporin.

⁶ Ina quëran quiricanën quëran itaantarin:

"Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën. Ya'ipi piyapi'sa' marë' nontaranco.

Miriquiso pochin nisaran. Co onporonta' pipiaranhuë'," itërin.

⁷ Quisocristo isoro'paquë o'marahuatón, piyapi chachin nasitimarin. Yatëpahuachinara, chiniquèn Yosë nontërin. Na'nëton, itapon: "Quëma nohuantohuatán Tata, nicha'ëco, ama tëpa'inacosohuë'. Nipirinhuë', co quëma nohuantohuatánhuë', ma'sona yaonpotohuatánconta' noya," itërin. No'tëquën yanatërin ni'ton, Yosëri natanatón, catahuarin noya natëcaso'. ⁸ Yosë hui'nin chachin niponahuë', piyapi pochachin parisitërin. Co oshahuanaponahuë', piyapi ni'ton, parisitërin quëran noyá nitotërin Yosë natëcaso'. ⁹ No'tëquën natëton, canpoa marë' chiminin. Napoaton nanitërin anoyacancantínpoaso'. Ina natëhuatëhua', noya nicha'ësarínpoa' nanpimiatacaso marë'. ¹⁰ Yosë nohuantón, Quisocristo corto hua'an chini chiniquèn nanantërinso pochin ya'conin. Miriquiso pochin ninin.

Ama Yosë a'pocaiso marëhuë' pënëinso'

¹¹ Iráca ninopiso' na'con yaa'chintopiranquëmahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantatoma', co yanatantëramahuë' ni'ton, sacai' a'chinta'huanquëmaso'. ¹² Hua'qui Yosë nanamën natanapomarahuë', co nanitëramahuë' Yosë no'tëquën natëcamaso'. Noya yonquiatoma', a'napita a'chintacamaso nipirinhüë', co no'tëquën yonquiyatëramahuë'. Ya'nan a'chintëranquëmaso' naquëranchin a'chintanta'huanquëmaso' ya'huërin. Co inapita tëranta' cancanëma quëran huarë' yanatëramahuë'. Hua'huaro'sa pochin cancantatoma', co nanitëramahuë' ya'ipi Yosë nanamën yonquicamaso'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'shoráchin yonquirin. Co nanitërinhuë' coshatacaso'. ¹³ So'soquë huarë' coshatërin. Canpitaso' co noyahuë' yonquiatoma', canopia'huaya pochin yonquiconama'. Co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. ¹⁴ Chinotono'saso nipirinhüë', cosharomia ca'pi. Inapochachin noya noya imapisopitaso' no'tëquën yonquiapi. Noya nicacaso' no'quitona', co noyahuë' nininso' a'naroáchin a'porapi.

6

¹ Napoaton noya so'sorinso pochin noya noya imahua'. Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquia'ahua'. Ya'nan a'chintohuatëinquëmara, co sacaihuë' nininsopita'ton a'chintërainquëma'. “Co noyahuë' nipatama', parisitopiquë pacacaso' ya'huërin ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Naporahuaton, Yosëichin natëco',” itërainquëma'. ² Ina quëran aporihuanacasonta' a'chintërainquëma'. Naporahuaton, “Nani imapachina', së'huamotorahuatoma', Yosë nontoco' inari catahuacaso marë',” itërainquëma'. Ina quëran Yosë ananpitaantainpoaso ya'huërinsona' a'chintërainquëma'. “Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Co noyahuë' nipisopita ana'intomiatarin,” itërainquëma'. Ya'nan imapoma', inapita'ton anitotërainquëma'. Inaso' noya nipirinhüë', co inaíchín yonquicacaso' ya'huërinhuë'. ³ Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquia'ahua' noya noya imacaso marë'. Yosë nohuantohuachin, oshaquëran ina a'chintanta'inquëma'.

⁴ Ama Quisocristo a'pocosohuë'. Ina a'pohuatama', co nanitërinhuë' anoyacancantinguëmaso'. A'naquën Quisocristo nanamën nani nitotopi. “Quisocristo nicha'ësarinpoa',” ta'tona', imapi. Cosharo' pi'nirëso pochin pi'pian nohuitopi. Ispirito Santori chachin catahuarin. ⁵ Yosë nanamën noya natanpi. Yosë chiníquën nanantaton catahuarinsona' nicaponaraihuë', ⁶ Quisocristo a'pohuachina', ¿incaricha anoyacancantëre'poiya? Co huachi nanitapihuë' cha'ëcaiso'. Yosë hui'nin chachin canpoa marë' chiminin. Co ina nohuantohuachinahuë', naquëranchin corosëquë patanantopiso pochin cancantapi. Ina a'pohuachina', piyapisari Quisoso tëhuapona'. ⁷ Ni'co'. Ya'pirin sha'patëra, o'nan ya'huëhuachina, papotërin. Hua'anënso' inaquë sacatarin. Noya nitohuachina, noya cancantërin. “Yosë nohuanton, noya papotërin,” tënin. ⁸ Nipirinhüë', nahuan, shihuarin, inapitasáchin papotohuachina, co manta' nitërinhuë'. “No'pa' napoonin,” topatëra, tananpitëre' huachi. Inapochachin Yosë na'con catahuarinpoa'. Noya imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. A'naquënso nipirinhüë' nahuan, shihuarin, inapita papotërinso pochin nicatora', topinan quëran

ya'huëpi. Co Yosë yonquipihuë'. Inapitaso' Yosëri tananpitërin. A'na tahuëri parisitopiquë a'parahuaton, pën quëran ana'intarin.

Co Yosë naniantërinpoasohuë'

⁹ Chiniquën iyaro'sa' pënënpiranquëmahuë', nosororanquëma'. Co Yosë a'poaramahuë'. Noya imatoma', cha'ësarama' ténahuë. ¹⁰ Yosë co topinan ana'intarinquëmahuë'. Iráca noya ninama'. Imapisopita nosoroatoma', catahuarama' noya imacaso marë'. Ipora huanta' noya ninosoroarama' ni'ton, co Yosë naniantarinquëmahuë'. ¹¹ Chiniquën cancantatoma', ya'ipinquëma' imamiatoco'. “Yosë co naniantarinpoahuë'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantarinpoa',” ta'toma', chiminaquë huarë' nóya imaco'. ¹² Ama amitomarahuë', na'con Yosë yonquico'. Noya natëpisopita nonanco'. Inapitaso' imamiatapi. “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'tona', noya natëapi. Ma'sha onpoaponaraihuë', noya ahuantapi. Iráca Yosëri sha'huitërinso chachin ninapi.

¹³⁻¹⁴ Apraan yonquico'. Iráca Yosëri itërin: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën. Quëma na'con catahuaraanquën. Ca nohuanto, a'na tahuëri hui'nan ya'huëtarinquën. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shiparinpitanta' ya'huëtarinquën,” itërin. Yosëso' chini chiniquën nanantërin. Co a'na' ya'huërinhuë' ina quëran chini chiniquën nanantërinso'. Napoaton: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën,” itërin. ¹⁵ Itohuachina, Apraani Yosë natërin. Hua'qui' co hui'nin ya'huëtopirinhuë', noya cancantaton, ninarárin. “Co Yosë nonpintërincohuë',” ta'ton, natërin. Napoaton napoin quëran hui'nin nasitërin. ¹⁶ Co piyapi yanatëhuachinpoarahuë', “Yosë ni'sárinco, no'tëquën nontaranquën,” tënëhua'. Ina pochin nontohuatëhua', natërinënpoa'. “No'tëquën nontërinpoa',” topi. ¹⁷ Yosë co onporonta' nonpintërinpoahuë'. Sha'huitërinpoaso' co onporonta' nishatërinhuë'. Napoaton noya nanan sha'huitohuachinpoa': “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquëma'. Nicha'ësaranquëma',” itërinpoa'. ¹⁸ Yosë chachin sha'huitërinpoa'. Naporahuaton “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquëma',” itomantarinpoa'. Napoaton co onporonta' nonpintarinpoahuë'. Co pi'pian tëranta' nishataponhuë', tënëhua'. Ina yonquiatëhua', chiniquën cancantahua'. Iráca Yosëichin imarëhua' catahuainpoaso marë'. “Nicha'ësaripoa',” ta'tëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran imahua'. ¹⁹ Ni'co'. Nanchaquë pa'pachinara, a'na tahuëri panca ihuan nacapipi. Chiniquën co'sacaitërin. Naporo' hua'na quëquën nininso' a'sonahuatona', të'yaitopi. Acopoi' no'paquë ni'toromahuachina, sano yanponin. Co co'sacairi tëranta' chi'huincarinhue'. Inapochachin canpoanta' a'na tahuëri ma'sha onporëhua', parisitërehua', sëtërehua', naporëhua'. Inapohuatëhua', Yosë yonquia'ahua'. “Inaso' no'tëquën nontërinpoa'. Nicha'ësaripoa'. Co onporonta' naniantarinpoahuë',” topatëhua', sano cancantarihua'. Yosëso' co quënanarihuarahue', inápaquë ya'huárin. Ina yonquiatëhua', ninarëhua'. ²⁰ Quisoso'ton nani inápaquë panantarin tapatinpoaso marë'. Inaquë ya'huëmiatarin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin ni'ton, canpoa marë' Yosë nontarin. Miriquiso pochin ninin. Co onporonta' pipiarinhue'.

7

Quisocristo Miriquiso pochin nininso'

¹ Miriquisoso' iráca ya'huërin. Co cotio piyapihuë' niponahuë', noya Yosë imarin. Sarimoquë ya'huëpisopita hua'anëntërin. Naporahuaton, Yosë nohuanton, corto hua'an ya'conin. Piyapi marë' Tata Yosë nontërin. Iráca Apraani nohuitërin. Inimico copirnoros' minsërahuatón, o'mantahuachina, Miriquisori nacapirin. Nacapirahuaton, Apraan noya nontërin. Ina quëran corto hua'an ni'ton, Yosë nontërin Apraan noya noya ya'huëcaso marë'. ² Nani nontohuachina, Apraani nani ma'sha canarin quëran diesmo Yosë marë' acorinso' quëtërin. Miriquisoso' nóya hua'an. Nininën chachin "hua'an noya nicacaso' yonquirinso'" tapon naporin. Naporahuaton, Sarimo hua'an ni'ton, "hua'an sano cancantërinso'" tapon naporin. ³ A'shin, pa'pin, shimashonënpita, inapita co nohuitërehuahuë'. Onporosona nasitërinso', onpo pi'ipi quëransona chiminso', inapita co nitotërehuahuë'. Co Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoahuë'. Piyapi marë' Yosë nontárin. Co Yosëri ocoirinhuë' ni'ton, pi'pian Yosë hui'nin pochin ni'nin. Nanpiárin pochin cancantërehua'.

⁴ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'huëpirinahuë', cotioro'saráchin ya'conpi. Miriquisoso nipirinhue' nisha piyapi. Co cotio quëmapihuë' niponahuë', a'napita corto hua'ano'sa quëran chini chiniquën nanantërin. Apraani noya ni'nin. Apraan'ton Yosëri acorin piyapinënpita nicacaso marë'. Inaso' chiniquën nanantërin, tënëhua'. Napoaponahuë', inimiconënpita ma'shanëna' matërin quëran, diesmo ocoirinso' Miriquiso quëtërin. Inaso' corto hua'an ni'ton, ma'parin. ⁵ A'na cotio huënton Nihuiro'sa' itopiso'. Iráca Yosë nohuanton, Moisësëri sha'huitërin. "Nihuiro'saráchin corto hua'an ya'coina'. Inapita chinotopiso pëiquë pa'pachina', piyapi marë' Yosë nontapi," itërin. Ina quëran piyapi'sa' itantarin: "Yosë nohuanton, nani ma'sha ya'huëtarinquëma'. Napoaton diesmo quëtoco'. Corto hua'an ma'pahuachinquëma', quëtoco'," itërin Moisësëri. Quëmopinënpita niponahuë', Yosë nohuanton, ma'parin. ⁶ Miriquisoso' co cotio quëmapihuë' niponahuë', diesmo Apraan ma'parin. Naporahuaton, ina marë' Yosë nontahuaton, "Yosë noya catahuainquën," itërin. Yosëri chachin Apraan nani sha'huitërin noya catahuacaso marë'. ⁷ "Chini chiniquën nanantohuatëra, a'napita marë' Yosë nontëre', 'Yosë noya catahuainquën,' itëre'," tënëhua'. Napoaton Apraan quëran Miriquisoso' chini chiniquën nanantërin. ⁸ Isoro'paquë corto hua'ano'sari diesmo ma'patopirinahuë', inapitanta' piyapi'sa' ni'ton, chiminpi anta'. Miriquisoso nipirinhue' nanpiarin pochin cancantërehua'. Yosë quiricanën nontërehua' quëran, naporëhua'. ⁹⁻¹⁰ Nihuiro'saso nipirinhue' Apraan shinpita. Corto hua'an ya'conpi ni'ton, diesmo ma'patopirinahuë', co Miriquiso pochin chiniquën nanantopihuë'. Co'huara Nihui shinpita nasichátëraponahuë', Apraani Miriquiso quënanahuaton, diesmo quëtërin. Nihuiro'sa' ya'huërenamën quëtërin.

¹¹ Iráca Aaron'ton corto hua'an ya'conin. Ina quëran a'naya a'naya Nihuiro'sa' huënton quëran niya'huëretëra'piapi. Naporo' Yosëri, pënëntërinso' nanan sha'huitërin ya'ipi israiro'sa' imacaiso marë'. Nihui corto hua'ano'sa' nanan anoyatërinënpoa' naporini, ¿ma'marëta' a'na corto hua'an Miriquiso pochin nininso' huëcaso' ya'huëitonhuë'? ¹² Nisha corto hua'an ya'conpachina, nisha nanan pënëninpoa'. ¹³⁻¹⁴ Quisocristoso' co Nihui huëntonquë nasitërinhuë'. Cota huëntonquë

nasitërin. Inapitaso' co onporonta' corto hua'an ya'conpihuë'. Co ina pochin Moisësë pënëntërinhuë'. Napoaton Quisocristo co corto hua'an ya'coninhuë', tēnahuë'.

¹⁵ Inaso' isoro'paquë o'marin ni'ton, nasha nanan sha'huitërinpoa'. Corto hua'an pochin canpoa marë' Yosë nontárin. Miriquiso pochin co onporonta' pipiarinhuë'. Ina yonquihuatēhua', naporinso' no'tēquën anitotërinpoa'. ¹⁶ Co Nihuiro'sa' huënton quëran ya'conpiso pochin nininhuë'. Inaso' chiminaponahuë', nanopiantarahuaton, ya'huëmiatarin. Napoaton chiníquën nanantaton, noya noya ya'conin. ¹⁷ Yosë quiricanën quëran naporin:

“Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën inapita ya'huërëtacaso marë'.

Ya'ipi piyapi'sa marë' nontaranco. Miriquiso pochin nisanan. Co onporonta' pipiaranhuë',” itërin Yosëri.

¹⁸ Iráca corto hua'ano'sa' pënëntërinso' nanan imapirinahuë', co oshanëna' inquitërinhuë'. Co tēhuëenchachin catahuarinhuë'. Napoaton co imacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁹ Moisësë pënëntërinso' nanan co manta' anoyatërinhuë'. Quisocristoso nipirinhuë' anoyacancantërinpoa'. Anoyacancantohuachinpoa', nanitërhua' Yosë nohuitacaso'. Huëntonēnquë chachin aya'coninpoa'. Inaso' noya noya, tēnhua'.

²⁰⁻²¹ Iráca na'a cotioro'sa' corto hua'an ya'conpi. Yosëri acopirinhuë', co ya'huëmiatopihuë'. Nipirinhuë', Quisocristo yaa'paimahuachina, itapon: “Caso' Yosëco ni'to, no'tēquën nontaranquën.

Ipora quëran huarë' corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin nicon, piyapi marë' nontaranco huachi.

Ya'huëmiataran. Co onporonta' nisha acoaranquënhuë',” itërin Yosëri.

²² Napoaton Quisocristoso', nasha quëran canpoarë' anoyatërin. Co nonpintarinpoahuë'. Co onporonta' nisha sha'huitarinpoahuë'. Ina anoyatërinpoaso' noya noya. Pënëntërinso' nanan iráca imapisoso', co onpopinchin noyahue'. ²³ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', niya'huërëtëra'piapi. A'na chiminpachina, a'na ya'coantarin. Ina chimiantahuachina, a'nanta' ya'coantarin. ²⁴ Quisocristoso nipirinhuë' nanopiantarahuaton, ya'huëmiatërin ni'ton, canpoa marë' Yosë nontárin. Co incari tēranta' ya'huërëtërinhuë'. ²⁵ Napoaton nanitërin noyá nicha'ëinpoaso'. “Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa',” ta'tēhua', Yosë imarēhua'. Iporahuanta' Quisocristo nanopiárin catahuainpoaso marë'. Nani tahuëri canpoa marë' Yosë nontárin.

²⁶ Quisocristoíchin nanan anoyatërinpoa'. Inaso' corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin nicon, nóya ninin. Co pi'pian tēranta' oshahuaninhuë'. Co nē'huëtërinso pochin nininhuë'. Co oshahuano'sa pochin cancantërinhuë'. Inápaquë panantahuachina, Yosëri chini chiníquën nanan quëtërin. ²⁷ Co inaso' a'napita corto hua'ano'sa pochinhuë'. Inapitaso' oshahuanatona', inahuara oshanëna marë'ton ma'sha tēpapi. Ina quëran piyapi'sa' oshanëna marënta' ma'sha tēpaantapi. Nani tahuëri naporápi. Quisocristoso nipirinhuë' co oshahuanatonhuë', co ma'sha tēpacaso' ya'huërinhuë'. Inaora nohuanton, canpoa' ya'huërënamēnpoa' chiminin. A'naroíchin chiminaton, nanitërin ya'ipi oshanēnpoa' inquitinpoaso'. ²⁸ Iráca Moisësë pënëntërin quëran na'a quëmapi'sa' corto hua'an ya'cona'piapi. Inahuanta' co noyahue' cancantatona', oshahuanpi. Ina piquëran Yosëso' hui'nin chachin

acorin. “Co onporonta' nisha acoaranquënhuë,” itaton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' acorin. Inaso' noyasáchin ninin. Co onporonta' oshahuanaponhuë'. Napoaton nóya catahuarinpoa'.

8

Quisocristo nasha quëran anoyatërinso'

¹ No'tëquën sha'huitaranquëma'. Quisocristo inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran chachin huënsërin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. ² Iráca cotioro'sa' chinotopiso pëi' nipi Yosë chinotacaiso marë'. Inápaquë ya'huërinso chachin nonanpi. Inaquë corto hua'ano'sari piyapi'sa marë' Yosë nontopi. Quisocristoso nipirinhue' inápaquë Yosëri acorinquë chachin canpoa marë' ina nontárin. Inaquëso' noya noya catahuarinpoa'.

³ Iráca corto hua'ano'sa' ma'sha tēpapi piyapi'sa' oshanëna marë'. Quisocristoso nipirinhue' inaora nohuanton, chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. ⁴ Ipora huanta' isoro'paquë ya'huërin naporini, co corto hua'an ya'cointonhuë'. Cotioro'sa' iráca nanan imatona', corto hua'ano'sa' ya'huëtapi ma'sha tēpacaiso marë'. ⁵ Corto hua'ano'saso chinotopiso pëiquë Yosë marë' sacatopi. Inaso', inápaquë ya'huërinso chachin nonanpiso'. Iráca chinotopiso pëi' yanipachinara, Yosëri Moisësë itërin: “Chinotamacoso marë' nē'mëtē pëi' nico'. Motopiquë a'notëranquënso chachin niquë,” itërin. ⁶ Quisocristoso nipirinhue', Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, nanan anoyatërinpoa'. Cotioro'saso' iráca anoyatërinso imapirinhue', Quisocristoso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa'. “Oshanëma' inquitatënhuëma', anoyacancantaranquëma',” itërinpoa' ni'ton, inaso noya noya, tēnahuë.

⁷ Iráca anoyatërinso natërëhua quëran noyápiachin cancantërëhua' naporini, co nasha quëran anoyatacaso ya'huëitonhuë'. ⁸ Iráca anoyatërinso imaponarahuë', co noya cancantopihuë' ni'ton, quiricanën quëran Yosëri sha'huitërin:

“A'na tahuëri ca nohuanto,
ya'ipi piyapinhue'pitarë'co nasha quëran anoyatarahuë.

⁹ Iráca inapitaso' Iquipito parti ya'huëpirinhue',
imiranpo quëran sē'quërëso pochin nosoroato, nicha'ërahuë.
Naporó' inapitarë'co anoyatopirahuë',
co natantochináchinhuë' cancantopi ni'ton,
tanantopirahuë,” tēnin Yosë.

¹⁰ Ina quëran itantarin:

“Tahuëri nanihuachin, nasha quëran anoyataantarahuë.
Naporó' anoyacancantarahuë noya yonquicaiso marë'.
Nasha cancan quëtarahuë ca pochin cancantacaiso marë'.
Casáchin chinotarinaco ni'ton, noya a'paiarahuë.

Ca pochin cancantatona', piyapinhue'pita chachin nisapi.

¹¹ Iráca a'naya a'naya yanohuitoahuachinacora, a'napitari a'chintopi.
‘Yosë nohuitoco’, itopirinhue', co ya'ipi nanamëhuë nitochátërapihuë'.
A'na tahuëriso nipirinhue' nitotapi. Nasha cancan ya'huëtohuachina',
cancanëna quëran chachin nohuitarinaco.

Insopita tēranta' nasha quëran anoyatërahuëso imapachina', nohuitarinaco.

Hua'ano'sahuë nipon, topinan piyapi'sahuë nipon nohuantohuachina', nohuitarinaco.

¹² Na'con nosoroato, ya'ipi co noyahuë' yonquipisopita inquitarahué.

Co huachi oshanëna' yonquiarahuë," ténin Yosë.

¹³ Nasha quëran anoyatërinso quëtërinpoa. Inaso' iráca ya'huërinso' ya'huëretërin. Napoaton iráca anoyatërinso' naniantacaso' ya'huërin. Co huachi ina imacaso' ya'huërinhuë'.

9

Iráca chinotopiso pëi' nininso'

¹ Iráca anoyatërinso sha'huitohuachina, Moisésë nani ma'sha sha'huitërin onporahuatonsona Yosë chinotacaiso marë'. Ina marë' chinotopiso pëi' nipi. ² Nëmëtë', sha'huëtë', inapita quëran nipi. Cato' patoana ya'huërin. Ya'natimarinsoso', noya patoana itopi. Inaquë panca nanparin pochin nininso' ya'huërin. Misanta' ya'huërin. Inaquë pan acorin, Yosë marë' acopiso'. ³ Nëmëtëquë patonpiso' aquëtë', a'na patoananta' ya'huërin, noya noya patoana itopiso'. ⁴ Nëmëtë' ya'cariya a'na misa'huaya ya'huërin, oro quëran nípiso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' a'pëpi tomontacaso marë'. Yosë caposonëonta' ya'huërin. Aipiran, acoporan, ya'ipi oro quëran achinpitopi. Caposo acopoana yonsha oro quëran nípiso' ya'huërin. Inaquë pí'pian cosharo' Yosëri inápa quëran a'paimarinso' po'morin, mana itopiso'. Aaron pitananëonta' inaquë po'morin. Inaso' noyá yaniponahuë', Yosë nohuanton, a'naroáchin papotantarin piyapinënpita yonquicaiso marë'. Naporahuaton, cato' na'pitëa'huayanta' inaquë acopi. Inaquë Yosë pënëntërinso' nani ninshitopi. Iráca anoyatërinso' itopiso'. ⁵ Caposo a'tanamënquë cato' anquënia'huaya pochin nonanatoná, acopi. Yosë huënaráchin nininso' ayonquiinpoaso marë' napopi. A'na inchinan quëran, a'na ahuënan quëran ninotëëpi. Naporahuaton anpiantëna quëran, caposo a'tanamën imotatë pochin nipi. Nisha nisha nininsopita a'chintaca'huanquëmaso' ya'huëpirinhuë', co apira aquëtë' sha'huitaranquëmahuë'.

⁶ Ina pochin ma'sha chinotopiso pëiquë acohuachinara, noya patoanaquëso' ya'ipi corto hua'ano'sa' ya'conpi. Nani tahuëri ya'conpi Yosë chinotacaiso marë'. ⁷ Noya noya patoanaquëso nipirinhuë', co ya'ipi ya'conpihuë'. A'naichin chini chiniquën nanantërinsoáchin ya'conin. Co ina tëranta' nani tahuëri ya'coninhuë'. Nani pí'ipiquë a'na tahuëriáchin ya'conahuaton, ma'sha huëninën quëparin. Inaora oshanën marë' quëparin. Naporahuaton, piyapi'sa' co yonquiatonahuë oshahuan-piso marënta' quëparin. ⁸ A'napita piyapi'saso' co onporonta' inaquë ya'conpihuë'. Ina yonquihuatëhua', Ispirito Santo anitotërinpoa'. Iráca anoyatërinso' imapachina', piyapi'sa' co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso', tënëhua'. ⁹ Iporahuanta' ina yonquihuatëhua', nitotarihua'. Iráca pënëntërinso' co natëhuachinahuë', ma'sha tëpapi ama Yosëri ana'intacaso marëhuë'. Nipirinhuë', co ina marë' oshanën inquitërinhuë'. ¹⁰ Iráca nisha nisha cosharo' a'popi. Nisha nisha o'ocasonta' a'popi. Co noyahuë' nipachinara, "Oshanëhuë inqúi," ta'tona', nisha nisha pa'mopi. "Inapotohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuë', co ina marë' noya cancantopihuë'. Yosëri nasha nanan sha'huitaton, anoyataquë huarë' inapocaiso' ya'huërin.

11-12 Iporaso nipirinhüè', Quisocristo nani o'marin. Corto hua'an chini chiniquèn nanantèrinso pochin nicon, nóna catahuarinpoa'. Co chinotopiso pèiquè ya'conaton, nanan anoyatèrinpoahuè'. Co isoro'paquè nipiso pèiquè ya'coninhüè'. Co chipo, ohuaca'huaya, inapita tèparinhüè' huè'nainèn macacaso marè'. Inaora huè'nainèn chachin a'parin. Chiminaton, oshanènpoa' inquitèrinpoa'. Ina quèran Yosè ya'huèrinquè chachin panantarin a'naromaráchin nanan anoyatinpoaso marè'. Inaquè noya noya catahuarinpoa'. Canpoa marè' chiminin ni'ton, anoyacancantarinpoa'. Ina imapatèhua', nicha'èsarinpoa'. ¹³ Cotioro'sa' co ya'ipi Moisèsè pènèntèrinso' natèhuachinahuè', nè'huètèrinso pochin ni'tona', co nanitopihüè' chinotopiso pèiquè ya'conacaiso'. Napohuachinara, ma'sharo'sa', chipo, toroa'huaya, inapita chinotopiso pèiquè quèpapi. Inaquè corto hua'ani tèparahuaton, huè'nainèn manin. Huè'nainèn masahuaton, ohuaca'huaya huiquitèrinso' yanonèn ayontèrin. Ayontahuaton, oshahuana'pi ta'satèrin. Inapotohuachina, nè'huètèrinso' inquirinso pochin ninin ni'ton, naquèranchin nanitèrin chinotopiso pèiquè ya'conacaso'. ¹⁴ Quisocristo huè'nainènso nipirinhüè' noya nóna. Inaso' Yosè hui'nin ni'ton, co pi'pisha tèranta' oshahuaninhüè'. Ispirito Santo ya'huèmiatèrinsori catahuarin ni'ton, canpoa marè' chiminaton anoyacancantomiatèrinpoa'. Inaso huè'nainèn a'parin oshanènpoa' inquitinpoaso marè'. Inapoaton noyápiachin cancan quètèrinpoa'. Ina quètohuachinpoa', Yosè noya chinotarihua'. Inaso' nanpiarin ni'ton, canpoanta' ina marè' noya sacatarihua'.

¹⁵ Napoaton nasha quèran anoyatèrinso nani sha'huitèrinpoa'. Ya'nan anoyatèrinso na'a piyapi'sa' imapirinahuè', co noyahuè' cancantatona', oshahuanpi. Co ma'sharo'sa' huè'nainèn quèran oshanèna' inquimiatopihüè'. Nipirinhüè', Quisocristo chiminin ya'ipi huayoninsopita oshanèna' inquitacaso marè'. Ya'nan anoyatèrinso imapisopita oshanènanta' inquitèrin. ¹⁶⁻¹⁷ Ni'co'. Quèmapi yachiminpachina, quiricatèrin ma'shanènpita macacaiso marè'. Co'huara chimiyantèrasohuè', co macacaiso' ya'huèrinhuè'. Chiminpachina, naporu huarè' mapi. Inapochachin nani Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipi sha'huitèrinpoaso' acotèrinpoa'. Oshanènpoa' inquitatonpoa', nóna catahuarinpoa'. ¹⁸ Napoaton ya'nan anoyatèrinsonta' sha'huitohuachina, ma'sharo'sa' tèparahuatona', huè'nainèna' a'patopi. Inapotatona', iráca anoyatèrinso' imapi. ¹⁹ Ya'ipi piyapi'sa' ayontonahuaton, Moisèsèri pènènin. Nani ma'sha sha'huitèrin natècaiso marè'. Nani sha'huitohuachina, ohuaca'hua, chipo, inapita tèparahuaton, huè'nainèna manin. Ina quèran narasè'pa' isopo itopiso' masahuaton, quèhuan huaitaquè so'quètahuaton, i'sharè chachin ta'satèrin. Pènèntèrinso' quirica, piyapi'sa', inapita ta'satèrin. ²⁰ Inapotahuaton: "Nani anoyatèrinso Yosè sha'huitèrinpoa' natècaso marè'. Iso huènai' pa'nin ni'ton, Yosè canpoarè anoyatèrinso anitotèrinpoa'," tènin Moisèsè. ²¹ Ina quèran chinotopiso pèi', ma'sha inaquè ya'huèrinsopita, inapitanta' huè'naiquè ta'satèrin. ²² Iráca pènèntèrinso imapachinara, nani ma'sha huè'naiquè ta'satopi anoyatacaiso marè'. "Co huènai' ta'satohuatèhuahuè', co Yosè noya ni'sarinpoahuè'," topi. Tèhuè'nchachin co huènai' pa'pachinhüè', Yosè co onporonta' oshanènpoa' inquitèrinpoahuè'.

Quisocristo oshanènpoa' inquitèrinpoaso'

²³ Iráca ma'pitasona inápaquë ya'huërinso'pita nonanpiso', huënai quëran ta'satopi anoyatacaso marë'. Ma'sha inápaquë ya'huërinso'pita nipurinhuë', noya noya huënai' nohuantërin. ²⁴ Iráca chinotopiso pëi', piyapi'sari ninin. Quisocristoso', co inaquë ya'coninhuë'. Yosë ya'huërinquë chachin pantarahuatón, canpoa marë' Yosë nontárin. "Oshañëna' inquita'huaso marë' nani chiminahuë'," ta'ton, nontárin. ²⁵ Iráca corto hua'an ma'sha huënaïnën masahuaton, noya noya patoanaquë ya'conin. Nani pi'ipi inaporin. Quisocristoso nipurinhuë' co na'aro' inaporinhuë'. ²⁶ A'naroíchin chiminaponahuë', ya'ipi piyapinënpita marë' chiminin. Co a'naromarëáchin nanitërinpoahuë' naporini, iráca quëran huarë' na'aro' chimianta'itonhuë'. Iporaso' nani ayaro tahuëri ya'cariapirinpoahuë', a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. ²⁷ Yosë nohuanton, ya'ipi piyapinpoa' a'naroíchin chiminëhua'. Ina quëran Yosë chachin coisë pochin nicaton, ma'sona onpotiinpoaso' no'tëquën sha'huipón. ²⁸ Quisocristonta' a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantarin. Nani oshanënpoa' inquitohuachinpoa', a'na tahuëri o'mantarin. "¡Ma noy-acha Quisocristoso' ni'ton, nicha'ërinpoa paya!" ta'tëhua', ina ninarëhua'. O'mantahuachin, imarëhuasopita maquimaripoa huachi.

10

¹ Iráca pënëntërinso' nanan imapachinara, ma'sharo'sa' tëpapi. Oshañëna' yonquiatona', napopi ama Yosëri ana'intacaso marëhuë'. Quisocristo chiminacaso' ninoton, Yosëri sha'huitërin ma'sharo'sa' huënaïnëna a'patacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'. Ina chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iráca nani pi'iquë ma'sha tëpapurinahuë', co tëhuëenchachin piyapinënpita oshañëna' inquitërinhuë'. ² Oshañëna' inquipi naporini, co nani pi'iquë naquëranchin naquëranchin ma'sha tëpa'itonahuë'. Cancanëna' anoyatopi naporini, noyápiachin cancanchitonahuë'. ³ Nani pi'iquë ma'sharo'sa' tëpahuachinara, yonquiantapi. "Tëhuëenchachin oshahuanëhua'," topi. ⁴ Ma'sharo'sa' tëpapurinahuë', ina huënaïnën quëran co onporonta' oshañëna' inquitërinhuë'.

⁵ Napoaton Quisocristo isoro'paquë yao'mahuachina, pa'pin itapon: "Iporaso huachi ma'sharo'sa' tëpacaiso', ofrenda quëcacaíso', inapita co nohuantëranhuë'. Quëma nohuanton, piyapi chachin nasitomarahuë natëa'huanquënso marë'.

⁶ Na'a ma'sharo'sa' ahuiquitopi. Nisha nisha ma'sha oshañëna marë' tëpapurinahuë', co inapita marë' noya ni'nanhüë'.

⁷ Ina quëran itërahuë: 'Napoaton tata, nani o'marahuë nohuantëranso' nica'huaso marë'.

Quiricanënuë ninorancoso chachin nisarahüë, itërahuë." tënin.

⁸ Quisocristo pa'pin nontaton, naporin: "Iporaso huachi ma'sharo'sa' tëpacaiso' co nohuantëranhuë'. Nisha nisha ma'sha oshañëna marë' tëpapurinahuë', co inapita marë' noya ni'nanhüë'," itërin. Iráca pënëntërinso natëtona' inapopirinahuë', naporin. ⁹ Ina quëran itantarin: "Ma'tana nani o'marahuë quëma nohuantëranso' nicaca'huaso marë'," itërin. Napoaton co huachi iráca Yosë chinotacaiso marë ma'sha tëpapiso pochin nicacaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo nasha pochin

Yosë chinotacaso anitotërinpoa'. ¹⁰ Quisocristo piyapi chachin nasitimaratuaton, oshanënpoa marë' chiminin. Yosë nohuanton, a'naroíchin chiminin. Canpoanta' ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa huachi.

¹¹ Nani tahuëri corto hua'ano'sa' sacatápi. Naquëranchin naquëranchin ma'sharo'sa' tēpapurinahüé', co oshanëna' inquipihüé'. ¹² Quisocristoso nipirinhüé' a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantaratuaton, Yosë inchinanën quëran huënsëarin. ¹³ Inimiconënpita minsëaquë huarë' inaquë ninarin. ¹⁴ A'naroíchin chiminaponahué', anoyacancantërinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita oshanënpoa' inquitatonpoa', noyápiachin cancan quëtërinpoa'. ¹⁵ Ispirito Santonta' inachachin anitotërinpoa'. Quiricanën quëran sha'huitërinpoa'.

¹⁶ "A'na tahuëri piyapinëhuëpitarë'co anoyatohuato, iso pochin nisarahüé:

Nasha cancan quëtarahué natëtochináchin cancantacaiso marë'.

Anoyacancantarahüé noya yonquicaiso marë'.

¹⁷ Co huachi oshanëna' yonquiarahué'.

Ya'ipi co noyahué' nipisopita naniantarahüé," tēnin.

¹⁸ Quisocristo oshanënpoa' nani inquitohuachinpoa', co huachi ma'sha tēpacaso' ya'huërinhué'. Inasáchin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo imatëhua', Yosë nohuitërehuaso'

¹⁹ Napoaton iyaro'sa', iporaso' nanitërehua' Yosë chachin nohuitacaso'. Noya noya patoanaquë ya'conëso pochin nohuitërehua'. Piyapinpoa' niriuhuarahué', chiníquën cancantatëhua', Yosë nontahua'. Quisoso huënnainën pa'nin ni'ton, ²⁰ nasha ira pochin nininso' acorin Yosë nohuitacaso marë'. Noya noya ananpirinpoa'. Iráca noya noya patoanaquë Yosë ya'nopirinhüé'. Né'mëtëri ya'copitërin ni'ton, co piyapi'sari nohuitopihüé'. Iporaso' Quisocristo o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Chiminin ni'ton, nanitërehua' Yosë nohuitacaso'. ²¹ Chiníquën nanantaton, noya noya corto hua'an pochin canpoa marë' Yosë nontárin. Ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa'. ²² Napoaton Quisocristoíchin natëtëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran Yosë nontahua'. Nani oshanënpoa' inquitërinpoa' ni'ton, noya cancantarëhua'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya i'quë amarëso pochin noyápiachin cancantarihua'. ²³ "Yosë no'tëquën sha'huitërinpoa'. Quisocristoíchin nicha'ësarínpoa'," ta'tëhua', imamiatahua'. Ama pi'pian tēranta' nisha yonquia'huasohué'. Nani sha'huitërinpoa' ni'ton, co nonpintarinpoahué'. ²⁴ A'napitanta' yonquia'ahua'. Na'con nosoroatëhua', catahuahua' inahuanta' noya ninosorocaiso marë'. Nipënëahuan' noya nicacaso marë'. ²⁵ A'naquën co huachi niyontonpihué' Yosë chinotacaiso marë'. Ama inapita pochin cancantahuasohué'. Sinioro o'macaso' tahuëri naniriarin ni'ton, niyontonatëhua', na'con na'con nicatahuahua' chiníquën cancantacaso marë'.

²⁶ Quisocristo nanamën nani nitotërehua'. Nitotariuhuarahué', naquëranchin naquëranchin co noyahué' nipatëhua', a'popisopita pochin cancantararihua'. A'pohuatëhua', co insonta' nanitarinhüé' oshanënpoa' inquitinpoaso'. ²⁷ Ina quëran pa'pi tē'huatacaso' ya'huërin. Yosë chiníquën ana'intarinpoa'. A'na tahuëri inimiconënpita pēnquë a'pararin. ²⁸ Iráca Moisésë pēnëntohuachina, a'naquën co yaimapihué'. A'popi. A'pohuachinara, ana'intopi. Coisëquë quëparahuatona',

sha'huirapipi. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon inachachin sha'huirapihuachinara, co nosoropihuë'. "Têpaquë'," itopi. ²⁹ Yosë hui'nin chachin a'pohuatama', jaquë aquëtë' ana'intinguëmaso' ya'huërin! Quisocristo canpoa marë' chiminin. Huënainën a'parin anoyacancantinpoaso marë'. Inapoaton, nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. A'naquënso nipirinhüë' imapirinhüë'. Ina quëran Quisocristo a'popi. Huënainën quëran anoyacancantopirinhüë', nisha cancantatona', ina huënainën chachin nocanpi. Ispirito Santori nosoropirinhüë', co pi'pian tëranta' yanatëpihuë'. Inapitaso' Yosëri chini chiniquën ana'intarin. ³⁰ Yosë nohuitërehua'. Inaso' ya'ipiya nitotërin. "Co noyahuë' nipachina', cari ana'intarahüë. No'tëquën ana'intarahüë huachi," tënin Yosë. "Piyapinënpita tëranta' co yanatëhuachinahuë', Siniorori ana'intarin," tënin anta'. Quiricanënuë naporin. ³¹ Yosëso' nanpiárin. Chiniquën nanantërin. Co noyahuë' nipatëhua', pa'pi të'huatacaso' ya'huërin. Ana'intarinpoa'.

³² Ya'nán imaramaso' tahuëri'sa' yonquico'. Quisocristo nanamën a'chintohuachinënuëmara, noya natanatoma', imarama'. Ina marë' parisitapomarahüë', co yaa'poramahuë'. Noya ahuantërama'. ³³ Imaramaso marë' a'ninquëchin tëhuarinënuëma', no'huirinënuëma'. A'na tahuëri ahüëpirinënuëmahüënta', noya cancantërama'. A'napita imapisopitanta' parisitohuachinara, nosoroatoma', catahuarama'. ³⁴ Tashinan pëiquë po'mohuachinara, co të'huatomarahüë', nicapoma' pa'nama'. Paatoma', catahuarama'. Canpitanta' imaramaso marë' ma'shanëma' osëretopirinhüëmahüë', co sëtëramahuë'. "Yosë chachin nohuitërehua'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë' inaso' osëretinpoaso'," ta'toma', nóya cancantërama'. ³⁵ Ya'nán imapoma', noya imarama'. Ama iporaso' yaa'pocosohüë'. "Yosë naniantërinco," ama tocosohüë'. Chiniquën cancantoco Yosë nóya acanainquëma'. ³⁶ Ma'sha onpopiramahuënta', noya ahuantoco'. Noya natëhuatama', na'con catahuarinquëma'. Nani sha'huitërinquëma' ni'ton, co nonpintarinquëmahüë'. Noya nicha'ësarinquëma'.

³⁷ Quiricanënuë naporin:
"Tëhuënchachin o'macaso' nininso' o'mapon.
Co hua'quiarinhüë'.

³⁸ Cancanëma quëran huarë' natëhuatamaco,
noya ni'saranquëma' ni'ton, noya nanpimiatarama'.
Nipirinhüë' a'pohuatamaco,
pa'pi co noyahuë' ni'saranquëma'," tënin.

³⁹ Insosona a'pohuachina', parisitopiquë pa'sapi. Canpoaso nipirinhüë', co a'poarihuahuë'. Natërehua' ni'ton, nicha'ësarinpoa huachi.

11

Ya'ipi cancanëna quëran huarë' natëpisopita

¹ "Co Yosë quënanpirëhuahuë', ya'huárin. Nosoroatonpoa' catahuarinpoa'," topatëhua', tëhuënchachin ina natërehua'. Na'con Yosë sha'huitërinpoa'. Co ipora naniyatërinhuë'. "Oshaquëran naniarin huachi," ta'tëhua', noya ninarëhua'. ² Iráca quëran huarë' ina pochin cancantohuachinara, Yosëri noya ni'nin.

3 “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'tëhua', natërhua'. Inaora yonquinën quëran ya'ipi isoro'pa' acorin. Co manta' ya'huëpirinhuë', “Ya'huë'in,” topachina, ma'sha ya'huërin. Ya'ipi ni'nëhuasopita co inaora ya'huërinhuë'. Yosëri nininso'. Quiricanën quëran anitotërinpoa'.

4 Iráca Apiri Yosë natërin. “Yosë catahuarinco,” ta'ton, ma'sha tëparahuaton, Yosë chinotërin. Inapotohuachina, noya ni'nin. “Noya natërinco,” tënin. Cainoso nipirinhuë' co ina pochin cancantërinhuë'. Napoaton Apiri nani chiminpirinhuë', ipora huanta' “Ma noya Apiri natëtërin,” tënëhua'.

5 Iráca Inoco noya natërin ni'ton, Yosëri inápaquë quëpantarin. Napoaton co chiminhuë'. Piyapi'sari yonisápirinahuë', co quënanpihuë'. Co'huara inápaquë quëpantayátërasohuë', “Inoco nóya ni'nahuë,” tënin Yosë quiricanënuë. ⁶Yosë yonquihuatëhua', natëtacaso' ya'huërin. “Yosë ya'huárin. No'tëquën nontërinpoa'. Ina nontohuatëhua', natanatonpoa' catahuarinpoa',” topatëhua', noya ni'sarinpoa'. Co ina pochin cancantohuatëhuahuë', co onporonta' noya ni'sarinpoahuë'.

7 Iráca Nointa' ya'huëpirinhuë', a'na tahuëri Yosëri itapon: “Co hua'qui quëranhuë' ma'sha onpoarama'. Co ni'chinamasohuë' ni'sarama'. Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ii' quëran ata'huantarahuë,” itërin. Co'huara o'nayantërasohuë' napotopirinhuë': “Yosë no'tëquën nontërinco,” ta'ton, Noi natëtërin. Sha'huitohuachina, natëton, panca nancha ninin. Ina quëran sa'in, hui'ninpitare' chachin cha'ëpi. A'napitaso' natanaponarahuë', co yanatëpihuë'. Napoaton na'inpi. Noiso nipirinhuë', ya'ipi cancanën quëran natëtërin. “No'tëquën nontërinco,” topachina, Yosëri noya ni'nin.

8 Apraanta' Yosëri itërin: “Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. A'na parti a'nochinquën. Ina no'pa' quëchinquën ya'huëcamaso marë',” itërin. Co no'pa' nohuitaponahuë', Yosë natërin. “Co nonpintarincohuë',” ta'ton, pa'nin. ⁹Aquë paaton, Canaan parti canconin. Inaquë ya'huaponaahuë', në'mëtë' pëiquërachin ya'huërin. Pa'sápaton, co ya'huëmiatërinhuë'. Isaco, Cacopo, inapitanta' në'mëtë' pëiro'saquë ya'huëpi. Yosëri nani sha'huitërin. “Iso no'pa' chachin quëchinquëma',” itopirinhuë', co hua'anëchátërapihuë'. “Co Yosë nonpintarinpoahuë'. A'na tahuëri ina nohuanton, hua'anëntarihua',” ta'tona', Yosë natëpi. ¹⁰Apraan yonquiárin. “A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Inaquë noya ninano' ya'huëmiatarin. Yosëri chachin canpoa marë' acorinso',” ta'ton, ina ninararin.

¹¹Inaso', chiníquën Yosë natërin. “Nani máshoco. Saranta' co hua'hua'na'pihuë' nipirinhuë', Yosë sha'huitërinco ni'ton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco,” tëninso marë', Yosë nohuanton, hui'nahuanin huachi. ¹²Apraan nani másho niponaahuë', hui'nahuanin. Ina hui'nin quëran chachin na'api. Oshaquëran hua'huayátërahuë shinpita ya'huëtërin. Tayora nápo' ya'huëpi. Marë yonsanquë notohuaro' inotëra'huaya ya'huërin. Inotëra'huaya nápo' shinpita ya'huëpi. Co pichicasohuë'.

¹³Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chiminaquë huarë' Yosë natëpi. “Nani Yosë sha'huitërinpoa'. Co nonpintarinpoahuë'. Pahuanarin nipirinhuë', a'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'huapon,” ta'tona', nóya cancantopi. “Co hua'qui isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Iséquëso' topinan yacapatërhüaso pochin ninëhua',” topi. ¹⁴“Co isoro'paquë ya'huëmiatarihua'huë'. Yosë'pa' tëhuëchinso' ya'huëmiatarihua',” ta'tona',

napopi. ¹⁵ Ya'huëpi quëran nani pipimiatopi. Ina na'con yonquipi naporini, inaquë ayamanta'itonahuë'. ¹⁶ Nipirinhüë', co isoro'pa' na'con yonquipihüë'. Yosë na'con na'con nohuantopi. Ina ya'huërinquë chachin ya'huëcaiso' nohuantopi. Napoaton Yosë tapon: "Nóya yonquirinaco ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'sarahüë. A'na tahuëri inápaquë quëpantarahuë. Nani tapatërahüë ya'huëcaiso'," tënin.

¹⁷⁻¹⁸ Apraan tëhuënhachin Yosë natërin. A'naíchin hui'nin ya'huëtërin. Nasitohuachina, Isaco itërin. Napororo' Yosëri sha'huitërin: "Isaco mashotohuachin, hui'nahuanarin anta'. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shinpita ya'huëtërin," itopirinhüë'. Hui'nin hui'napitohuachina, Yosëri itantarin: "Hui'nin quëparahuaton, motopi'pa' paquë'. Inaquë hui'nin tëpaquë' chinotancoso marë'," itërin. Tënicaso marë' napotërin. ¹⁹ "Yosë co nonpintërincohuë'. Ananpitaantacasonta' nanitërin," ta'ton, Apraan natëtërin. Paaton, Isaco yatëparahuachina, Yosëri itantarin: "Tananpitëquë'. Ama tëpaquësohuë'," itërin. Napoaton hui'nin chiminin quëran, nanopiantarinso pochin ni'nin.

²⁰ Ina quëran Isaconta' cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Cacopo, Isao inapita itopiso'. Mashotohuachina, Yosë natëton, nontërin hui'ninpita catahuacaso marë'. ²¹ Cacoponta' mashotahuaton, pitana paquëaponahuë', Yosë chinotarin. Yachiminpachina, ina natëton, Cosi hui'ninpita catahuacaso marë' Yosë nontërin.

²² Cosinta' chiminaquë huarë' Yosë natërin. Yachiminpachina, quëmopinënpita sha'huitërin: "Iquipito parti ipora ya'huërehua'. A'na tahuëriso nipirinhüë' Yosë nohuanton, ya'ipi israiro'sa' isëquëran pipiapi. No'pa' Yosë quëtërinpoaquë chachin quëpantarin ya'huëcaiso marë'. Napororo' nansëhuëpita quëpa'ina' pa'pitinacoso marë'," itërin. "Yosë co nonpintarinpoahuë'," ta'ton, naporin.

²³ Ina quëran Iquipito copirnoru piyapinënpita camairin: "Israiro sanapi'sa' huaihuachina', quëmapia'huaya nipachin, tëpaco'," itërin. Napopirinhüë', Moisésëso' nasitohuachina, a'shini co nohuantërinhuë' hua'huin chiminacaso'. Yosë natëton, co copirno tëranta' të'huatërinhuë'. "Iso hua'huahuëso' noya," itërin so'in nontaton. Cara yoqui noya po'opi. ²⁴ Ina quëran copirno hui'nini masahuaton, aso'sorin. Napoaponahuë' hui'napitohuachina, Yosë natëton copirno pëinën quëran pipirin. ²⁵ Yosë piyapinënpita catahuacaso marë' pa'nin. Ina marë' parisitopirinhüë', co ina yonquirinhüë'. Yosë natëcaso' na'con na'con nohuantërin. "Co noyahuë' nicatëhua', capa cancantopirëhuahuë', co hua'quiya quëranhuë' ma'sha ta'huantarin," ta'ton, co ma'sharáchin yonquirinhüë'. ²⁶ Copirno hui'nin pochin ni'ton, nohuantërin naporini, Iquipito parti na'con canaitonhuë', co ina nohuantërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquirin. "A'na tahuëri Cristo o'maton, nicha'ësarinpao'. Iporaso' ina marë' aparisitopirinacohüë', Yosë'pa' noya noya acanarincó," ta'ton, noya ahuantërin.

²⁷ Yosë natëton, Moisésë Iquipito quëran pipirin. Copirnoru no'huipirinhüë', co të'huatërinhuë'. "Yosë co quënanaporahuë', ni'sárinco," ta'ton, chiniquën cancantërin. Chiniquën cancantaton, Yosë piyapinënpita catahuarin. ²⁸ "Yosë nicha'ësarinpao'," ta'ton, natëtërin. Napoaton piyapi'sa' camairin: "Ya'ipinquëma' carniroa'hua tëpaco'. Huëninën ya'coanaquë pashitoco' ama anquë'niri paninan nininso' tëpacaso marëhuë'," itërin. Napotohuachina, a'naya a'naya inahuara pëinëna'

ya'coanaquë huënaiquë pashitëra'piapi. Napoaton Yosëri catahuarin. Co paninano'sa' chiminpihuë'. Pascoa pitaquë napopi.

²⁹ Ina quëran ya'ipi israiro'sa' Yosë natëtona', noya pipipi. "Yosë catahuarinpoa'," ta'tona', Quëhuai marë aquëtëran pa'pi. Pancai' niponahuë', Yosë nohuanton, a'naroáchin nipatomairin ni'ton, panca ira pochin yaniro ya'norin. Ina pa'tatona pëntonpi. Iquipito sontaro'saso nipirinhue' co nanitopihue' pëntonacaiso'. Imatapirinhue', iiri imotërin ni'ton, chimiitopi.

³⁰ Ina quëran israiro'sa' Canaan parti canconpi huachi. Yosë natëtona', inimiconënpita minsëpi. Quiricoso' panca ninano'. Natëricho quëran pairatopiso' inápaquë huarë' pantarin. Yosëri sha'huitërin tahuitacaiso'. "Catahuarinpoa mini," ta'tona', natëpi. Canchisë tahuëri tahuitopi. Inapotohuachinara, Yosë nohuanton, paira a'naroáchin nohuaatërin.

³¹ Ya'ipi ya'huëhuano'sa' co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, chiminpi. A'na sanapiáchin natëton, cha'ërin. Oshahuana'pi inaso', Nacapa itopiso'. Inimico niponahuë', Israiro comisionënpita huë'pachinara, inari po'orin ama sontaro'sari tēpacaiso marëhuë'.

³² Co inapitaráchin Yosë natëpihuë'. Quitiono, Paraco, Sanson, Quihuiti, Tapi, Samoiro, pënëntona'piro'sa', inapitanta' nóya natëtöpi. ¡Notohuaro' ya'huëpi ni'ton, co'chi nanitërahuë' ya'ipiya sha'huita'huaso paya! ³³ A'naquën Yosë natëtona', nisha nisha piyapiro'sa' minsëpi. A'naquëonta' hua'an ya'conatona', no'tëquën hua'anëntopi. "Yosë sha'huitërinpoa' ni'ton, catahuarinpoa'," ta'tona', a'naquën natëpi. Napoaton Yosëri catahuarin. A'naquënso' Yosë natëtona', pa'pini' quëran cha'ëpi. ³⁴ A'naquën pën chiniquën nënë nënëntapaquë tē'yatopirinhue', co pi'pian tēranta' huëyapihuë'. Noya cha'ëpi. A'naquëonta' Yosë nohuanton, sahuëni quëran cha'ëpi. Yatëpapirinhue', co chiminpihuë'. A'naquëonta' co chinipirinhue', Yosëri catahuarin chiniquën cancantacaiso marë'. Na'a inimicoro'sa' minsërahuatona', a'papi. ³⁵ Sanapi'santa' hua'huinpita chiminpachina, Yosë natëpi ni'ton, ina nohuanton nanpiantapi huachi.

A'naquënso' nipirinhue' Yosë natëtona', chiniquën parisitopi. "Yosë a'poco' tēpachinënuëma'," itopirinhue', co yaa'popihuë'. "Co onporonta' a'poaraihuë'. Yosë noya noya ananpitaantarincöi," ta'tona', imapiso marë' chiminpi. ³⁶ A'naquëonta' Yosë imapi ni'ton, tēhuapi, huihuipi, catinaquë tonpopi, tashinan pëiquë po'mopi, napotopi. ³⁷ A'naquëonta' na'piquë tē'yaratona', tēpapi. A'naquëonta' sërichoquë yatonatona', tēpapi. "Yosë a'poco', tēpachinënuëma'," itopirinhue', co yaa'popihuë'. A'naquëonta' sahuëni quëran tēpapi. A'naquën co tēpapirinhue', imapiso marë' chiniquën aparisitopi. Yatëpahuachinara, ta'api. Co huachi ya'huëmia ya'huëpihuë'. Capa a'mocaiso' ni'ton, ohuica sha'huëtë', chipo sha'huëtë' inapita a'mopi. Co manta' ya'huëtöpihuë'. Chiniquën parisitopi. ³⁸ Motopiro'sa' parti, inotëro partiro'sa', nisha nisha parti iratopi. Na'pi naninquë ya'conahuatona', huë'ëpi. Inpioro'sari nocanpi: "Inapitaso' napoonpi," topirinhue', Yosëriso' noya noya ni'nin.

³⁹ Yosëíchin yonquiatona', nóya imapi. Napoaponahuë', co ya'ipi Yosëri sha'huitërinso' naniyatërasohue', chiminpi. ⁴⁰ Canpoanta' yonquiatonpoa', Yosë ninararinpoa'. Iporaso' Quisocristo nani chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' anoyacancantërinpoa'. Iráca imapisopita, ipora canpoanta', ya'ipinpoa' anoyacancantërinpoa'. A'na tahuërinta' inápaquë pa'patëhua', Yosë noyá nohuitarihua'.

12

Quisocristoíchin yonquia'ahua'

¹ Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' parisitaponaraihuë', imamiatopi. "Yosë catahuarinpoa'," ta'tona', natëpi. Napoaton inapita yonquiatëhua', canpoanta' nóya imahua'. Ni'co'. Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, chiniquën ta'api. Co manta' quëpapihuë'. Torosarëáchin ta'api. Naporopi a'mopiso' co ocoihuachinahuë', co nanitopihuë' chiniquën ta'acaiso'. Inapochachin canpoanta' naporopi a'mopiso' ocoipiso pochin ya'ipi oshanënpoa' naniantahua'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran Quisocristo imahua'. Sacai' nipirinhue', ahuantatëhua', noya imahua'. ² Quisocristo na'con yonquia'ahua'. Inasáchin catahuarinpoa' Yosë natëcaso'. Naporahuaton, inasáchin catahuarinpoa' noya noya natëtacaso'. Isoro'paquë o'mahuachina, chiniquën parisitërin. Corosëquë parisitohuachina, na'con tēhuapirinhue', co ina yonquirinhue'. "Chimínpató, piyapi'sa' nicha'ësarahue'," ta'ton, nóya cancantërin. Ina quëran inápaquë panantarahuatón, Yosë inchinanën quëran chachin huënsëarin.

³ Isoro'paquë ya'huapon, oshahuano'sari chiniquën no'huipirinhue', ahuantërin. Ina yonquiatëhua', ama yaa'poa'huasohue'. Chiniquën cantantoco'. ⁴ Sopai yaminsërinquëma' Yosë a'pocaso marë'. Sacai' nipirinhue', Quisocristo imamiatoco'. Imaramaso marë' aparisitopirinhue' niquëmahue', co tēparinënhue' mahue'. ⁵ Hui'ninpita pochin nicanonpoa', Yosë pënëninpoa' chiniquën cantantacaso marë'. Nani nitotopiramahuë', ¿naniantërama' ti? Quiricanën quëran napotërinpoa': "Yonquiquë' conpa. A'na tahuëri Yosë nohuanton, parisitaran noya noya imacamaso marë'.

A'na tahuëri pi'pian ana'intopirinquënhue', ama sëtëquësohue'.

Ama yaa'poquësohue'. Ahuantacaso' ya'huërin.

⁶ Nosororinpoa' ni'ton, a'na tahuëri ina nohuanton, ma'sha onporëhua'. Hui'ninpita pochin nicanonpoa', ana'intërinpoa' noya noya yonquicaso marë'," ténin.

⁷ Hui'ninpita pochin ni'ninpoa' ni'ton, ahuantacaso' ya'huërin. Ni'co'. Hui'nanpo' no'tëquën pënënë' noya noya yonquicaso marë'. ⁸ Co Yosë pënëninpoahuë' naporini, co tēhuënhachin hui'ninpita pochin ni'itonpoahuë'. Ya'ipi hui'ninpita yonquirin noya noya cancantacaso marë'. Co pi'pian tēranta' ana'intoahuachinquëmahue', co Yosë hui'ninpitinquëmahue'. ⁹ Tatanpoa' pënënpachinpoara, natërëhua'. Pi'pian ana'intopirinhue', co no'huirëhuahuë'. Noya nicanatëhua', natërëhua'. Tata Yosëso nipirinhue' na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Inaso' nininpoa' ni'ton, natëhuatëhua', noya noya nanpiarihua'. ¹⁰ Hua'huatarihua', co hua'qui isoro'paquë ya'huëcasohue' nipirinhue', tatanpoa' pënëninpoa'. Inaora yonquiaton, pi'pian ana'intërinpoa' natëcaso marë'. Yosëso nipirinhue', noya noya yonquiatonpoa', no'tëquën catahuarinpoa'. Na'con nosoropirinhue', a'na tahuëri ina nohuanton parisitërhua' ina pochin cantantacaso marë'. ¹¹ A'na tahuëri Yosë nohuanton, ma'sha onporëhua'. Naporahuaton, a'napita ma'sha onpotërinënpoa'. Naporo chachinso' sëtërëhua'. Parisitacaso' co nohuantopirëhuahuë', noya ahuantohuatëhua', Yosë na'con catahuarinpoa'. Nirótëatëhua', noya nisarëhua'. Inapoa'tëhua sano cantantarihua'.

Ama Yosë a'poa'huasohue'

12 Napoaton iyaro'sa', chiníquën cancantahua'. Ama amiatêhuarahuë', chiníquën Yosë imahua'. Ni'co'. Aquë pa'patëra, canotërë', sacai' iratërë'. A'naquëma' ina pochin cancantatoma', co huachi ya'ipi cancanëma quëran Yosë imaramahuë'. Ama huachi canotërëso pochin cancantocosohuë'. 13 Yosë iranën no'tëquën imapatama', co pëshonaramahuë'. Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicamaso marë'. A'napitanta' nicatënguëma', chiníquën cancantapi. Co huachi sonpacha pochin cancantapihuë'.

14 Ama pi'pian tëranta' nino'huicosohuë'. Naporahuaton, noya nico'. Co noya nipatamahuë', co manta' Yosë nohuitaramahuë'. 15 Yosë inaora nohuanton nosoroatonpoa', yacatahuarinpoo'. A'naquënisô nipirinhuë', co yatahuërëtopihuë'. Inahuara yonquipisoáchin imatona', co Yosë yonquicaiso' nohuantopihuë'. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Co Yosëichin yonquihuatamahuë', oshaquëran nitapicancanarama'. Ina quëran pënanin a'naroáchin së'cotëtërinso pochachin a'napitanta' atapicancanarama'. 16 Ni'cona nisha nisha cancantotama'. Ama monshihuancosohuë'. Noyápiachin cancantoco'. Ama ma'sha yonquiatoma', Yosë naniantocosohuë'. Isao iráca naporinso' yonquico'. Ma'sharáchin yonquiaton, co onpopinchin Yosë yonquirinhuë'. Tanaton, iin nontërin: "¿Yosë na'con catahuainquënso' nohuantëran ti? Co caso' ina yonquirahuë'. Cosharo' na'con na'con nohuantërahuë'," itërin. 17 Ina piquëran yonquiantapirinhuë'. "Yosë na'con catahuainco," tantapirinhuë', co huachi Yosëri nohuantërinhuë'. Chiníquën sëtatón na'nëpirinhuë', iráca a'porinso' co huachi nanitërinhuë' anoyatacaso'. Ina yonquiatoma', ni'cona Yosë naniantotama'.

18 Iráca Sinai motopi nicotoanaquë huë'pachinara, cotioro'sa' pa'pi tē'huatopi. Inaquë panca pën nënërin. Co ya'caritacaso' ya'huërinhuë'. Tahuëri niponahuë', tashí pochin ninin. Yara yaráchin ninin. Panca ihuan pa'nin. 19-20 Tronpita chiníquën pihuirinso' natanpi. Naporo' Yosëri chiníquën itërin: "Iso motopiquë pënënananquëma' ni'ton, ama ya'caricosohuë'. Ma'sharo'sa tëranta' inaquë pa'pachina', chimiina'. Na'piquë tē'yaratoma', tēpaco'," itërin. Ina natanahuatona': "Sacai' ina nanan natëcaso'," ta'tona', pa'yanpi. "Ama huachi chiníquën nonchincoisohuë'," itopi. 21 Ni'sahuaton, Moisésënta' pa'pi tē'huatërin. "Canta' tē'huatato, ropa ropátarahuë'," tēnin.

22 Canpoaso nipirinhuë', co ina motopi ya'carirëhuahuë'. Quisocristo imapatëhua', nisha motopi ya'carirëhua', Sion itopiso'. Yosë chachin nohuitarihua'. Co ipora quënanpirëhuahuë', nanpiárin. Ana tahuëri ya'huërinquë chachin pantarihua'. Nasha Quirosarinquë ya'huëcontarihua huachi. Notohuaro' anquëniro'sa' inaquë niyontonpi. Noya cancantatona', Yosë chinotapi. 23 Huëntonënguë chachin Yosë nani aya'coninpoa'. Inápaquë nininënpoa' nani ninshitërinpoa' hui'ninpita pochin nicainpoaso marë'. Inatohua' niyontonarihua'. Yosë chachin imarëhua'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntaton, co imapisopitahuë' no'tëquën ana'intarin. A'naquën imapisopita nani chiminpachinara, hua'yanënaso' Yosë'pa' ya'huapi huachi. Yosë pochachin cancantopi. Inapitarë'quënpoa chachin niyontonarihua' 24 Quisocristo chachin nohuitarihua'. Inaso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. Huënainën quëran anoyacancantërinpoa'. Iráca Apiri huënainën pa'nin. Iini tēpahuachina, huënainën pa'nin ni'ton,

ana'intacaso' ya'huërin. Quisocristo chimininsoso' nipirinhüë', noya noya. Huë'nainën pa'nin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'.

²⁵ Napoaton Quisocristo nanamën noya natanco'. Ama pi'pian tëranta' a'pocosohüë'. Pënëntërinso nanan sha'huitohuachinara, a'naquën co yanatëtopihuë' ni'ton, a'naroáchin ana'intërin. Quisocristo nanamënso' noya noya ni'ton, ina naniantohuatëhua', aquë aquëtë' ana'intinpoaso' ya'huërin. Inaso' inápa quëran pënëninpoa'. ²⁶ Yosëri pënëntërinso nanan sha'huitohuachina, ina nohuanton, panca ocohua pa'nin. Ina quëran quiricanën quëran sha'huitërinpoa': "A'na tahuëri naquëranchin nontaan-tahuato, co isoro'paráchin nacontarinhuë'. Inápaquë ya'huërinso'panta' naco nacóntarin," ténin. ²⁷ A'na tahuëri mini ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita ta'huantarin. Ma'sha ya'huëmiatërinso' acohuachinaso', ya'huëmiatarin. ²⁸⁻²⁹ Hua'anëntërinquë chachin aya'coninpoa'. Inápaquë pa'patëhua', co onporonta' ta'huantarihuahuë'. Napoaton: "Yosparinquën Sinioro," itahua'. Ya'ipi cancanënpoa quëran inasáchin chinotahua'. Noya cancantatëhua', natëahua' noya nicainpoaso marë'. Ipora huanta' Yosëso' no'tëquën ana'intarin ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. Pënquë ma'sha ahuiquitëreso pochin ya'ipi co noyahuë' nininsopita ana'intarin.

13

Onporahuatonsona Yosë noya ni'ninpoaso'

¹ Ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin ni'co'. ² Co nohuitapomarahüë', nosoroco'. Huë'pachina, noya nontatoma', o'shitoco', a'caco'. Iráca a'naquën napopiso' yonquico'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, "Huëco' ni'quicoi," itërin. Piyapita'ma' topirinhüë', Yosë anquëninën chachin a'carin. Inapochachin canpoanta' ni'toro'sa' noya nontahua'.

³ Ama tashinan pëiquë po'mopisopita naniantocosohüë'. Catahuaco'. Canpitanta' tashinan pëiquë ya'huëaramaso pochachin yonquico'. A'naquëonta' imapiso marë' chiníquën aparisitohuachina', noya yonquico'. Canpitanta' inapita ninatanpiso pochin cancantatoma', nosoroco'.

⁴ Quëmapi'sa' sa'apachina', ama a'na sanapi yonqui'inasohüë'. Sanapi'santa' so'yahuachina', ama so'ina' tëhuananpichinasohüë'. Ama manta' monshihuainasohüë'. Monshihuanpatama', Yosë chiníquën ana'intarinquëma'.

⁵ Ama coriquiráchin pa'yatocosohüë'. Co na'con ma'sha ya'huëtopirinquëmahüë', sano cancantoco'. Ama na'con na'con nohuantocosohüë'. Yosë chachin nani sha'huitërinpoa'. "Co onporonta' pataranquëmahüë'. Co naniantaranquëmahüë'," itërinpoa'. ⁶ Napoaton chiníquën cancantatëhua' naporëhua':

"Yosë catahuarinpoa' ni'ton, co të'huarëhuahuë'.

jPiyapi'sa' ma'sha onpotopirinhüënta', co të'huatarihuahuë'" tënëhua'.

⁷ Ya'nan a'chintërinënuëmasopita yonquico'. Yosë quiricanën noya a'chintërinënuëma'. Chiminaquë huarë' noya nicatona', a'napita catahuapi. Napoaton inapita nonanatoma', noya natëco'.

⁸ Quisocristo co onporonta' nishataponhuë'. Iráca nosororinpoa'. Ipora huanta' catahuarinpoa'. Co onporonta' naniantarinpoahuë'. Inasáchin imahua'. ⁹ A'naquën nisha a'chintohuachinënuëma', ama natancosohüë', nonpintochinënuëma'. No'tëquën yonquico'.

Nisha nisha nicacaso' pënënpirinënpoahuë', co ina quëran noya cancantërehuahuë'. Na'a piyapi'sa' nisha nisha cosharo' a'poaponaraihuë', co noya cancantopihuë'. Quisocristoíchin nanitërin anoyacancantinpoaso'. Inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa' imamiatacaso'.

¹⁰⁻¹¹ Quisocristo corosëquë chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iráca pënëntërinso imapisopitaso nipirinhüë', co ina natëpihuë' ni'ton, co oshanëna' inquitërinhuë'. Iráca corto hua'ano'sa' piyapi'sa' oshanëna marë' ma'sha tëpapi. Tëpahuachinara, corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari ma'sha tëpapiso' huënainën manin. Masahuaton, Yosë ya'norinso' patoanaquë quëparin oshanëna marë'. Noshinënso nipirinhüë' co ca'pihuë'. Ninano' intonquë quëpapi ahuiquitacaiso marë'. ¹² Quisocristonta' ninano' aquëcha quëparahuatona', aparisitopi. Inaquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaora huënainën quëran anoyacancantërinpoa'. ¹³ Napoaton canpoanta' aparisitohuachinënpoa', ahuantahua'. Iráca pënëntërinso nanan naniantatëhua', Quisocristoíchin imahua'. Ina no'huipiso pochin no'huipirinënpoaonta', ahuantahua'. ¹⁴ Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë ya'huërin'pa' pantacaso' ninarëhua'. Inatohua' ya'huëmiatarihua'. ¹⁵ Napoaton iporaso' co huachi ma'sha tëparihuahuë' Yosë chinotacaso marë'. Nani tahuëri ina chinotatëhua', "Ma noyanquëncha Tata Yosë quëmaso paya. Quisocristoíchin anoyacancantërincoi ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,' itërainquën," itahua'. ¹⁶ Noyasáchin niahua'. Nicatahuacaso' ama naniantahuasohuë'. A'napita ma'sha pahuantohuachina', ama apiratocosohuë'. Inapohuatëhua', Yosë noya chinotarëhua' ni'ton, noya ni'sarinpoa'.

¹⁷ Ansiano'sa' pënënpachinënquëma', noya natëco'. Noya noya imacamaso marë' Yosëri acorin. A'na tahuëri inapitanta' ya'ipi napopisopita Yosë sha'huitapi. Nani tahuëri pënënarinënquëma'. Noya natëhuatama', noya cancantatona', a'chintarinënquëma'. Co yanatëhuatamahuë', sëtapí. Naporahuaton, canpitanta' co noya noya cancantapomahuë'.

¹⁸ Quiya marë' Yosë nontoco'. Noya nisarai, ta'toi, noyápiachin cancantërai. Ya'ipi cancanëhuëi quëran Yosë yanatërai. ¹⁹ Ca marë' chiniquën Yosë nontoco' catahuainco a'naroáchin canpitataquë pa'i.

Quisocristo a'pairinpoaso'

²⁰ Yosë catahuainquëma' noya ninicatoma' ya'huëcamaso'. Inasáchin asanocancaninpoa'. Inari chachin iráca Quisocristo ananpitaantarin. Iporaso' ohuicanënpita pochin nicatonpoa', Sinioro Quisoso a'pairinpoa'. Huënainën pa'nin ni'ton, nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. Ina anoyatërinso' ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishataponhuë'. ²¹ Yosë na'con catahuainquëma' ina nohuantërinso' nicacamaso marë'. Pi'pian tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', anoyacancanchinquëma'. Quisocristo catahuahuachinpoa', nani tahuëri nóya nisarëhua'. Ina quëran noya ni'sarinpoa huachi. Ya'ipi piyapi'sa' inasáchin chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

²² Nani pi'pian ninshitëranquëma'. Noya cancantatoma' iyaro'sa' natanco', ténahuë. Achincainquëma', ta'to ninshitërahüë'. ²³ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahüë. Iya Timotio nani tashinan pëi quëran ocoipi. Manóton huë'pachin, inaro'co pa'sarai.

²⁴ Ansiano'sanquëma' saludos a'pataranquëma'. Ya'ipi imaramasopitanta' yonquiatënquëma', saludos a'pataranquëma'. Itiario'santa' saludos a'patarinënquëma'.

²⁵ Inaora nohuanton, Yosë nóya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Santiago ninshitérinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitérinso'

¹ Ca Santiacoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isèquë noya ya'huarahüë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, Siniro Quisocristoíchin natërahüë. Ya'ipi cotioro'sanquëma' Quisocristo imaramaso' ninshitaranquëma'. Canpitaso' yanquëërahuatoma', nisha nisha parti ya'huarama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanquëma' ninamaso' ninshitaranquëma'.

Ma'sha onporëhuaso'

² Nisha nisha ma'sha onpoapomarahüë' iyaro'sa', ama sëtocosohüë'. Noya cancantoco'. ³ Yosë téniarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' natëcaso marë'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin Yosë yaa'popi. Canpoaso nipirinhüë' parisitohuatëhua', "Yosë co onporonta' naniantar-inpoahuë'," topatëhua', catahuarinpoa' chini chiniquën cancantacaso marë'. ⁴ Noya cancantatoma', ya'ipi ahuantoco' noya noya imacamaso marë'. Chiniquën cancantohuatama', nóya nisarama'. Oshaquëran noya noya cancantarama'.

⁵ "¿Ma'cha ipora niya?" topatama', Yosë nontoco' noya anitochinquëma'. Onpopionta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Co nosororinpoaso' apiratërinpoahuë'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa'. Nontërehuaso marë' co no'huirinpoahuë'. Catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. ⁶ "Yosë noya catahuarinco. Natëmiatarahuë'," ta'tëhua', Yosë nontahua'. Ama nisha nisha yonquia'ahuasohüë'. "Co catahuarincohuë' nimara," ama tahuasohüë'. Ni'co'. Co'sacai' co sanoirinhüë'. Pancaiquë ihuaitohuachina, niquëran niquëran niohuëërin. A'naquën piyapi'sa' ina pochin yonquionpi. Nisha nisha yonquiipi. ⁷ Nisha nisha yonquiatoma', nontohuatama', co Yosë a'paniarinquëmahüë', co catahuarinquëmahüë'. ⁸ Co ya'ipi cancanëma quëran huarë' imapatamahüë', co no'tëquën yonquiamahuë'. Cato' cancan pochin ya'huëtohuachinquëma', nisha nisha yonquiarama'.

⁹ Co na'con coriqui iyaro'sa' ya'huëtopirinquëmahüë', Yosë nóya ni'ninquëma'. Huëntonënuquë chachin aya'coninquëma'. Ina marë' nóya cancantoco'. ¹⁰ A'naquëmaso nipirinhüë' na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtërinquëma'. Ina niponahuë' Quisocristo imarama' ni'ton, co ma'sharáchin yonquicamaso' ya'huërinhuë'. A'na tahuëri chiminarihua'. Ya'ipi ma'sha papotërinsona' ta'huantapona'. Quisocristo na'con yonquiatoma', noya cancantoco'. ¹¹ Ni'co'. Pi'i chiniquën picatohuachina, papotërinso' a'naroáchin ahuirin. Yanconëonta' anotohuachina, co huachi noyápiachin nininhüë'. Ahuirin huachi. Inapochachin ma'huano'santa' a'na tahuëri chiminapi anta'. Sacatápirinahuë', chiminapona'. Nani ma'sha ya'huëtopirinhüë', patapi.

Anishacancaninpoaso'

¹² Ya'ipinpoa' ma'sha onporëhua'. Caniorëhua', parisitërehua', naporëhua'. Noya ahuantohuatëhua', nóya cantarihua'. "Parisitaponaraihuë', nóya imasarinaco," ta'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë noya acanararinpoa'. Nanpimiatarihua'.

“Tēhuēnchachin nosorohuatamaco, ananpitaantaranguēma,” itērinpoa'. Sha'huitērinpoa' ni'ton, co onporonta' nonpintarinpoahuē'.¹³ A'naquēnso nipirinhue' ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin co noyahuē' yonquipi. “Yosē nohuanton, co noyahuē' ninahuē. Napoaton co ana'intincoso' ya'huērinhuē,” toconpi. Ama ina pochin yonquicosohuē'. Yosēso' noyasáchin yonquirin. Co pi'pisha tēranta' oshahuaninhue'. Co onporonta' aoshahuaninpoahuē'.¹⁴ Canpoara nohuanton, co noyahuē' cancantatēhua', co noyahuē' yonquirēhua'. Inachin inachin yonquihuatēhua', chinii' quēparinposo pochin co noyahuē' nicacaso' yonquirēhua'.¹⁵ Ipora huanta' pi'pian co noyahuē' yonquirēhua'. Co a'naroáchin naniantohuatēhuahuē', co noyahuē' nisarēhua'. Naporahuatēhua', oshahuanarēhua'. Oshahuanpatēhua', chiminpatēhua' parisitomiatarēhua'. Ni'co'. Sanapi hua'huanpachina, oshaquēran oshaquēran hua'huin nanihuachina, huairin. Inapochachin co noyahuē' yonquihuatēhua', oshaquēran oshaquēran co noyahuē' nisarēhua'. Ina marē' oshahuanarēhua'.

¹⁶ Nosororanguēma' iyaro'sa'. Ama canpitaora yonquinēma quēran ninonpintocosoahuē'. No'tēquēn yonquico'.¹⁷ Yosēso' noyasáchin yonquirinpoa'. Noya noya cancantacaso marē' catahuarinpoa'. Inasáchin noya a'pintērinpoa' no'tēquēn yonquicaso marē'. Pi'i, yoqui, tayora, inapita inari acopirinhue', co ya'ipi tahuēri noya a'pininhue'. A'na tashinta' co manta' a'pininhue'. Yosēso' nipirinhue' co ina pochin nininhue'. Nani tahuēriya nosoroatonpoa', catahuarinpoa'.¹⁸ Inaora nohuanton, anasitaantatonpoa' pochin nasha cancan quētērinpoa'. Inaso' no'tēquēn nonin. Nanamēn natēhuatēhua', huēntonēnquē aya'coaninpoa'. Hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Canpoa'ton anoyacancantērinpoa'. Ina quēran oshaquēran na'aya'pi anoyacancantarin.

Cancanēnpoa' quēran huarē' natēcaso' ya'huērin

¹⁹ Napoaton iyaro'sa', ama topinan nonacamasoáchin yonquicosohue'. Yosē nanamēn na'con na'con natanco'. Naporahuaton, ama yano'huitocosoahuē'.²⁰ No'huitohuatēhua', co nanitarihuahuē' noya nicacaso'. Ina marē' co Yosē noya ni'sarinpoahuē'.²¹ Napoaton ya'ipi co noyahuē' yonquiramasopita naniantoco'. Ama huachi oshahuancosoahuē'. Yosē nanamēn nani a'chintērinēnquēma'. “Caora Sinioro co nanitērahuē' noya nica'huaso'. Catahuaco,” ta'toma', nanamēn yonquiráco'. Ina yonquihuatama', nicha'ēsarinquēma'.

²² No'tēquēn yonquico'. Yosē nanamēn a'chintohuachinēnquēma', ama topinan quēran natancosoahuē'. Ya'ipi cancanēma quēran huarē' natēco'.²³⁻²⁴ Ni'co'. A'na piyapi isihuicoquē ya'pirin ni'pirinhue'. Nē'huērayatērinso' nicaponahuē', a'naroáchin naniantērin. Co niamirayarinhue'. Canpitanta' Yosē nanamēn topinan natanpatama', co natēhuatamahuē', ina piyapi naporinso pochin nicapoma'.²⁵ Nipirinhue', natēhuatama', noya nisarama'. Nasha nananso' nóya. Canpitaora nohuanton, ina natēhuatama', co sopai camaiarinquēmahuē'. Nani tahuēri Yosē nanamēn yonquico'. Natanpatama', ama naniantocosoahuē'. Noya natēhuatama', Yosē catahuarinquēma' noya nicacamaso marē'.

²⁶ “Canta' noya Yosē imarahuē,” topi a'naquēn. Nipirinhue', nisha nisha nonin. Co noyahuē' nonpachina, topinan quēran quēran nonsarin, inaora ninonpintarin. Co tēhuēnchachin imarinhue'.²⁷ Tēhuēnchachin Yosē chinotohuatēhua', piyapi'sa' nosoroarēhua'. Sa'ahuaros'a', quēyoronos'a',

inapita catahuarëhua'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtacaso' ya'huërin. A'naquën piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', co Yosë imapihuë'. Ama inapita nonanhuansohuë'. Noyápiachin cancantohuatëhua', noya imasarëhua'. Inapohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

2

Ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'

¹ Quisocristo hua'anëntërinpoa'. Inasáchin noya noya ninin. Ina imarama' ni'ton, ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. Ya'ipi piyapi'sa' napopináchin nosoroco'. ²⁻³ Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, ma'huanso' huë'pachina, pa'yatërama'. Noyápiachin a'morin. Na'a po'moitëra oro quëran nininso' po'morin. Ina nicatoma': "Huëquë' iyasha," itatoma', noyaquë chachin ahuënsërama'. A'naquënsö nipirinhuë', co onpopinchin noyahuë' a'mosahuaton huë'pachina, co onpopinchin noya ni'namahuë': "Inaquë huaniquë'. Nohuantohuatan, no'paquë tëranta' huënsëquë'," itërama'. ⁴ ¿Co'ta ina pochin nipatama', co napopianachin nosororamahuë'? Cancanënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoa' nipirinhuë', co ina pochin yonquiramahuë'. Co noyahuë' yonquirama'.

⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Na'aquënpoa' co na'con coriqui ya'huëtopirinpoahuë', Yosë huayoninpoa' imacaso marë'. Yosë nohuitohuatëhua', nóya cancantarihua'. Huëntonënuquë chachin aya'coninpoa' ni'ton, Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Nani sha'huitërinpoa'. "Nosorohuatamaco, inápaquë quëpantaranquëma'," itërinpoa'. ⁶ Canpitaso nipirinhuë', sa'ahua nininsopita co onpopinchin nosororamahuë'. Ma'huano'saso' nonpintatënënuquëma', ihuarinënuquëma'. Aparisitërinënuquëma'. Coisëquë sha'huirapirinënuquëma'. ¿Ina nipirinhuë' pa'yatarama' ti? ⁷ Quisocristoso' nóya niponahuë', tëhuapi: "Co noyahuë' inaso'," toconpi. Imarëhua' ni'ton, Quisocristo piyapinënpitanpoa' canpoaso'. Napoaton ama ma'huano'sa' na'con na'con pa'yatocosohuë'.

⁸ Yosë quiricanën quëran noya noya pënëninpoa'. "Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," itërinpoa'. Ya'ipi piyapi'sa' nosorohuatama', noya nisarama'. ⁹ Nipirinhuë', a'naso' nocantapama', co noyahuë' nisarama'. Co Yosë natëramahuë' ni'ton, oshahuanarama'. ¹⁰ Yosë chachin pënëninpoa'. "Noya natërai," topiramahuë', pi'pian tëranta' co natëhuatamahuë', oshahuanarama'. Ana'intinquëmaso' ya'huërin. ¹¹ "Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi monshitocosohuë'," tënin Yosë. Naporahuaton, "Ama piyapi tëpacosohuë'," tënin anta'. Co monshihuanaponahuë', piyapi tëpahuatan, oshahuanaran. Co Yosë natëaranhuë'. ¹² Quisocristo imapatëhua', nasha nanan sha'huitërinpoa'. Nicha'ërinpoa' ni'ton, nanitërehua' nóya nicacaso'. Ina nanan chachin yonquiaton, a'na tahuëri Yosë coisë pochin nontarinpoa'. Ni'ton, piyapi nosoroatoma', noya nico', noya nontoco'. ¹³ Co piyapi'sa' nosorohuatamahuë', ayaro' tahuëri Yosënta' co nosoroarinquëmahuë'. Napoaton "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'tëhua', a'napita nosoroa'hua'. Ina quëran ayaro' tahuëri co ana'intarinpoahuë'.

Noya nicacaso' ya'huërin

¹⁴ "Canta' Yosë imarahuë'," tapomarahuë', co noyahuë' nipatama', topinan quëran nonsarama'. Ina pochin cancantohuatama', co cha'ësaramahuë'. ¹⁵ Ni'co'. A'na quëmapihuë' nipon, sanapihuë' nipon

Quisocristo imana'pi, capa capacaso', capa a'mocaso' nipachina, catahuacaso' ya'huërin. ¹⁶ Co catahuarihuarahuë': "Noya ya'huëquë'. Ama sêhuënquësuhuë'. Ama tana natanquësuhuë'," itapomarahuë', co a'mocaiso', cosharo', inapita quëtohuatêhuahuë', jtopinan quëran napotarihua! ¹⁷ Inapochachin "Canta' Yosë natêrahuë'," tapomarahuë', co piyapi'sa' catahuahuatamahuë', topinan quëran nonsarama'. Co têhuënchachin imaramahuë'.

¹⁸ A'naquëma' tapoma' nimara: "Quëmaso' 'Yosë imarahuë,' ta'ton, chinotëran. Caso nipirinhüë' noya ninahuë. Quëmaso' Yosë chinotaponahuë', co noya nipatanhuë', topinan quëran nonsaran. Caso nipirinhüë', noya ninahuëso marë' natêrahuëso' ya'noarin," tapoma'. ¹⁹ "A'naíchin Yosë ya'huërin," ¿tënan ti? No'tëquën nonan. "Yosë ya'huarin mini," topi sopairo'santa'. Ina nitotopi ni'ton, tê'huatatona', ropa ropatapi. Napoaponaraihuë', co Yosë imapihuë'. Co napopiso marë' Yosë'pa' pa'sapihuë'. ²⁰ ¡Co'chi no'tëquën yonquiranhuë' paya! Co noya nipatanhuë', "Canta' imarahuë'," topiranhuë', topinan quëran nonsaran. ²¹ Tata Apraan yonquiquë'. Yosëri nontohuachina, "Ama hui'nán apiratocosuhuë'," itohuachina, Isaco quëparin. Hui'nin niponahuë', co apiratërinhuë'. Yosë chinotacaso marë' yatëpapurinhüë', Yosëriso' nicha'ërin. ¡Natërinso marë' Yosëri noya ni'nin! ²² "Yosë no'tëquën nontërinco," ta'ton, Apraani natërin. Natëton, noya noya imarin. Co topinan quëran chinotërinhuë'. Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëton, noya imarin. ²³ Yosë quiricanënguë ninshitërin: " 'Yosë no'tëquën nontërinco,' téninso marë' Yosëri noya ni'nin," ténin. "Inaso' Yosëre' nipayarin," ténin anta'. No'tëquën naporin.

²⁴ Co topinan quëran nonacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Yosë natëtêhua', noya nipatêhua', noya imarêhua'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa'. ²⁵ Inapochachin Nacapanta' oshahuana'pi niponahuë', Yosë yonquiaton, noya ninin. Cosoi a'parinsopita huë'pachinara, noya a'pairin ama inimicoro'sari tëpacaiso marêhuë'. Ina quëran po'oana quëran catahuarin cha'ëcaso'. Ina marë' Yosëri noya ni'nin. ²⁶ Hua'yanënpa' capa nipachina, co nanpirêhuë'. Inapochachin topinan quëran nonpatêhua', co noya cancantohuatêhuahuë', co Yosë natêrêhuahuë'. Chimipi pochin cancantatêhua', co têhuënchachin imarêhuahuë'.

3

Nanamënpoa' nininso'

¹ Ama iyaro'sa' na'anquëma' cortoquë pënëntocosuhuë'. Piyapi'sa' pënënpirêhuahuë' co canpoa tëranta' noya nipatêhuahuë', aquëtë chachin Yosë ana'intarinpoa'. ² Ya'ipinpoa' co noyahuë' nicatêhua', oshahuanêhua'. Noyasáchin nonacasoso' saca sacai'. Noyasáchin nonêhua' naporini, Yosë pochachin cancanchitêrihuahuë'. Co huachi aquëtë' têhuë'itêrihuahuë'. ³ Cahuario pa'patëra, pi'pian hua'nayon acatëntërë' no'tëquën pacacaso marë'. Ina quëran motën no'tëquën otëërarë'. ⁴ Nanchanta' panca masho nipirinhüë', quëmapiri otëërin. No'soratënën hua'huishin niponahuë', noya otëërarin. Panca ihuani mapirionta', noya otëërarin. Insëquësona yaquëpahuachina, noya quëparin. ⁵ Inapochachin nanamënpoa' pi'pira'huaya niponahuë', nonpatêhua', na'con nocanêhua'. Noya nonpatêhua', piyapi'sa' achinicanarihua'. Nipirinhüë', co noyahuë' nonpatêhuara, anishacantarihua'. Ni'co'.

Pën pi'pira'huaya niponahuë', matohuachina, panca imin a'naroáchin huiquitërin. ⁶ Nanamënpoaso' pën pochin ninin. Pa'pi co noyahuë' ninin. Ina marë' oshahuanëhua'. Sopai chachin camairinpoa' co noyahuë' nonacaso'. Nanamënpoa quëran nipinorëhua', nino'huirëhua'. Ma'tëhua' ma'tëhua' nonëhua'. Co noyahuë' nonpatëhuara, nitapicananarëhua'.

⁷ Nisha nisha ma'sharo'sa' tananquë ya'huërinso pë'tahuarë'. Pë'tahuahuatëra, co huachi maninpoahuë'. Anpianthëhuano'sa', i'quë ya'huërinso pë'tahuarë'. Pëhuara, mayo, inapita pochin nininsonta' mapatëra, pë'tahuarë'. ⁸ Nipirinhuë', co insonta' inaora nanitërinhuë' noya nonacaso'. A'naroáchin co noyahuë' nonëhua'. Co noyahuë' nonpatëhua', ya'huan tomainën pochin nonëhua'. A'naroáchin yanquëëtërinso pochin na'a piyapi'sa' atapicananarihua'. ⁹ Nanamënpoa quëran Yosë chinotërehua'. "Tata Yosë hua'anëntërinpoaso' nóya," tënëhua'. Ina nanamënpoa quëran chachin piyapi'sa' pinorëhua'. Ya'ipinpoa' Yosë chachin nininpoa'. Ina pochin cancantacaso marë' acopirinpoahuë', nipinorëhua'. ¹⁰ Yosë noya nontapomarahuë', piyapi pinopatama', co noyahuë' cantantarama'. Co iyaro'sa' nisha nisha nonacaso' ya'huërinhuë'. ¹¹⁻¹² Ni'co'. Quëpa papotohuachina, quëpa nitërin. Co nisha nitërinhuë'. Misëra papotohuachina, misëra nitërin. Co quëpa nitërinhuë'. A'na huinan ya'huëhuachina, noyai', ca'cai', co cato chachin pipirinhuë'. Noyápiachin nipachina, co onporonta' ca'caquën pipirinhuë'. Inapochachin iyaro'sa', co nisha nisha nonacaso' ya'huërinhuë'. Noyasáchin nonco'.

Yosë noya ayonquirinpoaso'

¹³ ¡Tëhuëchachin noya yonquihuatama', noya nisarama! Napoaton noya nico' a'napitanta' noya yonquiramaso' nitochina'. "Co canpoara noya nitotërehuahuë'. Yosëichin catahuarinpoa' noya yonquicaso'," ta'toma', noya nico'. ¹⁴ A'naquënso nipirinhuë' a'napita apiratatona', nocanpi. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiatona' no'huitápi. Ina pochin cancantohuatama': "Caso' noyaco," ama tocosohuë'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Nonpiánama'. ¹⁵ Co Yosë nohuanton ina pochin cancantërehuahuë'. Piyapi'sa' inahuara ina pochin yonquipi. Ninocanaton, niapiratopi. Inachin yonquipi. Sopai nohuanton, ina pochin yonquipi. ¹⁶ Niapiratohuatëhuara, yanino'huirëhua'. Co a'napita nohuantopiso' yonquihuatëhuahuë', nisha nisha cantantarihua'. Inapohuatëhua', pa'pi co noyahuë' nisarëhua'. ¹⁷ Yosëso nipirinhuë', no'tëquën ayonquirinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', noyápiachin cantantarihua'. Co manta' no'huitarihuahuë'. Sanoanan quëran nontarihua'. A'napita pënënpachinpoa', noya natanarihua'. Piyapi'sa' nosoroarihua'. Naporahuaton noyasáchin nisarëhua'. Co nisha nisha yonquiarihuahuë'. Co nonpintarihuahuë'. Yosëichin catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. ¹⁸ Yosë yonquihuatëhua', sano cancantatëhua', nanan anoyatarihua'. Napoaton, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Noya nipatëhua', a'napitanta' nicatonpoa', noya nisapi.

4

Ma'sharáchin yonquipisopita

¹ ¿Onpoatomata' nino'huitoma', yaniahuërama? tënëhuë, yonquiato. Canpitaora cancanëma quëran nisha nisha ma'sha nohuantërama' ni'ton, co noyahuë' cantantërama'. Nipa'yatacasoáchin

yonquirama'. Napoaton nino'huirama'. ² Nani ma'sha nohuantopiramahuë', co ya'huëtërinquëmahuë' ni'ton, yatëpatopiso pochin cancantërama'. A'na piyapi ma'shanënpitanta' nohuantaparama'. Co ya'huëtöhuachinquëmarahuë', nino'huirama', yaniahuërama'. Co Yosë nontëramahuë' ni'ton, noya nininsopita co ya'huëtërinquëmahuë'. ³ A'naquëma' Yosë nontohuatamara, ma'sha nipiramahuë', co quëtërinquëmahuë'. Canpitaora nipa'yatacamaso marë' ma'sha nohuantërama' ni'ton, co quëtërinquëmahuë'. ⁴ Canpitaso' co huachi Yosëichin yonquiramahuë'. Yosë yonquipiramahuë', nani ma'sha na'con na'con nohuantatoma', yamonshihuaninso pochin cancantërama'. Capa cancantacasoáchin pa'yatërama'. Ma'sharáchin yonquiatoma', Yosë inimiconën pochin cancantërama'. ⁵ Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. "Ispirito Santo aya'coancantërinpoa'. Ya'coancantöhuachinpoa', apirarinpoa' Yosëichin pa'yatacaso marë'," ténin. Co topinan quëran naporinhuë'. ⁶ Sacai' Yosëichin yonquicaso nipirinhuë', inari chachin inaora nohuanton catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. "Caora noya ninahuë'," topatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Nipirinhuë', "Co caora nanitërahue' noya nica'huaso'. Catahuaco Siniro," topatëhua', Yosë catahuarinpoa'. Nosoroatonpoa', catahuarinpoa', ténin Yosë quiricanënuë.

⁷ Napoaton Yosëichin natëco'. Ama pi'pian tëranta' sopai nohuantocosoahuë'. Chiniquën cancantoco'. Yosë nontatoma', sopai a'paco' pa'in. Co ina natëhuatamahuë', patarinquëma'. ⁸ Nani tahuëri Yosë yonquihuatama', inanta' yonquiarinquëma', na'con catahuarinquëma'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama huachi nisha nisha yonquicosoahuë'. Noyápiachin cancantoco'. ⁹ Oshanëma' yonquiatoma', sëtoco'. Ina yonquiatoma', ama huachi capa cancantamasoachin yonquicosoahuë'. Ama narinamasoachin yonquicosoahuë'. Ya'ipi cancänëma quëran oshanëma marë' sëtatoma', na'nëco'. ¹⁰ Ya'ipinquëma', a'naya a'nayanquëma', Yosë chachin ni'sárinquëma'. "Caora Siniro co nanitërahue' noya nica'huaso'. Catahuaco," topatama', anoyacancantarinquëma'. Ina pochin cancantöhuatëhua', noya noya acoarinpoa'.

Pinotona'piro'sa' ana'intacaso' ya'huërinso'

¹¹ Ama iyaro'sa' nipinocosohuë'. Ama coisë pochin cancantatoma', a'napita no'huicosohuë'. Pi'pisha tëranta' nanan ya'huëhuachin, ama apancatahuatoma', nisha'huirapicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, iyaparin pochachin ninosorocaso' ya'huërin. Pinopatama', co nosoraramahuë'. Yosë pënënpirinpoahuë'. "Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'," itopirinpoahuë', "Co nosorocaso' ya'huërinhuë'," ta'toma', pinorama'. Canpitaora yonquinëma quëran pinotatoma', co Yosë natëramahuë'. ¹² Yosëichin coisë pochin nicaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Inasáchin ana'intarinpoa'. Noya cancantöhuatëhua', nicha'ësarínpoa'. Co'so' natëhuatëhuahuë', parisitopiquë a'pararinpoa'. Canpoa capiniso nipirinhuë', co nisha'huirapicaso ya'huërinhuë'.

A'nanaya chiminacaso' ya'huërinso'

¹³ Natanco iyaro'sa'. A'naquëma' co Yosë yonquiatomahuë', nisha nisha yonquiconama'. "Iporahuë nipon, tashirayahuë nipon, sacatapai a'na ninanoquë pa'sarai. Inaquë a'na pi'ipi pochin sacatöhuatoi, na'con canaarai," topiramahuë'. ¹⁴ Co tashiraya tëranta' nanitaramahuë'

ninocamaso'. Ma'sona onpocamaso' co nitotëramahuë'. Co canpitaora nohuanon nanpiramahuë'. Chitoro' a'naroáchin sacorinso pochachin a'nanaya a'naquën chiminin. ¹⁵ “Yosë nohuanotihuachin nanpihuatoí, ma'sha nisarai,” ta'caso nipirinhue'. ¹⁶ “Quiyaora nohuanon, nani ma'sha nisarai,” toconama'. Co Yosë yonquihuatomahuë', co noyahuë' cancantarama'. ¹⁷ Yosë yonquicamaso' nitotapomarahue', co yonquihuatomahuë', oshahuanarama'. Ma'sona tëranta' noya nicacaso' nitotapomarahue', co ina nipatomahuë', ina marënta' oshahuanarama'.

5

Ma'huano'sa' pënëinso'

¹ Ma'huano'santa' co Yosë natëpisopitahuë' pënëin. A'na tahuëri canpitaso' chiniquën parisitarama'. Ina yonquiatoma', sëtoco', na'nëco'. ² Ya'ipi ma'sha canaramaso' chanatarin. A'moramasopitanta', no'soni pë'yararin. ³ Coriquinëmanta' topinan quëran canarama'. Hua'na chí'chirotërinso pochin napoonin nisarin. Co canamiataramahuë'. Canpitaora marëáchin coriqui yontonama' ni'ton, Yosë chiniquën ana'intarinquëma'. Pënquë parisitarama'. Na'a coriqui canapomarahue', nani ayaro' tahuëri ya'caritëriarin. ⁴ Piyapinëmapita nonpintërama'. Iminëmaquë asacatopiramahuë', co no'tëquën pahuëretëramahuë'. Inapitaso' Yosëquë sha'huirapirinëinquëma'. Shanëmapita nitërinso' mapirinhue', co pahuëretëramahuë'. Inapohuatama', Yosë nitotarin. Inaso' chini chiniquën nanantërin ni'ton, no'tëquën i'huëretarinquëma'. ⁵ Isoro'paquë nóya ya'huërama'. Nani ma'sha ya'huëtërinquëma'. Capa cancantacasoáchin yonquirama'. Nani ma'sha ya'huëtöpirinquëmahue', Yosë ana'intarinquëma'. Ohuacaro'sa' tëpacaso pochin nipon. Yatëparinso' co nitotatanahuë', coshatápirinhue', tahuëri nanihuachina, a'nanaya hua'anëni huëcapairahuaton, tëparin. Inapochachin canpitaso' noya ya'huápiramahuë', a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin. ⁶ Pa'pi co noyahuë' cancantatoma', noya piyapi'sa' nonpinapirama'. Chiniquën aparisitopiramahuë', inapitaso' co nanitopihuë' i'huëretinëinquëmaso'. Napoaton, Yosë chiniquën ana'intarinquëma'.

Quisocristo noya ninacaso' ya'huërinso'

⁷ Napoaton iyaro'sa' aparisitohuachinëinquëma', noya ahuantoco'. A'na tahuëri Siniro o'mantararin. Naporo' ya'ipiya no'tëquën ana'intarin. Ni'co'. Sha'tohuatëra, co a'naroáchin manëhuë'. O'nanpachina, oshaquëran papotarin. O'naantahuachina, cayarin. “Oshaquëran cayahuachin, mapatëhua' ca'sarëhua',” ta'ton hua'anëni ninararin. ⁸ Inapochachin canpitanta' noya cancantatoma', Siniro o'mantacaso' tahuëri ninaco'. Nani ya'caritëriarin. Napoaton ama sëtocosohue'. Chiniquën cancantoco'. ⁹ Ama pi'pian tëranta' iyaro'sa' nino'huicosohue', Yosë ana'intochinquëma'. Ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quëranhue' o'mararin ana'intinpoaso marë'. ¹⁰ Ni'co' iyaro'sa'. Iráca pënëntona'piro'sa' Siniro nanamën a'chinpirinhue'. Pënëntohuachinara, a'naquëni no'huitona', aparisitopi. Parisitaponarahue', ahuantopi. Co no'huipihuë'. ¹¹ Noya ahuantopi ni'ton, Yosëri nóya ni'nin, tënëhua'. Coponta' pa'pi parisitërin, nitotërama'. Na'con parisitaponahuë', chiniquën cancantaton, ahuantërin. Ma'sha onpoaponahuë', Yosëri catahuarin noya noya pipicaso'. Ina nohuanon, napoin quëran noya

noya yonquirin. Yosë nosoroatonpoa' na'con catahuarinpoa', tēnahuë. Napoaton chiniquēn cancantatoma', ahuantoco'.

¹² Na'con iyaro'sa' yonquico' no'tēquēnáchin nonacamaso': "Pa'sarahué," topatama', paco'. "Co pa'sarahué'," topatama', ama pacosohué'. Nani tahuëri no'tēquēnáchin nontohuatama', co "Yoscoarë'," ta'caso' ya'huërinhuë'. Co'ni ma'sha tēranta' isoro'paquë ya'huërinso' a'pitatēhua' nonpinacaso' ya'huërinhuë'. Napoaton nani tahuëri no'tēquēn nonco', Yosë ana'intochinquēma'.

¹³ A'naquēma' ma'sha onpohuatama', Yosë nontoco' catahuainquēma'. Noya cancantohuatama', Yosë cantanēn cantatoma': "Yosparinquēn Siniro," itoco'. ¹⁴ A'naquēma' caniohuatama', ansiano'sa' amatoco' Yosë nonchina'. "Quisocristo catahuainquēn," ta'tona', pi'pian tomaquë pashichinquēma'. Ina quēran Yosë nonchina' anoyatacaso marë'. ¹⁵ Ya'ipi cancanēma quēran huarë' natēcaso' ya'huërin. "Ya'ipi Siniro nanitaparan," topachina', anoyatarin. Oshahuanpachina', inanta' inquitarin. ¹⁶ Napoaton ma'sona tēranta' co noyahuë' nipatēhua', imarēhuasopita capini nisha'huítahua'. "Ina marë' caso' oshahuanahuë," nitahua'. Itohuaran capini Yosë nontahua' anoyachinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirēhuasopita naniantohuatēhua', chiniquēn ina nontohuatēhua', na'con catahuarinpoa'. ¹⁷ Ni'co'. Iniasë canpoa pochachin niponahuë', chiniquēn Yosë nontohuachina, natanin. "Na'a piyapi'sa' Siniro co imarinēnquēnhuë'. Quēma nohuanton, ama o'nainsohuë'," itohuachina, cara pi'ipi na'con co pi'pisha tēranta' o'naninhuë'. ¹⁸ Ina quēran Yosë nontantahuachina: "Quēma nohuanton o'naanta'in," itohuachina, o'naantarin. Sharo'sa' papotantarin. Napoaton canpoanta' noyápiachin cancantatēhua', chiniquēn Yosë nontahua'.

¹⁹ Noya iyaro'sa' nipēnēnco'. A'naso' no'tēn nanan nitotaponahuë', nisha cancantohuachina, a'naya a'nayanquēma' pēnēnco' no'tēquēn yonquianta'in. ²⁰ Natēhuachinquēma', chiminpachina co parisitomatapihuë'. Ya'ipi oshanēna' Yosëri inquitarin. Pēnēnama' ni'ton, noyápiachin cancantantapi huachi. Ina yonquiatoma', nipēnēnco'. Nani huachi.

Santiago

Pitrori Yosë piyapinënpita ninshitërinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ca Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' isëquë ya'huarahuë. Quisocristo a'parinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitaso' aparisitatenënguëma', ayanquërinënguëma' ni'ton, nisha nisha parti ya'huëarama'. Pontoquë, Carasiaquë, Capatosiaquë, Asiaquë, Pitiniaquë, inaquëpita ya'huëramaso' nanan a'pataranquëma'. Tëhuëchachin co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë nohanton, Quisocristo imarëhua' ni'ton, Yosë'pa' ya'huëmiatarihua'. Isëquëso' topinan yacapatatëhua pochin ninëhua'. ² Iráca quëra huarë' Tata Yosë nohuitërinquëma'. Nosoroatënguëma', huayoninquëma' huëntonënguë ya'conacamaso marë'. Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' natëcamaso marë'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanëma' inquitiniquëmaso marë'. Yosë nontërama' ni'ton, oshanëma' inquitërinquëma'. Yosë inaora nohanton, noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Yosë'pa' ya'huëcaso' ninarëhuaso'

³ Ma noyacha Tata Yosëso paya. Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosoroatonpoa', nasitantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Quisocristo hua'anëntërinpoa'. "Chiminaponahuë', nanopiantarin ni'ton, canpoanta' nanopiantarihua'," ta'tëhua', noya ninarëhua'. Natëtomiatërëhua'. ⁴ Yosë'pa' nani tapatërinpoa' noya noya ya'huëcontacaso marë'. Inatohua' co manta' ta'huantarihuahuë'. Co manta' nitapiarinhuë'. Inaquëso' co yanco pochin ahuirinhuë'. Noya noya nisarín. Canpoa marë' Yosëri acorín. Inari chachin ni'sarin. ⁵ Tata Yosë ya'ipiya nanitaparín. "Yosë co quënanpirëhuahuë', catahuarinpoa'," topatëhua', noya a'pairinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', catahuarinpoa' ahuantacaso'. Ayaro' tahuëri nóya nicha'ësarínpoa'. Nani yonquirín o'mantacaso'. A'na tahuëri ni'sarëhua'. O'mantaquë huarë' a'pairinpoa'.

⁶ Ina yonquiátoma', capa cancantarama'. A'na tahuëri Yosë nohanton, pi'pian ma'sha onporama'. Ipora chachin ma'sha onpotopirinënguëmahuë', co hua'qui' parisitaramahuë'. Parisitapomarahuë', o'mantacaso' tahuëri yonquiátoma', noya cancantoco'. ⁷ Ma'sha onpohuatëhua', Yosë catahuararinpoa' ya'ipi cancanënpoa quëran imacaso marë'. Oro tapacaiso marë' a'irotopiso pochin nitarinpoa'. Oro inapotohuachinara, noyápiachin pipirín. Ya'ipi në'huë huiquitahuaton, orosachin ninín. Inapochachin iporasó' Yosë nohanton, pënguë ahuiquitëréso pochin ma'sha onpotërinpoa' noya noya acoínpoaso marë'. Oro pa'ton niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Canpoaso nipirínhuë', Yosë natëhuatëhua', nanopimiataríhua'. Napoaton na'con yonquia'ahua' cancanënpoa quëran huarë' natëcaso'. Ina Yosë nohuantërinso'. Natëmiatohuatëhua', Yosë noya noya ni'sarinpoa'. Quisocristo o'mantahuachin, noya noya acorarinpoa'. Ina pochín ya'noarihua'.

⁸ Quisocristo co onporonta' quënanapomarahuë', nosororama'. Ipora huanta' co nicapomarahuë', "Co nonpintarincohuë'. Catahuarínco,"

ta'toma', ina natërama'. Cancanëma quëran ina nohuitatoma', nóya cancantërama'. Ina yonquiatoma', capa cancantërama'. ⁹ Imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma'. Nicha'ësarinquëma' huachi.

¹⁰ Iráca pënëntona'piro'sa' ninopi. "A'na tahuëri Yosë inaora nohuanton, nosoroatëinquëma', nicha'ësarinquëma' canpitanta'," topi. Ninotona' ninshitaponaraihuë', co nitotopihuë' ma'sona tapon napopiso'. Napoaton cancantatona', Yosë quiricanën nontopi no'tëquën nitotacaiso marë'. Noya nitotatona no'tëquën sha'huitërinënpoa'. ¹¹ Ispirito Santo nohuanton, iráca Cristo ninopi. "Parisitapon. Ina quëran nantantarahuatón, noya noya ya'huapon," topi ninotona'. Napoatona', yonquiapi. "¿Ma quëmapita' o'maton, parisitapon? ¿Onporota' parisitaponso'?" topi. ¹² Ina quëran Yosëri anitotërin. "Pahuanarin nanicaso'. A'na tahuëri ya'huëpisopita nitotacaiso marë' ca nohuanton, ninorama'," itërin Yosëri. Canpita iyaro'sa' nitotacamaso marë' ninopi. Iporaso' ina noya nanan chachin a'chintërainquëma'. Inápa quëran o'maton, Ispirito Santo catahuarincoi noya a'china'huaiso marë'. Anquëniro'sa quëran huarë' yanitotopirinahuë', co ya'ipiya nitotopihuë'.

Noyasáchin nicacaso' ya'huërinso'

¹³ Napoaton chiníquën cancantatoma', yonquico' noya nicacamaso'. Sano yonquico'. Quisocriso o'mantahuachin, inaora nohuanton, nicha'ësarinpóa'. Ina ninatoma', noya cancantoco'. ¹⁴ Hua'huaro'sa' noya nipachinara, pa'pina' natëpi. Inapochachin canpitanta' Yosëichin natëco'. Iráca co Yosë nanamën nitotatomarahuë', co yonquiramahuë'. Yano'pihuatamara, no'pirama'. Co noyahuë' yonquihuatamara, co noyahuë' ninama'. Iporaso nipirinhue' ama inapocosohue'. ¹⁵ Tata Yosë noyasáchin ninin. Huëntonënuquë aya'coninquëma' ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantoco'. ¹⁶ Quiricanën quëran Yosë pënëninpoa'. "Caso' noyasáchin ninahuë. Napoaton canpitanta' noyasáchin nico'," itërinpoa'.

¹⁷ Yosë nontohuatamara, "Tata," itërama'. A'na tahuëri inaso' coisë pochin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarin. Co noyahuë' nipsisopita no'tëquën ana'intarin. Ya'ipi oshahuaninsopita ana'intarin ni'ton, tē'huatacaso' ya'huërin. Chiminaquë huarë' ina yonquiatoma', noya nico'. ¹⁸ Iráca shimashonënpópita topinan quëran ya'huëpi. Moshatopirinahuë', co Yosë nohuitopihuë'. Inapita nonanatoma', canpitanta' topinan quëran ya'huëpiramahuë', Yosë ocoirinquëma' ina nohuitacamaso marë'. Ocoirinquëmaso marë' co coriqui pahuëretërinhuë'. Hui'nin chachin a'paimarin. Coriqui, oro, inapita a'na tahuëri ta'huantarín. ¹⁹ Hui'ninso nipirinhue' noya noya. Ina chiminpachina, huënainën pa'nin. Iráca cotioro'sa' co noyahuë' nipachinara, carniroa'hua noyápiachin nininso' masahuatona', tēpapi. Inapochachin Quisocrisoso' nóya. Co manta' oshahuanaponahuë', corosëquë chiminin. Oshanënpóa' inquitatonpoa', ocoirinpóa huachi. ²⁰ Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohue', Yosë yonquirin hui'nin a'paimacaso marë'. Ipora huarë' ya'norin canpitanta' nicha'ëinquëmaso marë'. Nani ayaro' tahuëri ya'caritapon chachin ya'norin. ²¹ Quisocriso anoyacancantërinquëma' ni'ton, Yosë nohuitatoma', natërama': "Tëhuëinchachin catahuarinpóa'," tēnama'. Quisocriso chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarín. Inápaquë quëpantarahuaton, chiníquën nanan quëtërin. Napoaton Yosëichin imarama'. "Canpoanta' ananpitaantarinpóa'," ta'toma', ninarama'.

22 Yosë nanamënso' no'tën nanan. Ina natêhuatama', ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantarama'. Noyápiachin cancantarama'. Yosë anoyacancantêrinquëma' ninosorocamaso marë'. Napoaton imaromasopita capini noya ninosoroco'. Têhuênchachin cancanëma quëran huarë' ninosoroco'. 23 Yosëso' co onporonta' chimininhuë'. Nanpimiatarin. Inaso' nasha cancan quëtêrinquëma' huëntonênquë ya'conacaso marë'. Nasitantarëso pochin noya cancantërama'. Co piyapi quëran nasitatoma' huëntonênquë ya'conamahuë'. Nanamën quëran anoyacancantêrinquëma'. Nanamënso' co onporonta' ta'huantarinhue'. Ina natêhuatêhua', canpoanta' nanpimiatarihua'.

24 "Panpatëro' a'naroáchin ahuirin. Inapochachin canpoanta' chiminarihua'. Yancoro'santa' noyápiachin nipirinhue', a'naroáchin ahuihuachina, nohuatërin. Inapochachin nani ma'sha ni'nêhuasopita ta'huantarin anta'. 25 Sinioro nanamënso nipirinhue', ya'huëmiatarin," ténin Yosë quiricanênquë. Ina nanan chachin nani a'chintêrainquëma'.

2

1 Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ama iyaro'sa' ni-nonpintocosoahuë'. A'naquën noyasha nonaponaraihuë', po'oana quëran co noyahuë' nipi. Ama ina pochin nicosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran no'tëquën ninontoco'. A'napita noya ya'huëhuachina', ama noyapato-cosoahuë'. Ama pinotocosoahuë'. 2 Yosë huëntonênquë ya'conpatêhua', hua'huasha nasha huaipiso pochin ninêhua'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'sho apira apira nayaran. Sho'shotaton, noya chinirarin. Inapochachin canpitanta' Yosë noninso chachin na'con na'con nohuantoco'. Ina yonquihuatama', oshaquëran noya noya nisarama'. Chiniquën cancantatoma', noya cha'ësarama'. Yosë nanamênáchin achinicananinpoa'. 3 "Sinioros' noya," ta'toma', nani imarama'. Cosharo' pi'nirëso pochin pi'pian nohuitërama'. Na'con na'con ina nohuitoco'.

Quisocristo na'pi pochin nininso'

4 Na'pi quëran yapêihuatëra, a'na na'piso' na'con na'con nohuantërë' pëi' achinicaso marë'. Quisocristo ina na'pi pochin ninin. Piyapi'sari co nohuantopirinhue', Yosëriso' nóya nicaton, na'con nohuantërin. Apira apira Quisocristo yonquico'. Inaso' nanpimiatarin. 5 Imarama' ni'ton, canpitanta' noya na'piro'sa pochin nisarama'. Nanpimiatarama'. Ya'ipi imarêhuasopita Yosë acorinpoa' pëinën pochin nicacaso marë'. Cancanênpoa quëran huarë' ina na'con chinotêrêhua' ni'ton, corto hua'ano'sa pochin nisarêhua'. Nani tahuëri ina chinotatêhua', "Yosparinquën Sinioro," itahua'. Nicatahuacasonta' ama naniantahuasohuë'. Quisocristo catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa'. 6 Quiricanën quëran ina ninorin:

"Yapêihuachinara, noya noya na'pi nohuantopi pëi' achinicaso marë'. Cristo ina na'pi pochin nisarin. Sionquë acoarahuë. Ina natêhuatama', 'Co naniantarinhue', ta'toma', co sëtêrëso pochin cancantaramahuë'," ténin Yosë quiricanênquë.

7 Quisocristo natêhuatêhua', ina na'con nohuantarihua'. A'naquënso nipirinhue' co natêtonaraihuë', co Quisocristo nohuantopihue'. Quiricanën quëran naporin:

“Na'pi quënanpachinara, sacatoro'sa' co nohuantopihuë'. Të'yatopi. Ina na'piso nipirinhüë' noya noya ninin pëicaso marë',” ténin.

Inapochachin Quisocristo noya nipirinhüë' co nohuantopihuë'.⁸ Quiricanën quëran itantarin:

“Iratohuatëra, na'pi i'patahuatë', anotërë',” ténin. Inapochachin a'naquën co Quisocristo nanamën natëtonaraihuë', nisha cancantopi. Ina marë' Yosë nohuanton, na'inki huachi.

⁹ Imarëhuasopitaso nipirinhüë' nohuantërinpoa'. Huayoninpoa' ina nohuitacaso marë'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Nani acorinpoa' corto hua'ano'sa pochin nicatëhua', ina marë' sacatacaso'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa'. Yosë piyapinënpoa' ninëhua'. Iráca tashi pochin cancantopirëhuahuë', Yosë nicha'ërinpoa' tahuëri pochin cancantacaso marë'. Acorinpoa' Yosë noya nosororinpoaso' sha'huicaso marë'.¹⁰ Iráca co Yosë piyapinënpoa' nipiramahuë', iporaso' nani huëntonënquë aya'coninquëma'. Iráca co insonta' tëhuëchachin nosororinquëmahüë'. Iporaso' Yosë nosororinquëma'.

Yosë noya imahua'

¹¹ Nosororanquëma' iyaro'sa' ni'ton, pënënanranquëma'. Quisocristo imatoma', co isoro'paquë ya'huëmiataramahuë'. Yosë'pa' ya'huëmiataramaso'. Napoaton ama ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquicosohuë'. Isoro'paquë no'piápi, monshihuanapi, taparosáchin nonatona', capa cancantapi. Ama ina pochin cancantocosohuë'. Ina pochin cancantohuatama', sopai minsëarinquëma', co Yosë pochin cancantaramahuë'.¹² Co imapisopitahuë' pinorinënquëma'. “Co noyahuë' nipi,” topi. Ina nipirinhüë', noyasáchin nico' ni'inënquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosëri catahuarin ni'ton, no'tëquën yonquihuachina', yonquiarinënquëma'. “Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi paya,” tosapi.

Hua'ano'sa' natëcaso' ya'huërinso'

¹³ Siniro imarama' ni'ton, hua'ano'sa' natëco'. Ya'ipi acorinsopitanta' natëco'. Copirnosos' chini chiniquën nanantërin ni'ton, natëcaso' ya'huërin.¹⁴ Ninano hua'ano'sa', chirinchiros'sa', sontaros'sa', ponisiaros'sa', inapita acorin piyapi'sa' a'paicaiso marë'. Co noyahuë' nipachina', ana'intapi. Noya nipachina', noya ni'sapi. Inapitanta' natëco'.¹⁵ Ina Yosë nohuantërin. A'naquën co Yosë nanamën nitotatonaraihuë', co yonquipihuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, a'naróachin yapinorinënquëma'. Noyasáchin nico' ama pinoinënquëmaso marëhuë'.

¹⁶ “Yosë nicha'ërinpoa',” ta'toma', noya yonquico'. Iráca nanan co natëcaso' ya'huëpirinhüë', ama ina yonquiatoma' tëhuëcosohuë'. Yosë hua'anëntërinquëma' ni'ton, ina nohuantërinsoáchin natëco'.¹⁷ Ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'. Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Yosë të'huatoma', no'tëquën natëco'. Copirnonta' noya nicatoma', natëco'.

Quisocristo nonanacaso' ya'huërinso'

¹⁸ A'naquëma' patron marë' sacatërama'. Asacatohuachinquëma', natëco'. Yosë ni'sarinquëma' ni'ton, noya natëco'. A'naquën patron noya. Nosororinquëma'. A'naquënso nipirinhüë' yáno'huitërin. Co noyahuë' nipirinhüë', inapitanta' natëcaso' ya'huërin.¹⁹ Topinan quëran ana'into'huachinquëma', ama no'huicosohuë'. Yosë yonquiatoma',

ahuantoco'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. ²⁰ Co noyahuë' nipatama', ana'intarinquëma'. Ahuantohuatama', co ina marë' noya ni'ninquëmahuë': "No'tëquën ana'ntohuachinquëma', ahuantacaso' ya'huërin," topi ya'ipiya. A'na tahuëriso nipirinhue' noya nipiramahuë', aparisitarinëinquëma'. Co no'huitatomahuë', ahuantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ²¹ Ina pochin ahuantacaso' Yosë nohuantërin. Quisocriso canpoa marë' parisitërin. Parisitaton, a'chintërinpoa' canpoanta' ina pochin ahuantacaso'. Ina iyaro'sa' nonanco'. ²² Inaso' nóa ninin. Co manta' onporinhue'. Co pi'pian tëranta' nonpininhue'. ²³ Inimiconënpitari pinopachinara, co yai'huëretërinhuë'. Aparisitopirinhue', co no'huirinhue'. "A'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin," ta'ton, Yosëichin natërin. ²⁴ Quisocriso isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Oshanënpoa marë' corosëquë chiminin. Inaora ya'huëretërinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua' noya nicacaso marë' chiminin. Corosëquë parisitaton, anoyacancantërinpoa'. ²⁵ Ohuica chihuërinso pochin nicatëhua', co Yosë nohuaitopirëhuahuë', iporasos' Quisocriso imarëhua'. Inaso' ohuicaro'sa' hua'anë'n pochin ni'ton, noya a'paiarinpoa'.

3

So'yahuano'sa' pënëninso'

¹⁻² Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' natëina'. A'naquën quëmapi'sa' co Yosë nanamën natëyátërapihuë'. Inahuanta' imacaiso marë' so'ina' noya natëina'. Noya nocoma'ina'. Ama a'na quëmapi tëhuainasohuë'. Yosë yonquiatona', noya niina'. Noyasáchin nipachin, ina nicanon, so'ionta' oshaquëran imapon nimara. Co sa'ini pënënpirinhue', noya nininso marë': "Noya nanan imasarin," tapon inanta'. ³ Ama imoyaro'sa' nitapacasaráchin yonquicosohuë'. A'naquën sanapi'sa' ainëna tapacasoachin yonquipi. Oro quëran nipiso' a'sontanpapi. Notohuaro' miyo pë'pëpi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso pa'yatopi. Noyápiachin nitapacasaráchin yonquipi. ⁴ Quisocriso imapatama', ama aipi ya'norinsoráchin yonquicosohuë'. Noyápiachin cancantacamaso' na'con na'con yonquico'. Yosë pochin yonquicaso' ya'huërin. Nitaparamaso' co ya'huëmiatarinhue'. Cancanënpoa quëran yonquirëhuasopitaso nipirinhue', ya'huëmiatarin. Napoaton imoyaro'sa' sano cancantoco'. Ama pi'pian tëranta' no'huitocosohuë'. Nóa cancantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ⁵ Iráca noya sanapi'sa' Yosë natërinso'pita ina pochin nipi. "Yosë catahuarinco," ta'tona', inaichin yonquipi. So'ina' noya natëtona', noyápiachin cancantopi. ⁶ Apraan sa'in ina pochin ninin, Sara itopiso'. So'in noya natërin. "Camaihuachincora, natërahuë mini," tënin. Canpitanta' imoyaro'sa' noya nipatama', ina pochin cancantarama'. Noyápiachin cancantohuatama', co të'huatochinachin cancantaramahuë'.

⁷ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroatoma' noya ichiya'huëco'. Co canpita pochin chinipihuë' ni'ton, noya nicatoma', sanoanan quëran nontoco'. Inapitanta' Quisocriso imapi ni'ton, canpitarë'quëma chachin Yosë huëntonë'nquë ya'conpi anta'. Inapitanta' nanpimiatapi. Ina yonquiatoma', sa'ama' noya nosoroco'. Inapotohuatama', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma'.

Aparisitërinënpaoso'

⁸ Ya'ipinquëma' noya nini'toma', ya'huëco'. A'naquën sëtohuachina', noya nontoco' ama aquëtë' sëchinasohuë'. Noya cancantohuachina', canpitanta' noya cancantoco'. Imaramaso capini ninosoroco'. Ninosoroatoma' iyaro'sa' nicatahuaco'. Ama ninocancosohuë'. Canpitanta' imoyaro'sa', noya ninontoco'. ⁹ Piyapi'sa' ma'sha onpotohuachinënquëma', ama i'huëretacamaso' yonquicosohuë'. Pinopachinënquëma', ama canpitariso' pinocosohuë'. Noya nontoco'. Naporahuaton, Yosë nontoco' inapitanta' catahuain. Imapatëhua', ina sha'huitërinpoa' a'napitanta' nosorocaso'. Napohuatëhua', Yosë noya catahuarinpoa'. ¹⁰ Iráca quiricanën quëran itërinpoa':

“Noya ya'huëcamaso' nohuantohuatama', noyasáchin nonco'. Ama insonta' nonpintocosohuë'. Inapohuatama', noya cancantatoma', noya ya'huarama'.

¹¹ Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', nóya nico'. Sano piyapi nicatoma', ama insonta' no'huicosohuë'. A'napitanta' catahuaco' noya nini'tona' ya'huë'ina'.

¹² Noya nipatama', Siniro a'pairinquëma'. Ina nontohuatama', natanarinquëma'. Nipirinhüë', co noyahuë' nipatama', co Siniro tahuëretarinquëmahuë',” ténin.

¹³ ¡Noyasáchin nipatama', co a'napita yai'huëretarinquëmahuë'! ¹⁴ A'na tahuëriso nipirinhüë' imaramaso marë' aparisitohuachinënquëma', ama të'huatocosohuë'. “Quisocriso marë' parisitarëhua',” ta'toma', noya cancantoco'. Yosë noya catahuarinquëma' ni'ton, ama pa'yancosohuë'. ¹⁵ Ya'ipi cancanëma quëran Quisocriso yonquico'. Inaso' hua'anëntërinpoa' ni'ton, chinotoco'. Nani tahuëriya chiniquën cancantatoma', yonquico' Quisocriso nanamën sha'huicamaso marë'. Ina quëran “¿Onpoatomata' imarama'?” itohuachinënquëma', a'naroáchin no'tëquën sha'huitarama'. ¹⁶ Ama no'huitë pochin chiniquën sha'huitocosohuë'. Sanoanan quëran pënëncó'. Yosë yonquihuatama', noya sha'huitarama'. Quisocriso imarama' ni'ton, noyasáchin nicatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina quëran pinopirinënquëmahuë', “Co'ta noya nisapi. Quëmariso' nonpinapiran,” itarin a'narinta'. Itohuachina, pinotona'piso' tapanarin.

¹⁷ Co noyahuë' nipatëra, parisitacaso' ya'huërin. A'na tahuëriso nipirinhüë' Yosë nohuanton, imarëhuasopitanta' parisitarëhua'. Noya nipirëhuahuënta', piyapi aparisitarinënpoa'. Ina pochin parisitacaso' Yosë nohuantërin. ¹⁸ Quisocrisonta' nóya niponahuë', oshahuanëhuaso marë' parisitërin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. A'naromaréáchin chiminin. Noya niponahuë', oshahuano'sa marë' chiminin. Canpoanta' Yosë nohuitacaso marë' chiminin. Piyapi ni'ton tëhuëenchachin tëpapi. Chiminaponahuë', nanopiantarin ni'ton, noya noya ya'huantarin. ¹⁹ Ina pochin nanopiantaton, pa'nin chimipiro'sa' ya'huërinquë. Inaquë tashinan pëiquë ya'huapiso pochin nininsopita nanan sha'huitonin. ²⁰ Inapitaso' iráca Noi nanopiso', pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, ina nohuanton, Noi pënëntárin. Pënëntopirinhüë', co yanatëpihuë'. Yosëso' co a'naroáchin ana'intërinhuë'. Noi panca nancha nicaso', ninarapirinhüë', co natëpihuë' ni'ton, ana'intërin. Ipora huanta' parisitapi. Noiso' nancha tinirahuaton, ya'conin. Naporó' posaya'pichin ii' quëran cha'ëpi. ²¹ Inapochachin iporaso' Yosë nicha'ësarinpóa'. Anoyacancantohuachinpóa',

aporintërinënpoa'. Co në'huë inquitinënpoaso marë' aporintërinënpoahuë'. Aporintohuachinënpoara, Yosë nontërëhua' catahuainpoaso marë'. “Ya'ipi oshanëhuë inquitoco. Catahuaco noyasáchin nicato, noyápiachin cancanchi,” itërëhua'. Ina marë' anoyacancantërinpoa'. Quisocriso nantantarin ni'ton, nicha'ësarínpoa'. ²² Nantantarahuaton, Yosë'pa' pantarin. Yosë inchinan quëran huënsëaton, chini chiniquën nanantarin. Ya'ipi anquëniro'sa', hua'ano'sa', chiniquën nanantërinso'pita inapitari natëpi huachi.

4

Íraca naporëhuaso' naniantahua'

¹ Quisocriso isoro'paquë o'maton, tëhuënychachin parisitërin. Napoaton canpitanta' parisitohuatama', ahuantoco'. Quisocriso yonquiatëhua', noya ahuantohuatëhua', noya noya cancantarihua'. Co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'. ² Napoaton ama íraca naporamaso pochin yonquicosohuë'. Ipora quëra huarë' Yosë nohuantërinsoáchin natëco'. ³ Hua'qui' co noyahuë' ninama'. Monshihuanama', nisha nisha sanapi noyarama', no'pirama'. Pita nicacasoáchin yonquirama'. Mamanshi mosharama', co inapita moshacasohuë' nipirínhuë'. Iraca co Yosë imatomahuë', inaporama'. Inapomatoma', tahuëri chinirama'. ⁴ Iporaso nipirínhuë' imarama'. A'napita yano'pihuachinara, amatopirínëinquëmahuë'. Co yano'pihuatamarahuë', no'huirínëinquëma'. “¿Onpoatomata' pita nipatëira, co yani'namacoihuë'?” itatënëinquëma', pinorínëinquëma'. ⁵ Iporaso' pinopirínëinquëmahuë', ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë sha'huitiinpoaso' ya'huërin. Nanpirëhuasopita, chiminpisopita, ya'ipinpoa' coisë pochin nontarinpoa'. Co noyahuë' nipsisopita no'tëquën ana'ntarin. ⁶ A'naquën nohuitëramasopita nani chiminpi. Piyapi ni'ton, chiminpi. Chiminaponaraihuë', co'huara chimiyantërasoihuë', Quisocriso nanamën a'chintopi. Natëpi ni'ton, hua'yanëna quëran Yosë pochin nantantatapi.

Nisha nisha acorinpoaso'

⁷ Ayaro' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. Noya yonquiatoma', Yosë nontáco'. ⁸ Ya'ipi cancanëma quëran noya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Piyapi nosorohuatama', co noyahuë' nipirínahuënta', a'naróáchin nanan anoyatarama'. Co noyahuë' nipsisopita naniantatoma', co huachi yonquiararamahuë'. ⁹ Ama apiracosohuë'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nontoco'. Noya cancantatoma', a'caco', ahuë'ëtoco'. ¹⁰ Yosë imarëhuasopita acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, a'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' nitotacaso'. Napoaton ama topinan quëran ya'huëcosohuë'. Ma'sona nitotohuatama', noya nico' a'napita catahuacaso marë'. Noya noya imacamaso marë' nicatahuaco'. ¹¹ A'naquën Yosë nohuanton, nitotopi pënëntacaiso'. Nitotohuatama', Yosë noninso chachin pënëntoco'. A'naquëonta' Yosë nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuaros'a', inapita catahuapi. Yosë catahuarínquëma' ni'ton, ina yonquiatoma', a'napita noya catahuaco'. Ma'sona tëranta' nipatama', ya'ipi cancanëma quëran nico'. Piyapi'sa' nicanatënëinquëma' Yosë noya noya yonquicaiso marë' inapoco'. Yosëso' noya noya ninin. Chini chiniquën nanantërin. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Quisocriso catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. Amen.

Nisha nisha parisitërëhuaso'

¹² Na'con iyaro'sa', imoyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' chiniquën parisitohuatama', ama pa'yancosohuë'. Co topinan quëran ma'sha onporamahuë'. Imarama' ni'ton, ina pochin parisitacaso' ya'huërin. Yosë nohuanton, napoarama' noya noya imacamaso marë'. ¹³ Quisocriso parisitërinso pochin parisitohuatama', noya cancantoco'. Ina quëran chiniquën nanantaton o'mantahuachin, noya noya cancantarama'. ¹⁴ Imaramaso marë' pinopachinënquëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ispirito Santo ya'coancantatënquëma' achinicananarinquëma' ni'ton, noya cancantoco'.

¹⁵ A'naquën piyapi'saso' co noyahuë' cancantopi. Tëpatopi, ihuatopi, nanan pa'yatopi inapitaso' ana'intacaso' ya'huërin. Ama inapita pochin yonquicosohuë'. Ina marë' parisitohuatëhua', tapanacaso' ya'huërin. ¹⁶ Nipirinhüë', imaramaso marë' aparisitohuachinënquëma', ama tapan-cosohuë'. "Quisocriso imarai mini. Ma noyacha Tata Yosëso paya," topatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

¹⁷ Nani ana'intinpoaso' naniriarin. Ipora chachin imarëhuasopita pi'pian pi'pian ana'intarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', tatanpoa pochin pi'pian ana'intarinpoa' noya noya yonquicaso marë'. ¡Ayaro' tahuëriso nipirinhüë' co nanamën natëpisopitahuë' chiniquën ana'intarin! Parisitopiquë a'pararin ni'ton, parisitomiatapi. ¹⁸ Yosë quiricanënquë sha'huitërinpoa': "Noya piyapi'santa' parisi quëran cha'ësapi. ¡Os-hahuano'saso nipirinhüë' co onporonta' cha'ësapihuë'! Ya'ipi co noyahuë' nipisopita chiniquën parisitomiatapi," tënin. ¹⁹ Napoaton Yosë nohuan-ton parisitohuatama', noya nico'. "Catahuaco Siniro chiniquën can-canchi," itoco'. Yosë chachin nininpoa'. Inaso' co onporonta' naniantar-inpoahuë'.

5*Ansiano'sa' pënëninso'*

¹ Ya'ipi ansiano'sanquëmanta' pënënanquëma'. Canta' ansianoco ni'to, achinicanainquëma', tënahüë. Quisocriso isoro'paquë nipon, nohuitërahuë. Corosëquë parisitohuachina, cari ni'nahuë ni'ton, sha'huiráruhuë. O'mantahuachin, canpoanta' inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'. Napoaton iporaso' pënënanranquëma' noya nicacamaso marë'. ² Quisoso imapisopita iyaro'sa' noya ni'co'. Yosë acorinquëma' ya'huëramaquë a'chinacamaso marë'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'pairinso pochin noya a'paico' imamiachina'. A'naya tëranta' co noyahuë' nipachin, sanoanan quëran pënënc'o' noya yonquianta'in. Nani tahuëri catahuaco' noya imaina'. Ama chirotomahuë', a'chinc'o'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantërin. Ni'ton, canpitanta' noya nohuantatoma', a'chinc'o'. Ama canacaso marë' a'chincosohuë'. Noya cancantatoma', Yosë marë' sacatoco'. ³ Pënëntohuatama', ama chiniquën nontocosohuë'. Ama hua'an pochin cancantatoma', camaitocosohuë'. Yosë acorinquëma' a'chintëramasopita catahuacamaso'. Napoaton noya yonquiatoma', noya nico' inapitanta' inachachin nonainquëmaso marë'. ⁴ Quisocriso imarëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri o'mantararin. Noya ansiano'sa' nipatama', napor'o' noya canaarama'. Isoro'paquë canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtopirinahuë', inaso' a'naroáchin ahuirin. Inapaquëso

nipirinhüè' canahuatama', ya'huètomiatarinquëma'. Noya noya ya'huècontarama'.

Yosë catahuarinpoaso'

⁵ Hui'napi'sanquëmanta' ansiano'sa' natëco'. Ya'ipinquëma' noya yonquiatoma', nicatahuaco'. Quiricanën quëran itërinpoa':

“Caora noya nisarahuë, ta'toma', nocantohuatama', Yosë co noya ni'sarinquëmahuë'.

Nipirinhüè', 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco', topatama', inaora nohuanton, Yosë nóya catahuarinquëma',” ténin.

⁶ Parisitapomarahüè', ama Yosë no'huicosohüè'. Chiníquën nanantaton, ni'sarinquëma ni'ton, natëco'. Ina noya yonquihuatama', tahuëri nanihuachin, noya noya acoarinquëma'. ⁷ Ama ma'sha onpochináchin yonquicosohüè'. Ya'ipiya Yosë sha'huitoco' catahuainquëma'. Ina quëran: “Nosoroatonpoa', co naniantarinpohüè',” ta'toma' sano cancantoco'.

Sopai yaminsërinpoaso'

⁸ Sopaiso' inimiconënpoa'. Yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Pa'pini' yamaninposo pochachin sopai pa'sarin piyapi'sa' minsëcaso marë'. Napoaton noya yonquiatoma', ni'sáco'. ⁹ Ama pi'pian tëranta' ina tahuërëtosohüè'. Chiníquën cancantatoma', sha'huitoco' pa'in. Yosëichin natëco'. Co canpitaíchin parisitaramahuë'. Ya'ipi parti Yosë imarëhuasopita parisitarëhua'. Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. ¹⁰ Yosë pa'pi nosororinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, a'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. Iporaso' ma'sha onpopirëhuahuë', catahuarinpoa'. Co hua'qui' parisitarihuahuë'. Ina quëran nosoroatonpoa', anoyatarinpoa'. Achinicancanarinpoa'. Noya noya acoarinpoo'. ¹¹ Yosë chini chiníquën nanantërin. Ya'ipiya hua'anëntarin ni'ton, co onporonta' pipiarinhüè'. Inasáchin chinochina'. Amen.

Tiquiaapon pochin ninshitërinso'

¹² Iya Siripano catahuarinco ninshita'huanquëmaso'. Inaso' noya ni'nahuë. Noya imarin. Nani pi'pian ninshitëranquëma' pënëna'huanquëmaso marë'. Yosë yonquirinpoaso chachin nani sha'huitëranquëma'. Noya nosororinpoa', ténahuë. Ina yonquiatoma', ama a'pocosohüè'.

¹³ Papironiaquënta' Yosëri huayoninsopita ya'huëpi. Inapita saludos a'patarinënuëma'. Marconta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' hui'nahuë pochin ni'nahuë. ¹⁴ Ya'ipinquëma' noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. Nani huachi.

Pitro

Pitrori imapisopita ninshitaantarinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Simon Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahué. Quisocristoíchin hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Ina acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, canpitanta' Quisocristo natërama'. Quiya pochin imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Ma noyacha Quisocristo anoyacancantërinpoa paya, tënëhua'. Inaso' Yosë ni'ton, chinotërëhua'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nóya ni'ninpoa'. Napopianachin nosororinpoa' ni'ton, catahuarinquëma' canpitanta' cancanëma quëran huarë' natëcamaso'. ² Yosë inaora nohuanton noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Noya noya nohuitohuatama', noya noya cancantarama'. Siniro Quisocristo nohuitohuatama', na'con catahuarinquëma' sano cancantacamaso marë'.

Noya noya imacaso' ya'huërin

³ Quisocristoso' chiniquën nanantaton, ya'ipiya nanitaparin. Ina imapatëhua', catahuarinpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. Ina Yosë anohuitërinpoa'. Huëntonënquë nani aya'coninpoa'. Inaso' nóya ni'ton, nohuantërin canpoanta' inapochachin cancantacaso'. Ina nohuitohuatëhua', catahuarinpoa' onporahuatësona noya noya chinotacaso'. ⁴ "Caora nohuanto, catahuaranquëma' noyápiachin cancantacamaso marë'," itatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Sopai yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Sopai natëhuatëra, monshihuanë', canacasoáchin yonquirë', co noyahuë' cancantëre'. Inapohuatëra, oshaquëran nitapicancanë'. Quisocristoso nipirinhue' nicha'ërinpoa'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochin cancantarihua'. ⁵ Napoaton Quisocristo imapatama', na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Noya nicatoma', Yosë yonquirinso chachin nitotoco'. ⁶ Ina nitotatoma', co noyahuë' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Naporahuatoma', ma'sha onpoapomarahué', chiniquën cantantoco'. Chiniquën cantantohuatama', ya'ipi cancanëma quëran ina chinotoco'. ⁷ Noyasha chinotatoma', imaramasopita capini noya ninosoroco'. Naporahuatoma', ya'ipi piyapi nosoroco'.

⁸ Ina pochin Yosë pënëninpoa' noya noya imacaso marë'. Ina pochin cantantohuatama', co topinan quëran imasaramahuë'. Oshaquëran noya noya cantantohuatama', noya noya Quisocristo nohuitarama'. ⁹ A'naquënso nipirinhue' co ya'ipi cancanëna quëran Yosë imapihuë'. Co noyahuë' nipi. Co a'napita nosoropihuë'. Ina pochin cantantohuachinara, pëtorayatërëso pochin cantantopi. Pëtorayatohuatëra, co aquë quënantërëhuë'. Inapochachin inapitanta co ya'ipi cancanëna quëran imatonahuë', isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquipi. Nóya cancantacaso marë' oshanënpoa' inquitopirinpoahuë', ina naniantopi. Oshaquëran somaraya pochin cantantatona' co huachi nanitapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. ¹⁰ Napoaton iyaro'sa', na'con yonquico' ya'ipi cancanëma quëran huarë' imacamaso marë'. Yosë huayonatënuëma',

nontërinquëma' ni'ton, noyá matëreso pochin imamiatoco'. Inapohu-atama', co nisha cancantatoma', a'poaramahuë'. ¹¹ Cancanëma quëran huarë' imapatama', a'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma' noya ya'huëmiatacamaso marë'. Sinioro Quisocristo nóya cancantaton, nicha'ësarinpoa'. Inápaquë pa'patëhua', co onporonta' pipiarëhuahuë'.

¹² Ina yonquiato, co amirahuë' pënënta'huaso'. No'tën nanan nani nitotërama'. Noya nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' noya noya yonquicamaso marë'. ¹³ Co'huara ca chimiyantërapohuë', ina nanan chachin sha'huichinquëma' ama naniantacamaso marëhuë', ténahuë. ¹⁴ Co hua'quiya quëranhuë' chiminarahuë. Sinioro Quisocristo nani anitotërinco. ¹⁵ Napoaton ninshitaranquëma'. Naquëranchin a'chintantaranquëma'. Ina quëran chiminpirahuënta', iso quirica nontohuatama', yonquiantarama'.

Quisocristo ya'norinso'

¹⁶ “Chiniquën nanantaton, Quisocristo o'mantararin,” itërainquëma'. Sinioro o'mantacaso' tahuëri no'tëquën a'chintërainquëma'. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahuë'. Co pi'pisha tëranta' nonpintërainquëmahuë'. Iráca isoro'paquë nipon, nisha pochin ya'notërincoi. Ya'pirahuëi quëran chachin ni'nai. ¹⁷⁻¹⁸ Quisocristoro'coi a'na motopi'pa'pa'nai. Inaquë Yosë nohuanton, huënaráchin huënaráchin ya'norin, ni'nai. Naporo chachin inápa quëran Tata Yosë noninso natanai: “Isoso' hui'nahuë, nosororahuëso'. Nóya ni'nahuë,” ténin. Yosë nohuanton, inaquë quënanatoi, natanai. Inapotatoncoi, Quisocristo chiniquën nanantërinso' anitotërincoi.

¹⁹ Ina yonquiatoi: “Ma no'tëquëncha Yosëri ninorin paya,” ténai. Iráca quëra huarë' pënëntona'piro'sa' ninshitërinënpoa'. Yosë nohuanton, co'huara nasichátëraponhuë', Quisocristo napocaso' ninopi. “No'tëquën ninshitopi,” ta'toi, quiricanën na'con natërai. Canpitanta' ina nontatoma', yonquico'. No'tëquën anitotërinpoa'. Tashi' nipachina, nanparin noya a'pintërinpoa'. Inapochachin Yosë quiricanën quëran a'pintërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Tahuërianpitaquë huarë' nanparin noya orotërin. Inapochachin ipora Quisocristo o'mantaquë huarë' quiricanën ya'huëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. O'mantahuachin, noyá nohuitarihua'. Huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintarinpoa'. ²⁰ Iporaso' quiricanën quëran nontërinpoa'. Co canpoara yonquinënpoa quëran ma'sona tapon naporinso' nitotërehuahuë'. ²¹ Iráca co inahuara nohuanton, ninshitopihuë'. Yosëri acorin nanamën anitotinpoaso marë'. Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin ninshitopi.

2

Nisha a'china'piro'sa' *(Judás 4-13)*

¹ Iráca Yosëri acorinsopita no'tëquën pënëntopi. A'naquënso nipirinhue' nonpin nanan pënëntatona', isairro'sa' nonpintopi. Inapochachin iporanta' a'naquën nonpin nanan yaa'chintarinënquëma'. Noyasha nontapirinënquëmahuë', nonpintarinënquëma'. “Quiyanta' imarai,” taponaraihuë', nonpin nanan a'chinapi anishacancantacaiso marë'. Quisocristo nicha'ëinpoaso marë' chiminín. Inaíchín natëcaso nipirinhue', nisha a'china'piro'saso' co yanatëpihuë'. Ina marë' a'na tahuëri Yosëri ana'intarin. A'nanaya ana'intarin. ² Co no'tëquën a'chintatonaraihuë',

na'a piyapi'sa' nonpintapi. "Noya no'picaso', noya monshihuanacaso'," ta'tona', co noyahué' nisapi. Na'a piyapi natanahuatona', inapita pochin cancantapi. "Imarai quiyanta'," taponaraihué', co noyahué' nisapi. Ina maré' a'napitari nicatona', Quisocriso pinosapi. "Quisocriso nanamén co imacaso' ya'huérinhué'. Ina imapisopitaso' co noyahué' nipi," ta'tona', co no'tén nanan yaimasapihué'. ³ Nisha a'china'piro'saso' co nosororinénquémahué'. Canacaiso maré' nonpin nanano'sa' a'chintarinénquéma'. Inaso nipirinhué', iráca quëra huaré' Yosëri yonquirin ana'intacaso'. A'na tahuëri no'téquën ana'intarin. Co naniantarinhué' ana'intacaso'.

⁴ Ni'co'. Iráca a'naquën anquëniro'sa' co Yosë yanatëpihué'. Co noyahué' nipi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Co inapita tëranta' nicha'ërinhué'. Parisitacaiso maré' a'parin. Tashinanquë oncorapipinan ya'huérapi. Inaquë ayaro' ninarapi. ⁵ Iráca ya'huëpisopitanta' co nicha'ërinhué'. Co noyahué' nipachinara, Yosë nohuanton, panca pacon pa'nin. Ii' quëran ta'huantopi. Noiso' Yosë imaton, no'téquën pënëntopirinhué', co yanatëpihué' ni'ton, ya'ipiya ta'huantopi. Noisáchin nicha'ërin. Ya'ipi quëran posaya'píchin cha'ëpi. ⁶ Ina quëran Sotomaquë ya'huëpisopitanta' ana'intërin. Co noyahué' cancantohuachinara, Sotoma, Comora, cato' ninano chachin noyá ahuiquitërin. Ya'ipiya chiminpi. Ayonquiinpoaso maré' inapita aninshitërin. "Co noyahué' nipatëhua', chiniquën ana'intarinpoa'," tënëhua'. ⁷⁻⁸ Sotomaquë ya'huëpisopita pa'pi co noyahué' cancantopi. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. A'naratipita co noyahué' nipi. Inaquë a'na quëmapiíchin noya ninin, Loto itopiso'. Nani tahuëri, nani tahuëri co noyahué' nipiso nicaton, sëtërin. Taparo' nonpachinara, co noya nataninhué'. Sëtacasoáchin cancantërin. Sacai' niponahué', inaora Yosë yonquirin. Ina maré' Yosëri nicha'ërin. ⁹ Inapochachin ipora Quisocriso imapatëhua', Yosë nanitërin catahuainpoaso'. Sopai yaminsëpirinpoahuënta', Yosë catahuarinpoa' cha'ëcaso maré'. Oshahuano'saso nipirinhué' ana'intarin. Nani yonquirin chiniquën ana'intacaso'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, no'téquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin.

¹⁰ A'naquën co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëpihué'. Inapitaso' chini chiniquën ana'intarin. Co Yosë natëtonahué', co noyahué' nicacaisoráchin yonquipi. A'naratipita taparo' nisáponaraihué', co ina maré' tapanpihué'. "Caora noya nitotërahué," ta'tona', co inso tëranta' yanatëpihué'. Chiniquën nanantopisopita Yosëri acorinsó' co quënanpirinahué', pinopi. ¹¹ Anquëniro'saso nipirinhué' inapita quëran chini chiniquën nanantaponaraihué', co nohuantopihué' pinotacaiso'. "Yosëri ana'inchin," ta'tona', tananpitopi.

¹² Nisha a'china'piro'saso' ma'sharo'sa pochin cancantopi. Co manta' yonquipihué'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Yosë yonquirinsó' co nitotatonaraihué' pinopi. Ni'co'. Ma'sharo'sa' tananquë quënanpatëra, tëparé', co nosororëhué'. Ina maré' Yosëri acorin. Inapochachin nisha a'china'piro'saso' ta'huantapi. Oshanëna maré' Yosëri ana'intarin. ¹³ Piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' parisitapi. Isoro'paráchin yonquiatona', capa cancantacaisoáchin yonquipi. A'morëso mancharinsó pochin nicatona', nitapicancanpi. Imaramasopita niyontonpatamara, "Quiyanta' imarai," ta'tona', ya'conpi. Nonpintatënëquéma', ichicoshatapirinénquémahué', inahuaso' co noyahué' nicatona taparo' nipi.

¹⁴ Sanapi quënanpachinara, monshitacaisoráchin yonquipi. Co nanitopi-huë' naniantacaiso'. Co chiniquën cancantopisopitahuë' nonpintatona', anishacantapí. Huënsónquë ma'sha manëso pochin nonpintapí. Ma'sharáchin yonquiatona', noyapatopí. Napoaton Yosëri ana'intarin. ¹⁵ No'tën nanan a'porahuatona', Yosë iranën quëran pëshonpi. Paramo pochin cancantopí. Pioro hui'nin inaso'. Iráca pënëntopirinhüë', coriqui na'con na'con nohuantërin. "Nonpinacaso' co noyahuë' nipirinhüë', inapoato, na'con canarahüë'," ta'ton, co noyahuë' ninin. ¹⁶ Co yanatërinhuë' ni'ton, Yosëri chiniquën no'huirin. Moranën co nitononaponahuë', Yosë nohuanton, piyapi pochin nonin. Ina nonin quëran Yosëri pënënin co noyahuë' yonquirinsopita naniantacaso marë'.

¹⁷ Nisha a'china'piro'sa' co Quisocristo nanamën a'chinpihuë'. Poso yanirinsó pochin nipi. Yanihuachina, co huachi o'ocaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nonpintarinënguëma'. Isonta' yonquico'. Hua'qui' co o'nanpachinahuë', chitoro' yaráton quënanpatëra, pa'yatopirëhuë'. Panca ihuani quëpahuachina, co huachi o'naninhüë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nisapi. "Noya noya a'chintarainquëma'," itopirinënguëmahüë', co tëhuëenchachin catahuarinënguëmahüë'. Nani iráca Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Tashinanquë a'pararin. Inaquë parisitápona'. Co onporonta' pipiponahuë'. ¹⁸ Inahuara nipa'yatatona', topinan quëran nontarinënguëma'. Nisha nisha yonquipi. Nasha ya'conpisopita a'naroáchin nonpintopí. Ipora huarë' co noyahuë' yonquipisopita naniantapirinhüë'. "Huëco' no'piahua'. Noya no'picaso'. Noya monshihuanacaso'," itopí nonpintatona'. ¹⁹ "Co insonta' natëcaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuanton ya'huëco'. Ma'sona tëranta' yanipatama', nico'. Inapohuatama', capa cancantarama'," itopirinënguëmahüë', co inapita tëranta' inahuara nohuanton ya'huëpíhuë'. Sopai nohuanton, no'pípi, monshihuanpi, co noyahuë' nipi. Inosona minsëhuachinpoa', hua'anëntërinpoa'. ²⁰ Quisocristo nanamën natanpachinara, natëpirinhüë'. "Cha'ësarahüë huachi," ta'tona', co noyahuë' yonquirinsopita pi'pian naniantopí. Ina quëran nisha cancantatona', Yosë a'poantapí. Co noyahuë' niantahuachinara, sopairi minsërin. Ina marë' na'con na'con Yosëri ana'intarin huachi. ²¹ No'tën nanan nitotaponaraihuë', co imamiatopíhuë'. Noya nicacaso' a'chintopirinhüë', ina naniantopí. Co onporonta' natanpíhuë' naporini, noya noya niitonahuë'. Nani Yosë a'popí. ²² Ma'pitacha nipi paya. Imaponaraihuë' a'pohuachinara, iráca ninshitatona napopiso chachin nipi: "Ni'nira imohuachina, co yonquirinhüë'. Imorinsó chachin caantarin. Coshinta' i'quë pa'mopirinhüë', naquëranchin shipiroquë quëhuëantaton, në'huëtantarin," topí. Inapochachin inahuanta niconpi.

3

O'mantacaso' tahuëri

¹ Nosororanguëma' iyaro'sa'. I'hua quirica a'patëranquëma' nontacamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitantatënguëma', pënëntaranquëma' no'tëquën yonquicamaso marë'. ² Iráca noya pënëntona'piro'sa' ya'huëpi. Ninotona', Yosë quiricanënguë ninshitopí, nani nontërama'. Naporahuaton, quiyanta' Quisocristo pënënincoiso'

a'chintërainquëma'. Inaso' nicha'ësarinpoa'. Ca'tano'sanënpitacoi chachin a'parincoi. Ama naniantacamaso marëhuë' ninshitaranquëma'.

³ Iso' na'con yonquico'. O'mantacaso' tahuëri ya'caritohuachin, co noyahuë' piyapi'sa' ya'huapona'. Co Yosë natëtonaraihuë', ma'sona yonquipiso' nisapi. Co noyahuë' cancantapi. Quisocristo sha'huitërinpoaso' tëshuaapi. ⁴ “¡Ma'pítacha nonama paya! ‘O'mantarahuë’, ¿itërinquëma' ti? Intohuasos' Quisocristosos' nímara, capa. Co o'maarinhüë', ténai. Tatanënpoarinta ninarápirinahuë', nani chiminpi. Isoro'pa' ninin quëra huarë' inachachin inachachin nisárin. Co onporonta' nisha tahuëri nisarinhüë',” tosapi. ⁵ Co yanatëtonaraihuë', co yonquiapihuë'. Iráca co manta' ya'huëpirinhüë'. Ina quëran Yosë nonaton, isoro'pa' acorin. Inápaquë ya'huërensopitanta' acorin. Isoro'paso' iisáchin nipirinhüë', ina nohuanton, yaniro' ya'norin. ⁶ Ina quëran piyapi'sa' co noyahuë' nipachinara, ii' quëran chachin ata'huantërin. ⁷ Inapochachin ipora isoro'pa', pi'iro'të', inapita ya'huëpirinahuë', nani Yosëri chinotërin ana'intacaso': “A'na tahuëri pën quëran ata'huantarahuë,” ténin ni'ton, tahuëri nanihuachin, pën quëran chachin ata'huantarin. Naporo' tahuëri ya'ipi oshahuano'sa' chiníquën ana'ntarin. Parisitopiquë a'pararin.

⁸ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. “A'na tahuëriso' a'naroáchin na'huërin. Huaranca pi'ipiso' hua'qui,” tënëhua'. Yosëso nipirinhüë' co canpoa pochin yonquirinhüë'. Huaranca pi'inta' nipirinhüë', Yosëriso' a'na tahuëriáchin pochin ni'nin. Huaranca pi'ipi, a'na tahuërirë' napopi-anachin pochin ni'nin. ⁹ A'naquën napopi: “Yosë hua'quiarin. Naniantërinpoa',” topirinahuë', co hua'quirinhüë'. Co topinan quëran sha'huitërinpoahuë'. Nosoroatonpoa', ninarárin. Co nohuantërinhuë' a'na piyapi tëranta' parisitopiquë pacacaso'. Na'con na'con piyapi'sa' co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë' ninarárin.

¹⁰ Napoaponahuë', tahuërinën nanihuachin, Sinioro o'mantararin. Ni'co'. Tashi' co yonquiasëhuë', ihuatë' huë'nin. Inapochachin a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin huachi. Naporo' tahuëri pi'iro'të' huëntoncaarin. Chiníquën huëntoncahuachin, ta'huantararin. Pi'i, tayora, inapita huëya ni'ton, soquiarin huachi. Isoro'pa', ya'ipi ya'huërensopita, inapita huiqu-uitapi.

Noya yonquicaso' ya'huërinso'

¹¹ Co manta' ya'huëmiatarinhüë'. Ya'ipi ta'huantararin ni'ton, ¡Yosë pochin cancantatëshua', noyasáchin niahua'! ¹² O'mantacaso' tahuëri noya ninahua'. “Manoton o'manta'in,” ta'tëshua', noyápiachin cancantahua'. Ina tahuëri nanihuachin, ya'ipi inápaquë ya'huërensopita pën quëran ta'huantararin. Pi'i, yoqui, tayora, inapita soquiarin. ¹³ Napoaponahuë', nasha ya'huaantapon. Nani Yosë sha'huitërinpoa'. “A'na tahuëri nasharo'pa', nasha pi'iro'të' inapita acoantapo,” itërinpoa'. Ina ninarëshua'. Inaquë noyasáchin nisarëshua'.

¹⁴ Napoaton iyaro'sa', ina ninatoma' na'con yonquico' noyasáchin nicacamaso marë'. “Quisocristo nanan anoyatërinpoa',” ta'toma', noya nini'toma', ya'huëco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramaspita naniantatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina quëran o'mantahuachin, noya ni'sarinquëma'. ¹⁵ Nosoroatonpoa', hua'qui' Sinioro ninararin na'con na'con piyapi'sari notëcaiso marë'. Ina quëran inapitanta' nicha'ësarin. Ama ina naniantacosohüë'. Inachachin iya Paononta' ninshitërinquëma'.

Inaso' iyanpoa pochin ni'nēhua'. Yosē nohuanton, no'tēquēn nitotaton, ninshitērin. ¹⁶ Na'a quirica ninshitaton, nisha nisha ninanoquē ya'huēpisopita a'patērin. Noya pēnēnpirinpoahuē', pi'pian sacai' yonquicaso'. Anaquēn piyapi co Yosē nanamēn nitotatonahuē', nisha nisha yonquipi. Paono ninshitērinso' nontopirinahuē', co noya yonquiatonaraihuē', ma'sona tapon naporinso' anishatopi. Yosē quiricanēn irāca ninshitopisonta' anishatopi. Ina marē' Yosēri chiníquēn ana'intarin huachi.

¹⁷ Napoaton iyaro'sa' nani pēnēnanquēma' ni'ton, ni'cona nonpintochinēnquēma'. Iporaso' noya yonquipiramahuē'. Co noyahuē' nipsisopita yanonpintarinēnquēma' inapita pochin nisha nisha cancantacamasa marē'. ¹⁸ Canpitaso nipirinhue', Sinioro Quisocristoíchin yonquico'. Inaora nohuanton, nosororinguēma' ni'ton, nani tahuēri yacatahuarinquēma'. Inasáchin yonquihuatama', oshaquēran noya noya nohuitarama'. Inaso' nicha'ésarinpoa'. Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ayaro' tahuēriquē huarē' inasáchin yonquia'ahua'. Amen. Nani ninshitēranquēma huachi.

Pitro

Coanshari imapisopita ninshitërinso'

Quisocristo no'tëquën anitotërinpoaso'

¹ Iso quirica a'pataranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Quiyanta' isëquë noya ya'huarai. Quisocristo noya noya nohuitacamaso marë' ninshitaranquëma'. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', inápaquë ya'huërin. Ina quëran o'marahuaton, a'chintërincoi, natanai. Quiyaso' ni'nai. Nirayarai. Nonën chachin ya'huëtërin, së'huarai. Inasáchin Yosë yonquirinso' anitotërinpoa'. Ina nohuitohuatëhua', nóya nanpimiatarihua'. ² Isoro'paquë o'mahuachina, quiyarisó' ni'nai. Nohuitatoi, sha'huitarainquëma'. Inaso' nanpimiatarin. Iráca inápaquë ya'huërin. Tata Yosëré chachin ya'huërin. Napopináchin yonquipi. ³ Inápaquë ya'huaponahuë', o'mahuachina, piyapicoi ni'nai, a'chininsonta' natanai. Pa'pionta' anohuitërincoi. Hui'nin nohuitatoi, nohuitërai. Nipayarëso pochin ninai. Napoaton ninshitaranquëma' canpitanta' Quisocristo nohuitacamaso marë'. Quiya pochachin Yosë nohuitoco' nipayarëso pochin nicacamaso marë'. ⁴ Ina pochin cancantohuatama', nóya cancantarihua'. Ina marë' ninshitaranquëma'.

Tahuëri pochin nininso'

⁵ Noya nanan Quisocristo anitotërincoi. Ina nanan chachin sha'huitaranquëma'. “Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Co pi'pisha tëranta' tashi pochin cancantërinhuë',” itërincoi. ⁶ Tashi pochin cancantohuatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'. “Yosë nohuitërahuë,” tapomarahuë', co noyahuë' cancantohuatama', nonpinama'. Co no'tën nanan imaramahuë'. ⁷ Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Canpoanta' tahuëri pochin yonquihuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Naporahuaton, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Hui'nin chachin chimin ni'ton, ya'ipi oshanënpoa' inquitarinpoa'. Huënainën quëran anoyacancantarinpoa'.

⁸ “Co oshahuancohuë’,” topatëhua', canpoara ninonpintërehua'. Co no'tëquën yonquirëhuahuë', co tëhuëenchachin imarëhuahuë'. ⁹ Onporosona co noyahuë' nipatëhua', Yosë nontahua'. “Tëhuëenchachin co noyahuë' nicato, oshahuanco,” topatëhua', Yosë oshanënpoa' inquitarinpoa'. Co nonpintërinpoahuë'. Quisocristo chiminin ni'ton, nanitërin ya'ipi oshanënpoa' inquitinpoaso'. Noyápiachin cancan quëtarinpoa'. ¹⁰ “Ya'ipinquëma' co noyahuë' ninama’,” itërinpoa' Yosë. Napotopirinpoahuë', “Noya ninahuë. Co caso' oshahuancohuë’,” topatëhua', “Yosë nonpintërinpoa’,” tënëhuaso pochin cancantërehua'. Nanamën no'tëquën sha'huitopirinpoahuë', co tëhuëenchachin natërehuahuë'.

2

Nanan anoyatërinpoaso'

¹ Quisocristo imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Ninshitaranquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Nipirinhuë', co noyahuë' nipatëhua', Quisocristo catahuarinpoa'. Oshahuanëhua' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huëpirinhuë'. Canpoa marë' Yosë nontaton, nanan anoyatarinpoa'. Inaso' no'tëquënáchin yonquirin. ² Ya'huërenamënpoa'

chiminin ni'ton, nontohuatêhua', oshanênpoa' inquitarinpoa'. Oshânênpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatêrinpoa'. Ya'ipi piyapi marê chiminin. Ya'ipinpoa' oshanênpoa' inquitinpoaso' nohuantopirinhuê'.

³ Yosê nohuitohuatêhua', pênêninpoaso' natêarêhua'. No'têquên natêcaso' nohuantarihua'. Ina natêhuatêhua', têhuênchachin Yosê nohuitêrêhua'. ⁴ A'naquênso nipirinhue' "Nani Yosê nohuitêrahue," topirinhue', pênêninpoaso' co natêtonahuê', nonpiánpi. Co no'têquên yonquipihue'. ⁵ Yosê nanamên natêhuatêhua', noya noya Yosê nosororihua'. Ina pochin cancantohuatêhua', têhuênchachin ina nohuitarihua'. ⁶ "Yosê imarahue," topatêhua', Quisocriso pochachin cancantacaso' ya'huêrin.

Nasha pochin pênêninpoaso'

⁷ Co iyaro'sa' nasha camaitêrinso' ninshitaranquêmahuê'. Iráca quêran huarê' Yosê nanamên natanama'. "Ya'ipinquêma' noya ninosoroco'," itêrinpoa'. Inachachin iporanta' pênênaranquêma'. ⁸ Co nasha camaitêrinsohuê' niponahuê', nasha pochin ninshitaranquêma' cancanêma quêran huarê' ninosorocamaso marê'. Quisocriso ya'ipi piyapi nosororin. Nosoroatonquêma', a'pintêrêso pochin anoyacancantêrinquêma' tahuêri pochin cancantacamaso marê'. Ninosorohuatama', co huachi tashi pochin cancantaramahuê'.

⁹ A'na piyapi no'huihuatama', co Yosê imaramahuê'. "Imarahue," tapomarahue', co tahuêri pochin cancantêramahuê'. Ipora huanta' tashi pochin cancantarama'. ¹⁰ Imaramasopita capini ninosorohuatama', tahuêri pochin cancantarama'. Ina pochin nipatama', no'têquên imarama'. ¹¹ Nipirinhue' nino'huihuatama', tashi pochin cancantarama'. Co noyahue' cancantatoma', co manta' yonquiamahuê'. Co nanitaramahuê' no'têquên yonquicamaso'. Sopai nohuanton, somaraya pochin cancantarama'. Napoaton iyaro'sa', cancanêma quêran huarê' ninosoroco'.

¹² Canpitaso' imarama' ni'ton, ninshitaranquêma'. Hui'nahuêpita pochin nicatênquêma', ninshitaranquêma'. Quisocriso canpoa marê' chiminin. Imapatama', oshanêma' inquitêrinquêma'. ¹³ A'naquêma' nani hua'qui' imatoma' a'napita catahuarama' ni'ton, Quisocriso noya nohuitêrama'. Inaso' iráca quêran huarê' ya'huêrin. Noya imarama' ni'ton, ninshitaranquêma'. Canpitanta' hui'napi'sanquêma', nani sopai minsêrama'. Napoaton ninshitaranquêma'.

¹⁴ Ya'ipi imaramasopita hui'nahuêpita pochin ni'nanquêma'. Yosê nohuitêrama' ni'ton, ninshitaranquêma' noya noya cancantacamaso marê'. Quisocriso noya nohuitêrama' ni'ton, iyaro'sa', ninshitaranquêma'. Inaso' iráca quêran huarê' ya'huêrin. Nani tahuêri, apia'huaro'sa', Yosê nanamên yonquiamama'. Napoaton chiníquên cancantarama'. Chiníquên cancantatoma', sopai nani minsêrama'.

Isoro'paráchin pa'yatopisopita

¹⁵ Na'a piyapi'sa' co Yosê natêtonahuê' nisha nisha yonquipi. Isoro'paquê ya'huêrinsopitaráchin yonquipi. Ama inapita pochin cancantocosohue'. Ama nani ma'sha nohuantapatocosohue'. Ma'sha na'con yonquihuatama', co têhuênchachin Tata Yosê nosororamahuê'. ¹⁶ Isoro'paquê nisha nisha ya'huêrin aoshahuainpoaso marê': Monshihuanacasaráchin cancantêrê'. Ma'sha quênanpatêra, nohuantapatêrê'. Ma'huanpatêra, yanocantêrê', naporê'. Inapitaso' co Tata Yosê nohuanton ya'huêrinhuê'. Sopai nohuanton, ya'huêrin.

17 Isoro'pa' ta'huantarin. Ya'ipi ma'shanta' ta'huantarin. Inasáchin pa'yatohuatéhua', topinan quèran nanpiaríhua'. Nipirínhuè', Yosè noya imapatéhua', co onporonta' ta'huantarihuahuè'. Ya'huémiataríhua'.

Quisocristo inimiconèn

18 Co hua'quiya quèranhuè', apia'huaro'sa', Quisocristo o'mantararin. “Cristo yao'mahuachin, inimiconèn huè'sarin,” itèrinènpoa'. Nani natantèrama' canpitanta'. Iporaso' na'a piyapi'sari Cristo yainimicotopi. Napoaton o'mantacaso' tahuèri naniriarin, tènèhua'. 19 “Quiyanta' imarai,” topirinahuè', nani pipipi. Co tèhuénchachin Yosè huèntonènquè ya'conpíhuè'. Ya'conpi naporini, co pipitonahuè'. Pipipi quèran nitotèrèhua'. “Co onporonta' cancanèna quèran huarè' imapíhuè’,” tènèhua'.

20 Canpitaso nipirínhuè' imarama'. Quisocristo nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantèrinquèma'. Napoaton no'tèquèn yonquírama'. 21 Nitotopiramahuè', naquèranchin pènèntaranquèma' yonquicamaso marè'. No'tèn nanan imapatéhua', co nonpin nanan natèarihuahuè'. 22 Tèhuénchachin nonpin nanan sha'huitarinènquèma'. “Quisoso' co Cristohuè'. Co Yosè hui'nínhuè’,” ta'tona', yanonpintèrinènquèma'. Inapoa'ona', Quisocristo inimicotapi. Tata Yosènta' a'popi. 23 Yosè hui'nín a'pohuachina', co Tata Yosènta' nohuitapíhuè'. “Quisocrisoso' Yosè hui'nín chachin,” topachina', Tata Yosènta' imasapi.

24 Ya'nan imapoma', no'tèquèn a'chintèrainquèma'. Ina chachin imamiatoco'. Ina imapatama', cancanèma quèran Tata Yosè nohuitarama'. Hui'nionta' noya nohuitarama huachi. 25 Quisocristo chachin sha'huitèrinpoa': “Imamiatohuatamaco, Yosè nohuitatoma', nanpimiatarama’,” itèrinpoa'.

26 A'naquèn yanonpintarinènquèma' ni'ton, ninshitaranquèma'. 27 Canpitaso nipirínhuè' Ispirito Santo ya'huètèrinquèma'. Quisocristo imarama' ni'ton, ina nohuanton, ya'coancantèrinquèma'. Nani tahuèri a'chintarinquèma'. Cancanèmaquè Yosè nanamèn a'chintarinquèma'. Co onporonta' nonpintèrinquèmahuè'. No'tèquèn a'chintèrinquèma' ni'ton, co a'napita a'chintinquèmaso' ya'huèrinhuè'. Ina natèhuatama', no'tèquèn yonquíarama'. Sha'huitèrinquèmaso pochachin Quisocristo imamiatoco'.

28 Ipora quèran huarè', apia'huaro'sa', Quisocristo imamiatoco'. Inapohuatama', o'mantahuachin, co tapan ya'huètèrinquèmahuè'. Co pa'yanaramahuè'. 29 Quisocristo noyasáchin ninin, nitotèrèhua'. Napoaton Yosè huèntonènquè ya'conpatéhua', noya nicaríhua'. Inpitasona noya nipachina', nani Yosèri anoyacantèrin ni'ton, hui'nín pochin ni'sarin, tènèhua'.

3

Yosè hui'nínpita

1 Ma noya Tata Yosè nosororinpoa' ni'ton, hui'nínpita pochachin ni'nínpoa'. Huèntonènquè chachin aya'coninpoa'. Co imapisopitasohuè' nipirínhuè' co nitotopíhuè'. “¿Onpoatonta' Yosè pochin cancantacaso' nohuantopi?” toconpi. Co Yosè nohuitatonahuè', napopi. 2 Na'con, iyaro'sa', nosororanquèma'. Iporaso' Yosè hui'nínpita pochin ni'nínpoa'. A'na tahuèri noya noya acoarinpoa'. Onpopinsona nicaríhua' nimara. Co ya'ipi nitochatèrarèhuahuè'. Nipirínhuè', Quisocristo

o'mantahuachin, nirayariahua'. Ina ni'patêhua', ina pochachin nicarihua'. ³ "A'na tahuëri Quisocristo ni'sarêhua'," ta'têhua', co noyahuë' yonquirêhuasopita naniantarêhua'. Quisocristoso' noyâpiachin cancantêrin ni'ton, canpoanta' noyâpiachin cancantacaso' nohuantarihua'.

⁴ Yosë pênêninpoa'. Co ina natêhuatêhuahuë', oshahuanêhua'. Co noyahuë' nipatêhua', co Yosë natêrêhuahuë'. ⁵ Noya nanan nani nitotêrama'. Quisocristo o'marin oshanênpoa' inquitinpoaso marê'. Inaso' co pi'pisha têranta' oshahuaninhuë'. ⁶ Têhuênchachin imapatêhua', nôya nisarêhua'. Co pa'yatarihuahuë' oshahuanacaso'. Nani tahuëri co noyahuë' nipatêhua', co Yosë nohuitêrêhuahuë'. Co ya'coancantêrinpoahuë'. ⁷ Ni'cona, apia'huaro'sa, nisha a'china'piro'sa' nonpintochinênquëma'. Noya nipatêhua', noya cancantarêhua'. Quisocristo noya ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ⁸ Nani tahuëri co noyahuë' nipatama', sopai imarama'. Iráca quëran huarê' sopai co noyahuë' cancantaton, oshahuanin. Inaso' nonpintohuachinpoa', canpoanta' oshahuanarêhua'. Napoaton Yosë hui'nin o'marin sopai minsêaton nicha'êinpoaso marê'. Ya'ipi oshanênpoa' inquitohuachinpoa', co huachi sopai natêcaso' ya'huërinhuë'.

⁹ Huëntonênquë chachin Yosë aya'coninpoa' ni'ton, co iporaso' pa'yatarêhuahuë' oshahuanacaso'. Hui'nin pochachin cancantatonpoa', yonquinên chachin quêtêrinpoa'. Nasitantarêhuaso pochin ninêhua'. Napoaton co huachi nohuantarihuhuë' oshahuanacaso'. ¹⁰ Co sacaihuë' Yosë hui'ninpita nohuitacaso'. Noyasâchin nipatêhua', Yosë hui'ninpita pochin nisarêhua'. Nipirinhuë', co noyahuë' nipachina', co Yosë huëntonênquë ya'conpihuë'. Co imapisopita nosorohuachinahuë', co Yosë hui'ninpita pochin nisapihuë'. Sopai hui'ninpita pochin nisapi. Co noyahuë' cancantopi quëran sopai hui'ninpita nohuitarêhua'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

¹¹ Ya'nan imapoma quëran huarê' Yosë nanamên natanama'. "Noya ninosoroco'," itêrainquëma'. ¹² Iráca Cainoso' sopai natêton, iin têparin. ¿Ma'marêta' têparin? línso' noya ninin ni'ton, no'huiton, têparin. Ama ina pochin cancantocosohuë'.

¹³ Napoaton iyaro'sa' co natêpisopitahuë' no'huihuachinênquëma', ama pa'yancosohuë'. ¹⁴ Iráca canpoanta' ina pochin co noyahuë' cancantêrêhua'. Co Yosë nohuitatêhuahuë', chimipi pochin nipirêhuahuë', Yosë anoyacantêrinpoa' ina nohuitatêhua' nanpimiatacaso marê'. Napoaton iporaso' ninosororêhua'. Ina quëran Yosë huëntonênquë ya'conêhuaso' nitotêrêhua'. Co ninosorohuatamahuë', co Yosë anoyacantêrinquëmahuë'. Chimipi pochin cancantarama'. ¹⁵ A'na piyapi no'huihuatama', têpatona'piro'sa' pochin Yosë ni'sarinquëma'. Têpatonapiro'saso', co Yosë pochin nanpimiatacaiso ya'huërinhuë'. ¹⁶ Quisocristoso nipirinhuë' na'con nosoroatonpoa', nicha'êinpoaso marê' chiminin. Chiminaton, nosororinpoaso' anitotêrinpoa'. Inapochachin iyaro'sa', ya'ipi Quisocristo imapisopita nosorocaso' ya'huërin. Na'con ninosoroa'ahua'. Quisoso ya'huërenamênpoa' chimininso pochachin nosorocaso' ya'huërin. ¹⁷ Quisocristo imarêhuasopita capini noya ninosorocaso' ya'huërin. A'napita ma'sha pahuantohuachina', catahuahua'. Capa capacaiso' nipachin, capa a'mocaiso' nipachin quêtahua'. Co inapita catahuatêhuahuë', co têhuênchachin nosororêhuahuë'. Co canpoa capini ninosorohuatêhuahuë',

co Yosënta' nosororëhuahuë'. ¹⁸ “Ya'ipi imapisopita nosororahuë,” topatëhua', ama, apia'huaro'sa', topinan quëran napoa'huasohuë'. Cancanënpoa quëran huarë' nosoroatëhua', catahuahua'.

Co të'huatatëhuahuë' Yosë nontërëhuaso'

¹⁹ Tëhuëenchachin a'napita nosorohuatëhua', no'tëquën Yosë nanamën imasarëhua'. Ina quëran co huachi të'huatacaso' ya'huëtarinpoahuë'. “Tatanpoa pochin ni'ton, noya ni'ninpoa',” ta'tëhua', noya cancantar-ihua'. ²⁰ Co noyahuë' nipatëhua', cancanënpoa quëran nitotatëhua', sëtërëhua'. Co noyahuë' ninëhuaso' Yosënta' nitotërin. Napoaponahuë', cancanënpoa quëran huarë' yaimapatëhua', inanta' nitotërin. Ina nitotaton, nosororinpoa'. Ina yonquihuatëhua', noya cancantatëhua', Yosë nontarihua'. ²¹ Napoaton iyaro'sa', cancanënpoa quëran a'naya a'nayanpoa' yonquia'ahua'. “Yosë noya ni'sarinco,” topatëhua', co Yosë të'huatarihuahuë'. Co të'huatatëhuahuë', nani tahuëri ina nontarihua'. ²² Yosë pënëninpoaso' natëhuatëhua', noya natanarinpoa'. Ina nohuantërinsoáchin yonquihuatëhua', catahuarinpoa'. Ina pochin cancantohuatëhua', ma'pitaso nipatëhua', quëtarinpoa'. ²³ Yosë nani pënëninpoa' hui'nin imacaso marë'. Naporahuaton, ninosorocasonta' sha'huitërinpoa'. “Quisocristonta' inachachin sha'huitërinpoa',” ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëhua'. ²⁴ Yosë natëhuatëhua', yonquirinsoráchin imasarihua'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'. Ispirito Santo quëtërinpoa' ya'coancantinpoaso marë'. Ina catahuahuachinpoa', noya nisarëhua'. Ina quëran Yosë nohuitërëhuaso' nitotërëhua'.

4

Nonpin nanan a'chinpiso'

¹ Na'con iyaro'sa' nosororanquëma' ni'ton, pënënanranquëma'. Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpin nanan a'chinapi. “Yosë nanamën a'chinahuë,” topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Napoaton a'chintohuachinënquëma', ama a'naroáchin natëtocosohuë'. “Nonpin nanan nimara,” ta'toma', yonquico'. Ya'ipi Yosë quiricanën quëran a'chintërinpoaso' yonquiatoma', tantiaco'. Co ina pochin a'chintohuachinënquëmahuë', ama natëtocosohuë'. ² Ispirito Santo no'tëquën anitotërinpoa'. “Quisocristo Yosë hui'nin niponahuë', isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Nonën chachin ya'huëtërin,” itërinpoa'. Ina nanan a'chintohuachinënquëma', no'tëquën a'chinapi. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, noya nonsapi. ³ A'naquënsa nipirinhuë' sopai nohuanton, nonpinapi. Co Quisocristo nanamën no'tëquën a'chinpihuë'. “Yosë hui'ninso' co piyapi chachin nasitimarínhuë',” toconpi. Inapitaso' Quisocristo inimicotopi. Co ina pochin Ispirito Santo anitotërinpoahuë'. Iráca ninorinso chachin nani Cristo inimiconën natantërëhua'.

⁴ Canpitaso' apia'huaro'sa', Yosë hui'ninpitanquëma' ninama'. No'tëquën yonquiatoma', nisha a'china'piro'sa' minsëarama'. Sopai nohuanton, nonpin nanano'sa' a'chintopirinënquëmahuë', Ispirito Santo nani ya'coancantërinquëma'. Inaso' sopai quëran chini chiniquën nanantarin ni'ton, catahuahuachinpoa', co nonpin nanano'sa' natëtarihuahuë'. ⁵ Inapitaso nipirinhuë', co Yosë nohuitatonahuë', co nanamën chachin a'chinpihuë'. Isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquiatona', inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton co

imapisopitasohuë' nonpin nanan natëpi. ⁶ Quiyaso nipirinhüë' Yosë nohuitatoi, no'tëquën a'chinai. Yosë imapisopita noya nataninacoi. Inaso' no'tën nanan, topi. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë', co yanatërinacoihuë'. Ispirito Santoso' no'tëquënáchin nonin. Napoaton nonpin nanan pa'yatopisopitaso' co Ispirito Santo yanatëpihuë'. Ina quëran nonpin nanano'sa' nohuitërehua'.

Iráca quëran huarë' Yosë nosororinpoaso'

⁷ Yosë pa'pi nosororinpoa'. Napoaton iyaro'sa', canpoanta' noya ninosoroa'ahua'. Huëntonënguë aya'conpachinpoa', catahuarinpoa' a'napita nosorocaso'. Nosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. ⁸ Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Napoaton canpoanta' co a'napita nosorohuatëhuahuë', co pi'pisha tëranta' ina nohuitarihuahuë'. ⁹ Nosoroatonpoa', hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin anoyacancantinpoaso marë'. A'naíchin hui'nin ya'huëtopirinhüë', a'paimarin. Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. ¹⁰ Co canpoariso' nosoropirëhuahuë', Yosëso' na'con nosororinpoa'. Ina nohuanton, hui'nin chachin o'marahuaton, chiminin. Ya'huërenamënpoa' chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatërinpoa'.

¹¹ Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoanta', iyaro'sa', inapochachin ninosoroa'ahua'. Ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ¹² Co inquënpoa tëranta' Yosë quënanpirëhuahuë', noya ninosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua', ya'coancantomiatërinpoa'. “Yosë na'con nosororinpoa',” ta'tëhua', canpoanta' noya noya ninosoroarihua'. ¹³ Yosë huëntonënguë ya'conpatëhua', Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantinpoaso marë'. Hua'yanën chachin ni'ton, cancanënpoaquë ayonquirinpoa'. “Tëhuëenchachin Yosë ya'coancantërinpoa',” tënëhua'. ¹⁴ Tata Yosëri hui'nin isoro'paquë a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Quiyarisó' ni'nai. Nani tahuëri piyapi'sa' sha'huitárai. ¹⁵ “Quisocristoso' Yosë hui'nin. Ina natërahuë,” topatëhua', Yosë pochin cancantatëhua', imamiatarihua'. Inanta' ya'coancantërinpoa'.

¹⁶ Yosë nohuitatëhua', natërehua. “Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya,” tënëhua'. Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Canpoanta' nosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Yonquirinsoráchin imasarëhua'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'. ¹⁷ Yosë noya nohuitohuatëhua', na'con na'con nosoroarihua'. Ina quëran ayaro' tahuëri nanihuachin, co tē'huatarihuahuë'. Quisocristo nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' ina pochachin nosoroarihua'. Napoaton ayaro' tahuëri co pa'yanarihuahuë'. ¹⁸ Imarëhuasopita capini noya ninosorohuatëhua', co nisaitarihuahuë'. Inapochachin Yosë're'quënpoa' ninosorohuatëhua', co tē'huatarihuahuë'. A'naquën piyapi'saso' na'con tē'huapi. “Yosë ana'intarinco,” ta'tona', tē'huatochinachin cancantopi. Canpoaso nipirinhüë' “Yosë na'con nosoroatonpoa', oshanënpoa' inquitërinpoa',” topatëhua', ya'ipi tē'hua inquitarinpoa'.

¹⁹ Yosë'ton na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' Yosë nosoroatëhua', a'napitanta' nosoroarihua'. ²⁰ A'naquënso' “Yosë nosororahuë,” taponahuë', iin no'huirin. Co inaso' no'tëquën noninhüë', nonpiánin. Piyapi quënanëhua'. Yosëso' nipirinhüë' co quënanëhuahuë'. Piyapi quënanarihuahuë', co nosorohuatëhuahuë', aquëtë huarë'

Yosëso' co nanitarëhuahuë' nosorocaso'. ²¹ Quisocristo pënëninpoa'. "Nosorohuatamaco, piyapinta' nosoroco'," itërinpoa'.

5

Onporahuatësona Yosë imamiatacaso'

¹ Ya'ipi Quisocristo imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. "Quisocristo Yosë hui'nin chachin," tënëhua' ni'ton, huëntonënquë ya'conëhua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Ni'co'. "Quëmapi tēhuēnchachin nosorohuatëra, hui'ninpitanta' nosororë'," topi. ² Napoaton Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' noya natëhuatëhua', tēhuēnchachin hui'ninpitanta' nosoroarihua', tēnahuë. ³ Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' no'tēquën natëarihua'. Catahuahuachinpoa', nanitaparëhua'. ⁴ Canpoaso' Yosë hui'ninpitanoa' ni'ton, nanitaparëhua' sopai minsëcaso'. "Quisocristo catahuarinpoa'," topatëhua', co noyahüë' yonquirëhuasopita naniantarihua'. Isoro'paquë na'a ma'sha, piyapi, inapita ya'huërin anishacancantinpoaso marë'. Nipirinhüë', Quisocristo yonquihuatëhua', catahuarinpoa' imamiatacaso'. ⁵ "Quisocristo Yosë hui'nin chachin," topatëhua', achinicancaninpoa' sopai minsëcaso marë'. A'napitariso' co nanitopihüë' sopai minsëcaiso'.

Yosë anitotërinpoaso'

⁶ Quisocristo isoro'paquë chachin o'marin. O'mahuachina, Yosë nohuanon, i'quë aporihuanin. Nani ya'ipi sha'huitërinso' tiquiaton, corosëquë chiminpachina, huënainën pa'nin. Co topinan aporihuaninhüë'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Naporahuaton, Ispirito Santonta' cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. Inaso' no'tēquën sha'huitërinpoa'. "Quisososo' Yosë hui'nin chachin," itërinpoa'. ⁷⁻⁸ Tata Yosë noya anitotërinpoa' hui'nin natëcaso'. Ni'co'. "Caraya'pi inachachin sha'huihuachina, naporo huarë' natëtërë'," topi. Inapochachin cancanënpoaquë Ispirito Santo sha'huitërinpoa'. Quisocristonta' i'quë aporihuanpachina, ya'ipiya Yosë natërin. Naporahuaton, canpoa marë' chiminpachina, huënainën pa'nin. Cara chachin napopináchin anitotërinpoa'. ⁹ Piyapi'sa' inachachin sha'huihuachina', natëtërëhua'. Yosëso nipirinhüë' noya noya ni'ton, no'tēquënáchin nontërinpoa'. Napoaton ina sha'huitohuachinpoa', na'con na'con natëtacaso' ya'huërin. Nani Yosë sha'huitërinpoa' ni'ton, "Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin. Ina nicha'ërinpoa'," tënëhua'. ¹⁰ Yosë nani sha'huitërinpoa' ni'ton, imarëhuasopita nitotërëhua'. Cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. A'napitaso nipirinhüë', co Yosë natëpihuë'. "Quisoso co Yosë hui'ninhüë'. Co nicha'ësarinoahüë'," ta'tona', Yosëri nonpintërinso pochin cancantopi. No'tēquën sha'huitopirinoahüë', co natëpihuë'. ¹¹ Yosëso' huëntonënquë aya'coninpoa' ina pochin nanpicaso marë'. Hui'nin chachin anoyacancantërinpoa' nanpimiatacaso marë', tënëhua'. ¹² Yosë hui'nin ya'coancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'. Co'so' ina imapatëhuahuë', co nanpimiatarihua'.

Chiníquën cancantatëhua', imamiatahua'

13 Canpitaso' Quisocristo natërama'. "Inaso' Yosë hui'nin ni'ton, imasarahuë," topatama', huëntonënquë nani aya'coninquëma'. Ina nohuitatoma', nanpimiatarama. Ina nitotacamazo marë' ninshitaranquëma'. 14 Yosë nontohuatëhua', natanarinpoa'. Ina nohuantërinso chachin natanpatëhua', noya nataninpoa'. 15 "Noya nataninpoa'," ta'tëhua', ina ninahua' nohuantërinso chachin quëchinpoo'. "Co onporonta' nonpintarinpoahuë', acotarinpoa'," ta'tëhua', noya cancantarihua'.

16 A'naquën Yosë imamiataponahuë', co noyahuë' ninin. Co Yosë a'poaponahuë', oshahuanin. Inapita marë' Yosë nontahua' anoyacancanchin. A'naquënso nipirinhue' imapirinhue', co noyahuë' yonquiaton, Quisocristo chachin a'pomiatërin. A'pomiatohuachina, chiminpi pochin cancantantapi. Co inapita marë' Yosë nontacaso' ya'huërinhuë'. 17 Co noyahuë' nipachina', oshahuanpi. Nipirinhue', co Yosë a'pomiatohuachinahuë', cha'ësapi.

18 Yosëri imarinsopita huëntonënquë aya'conin. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë hui'nini chachin a'paiarin. Sopairi yanonpintopirinhue', Quisocristori catahuarin ni'ton, co sopairi minsëarinhuë'.

19 Imarëhuasopitaso' Yosë hui'ninpitanoa' ninëhua'. A'napitaso' nipirinhue' co imapihuë' ni'ton, sopairi hua'anëntërin. Camaihuachina, ina natëpi. Ina nitotërehua'.

20 Yosë hui'nin chachin o'maton, no'tëquën Yosë anohuitërinpoa'. Inasáchin no'tëquën yonquirin. Yosë nohuitatëhua', yonquirinsoráchin imasarëhua'. Quisocristo nohuitërehua' ni'ton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Inaíchín Yosëso' ni'ton, chinotacaso' ya'huërin. Ina nohuitohuatëhua', nanpimiatarihua'. 21 Apia'huaro'sa'. Mamanshiro'saso', co moshacaso' ya'huërinhuë'. Yosëíchín chinotahua'. Nani huachi.

Coansha

Coanshari ninshitaantarinsó'

No'tên nanan imarëhuaso'

¹ Ca ansianoco iso quirica ninshitaranquëma' ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' noya isëquë ya'huarahüë. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënguë nani ya'conama'. No'tên nanan imarama' ni'ton, tëhuëenchachin nosororanquëma'. Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nicatënënguëma', nosororinënguëma'. Ya'ipinquëma' yonquiatënquëma', ninshitaranquëma'. ² Quisocriso no'tëquën a'chintërinpoa'. No'tên nanan imamiatatëhua', ninosoroarëhua'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Nani tahuëri nosoro'inquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocrisonta' inachachin catahuainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Catahuahuachinpoa', no'tëquën yonquiarihua'. Ina quëran noya ninosoroarihua'.

⁴ A'naquën ya'huëramaquë noya imasapi quënanconahuë. Tata Yosë pënëninpoaso' no'tëquën natëapi. Ina marë' nóya cancantërahüë. ⁵ Iporaso' ya'ipinpoa' noya ninosoroa'ahua', tënahuë. Co nasha nanan ninshitaranquëmahuë'. Iráca quëra huarë' Yosë sha'huitërinpoa' ninosorocaso'. ⁶ Yosë nosorohuatëhua', natëarihua'. “Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco,” itërinpoa'. Ya'nán imarama quëra huarë' ina natanama'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

⁷ A'naquënso nipirinhüë' piyapi'sa' yanonpintatona', nisha a'chinapi. Ya'ipi parti pa'sápi nonpin nanan sha'huicaíso marë'. “Quisocrisoso' Yosë hui'nin niponahuë', co piyapi chachin nininhüë'. Co canpoa pochin nonën ya'huëtërinhuë',” topi. Co no'tëquën a'chinpihuë'. Insosona ina pochin a'chinpachina, nonpinarin. Inaso' Quisocriso inimiconën, tënahuë. ⁸ Ni'cona nonpintochinënguëma'. Nani hua'qui Yosë imatoma', ina marë' sacatopiramahuë'. Inapita pochin cancantohuatama', topinan quëran imapoma'. Co Yosë'pa' acanaaringuëmahuë'. Nipirinhüë', ya'ipi cancanëma quëran imapatama', inatohua' Yosë noya noya nohuitatoma', ya'huëmiatarama'.

⁹ A'naquën co Quisocriso nanamënáchin imapihuë'. “Quiyaso' na'con na'con nitotërai,” toconpi. Inapitaso' co Tata Yosë nohuitapihuë'. Quisocriso nanamën imapatëhua', Tata Yosë nohuitarihua'. Hui'nionta' nohuitarihua'. ¹⁰ A'na piyapi huë'pachin: “Carinquëma' a'chinchinquëma',” itohuachinquëma', ama a'naroáchin natëcosohuë'. Co Quisocriso nanamën a'chintohuachinquëmahuë': “Inca. Co yanatanainquënhuë',” itoco. Ama ya'huëramaquë aya'concosohuë'. “Yosë catahuainquën,” ama itocosohuë'. ¹¹ Co Quisocriso natëtonahuë', co noyahuë' nipi. Ama pi'pian tëranta' natanacamaso' nohuantocosohuë'. Canpitataquë nisha nanan a'chintohuachinquëma', a'naquën nonpin nanan imapona' nimara. Imapachina', ina marë' canpitanta' oshahuanarama'.

Nicaponyapa'ninsó'

¹² Na'con na'con yasha'huitopiranguëmahuë', co aquëtë' yaninshitëranquëmahuë'. Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahüë topirahuë'. Canconpato, ninontohuatëhua', noya noya cancantarihua'. ¹³ Isëquë Quisocriso imapisopita yonquiarinënguëma'.

Yosë nohuanton, huëntonënquë ya'conpi anta'. Inapitanta' saludos
a'patarinënquëma'. Nani huachi.

Isonta' Coanshari ninshitaantarinso'

Imapisopita nosoroaton, catahuarinso'

¹ Ca ansianoco ninshitaranquën, iya Acayo. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Canta' noya isëquë ya'huarahüë. No'tën nanan imaran ni'ton, tëhuënchachin nosororanquën. ² Quëma marë' iyasha, Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Sinioro noya ya'huë'in, ama canioinsohuë'. Noya imarinquën ni'ton, catahuaquë' noya ya'huë'in," itërahuë, Yosë nontato. ³ I'huamiáchin a'napita iyaro'sa' canquirahuatona', sha'huitiirinaco: "Iya Acayo nóya cancantaton, no'tëquën imarin," itiirinaco. Ina natanato, nóya cancantërahuë. ⁴ Nani Quisocristo nanamën a'chintëranquëma'. Ina natëtoma', imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Na'con nosororanquëma'. No'tën nanan imapatama', nóya cancantarahuë. Ina na'con na'con nohuantërahuë.

⁵ Ma noya iya imapisopita nosororan. Ni'toro'sa' ya'nohuachinara, Quisocristo imapi ni'ton, o'shitaton, a'caran. Co nohuitaponahuë', noya nontaton, catahuan, natantërahuë. Yosë natëton iya inaporan. ⁶ Inapitaso' huënantahuatona', niyontonaiquë sha'huitiirinaco: "Iya Acayo noya nosororincoi," itiirinaco. Naquëranchin quëmataquë cancoantahuachina', catahuantaquë' noya pa'ina', tënahüë. Yosë marë' sacatapi ni'ton, catahuaquë' ama pahuanchinasohüë'. ⁷ Quisocristo noninso' a'chinápi. Ina marë' pa'sápi. Co Yosë imapisopitahuë' a'chintaponaraihuë', co manta' ina marë' ma'patopihuë'. ⁸ Napoaton canpoa' inapopisopita catahuahua' ama pahuanchinasohüë'. Inapitaso' no'tën nanan a'chinapi. Cosharo', ma'sha inapita pahuantopiso' quëtohuatëhua', canpoarinta' a'napita catahuarihua' Yosë nohuitacaiso marë'. Catahuahuatëhua', na'con na'con piyapi'sa' imasapi.

Tiotripisë co noyahuë' nininso'

⁹ Ya'ipi ya'huëramaquë imaramasopita quirica nani ninshitëranquëma'. Tiotripisëso nipirinhüë', co yanatërincohuë'. Inaso' hua'an pochin yaninin. ¹⁰ Napoaton ya'huëramaquë pa'pato, co noyahuë' nininsopita a'ninquëchin sha'huitarahuë. Inaso' na'con pinorincoi, nonpinapirincoi. Naporahuaton, iyaro'sa' a'chinacaiso marë' cancompachinara, co noya nontërinhuë'. Co pëinënuë aya'coninhüë'. A'napitari a'china'piro'sa' yacatahuapirinhüë', co ina tëranta' nohuantërinhuë'. "Ama pëinëmaquë aya'concosohüë'," itopirinhüë'. Aya'compachinara, no'huiton, inapitanta' niyontonpi quëran yaocoirin. "Ama huachi canpita tëranta' niyontonpiso pëiquë ya'concosohüë'," toconin. Pa'pi co noyahuë' yonquirin inaso'.

¹¹ Ama iya co noyahuë' nipsisopita nonanquësohüë'. Noya nipsisopita nonanquë'. Noya nipatëhua', tëhuënchachin Yosë imarihua'. Co noyahuë' nipatëhua', co Yosë nohuitarihuahüë'.

Imitirio noya nininso'

¹² Imitirioso nipirinhüë' noya imarin. Ya'ipiya quëran napotërinco. Ya'ipi cancanën quëran no'tëquën yonquirin. Quiyanta' nohuitërai. "Inaso' noya quëmapi," tënai. No'tëquën nontërainquën.

¹³ Na'con iya yasha'huitopiranquënhuë', co aquëtë' yaninshitéranquënhuë'. ¹⁴ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquën pa'sarahuë, topirahuë'. Pa'pato, niquënanpatëhua' noanhua'.

¹⁵ Yosé asanocancainquën. Ina quëran noya cancantaton, noya ya'huaran. Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënëinquën saludos a'patarinëinquën. Ya'ipi nipayarisopita inatohua' ya'huëpiso' yonquiarahuë. Saludos a'patarahuë sha'huitëquë'. Nani huachi.

A'na Cotasë ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Cotasëco ninshitaranquëma'. Santiaco iinco caso'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Canta' noya ya'huarahuë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco pënënta'huaso marë'. Quisocristo imaramasopita ninshitaranquëma'. Tata Yosë nohuanton, imarama'. Inaso' na'con nosororinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, nóya a'pairinquëma', nicha'ësarinquëma'. ² Yosë na'con catahuainquëma'. Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, na'con asanocancainquëma'. Nani tahuëriya nosoro'inquëma' canpitarinta' noya noya nosorocamaso marë'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

(2 Pedro 2.1-17)

³ Carinquëma' iyaro'sa' nosororanquëma'. I'huamiáchin yonquirahuë ninshita'huanquëmaso marë'. Yosë anoyacancantërinpoaso' noya noya yaa'chintopiranquëmahuë', apira nanan natantërahuë. A'naquënso' nonpin nanan a'chintarinëinquëma', natantërahuë. Napoaton pënëna'huanquëmaso' ya'huërin, ténahuë. Quisocristo nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Yosë nohuanton, no'tëquën ninshitërai ya'ipi imapisopita nitotacaiso marë'. Nani ya'ipiya nanamën anitotërinpoa'. Inasáchin natëtoma', a'napitanta' a'chintoco' no'tëquën yonquicaiso marë anta'. Ama pi'pian tëranta' nisha a'chintocosohuë', ténahuë. ⁴ Tëhuëenchachin a'naquënso' nonpin nanan a'chintarinëinquëma'. Pa'pi co noyahuë' inapitaso'. “Quiyanta' imarai,” taponaraihuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. “Ma'sona nohuantëre'huaso niahua'. Yosë nosororinpoa' ni'ton, co ana'intarinpoahuë',” ta'tona', pa'pi co noyahuë' nipi. No'pipi, monshihuanpi, a'naratipita nipi. Naporahuatona', co tēhuëenchachin Quisocristo imapihuë', inasáchin natëcaso nipirinhüë'. Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intarin. Iráca quëra huarë' nani yonquirin ana'intacaso'. Napoaton ni'cona canpitanta' nonpintochinëinquëma'. Chiniquën cancantatoma', no'tëquën a'chincó'.

⁵ Nani nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' yonquicamaso marë'. Iráca Yosë piyapinënpita Iquipito parti parisitopirinhüë', Yosëri nicha'ërin. Ya'ipiya noya pipiponaraihuë', ina quëran a'naquën co yanatëhuachinhüë', Yosëri chiniquën ana'intaton, ata'huantërin. Inapochachin iporanta' imaponaraihuë' nisha cancantohuachina', chiniquën ana'intarin. ⁶ Anquëniro'santa' ya'nan nipon, ya'ipiya noya yonquipirinhüë'. Ina quëran a'naquën nisha cancantatona', co huachi Yosë yanatëpihuë'. “Quiyanta' nóyaco'i ni'toi, natëinacoiso' ya'huërin,” topiso marë', co huachi Yosë'pa' ya'huëpihuë'. Nani Yosëri yonquirin chiniquën ana'intacaso'. Tashinanquë tonpopinan ya'huapi. Ayaro' tahuëri parisitopiquë a'pararin. Co onporonta' cha'ësapihuë'. ⁷ Iráca Sotomaquë ya'huëpisopitanta' pa'pi co noyahuë' yonquipi. Monshihuanacaisoáchin cancantopi. A'naratipita taparo' nipi. Co ina pochin nicacasohüë' nipirinhüë', napopi. Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intërin. Pën inápa quëran a'paimarin ahuiquitacaso marë'. Sotoma, Comora,

inapita huiquitopi. Ya'cariya ninanoro'santa' huiquitopi. Ayonquiinpoaso marë' ninshitërinpoa'. Inapita yonquiatëhua', "A'na tahuëri oshahuano'sa' pënuquë parisitomiatapi huachi," tënëhua'.

⁸ Inapochachin iporanta' nisha a'china'piro'saso', huë'ëiri ahua'yantërinso pochin cancantatona', inahuara yonquinëna quëran nonpin nanan imasapi. Na'con monshihuanatona', nitapicancanapi. Co inso tëranta' yanatëpihuë'. "Co insonta' camaiinpoaso' ya'huërinhuë'," toconpi. Chiniquën nanantopisopita Yosëri acorinso' inapitanta' tëhuapi. ⁹ Iráca Moisésë chiminpachina, Yosëri anquëni hua'an a'paimarin nonën pa'pitacaso marë'. Miquiri itopiso'. Sopairi yaosërëtohuachina, nino'huipi. Naporo' anquëni chiniquën nanantaponahuë', co nohuantërinhuë' sopai pinocaso'. Co inaora ana'intacaso' yonquirinhuë'. "Sinioro ana'inchinquën," itërin. ¹⁰ Nisha a'china'piro'saso' nipirinhuë' Yosë yonquirinso' co nitotatonaraihuë', tëhuapi. Ma'sharo'sa pochin cancantatona', co yonquipihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Inapootona', nitapicancanpi. Ana'intacaso' ya'huërin.

¹¹ ¡Ma'huantacha nisapi paya! Nonpina'piro'saso', Caino pochin cancantatona' co Yosë natëpihuë'. Paramo pochin cancantopi. Iráca Paramoso' coriquiráchin cancantaton, piyapi'sa' anishacancantërin. Corinta' iráca co noyahuë' ninin. Co hua'ano'sa' yanatërinhuë', no'huirin. Ina marë' Yosë nohuanton, chiminin. Inapita pochin cancantopisopita Yosëri chiniquën ana'intarin. ¹² Quisoso imaramasopita coshatacaso marë' niyontonpatamara, nisha a'china'piro'santa' huë'pi. Naporo' Yosë yonquicaso nipirinhuë', na'con o'otona', capa cancantopi. Co Yosë të'huatatonaraihuë', napopi. A'napita catahuacaso' ya'huëpirinhuë', co nosoropihuë'. Inahuara noya ya'huëcasoráchin yonquipi. Ni'co' iyaro'sa'. Hua'qui' co o'nanpachinahuë', no'pa' yaniromarin. Ina pochin nipachina, yararo'të' quënanpatamara, pa'yatërama'. "O'nan huë'sarin," topiramahuë', co o'naninhuë'. Ihuana' pa'nin. Inapochachin inapitaso' pënëpirinënuquëmahuë', nonpin nanan a'chintatënënuquëma' co catahuarinënuquëmahuë'. Nara nitërinsona' yonquico'. Pi'ipi tahuëri nanihuachina, nitacaso' ya'huërin. Co nitohuachinahuë', "Nani chiminin huachi," ta'ton, hua'anëni nishitërin. Itënë chachin ocoirin ni'ton, noyá chiminin huachi. Inapochachin nonpin nanan a'china'piro'sa' ina nara pochin niconpi. Quisocristo nanamën nitotaponaraihuë', chimipi pochin nicatona', a'popi. Ina marë' chiniquën ana'intacaso' ya'huërin huachi. ¹³ Pamanta' yonquico'. Panca pamatohuachina, notohuaro' sa'po', amoro', inapita quënin. Nonpina'piro'saso', ina pochin co sano cancantopihuë'. Co noyahuë' nipi ni'ton tapanacaso nipirinhuë', co nitotapanpihuë'. Ina marë' Yosëri ana'intarin. Tayoranta' yonquico'. Anotohuachina, tacopirin. Co huachi a'pininhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'santa', tashinanquë pa'miatapi. Quisocristo a'pohuachina', parisitopiquë pacacaso' ya'huërin huachi.

¹⁴ Iráca Inocori chachin inapita ninorin. Atan shiin inaso'. Atan quëran saota shinpita ya'huërin piquëran Inoco ya'huërin. Ninoton, naporin: "Sinioro chachin o'mararin huachi. Hua'huayatërahuë' anquëniro'sarë chachin o'mararin. ¹⁵ Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ana'intarin huachi. Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Yosë no'huipisopita no'tëquën ana'intarin huachi," tënin iráca. ¹⁶ Yosëso' noya nosoropirinpoahuë', inapitaso' ma'sha onpohuachinara,

ina no'huipi. Co sano cancantopihuë'. Ma'sona tēranta' yonquihuachinara, nipi. Co noyahuë' cancantatona', napopi. "Quiyaso' noya noya nitotēri," ta'tona', chiniquēn nonconpi. Co piyapi nosoroaponaraihuë', noyasha nontopi. Inahuara canacaiso marë' napotopi.

Chiniquēn cancantatēhua', Quisocristoíchin imamiatahua'

¹⁷ Canpitaso nipirihuë' iyaro'sa', noya yonquico'. Nosororanguēma' ni'ton, pēnēnaranquēma'. Quisocristo ca'tano'sanēnpita sha'huitērinpoaso' ama naniantocosohuë'. ¹⁸ "Ayaro' tahuēri naniriahuachin, co noyahuë' quēmapi'sa' ya'huēra. Yosë nanamēn tēhuaapi. Co noyahuë' cancantatona', a'naratipita nisapi," itērinpoa'. ¹⁹ Inahuara nohuantopiso' nisapi. Co Ispirito Santori ya'coancantērinhuë'. Nisha a'chinatona', piyapi'sa' anishacancantopi, a'na huēnton a'na huēnton co huachi noya nini'tona', ya'huapihuë'.

²⁰ Canpitaso nipirihuë' iyaro'sa', Yosë nanamēn na'con yonquico' noya noya imacamaso marë'. Inasáchin no'tēquēn anitotērinpoa' Yosë pochin cancantacaso'. Naporahuaton, Yosë nontáco'. Ispirito Santo catahuarinquēma' cancanēma quēran huarë' noya nontacaso'. ²¹ Inapotatoma', nani tahuēri nóya cancantoco' Yosë nosoro'inquēma'. Ina na'con nohuantoco'. Quisocristo yonquiatoma', o'mantacaso' tahuēri ninaco'. O'mantahuachin, nosoroatonpoa', chimirin quēran nicha'ēsarinpoa'. Yosë'pa' nanpimiatarihua'.

²² A'naquēnso' co noya natyátērapihuë'. Inapitaso' nosoroatoma', sanoanan quēran pēnēnco' no'tēquēn yonquicaiso marë'. ²³ Ni'co' iyaro'sa'. Ma'sha pēnquē anotohuachina, a'naroáchin manë' ama huiquitacaso marēhuë'. Inapochachin piyapi'sa' na'con pēnēnco' ama parisitopiquē paacaiso marēhuë'. A'naquēnso nipirihuë' nonpin nanan pa'yatatona', co noyahuë' nipi. Inapitanta' nosoroatoma', pēnēnco'. Nipirihuë', ama pi'pian tēranta' inapita pochin cancantocosohuë'. Napopiso' ama yonquicosohuë'. Ni'cona sopai minsēchinquēma' canpitanta'.

Ma noyacha Yosëso paya itahua'

²⁴⁻²⁵ Tata Yosëso' ya'ipi nanitaparín. Noya a'paiarinquēma' ama anotēreso pochin tēhuēcamaso marēhuë'. Catahuahuachinpoa', co sopai minsēarinpoahuë'. Noya noya tapararinpoa' imamiatacaso marë'. A'na tahuēri ya'huērinquē noya ni'sarinpoa'. Inatohuaso' noya noya. Capa cantarihua'. Tata Yosëíchin hua'anēntērinpoa'. Ina nohuanton, Quisocristo nicha'ēsarinpoa'. Inasáchin catahuarinpoa' noya chinotacaso'. Ma noyacha Tata Yosëso paya. Iráca quēra huarë' chini chiniquēn nanantērin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Inasáchin natēahua'. Ama onporonta' naniantahuasohuë'. Amen. Nani huachi.

Cotasë

A'na tahuëri ma'sha onpocaso' Coansha ninshitërinso'

Quisocristo anitotërinpoaso'

¹ Tata Yosë nohuantërin ya'ipinpoa' iso nanan nitotacaso'. Napoaton a'na tahuëri ma'sha onpocaso' nininso' Quisocristo sha'huitërin anitot- inpoaso marë'. Inaso' anquëni a'paimarin ca Coanshaco sha'huitiincoso marë'. Quisocristoíchin caso' natërahuë. Anquëni o'marahuaton, nani ma'sha a'notërinco. ² A'notohuachincora, ni'nahuë. Ina nicato, no'tëquën ninshitaranquëma'. Quisocristo chachin Yosë nanamën anitotërinco.

³ Iso quirica nontohuatama', noya cancantarama'. Ina natan- patamanta', noya cancantarama'. A'na tahuëri ma'sona onpocaso' sha'huitaranquëma'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ayaro' tahuëri nani ya'caririarinpoa huachi.

Canchisë ninanoro'saquë Yosë imapisopita ninshitërinso'

⁴ Ca Coanshaco quirica a'pataranquëma'. Asia parti ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Imarama' ni'ton, a'naya a'naya ninanoro'saquë niy- ontonatoma', Yosë chinotërama'. Canchisë ninanoquë niyontonamaso' a'naya a'nayanquëma' yonquiatënguëma', ninshitaranquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca quëran huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiarin. Inaso' ya'huërápon. Co onporonta' chimianinhuë'. Hua'anëntacaso' shiranën notënanquë canchisë ispiritoro'sa' ya'huapi catahuainquëmaso marë'. ⁵ Quisocristonta' inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancain- quëma'. Iráca isoro'paquë o'marahuaton, no'tëquën a'chintërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nanpiantarín. Chimirin minsërahuaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Ya'ipi hua'ano'sa quëran chini chiníquën nanan- tarín. Naporahuaton, na'con nosororinpoa'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' huënainën a'parin. Chiminaton, nicha'ërinpoa. ⁶ Huëntonënguë chachin aya'conatonpoa', hua'anëntërinpoa'. Yosëíchin yonquicaso marë' corto hua'ano'sa' pochín acorinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ipora quëran huarë' inasáchin natëina'. Amen.

⁷ Ni'cochi. Quisocristo o'mantararin. A'na tahuëri chitororë chachin o'mantararin. Naporo' ya'ipi piyapi'sari ni'sapi. Iráca ohuanpisopitar- inta' ni'sapi. Nisha nisha piyapi'sa' sëtatona', na'nërapí. “¿Onpoatëhuacha co natëréhuahuë paya?” tosapi. Tëhuënychachin naporapi. Amen.

⁸ Yosë chachin sha'huitërinpoa': “Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahüë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Ipora huanta' nanpiárahüë. Co onporonta' ta'huantapohuë', ya'huërápo. Chini chiníquën nanantërahuë,” tënin.

Quisocristo ya'norinso'

⁹ Ca Coanshaco ninshitaranquëma'. Canpitaro'co chachin imarahüë. Ina marë' parisitopirëhuahuë', hua'anëntërinquë aya'coninpoa'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya ahuantarëhua'. Yosë nanamën a'chinahuëso marë' aparisitërinaco. Quisocristo imarahüë ni'ton, a'na so'ton'pa' a'parinaco, Patomosë itopiquë. ¹⁰ I'hua Tomio

tahuëri Yosë chinotasoco, Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin quënanahuë. Co huë'ëpirahuë', pinëhuë quëran chiniquën nontërinco, natanahuë. Tronpita pihuirinso pochin natanahuë. ¹¹ Nontatonco, sha'huitërinco:

—Apira nani ma'sha a'notaranquën, quiricaquë ninshitëquë'. Ina quëran canchisë ninanoro'saquë a'patëquë' imarinacosopita nonchina'. Ipiisoquë, Ismirinaquë, Pircamoquë, Tiatiraquë, Sartisiquë, Piratiripiaquë, Naotisiaquë inaquëpita ya'huëpisopita a'patëquë' nitochina', itërinco.

¹² “¿Inta' nontarinco?” ta'to, tahuërëtopirahuë', canchisë së'parahuan nanparino'sa pochin nininsopita quënanahuë, oro quëran nipiso'. Inapamiáchin huanipi. ¹³ Ina huancánachin quëmapi huaníarin, ni'nahuë. Piyapi pochachin niponahuë', noya noya ya'norin. Naporopi a'mosahuaton, oro pochin nininso quëran tët'tëtëntaquëchin nitonporin. ¹⁴ Huiríchin aintërin. Huirihuaíta pochin huiritërinso'. Naporahuaton, ya'pirin chachin pën nënërinso pochin ya'norin. ¹⁵ Nantëonta' sha'pi hua'na pënquë a'përëso pochin huënaráchin ya'norin. Naporahuaton, chiniquën nonin. Panca so'pora tënëntërinso pochin natanahuë. ¹⁶ Inchinan imirin quëran canchisë tayora pochin nininso' së'quërin. Naporahuaton, nanamën quëran sahuëni pochin nininso' pipirarin. Cato quëran chachin to'napinan. Ya'ipi ya'pirinso' pi'i pochin a'pinin. Huënaráchin huënaráchin ya'norin.

¹⁷ Ina ni'sahuato, pa'yanahuë. Chimipi pochin anotërahuë. Nantën pirayan anotopirahuë', inchinan quëran së'huarahuatonco, nontërinco.

—Ama tët'huatocosohuë'. Caso' iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. ¹⁸ Nanpiárahue. Chiminaporahuë', nanopiantarahuë. Caso' chini chiniquën nanantërahuë. Onporosona chiminacaiso' cari sha'huitarahuë. Ca nohuantohuato, nanopiapi. Ca nohuantohuato, chiminapona'. Co imarinacosopitahuë' chiminpachina', parisitopiquë a'pararahuë. ¹⁹ Ni'nanso' ninshitëquë'. Apira Yosë nohuanton, naquëranchin nani ma'sha niantaran. Ipora naporapiso', a'na tahuëri ma'sha onpocasonta', inapita a'nochinquën ninshitantaquë'. ²⁰ Ni'nanso' co quëmaora nitotopiranhue', a'chinchinquën nitotëquë'. Canchisë së'parahuan nanparino'saso' noya a'pinin. Inapochachin canchisë ninanoro'saquë imarinacosopita ya'huapi. Niyontonatona', chinotarinaco. Canchisë tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin ansiano'sa' a'paiarahuë, itërinco.

2

Ipiisoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ina quëran sha'huitërinco:

—A'na quiricaquë ninshitaton, ansiano Ipiisoquë ya'huërinso' a'patëquë' nontohuachin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Inchinanëhuë quëran canchisë tayoraro'sa' së'quërahuë. Canchisë së'parahuan nanparin pochin nininsopita huancánachin pa'sárahue. ² Nani nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopita nitotërahuë. Chiniquën ca marë' sacatërama'. Co amiatomacohue', noya ninama'. A'naquën co noyahuë' nipachinara, co noya ni'namahuë'. Nonpin nanan a'china'piro'santa' co noya

ni'namahuë'. 'Yosë a'parincoi, a'chinarai,' itopirinënquëmahuë', non-pinapi. Inapita natanpatama': 'Co no'tëquën a'chinpihuë', ta'toma', co natëramahuë'. ³ Imaramacoso marë' aparisitopirinënquëmahuë', ahuantërama'. Co yaa'poramacohuë'. Ina marë' noya ni'nanquëma'. ⁴ Nipirinhuë', co huachi noya nosororamaco huë'. Iráca ya'nan imapomaco, tëhuëenchachin nóya nosororamaco. Canpita capininta' noya ninosororama'. Iporaso nipirinhuë' co huachi iráca pochin noya ninosororamahuë'. Co huachi canta' noya nosororamaco huë'. Ina marë' sëtato, co noya ni'nanquëmahuë'. ⁵ Iráca naporamaso' yonquiantatoma', noya niantaco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', ya'ipi cancanëma quëran nosoroantaco. Naporahuatón canpita capininta' noya ninosoroantaco'. Co noya cancantan-tahuatamahüë', paaparahuatënquëma', ana'intaranquëma'. Nanparin tacopirinso pochin nisarama'. A'na tahuëri ya'huëramaquë co insonta' imasarinacohuë'. ⁶ Napoaponahuë', nisha a'china'piro'sa' co pi'pian tëranta' nohuantëramahuë', Nicoraitaro'sa' itopiso'. Co noyahuë' nicacaso' a'chintopirinënquëmahuë', co nohuantëramahuë' natëcamaso'. Carinta' co costarahuë'. ⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', Yosë'pa' ya'huëmiatarama'. Inatohua' nanpirin nara nitërinso' ca'patama', noya noya nanpimiatarama'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

Ismirinaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁸ Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Ismirinaquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

"Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Chiminaporahuë', nanopiantarahuë. ⁹ Imaramacoso marë' na'con parisitëramaso' nitotërahuë. Co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', Yosë nohuitacamasoachin cancantatoma', sano cancantërama'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' pa'patama', co manta' pahuantarinquëmahuë'. Iporaso nipirinhuë' a'naquën chiniquën pinorinënquëma'. 'Yosë piyapinëncoi quiyaso', topirinahuë', Satanasë huëntonënuë ya'conpi. ¹⁰ Ipora tahuëri'sa' na'con parisitapiramahuë', ama të'huacosohuë'. Sopai nohuanton, tashinan pëiquë po'moarinënquëma'. Yosë a'pocamaso marë' napotarinënquëma'. Shonca tahuëri pochin parisitarama'. Tëpapirinënquëmaonta', ama a'pocosohuë'. Imamiatohuatamaco, inápaquë acanaranquëma'. Inatohua' nanpimiatarama'. ¹¹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', co parisitopiquë paatoma', parisitomiataramahüë'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Pircamoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹² Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Pircamoquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

"Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Chiniquën nanantato, sahuëni cato quëran chachin to'napinan pochin nininso' ya'huëtërinco

ana'inta'huaso marè'. ¹³ Canpita ya'huëramaquë nohuitërahuë. Inaquë na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantopi. Satanasëri hua'anëntopirinhüë', canpitaso' noya imaramaco. Antipasë natëtonco, noya pënëntopirinhüë', ina marè' tēpapi, ni'nama'. Satanasë chachin inaquë ya'huërin, tēnahuë. Parisitapomarahüë', co a'poramacohüë'. Ina marè' noya ni'piranquëmahuë', ¹⁴ co ya'ipinquëma' no'tëquën imaramacohüë'. A'naquëma' Paramo pochin cancantërama'. Iráca inaso' Yosë nanamën nitotopirinhüë', Yosë piyapinēnpita nonpintërin. Inimiconēnpita hua'anën sha'huitërin anishacancantacaiso marè', Paraco itopiso'. Inari sha'huitohuachina, anishacancantopi. Nisha cancantatona', mamanshi moshapi. Moshatona', nosha mamanshi marè' acopisonta' ca'pi. Naporahuaton, monshihuanapi. ¹⁵ Inapochachin a'naquëma' nisha cancantërama'. Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinēnquëmara, a'naquëma' natëtoma', Nicoraitoro'sa' a'chinpiso' imarama'. ¹⁶ Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Insosona co naniantohuachinhüë', chiniquën ana'intarahüë. Nanamëhuë quëran sahuëni inëshin nininso' ya'huëarin oshahuano'sa' ana'inta'huaso marè'. ¹⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', noya cancantarama huachi. Iráca israiro'sa' Yosëri cosharo' a'patimarin, mana itopiso'. Inachachin po'orahuëso' carimanta' quëchinquëma' sano cancantacamaso marè'. Imaramaco ni'ton, nasha nininëma' a'naya a'nayanquëma' aco'inquëma'. Canpitaora nitotarama'. Huiiri na'piquë ninshitahuato, quëchinquëma'. Cancanëma quëran noya noya nohuitaramaco huachi. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Tiatiraquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁸ Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Tiatiraquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapiso-pita nataina'.

“Ca Yosë hui'ninco quirica a'pataranquëma'. Ya'pirahuë pën nēnërinso pochin ni'ton, ya'ipi yonquiramaso quëran huarè' nitotërahuë. Nantëhuënta' sha'pi hua'na pënquë a'përëso pochin ni'ton, huënaráchin ya'norin. ¹⁹ Canpitaso' noya ninama'. Noya natëtomaco, ninosororama'. A'naquëma' pahuantohuachinquëmara, nicatahuarama'. Ma'sha onpoapomarahüë', noya ahuantërama'. Ya'nan imapomaco, noya ninama'. Iporaso' na'con na'con nicatahuarama'. Ina marè' noya ni'piranquëmahuë', ²⁰ co ya'ipi cancane'ma quëran imaramacohüë'. A'na sanapi corto pëiquë chachin nonpin nanan a'chintopirinquëmahuë', co a'paramahuë'. Iráca Quisapira pa'pi co noyahuë' sanapi niponahuë', chiniquën nanantaton, piyapinëhuëpita anishacancantërin. Inapochachin iporaso' ina sanapi pënënarinquëma' co noyahuë' nicacamaso'. 'Noya monshihuanacaso'. Mamanshi moshacaso marè' nosha acohuachina, noya capacaso'. Ca'co', itohuachinquëmara, a'naquëma' natëtoma', monshihuanama'. Nosha mamanshi marè' acopiso' ca'nama'. Ina pochin ina sanapi nonpintërinquëma'. ²¹ Co a'naroáchin ana'intërahuë'. Hua'qui' pënënpirahuë', co pi'pisha tëranta' nohuantërinhuë' natëincoso'. Oshahuanacaso' co yaa'porinhüë'. ²² Iporaso nipirinhüë'

ana'intarahuë huachi. Chiniquën aparisitarahuë. A'napitanta' anishacantërinso pita co oshanëna' a'pohuachinahuë', chiniquën ana'intarahuë. ²³ Sanapi imarinsopitaso' co natërinacohuë' ni'ton, ata'huantarahuë. Ina nicatora', ya'ipi imarincosopitanta' yonquiapi. 'Tëhuë'nchachin Siniro nohuitërinpoa'. Yonquirëhuasonta' nitotërin. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa', tosapi. ²⁴ A'naquëmaso nipirinhüë' co nonpin nanan natëramahuë'. 'Noya noya nitotërai,' itopirinë'nquëmahüë', 'Sopai imatona', napopi,' ta'toma', co ina natëramahuë'. Iporahuanta' noya imaramaco ni'ton, co aquëtë' pënëna'huanquëmaso' ya'huërinhuë'. ²⁵ Chiniquën cancantatoma', o'manta'huaquë huarë' imamiatoco. ²⁶ Sopai minsëhuatama', a'na tahuëri chiniquën nanan quëtaranquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' natëhuatamaco, catahuaramaco nisha nisha piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. ²⁷ Tata Yosë nohuanton, chiniquën nanantërahuë. Canpitanta' catahuaramaco copirnoros'a' co natërinacosopitahuë' ana'inta'huaso'. No'pa huë'ëta hua'naquë pa'quirëso pochin oshahuanos'a' ana'intarihua'. ²⁸ Naporahuaton, huëno tayora huënaráchin a'pininso pochin quëchinquëma'. Noyápiachin a'pintaranquëma'. ²⁹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

3

Sartisiquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ina quëran Quisoso sha'huitaantarinco:

—Ansiano Sartisiquë ya'huërinso' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

"Ca Quisosoco ninshitaranquëma'. Caso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso' canta' camairahuë, natërinaco. Naporahuaton, tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin, ansianoro'santa' acorahuë a'chinacaiso marë'. Canpitaso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita nitotërahuë. A'napitaso' nicatorë'nquëma', 'noya imapi,' topirinhüë', co tëhuë'nchachin imaramacohuë'. Chimipi pochin cancantërama'. ² Ipora huanta' niyontonpiramahuë', topinan quëran naporama': 'Ya'ipi natëtoi, noya ninai,' topiramahuë', co huachi Yosë noya ni'ninquëmahüë'. Huë'erëso pochin cancantërama' ni'ton, co yonquiramahuë'. Pënsha yatacopirinso pochin cancantërama'. Pën yatacopihuachina, pishitëre' noya orotacaso marë'. Inapochachin canpitanta' chiniquën Yosë yonquiantaco'. ³ Ya'nan natanapoma', Yosë nanamën no'tëquën a'chintërinë'nquëma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran casáchin yonquico. Co noya cancantaantahuatamahuë', a'naroáchin ana'intaranquëma'. Ihuatonapi huë'ninso pochachin a'nanaya ana'intaranquëma'. Co nitotasë'nquëmahüë', o'mantararahuë. ⁴ Napoaponahuë', caraichinquëma' noyápiachin cancantërama'. Canpitaráchin noya nicatora', co në'huëtërinso pochin cancantaramahuë'. Ina marë' canpitaso' noya ni'saranquëma' ni'ton, Yosë'pa' ichiya'huë'contaranquëma'. Inatohua' noya cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. ⁵ Inquëmaso' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' pa'sarama'. Noyápiachin cancantarama' ni'ton, huiríchin

a'mocontarama'. Inatohua' ya'huëmiatarama'. Nanpirin quiricaquë nininëma' nani ninshitëranquëma'. Co onporonta' tapiarahuë'. Tata Yosë sha'huitarahuë: 'Isopita imamiatërinaco,' itarahuë. Anquëniro'santa' natanapi. ⁶Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Piratiripiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁷Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Piratiripiaquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Caso' noya noyaco. Casáchin no'tëquën a'chinahuë. Iráca Yosëri Tapi sha'huitërin. 'A'na tahuëri quëma shiparinquën ya'ipi piyapinëhuëpita hua'anëntarin,' itërin. Iráca ninorincoso chachin nani o'marahuë Yosë huëntonëinquë aya'cona'huanquëmaso marë'. Niahuiquë ya'coana i'soarahuatë', aya'conë'. Inapochachin carinquëma' aya'conpatëinquëma', co insonta' nanitërinhuë' ocoiinquëmaso'. Oncotohuatëra, co a'napita nanitopihuë' ya'conacaiso'. ⁸Cari nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotërahuë. Co na'aquëmahuë' nipomarahuë', noya ninama'. Co chiniquën nanantapomarahuë', nanamëhuë noya imarama'. Co tapanatomahuë', 'Quisocristoíchin imarai,' tënama' ni'ton, ya'coana i'soatëreso pochin catahuanquëma' na'a piyapi'sa' a'chintacamaso'. Ca nohuanton, pënëntarama'. Co insonta' nanitarinhuë' ata'tëinquëmaso'. ⁹A'naquën nonpintatënenquëma', 'Yosë piyapinëpitacoi quiyanta,' itopirinëinquëmahuë', Satanasë huëntonëinquë ya'conpi. A'na tahuëri ca nohuanto, inapitanta' isonahuatona', noya nontarinëinquëma'. 'Tëhuënchachin no'tëquën imarama'. Quisocristo nosororinquëma', itarinëinquëma'. ¹⁰Chiniquën cancantatoma', imamiatoco, itëranquëma'. Natëramaco ni'ton, carinquëmanta' na'con catahuanquëma'. A'na tahuëri ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita chiniquën aparisitarahuë tënica'huaso marë'. Co naporo' parisitaramahuë'. Nicha'ësarantoma'. ¹¹Co hua'quiya quëranhuë' o'mantarahuë. Ama naniantatomacohuë', imamiatoco. Ni'cona sopai minsëchinquëma'. Ina minsëhuachinquëma', co inápaquë canaaramahuë'. ¹²Sopai minsëhuatama', Yosë ya'huërinquë chachin pantarama'. Piyon pëi' achinirinso pochin na'con nohuantaranquëma'. Napoaton ya'huëmiatontarama'. Co pipiaramahuë'. Yosë co onporonta' a'poarinquëmahuë'. Nininën chachin acotaranquëma'. A'na tahuëri panca ninano' ya'huapon. Inápa quëran o'mararin. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina nininëonta' acotaranquëma'. Canta' Quisosoco o'mantahuato, nasha nininëhuë acotaranquëma'. Co onporonta' a'poaranquëmahuë'. ¹³Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Naotisiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁴—Ina quëran ansiano Naotisiaquë ya'huërinso' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. No'tëquën nonato, no'tën nanan a'chintëranquëma'. Co onporonta' nonpintëranquëmahuë'.

Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninahuë. Napoaton, ya'ipi piyapi'sa' natëinacoso' ya'huërin. ¹⁵ Caso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotato, co noya ni'nanquëmahuë'. Ni'co'. Të'nai' noyápiachin o'orë'. Ahuahuatëranta', yashin o'orë'. Co noya huairinsohuë' nipirinhüë' o'opatëra, amirotërë', topi. Inapochachin ni'nanquëma'. A'naquën noya ahuaireso pochin noya imarinaco. Canpitanta' noya imaramaco naporini, noya ni'itënuëmahuë'. A'naquëonta' té'nai pochin nipi. Co nitochátërapihüë' ni'ton, nosororahuë. ¹⁶ Canpitaso nipirinhüë' co noya ahuaireso pochinhüë' ninama'. 'Noya imarai,' topiramahuë', co ya'ipi cancanëma quëran imaramacohüë' ni'ton, yaa'poranquëma'. Ma'sha amirotatë' yaimorëso pochin ni'nanquëma'. ¹⁷ Canpitaso' naporama': 'Na'a ma'sha ya'huëtërincoi ni'ton, noya ya'huarai. Quiyaso' noya piyapicoi. A'napita quëran noya noya nitotërai. Co manta' pahuantërincoihüë', topiramahuë', co no'tëquën yonquiramahuë'. Cancanëma quëran yonquiramasopita nitotërahuë. Sa'ahuaya pochin ni'nanquëma'. Coriqui pahuantërinso pochin canpitaso' na'con pahuantarinquëma' noya cancantacamaso'. Somaraya pochin cancantatoma', co tëhuëenchachin nohuitëramacohüë'. Sa'ahua capa a'mocaso' nininso pochin co noyápiachin cancantëramahuë'. Pa'pi nosorotërama'. ¹⁸ Napoaton pënënanquëma'. Chiniquën nontoco catahuainquëma'. Ni'co'. Oro a'pëhuatëra, ya'ipi në'huë inquirin. Orosachin quëparitërin, noyasáchin nininso'. Inapochachin canpitanta' nontoco catahuainquëma' noya yonquicamaso marë'. Na'con pahuantarinquëma' Yosë pochin nicacamaso'. Casáchin yonquico Yosë noya ni'inquëma'. Yonquihuatamaco, huiríchin a'morëso pochin noya nisarama'. Somaraya pochin cancantërama' ni'ton, co tëhuëenchachin nohuitëramacohüë'. Nimirioquë acorayatërëso pochin anoyacanchiniquëma' cancanëma quëran nohuitamacoso marë'. ¹⁹ Nosoroatënuëma', chiniquën nontëranquëma'. Ana'intaranquëma' noya cancantacamaso marë'. Co noyahuë' yonquiramasopita a'porahuatoma', casáchin tahuëretantaco huachi. ²⁰ Cancanëmaquë yaya'coancantëranquëma'. Ina marë' nontaranquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin ninaranquëma'. Natanahuatamaco: 'Ya'coancantoco,' itohuatamaco, ya'coancantaranquëma'. Niichicoshatërëso pochin nóya ninohuitarihua'. ²¹ Nani sopai minsërahuato, Tata Yosë'pa' ya'huarahuë. Ya'ipiya hua'anëntarai. Canpitanta' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' noya acoaranquëma'. Canpitaro'co hua'anëntarahuë. ²² Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë' ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

4

Inápaquë Yosë chinotopiso'

¹ Ina quëran inápaquë në'përahuato, quënanahuë. Yosë ya'huërinquë chachin ya'coana ni'soatërin, ni'nahuë. Naporahuaton, inápa quëran ya'nan nontërinco' nontaantarinco. Tronpita pihuiopiso pochin natanahuë.

—Isëquë huëntaquë'. Nani ma'sha a'nochinquën. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoto, anitotaranquën, itërinco.

² A'nanaya Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin Yosë ya'huërinso' quënanahuë. Hua'anëntacaso' shiranënquë a'nara' huënsëárin, ni'nahuë. ³ Inaquë nisha pochin ya'norin. Na'pi noyápiachin nininso pochin huënaratarin. Caspi, cornarina inapita pochin huënaratarin. Noyápiachin ya'norin. Yahua'tani tahuitërin, huënsëárin. Yahua'tan niponahuë', huëron pochin caninchin a'pinin. Ismirarita pochin huënaratarin, ni'nahuë. ⁴ Inaquë cato shonca catapini ansiano'sa' hua'anëntacaso' shiraro'saquë tahuishin miáchin huënsëápi. Huirichinachin a'mopi. Yancotë' oro quëran nininso' yancopi. ⁵ Yosë hua'anëntacaso' shiranën quëran o'cori pochin nininso' pipiárin. Huënsa huënsa'tarin. Huiratacarintërinso pochin nonpiso' natanahuë. Canchisë pën nënërinso' Yosë notënanquë chachin ni'nahuë. Inapitaso' canchisë ispiritito'sa' Yosëri camairinso', ténahuë. ⁶ Shira notënanquë panca sono pochin ya'huërin. Co i'sha pochinhuë'. Isihuico pochin niponahuë', acopoquë huarë' quënantëre'.

Yosë shiranën tahuirinquë catapini ma'sharo'sa pochin nininso' ya'huëpi, nanpirihuanpiso'. Na'a ya'pirahuanatona', itoparan itoparan quënantopi. ⁷ Nisha nisha ni'topi. A'naso' pa'pini pochin ya'norin. A'nanta' toro pochin ya'norin. A'nanta' piyapi pochin ya'piratërin. Ya'natoninsoso', panca onian pochin ya'norin. ⁸ Nisha nisha niponaraihuë', ya'ipiya anpiantëhuanpi. Saota saota ya'huëtopi. Ina aipi, ina acopo', cato quëran chachin ya'pirin ya'huëtopi. Inapitaso' tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotápi. Co ta'topihuë'. Napopianachin naporapi: “¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! ¡Noyasáchin ninin! Chini chiniquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Iráca quëra huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiárin. Inaso' ya'huërárin. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi.

⁹ Apira apira chinotapi. “¡Ma noyacha Yosëso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Na'con catahuarinpoa' ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,' itahua'. Inaso' hua'anëntomiatarinpoa'. Co onporonta' ta'huantarinhue',” topachinara, ¹⁰ ansiano'santa' Yosë yonquiapi. “Tëhuëchachin hua'anëntërinpoa'. Co onporonta' chimianinhue',” ta'tona', cato shonca catapini chachin isonahuatona', chinotapi: “Quëmasáchin nóyanquën,” itatona', Yosëri ayancotërinso', shiranën notënanquë acoantapi. Chinotatona', itapona':

¹¹ “Quëmasáchin Sinioro imarainquën. Noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinëquën. Nani tahuëri natëinëquën. Ya'ipi nanitaparan. Ya'ipi ma'sha ninan. Quëma nohuanton, ipora huanta' ya'huarin,” itopi.

5

Carniroa'hua quirica ma'patërinso'

¹ Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahue. Inápaquë ya'huërinso' quënanato, quirica ni'nahuë, so'nanpinan. Inchinan imirin quëran Yosëri së'quërarin. Cato quëran chachin nani ninshitërin. To'niquë noyá achinpitërin. Canchisëro' achinpitërin. ² A'na anquëninata' ni'nahuë. Chiniquën nanantaton, chiniquën nonin.

—¿Inta' noya ni'ton, nanan ya'huëtërin to'niro'sa' i'shotahuaton iso quirica oporinacaso'? tënin.

³ Ya'ipiro'paquë yonisápirinahuë', co insonta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinacaso'. Inápaquë ya'huëpisopitanta' co nanitopihuë'. Acoporonta' yonípirinahuë', co inso tëranta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinatón nicasaso'. ⁴ Co insonta' nanitohuachinhuë', chiníquën sëtato, na'nërahuë. Na'nëpirahuë', ⁵ a'na ansiano sha'huitërinco.

—Ama na'nëquësuhuë'. Ni'quë'. Tapi shiin nani ya'ipi minsërin. Cota huëntonënguë nasitaton, chini chiníquën nanantërin. Inari nanitërin to'ni i'shotahuaton quirica oporinacaso', itërinco.

⁶ Itohuachincora, Quisoso quënanahuë'. Huancanachin Yosë huënsërinso ya'cariya huaniarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Quisoso chachin niponahuë', carniroa'hua nani tëpapiso pochin ya'norin. Canchisë pomohuan nisahuaton, canchisë ya'pirin ya'huëtërin. Chiníquën nanantaton, canchisë ispiritoto'sa' a'parin ya'ipiro'paquë nicainpoaso marë'. ⁷ Ina quëran ya'cariconahuaton, Yosë inchinan quëran quirica ma'parin. ⁸ Nani ma'pahuachina, ma'sharo'sa pochin nininsopita isonahuatona', Carniroa'hua chinotapi. Ansiano'santa' isonahuatona', ina chinotapi. A'naya a'naya arparo'sa' së'quëpi pi'niatona' chinotacaiso marë'. Sënaonta' a'naya a'naya quëpapi, oro quëran nininso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' ya'huërin tomontacaso marë'. Tomontërinso pochin imarëhuasopita Yosë nontërëhua'. “Nontohuatëhua', noya nataninpoa',” ta'tona', Yosë chinotapi. ⁹ Chinotatona', inahuara yonquinëna quëran nasha cantanën cantarapi.

“Noya noyanquën, Siniro, ni'ton, nanan ya'huëtërinquën quirica ni'camaso'. To'ni i'shotohuaton, nani ma'sha anitotarancoi. Iráca tëparinënguën. Chiminaton, piyapi'sa' sopai quëran ocoiran Yosë imacaiso marë'. Napoaton quëmasáchin nanitëran ya'ipiya hua'anëntacaso'. Nisha nisha parti ya'huëpirinahuë', imarinënguën, Siniro. Nisha nisha nananquë nonpisopita imarinënguën. Nisha nisha copirnorí hua'anëntërinso'piya niponaraihuë', natërinënguën.

¹⁰ Hua'anëntëranquë aya'conan. Corto hua'ano'sa pochin acoran Yosëichin yonquicaiso marë'. A'na tahuëri no'paquë chachin ichihua'anëntëran huachi. Ma noyanquëncha quëmaso paya,” itopi, cantatona'.

¹¹ Ina quëran hua'huayátërahuë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë shiranën, ma'sharo'sa pochin nininsopita, ansiano'sa' inapita tancapitopi. Hua'huayátërahuë ya'huëpi, co pichinahuanhuë'. Inapitanta' chiníquën naporapi:

¹² “¡Ma noyacha Carniroa'huaso paya! Piyapi'sa' oshanëna' inquitacaso marë' chiminin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparín. Nani ma'sha ya'huëtërin, ya'ipi hua'anëntërin. Ya'ipi nitotërin. Napoaton ya'ipinpoa' natëahua'. ‘Yosparinquën, Siniro,’ itahua',” tosapi.

¹³ Ina quëran ya'ipi Yosëri nininsopita napopianachin chinotapi, natanahuë. Inápaquë ya'huërinso'piya, isoro'paquë ya'huërinso'piya, chiminso'piya, marëquë ya'huërinso'piya, ya'ipiya Yosë chinotapi.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Hua'anëntëranpoa' ni'ton, ‘Yosparinquën’ itahua'. Inasáchin natëahua'. Noya noya ni'ton, chinotahua'. Ya'ipiya nanitaparín. Carniroa'huanta' inapochachin chinotahua'. Ipora quëra huarë' ina natëahua',” tosapi.

14 —Naporinchi paya. Tëhuënychachin inasáchin natëahua', topi catapini ma'sharo'sa pochin nininsopitanta'. Ansiano'santa' isonahuatona', chinotapi.

6

To'ni i'shorinso'

1 Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Quirica so'nanpinan nininso' quënantarahuë, canchisë to'niquë achinpitërinso'. Naporo' Carniroa'huari ya'nán achinpitërinso' i'shotërin. I'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininso' chiniquë nonin, huira pochin natanahuë.

—¡Huëquë huachi! itërin.

2 Itohuachina, cahuario ya'norin, ni'nahuë, huiríchin nininso'. Ina aipi quëmapi huënsëarin. Pë'chinan quëparin. Piyapi'sa' yaminsërin ni'ton, hua'an pochin yancotëtaton, pa'sarin minsëcaso marë'.

3 Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoarinta' përantarin.

—¡Huëquë huachi! itërin. 4 Itohuachina, nisha cahuario ya'norin, quëhuashin nininso'. Ina aipi a'na quëmapinta' huënsëarin. Panca sahuëni së'quëarin. Chiniquënanan ya'huëtërin quira nicacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë na'a piyapi'sa' niahuëatona', nitëparapi. Nisha nisha parti quira nisapi. Co huachi noya ya'huapihuë'.

5 Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin.

—¡Huëquë huachi! itohuachina, yara cahuario ya'norin, ni'nahuë. Quëmapi ina aipi huënsërinso' paransa së'quërin cosharo' pë'tënacaso marë'. 6 Naporo' catapini ma'sharo'sa' huancánachin, noninso' natanahuë:

—Ya'ipi cosharo' na'con pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', a'na quiroichin trico pa'anapi. Inapochachin a'na cosharonta' pahuanarin. Sipataso' trico pochin niponahuë', co ina pochin pa'topirinhuë', inanta' pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', cara quiroichin pa'anapi. Toma', huino, inapitanta' pahuanarin. Ni'cona chiniatama', tënin.

7 Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. Nani catapini i'shotërin. Ina i'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin, ya'natomarinso'.

8 —¡Huëquë huachi! itohuachina, a'na cahuarionta' ya'noantarin, sha'píchin nininso'. Quëmapi ina aipi huënsërinso', Chimirin itopi. Ina nohuanton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Notohuaro' chiminatona', chimipiro'sa' ya'huëpique pa'sapi. A'naquë niahuëatona', nitëparapi. A'naquë tanari tëpararin. Naporahuaton, chiniquë caniori masarin ni'ton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Tanan ni'niro'sarinta' tëparapi. Inapoa-tona', patoma patoma pochin piyapi'sa' chiminapi. Cacharonquë un cuarto itopi.

9 Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, artaro Yosë chinotacaso marë' acorinso' inápaquë ni'nahuë. Inaanaquë na'a imapisopita chiminpisopita quënanahuë. Nanpipona', nóya imapi. Co të'huatonaraihuë', Yosë nanamën

a'chinpi. Ina marè' tēpapi. ¹⁰ Tēpahuachinara, hua'yanēna' inápaquē ya'huēcontarahuatona', Yosē nontápi.

—Quēma Sinioro chini chiníquēn nanantēran. Noyasáchin nica-ton, no'téquēn nonan. ¿Onporo huarēta' oshahuano'sa' ana'intaran? Tēparinacoiso marè' no'téquēn ana'intacaso' ya'huērin, tosapi.

¹¹ Napotohuachinara, Yosēri itērin:

—Ninataco'. Oshaquēran ana'intarahuē. Co tahuēri naniyatērarinhuē'. A'napita imarinacosopita ipora huanta' pēnētapi. A'naquēn tēpaantahuachina', isēquē chachin huēantapi anta'. Naporo huarē' tēparinēnquēmasopita no'téquēn ana'intarahuē, itērin. Itahuaton, huiríchin a'mocaiso' quētērin. Noyápiachin cancantopi ni'ton, huiríchin a'motērin.

¹² Ina quēran a'na to'niquē achinpitērinso' i'shotaantarin. Inarē' nani saotaro' i'shorin. Inapotohuachina, panca ocohua pa'sarin. Pi'i tashiaton yaráchin nisarin. Yoquinta' co huachi a'pianinhuē'. Nincoan huē'saponahuē', quēhuashin huēnai pochin nisarin. ¹³ Naporahuaton, tayloraro'santa' anotapi. Iqura nara nitērinso' canora niponahuē', panca ihuan pa'pachina, notohuaro shitatērinso pochin nisapi. ¹⁴ Pi'iro'tēnta' capa nisarin. Quirica so'nanēso pochin co huachi ya'noarinhuē'. Naporahuaton, motopiro'sa', so'tono'sa', inapitanta' nacon nacontatona', itopa itopa nichihuincapi. ¹⁵ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ta'arapi. Copirnoros'sa', hua'ano'sa', sontaro hua'ano'sa', ma'huano'sa', chiníquēno'sa', inapita Yosē tē'huatatona', ta'arapi. Motopi'pa' ta'arahuatona', na'pi naninos'saquē ya'conapi na'picaiso marè'. Patrono'sa' piyapinēnpitarē chachin panca na'pianaros'saquē na'pirapi. ¹⁶ Ya'ipi piyapi'sa' tē'huatatona', motopi nontapirinahuē':

—Panca na'piros'sa' notarintatona', ya'copiinacoi ama Yosē quēnanaincoiso marēhuē'. Inápaquē hua'anēntarin. Carniroa'huanta' chiníquēn no'huirincoi. ¹⁷ Nani ana'intacaso' tahuēri nanirin. Ana'intohuachincoi, co insonta nanitarinhuē ina chinitacaso', tosapi.

7

Yosē marcanēn acotopiso'

¹ Ina quēran Yosē nohuanton, hua'narēso pochin niantarahuē. A'na tahuēri ma'sha onpocaso' a'notantarinco. Catapini anquēni ya'nopi, ni'nahuē. A'naso' pi'i pipirinso' parti huaniarin. A'nanta' pi'i ya'coninso' parti huaniarin. Huanacachionta' cato' ninotērapí. Inaquēpita Yosēri acorin isoro'pa' ana'intacaso marè'. Oshaquēran Yosē nohuanton, ana'intapi. Pi'pisha pahuanarin ni'ton, anquēniro'sari ihuan ya'copirapi ama marēquē, isoro'paquē inaquēpita ma'sha onpocaiso marēhuē'. Ama nararo'sa tēranta' oyanacaiso marēhuē' ya'copirapi. ² Ina quēran a'nanaya a'na anquēninta' ya'noantarin. Pi'i pipirinso' parti quēran huē'sahuaton, hua'na'huaya quēsarin Tata Yosē marcanēn acocaso marè'. Inaso' catapini anquēniro'sa' sha'huitērin:

³ —Ama apiramiáchin ana'intocoso'huē'. Ninataco Yosē piyapinēnpita catahuai. Co Yosē marcanēn acochátēraraihuē'. Tē'yainaquē acotēra'piapoi. Nani acotohuatoi, ya'ipiro'pa', marē, nararo'sa', inapita ana'intoco', iti-irin.

⁴ Ina quēran tē'yainaquē Yosē marcanēn acotēra'piapi a'napitari no-huitacaiso marè'. Notohuaro' acotē'yatēra'piapi. Pichirahuaton:

—Pasa catapini shonca catapini huaranca acotërai, tēnin, natanahuë. Ya'ipi Israiro huëntono'saquë napotërin. ⁵⁻⁸ Shonca cato' huëntono'sa' ya'huërin, israiro'sa' itopiso'. Nisha nisha nininsopita ya'huëpi: Cota, Nopino, Caro, Asiri, Nipitari, Manasisi, Simion, Nihui, Isacaro, Saporono, Cosi, Mincamin, inanapo huëntono'sa' ya'huërin ni'ton, shonca cato huaranca, shonca cato huaranca acotë'yatëra'piapi.

Huiríchin a'mopiso'

⁹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' Yosë'pa' quënanahuë. Co pichicasohuë'. Nisha nisha piyapi'sa' Yosë hua'anëntacaso' shiranën notënanquë huaniapi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Nisha nisha parti quëran huëcatona', Carniroa'hua yamotatona', notërapí. Inapitaso' huiríchin a'mopi. Mërëmë pochin nininso' së'quërahuatona', Yosë chinotapi.

¹⁰ “Tata Yosëíchin nicha'ërinpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Carniroa'hua anoyacantërinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi chiníquën nonatona'.

¹¹ Inaquë Yosë chachin hua'anëntacaso' shiranënquë huënsëarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Ina tahuirinquë notohuaro' anquëniro'sa' huaniapi. Chinotopiso' natanahuatona', inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi:

¹² “Tëhuënhachin Sinioro, piyapi'sa' nicha'ëran. ¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Ya'ípiya chinochinënquën. Ya'ipi nitotëran. Chini chiníquën nanantaton, ya'ípiya nanitapanan ni'ton, ya'ipi natëinënquën. 'Yosparinquën,' ichinënquën. Na'con natëmiatarainquën. Co onporonta' a'poarainquënhuë'. Amen,” itapi.

¹³ Ina quëran a'na ansiano nataninco.

—¿Ma piyapi'sata' isopita, huiríchin a'mopiso'? ¿Intohua quëranta' huëntapi? ¿Nitotëran ti? itërinco.

¹⁴ —Co caso' nitotërahuë'. Quëma nitotëranso'. Sha'huitoco canta' nitochi, itohuatëra, sha'huitërinco:

—Isopitaso' chiníquën parisitaponaraihuë', co Yosë a'popihuë'. Carniroa'huari huënainën quëran anoyacancantërin ni'ton, huiríchin a'mopi.

¹⁵ Napoaton Yosë ya'huërinquë huëntapi. Tahuërirë chachin tashirë chachin ina chinotapi. Yosëri ichiya'huëaton, ni'sarin. ¹⁶ Co huachi tanaponahuë', co yamorothonahuë'. Co pi'iri picahuachin, parisitaponahuë'. Noya ya'huëintarapi. ¹⁷ Ni'co'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'paiarin. Quëchitërahuaton, noya ii' a'notërin o'ocaiso marë'. Inapochachin Carniroa'huari imapisopita a'paiarin. Yosë'pa' noya noya naniapi. Yosëri chachin na'nëi' amitarin ni'ton, co huachi sëtaponahuë', itërinco.

8

Sënan oro quëran nininso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarinco, ni'nahuë. Ipora huanta' Carniroa'hua quírica së'quëarin. Nani saota to'niquë achinpitërinso' i'shotërin. A'naíchin pahuanarin i'shocaso'. Naporo' a'naíchin nininso' i'shotarin. I'shotohuachina, ya'ípiya copica topi. Miria ora pochin co manta'

nonpihuë'. ² Ina quëran canchisë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë notënanquë huanirapi. Inaquë huanihuachinara, a'naya a'naya tronpita quëtöpi pihuicaiso marë'. ³⁻⁴ Co'huara pihuiyatërasoihuë', a'na anquëninta' huëcaton, Yosë chinotopiquë artaroa'huaya notënanquë huaniconin. A'pëtinan oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë na'a yonarin pochin pimóchin nininso' acorin panca tomontacaso marë'. Yosë ya'huërinquë chachin tomontarin. Tomontërinso pochin Yosë imapisopitanta' ina nontápi. "Ma noyanquëncha quëmaso paya. Nani tahuëri catahuacoï, Sinioro," itohuachinara, noya natanin. ⁵ Ina quëran anquëni Yosë artaronëinquë ya'caritahuaton, na'a pënaya' manin. A'pëtinanquë acorahuaton, isoro'paquë të'yatërin. Të'yatohuachina, a'naroáchin huira pochin natanahuë. Chiníquën tënëntërin. O'corinta' huënsha huënsha'tarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nin. (Nani huachi Yosëri ana'intarin, tënahüë.)

Tronpita pihuiipiso'

⁶ Naporo' canchisë anquëniro'sa' tronpita yapihuirapi. Co napopi-anachin pihuiapihuë'. A'naya a'naya pihuirapi.

⁷ Ya'nan pihuirinso' irinpachina, Yosë nohuanton, ocai', pën, inapita inápa quëran anotarín. Huënaire chachin anotarín. Pancana huiquitarin. Patoma pochin huiquitarin. [Cacharonquë un tercero, topiso'.] Nararo'sa', panpatëro' inapítanta napochachin huiquitarin.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' tronpita pihuiantarin. Pihuiantahuachina, panca motopi pochin nininso' ni'nahuë. Pën pochin orotërimarin. Yosë nohuanton, marëquë anoitërin. Inaquë anotohuachina, patoma pochin marë huënai taranin. ⁹ Patoma pochin ma'sharo'sa' inaquë ya'huërinso' chiminpi huachi. Panca nancharo'santa' patoma pochin ta'huantopi.

¹⁰ Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, panca tayora anotarín, panca orotërinso'. Anotohuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin iiro'sa' tapiarin. ¹¹ Ina tayoraso' Main itopi. Tëquëin, i'shaa'huaro'sa', inapita patoma pochin main nisarin. Máin ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' ina o'otona', chiminapi.

¹² Nani cara anquëni pihuirin. A'nanta' pihuiantahuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin pi'i tapiarin. Yoqui, tayoraro'sa', inapitanta' patoma pochin tapiapi. Napoaton tahuëri nipachina, co huachi pi'i noya a'pianinhuë'. Tashinta' yoqui, tayoraro'sa', inapita co huachi noya a'pianpihuë'.

¹³ Ina quëran panca onian quënanahuë. Inápaquë a'ninquëchin yanponarin. Piyapi pochin noninso' natanahuë.

—¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosë a'popi ni'ton, piyapi'sa' chiníquën parisitapona'. A'napita anquëniro'sa' pihuiantahuachina, isoro'paquë ya'huëpisopita aquë aquëtë' parisitapona', tënin.

9

¹ Ina piquëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, tayora anotërinso pochin a'nanta' o'marin. Yosë nohuanton, chiníquën nanan ya'huëtërin sopairo'sa' oncorapirinso' parti i'soatacaso marë'. Nanin acoporo' pa'ninso' i'soatarin. ² I'soatohuachina, acopo quëran conai' pipiarin. Yaráchin tomontarin. Panca pën quëran tomontërinso pochin pipiton, pi'i

ya'copiarin. Ya'ipi parti tashiarin. ³ Naporahuaton, conai quëran notohuaro' sopairo'sa' pipiapi. Panca sëquërë pochin ya'norahuatona', pipiapi. Pa'pi të'huatoro'. Sëquërë pochin niponaraihuë', yonpinca pochin huitapi. ⁴ "Ama panpatëro', nara mono', nitërinso' inapita pë'yacosohuë'. Piyapi'sa' co Yosë marcanën të'yainquë ya'huëtohuachinarahuë', inapita aparisitoco'," itërin. ⁵ Co tëpaponaraihuë', a'natëräpo yoqui pochin aparisitapi. Yonpincari huininsö pochin niponahuë', co sanoaponhuë'. Pa'pi iquin natanaponaraihuë', co chiminaponahuë'. ⁶ Na'con parisitatona': "Chimiin nipachin," tosapirinahuë', co chiminaponahuë'. Chiminacaiso' nohuantopirinahuë', co nanitapihuë'.

⁷ Panca sëquërë pochin ya'notona', chiníquën pa'sapi. Cahuarioro'sa' quira nicacaiso marë' tapapiso pochin pa'sapi. Yancotë pochin oro quëran nininsö' yancopi. Naporahuaton, piyapi pochin ni'topi. ⁸ Aihuan ni'ton, sanapi pochin aintapi. Pa'pini' pochin natëtopi. ⁹ Sha'huëtëonta' tachiton. Hua'na pochin ni'ton, co ohuanchináchinhuë'. Pa'pachinara, anpiantëna quëran chiníquën tënëntërapí. Quira toronano'sa' cahuarioro'sari ohuararinso pochin tënëntapi. ¹⁰ Naporahuaton, yonpinca pochin hui'notopi. Iquin huitatona', a'natëräpo yoqui pochin aparisitapi. ¹¹ Hua'anën ya'huëtërin anta'. Inari camairinsö', sopairo'sa' oncorapirinsö' parti quëran huë'nin. Cotio nananquë Apatono itopiso'. Crico nananquë Aporiono itopi. Tiquitona'pi tapon naporin.

¹² Na'con parisitacaiso' ninoton, nani a'notërinco. Ina ni'pirahuë', na'con na'con parisitacaso' ya'huapon. Catoro' aparisitacaso' pahuanarin nica'huaso'.

¹³ Yosë nohuanton, nani a'natëräpo anquëniro'sa' tronpita pihuipi co noyahuë' nipsisöpana' antacaiso marë'. Ina quëran a'na anquëninata' pihuiantahuachina, inápaquë nontërinso' natanahuë. Artaroa'huaya pomonënpita huáncana quëran nontaton, pihuitona'pi itapon: ¹⁴ "Catapini anquëniro'sa' i'quiritëquë pa'ina' piyapi'sa' aparisitacaiso marë'. Panca i' yonsanquë nani ninarapiso', Iyopiratisii' itopiquë," itërin.

¹⁵ Itohuachina, anquëniro'sa' a'parin piyapi'sa' ana'antacaiso marë'. Iráca inaquë acopirinhuë'. Nani ora nanirin ni'ton, a'parin huachi patoma pochin piyapi'sa' tëpacaiso marë'. ¹⁶ Ina quëran hua'huayátërahuë sontaro'sa' huë'sapi, ni'nahuë. Cahuarioro'sa aipi huënsëriapi. "Cato pasa michon huë'sapi," tënin, natanahuë.

¹⁷ Hua'narëso pochin a'ninquëchin quënanahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocasö' quënantarahuë. Hua'na coton sontaro'sa' a'mopiso pochin a'mopi. Pënsa pochin huënaráchin nipi. A'naquën caninchin. A'nanta' sha'píchin. Cahuarioro'santa' nisha ya'nopi. Pa'pini' pochin mototopi. Nanamën quëran pën, conai', sha'pi mo'shi', inapita pipiapi. ¹⁸ Cahuarioro'sa nanamëna quëran inapita pipirahuatona', patoma pochin piyapi'sa' tëparapi. Notohuaro' chiminapi. ¹⁹ Nanamëna quëran tëparapi. Huinamëna quëraonta' ya'huan pochin quëtëtatona', tëparapi.

²⁰ Na'a piyapi'sa' chiminpirinahuë', co naporo tëranta' a'napitaso' yonquiapihuë'. Ni'saponaraihuë', inachachin co noyahuë' cancantapi. Aquëtë chachin sopairo'sa' chinotapi. Nisha nisha mamanshi moshapi. Oro quëran, prata quëran, hua'na quëran, na'pi quëran, nara quëran, ina quëranpita nipsisö'. Co inapitaso' quënantopihuë', co natantopihuë', co

iratopihuë'. Co nanpipirinahuë', mosharapi. ²¹ Pa'pi co noyahuë' cantantatona', tēpatapi, pēnotapi, monshihuanapi, ma'sha ihuatapi. Yosëri ana'intërinso' ni'sáponaraihuë', co naporo tēranta' nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'.

10

Quirica'huaya oporinonso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin a'na anquëninta' niantarahuë, chiniquën nanantërinso'. Chitoro' huancana inápa quëran o'mararin. Motën yahua'tani tahuitërin. Ya'pirin pi'i pochin a'pinin. Tonainta' pën pochin ya'noarin. ² Quirica'huaya sē'quërin. So'nanpinan nipirinhuë', nani oporinonso' sē'quërin. O'marahuaton, inchinan nantën quëran marëquë i'naitarin. Ahuënan nantën quëran isoro'paquë i'narin. Panca masho ni'ton, naporin. ³ Chiniquën nanantaton, chiniquën nonsarin. Pa'pini' përarinso pochin natanahuë. Përapachina, inápa quëran canchisë huira pochin nininsopitari a'panipi. ⁴ Nonpachinara, natanato quiricaquë yaninshitopirahuë', inápa quëran a'na sha'huitërinco: "Ama naporinso' ninshitëquësohuë'. Co a'napita sha'huitacaso' ya'huërinhuë'," itërinco.

⁵ Naporo' panca anquëni marëquë, no'paquë inaquëpita i'narinso' inchinan tanpaquën anquiontarin. ⁶ "Yosë ni'sárinco ni'ton, co nonpinahuë'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huaton, co onporonta' ayaponhuë'. Isoro'pa', marë, pi'iro'të', ya'ipi ya'huërinso'pita inari ninin. Tëhuënachachin co huachi hua'qui quëranhuë' ana'intomiatarin. ⁷ A'naíchin anquëni pahuanarin tronpita pihuicaso'. Ina pihuiantahuachina, oshahuano'sa' ana'intahuaton, ya'ipiya Yosëri hua'anëntarin. Piyapi'sa' inahuara co nitotopihuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, pënëntona'piro'sa' ninopirinahuë', ipora huarë' nanirin. Inimiconënpita ana'intahuaton, hua'anëntarin," ténin panca anquëni.

⁸ Ipora huanta' a'na nantën quëran marëquë i'naitarin. A'na quëraonta' no'paquë i'narin. Ina quëran inápa quëran nontërinco' itantarinco:

—Paaton, quirica'huaya sē'quërinso' ma'paquë', ⁹ itohuachincora, pa'sahuato,

—Quirica'huaya quëtoco, itërahuë.

—Noyahua'. Macaton, ca'quë'. Ninoi pochin cashin ca'saran. Napoaponahuë', nani ni'ipatan, main nisarin, itërinco.

¹⁰ Quirica'huaya masahuato, ca'nahuë. Ninoi pochin cashin ca'pirahuë'. Nani ni'ipatéra, main natanahuë. ¹¹ Ina quëran sha'huitërinaco:

—Na'a piyapi'sa' pënëantaquë'. A'na tahuëri ma'sona onpocaiso' Yosë anitotarinquën. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpiso-pita, copirnoros'a', inapita ma'sona onpocaiso' Yosë ninoton, anitotarinquën ninshitamaso marë', itërinaco.

11

Catoya'pi Yosëri a'parinso'

¹ Ina quëran mitro pochin nininso' quëtërinaco a'nica'huaso marë'.

—Yosë chinotopiso pëi' a'niconquë'. Artaronta' a'niquë'. Nani a'nihuatan, piyapi'santa' Yosë chinotopisopita onposona ya'huëpiso' nitotacaso marë' pichiquë'. ² I'iratëso nipirinhuë', ama a'niquësohuë'.

Inaquë nisha piyapi'sa' ya'conapi. Co Yosë imaponaraihuë', inaquë ya'conahuatona', tapirapi. Yosë ninanonëonta' tapirapi. Cara pi'ipi miria pochin napotapi. ³ Naporu tahuëri'sa' cato' quëmapi a'pararahuë pënëntacaiso marë'. Yaa'pahuato, chiniquën nanan quëtarahuë no'tëquën sha'huicaiso marë'. Piyapi'sa' na'con oshahanpi ni'ton, cato' quëmapi sëtapì. Sëtatona' sa'catën nininso' a'mosapi piyapi'sa' oshanëna' ayonquicaiso marë'. Cara pi'ipi miria pënëntapi, itërinco Yosë.

⁴ Catoya'piso' nóya pënëntapona', Yosëri chachin a'parinso'. Panca nanparino'sa' orotërinso pochin nicatona', Yosë nanamën anitotapona'. Oripo nara pochin nipi anta', Yosë notënanquë ya'huërinso'. ⁵ Yosë nohuanton, sacai' nininsopita nanitapapi. A'napitari yatëpahuachina', nanamëna quëran pën pipiarin. Pipihuachina, yatëpapisopita huëyarapi. Huëyarahuatona', chiminapi. Ina pochin Yosëri catahuarin ni'ton, minsëapi. ⁶ Iráca pënëntona'piro'sa' nani ma'sha nipi piyapi'sa' ayonquicaiso marë'. Inapochachin catoya'pi Yosëri a'parinso', nani ma'sha nanitapaapi. Yosë nontahuachina', co o'nanaponhuë'. Inapotatona', pënëntápona'. Tëquëionta' nontahuachina', huënai' taranapon. Ina quëran Yosë nohuanton, nisha nisha canioro'sa' acorapi Yosë yonquicaiso marë'. ⁷ Nani ya'ipi noyá pënëntohuachina', co huachi aquëtë' pënëntacaso' ya'huaponhuë'. Naporu' ma'sha pa'pi të'huatoro nininso' ya'noarin. Acoporu' quëran huë'sarin. Huë'sahuaton, cato ya'pi ahuëquiarin. Ina quëran minsërahuatón, tëpararin. ⁸ Quirosarinquë chachin tëpararin. Inaquë iráca Quisosonta' tëpapi. Inaquë ya'huëpisopita pa'pi co noyahuë' cancantopi. Sotomaquë, Iquipitoquë inaquëpita ya'huëpisopita pochin cancantatona', oshahuanacaisoáchin yonquiipi. Catoya'pi tëpahuachina', cachiquë të'yatapi. Co pa'pitapihuë'. ⁹ Cara tahuëri miria pochin nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita inapitari ni'sapi. Nicaponaraihuë', co nohuantapihuë' pa'pitacaiso'. ¹⁰ Tëpapi ni'ton, capa cancantatona', pita nisapi. Ma'shanënanta' topinan a'naya a'naya niquëtapi. "Hua'qui' pënënatonpoa', apininpoa' nipirinhuë', iporaso' nani chiminpi," ta'tona', capa cancantapi. ¹¹ Cara tahuëri miria napoápirinahué', a'nanaya Yosë nohuanton, nãpïantarahuatona', huanintarapi. Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'pi të'huatapi. ¹² Naporu' inápa quëran nontërinso' natanapi.

—¡Isëquë huëntaco huachi! itarin. Napotohuachina, inimiconënpitari nicasoi', catoya'piso' inápaquë paantapi. Chitororë chachin paantapi. ¹³ Naporu chachin panca ocohua pa'sarin. Pa'pachina, notohuaru' pëiro'sa' ohuatarin. Canchisë huaranca piyapi'sa' chiminapi huachi. A'napitaso' pa'pi të'huatapi. "Yosë nohuanton, naporin. ¡Ma'pitacha nanitaparín paya!" tosapi.

¹⁴ Nani catoro' parisitapiso' ni'nahuë. Shiarahuaton, a'nanta' a'notantarinco. Hua'narëso pochin ni'nahuëso' sha'huichinquëma'.

Ya'natontarinso' pihuirinso'

¹⁵ Ina quëran ya'natontarinso' anquëninta', pihuiantarín. Pihuihuachina, inápaquë chiniquën nonsapi, natanahuë.

"Íráca quëra huarë' na'a copirnoru'sa' ya'huëpirinahué', iporaso' Yosëri ya'ipiya hua'anëntarin. Quisocristorë chachin hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipiapihuë'," tosapi.

¹⁶⁻¹⁷ Cato shonca catapini ansiano'santa' Yosë'pa' ya'huëpiso' isonahuatona', Yosë chinotapi:

“Yosparinquën, Sinioro. Quëmasáchin ya'ipi nanitaparan. Iráca quëran huarë' ya'huaton, ipora huanta' nanpiaran. Chini chiniquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntaran.

18 Nisha nisha piyapi'sa' no'huirinënuënsopita ana'intaran. Ya'ipi chiminpisopitanta' no'tëquën ana'intaran. Imarinënuënsopitaso nipirinhue', acanaaran. Inso tëranta' natëhuachinquën, inápaquë quëpaaran. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita imapachinënuënuë, acanaaran. A'napitaso nipirinhue' piyapi'sa' aparisatona tëpapi ni'ton, chiniquën ana'intaran,” itapi.

19 Ina quëran hua'narëso pochin nicasoco, Yosë pëinën inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin ni'nahuë. Iráca chinotopiso pëi acohuana Yosë caposonën ya'huërin. Ina pochin nininso' inápaquë ni'nahuë. Nicasoco, o'coritërin, tënëntërin, huiratërin, ocohua pa'nin, ocai' anotërin, naporin. Yosë chiniquën nanantërin ni'ton, naporin.

12

Panca ya'huan pochin ya'norinso'

1 Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahue' ayonquiinpoaso marë'. A'na sanapi inápaquë quënanahuë. A'morinso' huënaráchin huënaráchin. Pi'i pochin a'pinin. Nantëanaquë yoqui ya'huërin. Shonca cato' tayoraro'sari yancotë pochin motën tahuitërin.

2 Inaso' cayoron. Nani yahuaiarin ni'ton, chiniquën iquitaton, parisitárin.

3 Ina quëran a'na ma'sha inápaquë ya'norin, niantarahue'. Panca ya'huan pochin niponahuë', ina quëran panca panca ninin. Quëhuashin nisahuaton, canchisë motën ya'huëtërin, shonca pomohuanin. A'naya a'naya motënuë hua'an pochin yancotë yancorin.

4 Huinamën quëran inápaquë huihuicontahuachina, tayoraro'sa' a'tëntontarahuatón, isoro'paquë të'yatimarin. Patoma pochin të'yatimarin. Ina quëran hua'narëso pochin quënantarahue'. Panca ya'huan pochin nininso' pa'nin. Sanapi notënanquë huaniarin.

“Huaihuachin, hua'huin matahuato, ca'sarahue,” ta'ton, ninararin. 5 Ninaso', huairin. Quëmapia'huaya huairin. Inaso' chini chiniquën nanantaton, a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntapon. No'tëquën ana'intapon ni'ton, ya'huani yatëparin.

Ina marë' ninarápirinhue'. Nani nasitohuachina, Yosëri nicha'ërin. Ya'huërinquë chachin quëpantarin ichihua'anëntacaso marë'. 6 A'shinso nipirinhue', co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'arin. Inaquë Yosëri nani tapatërin ya'huëcaso marë'. Cara pi'ipi miria pochin inaquë ya'huarin ni'ton, cosharo' quëtapi.

7 Ina quëran hua'narëso pochin niantarahue'. Inápaquë quira nisapi. Anquëni hua'an Miquiri itopiso' anquëninënpita camairin panca ya'huan pochin nininso' minsëcaiso marë'. Inanta' anquëniro'sa' camairinsopitarë chachin ahuëtópirinhue', 8 co nanitópihuë' minsëcaiso'. Miquiri anquëninënpitari minsërahuatona', isoro'paquë a'paimapi. 9 Inapotatona', panca ya'huan pochin nininso' inápa quëran të'yatopi. Inaso' sopai chachin, Satanasë itopiso'. Ya'ipi piyapi'sa' yanonpintërin. Ina minsërahuatona', anquëninënpitarë chachin isoro'paquë të'yatopi.

10 Ina quëran inápaquë chiniquën noninso' natanahuë. “Tëhuëchachin sopai yaminsëpirinpoahuë', Yosë nicha'ërinpoa'. Quisocristorë chachin hua'anëntarinpoa'. Sopairi Yosë nontaton, na'con sha'huirapirinpoa'. ‘Oshahuanpi,’ itëra'piarinpoa'.

Tahuërirë chachin tashirë chachin sha'huirapiápirinpoahuë', nani Yosëri minsërin.

11 Carniroa'hua chiminaton, huënainën quëran anoyacancantërinpoa' ni'ton, sopai minsërëhua'. Nanamën sha'huitatëhua', minsërëhua'. Yatëpapirinënpoahuënta', co a'porëhuahuë', tosapi.

12 Napoaton inápaquë ya'huëpisopita noya cancanchina'. Ya'ipiro'paquë, marëquë, inaquëpita ya'huëpisopitaso nipirinhue', parisitapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Sopai pa'sárin minsëcaso marë'. 'Co hua'quiya quëranhuë' Yosë ana'intarinco,' ta'ton, chiniquën no'huitërin. No'huitaton, piyapi'sa' yaminsërin."

13 Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Ya'huan pochin nininso' nani isoro'paquë të'yatopi. Të'yatohuachina, sanapi huairinso' aparisitapirinhue', 14 Yosëri catahuarin cha'ëcaso marë'. Panca onian pochin anpiantëhuanaton, ta'arin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sahuaton, cara pi'ipi miria pochin inaquë na'piarin. Yosë nohuanton, ma'sha ya'huërin capacaso'. 15 Chiniquën no'huiton, ya'huani yamapirinhue'. Nanamën quëran panca ii' pipirin. Tëquëin pochin pipirin sanapi quëpacaso marë'. 16 Ii' të'yatopirinhue', no'pa' huëncharohuachina, ya'ipiya yanquirin. Co chimitërinhuë'. 17 Napoaton sopairi chiniquën no'huirin. No'huiton, pa'nin a'napita hua'huinpita ahuëapon. Yosë natëpisopita tëpacaso marë' pa'nin. Quisoso imasapi ni'ton, aparisitarin. 18 Ina yonquiaton, marë yonsanquë huaniarin.

13

Ma'sha marë quëran pipirinsó'

1 Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' marë quëran pipiarin. Canchisë motohuan nisahuaton, shonca pomonën ya'huëtërin. A'naya a'naya pomonënuë yan-cotë' ya'huëtërin. Hua'an pochin chiniquën nanantërin ni'ton, naporin. Motënaquë nininënpita nani ninshitërin, Yosë pinorinsó'. "Yosë quëran chini chiniquën nanantërahuë," ta'ton, ninshitërin. 2 Yarani pochin niponahuë', tocani pochin nantëtërin. Nanamënso' pa'pini pochin nanantërin. Panca ya'huani chachin chiniquën nanan quëtapon ni'ton, chiniquën nanantaton, copirno ya'conapon. 3 A'na motën ahuëtohuachina', chiminatë pochin niponahuë, noyatantarin. Noyatohuachin, ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapi. Pa'yatatona', imasapi. 4 Panca ya'huan chinotatona', acorinsonta' chinotapi. Notohuaro' piyapi'sa' ina yonquiatona', natëapi: "Ma noyacha inaso paya. Chini chiniquën nanantarin. ¿Incarita' nanitërin ina minsëcaso'?" tosapi.

5 Sopai nohuanton, ma'sha marë quëran pipirinsó' na'con Yosë pinosarin. "Yosë quëran chini chiniquën nanantërahuë. Co ina chinotacaso' ya'huërinhuë'," tosarín. Sopairi catahuarin ni'ton, copirno ya'conarin. Chini chiniquën nanantarín ni'ton, ya'ipi copirnorosá' camaiarin. Cara pi'ipi miria ya'ipiya hua'anëntarin. 6 Na'con Yosë pinosarin. "Caso' Yosëco," toconapon. Yosë ya'huërinsona' nocanarin. Inaquë ya'huërinso'pita' pinosarin. 7 Yosë imapisopita co quë'yarinhue'. Sopai nohuanton, aparisitarin. Quira nisahuaton, canatarin. Notohuaro' piyapi'sa' nisha nisha parti ya'huëpisopita hua'anëntarin. Nisha nisha nananquë nonpisopita hua'anëntarin. 8 Hua'huayatërahuë' piyapi'sari natëapi. Carniroa'hua imapisopitaíchin co ina chinotapihuë'. Inaso'

a'na quirica ya'huëtërin. Nanpirin quirica itopiso'. Inaquë nininën pita nani ninshitërin. Isoro'pa' ninin quëran huarë' imapisopita ninoton, inaquë ninshitërin. “Canpoa marë' Carniroa'hua chiminin,” ta'tona', ina imasapi. A'napitaso nìpirinhuë' co nanpirin quiricaquë nininën pita ya'huërinhuë' ni'ton, ma'sha marë quëran pipirinsò' chinotapi.

⁹ Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'.

¹⁰ “Mapachinënquëma', parisitacaso' ya'huërin. Sahuëniquë yatëpahuachinënquëma', ahuantacaso' ya'huërin. Ina yonquiátoma', chiníquën cancantoco'. ‘Yosë catahuarinpoa’, ta'toma', imamiatoco’.”

Ma'sha no'pa quëran pipirinsò'

¹¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na ma'shanta' no'pa quëran pipiarinsò' ni'nahuë. Carniroa'hua pochin cato' pomona'huaya ya'huëtërin. Noya ya'noaponahuë', panca ya'huan pochin chiníquën nonsarin. ¹² Inanta' chiníquën nanantapon. Chiníquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' camaiarin ma'sha marë quëran pipirinsò' chinotacaiso marë'. Inaso' motën ahuëtohuachinara, chiminatë pochin niponahuë', noyatantarinso' ni'ton, piyapi'sari chinotapi. ¹³ Ma'sha no'pa quëran pipirinsonta' nani ma'sha nanitaparin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ina nohuanton, pën inápa quëran anotarín. Piyapi'sa' ni'tërantapaquë napoarin. ¹⁴ Nisha nisha acoarin, sacai' nininsò'. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsò' ni'tonënquë naporin. Piyapi'sari ni'pachina': “Tëhuëinchachin inaso' Yosë,” tosapi. Notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Ina quëran itapon: “Panca mamanshi niahua'. Sahuëniquë ahuëatona' shitëpapirinahuë', noyataantarinsò' nonanatëhua' chinotahua’,” itohuachina', nisapi. ¹⁵ Ina quëran aquëtë chachin piyapi'sa' nonpintarin. Ina nohuanton, mamanshi nanpirinsò pochin ya'noarin. Noninsò pochin natanapi. “Insosona co moshahuachincohuë' tēpaco’,” tosarín. ¹⁶ Ina quëran camaiantarín. “Marca niacotacaso' ya'huërin. Të'yamaquëhuë nìpon, inchinan imiramaquëhuë nìpon niacotoco'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', patrono'sa' piyapinēnpitarë chachin, ya'ipiya niacotacaso' ya'huërin. Co a'naya tēranta' pahuantacaso' ya'huërinhuë’,” tosarín. ¹⁷ Co marca niacotohuachinahuë', co huachi nanitapihuë' ma'sha pa'anatona' canacaiso'. Co pa'anacaiso tēranta' nanitapihuë'. Ma'sha marë quëran pipirinsò' marcanën niacotëra'piapona'. A'naquën nininën chachin niacotapi. A'naquënso nìpirinhuë' nomironën niacotapi. ¹⁸ No'tëquën yonquiamaquë huarë' nomironën nitotarama'. “Piyapi nìponahuë', inasáchin natërëhua’,” ta'tona', saota pasa saota shonca saota niacotapi.

14

Pasa catapini shonca catapini huaranca cantapiso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, Carniroa'hua quënantarahuë. Sion motopiquë huaniarin. Inarë' pasa catapini shonca catapini huaranca piyapi'sa' ya'huapi, ni'nahuë. Imapi ni'ton, ina nininën niacotë'yatopi. Tata Yosë nininēonta' niacotopi. ² Ina quëran inápaquë chiníquën tēnētërinso' natanahuë. Panca so'pora pochin tēnētarin. Chiníquën huira pochin natanpirahuë', arparo'sa' pi'niatona', naporapi. ³ Nasha cantanën inápaquë cantarapi. Yosë notēnanquë cantarapi. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin

nininsopita, inapitanta' natanapi. Pasa catapini shonca catapini huaranca imapisopita cantapiso'. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosori nicha'ërin. Oshanëna marë' chiminaton, anoyacancantërin ni'ton, inapitaráchin nanitopi ina cantacaiso'. ⁴ Noyápiachin cancantapi. Co pi'pisha tëranta' monshihuana'pi pochin cancantopihuë'. Yosëíchin yonquiapi. Insëquësona Carniroa'hua pa'pachin, imasapi. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', nani Yosëri nicha'ërin. Ya'nan cayarinsó macatë' Yosë quëtërëso pochin nicatona', inasáchin chinotapi. Nani tahuëri Carniroa'huanta' chinotapi. ⁵ Co pi'pisha tëranta' nonpinpihuë'. Noyápiachin cancantapi.

Cara anquëniro'sa' pa'sapiso'

⁶ Ina quëran a'na anquëninta' quënanahuë. Inápaquë yanponarin noya nanan sha'huicaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, ya'ipiya sha'huitarin.

⁷ —Yosë tē'huatatoma', natëco'. Ana'intacaso' tahuëri nani naniriarin ni'ton, inasáchin imaco'. Ya'ipi isoro'pa', inápaquë ya'huërinso', marë, iiro'sa', ya'ipiya ninin ni'ton, chinotoco', itarin anquëniri chiníquën non-taton.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' paaton, sha'huitarin:

—Íraca na'a oshahuano'sa' Papironiaquë ya'huëpi. Panca ninano' nipirinhüë', Yosë nohuanton, ta'huantopi. Inapita pochin cancantopisopita ya'huantapirinahuë', Yosëri ana'intarin. Pa'pi co noyahuë' yonquiatona', na'a piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, ta'huantapi. Noyá ta'huantapi, tënin.

⁹ Ina piquëran a'na anquëninta' paaton, chiníquën nonsarin.

—Ama ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' natëcosohüë'. Ama mamanshinën moshacosohüë'. Tē'yamaquë marcanën yaacotarinquëma' hua'anëntinquëmaso marë'. Ama natëcosohüë'. Ina chinotohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. ¹⁰ Chiníquën no'huitëinquëma', main huino o'shitërëso pochin ana'intarinquëma'. Parisitopiquë a'pahuachinquëma', pënquë parisitarama'. Carniroa'hua, anquëniro'sa' inapita ni'tërantapaquë no'tëquën ana'intarinquëma'. ¹¹ Co onporonta' pën tacopiaponhuë'. Inaquë conainta' tomontápon. Parisitápona. Co sanoarinhuë'. Insopitasona ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' natëtona', mamanshinën moshahuachina', tahuërirë chachin, tashirë chachin chiníquën parisitápona'. Co marcanën niacotacaso' ya'huërinhuë', tënin. ¹² Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. Yosë nanamën natëtoma', Quisocriso imamiatoco'. Aparisitopirinëinquëmahuë', ama a'pocosohüë'.

¹³ Ina quëran inápa quëran noninso' natanahuë:

—Apira sha'huichinquën ninshitéquë': Insosona Siniro imarinso marë' chimpinachina, noya cananchina', tënin. Ina quëran Ispirito Santo tapon:

—Tëhuëinchachin Yosë'pa' pa'pachina', chinotapi. Yosë marë' sacatopi ni'ton, inápaquë canapi huachi, tënin.

Piyapi'sa' mapiso'

¹⁴ Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, chitoro' quënanahuë, huiríchin nininso'. Inaquë a'naso' huënsëarin, piyapi pochin ya'norinso'. Chiníquën nanantaton, oro quëran nininso' yancorin. Imirin quëran nisha sahuëni sē'quërin nitërinsó macacaso marë'. ¹⁵ Naporo' anquëni Yosë pëinën quëran huë'nin. Huëcaton, sha'huitiarin:

—Nani ora nanirin, maquë huachi. Trico noya cayahuachina, a'naroáchin sahuëniquë manë'. Inapochachin iporaso' ora nanirin piyapi'sa' macacaso marë', itërin. ¹⁶ Itohuachina, manin. Cayarinsó' manëso pochachin manin huachi.

¹⁷ Ina quëran a'na anquëni ya'huërë Yosë ya'huërin quëran pipiantarin. Inanta' nisha sahuëni ya'huëtërin, inëshin nininso'. ¹⁸ A'na anquëninta' Yosë chinotopi quëran huë'nin. Inari pën ni'sarin ora nanihuachin, ana'intacaso marë'. Huëcaton, sha'huitërin:

—Nani ora nanirin isoro'pa' ana'intacaso marë'. Opa cayahuachina, manëso pochachin a'naroáchin maquë', itërin anquëni.

¹⁹ Itohuachina, a'naroáchin co imapisopitahuë' manin ana'intacaso marë'. Yosëri chiniquën no'huiton, no'tëquën ana'intarin. ²⁰ Ni'co'. Oparo'sa' mapachinara, ninano aipiran quëparapi. Inaquë panca naniquë to'poi. Opai' pipihuachina, quëhuain ninin. Huënai pochin ya'norin. Inapochachin ana'intoahuachina, panca huënai' pa'sarin, ni'nahuë. Cara pasa quiromitro pochin pancaitërinso'. Cahuario motën ya'cari huarë' anpotarin huachi.

15

Canchisë anquëniro'sa' ana'intacaiso marë' acorinsó'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahüë. A'na tahuëri oshahuano'sa' chiniquën ana'intarin. Ina anitotincoso marë' nani ma'sha a'notërinco. Pa'pi huëhuëpiro' ni'nahuë. Canchisë anquëni ya'huarin. A'naya a'naya Yosëri yaa'parin piyapi'sa' ana'intacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë nani ma'sha onpocaiso' ya'huapon. Inapoa-ton, ana'intërinso' naniarin.

² Co'huara anquëniro'sa' pa'shatërasoihuë', inápaquë panca sono' niantarahüë. Isihuico pochin niponahuë', huënaratarin. Pën pochin ya'norin. Sono yonsanquë na'a piyapi'sa' quënanahuë, ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' minsëpisopita. Isoro'paquë ya'huapona', co mamasshinën moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. Parisitaponaraihuë': "Yosëichin imarai," ta'tona', imamiatopi. Iporaso' Yosë'pa' ya'huatona', noya ya'huërapí. Arparo'sa' Yosëri quëtërin pi'niatona' cantacaiso marë'. ³ Iráca Moisésë Yosëichin natëton, inimiconënpita minsërahuaton, cantarín. Inapochachin isopitanta' cantarapi. Carniroa'hua cantarinsonta' cantarapi.

"¡Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya! Ya'ipi nanitaparan. Ma noyacha catahuanancoi paya. Chiniquën nanantaton, noya ninan. Noya hua'anëntaton, no'tëquën ana'intëran. Co onporonta' nonpianhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' natëinënquën.

⁴ Ya'ipiya Sinioro të'huachinënquën. Ya'ipiya yonqui'inënquën. Quëmasáchin nóyanquën. A'na tahuëri no'tëquën oshahuano'sa' ana'intaran ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', chinotarinënquën," topi cantatona'.

⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin, ni'nahuë. Acoana Yosë caposonën ya'huërinquë chachin quënanahuë. ⁶ Canchisë anquëniro'sa' ina quëran pipiapi. Huiríchin huiríchin a'mopi. Të'tëtënyë oro pochin nininquë nitonpopi. Piyapi'sa' oshahuanpi ni'ton, Yosëri a'paarin nisha aparisitacaiso marë'. ⁷ Ina marë' canchisë minëro'sa pochin nininso' ya'huërin, oro quëran nipiso'. A'nara'

ma'sha pochin nininso' minëro'sa' masahuaton, anquëniro'sa' quëtërin. "Paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' tëtëyanantoco'. A'naya a'naya tëtëyanantohuatama', Yosëri chiniquën ana'intarin huachi," ta'ton, a'naya a'naya quëtërin. Yosëso' co onporonta' chimianinhuë', ni'sárinpoa'. ⁸ Noya noya ni'ton, ya'ipi nanitaparín. Ina tëtëhuatacaiso marë' conai pochin nininso' tomontarin. Ya'ipi Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' yanquëëtërin. Co insonta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Nani piyapi'sa' ana'intoahuachina, naporo huarë' noya ya'coantapi.

16

Minëro'saquë ya'huërinso' tëtëyanantopiso'

¹ Naporo' chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso quëran chiniquën noninso' natanahuë.

—Piyapi'sa' ya'huërinquë paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' tëtëyanantoco'. Tëtëyanantohuatama', parisitapi. Pa'pi co noyahué' cancantopi ni'ton, Yosëri chiniquën no'huiton, ana'intarin, itërin anquëniro'sa'.

² Ina natanahuaton, a'nara' pa'nin. Isoro'pa' nocorahuaton, minëquë ya'huërinso' tëtëyanantërin. Tëtëyanantohuachina, na'a piyapi'sa' panca ta'tarapi. Sëncopi pochin pipitëra'piaona'. Co noyatochináchinhuë' nisapi. Ma'sha pa'pi tëtëhuatoro' nininso' imapisopita parisitapi. Marcanën niacotopi ni'ton, Yosë nohuanton, ta'taráchin nisapi. Mamanshinënta' moshapi ni'ton, parisitápona'. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoton, a'notërinco, ni'nahuë.

³ Ina quëran a'na anquëninta' paaton, minëquë ya'huërinso' marëquë tëtëyaitarin. Inaquë tëtëyaitohuachina, huënai' taranarin. Chimipi huëninën pochin anën nisarin. Napoaton ya'ipi marëquë ya'huërinso' pita taquiapi.

⁴ Ina piquëran a'na anquëninta' pa'nin. Minëquë ya'huërinso' iro'saquë tëtëyaitohuachina, inapitanta' huënai' taranarin. Tëquëin, i'sharo'sa', inapita napoapi.

⁵ Napohuachina, anquëni ii' a'pairinsoari Yosë nontaton tapon: "No'tëquën Siniro ana'intaran. Iráca quëra huarë' ya'huaton, ipora huanta' nanpiaran. Noyasáchin ninan.

⁶ Na'a imarinënsopita tëtëpapi. Noya pënëntopirinahuë', tëtëpapi ni'ton, i'huëretaton, ana'intaran. Iiro'sa' huënai' atarantëran ni'ton, inatëranta' o'ocaiso' ya'huërin. No'tëquën ana'intaran," itërin.

⁷ Artaro quëraonta' noninso' natanahuë: "Tëhuëenchachin Siniro quëmasáchin ya'ipi hua'anëntëran. Chini chiniquën nanantaton, no'tëquën nonan. No'tëquën ana'intaran," tënin.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' pa'nin ana'intacaso marë'. Minëquë ya'huërinso' pi'iquë tëtëyanantohuachina, pi'i chini chiniquën pi'catarin. Pën pochin pi'cataton, piyapi'sa' chiniquën aparisitarin. ⁹ Panca huëyaponaraihuë, co nirotapihuë'. Yosë no'huitona', pinosapi: "Sopai pochin cancantaton, aparisitarinpoa' ni'sora," tosapi. Parisitaponaraihuë', co nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'. Co Yosë yayonquiapihuë'.

¹⁰ Nani catapini anquëniro'sari ana'intapona' pa'pi. Ina quëran a'nanta' ma'sha marë pipirinso' ya'huërinquë pa'nin. Hua'anëntacaso' shiranënuë chachin paaton, minëquë ya'huërinso' tëtëyanantarin. Tëtëyanantohuachina, ya'ipiya tashiarin. Piyapi'sa' chiniquën parisitona', tarëtapi. ¹¹ Yosëso' chini chiniquën nanantopirinhuë',

piyapi'sari ta'taráchin nicatona', no'huipi. "Pa'pi co noyahué' ni'ton, aparisitarinpoa'," topi pinotona'. Co naporo tēranta' oshanēna' yaa'poapihué'.

¹² Ina quēran a'na anquēninta' pa'sahuaton, minēquē ya'huērinsó' panca i'quē tē'yaitērin, Iyopiratisii' itopiquē. Inaquē tē'yaitohuachina, pancai' niponahué', huiquintomaton, yaniromarin. Copirnoros'a' noya pēntonacaiso marē' yaniromarin. Pi'i pipirin parti quēran hué'sapi quira nicacaiso marē'.

¹³ Ina quēran panca ya'huan pochin nininsó' niantarahué. Ma'sha marē quēran pipirinsó', nonpin nanan pēnēntona'pi, inapitanta' niantarahué. Cara chachin nanamēna quēran cara sopairo'sa' pipipi, inpo pochin ya'nopiso'. ¹⁴ Sopairo'sa' ni'ton, nani ma'sha nanitapapi. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sari natēcaiso marē'. Nonpintatona', napoapi. Nisha nisha copirnoros'a' camaira'piaona' quira nicacaiso marē'. Ana'intacaso' tahuēri nani ya'caritēriarin ni'ton, niyontona'pona'. "Canpoari Yosē minsēahua'," ta'tona', napoapona'. ¹⁵ Nani Quisoso sha'huitērinpoa': "Ni'co, iyaros'a'. A'nanya o'mantararahué. Ihuatē pochin nicato, co nitotasēnquēmahué', o'mantararahué ni'ton, nani tahuēri ninaco. Noya ninahuatamaco, noya cancantarama'. Yosē noya ni'sarinquēma'. Noyápiachin a'morēso pochin noyasáchin nico'. Ina quēran o'mantahuato, co tapanapomahué'. Noya cancantarama'," itērinpoa'. ¹⁶ Ana'intacaso' tahuēri ya'caritohuachin, na'a copirnoros'a' ayontonapi quira nicacaiso marē'. Armaquitono itopiquē niyontonapi. Cotio nananquē napopiso'.

¹⁷ A'naíchin anquēni pahuanarin pacacaso'. Ina pa'sahuaton, minēquē ya'huērinsó' tē'yanantarin. Ihuanguē tē'yanantohuachina, inápaquē Yosē chinotopiso pēi quēran chiníquēn nonin. Hua'anēntērinso shiranēn quēran "¡nani huachi!" tosarín.

¹⁸ Napohuachina, o'coritarin. Huirá pochin chiníquēn tēnēntarin. Naporo' panca ocohua pa'sarin. Iráca quēran huarē' co onporonta' ina pochin pa'chininhué' niponahué', napoarin. ¹⁹ Co Yosē natēpisopitahué' ya'huēpíquē nocharotarin. Panca ninano' niponahué', huēncharoaton, cararo'tē huarē' niacoarin. Nisha nisha ninanoro'saquē ta'huantapi. Co Yosēri nianiantērinhué' ana'intacaso'. Papironiaquē na'a piyapi'sa' ya'huēpirinahué', co noyahué' nicacaisoráchin yonquipi ni'ton, ana'intērin. Inapochachin a'na tahuēri chiníquēn no'huiton, ata'huantarin. ²⁰ Naporo' motopiro'sa', so'tono'sa', inapita co huachi ya'huaponahué'. ²¹ Inápa quēran ocai' anotapon. Panca masho ni'ton, quēquēn. Catapini shonca quiro pochin quē'ninsó'. Na'a anotohuachin, piyapi'sa' chiníquēn parisitapi. Napoaton Yosē chiníquēn no'huitona', pinosapi huachi.

17

Monshihuana'pi pochin nininsó'

¹ Ina quēran a'na anquēni minē' sē'quēna'pi nininsó' huēcápairahuatonco, itērinco: "Huēquē' pa'a piyapi'sa' ana'intacaso' ya'huērinsó' a'nochinquēn. Pasēquē a'na sanapi panca iiro'sa' aipi huēnséárin. Inaso' pa'pi co noyahué'. Monshihuana'pi pochin piyapi'sa' anishacancantērin. ² Ya'ipi copirnoros'a' ina natētona', co noyahué' nisapi. Monshihuaninsó' pochín

cancantatona', Yosë naniantapi. Piyapinënpitanta' ina imatona', co noyahuë' nicacaisoáchin yonquiapi," itërinco.

³ Itohuachincora, hua'narëso pochin niantarahuë. Ispirito Santo nohuanton, co piyapi ya'huërinquëhuë' quëparinco. Inaquë co noyahuë' sanapi ni'nahuë. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' quënanahuë. Iporaso' quëhuanën ya'norin. Canchisë mototahuaton, shonca pomon ya'huëtërin. Nisha nisha nininën ya'huëtërin, Yosë pinorinso'. Ya'ipi nonënquë ninshitëra'piarin. Ina aipi sanapi huënsëarin. ⁴ Inaso' noyápiachin a'moponahuë', co noyahuë' cancantërin. A'morinso' pa'ton ninin. Quëhuashin, quëhuanën, inapita a'morin. Naporahuaton, oro, na'pia'huaya pa'ton nininsopita, inapita pë'tënin. Monshihuana'pi pochin nitaparin. Minë oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë taparo' nininsoráchin ya'huërin. O'shitërinso pochin na'a piyapi'sa' anishacancantërin. Ano'pirin, amonshihuanin, napatërin⁵ Nininën pochin nininso' të'inquë ninshitopi. Ninshitopirinahuë', ma'ta' tapon naporinso' co piyapi'sa' nitotopihuë'.

ISO SANAPISO' PAPIRONIAQUË YA'HUËpisopita POCHIN CANCANTËrin. PA'PI MONSHIHUANTË' NI'TON, INA A'CHININ QUËran MONSHIHUANPI. NISHA NISHA CO NOYAHUË' YONQUIPI

topi, ninshitatona'. ⁶ Tëhuëinchachin ina sanapi pa'pi co noyahuë' cancantërin. Quisoso imapisopita co quë'yarinhüë'. "Quisoso imarai," topachinara, atëpatërin. Notohuaro' atëpatahuaton, no'pirinso pochin pa'yatërin. Ina nicato, panca pa'yanahuë.

Ina quëran anquëni itërinco: ⁷ "¿Onpoatonta' pa'yananso'? Carinquën anitochinquën. Sanapi, ma'sha ina aipi huënsërinso' inapita ma'sona tapon naporinso' a'chinchinquën nitotëquë'. Ina ma'shaso' canchisë mototahuaton, shonca pomonën ya'huëtërin. ⁸ Iráca isoro'paquë ya'huërin. Iporaso' co ya'huërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhüë' ya'noantarin. Acoporo' quëran huëantarin. Ayaro' tahuëri nanihuachin, parisitopiquë pa'sarin. Nipirinhüë', co'huara pa'shátërasohüë', a'nanaya ya'noantahuaton, piyapi'sa' a'payanarin. Co Quisoso imapihuë' ni'ton, pa'yanapi. Quisoso imapi naporini, iráca quëran huarë' nininënpita nanpirin quiricaquë ninshichitonhuë'.

⁹ No'tëquën yonquiamaquë huarë' ma'sona tapon naporinso' nitotarama'. Ma'sha canchisë motohuaninso', canchisë motopi tapon naporin. Ina aipi sanapi huënsërinso'. Naporahuaton, canchisë copirnoros'a' ayonquirinpoa'. ¹⁰ A'natërápo nani iráca hua'anëntëra'piapirinahuë', chimina'piapi. Iporaso' a'nari hua'anëntantarin. A'naíchin pahuanarin ya'ipiro'pa' hua'anëntacaso'. A'na tahuëri ya'noarin. Nipirinhüë', co hua'qui' hua'anëntaponhuë'. ¹¹ Ina piquëran ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsoari hua'anëntapon. Nani canchisë copirnoros'a' ayaponahuë', inapita pochin nicaton, hua'anëntapirinhuë', a'na tahuëri Yosëri ocoiarin. Ocoirahuaton, parisitopiquë a'pararin.

¹² Shonca pomontërinso pochin shonca copirnoros'a' ya'huapona'. Inapitaso' co hua'anëncatërapihuë'. Tahuëri nanihuachin, nisha nisha piyapi'sa' hua'anëntapona'. Naporo chachin ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' hua'anëntapon. Napoaponahuë', co hua'qui' hua'anëntapihuë'. ¹³ Shonca copirnorosaso' napopianachin yonquiatona', ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëpona'. Piyapinënpitanta'

camaiapona' ina natêcaiso marë'. ¹⁴ Inapitaso' Carniroa'hua yaminsëatona', quira nisapirinahuë', co nanitapihuë' minsëcaiso'. Inari minsëapon. Inaso' Quisocristo chachin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipiya hua'anëntarin. Inasáchin natêcaso' ya'huërin. Piyapinënpitari imasapi. Yosëri huayonin ni'ton, natëmiatapi," itërinco anquëni.

¹⁵ Ina quëran a'chintaantarinco.

—Panca iro'santa' ni'nán, ina aipi sanapi huënsërinso'. Inanta' a'chinchinquën nitotëquë'. Inapochachin a'na tahuëri nisha nisha piyapi'sa' ya'huapona', nisha nisha nananquë nonpiso-pita. Hua'huayatërahuë' ya'huapona'. Nisha nisha copirnorihua'anëntërinso-pita. ¹⁶ Oshaquëran shonca copirnoros'a', ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso', inapita co huachi sanapi nohuantapihuë'. No'huirahuatona', masapi. Masahuatona', ai'nanpiratapi. Chiniquën aparisitatona', tēparapi. Ina quëran ahuiquitapi. ¹⁷ Yosë nohuanton, copirnoros'a' yonquiapi ma'sha tē'huatoro' nininso' natêcaiso marë'. Napopianachin yonquiatona', co noya sanapihuë' nininso' ata'huantapi. Yosë nohuantërinso chachin nisapi. ¹⁸ Sanapi panca iiro'sa' aipi huënsërinso pochin panca ninano' ya'huapon. Ya'huëhuano'sa' pa'pi co noyahuë' cancantapi. Na'a piyapi'sa', copirnoros'a', inapita anishacancantapona' ma'sharáchin yonquicaiso marë'. Yosë a'pocaiso marë' yanonpintapi. Nonpintápirinahuë', Yosë nohuanton, ata'huantapi anta'.

18

Papironia ta'huantërinso'

¹ Ina quëran a'na anquëninta' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë, chiniquën nanantërinso'. Huënaráchin ni'ton, isoro'pa' a'pintërin.

² O'marahuatón, chiniquën nonin.

“Nani huachi Papironia ta'huantarín. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarín. Inaquë nisha nisha sopairo'sa' ya'huapona'. Nisha nisha chanaro' ca'tërosanta' inaquë pa'sapi.

³ Papironiarosari notohuaro' piyapi'sa' anishacancantopi. Ina pochin cancantatona', copirnoros'a', piyapinënpita, inapita co noyahuë' nisapi. Monshihuaninso pochin nicatona', Yosë naniantopi. Ma'huano'santa' inaquë pa'anatona', nani ma'sha canapirinahuë'," tēnin anquëni.

⁴ Ina topachina, inápa quëran a'nari itërin:

—Ya'ipi imaramasopita pēnënananquëma', natanco. Ni'cona papironiaros'a' anishacancantochinēnquëma'. Ina quëran pipiramaso pochin nicatoma', ama inapita pochin cancantocosohuë'. Co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarínquëma' canpitanta'. ⁵ Na'con oshahuanpi ni'ton, co Yosëri naniantarínhuë' ana'intacaso'. ⁶ A'napita aparisitopi ni'ton, no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin. Na'con na'con i'huërëtacaso' ya'huërin. Pa'pi co noyahuë' nipi. ⁷ Pita nicacaisoáchin cancantopi. Ma'sharáchin yonquiatona', a'napita nocanpi ni'ton, Yosëri aparisichin. Iporaso' cancanëna quëran yonquirapi. “Quiyaso' nóya ya'huërai. Hua'an pochin nicatori, co manta' pahuantërincoihuë'. Co quëyoron pochincoihuë'. Co onporonta' sëtaraihuë'," topirinahuë'. ⁸ A'nanaya Yosëri ana'intarin huachi. Na'a piyapi'sa' caniopona', sëtapona', tanarotapona',

napoapona'. Yosëri chini chiniquën nanantaton, ana'intarin. Ahuiquitarin.

⁹ Nisha nisha copirnorosanta' anishacancantërsopita sëtapona'. Huiquitërinso' nicatona', na'nëpona'. Yosëri ana'intoshuachin, na'nëpona'.
¹⁰ Aquë quëran quënanpachina', pa'pi të'huatapi.

“¡Ma'huantacha ninin paya! Papironia panca ninano' niponahuë', a'naroáchin ata'huantopi. Yosëri ana'intërin,” tosapi.

¹¹ Ma'sha pa'ana'pirosanta' sëtatona', na'nëpona'. Nani ma'sha pa'anacaso marë' ya'huëtopirinahuë', co huachi insoari tëranta' pa'antaponhuë'.
¹² Notohuaro' oro, prata, na'pira'huaya pa'ton nininsopita, morin, sita, caninë'mëtë', quëhuanë'mëtë', inapita ya'huëtopirinahuë', co incari tëranta' pa'antarinhüë huachi. Nisha nisha pimonontëro'sa', huiripomon quëran ma'sha nipisopita, nontëro'sa' pa'ton nininsopita quëran ma'sha nipiso', sha'pìhua'na, hua'namia, huirina'pi, ina quëranpita ma'sha nipiso ya'huërin.
¹³ Nisha nisha pimoanacaso marënta' ya'huërin. Canina, nisha nisha cosharo' apimotacaso' nininsopita, yonarin pochin pimóchin nininso', pimo yaqui, pimo hua'sai', huino, toma', arina, trico, inapita ya'huërin. Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', cahuarioro'sa', toronano'sa', inapitanta' ya'huërin. Piyapiro'santa' pa'anapi asacatacaiso marë'. Piyapi chachin nipirinhüë', ma'sharo'sa pochin yapa'anpi. Notohuaro' ma'sha ya'huëpirinhüë', co huachi pa'anapihuë'.
¹⁴ Ya'huëhuano'sa' itapona':

“Huayoro'sa' nayaramaso' capa ninin. Na'a ma'sha ya'huëtopirinënuëmahüë', capa nisarin. Co huachi noya ya'huapomahuë',” tosapi.

¹⁵ Ma'sha pa'ana'pirosanta' na'con canapirinahuë', sëtapi huachi. Të'huatatona', aquë quëran notërapì. Na'nëpona pochin ¹⁶ itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' niponahuë', ta'huantërin. Sanapi noyápiachin a'morinso pochin nipirinhüë', co huachi ya'huërinhuë'. Morin, caninë'mëtë', quëhuanë'mëtë', inapita a'mosahuaton, oro, na'pira'huaya pa'ton nininso', inapita pë'pëpirinhüë',

¹⁷ a'naroáchin ma'shanënpitarë chachin ta'huantërin huachi,” tosapi.

Nanchahuano'santa' marë pa'tatona', na'a ma'sha aquë quëran quëpirinhüë'. Inapoatona', na'con canapirinahuë', co huachi pa'sapihuë'. Piyapinënpitanta' inaquë sacatatona', canapirinahuë', co huachi canapihuë'. Inapitanta' aquë quëran ni'sapi.
¹⁸ Pëiro'sa' huiquitohuachina', panca conaitarinso' quënanapi. Quënanpachina', pa'yanapi. “Co onporonta' a'na ninano' iso pochin ni'chinëhuahuë'. Ma notohuaro' ma'shanënpita ya'huëtopirinahuë', ta'huantopi,” tosapi.

¹⁹ Chiniquën sëtatona', mo'shiquë nipashimototapi. Iráca sëtohuachinara, inachintopiso'. Na'nëpona pochin itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' nipirinhüë', ayarin. Marë nanchaquë pa'tohuatëira, na'a ma'sha pa'anatoi, quënai. Pa'anpatëira, na'con canapiraihuë', a'naromaráchin ma'shanënpitarë chachin ta'huantërin huachi,” tosapi.

²⁰ Ya'ipi inápaquë ya'huëramasopitaso nipirinhüë', ama ina marë' sëtocosohüë'. Imarama' ni'ton, noya cancantoco'. Aparisitopirinënuëmahüë', nani Yosëri ana'intërin huachi. Ina

marè' Quisoso ca'taninsopita, pënëntona'piro'sa', inapitanta' noya cananchina'.

²¹ Ina quèran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na anquëninta' ya'noantarin, chiníquën nanantërinso'. Pancara'pi masahuaton, marèquë tè'yaitërin.

“Pancara'pi tè'yaitërahuëso pochachin Papironia ta'huantarin. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarin. Yosëri chiníquën ana'intarin. Co huachi ya'huaponhuë'.

²² Iráca na'a arparo'sa' pi'nipi. Pirinano'sa', tronpitaro'sa', inapitanta' pihuiquirinahuë', iporaso' co huachi mosica natanapihuë'. Co huachi sacatoro'sa' inaquë sacatapihuë'. Co huachi coshoro' nipo'so' natanapihuë'.

²³ Co huachi nanpara i'chinpiapihuë'. Co huachi inaquë sa'asapihuë'. Iráca notohuaro' ma'sha pa'ana'piro'sa' inaquë ya'huatona', na'con canapirinahuë', noyá ta'huantapi. Na'con pënotatona', nisha nisha piyapi'sa' isoro'paquë anishacancantopirinahuë', Yosëri ana'intarin huachi,” ténin.

²⁴ Iráca quèran huarè' inaquë Yosë imapisopita, pënëntona'piro'sa', inapita tēpapi. Ina marè anta' chiníquën ana'intarin huachi.

19

¹ Ina quèran notohuaro' inápaquë ya'huëpisopita nonsapi natanahuë. Capa cancantatona', chiníquën nonsapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso piyapi'sa' nicha'ërin paya! Chini chiníquën nanantarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'.

² Co topinan quèran ana'intërinhuë'. Ya'ipiya no'tëquën ana'intërin. Monshihuana'pi pochin nininso' nani ana'intërin. Inaso' notohuaro' piyapi'sa' anishacancantërin. Imapisopita tēpapi ni'ton, i'huëretërin,” topi.

³ Ina quèran itantapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Co noyahuë' nipsisopita ana'intërin ni'ton, huiquitapi. Pën co onporonta' tacopiarinhuë'. Conainta' tomontápon,” tosapí.

⁴ Napohuachinara, cato shonca catapini ansiano'sa', catapini ma'shoro'sa' pochin nininsopita, inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi: “¡Naporinchi paya! ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Shiranëinquë huënsëaton, ya'ipiya hua'anëntarin,” tosapí. ⁵ Ina quèran Yosë shiranën quèran noninso' natanahuë.

“Ya'ipi Yosë imaramasopita ina chinotoco'. Hua'ano'sanquëmahuë nipon, piyapinënpitanquëmahuë nipon, inasáchin yonquico'. Ina nóya nicatoma' natërama' ni'ton, ‘Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya,’ itoco’,” ténin.

Carniroa'hua sa'acaso' pita nisarinsó'

⁶ Ina quèran hua'huayátërahuë piyapi'sa' nonsapiso' natanahuë. Panca so'pora pochin tēnëntarin. Chiníquën huira ahuëtërinso pochin natanahuë.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin.

⁷ Huëco' capa cancantahua'. Noya cancantahua'. Inasáchin noya noya ni'ton, natëhua'. Nani ora nanirin Carniroa'hua sa'arinso pochin nicacaso'. Imapisopitarè' ya'huëmiatarin. Ni'co'. Sanapi

yaso'yahuachina, noyápiachin nitaparin. Inapochachin imapiso-pita nitapacancanpi.

8 Huiríchin a'morëso pochin Yosëri noyápiachin cancan quëtërin. Tëhuënchachin inari catahuarin noya nicacaiso marë'," tosapi.

9 Ina quëran anquëni sha'huitërinco ninshita'huaso marë': "Carniroa'hua sa'acaso' pita nininquë përapachinquëma', nóya cancantarama'," itërinco. Ina quëran itaantarinco: "Yosë chachin no'tëquën sha'huitërinquën ni'ton, ina ninshitëquë'," itërinco.

10 Naporó' isonahuato, yachinotopirahuë'. "Ama chinotocosohuë'. Caso' anquënico. Co Yosëcohuë'. Canpita pochachin canta' Yosë natërahuë. Quisoso nanamën imarama' ni'ton, Yosëichin yonquiquë'," itërinco.

Quisoso nanamënáchin a'chinpatëhua', no'tëquën pënëntarëhua'.

Quisoso canatërinso'

11 Ina quëran Yosë nohuanon, hua'narëso pochin niantarahuë. Pi'iro'të' ni'soatohuachina, huiri cahuario quënantarahuë. Ina aipi quëmapi huënsëarin. No'tëquën nona'pi itërëhuaso'. Ma'sona tëranta' sha'huitohuachinpoa', co onporonta' nonpintarinpoahuë'. No'tëquën hua'anëntarin. Quira nicaton, inimicoro'sa' minsëarin. 12 Ya'pirin pën nënërinso pochin huënaratarin. Na'a yancotëro'sa' oro quëran nininso' yancorin. Inaquë a'na nininëonta' ninshitërin, inaora nitotërinso'. 13 A'morinso' huënaiquë a'shitërin. Inaso' Yosë nanamën chachin ninin. 14 Notohuaro' inápaquë ya'huërinso'pitari imasapi, huiríchin a'mopiso'. Inapitanta' huiri cahuarioro'sa' aipi huënsëatona', sontaro'sa' pochin pa'sapi. 15 Quëmapi quëchitërinso' nanamën quëran sahuëni pochin nininso' ya'huëtërin. Chiníquën nanantaton, nanamën quëran chachin inimiconënpita minsëarin. Noninso' sahuëni pochin nicaton, topin an noncharapirinhué', co noyahuë' nipsisopita minsëarin. Piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin. Yosëri no'huirin ni'ton, oparo'sa' to'poirëso pochin oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin. 16 Aipi a'morinsoquë nani ninshitërin:

ISO QUËmapi CHINI CHINÍquËn NANANTATON, YA'IPI COPIRNORO'SANTA',
HUA'ANëntarin, INASÁchin NATËcaso' YA'HUËrin
tënin. Tonamënuënta' ina chachin ninshitërin.

17 Ina quëran a'na anquëninata' quënantarahuë. Inápaquë pi'i a'pininguë huanirahuaton, sopro'sa' përasarin. Ya'ipi chanaro' ca'tëro'sa' chiníquën përasarin.

—Huëco' Yosëri ata'huantarinsopita ca'quico'. 18 Na'a piyapi'sa' chiminapona'. Copirnoros'sa', capitano'sa', chiníquën nanantopisopita, inapita chiminapona'. Cahuarionënpitarë chachin ta'huantapona'. Hua'ano'sa' piyapinënpitarë chachin co Yosë imapihuë' ni'ton, ta'huantapi. Ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', inapitanta co cha'ësapihuë', tënin anquëni.

19 Ina quëran ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' quënantarahuë. Na'a copirnoros'sa' sontaro'sanënpitarë chachin niyontonapi. Huiri cahuario aipi huënsërinso' minsëcaiso marë' quira nisapi. Piyapinënpitanta' yaminsëpirinahuë'. 20 Quira nipachinara, huiri cahuario aipi huënsërinsoari canarin. Canarahuaton, ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' masarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta', masarin. Inaso', sacai' nininso' nicaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintërin ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' imacaiso marë'. Marcanën niacotahuatona', mamanshinën

moshapirinahuë', minsëarin huachi. Minsërahuaton, cato chachin masahuaton, ana'intomiatarin. Nanpirapirinahuë', parisitopiquë të'yatarin huachi. Inaquë panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápon. Co onporonta' pipiapihuë'. ²¹ Inapita imapisopitanta' ata'huatarin. Inaora nanamën quëran ya'ipiya ata'huatarin. Chiminpachina', chanaro' ca'tëro'sari huëcatona', natëaquë huarë' noshinëna' ca'sapi.

20

Huaranca pi'ipi nininso'

¹ Ina quëran a'na anquëninta' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë. Panca catina, niahui, inapita së'quërin. Niahuiso' sopairo'sa' oncorapirinsó' parti i'soacaso marë' së'quërin. ² O'marahuaton, panca ya'huan pochin nininso' masarin. Sopai chachin inaso'. Iráca quëran huarë' piyapi nonpintërin, Satanásë itopiso'. Ina masahuaton, catinaquë tonporin. Huaranca pi'ipinta' nipirinhüë' co ni'quiritarinhüë'. ³ Tonporahuaton, nanin acoporo' nininquë të'yatarin. Nani të'yatahuaton, oncorapiarin. Oncorapirahuaton, noyá pa'pirapitarin ama pipicaso marëhuë'. Huaranca pi'ipi co nanitarinhüë' piyapi'sa' nonpintacaso'. Ina quëran ocoiantapirinhüë', co hua'qui quëranhuë' Yosëri ana'intomiatarin.

⁴ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahüë. Na'a piyapi'sa' quënanahuë. Yosëri nani acorin coisë pochin nicacaiso marë'. A'napitanta' ni'nahuë. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosoíchin imapi. Yosë nanamën a'chinpi ni'ton, tëpapi. Co ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' chinotopihuë'. Co nonanpiso' moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. "Quisosoíchin imarai," topachinara, nishitëconotëra'piapi. Inapotopirinahuë', Quisosori ananpitaantarahuaton, ichihua'anëntarin. Huaranca pi'ipi hua'anëntapi. ⁵ Inapita'ton ananpitaantararin. Ina quëran nani huaranca pi'ipi nanihuachin, a'napita chiminpisopita ananpitaantararin ana'intacaso marë'. ⁶ Quisoso imarëhuasopita'ton ananpitaantarainpoa'. Noya nicatëhua', noya cancantarihua'. Co onporonta' chiminarihuahuë'. Iráca corto hua'ano'sa' ya'huërin Yosë chinotacaiso marë'. A'na tahuëriso nipirinhüë', Quisoso imarëhuasopita noya noya chinotarihua'. Huaranca pi'ipi inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'.

Sopai hua'an ana'intomiatërinso'

⁷ Nani huaranca pi'ipi nanihuachin, sopai ocoiantarin. ⁸ Ocoiantahuachin, isoro'paquë huënantarin nisha nisha piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ya'ipi parti paaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin, Coco, Macoco inapita itopiso'. Inotë pochin co pichicasohüë'. Sopairi nonpintërin ni'ton, niyontonapi quira nicacaiso marë'. ⁹ Nisha nisha parti quëran niyontonahuatona', Yosë piyapinënpita ya'huëpiquë huë'sapi. Huë'sahuatona', ninanonën tancapitapi. Imapisopita yatëpapirinahuë', Yosëri nosoroaton, inápa quëran panca pën a'paimarin. Anotihuachin, no'huipisopita ahuiquitarin. Ya'ipimiáchin ta'huantapi. Yosë imapisopitaíchin cha'ësapi. ¹⁰ Ina quëran sopai ana'intomiatarin. Hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin ni'ton, Yosëri ana'ntarin. Panca sono sha'pimo'shirë chachin pën orotërinquë të'yatarin. Co onporonta' pipiarinhüë'. Inaquë ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' parisitarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta' inaquë chachin

parisitarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin chiniquën parisitapi. Co onporonta' sanoarinhuë'. Co onporonta' pipiapihuë'.

Ayaro' tahuëri ana'intërinso'

¹¹ Ina quëran panca hua'anëntacaso' shira quënanahuë, huiríchin nininso'. Inaquë Yosë huënsëaton, piyapi'sa' ana'intarin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantopi. Capa nisarín. ¹² Ayaro' tahuëri nani nanirin ni'ton, ya'ipi chiminpisopita inatohua' huaniápona'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita ya'ipiya inaquë pa'sapi. Yosëri ana'intacaso marë' ayontonarin. Naporo' quiricar'o'sa' inápaquë ninshitërinso' a'naya a'naya oniriarin. A'naso' nanpirin quirica itopiso'. Inaquë Yosë imapisopita nininënpita nani ninshitopi. A'na quiricanta' ya'huërin. Inaquë ya'ipi ninëhuasopita ninshitërinpoa'. Noya ninëhuasopita, co noyahuë' ninëhuasopita, ya'ipiya nani ninshitërinpoa'. Ina nontaton, Yosëri ana'intarin. ¹³ Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri nontarin. Pa'itatona', marëquë chimiitopi quëran huarë' ananpitaantarín no'tëquën ana'intacaso marë'. Insëquëso tëranta' chiminpisopita ya'ipiya ya'norapi. A'naya a'nayanpoa' nontarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa'. ¹⁴ Chimirin, chiminpisopita ya'huëpiquë, inapita panca sono pën orotárinquë të'yatapi. Inaquë parisitomiátápona'. ¹⁵ Co nanpirin quiricaquë nininënpita ya'huëhuachinahuë' inaquë chachin a'pararin.

21

Nasharo'pa' nininso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Nasharo'pa', nasha pi'iro'të', inapita quënanahuë. Yosë nohuanton, isoro'pa' ta'huantapon. Pi'iro'tënta' ta'huantapon. Marënta' co huachi ya'huaponhuë'. Ya'ipiya nasha nisarín. ² Ina quëran noyápiachin ninano' inápa quëran o'mararin ni'nahuë. Yosë ya'huërin quëran o'mararin. Quirosarin pochin niponahuë', noya noya ninin. Noyápiachin ya'norin. Sanapi so'yacaso marë' nitaparinso pochin noyápiachin ninin. Nasha Quirosarin itopiso'. ³ Inápa quëran chiniquën noninso' natanahuë.

—Iporaso huachi, Yosë piyapinënpitarë chachin ya'huërarín. Co onporonta' patarinhuë'. Inapitarë' ya'huëmiatarín. ⁴ Yosëri chachin na'nëi' amirayatarín. Co huachi chiminaponahuë'. Co huachi sëtaponahuë'. Co huachi na'nëponahuë'. Co pi'pisha tëranta' iquitaponahuë'. Iráca na'con parisitopirinahuë', co huachi ina pochin ya'huaponahuë'. Noya noya ya'huapona', ténin.

⁵ Ina quëran Yosë hua'anëntacaso' shiranëinquë huënsëaton, itërinco:

—Ni'quë'. Ya'ipiya anoyatarahuë. Nashasáchin acoarahué. No'tëquën nontëranquën ni'ton, ninshitëquë'. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin, itërinco.

⁶ Ina quëran itantarínco:

—Nani ya'ipiya anoyatërahué. Ca'ton ya'huërahué. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohué', ya'huárahué. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahué. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Napoaton nontoco catahuainquëma'. Ni'quë'. Chiniquën yamorohuatëra, o'orë'. O'opatëra, chiniquën cancantëre'. Inapochachin canta' catahuanquëma'. Yamororëso pochin cancantohuatama', nanpirin ii' quëchinquëma' noya cancan-tacamaso marë'. Caora nohuanto, catahuanquëma'. Insonquëma

tēranta' nohuantohuatamaco, huēco' anoyacancanchinquēma'. ⁷ Sopai minsēhuatama', ya'ipi tapatēranquēmasopita quēchinquēma'. Hui'nahuēpita pochin ni'saranquēma'. Casáchin yonquiamaco. ⁸ A'napitaso nipirihuē' parisitápona'. Ayaro' tahuēri ná'a piyapi'sa' pēnquē pa'sapi. Tē'huatona' a'popisopita, co natēpisopitahuē', co natētochináchinhuē' cancantopisopita, tēpatona'piro'sa', monshihuaninsopita, pēnotono'sa', mamanshi chinotopisopita, nonpina'piro'sa', inapita panca sono sha'pimo'shirē chachin pēn tēnētápaquē pa'sapi. Inaquē parisitápona'. Huaranca huaranca pi'ipinta' nipirihuē', co onporonta' pipiapihuē'.

Ninano' inápa quēran o'mararinso'

⁹ Ina quēran a'nara' anquēni huēcápairinco, ana'intacaso marē' minē' quētópiso'. Huē'sahuaton, itērinco: "Huēquē', nasha ninano' a'nochinquēn. Inaquē Carniroa'huari huayoninsopita ya'huapona'. Sanapi so'yacaso marē' nitaparinsó pochin noyápiachin ninin," itērinco.

¹⁰ Itohuachincora, hua'narēso pochin niantarahuē. Ispirito Santo nohuanton, panca motopi'pa' quēparinco. Inaquē noya ninano' a'notērinco. Nasha Quirosarin itópiso'. Ina ninanoso' Yosē ya'huērin quēran chachin o'mararin. ¹¹ Yosēso' noya noya ni'ton, ina pochin nica-ton, huēnaráchin huēnaráchin a'pinin. Na'pia'huaya pa'ton nininso pochin huēnaratarin. Caspi itópiso'. Isihuico pochin niponahuē', i'hua i'huanánshin quēnantērē'. ¹² Pairatópiso' inápa masho ninin. Shonca cato' ya'coana ya'huētērin. A'naya a'naya ya'coanaquē a'na anquēniri ni'sarin. Ya'ipi quēran shonca cato' ya'huēpi. Nisha nisha ya'coanaquē nininēn nani ninshitopi. A'naya a'naya israiro'sa' huēntonēn ninintērinso'. Shonca cato' ni'ton, ya'ipi ya'coana nanitopi. ¹³ Pi'i pipirinsó' parti quēran pairatópiso' cara ya'coana ya'huētērin. Pi'i ya'coninsó' partinta' cara chachin ya'huētērin. Huancana yonsanquēchin inapochachin cara cara ya'huērin. ¹⁴ Pairatópiso' shonca cato' na'piquē paquēērin, panca nininso'. A'naya a'naya na'piquē Quisoso ca'tano'sanēnpita nininēna' ninshitopi. Shonca cato' ya'huērin ni'ton, ya'ipi nanitopi. ¹⁵ Ina ninanoso', pancana. Mitro pochin oro quēran nininso' anquēni ya'huētērin a'nicaso marē'. Ina masahuaton, a'nirin. Ninano', pairatópiso', ya'coanaro'sa', inapita a'nirin. ¹⁶ Cato huaranca cato pasa quiromitro naporopitērinso'. Inapochachin pancanatērinso' ninin. Inaparinsonta' cato huaranca cato pasa quiromitro inaparin. ¹⁷ Pairatópisonta' a'nirin. Anquēni niponahuē', piyapi'sa' ma'sha a'nipiso pochin a'niton: "Saota shonca a'natērápo mitro ya'huētērin," tēnin.

¹⁸ Pairaso' na'pi pa'ton ninin quēran nipi. Caspi itópiso'. Ina ninanoso' oro quēransáchin ninin. Oro niponahuē', i'hua i'huanánshin quēnantērē'. ¹⁹ Paira paquēēmarinquē noyápiachin nipi. Nisha nisha na'pi pa'ton ninin-sopita quēran nipi. Shonca cato' nisha nisha ya'huērin. Ya'natiirinsoso' caninton, caspi itopi. Ina quēran niantarinso' caninchin, sapiro itopi. Ina quēran caninton niponahuē', hui'tonchin hui'tonchin ninin, acata itopi. Ina piquēran canora niponahuē', caninton pochin ya'norin, ismirarita itopi. ²⁰ Ina quēran quēhuanēn nisahuaton, pi'pian huirí huiríton hui'shatērin. Onisi itopi. Ina quēran niantarinsonta' quēhuashin, cornarina itopi. Ina piquēranso' sha'píchin, crisorito itopi. Ina quēran caninton, piriro itopi. Ina quēran niantarinso' sha'píton, topasio itopi. Ina quēranso' crisoprasa itopi. Inanta' caninton chachin. Ina piquēranso' caninton niponahuē', pi'pisha pi'pisha quēhuanēn ya'huētērin. Casinto

itopi. Ya'natontarinsoso' caninchin, amatista itopi. Ya'ipi quèran shonca cato' ya'huèrin. ²¹ Ya'coanaro'santa' noyápiachin. A'naya a'naya panca huiri na'pi quèran nipi. Cachinta' oro quèran chachin ninin. Orosachin niponahuè', i'hua i'huanánshin quènantèrè'.

Yosë chachin a'pintarinpoaso'

²² Inaquëso' co Yosë chinotacaso' pèi' ya'huèrinhuè'. Yosë chini chiniquèn nanantèrinso chachin ya'ipi parti ya'huarin. Carniroa'huanta' ya'huarin ni'ton, noya noya chinotarihua'. ²³ Inatohua' pa'patèhua', co huachi pi'i, yoqui, inapita nohuantarihuahuè'. Tata Yosë chachin huènaráchin a'pintarinpoa'. Carniroa'huanta' a'pintarinpoa'. ²⁴ Inaquè nisha nisha piyapinpoa' napopianachin yonquiarihua'. Noya a'pintarinpoa'. Nisha nisha copirnorosanta' isoro'paquè chiniquèn nanantaponaraihuè', naporo' Yoséichin yonquirapi. "Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya," tosapi. ²⁵ Inatohua' co huachi tashiarinhuè'. Ya'coanaro'santa' co huachi oncotapihuè'. ²⁶ Naporo' nisha nisha piyapinpoa' noya noya nicatèhua', inaquè ya'huarihua'. "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantèrinpoa paya," ta'tèhua', inasáchin yonquiarihua'. ²⁷ Noyasáchin inaquè ya'huapona'. Co manta' osha ya'huèrarinhuè'. Co noyahuè' nipsisopitaso', co ya'conaponahuè'. A'naquèn nonpinatona': "Imarai quiyanta," topirinahuè', co inapitaso' ya'conaponahuè'. Carniroa'hua imarèhuasopitaráchin inaquè ya'huècontarihua'. Nanpirin quiricaquè nininënpoapita nani ninshitérinpoa'.

22

Nanpirin ii'

¹ Ina quèran Yosë nohuanon, hua'narëso pochin niantarahuè. Nasha Quirosarin niantahuato, anquèni pancai' a'notèrinco, noyápiachin nininso'. Inaso', Nanpirin ii' itopiso'. Yosë hua'anèntèrin quèran pipirarin. Inaquè Carniroa'huanta' hua'anèntarin. ² Ninano huáncana ii' pa'sarin. Cato yonsan quèran chachin nara papotèrin. Nanpirin nara itopiso'. Nani yoqui nitarin. Shonca catoro' nitaso', pi'ipi naniarin. Monoquèonta' ya'ipi piyapi'sa noya ya'huècaiso marè' ya'huèrin. Co huachi canioaponahuè'. ³ Inaquè co huachi ana'intinpoaso' ya'huaponhuè'. Tata Yosë Carniroa'huarè chachin hua'anèntarin huachi. Nani tahuèri piyapinënpoapita ina chinotáparihua'. ⁴ Inaquè pa'patèhua', Yosë chachin nirayarihua'. Inasáchin natèarihua'. Ina piyapinènpita nisarihua' ni'ton, nininën tè'yaquènpoaquè acotaripoa'. ⁵ Co onporonta' tashiaponhuè'. Co huachi pi'i nohuantarihuahuè'. Co nanparin tèranta' nohuantarihuahuè'. Tata Yoséichin a'pintarinpoa'. Ichihua'anèntarinpoa'. Co onporonta' pipiarihuahuè'.

Quisocristo o'mantacaso' tahuèri

⁶ Ina quèran anquèni sha'huitèrinco: "Iráca quèra huarè' Yosë nohuanon, a'naquèn ninopi. Iporaso' anquèninenco a'paimarinco ninoca'huaso marè'. A'notèranquèn ni'ton, ninshitéran Yosë piyapinènpita nitotacaiso marè'. No'tèn nanan nani sha'huitèranquèn. Ya'ípiya natètacaiso' ya'huèrin. Co hua'qui quèranhuè' ma'sha onpoarin," itèrinco.

7 Quisoso chachinta' naporin: “¡Têhuênchachin co hua'guiya quëranhuë' o'mantararahué! Nani ma'sha anitotëranquën ninshitacamazo marë'. Insoquëma tëranta' natëhuatama', noya cancantarama',” itërinco.

8 Caso' Coanshaco nani ma'sha ni'nahuë, natanahuë. Anquëni sha'huitohuachincora, isonahuë chinota'huaso marë'.
9 Yachinotopirahuë', sha'huitërinco. “Ama chinotocosohué'. Caso' anquënico. Canpita pochachin canta' Yosë natërahué. Iráca quëran huarë' a'naquën Yosë nanamën pënëntërin. Quëmanta' pënëntëran. A'napita iso quirica natanahuatona', natëapi. Ya'ipinpoa' Yosë natërehua'. Napoaton inasáchin chinotëquë',” itërinco.

10 Ina quëran itantarinco: “Ya'ipi Yosë anitotërinquënso' nani ninshitëran. Ama topinan ninshitëquësohué'. Ninorinso' nani naniriarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' nanan a'patëquë' nitochina'.
11 A'naquën natanaponaraihuë', co natëapihuë'. Co noyahuë' nipisopitaso', aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Co nishinahuën cancantopisopitanta', aquë aquëtë' niina'. Noya nipisopitaso' nipirinhue', noya noya nisapi. Yosëichin cancantopisopitanta', noya noya imaina',” itërinco.

12 Ina quëran Quisoso chachin itërinco: “Têhuênchachin co hua'guiya quëranhuë' o'mantararahué. O'mantahuato, ya'ipiya no'tëquën i'huërëtarahuë. Co noyahuë' nipisopita ana'intarahué. Noya nipisopitaso' acanaarahué.
13 Ca'ton ya'huërahue. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohué', ya'huárahue. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinhue', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahue. Co onporonta' ta'huantarahue',” ténin.

14 Huënnainën quëran anoyacancantërinso'pita nóya cancantapona'. A'mopiso' pë'sarëso pochin noyápiachin cancantapi. Inapitasáchin nanan ya'huëtöpi nanpirin nara nitërinso' capatona', nanpimiatacaiso'. Naporahuaton, nasha Quirosarinquë noya ya'conapi.
15 A'naquënso nipirinhue', co onporonta' Yosë ya'huërinquë pa'sapihuë'. Ni'ni pochin cancantopisopita, pënotono'sa', monshihuana'piro'sa', tëpatoro'sa', mamanshi chinotopisopita, inapita aipiran ya'huëmiatapi. A'naquëonta' nonpinápi ni'ton, co nohuantapihuë' no'tën nanan imacaiso'. Inapitanta' co onporonta' Yosë'pa' pa'sapihuë'.

16 “Ca Quisoso anquëninëhuë a'patimaranquën. Nani nanan sha'huitërinquën ya'ipi imarinacosopita nitotacaiso marë'. A'naya a'naya niyontonpiquë a'patëquë' nonchina'. Iráca Tapi ya'huapon, Yosëri sha'huitërin: 'A'na tahuëri shiparin nóya nisarin. Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ësarín,' itërin. Ca inaco. Tapi shiinco chachin. Caso' huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintaranquëma',” itërinco Quisoso.

17 Ya'ipi Quisoso imarëhuasopita: “O'mantaquë' Siniro,” itërehua'. Ispirito Santonta', inachachin ténin. Natanamasopitanta', “O'mantaquë' Siniro,” itoco'. Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' nanpirin ii' quëchinquëma'. Achinirinpoaso pochin quëtarinquëma' noya cancantacamazo marë'. Co manta' pa'tërinhuë'.

18 Nani no'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipi ninorinso' no'tëquën ninshitëranquëma'. Natanpatama', inachachin a'chinacaso' ya'huërin. Iso nanan apancatohuatama', iso quiricaquë sha'huirinsö chachin nisha nisha quëran Yosë ana'intarinquëma'. Na'con na'con ana'intarinquëma'.
19 Iso quirica quëran nani no'tëquën anitotëranquëma'. A'na nanayan

tëranta' apahantohuatama', co nanpirin nara nohuitaramahuë'. Co Yosë ninanonënquë pa'saramahuë'.

²⁰ Quisoso chachin anitotërincoso' ya'ipi ninshitëranquëma'. “Tëhuëñchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahué,” ténin. jInapoquë' Sinioro! A'naroáchin o'mantaquë', itërahuë.

²¹ Sinioro Quisoso noya catahuainquëma'. Ya'ipi imaramasopita nosoroatënquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Coansha